

ပိဋကတ္တယကောဝိဒ၊ ဂန္ထနရပါရဂူ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊

မ-ကာရလောပ အနွယ်ဝင်

ကျေးဇူးရှင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

မန်လည် အမေး-အဖြေ ပေါင်းချုပ်ဖြစ်သော

ပညာဝိမ္မသနကထာကျမ်း

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

ကျေးဇူးရှင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံတော်

ပိဋကတ္ထယကောဝိဒ၊ ဂန္ထနရပါရဂူ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊

မ-ကာရလောပ အကျော်

ကျေးဇူးရှင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

မန်လည် အမေး-အဖြေ ပေါင်းချုပ်ဖြစ်သော

ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

ပဌမအကြိမ် အုပ်ရေး-၃၀၀၀

ထုတ်ဝေသူ။ ။ (ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ် ၀၄၀၈၈) ဦးဘဌေး ဥက္ကဋ္ဌ၊ မန်လည်စာပေ
ပေသင့်ရှေ့ကမ်းရေးအဖွဲ့ အင်းတော်မြို့က တာဝန်ခံထုတ်ဝေသည်။

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာပေခွင့်ပြုချက် အမှတ် (၁၀၂၄၃)။

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးချစ်ဟင် (မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၂၂၆၂)က
ပုံနှိပ်သည်။

ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း

ကျေးဇူးရှင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်

လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ မင်းကွန်းအလယ်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ပုသိမ်မြို့ ဦးပဒုမဆရာတော်၊ မိုးတား မြို့စား အတွင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့ဆိုင်ရာ မင်းကြီးတို့ အပါအဝင် စာပေပညာရှင် ရဟန်းရှင်လူတို့နှင့် အမေးအဖြေပြုလုပ်တော် မူရာ မန်လည်အမေးအဖြေပေါင်းချုပ်ဖြစ်သော—

ဤ“ပညာဝိမံသကထာ”ကျမ်း၌—

- (၁) ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း၊
- (၂) ပဉ္စစက္ကာလီသ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း၊
- (၃) သတပဒိကပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း၊
- (၄) ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း၊
- (၅) သီမာဝိစာရဏကျမ်း၊
- (၆) ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီကျမ်း၊
- (၇) ရာမညေယျောဝါဒ ဝဇီရဂ္ဂဏ္ဍိပဗ္ဗ၊
- (၈) မန်လည်ဥဒါန်း သြဘာကဗျာကျမ်း၊
- (၉) ဝိသဇ္ဇနရာသီကျမ်းများ ပါဝင်ကြသည်။

ဒီဒါနိး

မန်လည် အမေးအဖြေ ပေါင်းချုပ်ဖြစ်သော
ပညာဝိမံသနကထာကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍

မန်လည်စာပေစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့၏ အမှာစာ

၁။ မြန်မာစာပေလောကတွင် ကုန်းဘောင်ခေတ် ဒုတိယပိုင်း၌ မန်လည် ဆရာတော်သည် ထင်ရှားကျော်ကြားတော်မူသော ဆရာတော်တပါးဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်ထက်တွင်လည်း နိုင်ငံတဝှန်းလုံးမှ လေးစားကြည်ညိုခြင်းကို ခံယူတော်မူခဲ့ရပါသည်။ သုံးရပ်သောသာသနာကို စင်ကြယ်စွာပြုစု၍ ပရိယတ္တိ အမှု ဂန္ထဓရနှင့် ပဋိပတ္တိအဝဝတို့ကို ဟောပြသင်ကြား ရေးသားစီကုံးတော် မူလေ့ရှိသဖြင့် ဓမ္မသေနာပတိ နောက်ဆက်အမှုထမ်း ရဟန်းမြတ် အာဇာနည် မဟာထေရ်မြတ် ပိဋကတ္တယကောဝိဒ နာနာဂန္ထကောသလ္လ ဂန္ထရပါရဂူ သဒ္ဒည ဝိနယည စင်ဖြူသောသီလ အဘိဓမ္မိကဏေရ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မ-ကာရသောပအကျော် ပထမ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားဟု ရေးသား သမိုင်း တင်ခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်ချွန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မွန်တပါး ဖြစ်တော်မူပါသည်။

၂။ မန်လည်ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန်များ ရေးသားပြုစုရာတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို အများပြည်သူတို့ သဘောပေါက်နားလည်၍ ကြည်ညို သဒ္ဓါ ပွားများနိုင်ကြစေရန်ကိုသာ အာသိသထားတော်မူပါသည်။ စိတ်ပါဝင်စား လွယ်သော အမည်နာမများပေး၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ထင်ရှားပေါ်လွင်မှုကို လည်းကောင်း၊ စာမူများကို လက်ဝယ်သို့မိုး သိမ်းဆည်းထားရှိ၍ ပုဂ္ဂလိက အကျိုးအမြတ် ရှာဖွေမှုကိုလည်းကောင်း လုံးဝမပြုရုံမျှမက ဤသို့သော လုပ် ဆောင်မှုများကို နှစ်သက်အားပေးခြင်းလည်း မရှိပါ။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ရေးသားခဲ့သောကျမ်းစာအချို့ကို ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် အမည်နာမပေးခြင်း မပြုခဲ့သဖြင့် စက်တင်ပုံနှိပ်ကြသော တာဝန်ခံပုဂ္ဂိုလ်များကသာလျှင် သင့်လျော် သည့် အမည်များ ပေးခဲ့ကြရကြောင်းကို ဆရာတော်၏ တပည့်ရင်းများဖြစ်ကြ သော လက်ရှိ တတိယ မန်လည်ဆရာတော်၊ တာပေါရွာ ဆရာတော်တို့၏ မိန့် ကြားသော စကားအရ မှတ်သားခဲ့ရဘူးပါသည်။ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုကြောင်း

လာရောက်လျှောက်ထားသူရှိလျှင်လည်း ရေးပြီးသောစာမူကို ပေးကမ်းခဲ့သည် သာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မန်လည်ဆရာတော် ရေးသားပြုစုခဲ့သော ကျမ်းစာများ စာရင်းကို အပြည့်အစုံ ရရှိရန်အတွက် အချိန်ယူ၍ လေ့လာရှာဖွေနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃။ မန်လည်ဆရာတော်၏ဆန္ဒကို အစွမ်းဆောင်နိုင်ဆုံး အကောင်အထည် ဖော်လိုသောကျွန်ုပ်တို့ “မန်လည်စာပေစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့” သည် ဆရာ တော်ဘုရား၏ တိုင်းပြုပြည်ပြု သာသနာပြုစာပေများကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရာ၌ အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်အညီ ကျင့်ဆောင်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ထားပါ သည်။

- (၁) တိမ်းပါးမှားယွင်းခြင်းမရှိစေရန် စောင့်ရှောက်ရေး၊
- (၂) ပျက်စီးချွတ်ယွင်းခြင်းမရှိစေရန် ထိန်းသိမ်းရေး၊
- (၃) တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်ခြင်းမရှိစေရန် ဖော်ထုတ်ရေး၊
- (၄) တဦးတယောက် အမြတ်အစွန်းရရှိရေးအတွက်မဟုတ်၊ တိုင်းပြည်နှင့် သာသနာ ကြီးပွားရေးအတွက်သာ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရေး။

၄။ အထက်ဖော်ပြပါ ရည်ရွယ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ပွဲဦးထွက်အနေနှင့် ဆရာတော်ဘုရား ပျံလွန်တော်မမူမီက နောက်ဆုံးပြည့်စွက် ရေးသားခဲ့သည့် ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ နှစ်ဖြာသောအကျိုးစီးပွားကို ပေးဆောင်နိုင် စွမ်းရှိသော “မဟာသုတကာရီ မသဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်း” ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်ကို ရိုသေလေးမြတ် သူတိုင်းက ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသဖြင့် အောင်မြင်မှုကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ အုပ်ရေ (၃၀၀၀) သုံးထောင် ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိခဲ့ရာ လေးလအတွင်းတွင် စာအုပ်လက်ကျန် မရှိ ကုန်၍ အမှာစာများ ရရှိသော်လည်း ပေးပို့ခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့် ဝမ်းနည်း ကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့ရပါသည်။ စက်တင်ပုံနှိပ်မှု စရိတ်စကရရှိရန်အတွက် စာအုပ်ရေ ထက်ဝက်ခန့်၏တန်ဖိုးနှင့်ညီမျှသောငွေကို ရရှိအောင် ကြိုတင်ပေး ပို့၍ စာရင်းသွင်းမှာကြားကြသည်အထိ ဆရာတော်အား ပူဇော်လိုစိတ် ပြင်းပြ ကြသည်ကို အားရဝမ်းသာဘွယ် တွေ့ရှိရပါသည်။

၅။ ယခုတဖန် ဒုတိယခြေလှမ်းအဖြစ် မန်လည် အမေးအဖြေပေါင်းချုပ် ကျမ်းဖြစ်သော “ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း” ကို ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိအပ်ပါသည်။ ယင်းကျမ်းတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ခေတ်ပြိုင်ထင်ရှားသော အခြား ကျမ်းဂန်တတ် ရဟန်းရှင်လူ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များနှင့် ပညာစမ်းခဲ့ကြရာမှ ထွက်

ပေါ်လာသော အပြန်အလှန်မေးမြန်းချက်များနှင့် အဖြေများပါဝင်ပါသည်။ မေးမြန်းဖြေဆိုကြသည့် အကြောင်းရပ်များမှာ လောကုတ္တရာအကြောင်း ဆက်နွယ်သော မှတ်စုမှတ်ရာများ ဖြစ်ကြသော်လည်း သာသနာတော်၏ အကျိုးစီးပွားကို ထွန်းကားအောင် ကျင့်ဆောင်ရာတွင် သိရှိလိုက်နာသင့်သည့် အခြေခံကျသော အချက်အလက်များသာဖြစ်ကြောင်း ယုံမှားဘွယ်မရှိပါ။ အချို့သောစာပေပြိုင်ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များမှာ စာပေရေးရာလည်းတတ်ကျွမ်း၊ အယူအဆရေးရာလည်း ထန်ပြင်းသဖြင့် အကြိတ်အနယ် ရေးသားချေချွတ်ရသော ပညာစမ်းခန်းများ ပါဝင်သည်ကို စိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာ တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

မြန်မာ့လော့-ဒို့မမေ့

၆။ တဦးနှင့်တဦး အမေးအဖြေပြုလုပ်၍ ပညာစမ်းခြင်းမှာ မြန်မာလူမျိုး တို့အတွက် ထူးဆန်းသော လော့မဟုတ်ချေ။ လူပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်းဖြစ်စေ၊ ရဟန်းအချင်းချင်းဖြစ်စေ၊ လူနှင့်ရဟန်းဖြစ်စေ မေးကြမြန်းကြ ဖြေကြားခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကာလ ကလေးဘဝကစ၍ အချင်းချင်း စကားထာဝှက်ကာ ပညာစမ်းတတ်သော အလေ့အထရှိသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် လူတိုင်းကျင်လည်ခဲ့ကြရပါသည်။ မေးမြန်းဖြေဆိုသည့် ပုံသဏ္ဍာန်မှာမူ အမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ “ကျွန်းတုံးကြောင်လျှောက်” ဟူသော စကားထာကို “လွမ်းတုန်း မောင်ရောက်” ဟူ၍ ဖြေဆိုကြရာ စကားကာရန်ကိုလိုက်၍ ပညာစမ်းခြင်းမျိုး ဟု သတ်မှတ်ရပါမည်။ တဖန် “ငှက်ပျောပင်” ဟု အဖြေပေးရသော စကားထာမှာ “နတ်သမီးအိမ်တိုင်၊ ချောလို့မတက်နိုင်” ဟု ဖြစ်ရာ အရာဝတ္ထု၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကို လိုက်သည့် ပညာစမ်းခန်းမျိုးလည်းရှိကြောင်း တွေ့ရပြန်ပါသည်။ လူငယ်တို့ ဓမ္မတာအလျောက် ကြင်ဘက်ရှာကြရာတွင် လူပျိုကလေးများသည် ဤသို့သော ပညာစမ်းခြင်းမျိုးကို ခံယူနိုင်ရန် အရည်အချင်း အထူးလိုအပ်ပါသည်။ “အလံ တရာမြေ၊ တွင်းမှာခွေ” အစရှိသော စကားဝှက်ဖြင့် မိမိ၏အသက်ကို အဖြေ ပေးသော လုံ့မငယ်၏ ပညာစမ်းခြင်းမျိုးကဲ့သို့သော ဗဟုသုတနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် စကားထာမျိုးကိုလည်း ခြွင်းချန်ထား၍မဖြစ်ပါ။ “ခိုခွဲ၊ ဝမ်းဘဲငါးကျပ်၊ စာ တမတ်၊ အကောင်အစိတ်၊ ငွေအစိတ်နှင့် ရအောင်ဝယ်ပါ” ဟူသော သင်္ချာဆိုင်ရာ ပညာစမ်းသည့် စကားထာများလည်း ရှိသေးရာ ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ရမည်သာဖြစ်ပါသည်။

၇။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကစတင်ခဲ့သည့် အလေ့အထသည် အရွယ်ရောက်ပြီးကာလ တွင်လည်း ရပ်ဆိုင်းမသွားပေ။ ဇာတ်နိပါတ်ရာဇဝင်များမှာပင် ပညာစမ်းခဲ့ကြ သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ မဟောသဓာသုခမိန်သည် ဇနီးလောင်း ရှာဖွေရာတွင် အပြန်အလှန် ပညာစမ်းခဲ့သော သာဓကကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

မောင်ပေါက်ကျိုင်းကဲ့သို့သော တပည့်များကို ပညာသင်ကြားပေးသော တက္ကသိုလ်ဆရာကြီးများ၏ ဆောင်ပုဒ်များမှာလည်း တမူထူးခြား၍ စကားထာဆန်ဆန် ပညာစမ်းဟန်ဟုပ်င် ဆိုရပါမည်။ ယင်းသို့သောအလေ့အထ ပြုံးတီးမှုကပင်လျှင် မြန်မာလူမျိုးတို့အား အချိန်ရှိတိုင်း ပညာဗဟုသုတ ကြိုးစားရှာဖွေအောင် တိုက်တွန်းရာရောက်သဖြင့် အလွန်တန်ဖိုးရှိသော လေ့ထုံးစံတခု ဖြစ်သည်ဟုသာ ဆိုရပါတော့သည်။

မန်လည်ညာဏ်စွမ်း—မေးဖြေကျမ်း

၈။ မန်လည်ဆရာတော်နှင့် စာပြိုင်ဘက် ရဟန်းရှင်လူတို့သည်လည်း မြန်မာလူမျိုးများဖြစ်ကြသည်နှင့်အညီ ပညာစမ်းမှုကို ဝါသနာထုံခဲ့ကြပါသည်။ ပညာစမ်းသည့် အမေးပုစ္ဆာများကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာရသော အဖြေဝိသဇ္ဇနာများ၊ ပြဿနာတရပ်အပေါ်မူတည်၍ ရှုထောင့်စုံမှ သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်သည့် ဝိနိစ္ဆယများသည်ကား များစွာမှတ်သားဘွယ် ကောင်းလှသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မန်လည်ဆရာတော်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရေးသားသူ ဆရာတော်အားမေးလျှောက်သူ ဦးရေမှာ များပြားလှသဖြင့် အရပ်ဒေသချင်း၊ ဘာသာရပ်ချင်း တူရာကိုသာ စုစည်း၍ စာရင်းပြုစုထားရပါသည်။ ကျမ်းစာအရေအတွက်မှာ (စာတမ်းများမပါဝင်ဘဲ) စုစုပေါင်း ၉-စောင်မျှရှိ၍ များပြားလှသည့် ဗဟုသုတတို့ကို တပြိုင်တည်းခံစားနိုင်အောင် စုပေါင်းရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။ ဤအမေးအဖြေကျမ်း တအုပ်တည်းနှင့်ပင် မန်လည်ဆရာတော်၏ နက်နဲသည့် ပညာစွမ်းရည်ကို သိရှိနိုင်ပါသည်။

တိပိဋကဓရ၊ တိပိဋကဆေက၊ ပရိယတ္တိဝိသာရဒ၊ သက္ကတ မာဂဓ ကာဗျဗေဒ၊ ဂန္ထန္တရပါရဂံတ၊ ဘဒ္ဒန္တမာတင်၊ အာဝင်မုန်သေ့ကံ၊ စွယ်ရှင်စုံရောက်၊ ပြောင်ကြီး မြောက်လျက်၊ ပေါက်သားတရထည်၊ ယောက်ျား အာဇာနည် အစစ် အဖြစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူသည်ဟူသော ဂုဏ်ထူး ဝိသေသနှင့် လိုက်ဖက်တင့်မောခြင်း ရှိ-မရှိကို သုံးသပ်ရန်မှာ ဤကျမ်းစာကို ဖတ်ရှုခြင်းမပြုပဲ ပြည့်စုံလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ မန်လည်စာပေ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ အနေနှင့် ဆရာတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ဖော်ထုတ် ရေးသားနေသည်ထက် အညွှန်းသဘောမျှသာ ဖော်ပြပြီး စာရှုသူများ ရှေ့မှောက်သို့ တင်ပြ၍ အဆုံးအဖြတ်ခံယူရန်သာ သင့်သည်ဟု ယူဆပါသည်။ ကျမ်းစာစောင်ချင်း အသေးစိတ် ဖတ်ရှုသောအခါတွင် အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် တို့အား မေးခွန်းများ မေးမြန်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယင်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မေးမြန်းချက်များကို ဖြေကြားခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေး ပြဿနာတခုခုကို အပြန်အလှန် ရှင်းလင်းဆုံးဖြတ်၍လည်းကောင်း၊ ပညာစွမ်းပြခဲ့သည့်

မန်လည်ဆရာတော်၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းရပ်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ မန်လည် အမေးအဖြေပေါင်းချုပ်ကျမ်းဟု ခေါ်ထိုက်သည့် “ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း” ဟူသော အမည်မှာ မူရင်း ကျမ်းစာများထည်းမှ တခု၏အမည်ဖြစ်၍ အားလုံးကို လွှမ်းခြုံနိုင်သည့် အဓိပ္ပါယ်ရှိသဖြင့် အထူးပြု မှည့်ခေါ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဇူ။ ဤပညာဝိမံသနကထာကျမ်းတွင် ယခင် နှစ်ပေါင်း များစွာက ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ဘူးသော်လည်း ယခုအခါ ရှားပါးလျက်ရှိသည့် အောက်ပါ ကျမ်းစာ များကို စုပေါင်း ရိုက်နှိပ် ထားပါသည်။ (ကျမ်း တစောင်ချင်းစီ၏ အကြောင်းအရာ အကျဉ်းချုပ်ကို ရှေ့ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။)

- (၁) ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း (လယ်တီဆရာတော်၏ အမေးကို ဖြေသည့် ကျမ်းစာ)
- (၂) ပဉ္စစတုရသီပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ (မင်းကွန်း ဆရာတော်၏ အမေးကို ဖြေသောကျမ်းစာ)
- (၃) သတပဒိက ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ (မန်လည်ဆရာတော်က ပြန်လည် မေး မြန်း၍ မင်းကွန်းဆရာတော်က ဖြေသော ကျမ်းစာ)
- (၄) ပညာဝိမံသနကျမ်း (မိုးတား မြို့စား မင်းကြီး၊ ဒီပဲရင်းမြို့ဆိုင်ရာ မင်းကြီး နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ် ၆-ဦး တို့ကို ပညာပြ ဆုံးမသော ကျမ်းစာ)
- (၅) သီမာဝိစာရဏပါဌ်နိဿယ (သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ရဟန်းများက မေး လျှောက်၍ ရေးသားသောကျမ်းစာ)
- (၆) ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီ (ဆယ်ပါးသီလ အဆုံး အဖြတ် ကျမ်းစာ)
- (၇) ရာမညေယျောဝါဒ ဝဇီရဂ္ဂဂဏ္ဍိပဗ္ဗ (ဆယ်ပါးသီလအရေး နှင့် ပတ် သက်၍ ပုသိန်ဆရာတော် ဦးပဒုမသို့ ရေးသားသည့်ကျမ်းစာ)
- (၈) မန်လည်ဥဒါန်း ဩဘာကဗျာကျမ်း (ရွှေမုဋ္ဌောစေတီတွင် ဓာတ်မီး ကြိုး မြှုပ်နှံခြင်းပြဿနာနှင့် ပုသိန်မြို့အမည်ကို “န” သို့မဟုတ် “မ” နှင့် ရေးသားခြင်း အငြင်းပွားမှု)
- (၉) ဝိသဇ္ဇနရာသီကျမ်း (မြန်မာနှင့် သီဟိုဠ်မှ ရဟန်းရှင်လူ ၁၉-ဦးတို့၏ မေးလျှောက်ချက်များ အရ အဖြေများကို စုပေါင်း ထားသော ကျမ်းစာ)

၁၀။ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထေရုပ္ပတ္တိနှင့် မန်လည်မြို့၏ သမိုင်းစဉ် နောက်ပိုင်းတွင် သီးခြားဖော်ပြထားပါသည်။

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ-ကျမ်းစာ

၁၁။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း သည်ကား လယ်တီ ဆရာတော်၏ မေးမြန်း လျှောက်ထားချက်ကို ဖြေကြားသောကျမ်းစာဖြစ်ပါသည်။ ၁၂၆၄-ခုနှစ် နယုန် လအတွင်းတွင် မေးမြန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ လယ်တီဆရာတော်၏ လျှောက်ထားချက် မှာ အလွန် သိမ်မွေ့နက်နဲသော ဘာသာရေးပြဿနာ တရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ဝေသာလီ၊ ကောသမ္ဘိ၊ ကပိလဝတ် စသော တိုင်း ပြည်များမှ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် အဆင့်သို့ ရောက်ရှိကြပြီး ယခု နတ် ပြည်တွင် စံစားနေကြသောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပတ်သက်ပါသည်။ ယင်းတို့သည် နတ်ပြည်၌ စံစားပြီးပါက လူ့ပြည်သို့ဘလှည့် ဆင်းသက်စံစားခွင့် ရှိကြောင်း ကျမ်းဂန်တို့၌ လာရှိပါသည်။ နတ်ပြည်၌ စံစားချိန်ကာလသည် လူတို့သက် တမ်းအရ တွက်စစ်သော် နှစ်ပေါင်း ၃-ကုဋေ ၆-သန်း ကြာမြင့်ပါလိမ့်မည်။ လူ့ပြည်တွင် လက်ရှိ သာသနာတော်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀-ကျော် မျှသာ ကျန်ရှိတော့ရာ နတ်ပြည်၌ စံစားခွင့် ကုန်ဆုံး၍ လူ့ပြည်သို့တလှည့် ဆိုက် ရောက်လာကြမည့် အဆိုပါ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် သာသနာပအခါမှသာလျှင် လူ့ပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်ခွင့်ကြုံနေပါသည်။ ဤသို့ ဆိုသော် သာသနာပအခါ လူ့ပြည်တွင် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ် များ ပေါ်ပေါက်လာရန် ရှိသည်ဟု ဆိုခွင့် ဆိုက်နေပါသည်။ ဤသို့သော ဘာသာရေးပြဿနာကို “နားလည်ရန် ဉာဏ်မရဲ စိတ်မရဲ၊ မခွဲနိုင် မခြမ်းနိုင် ရှိနေပါသဖြင့် အရှင်သဘောဉာဏ်သက်ရာကို နာခံလိုပါကြောင်း” အစရှိသဖြင့် မေးမြန်းလျှောက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၂။ အထက်ပါပုစ္ဆာကို မန်လည်ဆရာတော်သည် ကျမ်း အကိုးအကား ခိုင်လုံစွာဖြင့် ၁၂၆၄-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၄-ရက် နေ့စွဲပါ စာအရ ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ယင်းဖြေကြားချက်ကို လယ်တီဆရာတော် ဘတ်ရှု ရသောအခါ နှစ်ထောင်းအားရ ရှိလှသောကြောင့် “ဤမှကြွင်းသော အရာ စုကိုမူကား သင့်လျော်လှပေပြီဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိလှပါကြောင်း” စသည်ဖြင့် ဖော်ပြ၍ မရှင်းလင်းသော အချက်တခုကို ထပ်မံ မေးမြန်းပြန် သဖြင့် လယ်တီဆရာတော် ဘဝင်ကျအောင် ဖြည့်စွက် ဖြေကြားတော် မူခဲ့ပါ သည်။ ယင်းကျမ်းစာကို ၁၉၀၇-ခုနှစ်က မန္တလေးမြို့ ဆိုင်းတန်းလမ်း ရတနာဒီပံ ပုံနှိပ်တိုက်က တကြိမ်သာ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေဘူးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မဟာ သုတကာရီ မဿဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းကြီးကို ပုံနှိပ်စဉ်ကာလက ဗုဒ္ဓသာသနာ

အဖွဲ့ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးလှမောင် (M.A , M.S., B.L.) ကလည်း ရှားပါးလှသော ဤအဖိုးတန်စာအုပ်ကို ဆက်လက်ရိုက်နှိပ်သင့်ကြောင်း တိုက် တွန်းခဲ့ဘူးပါသည်။ ယင်းသို့သောအကြောင်းရပ်များကို ထောက်ရှု၍ မန်လည် စာပေစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့က ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လယ်တီထေရ်မုန်-ပုဂ္ဂိုလ်ချွန်

၁၃။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရား အဖြစ် ထင်ပေါ် ကျော်ကြား လာမည့် သားကောင်းရတနာကို ၁၂၀၈-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် အင်္ဂါနေ့ ည၉ တချက်တီးကျော် ၂-ပါး ၂-ဗီဇနာ ၅ ပြန် ၈-ခရာတွင် သိဟ်လင် တူစန်း တနင်္ဂနွေတြင်း တနင်းလာနဝင်း ၉-လုံး ၂-ပါးထက် လင်စီးလျက် ဘရဏီ နက္ခတ် မှန်းတည့်ချိန်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပါသည်။ ဒီပဲယင်းမြို့နယ် စိုင်ပြင်ကြီးရွာနေ အဘဦးထွန်းသာနှင့် အမိဒေါ်ကျုံးတို့မှ မွေးဖွားသူဖြစ်ပြီး ဖွားမြင်ပြီးစအချိန် တွင် အိမ်အနီးမန်ကျည်းပင်ရှိ ဝါးလုံးမှ သက်ဘန်သည် အိမ်ကို လကျော်ရစ် လှည့်ကာ အိမ်ခေါင်မှ ကောင်းကင်သို့ တက်သွားသော အတိတ်နိမိတ်ကို အစွဲ ပြု၍ မောင်တက်ခေါင်ဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့ကြပါသည်။

၁၄။ မောင်တက်ခေါင် အရွယ်ရောက်လျှင် ရွာဦး ဘုန်းတော်ကြီး ဦးဓမ္မ မဟာထေရ်၏ကျောင်း၌ သူငယ်တို့တတ်အပ်သော ပညာရပ်များကို သင် ကြား၍ ရှင်သာမဏေဘောင်သို့ “ရှင်ဉာဏ” ဟူသော ဘွဲ့မည်ရည်ဖြင့် ဝင်ရောက် ခဲ့ပါသည်။ သက်တော် ၂၀-နှစ်တွင် ရဟန်းဘဝသို့ ကူးပြောင်း ခံယူခဲ့ပြီး နောက် မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းဆရာတော်ထံတွင် စာပေ ကျမ်းဂန်များကို သင်ကြား ဆည်းပူး ခဲ့ပါသည်။ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကား သံဃာတော် ၁၀၀၀-ကျော်ကို စာပေပို့ချနေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်ပြီး၊ “သုဒဿနဝရဓမ္မသာမိ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု” နှင့် “သုဒဿနဓဇအတုလဓိပတိသီရိပဝရမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇ ဂုရု” ဟူသော ဘွဲ့တံဆိပ်တော် နှင့်ထပ်ရသည့် ဆရာတော်ကြီးတပါးပင် ဖြစ်ပါ သည်။ တဖန် စံကျောင်းဆရာတော်၏ တပည့်ကြီး ဖြစ်သူ စလင်းဦးပဏ္ဍိတ မထေရ်ထံတွင်လည်း ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ စာပေတတ်မြောက်ပြီးခါစ တွင် ယင်းကျောင်း၌ သီတင်းသုံး၍ စာပေပို့ချနေခဲ့ပါသည်။ စာချဆရာတော် အဖြစ် ထောက်ပံ့လှူဒါန်းသော ဆွမ်းဆန်ကို ရရှိတော်မူခဲ့ပြီး ၁၂၄၁-ခုနှစ် တွင် ပါရမီဒီပနီကျမ်းကို ပထမဦးစွာ ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့ပါသည်။

၁၅။ ၁၂၄၈-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းတိုက်မှ မုံရွာမြို့ လယ်တီ ကျောင်းတိုက်ကို တည်ထောင် ဖန်တီးတော်မူပြီး ပြောင်းရွှေ့ သီတင်းသုံး တော်မူခဲ့ပါသည်။ အရပ်ရပ်မှ ပညာရင်နို့ သောက်စို့ရန် ရောက်လာကြသော

ရဟန်းသံဃာတို့အား စာပေပို့ချခြင်း၊ ဘာသာစာပေဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်များကို ပါဠိ မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားပြုစုခြင်းတို့ဖြင့် သာသနာတော်ကို ပြန် ပွားစေခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော် တဝှန်းရှိ မြို့ရွာအသီးသီးသို့ ကြွရောက်တော်မူပြီး နောက် ဒါယကာ ဒါယိကာမ အပေါင်းတို့အား တရားရေးအေး တိုက်ကျွေး တော်မူခဲ့ရာ ဆရာတော်၏ ဂုဏ်ရှိန်သတင်း ကျော်စောခြင်းကား မြန်မာနိုင်ငံမှ ကျော်လွန်လျက် အာရှ၊ ဥရောပတစ်ဝှမ်းအထိ ပျံ့နှံ့တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လည်း တိုင်းကြီးရှင် ဘုရင်မင်းတို့က အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဟူသော ပါဠိဂုဏ်ဟိတ် ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် ဒီလစ် (D.LITT) ဟူသော အင်္ဂလိပ်ဂုဏ်ဟိတ် ဘွဲ့တံဆိပ် ဘော်တို့ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်း ခံတော်မူခဲ့ရပါသည်။

၁၆။ ဆရာတော် ရေးသားပြုစုခဲ့သော ကျမ်းစာများမှာ သာသနာသို့သော ဓနိကျမ်း နိဒါန်းပါ စာရင်းအရ ၅၈ စောင်မျှ ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤသို့ သာသနာ့တာဝန်ကို ကျေပြန်စွာ ထမ်းဆောင်နေစဉ် လယ်တီဆရာ တော်ဘုရားသည် ရှင်တော်ဘုရားသော်မှ မလွဲမရှောင်သာသော သေမင်း၏ ခေါ်ဆောင်ရာသို့ လိုက်ပါရခြင်းကြောင့် ၁၂၇၅-ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆို လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၂-နာရီ ၃၀- မိနစ် အချိန်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၌ ပျံလွန်တော် မူခဲ့ပါသည်။

မင်းကွန်းဆရာတော် အမေးပုစ္ဆာ

၁၇။ မင်းကွန်းဆရာတော် မေးမြန်း၍ မန်လည်ဆရာတော်က ပြန်လည်ဖြေ ကြားသော အမေးအဖြေ ၄၅-ခုသည်ကား “ ပဉ္စစတ္တာလီသ ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇ နာကျမ်း” ဟု ထင်ရှားခဲ့ပါသည်။ ဤ အမေးအဖြေကျမ်းကြောင့် မန်လည် ဆရာတော်အား နိုင်ငံတဝှန်းလုံးမှ ပိုမိုသိရှိခဲ့ရကား မန်လည်ဆရာတော်၏ ထွန်းပေါ်ကျော်ကြားမှုကို မင်းကွန်းဆရာတော်က အထောက်အကူ ပြုခဲ့သည် ဟု ပြောဆိုပါက မှားမည်မထင်ချေ။ ယင်းကျမ်းစာပါ အချက်အလက်များ သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သိရှိနားလည်သင့်သော စိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာ အချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြလိုပါသည်။

- (၁) ဂင်္ဂါမြစ်၏အတိုင်းအတာ၊
- (၂) သမုဒ္ဒရာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်တွင် အနက်ဆုံးသောနေရာ၊
- (၃) လူများထက် တိရစ္ဆာန်တို့ တန်ခိုးကြီးခြင်းအကြောင်း၊
- (၄) သိကြားမင်း၏ ရှိခိုးခြင်းခံထိုက်သူ၏ အင်္ဂါ ၄-ပါး၊
- (၅) ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ အလှူ၌ အရက်ပါ၍ အပြစ်ရှိ-မရှိ၊

- (၆) ရှေးဦးစွာ မင်္ဂလဒေဝီ မိန်းမ ၂-ဦး၊
- (၇) ခုနစ်နှစ်သားတွင် ရဟန်းဘဝရသူ ၃-ပါး၊
- (၈) ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါစုံသော်လည်း ကံမမြောက်ခြင်း၊
- (၉) အနာရောဂါနှုနာကို ဖြစ်စေသောကံ၊
- (၁၀) ဘုရားရဟန္တာတို့ အပူဇော်ခံရသော ပုထုဇဉ်။

၁၈။ ယင်းကျမ်းပါ အချက်အလက်များသည် ခက်ခဲနက်နဲသလောက် လေ့လာချင်စဘွယ် ဖြစ်သည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ “အမေးနှားကျောင်း၊ အဖြေဘုရားအလောင်း” ဟူသောကဲ့သို့ မင်းကွန်းဆရာတော်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမေးကို ပြေလည်အောင် ဖြေကြားရန်မှာ သာမန်မျှ ထူးချွန်ရုံနှင့်မဖြစ်နိုင်ပေ။ လောကုတ္တရာ ခဲရာခက်ဆစ်များဟု ခေါ်ဝေါ်ထိုက်သည့် “တိမ်မယောင်နှင့်နက်၊ လွယ်မယောင်နှင့် ခက်” သော အမေးပုစ္ဆာများကို ၁၂၄၃-ခုနှစ် နတ်တော်လတွင် မင်းကွန်းဆရာတော်က ပေးပို့ မေးမြန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လောကီလူမှုရေး ရှုဒေါင့်မှ ကြည့်လျှင်လည်း ဗဟုသုတအဖြစ် သိနားလည်သင့်သော အချက်များသာ ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံရပါမည်။ ထူးခြားချက်တရပ်မှာ ဆရာတော်တို့၏ အမေးရောအဖြေပါ ကဗျာလင်္ကာသွားနှင့် ရေးသားခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်တို့သည် မိမိတို့၏ပညာအရှိန်အဝါကို ထုတ်ဖော်ရေးထက် နောင်လာနောင်သားတို့၏ အသိပညာ တိုးပွားရေးကို ရည်မြော်၍ သာသနာပြုတော်မူခဲ့ကြခြင်းတို့သာ ဖြစ်ကြောင်း ကြာလေ ထင်ရှားလေပင် ဖြစ်ပါသည်။

၁၉။ ပဉ္စစတုရလီသ ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကျမ်းကို မန်လည်ဆရာတော်က မြန်လည်မေးမြန်းသော သတပဒိက ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကျမ်းနှင့် တွဲ၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အစောဆုံး ပုံနှိပ်ခြင်းမှာ မန္တလေး တိုင်း သတင်းစာပုံနှိပ်တိုက် ဖြစ်၍ (၁၂၅၄ ခု) ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၈၉၃ ခုနှစ်က ဖြစ်ပါသည်။ (၁၂၆၅) ခုနှစ် ၁၉၀၄-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ ရတနာဒီပံ ပုံနှိပ်တိုက်ကလည်းကောင်း၊ ၁၉၅၆-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ သုခဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်ကလည်းကောင်း ထပ်မံရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ တဖန် ရန်ကုန်မြို့ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်ကလည်း ၁၉၀၈-ခုနှစ်နှင့် ၁၉၆၁-ခုနှစ်တို့၌ ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ဘူးကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ကဝိမှန်ကင်း—ထေရ်မင်းကွန်း

၂၀။ မင်းကွန်းအလယ်တောရဆရာတော် ဦးပဏ္ဍဝံသသည်ကား သာမညပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ပါချေ။ မန္တလေးမြို့ အနောက်ဘက် ရောဝတီမြစ်လယ်ရှိ အလောင်ကျွန်းတွင် ၁၂၀၅-ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၅-ရက် ကြာသပတေး

နေ့၌ ဖွားမြင်တော် မူခဲ့ပါသည်။ အသက် ၁၆-နှစ် အရွယ်တွင် ပညာ ထူးချွန် သာမဏေမှန် ဖြစ်ပြီးနောက် “အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရကဝိဇယမဟာဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇဂုရု” သင်္ဂဇာဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ ပညာရင်နို့ သောက်စို့ခဲ့ပြီး စံကျောင်းဆရာတော်၊ ရွှေကျင်ဆရာတော်၊ စလင်းဆရာတော်၊ မဟာဗိုလ် ဆရာတော်နှင့် မြို့ပြင်ကြီးဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော်တို့ထံတွင် ဆက်လက် ပညာ ဆည်းပူးခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့ အရှေ့ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်တိုက်၌ ဆရာ တော်ဘုရားကြီးနှင့် အတူ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် သီပေါမင်းတရားက ပင် ဆောင်၍ မင်းကွန်း ဥဒုဗ္ဗရချောင်၌ ပြန်လည်သီတင်းသုံးခဲ့ပါသည်။ တဖန် မိဖုရားခေါင်ကြီးအနေဖြင့်လည်း မဏိရတနာရာမမြတောင်တိုက်ကို တင်လှူတော် မူ၍ ‘ပဏ္ဍဝံသာဘိဇယဓိပတိ ပဝရမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက် ကပ်ခြင်းခံရ၍ ဒုတိယမြတောင်ဆရာတော်ဟု ထင်ရှား ကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။ တပည့်ရဟန်းများအား စာပေပို့ချရင်း ဓာတုမဉ္ဇူသာကျမ်း၊ ဓာတုတ္ထဒီပနီ ကျမ်း၊ ဆန်းဋီကာနှင့် ပညတ်နက်ကျမ်းတို့ကို ရေးသားပြုစု တော်မူခဲ့သော စာပေကျမ်းဂန် နှ့် စပ်ကျမ်းကျင်သည့် ပညာရှင် အကျော်အမော်ကြီး တပါးပင် ဖြစ်၍ ၁၂၄၇-ခုနှစ် ကဆုန်လတွင် ဘဝနုတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူခဲ့ပါသည်။

၂။ မင်းကွန်းဆရာတော်သည် မန်လည်ဆရာတော်နှင့် သက်တော် ၂- နှစ်မျှသာ ကွာခြားကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် ခေတ်ပြိုင် ထင်ရှားကျော်ကြားပြီး ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်နိုင်ဘွယ်ရှိပါသည်။ အချို့သော သူ တေသိတို့အဆိုအရမူရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ရန်မဆိုထားဘိ မည်သူကကြီး၊ မည်သူကငယ် သည်ကိုပင် မသိကြသည့်ပြင် နေပြည်တော်နှင့်ဝေးကွာသည့် မဲဇာချောင်းဖျား ရွာတရွာက ဤမျှ ပညာတတ်မြောက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသည် ဆိုခြင်းကို မယုံသင်္ကာ ရှိ၍ ပညာစမ်းရန်အလို့ငှါ အမေးပုစ္ဆာ ထုတ်တော်မူသည်ဟု လေ့လာတင်ပြကြ သည်ကိုလည်း မှတ်သားရပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ဤအမေး အဖြေ ပုစ္ဆာများကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ခဲရာခက်ဆစ်များကို လွယ်လင့်တကူ သိနား လည်နိုင်သည့်အတွက် ဝမ်းမြောက်ကြောင်း တင်ပြလိုပါသည်။

ထူးထူးခြားခြား—မူကွဲပြား

၂။ ကျွန်ုပ်တို့ မန်လည် စာပေစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့က ယခု ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေရာတွင် မူကွဲများကို ရနိုင်သလောက် ရှာဖွေ၍ မူရင်းနှင့် တိုက်ဆိုင် ညှိနှိုင်း ဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။ အဓိကထားသော စာမူမှာ မန်လည်ဆရာတော်ကြီး၏ ကျောင်း တိုက်ရှိ ပေစာမူ၊ လက်ရေးမူများသာ ဖြစ်၍ ယင်းတို့ကို အခြေခံခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆန္ဒအတိုင်း တိမ်းပါးချွတ်ယွင်းချက် မရှိစေရန်မှာ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသာလျှင် အကောင်းဆုံးဖြစ်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့က ယုံ

ကြည့်ပါသည်။ ဆရာတော်တို့၏ အာဘော်မူရင်းနှင့် နီးနိုင်သမျှ နီးအောင်နှင့် အစစ်အမှန်ကို ရနိုင်သမျှရအောင်သာ စီစဉ်၍ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ပါသည်။ ကဲ့လဲ့ချက် များ တွေ့ရသည့်အခါတွင် တိမ်းပါး မှားယွင်းခြင်း မရှိစေရေးအတွက် အလေး အနက်ထား၍ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ပြည့်စုံနိုင်သမျှ ပြည့်စုံရန်လည်း အာရုံ စိုက်ပါသည်။ မပြည့်မစုံ ပါဝင်သွားပါက မူရင်းရေးသားသူ ဆရာတော်ဘုရား များ၏အပေါ်တွင် စာရှုသူများ သုံးသပ်ချက်လွဲမှားပြီး အပြစ်များဘွယ် ရှိ၍ ဤသို့ မဖြစ်စေရန် အထူးသတိထားခဲ့ပါသည်။

၂၃။ “ဆိုရေးရှိက ဆိုအပ်လှ၏” ဟူသော စကားအတိုင်း အမှန်ကို ဖော်ပြရပါမူ ကဲ့လဲ့ချက်များကို တွေ့ခဲ့ ရပါသည်။ ဤ သို့သော ကဲ့လဲ့ ချက်များ သည်ပင်လျှင် “မန်လည် စာပေ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့” အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာစေသော အဓိက အကြောင်းရင်းဖြစ်သဖြင့် အနည်းငယ် ဖော်ပြ လိုပါသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ဖော်ပြရသော် ပဉ္စမတွာလီသပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း စတုတ္ထပုစ္ဆာ၏အဖြေ ဝိသဇ္ဇနာတွင် ၁၂၆၁ ခုနှစ် ရိုက်နှိပ်သော ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၏ စာအုပ်၌ “ဝဲယာရံ စုံနှစ်ခုနှင့်ထေရ်ဘဂုရှင်ယသော် ဆိုတယ်” ဟု ပါရှိပြီး။ ပါဠိဘာသာ အကိုးအကား စာပိုဒ်တွင်လည်း “ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဘဂုထေရော” ဟု ပါရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မူတွင်ကား “ဝဲယာရံ စုံနှစ်ခုနှင့်ထေရ်ဗာဏု ရှင်ယသော်ဆိုတယ်” ဟုလည်းကောင်း၊ ပါဠိအပိုဒ်တွင် “ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဗာဏုလထေရော” ဟုလည်းကောင်း ပါရှိသည်ကို တွေ့ရှိ ရပါသည်။ အမှားအမှန်ကို ဝေဘန်သုံးသပ်ခြင်း မပြုလိုပါ။ အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း တိုင်းသတင်းစာမှ ရတနာဒီပံမူနှင့် သုခဝတီမူများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ လက်ရေးစာမူများမှာ တူညီနေကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် မူရင်း အတိုင်းသာ ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။

၂၄။ တဖန် ကဲ့လဲ့ချက်တမျိုးကို တင်ပြလိုပါသည်။ ၁၉၅၅-ခု မေလ ၁၄-ရက် နေ့စွဲဖြင့် ညောင်ရွှေမြို့ သာသနာဝိပုလရွှေဂူ စာသင်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော ၁၉-နှစ်မြောက် နှစ်ပတ်လည်နေ့ ပရိယတ္တိစာစောင် စာမျက်နှာ ၂၅-တွင် “ဗန်းမော်ဆရာတော်လေးဘွဲ့ခံ အရှင်ကုမာရာဘိဝံသ” ရေးသားသော ပဉ္စမတွာလီသပုစ္ဆာမှ အဖြေတမျိုးဟူသော ဆောင်းပါးအရ ပြန်လည်လေ့လာ၍ တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤ ဆောင်းပါးမှာ ၁၉၆၁-ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီ တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရ၍ ရေးသားသည်ဟု ဤအဖွဲ့မှ ယူဆ ပါသည်။ မူရင်း လက်ရေးမူနှင့် ကိုက်ညီသော တိုင်းသတင်းစာမှ ရတနာဒီပံ မူနှင့် သုခဝတီမူတို့ကိုသာ ဘတ်ရှုရပါက ဤဆောင်းပါးကိုရေးသားရန် လိုအပ် မည်မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ အဆိုပါမေးခွန်းအမှတ် ၁၀-၏ အဖြေအပြည့်အစုံကို ဤနိဒါန်းတွင် သီးခြားဖော်ပြလိုပါသည်။

သာကီနွယ် မြတ်ခေါင်ဆုံးပေပ၊ တို့ဘုန်းသာသနာ၊ လင်းပွင့်
သည့်ခါ။ လေးသစ္စာ၊ ဉာဏ်ဝါပြည့်လျှမ်း။

ချေးမတော် ခင်ပူရာနှင့်၊ ယသမယ် ရှင်သူဇာတို့၊ ဖိုလ်သောတာ
လက်မုန်ရတယ်ဟု၊ လူမိန်းမ မည်သညာနှင့်၊ ကျမ်းရွှေစာ သည့်
နွယ် တွေ့တယ်၊ ခွဲ၍မှတ်စမ်း။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ယသဿ မာတာ ပုရာဏဒုတိယိကာ စ သောတာ-
ပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ သု။ ကေဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ သုဇာတာ ဝတ္ထု၊ အကျယ်
၎င်းမှာရှု။

ဤကား မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက် ကိုယ်တော်နှင့် တွေ့၍ ရှေးဦးစွာ
အကျွတ်ရသည်ကို ရည်သည်။ ကိုယ်တော်နှင့်မတွေ့မူ၍ ရှေးဦးစွာ အကျွတ်
ရသည်ကား ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသမီး ကာဠီတည်း။

အကျယ်ကိုမူ အဂုံတ္တရအဋ္ဌကထာ သောဏဝတ္ထုအဖွင့်တွင် ရှု။

သာ သဗ္ဗမာတုဂါမာနံ အန္တရေ ပဌမသောတာပန္နာ သဗ္ဗ-
ဇေဋ္ဌကာ အဟောသိ။၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းဝတ္ထုအဖွင့်ပါ၌။

ဤအလိုမူ—

သာကီနွယ် မြတ်ခေါင် ဆုံးပေပ၊ တို့ဘုန်းသာသနာ၊ လင်းပွင့်
သည့်ခါ။ လေးသစ္စာ၊ ဉာဏ်ဝါပြည့်လျှမ်း။

မယ်ကာလီ ညိုညိုမြပါတဲ့၊ ဖိုလ်သောတာ လက်မုန်ရတယ်လို့။
လူမိန်းမ မည်သညာနှင့်၊ ကျမ်းရွှေစာ သည့်နွယ်တွေ့တယ်၊ ခွဲ၍
မှတ်စမ်း။

(ဤကား နောက်ပြေတနည်း)

၂၅။ ၁၉၆၁-ခုနှစ် ဟံသာဝတီတိုက်ထုတ် စာအုပ်တွင် အထက်ပါ အဖြေမှာ
တဝက်သာ ပါဝင်၍ တဝက်မှာ ကြွင်းကျန်နေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။
လက်ရေးပေစာမူတွင် ယခုဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အပြည့်အစုံ ပါဝင်ပါသည်။
ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့သည် ဆရာတော်များ၏ စာပေများကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရန် ရည်
ရွယ်ချက် လုံးဝမရှိရုံမျှမက ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်နိုင်စွမ်းလည်း မရှိကြပါ။ အထက်က
တင်ပြခဲ့သော တိုင်းသတင်းစာ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရတနာဒီပံ ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် သူခဝတီ

ပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်သော စာအုပ်များကို ပြန်လည် ရှာဖွေတိုက်ဆိုင် ကြည့် ရာတွင် ယခု ကျွန်ုပ်တို့ ရိုက်နှိပ်သောစာမူနှင့် ကိုက်ညီနေသည်ကို ဝမ်းမြောက် ဘွယ် တွေ့ရှိရပါသည်။

၂၆။ ထို့နောက် ယင်းဒသမ အမေးပုစ္ဆာနှင့် အဖြေဝိသဇ္ဇနာလင်္ကာများ တွင် “လအရာ နေထောင်ကျင်းသည့်နယ်၊ ဆယ်ဒိသာ ကျန်မကြွင်းအောင်” ဟူသော စာသားသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်ရေးစာမူအရ ပါဝင်ခြင်း မရှိပါ။ အလားတူပင် ၂၆-ခုမြောက်၊ အမေးပုစ္ဆာနှင့် အဖြေ ဝိသဇ္ဇနာ လင်္ကာတွင် ပါဝင်သော “အဖျားအနာနှင့်၊ နှုတ်မှာ ဒုလ္လာနော” ဟူသော စာပိုဒ်သည်လည်း ပါဝင်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရပြန်ပါသည်။ အခြားသော တပိုဒ်မျှ၊ တလုံးနှစ် လုံးမျှ ကဲ့လဲ့ချက် အတော်များများကိုလည်း တွေ့ရပါသေးသည်။ အားလုံးကို ဤနိဒါန်းတွင် ဖော်ပြခြင်းမပြုတော့ဘဲ စာကိုယ်တွင်သာ မူရင်းအတိုင်း ရိုက်နှိပ် ထားကြောင်း ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

မင်းကွန်း ဖြေရန်-ပြန်မေးပြန်

၂၇။ သတပဒိက ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကျမ်းဖြစ်သော မန်လည်ဆရာတော်၏ ပြန်လည်မေးမြန်းချက် ပုစ္ဆာ ၁၀၀-နှင့် မင်းကွန်းဆရာတော်၏ အဖြေများကို စုပေါင်း ရိုက်နှိပ်ထားသောကျမ်းကို ဆက်လက် ဖော်ပြလိုပါသည်။ မင်းကွန်း ဆရာတော်က မေးမြန်းခဲ့သည်မှာ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ကျမ်းရိုးများမှ လာသော အချက်အလက်များသာဖြစ်၍ ကိုးကား ဖြေကြားရသည်မှာ ရှင်းလင်းသည်။ မန်လည်ဆရာတော်က ပြန်လည်မေးမြန်းသည်မှာမူ လောကုတ်လောကီ နှစ်လီ နှစ်ဘက် စွန်းထွက် စုံစမ်းမေးမြန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘာသာရေးသာမက လူ မှုရေး ယဉ်ကျေးမှု ဗဟုသုတအဖြာဖြာ ပါဝင်နေသဖြင့် အချို့သော အဖြေ များမှာ ပြေလည်ခြင်းမရှိဟု သုတေသီအချို့၏ မှတ်တမ်းအရ သိရှိရပါသည်။ အလားတူ အဆိုအမိန့်ကို တတိယ မန်လည်ဆရာတော်၊ တာပေါဆရာတော်နှင့် မိုးဒါးဆရာတော်တို့၏ မိန့်ကြား စကားကိုလည်း မှတ်သားခဲ့ရဘူးပါသည်။ မေးခွန်းအချို့မှာ သိချင်စဖွယ် အနက်သွယ်ခဲ့ပြီး ပြုံးရွှင်စဖွယ် အမေးကြွယ် ကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ဤမေးခွန်းများကို မေးရန် အကြံဉာဏ် ရသည်ကပင်လျှင် “အရှင်ဇဝန” ဟူသော ဘွဲ့တော်နှင့် လျော်ညီလှပါပေသည်။ အကြောင်းအရာအချို့တို့ကို ကောက်နုတ်လေ့လာလျှင် အောက်ပါတို့ကို တွေ့ ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

- (၁) ရွှေတိဂုံစေတီနှင့် မဟာစေတီတို့၏ ပမာဏ၊
- (၂) ဣတ္ထိနှင့် ပုရိသ မည်သူက စ၍ဖြစ်ကြောင်း၊

မန်လည် (၁)-ပ-၈-က-၈

နိဒါန်း

- (၃) နေဗိမာန်၌ ဒေါင်းရုပ်ရှိ-မရှိ၊
- (၄) အစိမ်းရောင် ရုပ်ဓာတ်ဖြစ်ခြင်း၊
- (၅) ကိုယ်ဥစ္စာကိုယ်ပေး၍ အပါယ်ကျသူများ၊
- (၆) ဗြဟ္မာဘဝမှ ဝက်ဘဝသို့ တိုက်ရိုက်ဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင်၊
- (၇) မနုဿိဟ ရုပ်ပုံအကြောင်း ကျမ်းညွှန်း၊
- (၈) နွယ်ပွင့်ဖြစ်သော သူယောင်မ၊
- (၉) နတ်သမီးတို့ ရာသီပန်း ပွင့်-မပွင့်၊
- (၁၀) နတ်တို့ သံဝါသကိစ္စ၊
- (၁၁) နတ်တို့တွင် သန္ဓေလွယ်မှု နို့တိုက်မှု ရှိ-မရှိ၊
- (၁၂) နတ်တို့စုတေသောအခါ ရုပ်အလောင်း စွန့်ပစ်မှု ရှိ-မရှိ၊
- (၁၃) တစ္ဆေမျိုးဟူ၍ ရှိ-မရှိ၊
- (၁၄) မြေခွေး ဆိတ် သမင်တို့ လူ့စကားပြောမှု ယုံသင့်-မယုံသင့်၊
- (၁၅) စောင်းတန်း ၃-သွယ် ဝဲယာပြ မညီပုံ၊

အပိုအလို—ညှိနှိုင်းဆို

၂၈။ ယင်း သတပဒိက ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်းမှာလည်း ပဉ္စစတ္တာလီသ ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာနည်းတူ လင်္ကာစကားစပ်များဖြင့်သာ မေးမြန်း ပြောဆိုထားကြပါသည်။ ပဉ္စစတ္တာလီသ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်းနှင့်တူ၍ အထက်ဖော်ပြပါ ပုံနှိပ်တိုက်များက ရိုက်နှိပ်ခဲ့ဘူးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ လက်ရေးစာမူနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး၍ ညှိနှိုင်းသုတ်သင်ခဲ့ရာ အထက်ပါကျမ်းစာများကဲ့သို့ပင် ကဲ့လဲ့ချက်များ၊ ခြားနားချက်များ တွေ့ရပြန်ပါသည်။ နောင်တွင် အမှန်ကို ထောက်စေရေး ဦးတည်၍ အဖွဲ့၏ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များမှ ပထမဦးစွာ ကဲ့လဲ့ချက်များကို တင်ပြ လိုပါသည်။

၂၉။ မေးခွန်းအမှတ် ၈၁-၏ အဖြေလင်္ကာကို ၁၉၆၁-ခုနှစ် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသောစာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၂၃-တွင် “ရွှေပြည်တော် သာဝတ်ကို၊ သာရဝတ်လင်္ကာဆို၊ သဗ္ဗိကိုမျှော်တွေး။ နည်းလောကီ၊ ဘုံခန်းဆရာမိတဲ့၊ ဘင်္ဂလီဆိုတဲ့ကျမ်းမှာ၊ ရေဖသံ ထင်အောင်မှန်းလို့၊ သဗ္ဗိကို သဗ္ဗိ ဟုဆန်းတယ်၊ ကျမ်းနှင့် တပြေး” ဟု ပုံနှိပ်ထားပါသည်။ မူရင်းပေစာမှာ “ရွှေပြည်တော် သာဝတ်ကို၊ သာရဝတ်လင်္ကာဆို၊ သဗ္ဗိ ကိုမျှော်တွေး။ နည်းလောကီ၊ ဘင်္ဂလီဆိုတဲ့

ကျမ်းမှာ၊ ရေဖခံ၊ ရကောက်သံ ထင်အောင်မှန်းလို့၊ သဗ္ဗကို သဗ္ဗိဟု ဆန်းတယ်၊ ကျမ်းနှင့်တပြေး”ဟု ပါရှိပါသည်။ မူရင်းစာသားနှင့် ယှဉ်ကြည့်ရာ စာလုံးအချို့ ကွဲလွဲပြီး “ဘုံခန်းဆရာမိတ်” ဟူသောအပိုဒ် မပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ “ရေဖခံထင်အောင်မှန်းလို့” ဟူသော စာပိုဒ်အစား “ရေဖခံ၊ ရကောက်သံထင်အောင် မှန်းလို့”ဟူ၍ ကွဲလွဲသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၃၀။ မေးခွန်းအမှတ်စဉ် ၁၀၀-၏ အဖြေလင်္ကာ နောက်ဆုံး အပိုဒ်တွင် ဟံသာဝတီမူ၌ “ထိုထိုဘာဏက လမ်းညွှန်ရာကို၊ မလွန်သာ ဖွင့်မြဲတဲ့လေး။ ဆိုဆို မှာသမျှ ကျမ်းဂန်လာကို၊ ဆန်းမခါကျင့်စွဲကဲ့ လေး” ဟူ၍ ပါရှိပြီး မူရင်းပေစာတွင် “ထိုထိုဘာဏက မြတ်ဆရာကို၊ အတုလိုက်ခါ မိန့်လိုက်တာတဲ့လေး။ ကိုယ်ကိုယ်မှာသမျှ မှတ်စရာကို၊ ဂရုစိုက်ခါ အိန်လိုက်ပါကဲ့ လေး”ဟူ၍ ကွဲလွဲချက် တွေ့ရှိရပါသည်။

၃၁။ ဟံသာဝတီတိုက်ထုတ် စာအုပ်တွင် မူရင်းထက်ပို၍ ပါဝင်နေသော အပိုဒ်များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ပုံစံအားဖြင့်ပြရသော် သတပဒိကပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကျမ်း ၁၇-ခုမြောက် ပုစ္ဆာ၏ အဖြေ သတ္တရသမ ဝိသဇ္ဇနာတွင် “ညဉ့်ပြတ်လျှင် ပြန်မပြန်နှင့်” ဟူသော စကားရပ်မှာ မူရင်း၌ မပါရှိချေ။ ယင်းအဖြေလင်္ကာပိုဒ်၏ အကိုးအကား စာသားများ အောက်ပိုင်းတွင်လည်း “မာနတ်၌သာ အစွန္တသံယောဂ ရှိသည်မဟုတ်သေး၊ ပရိဝါသ်၌လည်း တာဝတိဟံ ဟု ရှိသည်။ ၎င်းလည်း အတူတူပင်”ဟူသော စာပိုဒ် ၂-ခု ပို၍ပါနေကြောင်း စာမျက်နှာ ၄၇-တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။

၃၂။ တလုံးတပါဒမျှ ကွဲလွဲနေမှုကိုလည်း အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုပါသည်။ ကျေနုဝိသတိမပုစ္ဆာ၏ ဝိသဇ္ဇနာတွင် မူရင်းလက်ရေးစာ၌ “သိမ်နှစ်ဖြာ စပ်ကြလျက်၊ ကြိမ်ခါပများစွာ”ဟု ပါရှိသော်လည်း ဟံသာဝတီမူ၌ “သိမ်နှစ်ဖြာ စပ်ကြလျက်၊ ကြိမ်ကြိမ်ပများစွာ”ဟု လည်းကောင်း၊ ယင်းစာပိုဒ်တွင်ပင် ဆက်၍ “ဆောင်ဆန္ဒနောက်မပါ၊ တဆိတ်စာမမြဲ”ဟူသော စာပိုဒ်အစား “ဆောင်ဆန္ဒ နောက်မပါ၊ သည်ကြောင့်သာမမြဲ”ဟုလည်းကောင်း ကွဲလွဲချက်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ယင်းစာပိုဒ်မှ “ဆောင်ရင်းတဲ့ ဘိက္ခုကိုယ်၊ ဘယ်သူကို ပေးလို့မလွဲ” ဟူသောစာပိုဒ်မှာ ဟံသာဝတီမူတွင် မပါဝင်ပါ။ “သည်အမှု ခြင်းရာမှာ၊ သဘာဝ ပြစ်မြဲ”ဟူသော စာပိုဒ်နေရာတွင် “သည်အမှု ခြင်းရာမှာ၊ ဓမ္မတာဖြစ်ရိုးမို့ ဘဲ” ဟု ကွဲလွဲစွာပါရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ တပန် ၃၉-ခုမြောက် အမေး၏အဖြေ

စာပိုဒ်အဆုံးတွင် “ပိုင်းဖြတ်ခါ ချိုမျက်နှာထားငယ်နှင့်၊ စကားဗျာ လွေ ကျူးလိုက်မယ်” ဟူသော စကားရပ်များသည် ဟံသာဝတီမူ၌ ပါဝင်ခြင်း မရှိ သည်ကို တွေ့ရပြန်ပါသည်။

၃၃။ အထူးတလည်ကဲ့လဲ့သည့်အချက်မှာ ၄၁-ခုမြောက်မေးခွန်း၏အပြေပင် ဖြစ်သည်။ မူရင်းစာပေတွင် “ငီထိစဉ် တဝါရငယ်နှင့်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ တချက်စီ၊ စက်ချီတော်မူက။ အပွနာ၊ စဦးစွာပေါ်လာတဲ့၊ ဇောဝါရာ ဤနယမှာ၊ စိတ္တုပ္ပါဒကြိမ်ကျ၊ ထူးပေသပ” ဟု တွေ့ရပြီး ဟံသာဝတီမူတွင်ကား “စက္ခု ဒွါရပီထိမှတ်လို့၊ စိတ္တုပ္ပါဒတချက်စီ၊ စက်ချီအံ့မယွင်း။ ပဋိစ္စာ၊ သည်နည်းကို ဆွေမဟာဌဲ၊ ကြွင်းသေသာဝီထိတွင်း၊ နည်းယူလို့သွင်း” ဟု တပိုဒ်လုံး ခြား နားစွာ တွေ့ရပါသည်။ အောက်ခြေတွင်ဖော်ပြသော အကိုးအကား ပါဠိမှာ ပို၍ပင် ကဲ့လဲ့ပါသည်။ မူရင်းပေစာမူနှင့် အခြားသော တိုင်းသတင်းစာ၊ ရတနာ ဒီပံနှင့် သုခဝတီမူတို့တွင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ ပါဠိစာပေ ၉-ကြောင်းမျှသာ ပြဆို ထားပါသည်။ ဟံသာဝတီ မူတွင်ကား စာမျက်နှာ-၇၂-၇၃-၇၄-တို့တွင် နှစ်မျက်နှာစာအပြည့် စာကြောင်းရေ ၆၇-ကြောင်းခန့် ရေးသားဖြေဆိုချက် ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၃၄။ ဤကဲ့သို့သော ကဲ့လဲ့ချက်များကို ဖော်ပြခြင်းသည် ပြစ်တင်လိုသော ဆန္ဒနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်ခြင်းလည်း မပြုလိုပါ။ ကဲ့လဲ့သည့်စာမူများကို တွေ့မြင်ဘတ်ရှုပြီး ဆရာတော်တို့ အပေါ် သုံးသပ်မှုများလျှင် အပြစ်များဘွယ် ဖြစ်မည်ကိုသာ စိုးရိမ်ပါသည်။ မူရင်း လက်ရေးမူများနှင့် တိကျနိုင်သမျှတိကျအောင် ဆောင်ရွက်ရခြင်းနှင့် ယင်း၏ အကြောင်းရင်းတို့ကို ထင်ရှားစေရန်သာ တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အဖွဲ့အနေနှင့် ကျမ်းဂန်တတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ စာပေ တွင် အမေးကိုဖြစ်စေ၊ အဖြေကိုဖြစ်စေ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရန် မစွမ်းပါ။ မန်လည်ဆရာတော်၏ တပည့်များသည် အရပ်ရပ်စာမူများကို ပေထက်အက္ခရာ တင်ထားခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းမူများနှင့်သာမက ရနိုင်သမျှသော ပုံနှိပ်စာမူ များနှင့်လည်း ညှိနှိုင်းခဲ့ပါသည်။ မင်းကွန်း ဆရာတော်ဘုရား ပုံလွန်တော်မူ ပြီး ၆-နှစ်ခန့်အကြာ ၁၂၅၄-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်းတွင် မန္တလေး အာဠဝိလမ်း တိုင်းသတင်းစာပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်သော စာအုပ်သည် အစောဆုံး အဖြစ် တွေ့ရှိထားပါသည်။ ယင်းမူနှင့် ဆိုပါလျှင် စာလုံးတလုံးသာ စာလုံးပေါင်း

သတ်ပုံ ကွဲလွဲချက်မှအပ အားလုံးတူညီပါသည်။ လိုအပ်ပါက နောင်တွင်လည်း ဆက်လက် ညှိနှိုင်းသွားရန် ရည်ရွယ် ထားပါသည်။

၃၅။ အဖြေအချို့သည် မေးသူ မန်လည်ဆရာတော်၏ အဘော်မကျ ဟူ၍ ကြားသိဘူးကြောင်း အထက်က တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မမူမီက “ငါ့ကိုက လွန်တာကဲ့ သူများမေးတာက ရိုးရိုး၊ ငါမေး လိုက်တာက သောင်းပြောင်းထွေလာ ဖြစ်နေပေတာကိုး” ဟုပင် အမိန့်ရှိဘူး ကြောင်းကိုလည်း မှတ်သားရပါသည်။ အချို့သော မေးခွန်းများ အဖြစ်မှန်၏ ပြောင်းပြန်ကဲ့သို့ မေးပြီး စမ်းထားပါသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ဖော်ပြရသော် ပထမဆုံးမေးသည့် မဟာစေတီသည် ရွှေတိဂုံ စေတီထက် အဆမည်မျှ ကြီး သနည်းဟူသည့် အမေးဖြစ်ပါသည်။ မဟာစေတီက ငယ်သည်ကိုလည်း သိပါ လျက် သင်္ချာသဘောပါ ထည့်သွင်းပညာစမ်းခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု သိရှိရပါသည်။ စတုတ္ထပုစ္ဆာ၌ နေဗိမာန် ဒေါင်းရုပ်ရှိမရှိကို မေးထားပါသည်။ ဤအမေးတွင် “ဘယ်ပူထက် ဘယ်စာဟောင်းက၊ ဒေါင်းရုပ် ရှိညွှန်း” ဟူ၍ ရေးသားပြီး ဘာသာရေး ကျမ်းကြီး ကျမ်းခိုင်သာမက အခြား မည်သည့် ကျမ်းကိုမဆို မေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤမေးခွန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရည်ညွှန်းသည်မှာ အာဒိကပ္ပ ကမ္ဘာဦးကျမ်းဖြစ်ကြောင်း။ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထီးချိုင့်မြို့ တည် စောဆရာတော် ပြုစုသော မန်လည်စကားပုံများစာအုပ် စာမျက်နှာ ၂၀၂ မှ ၂၀၉-အထိ အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်း ရေးသားထားခြင်းမှာ မှန်ကန်ကြောင်း ဖြင့် အင်းတော် မြို့မဆရာတော် ဦးနန္ဒဝံသက မိန့်ကြားသည်ကို မှတ်သားရ တွားပါသည်။

၃၆။ အစိမ်းထောင်ဖြစ်ပုံနှင့် ပတ်သက်သည့် ပဉ္စမပုစ္ဆာမှာလည်း ပန်းချီဆေး ဝယ်မှုကို မေးခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားရပါသည်။ ပန်းချီမျက်စိနှင့် အနု သုခုမပညာကို ပေါင်းစပ်ပြီး မေးမြန်းကားခြင်းဟု သိရပါသည်။ ပုစ္ဆာအမှတ် ၇- တွင်ပါသော မောဟ ၇-ပါးအကြောင်းသည်လည်း ပြေလည်မှု မရှိ ကြောင်းကို ကြားသိဘူးပါသည်။ မည်သို့ဆိုလိုသည်ဟု ဆိုလိုသည့် အဘော်ကို ကား ရေလည်စွာ မသိရပါ။ ပုစ္ဆာအမှတ် ၄၃- တွင် ဝိသာခါ စသော အရိ ယာမတို့ လိင်ပြန်ချိန်ကို မေးခဲ့ပါသည်။ မင်းကွန်းဆရာတော်ကလည်း ပုဂံလင်း စွာပင် “ကြည့်ရှုဟန်၊ ဖြတ်ကျမ်းကန် အကန်ပေါက်ပြီဟု၊ ထပ်ထောက်မိလျှင်း-

တကယ်မှန်၊ ဝိသာခါချိန်တန်လို့၊ လိင်ပြန်ချိန် သည်ပါဠိကို၊ ဘုန်းသတိကင်း”
ဟူ၍ ဝန်ခံပြီးမှ ခန့်မှန်းပြောဆိုကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

၃၇။ အမေးပုစ္ဆာ ၇၆-အရ “ခမတိ”ပုဒ် ဆိုင်ရာအဖြေသည်လည်း မပြေ
လည်ဟု သိရပါသည်။ ဆရာတော်၏ အာဘော်မူရင်းကို မသိရပါ။ သို့ရာတွင်
မင်းကွန်းဆရာတော်၏ အဖြေတွင် ကမ္မရုပ်ဖြစ်၍ “မ္မ” ဟု ဒွေးဘော်နှင့် ရှိရ
မည်ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ မေးမြန်းသူ မန်လည်ဆရာတော် ရေးသားစီရင်သော
“ကစ္စာယနသင်္ဂဟ သုသုဟာရကနိဿယ”တွင်မူ ကတ္တရုပ်ဖြစ်၍ “မ္မ” ဒွေး
ဘော်နှင့် မရှိသင့်ဟု ရေးသားခဲ့ပါကြောင်း။ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဗုဒ္ဓအမူတ်
၁၀၀- တွင် တာဝတိံသာမှ ဘုရားသခင် သက်တော်မူရာ စောင်းတန်းသုံး
သွယ် ဝဲယာပြ မညီပုံ အဖြေမှာလည်း မပြေလည်ဟု သိရပါသည်။ မင်းကွန်း
ဆရာတော်ကမူ ကျမ်းပြုဆရာ တဦးတည်းဖြစ်စေကာမူ ရှေ့နောက်မညီ အဆို
အမိန့် ကွာခြားမှုမျိုးသည် ဤတခုသာမဟုတ်၊ များလှစွာ၏ ဟူသော သဘော
ဖြင့် ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ မန်လည်ဆရာတော်၏ အာဘော်အရမူ အထက်မှကြည့်
ခြင်းနှင့် အောက်မှကြည့်ခြင်းတို့၏ ခြားနားမှုသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆဟန်ရှိ
ကြောင်း တဆင့်စကား မှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

၃၈။ မည်သို့ဆိုစေကာမူ ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့သည် မူရင်းပေစာကို အဓိကထား၍
ရနိုင်သမျှသော စာအုပ်မူကွဲများနှင့် တိုက်ဆိုင်ပြီး အများဆုံး ကိုက်ညီသည့်
အချက်အလက်များကိုမှတ်တမ်းတင်၍ ရိုက်နှိပ်ရန် စီစဉ်ပါကြောင်း ရှင်းလင်း
တင်ပြလိုပါသည်။

ပညာဝိမံသန—ညာဏ်စွမ်းပြ

၃၉။ ဆက်လက်တင်ပြမည့်ကျမ်းမှာ ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း ဖြစ်ပါသည်။
ယင်းကျမ်းသည် မန်လည်ဆရာတော်၏ ပညာစွမ်းပြ ကျမ်းများအနက် တကျမ်း
အပါအဝင်ဖြစ်၍ စာပေကျမ်းဂန် တတ်ကျွမ်းသူ လူပညာရှိ မြန်မာမူးမတ်များ
နှင့် ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရသော မှတ်တမ်းဝင် ကျမ်းစာဖြစ်ပါသည်။ ပညာဂုဏ်မောက်
သော မူးမတ်များသည် နယ်မြေဒေသကို အထင်သေးစွာဖြင့် နေပြည်တော်
မြောက်ဘက်တလွား၌ တရားစကား ဆွေးနွေးနိုင်သူ ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိ
မရှိ၍ ဝမ်းနည်းငြီးငွေ့လေဟန် ညည်းတောင်းခဲ့သည်။ မန်လည်ဆရာတော် ဆိုသူ
မှာလည်း မန္တလေးမြို့မှ သီလရှင် အဆင့်လောက်သာ ဖြစ်မည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။
ဤအစွဲကို ချေဖျက်ရန်အတွက် မန်လည်မြို့ကို တည်ထောင်ခဲ့သော သမိုင်း၊
နှစ်ဆန်းများ သာယာနာပျော်ဘွယ်ရှိသည့် မန်လည်မြို့၏ ချီးမွမ်းဘွယ်ရာများ
ကို “ဥတ္တရသို့ မဟာရာဇဓာနိယာ” အစရှိသော ဂါထာ ၄-ပုဒ်နှင့် ယင်းတို့၏

အပွင့် သံဝဏ္ဏနာတို့ကို ပါဠိစကားသက်သက်ဖြင့် ရေးသားပေးပို့၍ မေးခွန်း တခု မေးလိုက်ပါသည်။ သြဋ္ဌာရိကရုပ်တို့ဖြစ်လျက် အာယတနဓာတ် မဘွဲ့ရသော ဘုံဌာနနှင့်တကွ အကြောင်းများကို ဖြေကြားရန် မေးမြန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်၏စာတွင် “ယခုပြဿနာ၊ သည်ပုစ္ဆာမှာ၊ မနာစလောက်၊ ဗူး တောင်းငယ်နှင့်၊ ကျီစယ်၍ တောက်လိုက်ပါသည်။ အမြောက်ဆံ မမှတ်လိုက် ပါနှင့် ဒကာတော်ဝန်မင်း” ဟူ၍ ထည့်သွင်းရေးသား ကစားကလွဲခဲ့ပါသည်။

၄၀။ မိုးတားမြို့စားသည် ကြိုးစား၍ ဖြေဆိုသော်လည်း မပြေလည်ရုံသာ မက အပြန်အလှန် စာရေးသားပေးပို့ရင်း စာတစောင်တွင် ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားရာ၌ ကတ္တား၊ ကံ၊ ဝါစက အနေအထားမှား၍ ဘုရင်မင်းတရားကို ယင်းမြို့စားက ခန့်ထားချီးမြှောက်ရလေဟန် အပေါ့အလွယ်ဆုတ်ပြန်ပါသည်။ ဤ သည်ကို မန်လည်ဆရာတော်က ဝေဘန်ထောက်ပြသော အခါမှ မင်းပြစ်မင်းဒဏ် သင့်ဘွယ်အခြေအနေကို သတိရ၍ အံ့ဩခန့်ချခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မူ “မန်လည်အရပ်က၊ သိက္ခာဆယ်ဝါရ၊ ဦးဝေဒနသည်၊ တကယ်မြင်ချေမြောက်၊ တယောက်ဆရာ၊ ပေါ်ထွက်လာသည်ဟု၊ များစွာအံ့ဩ၊ အဟောဝတ၊ မဟာ ပသံသ၊ ချီးမွမ်းလှသည်လည်း၊ ဒေသအရပ်တိုင်း နှံ့ပါပြီ” အစရှိသည်ဖြင့် ပြန်ကြားရိုကျိုးခဲ့သည်။ ဝန်ခံတိုးလျှိုးခဲ့သည်။

၄၁။ တဦးသောပုဂ္ဂိုလ်မှာကား ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာ မင်းကြီး မဟာသီရိ ဇေယျသုဖြစ်၍ ပညာစမ်းရသော အကြောင်းမရှိဘဲ ဆရာတော်၏ဂုဏ်သတင်းကို ချီးကျူးရေးသားခဲ့ပါသည်။ ပိဋကတ်တိုက်ရှိ စာအုပ်စာရင်းကို လျှောက်ထား၍ ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာ ခံယူလိုကြောင်း အကိုးအကားများစွာနှင့် ပန်ကြား လျှောက်ထားသည်နှင့် တဆက်တည်း မိမိသည်လည်း ခေသုမဟုတ်ကြောင်းကို အချိန်အဝါပြသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်း ပညာစံသနကထာကျမ်းစာ အုပ်ကို ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ပန္နလေးမြို့ ရကနာသီဒွိ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်မှ တကြိမ်သာ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ဘူးကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။

ပန်တခွန်ကြား—ပုဂ္ဂိုလ်များ။

၄၂။ ပညာစံသနကထာကျမ်းကို ရေးသားစေသည့် အခြေကို ပန်တီး ခဲ့ကြသည်ကား မိုးတားမြို့စားနှင့် ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာ မင်းကြီးစသော ပြန်ပာ မင်း၏ မှူးမတ်ပညာရှိများ ဖြစ်ပါသည်။ မိုးတားမြို့စားမှာ အညာပြစ်စဉ် ဆိုင်ရာ အမြောက် အတွင်းဝန်မင်းကြီး မဟာမင်းခေါင်ဇေယျဒွေရ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၍ နေပြည်တော် မြောက်ဘက်ကလွားမှ သင်တောနှင့်တကွ ဘဏ္ဍာတော် လယ်ပြေများကို ချထားရေး ဇီလုံရန်အတွက် ၁၂၃၈-ခုနှစ်တွင် တကောင်း

မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ လက်အောက်ခံ အဝေးဝန်များနှင့် စကားပြောရင်း နေပြည်တော် မြောက်ဘက်တလားတွင် ယင်းတို့အား ပရိယတ္တိဓမ္မ ဗုဒ္ဓပါဝစနတို့ကို ဟောပြော ညွှန်ကြားနိုင်မည့် ရဟန်းပညာရှိသည် တသက်ပတ်လုံး ရှိနိုင်တော့မည်မဟုတ် ဟု ကြုံးပမြည်တမ်းလျက် ရဟန်းတော်တို့အား ပလ္လားနှိမ်ချ ပရဝတ္တန ပြုခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။

၄၃။ ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာမင်းကြီး မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယျသုမ္မာ မိဖုရား ခေါင်ကြီး၏ဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စားဖြစ်၍ ပိဋကတ်တော်အုပ် တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ အပြန်အလှန်ရေးသားသည့် စာများကို ထောက်ထား၍ စာပေ ကျမ်းဂန်အရာ၌ မညံ့လှသော မှူးမတ်ပညာရှိလည်း ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

သီဟိုဠ်ရဟန်းတို့—သိစေဘို့

၄၄။ ဆက်လက် တင်ပြမည့်ကျမ်းမှာ “သီမာဝိစာရဏပါဠိ နိဿယကျမ်း” ဖြစ်ပါသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းသား ရဟန်းတော်များက ဝိသုံဂါမသိမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မန္တလေးဆရာတော်များထံ လျှောက်ထား မေးမြန်းခဲ့ကြသည်။ မန္တလေးရှိ ဆရာတော်များအနက် ဝဇီရာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနိစ္ဆယအဖြစ် စိစစ် ဆုံးဖြတ်တော်မူပါရန် ၁၂၆၁-ခုနှစ်တွင် လျှောက်ထား တောင်းပန်တော်မူခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သီဟိုဠ်သား ရဟန်းတို့အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားက ပါဠိဘာသာဖြင့် စီကုံး ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်း ကျမ်းစာအုပ်ကို ၁၉၂၁-ခုနှစ်က မန္တလေးမြို့ သုဝဏ္ဏဝတီ ပိဋကတ်ဓာတ်စက် ပုံနှိပ်တိုက်က တကြိမ်သာ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ဘူးသေးကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ယင်းကျမ်းတွင် ဝိသုံဂါမ အဆုံးအဖြတ်များ၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ်ဟု ခေါ်သော ရေသိမ်နှင့်ဆိုင်သော သိမှတ်ဖွယ်ရာများ၊ သိမ်သမုတ်ခြင်းဆိုင်ရာ အစီအရင်များကိုပါ ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။

ဒသသီလ—ခံယူကြ

၄၅။ ဆဋ္ဌမမြောက် တည့်သွင်း ရိုက်နှိပ်ထားသော ကျမ်းသည်ကား “ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီ” ကျမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကျမ်းကို မန်လည်ဆရာတော်သည် ၁၂၅၁-ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဘက်တွင် ဆယ်ပါးသီလကို လူတို့ ခံယူ စောင့်ထိန်းအပ် - မအပ်ဟူသော အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားခဲ့ကြပါသည်။ ဤအရေးကို ကြားသိ၍

အမှန်ကိုညွှန်ပြသဖြင့် ရေးသားပြုစုခဲ့ပါသည်။ ဆယ်ပါးသီလကို လူတို့ ခံယူ ဆောက်တည်အပ်ကြောင်းကို အကိုးအကားများ၊ ဥပမာ ဥပမေယျများနှင့် ရေးသားပြဆိုခဲ့ပါသည်။ ယင်း ကျမ်းစာများတွင် ဆယ်ပါးသီလ အရေး အခင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မင်းကုန်း ငွေတောင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားနှင့် မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဒုတိယ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားတို့က မန်လည် ဆရာတော်ထံ ရေးသား မေတ္တာရပ်ခံသော သုသန္ဓေသ သုသင်္ခေပ ကထာ စကားများအပြင် တောင်တော်သာသနာပိုင်က ပုသိန်မြို့ ဦးပဒုမ၏ “သဒ္ဓမ္မဇောတိကကျမ်း”ကို ပယ်ထုတ်သော အမိန့်တော်ပြန်တမ်းပါ ထည့်သွင်း ပုံနှိပ်ထားပါသည်။

၄၆။ အထက်ပါကျမ်းနှင့် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် တူသော်လည်း ပိုမိုတိကျ ပြတ်သားသော ကျမ်းစာ တစောင်ကိုလည်း ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ရန် စီစဉ်ခဲ့ပါ သည်။ ယင်းကျမ်းအမည်မှာ “ရာမညေယျောဝါဒ ဝဇီရဂ္ဂပဏ္ဍိပဗ္ဗ” ကျမ်း ဖြစ်၍ ၁၂၅၄-ခုနှစ်က ရေးသားခဲ့ပါသည်။ အောက် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပွား ခဲ့သော ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းရေး ပြဿနာတွင် သာသနာပိုင် ရွှေကျင် ဆရာတော်များ တားမြစ်သည့် ကြားမှပင် ဆယ်ပါးသီလကို လူတို့ မစောင့် ထိန်းအပ်ကြောင်း ရေးသားသော ပုသိန်မြို့ ဦးပဒုမ၏ “သဒ္ဓမ္မဇောတိက ကျမ်း”ကို ချေပရန် ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဦးပဒုမသည် ယင်း၏ ကျမ်းစာတစောင်ကို မန်လည်ဆရာတော်ထံ ပေးပို့၍ အကဲစမ်းခဲ့ပါသည်။ ဤမျှအထိ အတင့်ရဲလာသော ဦးပဒုမ၏ အယူအဆကို နှိမ်နင်းရန်မှာ သာသ နာတော် ပြန့်ပွားစေလိုသော မန်လည်ဆရာတော်က မိမိ၏တာဝန် ဖြစ်သည်ဟု ခံယူခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ တိကျပြတ်သားသော စကားများကို သုံးစွဲ၍ မှန်ကန် ခိုင်မာသော ရှင်းလင်းချက်များဖြင့် မန်လည်ဆရာတော်က ထပ်မံရေးသားခဲ့ ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကျမ်းများကို ၁၉၂၅-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ ရတနာ သိဒ္ဓိ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်မှ တကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ဘူးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

မြို့ပုသိန်က—ဦးပဒုမ

၄၇။ ပုသိန်ဆရာတော် ဦးပဒုမသည်ကား ကျောင်းသစ်ကျောင်း(ကုန်းသာ ကျောင်း)တွင် သီတင်းသုံးတော်မူပါသည်။ ဆယ်ပါးသီလကို လူတို့မကျင့်သုံး အပ်ကြောင်း ယင်း၏ အယူအဆပါဝင်သော “သဒ္ဓမ္မဇောတိကကျမ်း” ကို သာသနာပိုင် ရွှေကျင်ဆရာတော်များ တားမြစ်သည့် ကြားမှပင် ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ရွှေမုဋ္ဌောစေတီတွင် မီးကြိုးမြှုပ်နှံ ပူဇော်မှု၊ ပုသိန်မြို့ကို ‘န’သတ် ‘မ်’သတ် ရေးမှုတို့ကို မန်လည် ဆရာတော်နှင့် အကြိတ်အနယ် ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းအား ထောက်ခံကြသော ဦးမောင်ကလေး၊ ဦးမြ၊

ဦးအာသံ စသော ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း မန်လည်ဆရာတော်အား ပြန်လည်
ရေးသားခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်သူကား နာမည်ကျော် ပုသိန်
ဆရာတော် ဦးပဒုမ ဖြစ်ပါသည်။

မန်လည်ဥဒါန်း-ဩဘာကဗျာကျမ်း

၄၈။ အဋ္ဌမမြောက် ကျမ်းစာမှာ “မန်လည်ဥဒါန်း ဩဘာကဗျာကျမ်း”
ဟူသောအမည်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ဘူးသည့် ကျမ်းစာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမှ ခရီး
သွား မှတ်တမ်းများကို ချန်လှပ်၍ ကောက်နှုတ် ရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။ ပုသိန်
မြို့ ရွှေမုဋ္ဌောစေတီတော်ကို ဓာတ်မီးပွင့်-၅၀၀ ထွန်းညှိပူဇော်ရန် အတွက်
စေတီတော်အတွင်း ဖောက်ထွင်း၍ ဓာတ်ကြီးမြှုပ်သွင်း ပူဇော်ခြင်း ပြုထိုက်
မပြုထိုက်ကို သမာဓိမြို့ဝန် ဦးတက်ဖြိုးက မေးလျှောက်သဖြင့် သင့်လျော်ပါ
ကြောင်းနှင့် မန်လည်ဆရာတော်က “သုဘကိဏ်ထိ၊ ရေတိထိုလောက်၊ ဖြိုးဖြိုး
မောက်အောင်၊ မိုးလောက်ကြီးစွာ၊ ယူဇနာတို့ဖြင့်” အစချီသော အနုဂ္ဂဟ
စာတမ်းကို ရေးသားပေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းအခြေအနေကို ယခင် ဆယ်ပါး
သီလအရေး၌ အရှုံးပေးခဲ့ရသော ဦးပဒုမသည် အခွင့်အရေးယူ၍ ထိုးနှက်
ရေးသားလာပြန်ပါသည်။ ဦးပဒုမကိုယ်တိုင် စာရေးသားခြင်းမပြုဘဲ ယင်း၏
ဘက်တော်သား ယိုးဒယားကုန်းရပ်နေ ဗိန္ဒောဆရာ ဦးမောင်ကလေး ဆိုသူ
အား စာရေးသားစေ၍ ၁၂၇၁-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၉-ရက် နေ့စွဲဖြင့်
ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးပဒုမနှင့်
တနာရီခွဲကြာမျှ အခြေအတင် ဆွေးနွေးနိုင်သူကို ဆုငွေ ၂၀၀-ကျပ် ပေးမည်
ဟု ဦးမောင်ကလေးနှင့် ဦးဘိုးလှိုင်တို့က သတင်းစာမှ ကြေငြာခဲ့ပါသေး
သည်။ ဤအရေးအသားများကို ရှေးချယ် ပုံနှိပ်ထားပါသည်။

၄၉။ တဖန် ပုသိန်မြို့ကို “န” ဖြင့် ရေးသင့်သည် “မ” ဖြင့် ရေးသင့်သည်
ဟူသော အယူအဆနှင့် ပတ်သက်၍လည်း အပြန်အလှန် ရေးသားကြပြန်ပါ
သည်။ ဆရာမြနှင့် ဦးအာသံဆိုသူတို့က မန်လည်ဆရာတော်အား စောင်း
ချိတ် ခန့်သော “ရှက်စရာ သက်ဝါကြီးပါပေါ့” အစချီ မန်လည်ပြန် ကဗျာများ
နှင့် မန်လည်ပြန် စာတမ်းများကို ရေးသားခဲ့သကဲ့သို့ မန်လည်ဆရာတော်က
လည်း “သူမတို့လေမှ၊ သူတို့လျှင် တကယ်မြည်တဲ့” အစချီ ပဒုမောဝါဒကထာ
၄-ပိုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ “အဟုတ်ကိုဆို၊ မဟုတ်လိုထင်လေတတ်ပါတဲ့၊ ဒေဝဒတ်
မျိုး” အစချီသော ကုသိမောဝါဒအချိုး အပိုဒ် ၂၀-ကိုလည်းကောင်း ပြန်လည်
ရေးသားတော် မူခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်း၌ မန်လည်ဆရာတော်က ယှဉ်ပြိုင်ရေး
သားခြင်း မပြုတော့သော်လည်း ဆရာတော်၏ တပည့်ဖြစ်သူ သစ်တောဝန်

ထောက် ဦးဘိုးသင်းနှင့် အချိန်အတန်ကြာ အပြန်အလှန်ရေးသား နေကြ သေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းစာတမ်းများကိုလည်း စုပေါင်းရိုက်နှိပ် ထားပါသည်။ မန်လည်ဥဒါန်း ဩဘာကဗျာကျမ်းသည် ၁၃၃၃-ခုနှစ် တပေါင်း လတွင် မန္တလေးမြို့ သုဝဏ္ဏဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဝိသဇ္ဇနရာသီ-ကျမ်းစုံညီ

၅၀။ နောက်ဆုံး နဝမအကြိမ်မြောက် ကျမ်းအဖြစ် ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ် ထားသည်မှာ “ဝိသဇ္ဇနရာသီကျမ်း” ခေါ် ကျမ်းစာပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်း ပြည်ပ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်မှ ဘာသာရေးပြဿနာဆိုင်ရာ မေးခွန်းလွှာများ ကို ရှင်းလင်း ဖြေကြားထားသော စာတမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ မေးမြန်းကြသူ များ၌ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များ အစုံအလင်ပါ၍ စုစုပေါင်း ၁၉-ဦး ရှိပါသည်။ ပြဿနာများမှာလည်း များပြားလှ၍ သီဟိုဠ်နိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပွားလျက် ရှိသော သိမ်နှင့်ဆိုင်သည့် ဝိဝါဒကို ဖြေရှင်း၍ ရေးသားသော ဝိသုဂါမ အဆုံးအဖြတ် ပါဠိနိဿယအပါအဝင် စိတ်ဝင်စားဘွယ်သော ခေါင်းစဉ်အချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ ဤကျမ်းစာကိုလည်း ၁၉၂၁-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ သုဝဏ္ဏဝတီပိဋကတ် ဓာတ်စက်ပုံနှိပ်တိုက်မှ တကြိမ်သာရိုက်နှိပ်ခဲ့ဘူး ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) စေတီငယ်များကိုဖျက်၍ စေတီကြီးအဖြစ် တည်အပ်-မအပ်အဖြေ။
- (၂) ခင်းပြီးသော ကထိန်ကို ၂-ကြိမ် ထပ်၍ ခင်းအပ် မခင်းအပ် အဖြေ။
- (၃) ရဟန်းများသည် မိဘ၏အမွေကို ခံယူထိုက်-မထိုက် အဖြေ။
- (၄) မြတ်စွာဘုရား၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိ-မရှိ အဖြေ။
- (၅) ရဟန်းတို့က တရားစွဲဆိုရာ အပ်-မအပ် အဖြေ။
- (၆) ကံပြုရာသိမ်အတွင်း ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများ နေအပ်-မနေအပ် အဖြေ။
- (၇) နွားနို့ဝကို မေးသော စကားထာအဖြေ။
- (၈) ပဆစ်ကစားခြင်းကို မေးသော စကားထာအဖြေ။
- (၉) ဆန်ဖွပ်သည့်မောင်းကို မေးသော စကားထာအဖြေ။

သာသနာ့အကျိုး—ဆောင်သယ်ပိုး

၅၁။ မန်လည်ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန်များ ရေးသားရာ၌ အများပြည်သူတို့ ပညာဗဟုသုတတိုးပွားပြီး သာသနာတော်အကျိုးကို သယ်ပိုးနိုင်ကြရန် ရည်ရွယ်ကြောင်းကို မဃဒေဝလင်္ကာသစ် အပိုဒ် ၂-၌ “အကြောင်းပေါ့ဘိ၊ ထူးမရှိဘိ၊ ဆိုမိဆိုရာ၊ မဆိုစွာတည့်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အပိုဒ် ၈-၌ “မျိုးလေးဖြာတို့၊ ဘတ်နာသမျှ၊ ပွားသုတဖြင့်၊ ကမ္မသကာ၊ ဉာဏ်မဟာနှင့်၊ သဒ္ဓါသောမန၊ ပုညစေ့ပျိုး၊ ကုသိုလ်မျိုးကို၊ ဖွံ့ဖြိုးစည်ပင်၊ လန်းလန်းရှင်အောင်” ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသားပြဆိုထားပါသည်။

စိတ်ထားဇာနည်—ဘာမထိ

၅၂။ မန်လည်ဆရာတော်သည် အမည်နှင့်လိုက်အောင် အလွန်စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိ၏ပညာဂုဏ်ကို ယုံကြည်အားကိုးသော စိတ်ထားနှင့် မှန်သည်ကို ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ပြောဆိုရုံသော သတ္တိထူးရှိကြောင်းကို အောက်ပါအရေးအသားများအရ သိရှိရပါသည်။ “သူမတို့လေမှ၊ သူတို့လျှင် တတယ်မြည်တဲ၊ မြို့ရွှေလည် ရွှေစည်ကြီးပါဘဲ၊ တီးသမျှ ဖိမ့်ဖိမ့်တုန်။ သူမာလျှင် မာစိန်ချောင်းသာပ၊ သူပြောင်းလျှင် အရေဖြစ်နိုင်ငံ” ဟူ၍ စိတ်ထားတုံ့ပြန်မှုကို ဖော်ပြသကဲ့သို့ “မာန်မလုပ်ချင်ဘူး၊ မာန်လုပ်ရင် လွယ်သည်သာပ၊ ငယ်မည်မှာ နငယ်သတ်ရုံဘဲ၊ နေရပ်မန်ရွှေလည်နှင့်၊ မာန်နှစ်လီ မာန်စုံကုန်နိုင်ငံ၊ ဖူးအညွန့် ခေါင်ကတင်” ဟူ၍ နိဝါတောစ မင်္ဂလာအရ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချဆုံးမထားကြောင်းကို ဦးပဒုမနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရာတွင် စပ်ဆိုရေးသားခဲ့ပါသည်။

၅၃။ တဘက်သားယှဉ်ပြိုင်သူကို နှိမ်နင်း စပ်ဆိုရန်ရှိကလည်း မညှာချေ၊ “နှင့်မယ်တော် ရှင်ဇလာနှင့်၊ ခင်ဆရာအိမ်ထောင်ကျလျှင်လ၊ ပဒုဆိုမောင်ရွှေမမှာ၊ သားငယ်မျှသာ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ယောဇနာ သမ္မန်မျိုးကိုမှာ၊ နည်းရိုးဘာမကျခင်က၊ မင်းရန်စင်္ကြာ၊ ငါဘာပြုဖြုန်မတုံး” ဟု တဖုံ၊ “နှစ်ဘက်ကန်း၊ မျက်ခမ်းနေကိုပြိုင်သို့” ဟူ၍ကနည်း ခပ်နာနာ စပ်ဆိုလေ့ရှိပါသည်။ ယှဉ်ပြိုင်ပြောဆိုရန် အခွင့်ကြုံလျှင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ပြောဆိုရေးသားတတ်သော်လည်း ရန်မပွားလိုကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ “ဆရာခင် မာန်မသွင်းချင်ဘူး၊ ကင်းစေတော့ရန်စကို” “ဆိုးတကယ်ဘယ်မပြုချင်ဘူး၊ ပြစ်မှားသူမောင်ပဒုကိုလ၊ ကရုဏာစေတသိက်ကယ်နှင့်၊ ရွှေစိတ်ကိုခဝါချ၊ ဆုံးမလို့ဆို” ဟု စပ်ဆိုဖွဲ့နွဲ့ခြင်းအားဖြင့် ဆရာတော်၏ တဘက်သားအပေါ် ကြင်နာမှုအပြည့်ရှိသည့် စိတ်သဘောကို သိသာစေပါသည်။ ဤသို့သော အရေးအသားမျိုးများကို ဦးပဒုမနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရေးသားရာတွင် များစွာတွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

၅၄။ မန်လည်ဆရာတော်သည် အခွင့်ကြုံလျှင် ဟာသဉာဏ်ကုန်မြူး၍ ကျီစယ် မှုပြုခဲ့ခြင်းကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ မိုးတားမြို့စား မြစ်စဉ်ဝန်သို့ မေးခွန်းပုစ္ဆာ မေးရာတွင် “ယခုပြဿနာ၊ သည်ပုစ္ဆာမှာ၊ မနာစလောက်၊ ဗူးတောင်းငယ်နှင့်၊ ကျီစယ်၍ တောက်လိုက်ပါသည်၊ အမြောက်ဆံမမှတ်လိုက်ပါနှင့် ဒကာတော် ဝန်မင်း” ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့ခြင်းကို ထောက်၍ ထင်ရှားသိသာလှပါသည်။

စာပေတာဝန်--ဆန္ဒမုန်

၅၅။ မန်လည်ဆရာတော်သည် ဤသို့သော စာပေကျမ်းဂန်များ ရေးသား ပြုစုခြင်းမှာ လူအပေါင်းတို့သည် ဘာသာ သာသနာကို နားလည် ကြည်ညိုနိုင် ပြီး သံဝေဂရရှိစေရန်သာ ဖြစ်သည်ကို မဃဒေဝလင်္ကာသစ် အပိုဒ် ၆၀၅-တွင် “ဤခု နောင်လာ၊ သုတရှာသား၊ ပစ္စာဂတ၊ သဇ္ဇနတို့၊ ဓမ္မသံဝေ၊ ရပစေနှင့်” ဟု စပ်ဆိုခဲ့ခြင်းကို ထောက်၍ သိသာနိုင်ပါသည်။ တဖန် ဤသို့ သာသနာပြုရ သော ကောင်းမှုအကျိုးကြောင့် ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်လည်း လောကီမှ လွတ် မြောက်ရန် ရည်ရွယ်ကြောင်းကို အပိုဒ် ၆၀၇-တွင် “နောင်လာဘဝ၊ ပစ္စိမ သို့၊ ရောက်ထသောခါ၊ အကြင်ငါလျှင်၊ မဟာဗောဓိ၊ သီရိလှုံဘိတ်၊ ပရာဇိတ် ဌ၊ ဖြတ်ရိပ်ပယ်ရှင်း၊ မာန်ငါးသင်းကို၊ ခါခြင်းပြီးစေ အောင်ပွဲတည်း” ဟု စပ်ဆို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

၅၆။ ထိုမျှသာမကသေး နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်သို့ ကျွတ်တမ်းဝင်၍ ကူးပြောင်း ရာတွင်ပင် တကိုယ်ကောင်းဆန် အလွတ်ရုန်းလိုသည့်သဘောနှင့် သာဝကဆုကို ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ အများဝေနေယျာတို့ကို ကယ်တင်ပြီးမှ အတူသွားလိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို မဃဒေဝလင်္ကာသစ် အပိုဒ် ၆၀၆-တွင် “ကျွတ်ကာမတ္တ၊ ကျွတ် ကုန်ကြသား၊ သာဝကဆု၊ ကိုယ်တခုမျှ၊ လွတ်မှုမကြံ၊ ဆုကြီးသန်၍၊ သယမ္ဘူ တ၊ မြတ်ဉာဏနှင့်၊ သစ္စနာမံ၊ နှုတ္ထခံသည့်၊ သမ္မာသမ္ပုဒ်၊ နုတ္တရစစ်၊ တုမရစ်ဘဲ၊ ရှစ်မာရဂင်၊ မဂ်ယာဉ်ဉာဉ်ဖြင့်၊ ခေမဂ်တ၊ ဘုံသို့ကျအောင်၊ များလှတထွေ၊ ဘော်မိတ်ဆွေတို့၊ ဝေနေရုံသရွေ့၊ မကျန်စေအောင်၊ ဆောင်၍ကိုယ်တိုင်၊ မြို့တောင်ကိုင်သို့၊ ပို့နိုင်တုံလှစ်၊ ဓမ္မရာဇ်ဟု၊ ဖြစ်စိမ့်မယွင်း၊ နှလုံးသွင်းလျက်၊ ရိုးရင်းပတ္တနာ၊ ငါပန်ထွာ၏” ဟု စပ်ဆိုဖွဲ့နွဲ့ ခဲ့ပါသည်။

၅၇။ သံသရာမှ မလွတ်မြောက်သေးမီ ကာလ၌လည်း “ဆုပန်လက်ရောက်၊ မမြောက်သမျှ၊ ဘဝထိုထို၊ ဖြစ်ရာကိုယ်၌၊ အလိုရှိရာ၊ ဣစ္ဆာသယ၊ ပြီးကိစ္စ နှင့်၊ နိမ့်ကျမရှိ၊ ဇာတိပုည၊ ဂုဏမဟတ်၊ အမြတ်စတေ၊ တိဟိတ်နေလျက်” ဟု စပ်ဆို၍ လိုရာဆုနှင့် ပြည့်ဝရန် တောင့်တခဲ့ပါသည်။ တဖန်လည်း သာသနာပြု လိုသောစိတ်က အားမရသည့်နှယ် “မြတ်ခေတ်ငါးထောင်၊ သာသနာရောင်

လျှင်၊ ထွန်းပြောင်သမျှ၊ လူ့ဘဝနှင့်၊ သမဏချည်း၊ သူတော်နည်းကို၊ ငါလည်း ဖြည့်လို ဖန်လဲတည်း”ဟု ရည်မှန်းဆုတောင်းတော် မူခဲ့ပါသည်။

၅၈။ အထက်ပါတို့ကို ထောက်ထားခြင်းအားဖြင့် တိပိဋကဓရ၊ တိပိဋက ဆေက၊ ပရိယတ္တိ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စက၊ လဇ္ဇီပေသလ၊ သိက္ခာကာမ၊ သီလဝန္တ၊ ဓိတိမန္တ၊ ပညဝန္တ၊ ပုဂ္ဂလဝိသေသ၊ ဂန္ထန္တရဝိဇ္ဇာဓိရိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အာဇာ နည်း၊ မဟာထေရ်မော်၊ မ-ကာရလောပအကျော်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ခံ မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟု မြန်မာနိုင်ငံအဝှန်း ထင်ရှားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မ-ကာ ရလောပအကျော် တောင်တွင်းဆရာတော်၏ အဆက်အနွယ်တပည့် ပီသလှပါ ပေသည်။

နိဂုံးကမ္ပတ်—အပြီးသတ်

၅၉။ ကျွန်ုပ်တို့ မန်လည်စာပေ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့သည် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဆန္ဒကို ဖြည့်စွမ်းကျေးဇူးဆပ်ရန်အတွက် ချမှတ်ထားသောအဖွဲ့၏ မှုနှင့်အညီ ကြိုးပမ်းစီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ ကြာမြင့်နေပြီဖြစ်သော ပုံနှိပ်စာအုပ်များကို ရှာဖွေ၍ မူရင်းလက်ရေးစာမူများနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း၊ ကဲ့လဲ့ချက်များ ကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ပထမစာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်စဉ်က ကဲ့သို့ အများပြည်သူတို့၏ ဝိုင်းဝန်းကူညီမှုကို ရရှိလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ပါသည်။

၆၀။ ဤကျမ်းစာအုပ် ထွက်ပေါ်နိုင်ရေးအတွက် ပေစာမူများမှ လက်ရေး ဖြင့်ရေးကူးခြင်း၊ လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရေးကူးခြင်း၊ ပုံနှိပ်ပြီးစာအုပ်ဟောင်းများ နှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း၊ အကိုးအကား စာအုပ်စာတမ်းများ ရှာဖွေခြင်းတို့ ဖြင့် ကူညီကြသော အင်းတော်မြို့ မြို့မဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ဆရာတော် ဦးနန္ဒဝံသအမှူးပြုသော ရဟန်းသာမဏေများအားလည်းကောင်း၊ အားလပ် ချိန်တွင် လုပ်အားပေး ကူညီကြသော ပါတိယူနစ်၊ ပြည်သူ့ ကောင်စီ၊ တောင် သူလယ်သမားကောင်စီ၊ အလုပ်သမားကောင်စီ၊ လမ်းစဉ်လူငယ်နှင့် မြို့နယ် သမဝါယမအသင်းစသော အဖွဲ့အစည်းများမှ ရုံးဝန်ထမ်းများအားလည်း ကောင်း၊ အကြံဉာဏ်ဖြင့် အားပေးကူညီကြသော မြို့မမြို့ဘများအားလည်း ကောင်း၊ စာအုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် သေသပ်စွာ ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်ပေးကြသော ဗုဒ္ဓသာသနာ့အဖွဲ့မှ ဝန်ထမ်းများအားလည်းကောင်း ကျေးဇူးဥပကာရ အထူး တင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ

မန်လည်ထေရ်ကျော် မြတ်ဘုန်းမော်

၁။ မန်လည်ဆရာတော်လောင်း “မောင်မာ”ကို ၁၂၀၃-ခုနှစ် တန်ခူးလဆန်း ၁၂-ရက် အင်္ဂါနေ့ ညဉ့် ၃-ချက်တီးကျော် ဝိသာခါနက္ခတ် မှန်းတည့်လတ်ချိန်တွင် မန်လည်မြို့ မင်းကုန်းရပ်နေ မြို့စာရေးကြီး ဦးထင်ညိုနှင့် ဇနီး ဒေါ်ဖြေတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့ပါသည်။ ၃-နှစ်သားအရွယ်တွင် ဘခင်ကွယ်လွန်၍ မွေးမိခင် ဒေါ်ဖြေနှင့်အတူ မွေးဖွားရင်း ဇာတိ မန်လည်မြို့မှ ထီးချိုင့်မြို့နယ်ရွှောက်ခါးရွာသို့လည်းကောင်း၊ နဂါးဆင်းမြို့ ကျောက်ပြည်သာသို့ လည်းကောင်း၊ ဝန်းသိုမြို့ မြေနီသို့လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ရပါသည်။ ထို့နောက်မှ ဝန်းသိုစော်ဘွား ဦးအောင်မြတ်၏ ဖခင် ဦးရွှေသား စော်ဘွားအဖြစ်မရောက်မီ မြို့သူကြီး အဖြစ်နှင့် တက်လာသည်တွင် မြေနီမှ ဝန်းသိုမြို့သူကြီးနှင့်အတူ လိုက်ပါလာသည့် ၁၂-နှစ်သားအရွယ် ရောက်နေပြီ ဖြစ်သော မောင်မာအား ဝန်းသိုမြို့ တောင်ပေါ်ကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးသော ဘုန်းကြီး ဦးပန်းအောင် (စော်ဘွားကြီး၏ နောင်တော်) ထံသို့ အပ်နှံ၍ စာပေသင်ကြားစေပါသည်။ ၁၆-နှစ်အရွယ်တွင် ဝန်းသိုမြို့၌ ရှင်ပြုခဲရာ ရှင်ဇဝနဟု ဘွဲ့မည်သတ်မှတ်ခြင်း ခံခဲ့ရပါသည်။ မန်လည်မြို့သို့ ပြန်လည်ပြောင်းရွှေ့ခဲ့၍ လေးထပ်ကျောင်းတိုက် (နောက်တွင် ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး) ၏ ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာထော် ဦးနန္ဒမဇ္ဈထံတွင် ရှင်သာမဏေဘဝဖြင့် ပညာများ ဆက်လက် ဆည်းပူးခဲ့ပါသည်။

၂။ ရှင်သာမဏေဘဝ ၆-ဝါရစဉ်ကပင် စာပေကျမ်းဂန်အရာတွင် အတော်ပေါက်ရောက်ပြီး ရတု၊ ရကန်၊ ချောင်း၊ မော်ကွန်း စသော ကဗျာလင်္ကာများ ရေးသားနိုင်သည့် အဆင့်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော် ဦးနန္ဒမဇ္ဈသည် သာသနာ့ အမွေကို ဆက်ခံစေသင့်သော ကိုရင်မာ (ရှင်ဇဝန)အား ရဟန်းအဖြစ် ကူးပြောင်းရန် တိုက်တွန်းသော်လည်း ပထမတွင် မရချေ။ လူဝတ်ကြောင် ဘဝနှင့် နေရန်သာ ရည်ရွယ်တော် မူခဲ့သည်။ ကြီးလေးလှသော သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရန် စိုးရွံ့တော်မူသဖြင့် ဤသို့ ငြင်းပယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဦးနန္ဒမဇ္ဈ ပျံလွန်တော်မူခါနီးတွင် တဖန် ဆရာတော်ရာပတ်ဝန်းကျင်ကပါ ဝိုင်းဝန်း တိုက်တွန်းတော်မူကြသဖြင့် ၁၂၂၅-ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ရဟန်းခံတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပထမ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် ဦးနန္ဒမဇ္ဈသည် မန်လည် ဆရာတော်လောင်း ရှင်ဇဝနကို ရဟန်းခံစေပြီးသည့် ညနေမှပင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့ပါသည်။

၃။ ၁၂၂၅-ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့တွင် အောင်းပင်ရွာနေ ဝါတော် ၆၀-ရ ရှင်ဂုဏဝါမထေရ်ကဲ့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာပြု၍ မဲဇာမြစ်တွင်း နဒီသိမ် တွင် ဒုတိယအကြိမ် ရဟန်းခံတော်မူပါသည်။ ဤသို့ ရပြီး တဝါကို စွန့်ပယ်၍ ထပ်မံ ရဟန်းခံတော်မူသည်မှာ အချို့သော သုတေသီများ ရေးသားကြသကဲ့ သို့ ပထမ ရဟန်းခံစဉ်က အသက်မပြည့်လေဟန် အယူအဆသည် မမှန်ကန်ပါ။ ဖွားမြင်တော်မူသည်မှာ ၁၂၀၃-ခုနှစ် နှစ်ဦးဖြစ်ရကား ပဋိသန္ဓေရက်များကို ဖြစ်စေ၊ အခြား ဝါထပ်ရက်ပိုများကို ဖြစ်စေ ရှာဖွေပေါင်းထည့်နေရန် မလို အပ်ပါချေ။ ပိုလွန်၍ပင် နေခဲ့ပါသည်။ ပထမအကြိမ် ရဟန်းခံခဲ့သည့် သိမ် အပေါ်တွင် သံသယရှိ၍ ထပ်မံ ရဟန်းခံခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ရဟန်းခံပွဲ ကျင်းပသည့်သိမ် (ဗဒ္ဒသိမ်)နှင့် ပြင်ပရှိ အဗဒ္ဒသိမ်ဖြစ်သော ဂါမသိမ်တို့သည် မဏ္ဍပ်ဝါးလုံးကြောင့် ထိစပ်ခဲ့သည်ကို ပတ်ဝန်းကျင်က တီးတိုးစကား ပြောသံ ကြား၍ မဟုတ်မခံ စိတ်မြန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပီပီ ဤသို့ ဒုတိယအကြိမ် ရဟန်းခံခဲ့ခြင်း သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤ စကား မှန်ကြောင်းကို ဆရာတော်၏ အတူနေ တပည့် ရင်းများဖြစ်ကြသော လက်ရှိ တတိယမန်လည်ဆရာတော် ဦးပုညနှင့် ဆရာ တော် ခရီးထွက်ရာသို့ လိုက်ပါဝတ်ပြုခဲ့ရသော တာပေါရွာ ဆရာတော် ဦးပုညတို့၏ မိန့်ကြားစကားအရ သိရှိရသည့်အပြင် ဆရာတော်မြို့ခေါ် ဒုတိယ မန်လည်ဆရာတော် ဦးပဏ္ဍဝံသ၏ လက်ရေးမှတ်တမ်းတွင်လည်း အလားတူ တွေ့ရှိရပါသည်။ နောင်တွင် မန်လည်ဆရာတော်ကြီးက “ဘေးကလည်း တီးတိုး ပြောကြ၊ ငါကလည်း ငယ်ငယ်၊ စိတ်ကလည်းမြန်၊ စာပေကလည်း ဒီလောက် မနဲ့ စပ်သေးလို့သာ ဤသို့ ထပ်မံ ရဟန်းခံခဲ့သည်။ ဤသို့ မပြုစေကာမူ ရဟန်း မမြောက်ဟူသည့် ကျမ်းစာ အဆိုအမိန့် မရှိကြောင်း” ဖြင့် ဆရာတော် ကိုယ် တိုင်က ရှင်းလင်းပြဘူးကြောင်းကိုလည်း မှတ်သားရပါသည်။ ဗဒ္ဒသိမ်နှင့် အဗဒ္ဒဖြစ်သော ဂါမသိမ်တို့ ထိစပ်ခြင်းကြောင့် အပြစ်မရှိသည့်အပြင် ဗဒ္ဒသိမ် ချင်းထိစပ်စေကာမူလည်း အခြားသော ဗဒ္ဒသိမ်များ၌ ရဟန်းမရှိပါက အပြစ်မဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းစာများကို ထောက်ထား၍ ဆရာတော်က အမိန့် ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

မန္တလေးတွင် ပညာသင်

၄။ ရဟန်းအဖြစ်ခံယူပြီးနောက် ၁၂၂၈-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ အနောက် ပြင် ထီးလင်းတိုက်၌ ဝါဆိုတော်မူ၍ ပိဋကတ်စာပေများကို ဆက်လက် လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက်မှ တဖန် မန်လည်မြို့သို့ ပြန်လည်၍ မင်းထင် မင်းလှသမန္တရာဇာ ဘွဲ့ခံ မြို့ဝန် ဦးပု ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော သမန္တပါသာ-

ဒီက မဟာဝိဟာရ ပြသဒ်ကျောင်းတော်ကြီးတွင် သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ ခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဘင်္ဂလီ၊ နာဂရီ၊ သီဟိုဠ်စသော ဘာသန္တရကျမ်း အဖုံဖုံနှင့် ဇာတ်နိပါတ်၊ ရာဇဝင်၊ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ နက္ခတ်ကျမ်း၊ အဂ္ဂိရတ်ကျမ်း၊ အသွယ်သွယ်တို့ ပါဝင်သည့် သိပ္ပာယ်တနအစုံစုံ တို့ကို တဘက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်တော်မူခဲ့ပါသည်။

၅။ ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန် ရေးသားမှု၌ နှစ်ခြိုက်မွေ့လျော် တော်မူသည့် ဝါသနာဆန္ဒနှင့်အညီ ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး များမှအစ ဘုရား ရှိခိုးများ ဘုန်းကြီးပျံ့ ငိုချင်းများ၊ အံတော်သီချင်းများ၊ ပြဇာတ်များ၊ ရတုများကို ၁၆ နှစ်သားအရွယ်ကပင် ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ ငယ်ရွယ် နုနယ်စဉ်ကာလဖြစ်သည့်အပြင် မညာမထောက် ပွင့်လင်းစွာ မြက်ဆိုင်တော် မူတတ်သော သဘောထားအရ ဝိဇ္ဇာ၊ ပဒုမ၊ ကုသ၊ အသဒိသ၊ သမ္မုလ၊ ဥတိန္နစသော ရတုများ၊ ဥပကဆာဝါ ပြဇာတ်များမှာ အရေးအသား ပြောင် မြောက်လှကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ၁၀-ဝါအရ နှစ်အခါကပင် စတင် ရေးသားခဲ့သော မဟာသုတကာရိမသဒေဝ လင်္ကာသစ်သည်ကား တအုပ်တည်း နှင့်ပင် ဆရာတော်၏ လောကီ လောကုတ္တရာ ဗဟုသုတ ပြည့်ဝ လေးနက်မှုကို ခန့်မှန်း စေနိုင်သည့် ထူးခြားထင်ရှားလှသော ကျမ်းတစောင် ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့ စာပေပညာရှင်များ၏ ကိုးကား အားထားရာ ကျမ်းအဖြစ် ရပ်တည် လျက်ရှိပါသည်။ ယခု ပုံနှိပ်သော ကျမ်းများအပြင် ဝဇီရူပမဗျာကရဏကျမ်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိသောဓန ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီကျမ်း၊ ကစ္စာယနသင်္ဂဟသုသုဟာရက ပါဠိနိဿယ စသည်ဖြင့် စုစုပေါင်းကျမ်းစာ ၇၀ ခန့်မျှ ရေးသား ပြုစုခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရ ပါသည်။

တောင်တွင်းဆရာတော် ခင်ကြီးပျော်

၆။ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားသည် တောင်တွင်းဆရာတော် ခင်ကြီးပျော် ၏ စတုတ္ထမြောက် အဆက်အနွယ်ဖြစ်ကြောင်းကို “ငါတို့အရင်း နွယ်သက်ဆင်း၊ တောင်တွင်းကျော်ဆရာ။ စတုတ္ထမြောက်၊ ငါ့သို့ရောက်၊ အထောက်ဝေးမကွာ” ဟု စပ်ဆိုဖော်ပြခဲ့သည်ကိုထောက်၍ သိသာပါသည်။ တောင်တွင်းဆရာတော်ကား တောင်တွင်းဆရာတော် ခင်ကြီးပျော်အမည်ရသည့် ရှင်ဉာဏဝရ ဖြစ်ပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၄-ခုနှစ်တွင် တောင်တွင်းမြို့၌ အဘဦးဘိုးပြေ ဇနီးဒေါ်မယ်ကြာ တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့ပါသည်။ ငယ်မည် မောင်ပျော်ဖြစ်သည်။ စာပေကျမ်းဂန်အရာ၌ ထင်ရှားကျော်စောသဖြင့် ဒနောင်တော်ကြီးမင်း နန်းတက်သောအခါ စစ်ကိုင်း မြို့တော်သို့ ပင့်ဆောင်စေရာ ပထမတွင် ကြွလာတော်မူချေ။ နောင်မှ မှူးမတ် များက ရွာသူကြီးများအား အကြပ်အတည်းပြုသဖြင့် မြို့တော်သို့ကြွလာရန် ဝန်ခံ၍ ကြွရောက်တော်မူခဲ့သည်။ သုဓမ္မာစရပ်တွင် ဆရာတော်ကြီးများက စစ် ဆေးမေးရာ အားလုံးပြေလည်အောင် ပြေဆိုနိုင်သဖြင့် ပေလေးပင် ရှင်လေး

ပါး ထွန်းကားခဲ့သော နေရာတွင် ပေတပင် ရှင်တပါး ထွန်းကားပြန်ကြောင်း မိန့်ကြားခဲ့ရပါသည်။ နောင်တော်ကြီးဘုရားက မင်္ဂလာဘုံသာ (မဟာဘုံသာ) ကျောင်းကို တင်လှူတော်မူ၍ “ဉာဏာဘိဓမ္မလင်္ကာရမဟာဓမ္မရာဇဂူရူ” ဟူသော တံဆိပ်နာမံ ဆက်ကပ်တော်မူခြင်း ခံရပါသည်။ နောင်တွင် သာသနာပိုင်ဆရာ တော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၂၄-ခုနှစ် သက်တော် ၃၉-နှစ်တွင် ပျံလွန်တော်မူသည်။ ကျမ်းစာပေါင်း ၃၇-ကျမ်းနှင့် မင်းလက်ဝဲ နော်ရထာ၏ အမေးကို ဖြေကြားသော မင်းလက်ဝဲလျှောက်ထုံး တစောင်ကိုပါ ပြုစုခဲ့သည်။ လောကီ လောကုတ္တရာနဲ့ စပ်တော်မူ၍ မ-ကာရလောပအကျော် တောင်တွင်းဆရာတော်ဟုလည်းကောင်း၊ တောင်တွင်းဆရာတော် ခင်ကြီးပျော် ဟုလည်းကောင်း ထင်ရှားကျော်ကြားပါသည်။

တောင်တွင်း လေးဆက်

၇။ အထက်ပါ တောင်တွင်းဆရာတော်၏ တပည့် ဆရာတော် ဦးဇိနသည် သာသနာပြုရန်အတွက် အထက်အညာ တကောင်းမြို့သို့ ကြွရောက်သီတင်းသုံး တော်မူခဲ့ပါသည်။ တကောင်းမြို့ ပျက်စီးချိန်တွင် တကောင်းနယ်အပါအဝင် မိုင်းတိုင်း ၁၂-ပြင်တွင် ငမားကြီး၊ ငဝက်ကြီး စသော ဓားပြလူ ဦးတို့သည် မြင်း ၃၆၀၀-နှင့် ဆူပူသောင်းကျန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်တွင် မန်လည်မြို့ နေထိုင် ကြသော မိုင်းတိုင်း ၁၂-ပြည် အပါအဝင် ဇင်းမြို့သားတစ်စုက ဆရာတော် ဦးဇိနအား သွားရောက် ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ဆရာတော်၏ တပည့်ငါးပါး အနက် တပါးမှာ ထီးချိုင့်မြို့တွင် သီတင်းသုံးကျန်ရစ်ခဲ့ပြီး တပါးမှာ ဇင်းမြို့သို့ ပြန်ကြွသွားပါသည်။ ဤတပည့်သုံးပါးနှင့်အတူ မန်လည်မြို့သို့ရောက်ရှိသော အခါ အင်းအိုင်ခလဲ့ လက်ဖွဲမန္တရားတို့ကို ဝါသနာပါသူ တပည့်နှစ်ပါးမှာ လူဝတ်လဲ၍ မင်းကြီးသိလဝ အာသံသို့ချီတက်သော စစ်တပ်ထဲသို့ လိုက်ပါသွား ခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဦးဇိနသည် မန်လည်မြို့တွင် သီတင်းသုံးနေထိုင်၍ ပျံလွန်တော်မူသောအခါ အတူပါလာသည့် တပည့်တဦးဖြစ်သူ ဦးပညာ ဆက် လက် သီတင်းသုံးတော်မူပါသည်။ မန်လည်ဆရာတော်၏ဆရာ ဦးနန္ဒမဉ္ဇူကား အဆိုပါ ဦးပညာ၏ တပည့်ဖြစ်သဖြင့် မန်လည်ဆရာတော်သည် တောင်တွင်း အကျော် ခင်ကြီးပျော်၏ စတုတ္ထမြောက် တပည့်ဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ် ပါသည်။

၈။ မန်လည်ဆရာတော်သည် ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီးကို ကြီးပွားတိုး တက်စေရန်အလို့ငှါ အရပ်ဒေသအသီးသီးမှ မေးမြန်းလာကြသော ပုစ္ဆာများကို ဖြေဆိုပေးခြင်း၊ လျှောက်ထားတောင်းပန်ချက်များကို ခံယူ၍ ကျမ်းစာများ ပြုစုခြင်း၊ ပညာစမ်းသော မေးခွန်းများကိုဖြေကြားခြင်း၊ ဘာသာရေးအယူ

အဆ ခဲရာခဲဆစ်များကို ရှင်းလင်းလမ်းညွှန်ခြင်းစသော ပြုစုပျိုးထောင်မှုများကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းတွင်း၌သာ သီတင်းသုံးနေထိုင်၍ ပရိယတ္တိသာသနာကို ပြုစုပျိုးထောင်တော်မူသည်မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံအဝှန်း အရပ်ဒေသ အသီးသီးသို့ လှည့်လည်၍ တရားဓမ္မ ဟောပြောဆုံးမခြင်းဖြင့်လည်း သာသနာပြုတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသဖြစ်သော ကသာမြို့၊ ထီးချိုင့်မြို့၊ ကောလင်းမြို့၊ မိုးညှင်းမြို့၊ မိုးကောင်းမြို့များနှင့် ဗန်းမော်၊ ရွှေကူ၊ မြစ်ကြီးနားမြို့များသို့ ကြွသွားရောက်ရှိတော်မူပြီး တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျေးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ၁၂၆၈-ခုနှစ်တွင် မိုးကုတ်မြို့သို့လည်းကောင်း၊ ၁၂၇၆-ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားကြီး၏ ပင့်လျှောက်ချက်အရ သီပေါမြို့သို့လည်းကောင်း ကြွသွားတော်မူခဲ့ပါသည်။ သီပေါမြို့တွင် ထိုစဉ်ကရှိခဲ့သော ရွှေကျင်၊ သုဓမ္မာ၊ ယုန်းဟူသော ဗုဒ္ဓဘာသာဂိုဏ်းကွဲများကို တရားပြသဆုံးမ၍ ညီညွတ်မျှတစေတော်မူခဲ့ပါသည်။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့၊ စစ်ကိုင်းမြို့များမှတစ်ဆင့် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပခုက္ကူမြို့၊ ပြည်မြို့၊ ဇလွန်မြို့၊ ပုသိမ်မြို့၊ ဟင်္သာတမြို့များသို့ ကြွသွား သာသနာပြုတော်မူခဲ့ပါသည်။ မင်းလှမြို့တွင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားနှင့် တွေ့ဆုံ၍ နှစ်ပါးအတူ သီးသန့်ရထားဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်နှစ်ပါး ရန်ကုန်မြို့သို့အရောက်တွင် အမြောက် ၂၁ ချက် ပစ်ဖောက် အပူဇော်ခံပြီး ကီလီလမ်းမှ ပုဇွန်တောင် ညောင်ကုန်းကျောင်းတိုက်အရောက် ကားဖြင့် ကြွချီတော်မူရာ လမ်းတလျှောက်တွင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ရဟန်းရှင်လူတို့၏ ပူဇော်ကန်တော့ခြင်းကို ခံယူခဲ့ရပါသည်။

၉။ အပြန်ခရီးတွင်မူ ပဲခူး၊ ပြူး၊ ပဲခူးကုန်း၊ တောင်ငူ၊ ပျဉ်းမနားစသော မြို့များ၌ ရပ်တန့်၍ သာသနာပြုတော်မူခဲ့ပါသည်။ မန်လည်မြို့နှင့် ကသာမြို့များတွင် စေတီတော်များ အသီးသီးတည်ထားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပြည်တွင်းပြည်ပ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ပစ္စည်းချင်းဖလှယ်၍ ရတော်မူသော ဆင်းတုတော်များ၊ ဓာတ်တော်များ၊ ဆင်းချိုင်းတော်ပြာများကို အဆိုပါစေတီများတွင် ခွဲဝေ၍ ဌာပနာတော်မူခဲ့ပါသည်။ အိန္ဒိယပြည် လက်ခနောင်မြို့ ပြတိုက်မှ ဒေါက်တာ အေဖူရာ (Dr. A. Fuhrer Ph. D.) ထံမှရရှိသော “ဗုဒ္ဓဒန္တ” အမည်ရှိသည့် အံတော်မြတ်ကိုမူ မန်လည်မြို့၌တည်ထားသော တာဝတိံသာ မဟာအဘယစေတီတော်တွင် အပြီးတိုင်ထည့်သွင်း ဌာပနာတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဤသို့အံ့ဘွယ်သူရဲ ထူးကဲလှစွာ သာသနာပြုတော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့် ၁၉၁၇-ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက် (၁၂၇၉-ခုနှစ်) တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဆက်ကပ်လှူဒါန်းသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို လက်ခံရရှိတော်မူခဲ့ပါသည်။

၁၀။ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားသည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြန်လည်ရောက်ရှိတော်မူပြီးနောက် လယ်တီဆရာတော်၏ တိုက်တွန်း တောင်းပန်ချက်အရ

အလင်္ကာသံခိပ်နှင့် ဆန်းသံခိပ်များ ရေးသားစီစဉ်ဆဲကာလ ၁၂၈၂-ခု တော်
သလင်းလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့ နံနက် ၁ နာရီ ၃၀-မိနစ်အချိန်တွင် ဘဝနတ်ထံ
ပျံလွန်တော်မူခဲ့ပါသည်။ မပုပ်မသိုး ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်တော်ကို
မှန်ခေါင်းဖြင့်ထည့်သွင်း၍ အုဋ်ပြာသာဒ်တဆောင် ဆောက်လုပ်ပြီး အများ
ပြည်သူတိုင်း ပူဇော်နိုင်ကြစေရန် တည်ထားခဲ့ပါသည်။ ၁၃၀၈-ခုနှစ်
လျှင်ကြီးတွင် ပြာသာဒ်တော်၏ ဒေါင့်စွန်းမှ ၃-ပေခန့်ထူသော အုဋ်အင်္ဂတေ
နံရံနှင့်အမိုးပြားများ ပြိုကျပျက်ပြားခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်၏ ကြီးမားသော
ဘုန်းသမ္ဘာတော်ကြောင့် ရုပ်ကလာပ်ထည့်သွင်းထားရာ မှန်ခေါင်းကိုထိခိုက်ခြင်း
လုံးဝမရှိခဲ့ပါ။ ဒုတိယ စံကျောင်းတော်ကို ၁၃၃၆-ခုနှစ်တွင် တဖန်ပြန်လည်
ဆောက်လုပ်ပြီးစီး၍ မင်းကုန်းဆရာတော် တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ကိုယ်တော်တိုင် ရေစက်သွန်းချ၍ လှူဒါန်းခဲ့ရာ
ယနေ့ထက်တိုင် ဆရာတော်၏ ရုပ်ကလာပ်တော်ကို ကြည်ညိုဖွယ် ဖူးတွေ့နိုင်
ပါသည်။

“မန်လည်မြို့၏ သမိုင်း”

သာစွာဌာနီ—မြို့မန်လည်

၁။ မန်လည်မြို့ကို ပါဠိလိပုတ်ပြည်၌ ဗိန္ဒုသာရမင်း စိုးစံတော်မူသည့်အချိန်ကပင် နရာဒေဝအမည်ရှိသောအမတ်က တည်ထားခဲ့ပြီး နရသိခံတိုင်အောင် မြို့သူကြီး ၃-ဆက် အုပ်စိုးခဲ့ပါသည်။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးလက်ထက် သရီရဓာတ်တော်များ ဝေငှ၍ စေတီပေါင်း-၈၄၀၀၀ တည်ထားစေရာတွင် မန်လည်မြို့စား “ဇေယျကျော်ထင်” အား တာဝန်ပေးခြင်း ခံခဲ့ရ၍ ယင်းဓာတ်တော်များဖြင့် မန်လည်မြို့တွင် ရွှေမုဋ္ဌောဘုရားနှင့် စေတီလှဘုရားဟူ၍ ဘုရားနှစ်ဆူကို ရေတွင်း ရေကန်နှင့်တကွ တင်တယ်လျောက်ပတ်စွာ တည်ထားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် တိမ်ကောပျက်ပြားခဲ့ပြန်ပါသည်။ သရေခေတ္တရာခေတ် ငတပါးမင်းမှ ၉-ဆက်မြောက် သာသိမင်းလက်ထက်တွင်မှ သာသိမင်း၏ကျွန် ဒိဗ္ဗနရာ အမတ်သည် မြေတိုင်းအမတ် သီရိဓမ္မကျော်ထင်၊ အတွင်းဝန်မင်း ဇေယျသိခံတို့နှင့်အတူ ရောဝတီမြစ်၊ မဲဇာ (မင်းဇာ) ချောင်း၊ မင်းဝံတောင် ရိုးအရှေ့ဘက် အရှေ့အနောက် တာ-၃၂၀၀၀ တောင် မြောက် တာ-၅၆၀၀၀ ရှိ မြေကွက်ကို တိုင်းတာရှင်းလင်းခဲ့ပါသည်။ ယင်းမြေ၏ အလယ်ချက်တွင် သက္ကရာဇ် ၆၀၂-ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၂-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ နံနက် ၄-ချက်တီးအခါ ဥတ္တရာသင်္ဃနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်မီချိန်တွင် မြို့တည်ထားပြီး မန်လည်မြို့ဟု သမုတ်ခဲ့ပါသည်။ ဒိဗ္ဗနရာအမတ်အား ၆၀၄-ခုနှစ်တွင် ထီးစည်သနား၍ စော်ဘွားအရာသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် မင်းပေါင်း ၅၂-ဆက် ကြာပြီး ပုဂံမင်း ၄၅-ဆက်မြောက် အလောင်းစည်သူမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် တို ၄၅၀-ခုနှစ် အရောက်တွင် မန်လည်မြို့၏ ၁၀၈-ဆက်မြောက် စော်ဘွားကား ငထွန်းငယ် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အလောင်းစည်သူမင်း နယ်လှည့်လာစဉ် စော်ဘွားငထွန်းငယ်သည် သစ္စာမခံ မာနထောင်လွှားကာ တိမ်းရှောင်နေခဲ့သဖြင့် မန်လည်မြို့မှ မင်းရှေ့တော်သို့ ထွက်ဝင်ခစား၍ အမှုတော်ထမ်းရွက်သူ ငအင်းတော်၊ ငစင်းခေါင်၊ ငနန်ဘ၊ ငကံ့သီးဘောင်၊ ငနာသဲ ဆိုသူတို့အား ငါးဘွဲ ငါးရပ် ဘွဲ့အပ်ပိုင်းခြား၍ ရွာစားပြည်စိုး ခန့်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုဒေသကို မန်လည်ငါးရပ်ဟု အမည်တွင်စေခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၄-ခုနှစ်တွင် ပေါမိုင်းရွှေကြာကို သီရိသမန္တသူ ဟူသော ဘွဲ့ထူးနှင့် မြို့သူကြီးအရာခန့်ထား၍ ခေါင်းတုံး၊ ဝန်းသို၊ မိုးကောင်း၊ ညှင်း၊ ရွှေခွန်တော်ဆက် ကျေးရွာ နယ်မြေများပါ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍

ပညတ်ရင်းအမည် မန်လည်မြို့ဟု ထပ်မံသမုတ် ပြဋ္ဌာန်းတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် အဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရား လက်ထက်တော်တွင် ပိုမိုထင်ရှား စည်ကားခဲ့သော ဒေသဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါတွင်ကား စစ်ကိုင်းတိုင်း အင်း တော်မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာအုပ်စုကြီးတခုဖြစ်၍ မန္တလေး မြစ်ကြီးနား ရထားလမ်း ဆည်ရွာဘူတာ (မဲဇာနှင့် အင်းတော်ဘူတာများအကြား ရွာ)မှ အနောက်သို့ ခြေလျင် ၂ မိုင်ခန့်အကွာ မဲဇာချောင်းကမ်းပါးတွင် တည်ရှိ ပါသည်။ တတိယ မန်လည်ဆရာတော် ဦးပုညသည် ပထမ မန်လည်ဆရာတော် ဘုရားနှင့် ပတ်သက်သော မှတ်တမ်းဝင် ပစ္စည်းများကို မပျောက်မပျက်ရအောင် ကောင်းစွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူလျက် ရှိပါသည်။

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း
မ ဝ တိ က ဝ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၁။	လယ်တီဆရာတော် လျှောက်ထားချက်....	၃
၂။	လျှောက်ချက်ပါမေးခွန်း၊ သက္ကပဉ္စာသုတ် ပါဠိတော် ဂါထာတို့ကို ညွှန်ပြခြင်း....	၄
၃။	လျှောက်ချက်ပါမေးခွန်း ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော် ၃-ဂါထာတို့ကို ညွှန်ပြခြင်း၊	၅
၄။	နေမိဇာတ်ပါဠိတော် ၂-ဂါထာနှင့် အဋ္ဌကထာပါဠိတို့ကို မေးခွန်းညွှန်ပြခြင်း	၅-၆
၅။	မေခွန်းပါ ပါဠိအဋ္ဌကထာပါဠိတို့ကို မိုးတားမြို့အလည်ရွာ ဘုရားကြီးဘုန်းကြီး ဦးကုသလ အနက်မြန်မာ ပြန်ဆိုခြင်း	၆
၆။	ဂန္ဓာရမ္မဂါထာကို ပြခြင်း....	၁၁
၇။	၎င်းဂါထာ၏ သမုဒါယတ္ထကိုပြခြင်း	၁၃
၈။	၎င်းဂါထာ၏ အဝယဝတ္ထကိုပြခြင်း	၁၄
၉။	၎င်းပါဠိတို့ကို ဦးကုသလ အနက်မြန်မာပြန်ဆိုခြင်း	....
၁၀။	ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂ အဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရ မဟာဋီကာပါဠိတို့ကို ဖြေချက် ၁-နံပါတ်၌ညွှန်ပြခြင်း	၁၅
၁၁။	ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂဂဏ္ဍိပါဠိတို့ကိုဖြေချက် ၂-၌ညွှန်ပြခြင်း	၁၇
၁၂။	ကထာဝတ္ထု အနုဋီကာပါဠိကို ဖြေချက် ၃-၌ ညွှန်ပြခြင်း	၁၇
၁၃။	မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ပါဠိတော်ကို ဖြေချက် ၄-၌ ညွှန်ပြခြင်း....	၁၉

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၁၄။	တိကအင်္ဂုတ္တရ သိဟနာဒသုတ် ပါဠိတော်ကို ဖြေချက် ၅-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၀
၁၅။	၎င်းသုတ်အဋ္ဌကထာကို ဖြေချက် ၆-၌ ညွှန်ပြခြင်း: ---	၂၁
၁၆။	ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ်ပါဠိတော်တို့ကို ဖြေချက် ၇-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၂
၁၇။	ဆက္ကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်ကို ဖြေချက် ၈-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၂
၁၈။	ဉာဏဝိဘင်း ပါဠိတော်ကို ဖြေချက် ၉-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၂
၁၉။	ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂ မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်တို့ကို ဖြေချက် ၁၀-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၃
၂၀။	ဆက္ကင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာကို ဖြေချက် ၁၁-၌ ညွှန်ပြခြင်း: ...	၂၃
၂၁။	ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂ အဋ္ဌကထာကို ဖြေချက် ၁၂-၌ ညွှန်ပြ ခြင်း:	၂၃
၂၂။	ဓမ္မသင်္ဂဏီအနုဋီကာကို ဖြေချက် ၁၃-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၄
၂၃။	ဋီကာကျော်ကို ဖြေချက် ၁၄-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၄
၂၄	ဝိသုဒ္ဓိမင်္ဂကို ဖြေချက် ၁၅-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၂၅
၂၅။	ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်ကို ဖြေချက် ၁၆-၌ ညွှန်ပြခြင်း: ...	၂၇
၂၆။	ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာကို ဖြေချက် ၁၇-၌ ညွှန်ပြခြင်း:....	၂၈
၂၇။	ကထာဝတ္ထု မူလဋီကာကို ဖြေချက် ၁၈-၌ ညွှန်ပြခြင်း: ...	၂၈
၂၈။	အနုဋီကာကို ဖြေချက် ၁၉-၌ ညွှန်ပြခြင်း:....	၂၉
၂၉။	ကေစိဝါဒကို ဖြေချက် ၂၀-၌ ညွှန်ပြခြင်း:	၃၉
၃၀။	ဖြေချက် ၂၁-၌ ကျမ်းအမျိုးမျိုးတို့ကို နှီးနှော၍ ညွှန်ပြခြင်း:	၃၁
၃၁။	အနုသာသန ၂-ဂါထာနှင့် နိဂုံးဂါထာတို့ကို ညွှန်ပြခြင်း:	၃၃
၃၂။	လယ်တီဆရာတော်က ထပ်မံလျှောက်ချက်	၄၁
၃၃။	မန်လည်ဆရာတော်က ထပ်မံဖြေဆိုချက်	၄၀

ပဉ္စစတ္တာလီသ ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကျမ်း
မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၁။	ဂင်္ဂါမြစ်အတိုင်းအတာ	၄၇
၂။	ဝမ်း-ခြေ-လက်-ဦးခေါင်း-နှင့်တူသော တရားများ	၄၇
၃။	အဂ္ဂသာဝက ၂-ပါး၏ သက်တော်နှင့် သိက္ခာတော်	၄၈
၄။	တသချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းမြင်သော မထေရ် ၄-ပါး	၄၉
၅။	သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် မဂ်ဉာဏ် အမြတ်ရှေးနည်း	၅၀
၆။	လောက ၃-ပါးအထူး	၅၀
၇။	ဝိတက် ၃-ပါးအထူး	၅၀-၅၁
၈။	နာနာဘာဝ၊ ဝိနာဘာဝ၊ အညထာဘာဝ ၃-ပါးအထူး....	၅၂
၉။	သမုဒြာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် နက်သည့်နေရာ	၅၂
၁၀။	ရှေးဦး မဂ်ဖိုလ်ရသော မိန်းမ ၂-ဦး	၅၃
၁၁။	ကောင်းမှုပြု၍ အပါယ်ဘုံတောင့်တသူ	၅၄
၁၂။	ခုနစ်နှစ်သား ရဟန်းအဖြစ်ရသူ ၃-ပါး....	၅၃-၅၄
၁၃။	ငရဲသူတို့ ဘဝကို နှစ်သက်သောကာလပိုင်း	၅၅
၁၄။	ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါစုံသော်လည်း ကံမမြောက်ပုံ	၅၅
၁၅။	ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါမစုံသော်လည်း ကာယကံမြောက်ပုံ	၅၆
၁၆။	သမ္ပပ္ပလာပ အင်္ဂါစုံသော်လည်း ကံမမြောက်ပုံ	၅၆
၁၇။	ပုတုဇဉ်တို့သန္တာန်၌ များစွာသောဟိတ်....	၅၇
၁၈။	တိဿရဟန်းငယ် သန်းဘဝဖြစ်ရသောကံများ	၅၇
၁၉။	သူဘဏ္ဍာပျက်စီးစေရာ၌ ကံ	၅၈

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၂၀။	ပုဗ္ဗစေတနာအကျိုး ခံစားရသူ	၅၈
၂၁။	ပါရမီဖြည့်ရာတွင် စေတသိကဒုက္ခ မဖြစ်-အဖြစ်ဝါဒကဲ့	၅၉
၂၂။	နေနတ်သား လနတ်သားတို့ သောတာပန် ဖြစ်ရာကာလ	၅၉
၂၃။	အမိသတ်သော်လည်း မာတုသာတကကံအတွက် မခံရပုံ	၅၉
၂၄။	ကံ ၃-ပါးတွင် အပြစ်ကြီးသောကံ	၆၀
၂၅။	သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်	၆၀
၂၆။	အနာရောဂါ နှုနာကို ဖြစ်စေသောကံ	၆၁
၂၇။	တွေဝေသူတို့ စောသော ဇောအကြိမ်	၆၁
၂၈။	ကဲ့ရဲ့သူ ချီးမွမ်းသူတို့ အပြစ်တူညီပုံ	၆၂
၂၉။	ကိုယ်တိုင်ပြုသူများနှင့် တိုက်တွန်းသူတဦး၏ အကျိုးပေး	၆၂
၃၀။	ဥဘတောဗျည်းမကို သားကသတ်ရာ၌ ထိုက်သောကံ	၆၃
၃၁။	လူများထက် တိရစ္ဆာန်တို့ တန်ခိုးကြီးခြင်းအကြောင်း	၆၄
၃၂။	အလောင်းတော်မြတ် ရဟန်း၏အဖြစ် ၉-ကြိမ်ဖြစ်ရာ ဘုရား ၉-ဆူ	၆၄
၃၃။	အသူရာတို့ နတ်မျိုးနှင့် အသက်တမ်း	၆၄
၃၄။	ဤကမ္ဘာတွင် ယုတ်မာမှုကြီး ၄-ပါးနှင့် ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ဦး	၆၅
၃၅။	ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးအဝင် အရူပဘုံ၌ သေ... ဘာပန်ဖြစ်ရခြင်း	၆၆
၃၆။	မဂ်နှင့်နတ်ရွာ တား-မတား ဒိဋ္ဌိ ခွဲခြားချက်	၆၆
၃၇။	သိကြားမင်း ရှိခိုးခံထိုက်သူ၏ အင်္ဂါ ၄-ပါး	၆၇
၃၈။	ဘုရားရဟန္တာတို့ အပူဇော်ခံထိုက်သော ပုထုဇန်	၆၈
၃၉။	ရောင်ခြည်တော်များ ယခုတိုင်ရှိ-မရှိ	၆၈-၆၉
၄၀။	ဒေဝီလရသေ့ ငိုကြွေးရခြင်း အကြောင်းရင်း	၆၉

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၄၁။	ဘုရားလောင်းပါရမီဖြည့်ရာ၌ မရှိသောဒုက္ခ ရှိသောဒုက္ခ	၇၀
၄၂။	ညီတော် မင်းနန်း၏သဏ္ဍာန် အသက်နှင့် ရဟန်းပြုခုနှစ်	၇၀-၇၁
၄၃။	ဝေသာန္တရာမင်းအလှူ သေအရက်ပါရာ၌ အပြစ်ရှိ-မရှိ	၇၂-၇၃
၄၄။	ဈာန် ဂရုကံ-ကို တားစွမ်းနိုင်သော ကာမကုသိုလ်ကံ	၇၃
၄၅။	ဘုရားမှတစ်ပါး ဒုတ္တိ°သမဟာပုရိသ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသူ ၂- ပါး	၇၄

သတပဒိက ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ
မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၁။	မဟာစေတီနှင့် ရွှေတိဂုံစေတီတော် ပမာဏ	.... ၇၉
၂။	ကမ္ဘာဦးအခါ ဣတ္ထိ ပုရိသ မည်သည်က စ၍ဖြစ်ကြောင်း	၈၀-၈၁
၃။	လနှင့်နေတို့ တနာရီသွား ခရီးအတိုင်းအတာ	.... ၈၁
၄။	နေဗိမာန်၌ ဒေါင်းရုပ် ရှိ-မရှိ	.... ၈၂-၈၃
၅။	အစိမ်းရောင် ရုပ်ဓာတ်ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းရင်း	.... ၈၄
၆။	စွဲသက်တင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း အကြောင်းရင်း	.... ၈၅-၈၆
၇။	ပဋ္ဌာန်း ဝိတက်တိက် မောဟ ၇-ပါး	.... ၈၆
၈။	နိယတပုဂ္ဂိုလ် ၃-ဦး	.... ၈၇
၉။	ကိုယ်ဥစ္စာဖြစ်လျက် ကိုယ်မပိုင်ဆိုင်သူများ	.... ၈၈
၁၀။	ကိုယ်ဥစ္စာ ကိုယ်ပေး၍ အပါယ်ကျသူများ	.... ၈၈
၁၁။	ကိုယ်ဥစ္စာ ကိုယ်ပြန်ခိုး၍ အပါယ်ကျသူများ	.... ၈၉
၁၂။	လူသူခိုးဟု စွပ်စွဲက လွဲမှားခြင်း	.... ၈၉
၁၃။	သူ့ဥစ္စာယူက အပြစ်ကင်း၍ ကိုယ်ဥစ္စာ ယူပြန်က အပြစ်မကင်းသည့် အရာများ	.... ၉၀
၁၄။	သေသူနှင့်မခြား အလားတူသူများ	.... ၉၀-၉၁
၁၅။	ကြွက် အိမ်မြှောင်အမြီးပြတ် ဆတ်ဆတ်တုန်ခြင်း အကြောင်း	.... ၉၁-၉၂
၁၆။	လူ ပုဂ္ဂိုလ် ကမ္မဝါရုတ်က ကံချွတ်-မချွတ်	.... ၉၃
၁၇။	မာနတ်ကျင့်ရာ၌ ညဉ့်ပြတ်လျှင်နောက်သို့ ပြန်သင့် မပြန်သင့်	.... ၉၃

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၁၈။	နေလွဲသည့်ကျန်းတွင် ဆွမ်းခံ၍ နေမလွဲသည့်ကျန်းတွင် ဘုဦးပေးက အပြစ် ရှိ-မရှိ	၉၄-၉၅
၁၉။	စပ်သင့်သော သိမ်မျိုးတွင် ဆန္ဒမလိုက်သော သိမ်မျိုး....	၉၅-၉၆
၂၀။	သစ္စာ၌ မဝင်သော တရားများနှင့် ရထိုက်သောဘုံများ	၉၇
၂၁။	ဥဒ္ဓံ သောတနှင့် သောတာပန် ဘုံသွား....	၉၇
၂၂။	ဗြဟ္မာ့ဘဝမှ ဝက်ဘဝသို့ တိုက်ရိုက် ဖြစ်နိုင်-မဖြစ်နိုင်	၉၉
၂၃။	သက်ရှိ သက်မဲ့ တပိုင်းစီရှိသော ဝတ္ထု....	၁၀၀
၂၄။	ဥပနိဿယ မပြိုင်သော ကုသိုလ်စေတနာ	၁၀၁
၂၅။	ဝိပုယုတ္တပစ္စည်းနှင့် မဆက်ဆံသော နာမ်တရား	၁၀၁
၂၆။	စေတနာအများရှိလျက် တပါးကသာ အကျိုးပေးသောကံ	၁၀၂
၂၇။	ပဏာမစေတနာ ၃-ပါးလုံးပင် အန္တရာယ် ကင်းစေခြင်း	၁၀၂
၂၈။	အကုသိုလ်ကြောင့် ကုသိုလ်ပြုသူနှင့် ကုသိုလ်ကြောင့် အပါယ်ရောက်သူ	၁၀၃
၂၉။	ရေနတ်နဂါး ဖြစ်ရန် အကျိုးပေးကံများ	၁၀၄-၁၀၅
၃၀။	လှပသော တိရစ္ဆာန်တို့ရုပ် အနိဋ္ဌ ဖြစ်-မဖြစ်	၁၀၅-၁၀၆
၃၁။	လူတို့အား မူးငိုင်းစေသော နတ်ဘူရုပ် ဣဋ္ဌ ဖြစ်-မဖြစ်....	၁၀၆
၃၂။	င-အက္ခရာနှင့် ပဒုပူရဏ သမ္ပပ္ပလာပ ဖြစ်-မဖြစ်	၁၀၇-၁၀၈
၃၃။	မောဃပဉ္စာ တုစ္ဆပဉ္စာ ဘွဲ့ဆိုခြင်း အကြောင်း	၁၀၉
၃၄။	စေတနာတချက်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေကျိုးများ ပေးနိုင်-မပေးနိုင်	၁၁၀
၃၅။	ဩဠာရိကရုပ် ရုပ်စစ်ဖြစ်ပါလျက် အာယတန ဓာတ် မဖွဲ့ရခြင်းအကြောင်း	၂၁၁
၃၆။	ဥပစာ အနုလုံ မပါ ဂေါတြဘူချည်းဆိုရာ၌ ဖြစ်သောနည်း	၁၁၆
၃၇။	ပရိကံ စသည် အမည်အသီးသီးဆိုရာ၌ နည်း	၁၁၄
၃၈။	နည်းနှစ်ပါးဖြင့် ဝီထိကျခြင်း	၁၁၄

:၈၅	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၃၉။	အရိယာနှင့် ပျင်းသူ ပျင်းသူတို့ မထင်မြင်သော တရား....	၁၁၄-၁၁၅
၄၀။	ရဟန္တာချင်းတူညီလျက် အဘိညာဉ် အချို့ရ အချို့မရခြင်း အကြောင်း	.... ၁၁၅
၄၁။	ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်	.... ၁၁၆
၄၂။	ဝေဒနာပြားသော်လည်း ဆင်ခြင်ရန် တခုသမုတ္တိခြင်း....	၁၁၆
၄၃။	ဝိသာခါစသော အရိယာမတို့ လိပ်ပြန်ချိန်	.... ၁၁၇
၄၄။	သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံတို့တွင် အဋ္ဌိကာရဗြဟ္မာနေသော ဘုံ....	၁၁၈
၄၅။	မနုဿိဟရုပ်ပုံ အကြောင်း ကျမ်းညွှန်း....	.... ၁၁၉
၄၆။	ယသော်ဓရာနှင့် ဒေဝဒတ်, ဇနပဒကလျာဏီနှင့် မင်းနန္ဒာတို့ အကြီးအငယ်	.... ၁၂၀
၄၇။	ယသော်ဓရာထေရီမ တန်ခိုးဖန်ဆင်းပုံ	.... ၁၂၃
၄၈။	နွယ်ပွင့်ဖြစ်သော သူယောင်မ	.... ၁၂၃
၄၉။	ဝိသာခါ ပျော်စံရမည့်ဘုံစဉ်များ	.... ၁၂၄
၅၀။	ဇာတ်ပေါင်းတွင် သိကြားပါလျက် သူဇာမပါခြင်း အကြောင်း	.... ၁၂၆
၅၁။	ဣသိသိင်္ဂီရသေ့ ၃-နှစ် မေ့နုရာ၌ နတ်ဩဇာတွေ့ပုံ	.... ၁၂၆
၅၂။	ဣသိသိင်္ဂီရသေ့ကို ဖျက်ဆီးသည့်အပြစ်....	.... ၁၂၇
၅၃။	မသေရာ အချိန်ကာလ	.... ၁၂၈
၅၄။	ယှဉ်စပ်ပြီးနောက် သန္ဓေတည်နိုင်သော ရက်ပိုင်း	.... ၁၂၉
၅၅။	သဗ္ဗမင်္ဂလာဂါထာတော်....	.... ၁၃၀
၅၆။	ဂဠုန်မသုတ်နိုင်သော နဂါးမျိုး	.... ၁၃၀-၁၃၁
၅၇။	နဂါးကို ဂဠုန်သုတ်ရာ၌ ရေနှစ်ဖြာကဲ့ ပမာဏ	.... ၁၃၁-၁၃၂
၅၈။	နဂါးကို ဂဠုန်သုတ်ရာ၌ ကုတ်ဆွဲသည့်အပိုင်း	.... ၁၃၂
၅၉။	နဂါးကို ဂဠုန်သုတ်ပုံ ထုလုပ်နည်း ဟုတ်-မဟုတ်	.... ၁၃၂
၆၀။	နတ်သွီးတို့ ထုသိပန်း ပွင့်-မပွင့်	.... ၁၃၃

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၆၁။	နတ်တို့သံဝါသကိစ္စ	၁၃၄
၆၂။	နတ်တို့ကာမဂုဏ်ထိတွေ့မှု....	၁၃၄
၆၃။	နတ်တို့ သန္ဓေလွယ်မှု နှိုတိုက်မှု ရှိ-မရှိ....	၁၃၅
၆၄။	နတ်တို့ စုတေခါနီးသောအခါ ရုပ်အလောင်းနှင့် စွန့်ပစ်မှု ရှိ-မရှိ	၁၃၆
၆၅။	မြေဘုတ်တို့ ရုပ်ပုံကို မမြင်ရခြင်း အကြောင်း	၁၃၆-၁၃၇
၆၆။	တစ္ဆေမျိုး ဟူ၍ ရှိ-မရှိ	၁၃၈
၆၇။	ဇော်ဂနီ ခေါ် စုန်းကောင်များ	၁၃၈-၁၃၉
၆၈။	မနာပကာယိကာနတ်တို့၏ တန်ခိုးနှင့် ဘုံ	၁၄၀
၆၉။	ကိတ် အာချာတ်၊ ၂-မျိုးရသော ပုဒ်များ	၁၄၂
၇၀။	နာမ် အာချာတ် နိပါတ် ၃-မျိုးရသော ပုဒ်များ	၁၄၃
၇၁။	နမောကို ပုဒ် ဝိဘတ် ဝုဏ် တို့ဖြင့် ဝေဘန်ပုံ	၁၄၄
၇၂။	ဘန္တေကို ပုဒ် ဝိဘတ် ဝုဏ် တို့ဖြင့် ဝေဘန်ပုံ	၁၄၅
၇၃။	ပဉ္စမီ သတ္တမီ ဝိဘတ် ခေါ်ဆိုခြင်း အကြောင်း	၁၄၅
၇၄။	တဒ္ဒိတ် ကေသိသ်မဟုတ် ၊ အများဟောပုဒ်	၁၅၀
၇၅။	ဝသတောဥဋ္ဌနှင့် ဥတ္တ	၁၅၁
၇၆။	ခမတိပုဒ်နှင့် ခမ္မတိပုဒ်	၁၅၃
၇၇။	ဗြဟ္မာပုဒ် အသံထွက်နှင့် ကာရန်	၁၅၄
၇၈။	ဆန်းပထျာဖြန့်နည်း စသည်	၁၅၅
၇၉။	သီဟ သီသ စသော ပုဒ်တို့ အဆုံးအဖြတ်	၁၅၇
၈၀။	ပင့်ရစ်ခွဲထား သတ်ပုံ	၁၆၂-၁၆၃
၈၁။	သာဝတ်မှ ရေဖသံ သာရဝတ် ဖြစ်ပုံ	၁၆၄
၈၂။	စ, ဆုံး အက္ခရာ ပျက်သော်လည်း အနက်မပျက်သော ပုဒ်များ	၁၆၅

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာနံပါတ်
၈၃။	အစပ် အဖြတ် အနက် ထပ်တူကျသော ပုဒ်များ	.... ၁၆၆-၁၆၇
၈၄။	နိဗ္ဗာနပုဒ်ရှေ့၌ နိဿရဏပုဒ် ထားရကျိုးနှင့် သမာသ်စပ်ပုံ အနက်ပေးပုံများ	.... ၁၆၇-၁၆၈
၈၅။	ယုဂ် ၄-ယုဂ်နှင့် ကလိယုဂ်ဆန်း	.... ၁၆၈
၈၆။	အဓိမာသ်တွက်ပုံ	.... ၁၇၁
၈၇။	နေရောင်ထွန်းသည့် အတာယူဇနာ	.... ၁၇၂
၈၈။	ကပ်ဆိုက်သူတို့ လားရာ ဂတိ	.... ၁၇၃
၈၉။	ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်နှင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့ တည်ပုံ	.... ၁၇၃-၁၇၄
၉၀။	အစဦးစွာ ပညတ်သော သိက္ခာပုဒ်နှင့် ဌာန	.... ၁၇၄
၉၁။	ငါးရံငါးဆယ်ဇာတ်တော်ဖြစ်ရာ ကပ်ကမ္ဘာ	.... ၁၇၆
၉၂။	ဇာတ်တော်လာ မြေခွေး၊ ဆိတ်၊ သမင်-တို့ လူစကား ပြောရာ၌ ယုံသင့် မယုံသင့်	.... ၁၇၈
၉၃။	တိမ်တေ လေကော်၊ လျှပ်စစ်ပဉ္စေး၊ မိုသ်းသံဒွေး၊ ယူဇနာ အကွာအဝေး	.... ၁၇၉
၉၄။	အထက်ဘီလာ လေးမြားသွားသည့် အခွန်တာ	.... ၁၈၀
၉၅။	အထက်အောက် လေးမြားသွားသည့် အခွန်တာ	.... ၁၈၁
၉၆။	ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးရှုပ် ကွဲပြားခြင်း	.... ၁၈၂
၉၇။	ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်း နေ့စဉ် သမာပတ် ဝင်စားပုံ....	၁၈၃
၉၈။	ကုဋေ သုံးသန်းခြောက်သိန်း ဝိပဿနာသုံးသပ်ပုံ	.... ၁၈၅
၉၉။	မီး၊ ရေ၊ လေ-ဖျက်သည့် ကမ္ဘာတွင် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ မည်သည့်ကမ္ဘာမျိုး ဖြစ်ကြောင်း	.... ၁၈၆
၁၀၀။	တာဝတိံသာမှ သက်တော်မူရာ ရွှေ၊ ငွေ၊ မြ စောင်းတန်း သုံးသွယ် ဝဲယာပြမညီပုံ	.... ၁၈၇

ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	သက္ကရာဇ် ၁၂၃၉-ခု ပဌမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၁-ရက်နေ့ မန်လည်မြို့နေ မန်လည်မြို့ဇာတိ သိက္ခာတော်ဆယ်ဝါရ ရဟန်းတော် ဦးဇဝနက လေးဂါထာဘွဲ့ပြီးလျှင် ယင်း ဂါထာ၏ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ယောဇနာပုံနှင့်တကွ စီကုံး ရေးသား၍ အမြောက်အတွင်းဝန်မင်း မိုးတားမြို့စား အညာမြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ မင်းကြီး မဟာမင်းခေါင် ဇေယျသု ထံ ပေးစာ....	၁၉၉
၂။	အတွင်းဝန်မင်းထံမှ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၉-ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၂-ရက်နေ့ မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုဖြေကြား၍ မန်လည် ဆရာတော်ထံ လျှောက်ထားသည့်စာ	၂၀၁
၃။	မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားထံမှ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၉-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၄-ရက်နေ့ မြို့ခံကြီး ဦးအောင်ကွတ်ကို စေလွှတ်၍ မင်းကြီး မဟာမင်းခေါင် ဇေယျသုထံ ပေးစာ	၂၁၄
၄။	အညာမြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ မိုးတားမြို့စားက မန်လည်ဆရာတော် ထံ လျှောက်ထားသည့်စာ	၂၂၇
၅။	မန်လည်မြို့နေ ဦးဇဝနထံ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာဂါထာ....	၂၃၀
၆။	၁၂၃၉-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃-ရက်နေ့ အမြောက် အတွင်းဝန်မင်း အညာမြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ မိုးတားမြို့စား မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ဇေယျသု ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ ၅-ဂါထာတို့ကို မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ	

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ဦးဇဝန မကျဉ်းမကျယ် အနက်ပြန်မာ ပြန်ဆို ရေးသားချက်	၂၃၂
၇။	မိုးတားမြို့စားမင်း မင်းကြီး မဟာမင်းခေါင်ဇေယျသူဘွဲ့ရ မြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ အမြောက်အတွင်းဝန်မင်း၏ ချီးမွမ်းထောမနာသော ဩဘာမင်္ဂလာမေတ္တာစာ	၂၃၆
၈။	ဆရာဦးဇဝနက နန်းမတော်မိဖုရားခေါင်ကြီးဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ ဒီပဲယင်းမြို့ ဆိုင်ရာ မင်း၊ မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယျသူထံ ပြန်ပေးသည့် မေတ္တာစာ	၂၃၈
၉။	မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယျသူက မန်လည်မြို့၌ ယာပိုထံ မျှတတော်မူသော ဆရာတော်ဦးဇဝနကို ဒုတိယတဖန် ထပ်မံလျှောက်သည့် မေတ္တာစာ	၂၄၁
၁၀။	ပဉ္စသီလ ခံယူခြင်းကို လျှောက်ကာလော့ ပုစ္ဆာ	၂၄၉
၁၁။	၎င်းကို ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၂၅၁
၁၂။	ဂဏာနို့ ကို မေးလျှောက်သော ပုစ္ဆာ	၂၅၂
၁၃။	၎င်းကိုဖြေသော ဝိသဇ္ဇနာ	၂၅၂
၁၄။	ပဆစ်ကို မေးလျှောက်သော ပုစ္ဆာ	၂၅၃
၁၅။	၎င်းကို ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၂၅၃
၁၆။	မောင်းကို မေးလျှောက်သော ပုစ္ဆာ	၂၅၄
၁၇။	၎င်းကို ၂-နည်းဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၂၅၅
၁၈။	ပိုဒ်စုံပုစ္ဆာ ၃-ပိုဒ်	၂၅၅
၁၉။	၎င်းအဖြေ ၃-ပိုဒ်	၂၅၆
၂၀။	အာရတီ ဝိရတီတို့ကို မေးလျှောက်သော ပုစ္ဆာ	၂၅၇
၂၁။	အာရတီဝိရတီတို့ကို ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၂၅၈

သီမာစာဝိရဏကျမ်း

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	သီမာဝိစာရဏပါဠိ	
၁။	ဝိသုံဂါမဝိစာရဏာ	၂၆၃
၂။	သီမာသမ္ပဟနနဝိစာရဏာ	၂၆၅
၃။	ဥဒကုက္ခေပဝိစာရဏာ	၂၆၇
၄။	ပါသာဏဝိစာရဏာ	၂၇၂
၅။	နိဂမန	၂၇၄
	သီမာဝိစာရဏနိဿယ	
၆။	ဝိသုံဂါမလက္ခဏဝိစာရဏာ....	၂၇၅
၇။	သီမာသမ္ပဟနနဝိစာရဏာ	၂၈၁
၈။	ဥဒကုက္ခေပဝိစာရဏာ	၂၈၅
၉။	ပါသာဏဝိစာရဏာ	၂၉၆
၁၀။	နိဂမန	၃၀၀
	သိမ်အဆုံးအဖြတ်	
၁၁။	ဝိသုံဂါမအဆုံးအဖြတ်	၃၀၁
၁၂။	ဝိသုံဂါမအဆုံးအဖြတ်ပါဠိ	၃၀၃
၁၃။	ဝိသုံဂါမအဆုံးအဖြတ် နိဿယ	၃၀၆
၁၄။	ဥဒကုက္ခေပသိမ် အဆုံးအဖြတ်	၃၁၇
၁၅။	သိမ်နုတ်ခြင်း အစီအရင်	

ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီကျမ်း

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ	၃၂၁
၂။	ရာမညေယျောဝါဒ ဝဇီရဂ္ဂဏ္ဍိပဗ္ဗ	၃၈၅

မန်လည်ဥဒါန်း ဩဘာကဗျာကျမ်း

မာတိကာ

၁။	ပဒုမောဝါဒအချိုး ၄-ပိုဒ်	၄၂၇
၂။	အနုဂ္ဂဟစာတမ်း	၄၂၉
၃။	မန်လည်ဆရာတော်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို သဘောမကျကြောင်း ပုသိန်မြို့ ဆေးဆရာမောင်ကလေး လျှောက်ချက်	၄၃၁
၄။	ရွှေမုဋ္ဌောစေတီတော်တွင် ဓာတ်ကြိုးမြှုပ်သွင်း ပူဇော်ခြင်း ကြော်ငြာစာ	၄၃၂
၅။	မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဒုတိယ ဆုံးဖြတ်ချက် အမိန့်တော်စာတမ်း	၄၃၄
၆။	မန်လည်ပြန်စာတမ်း	၄၃၉
၇။	မန်လည်ပြန် လေးချိုး ဒွေးချိုးများ	၄၄၇
၈။	ကုသိမောဝါဒချိုး အပိုဒ်-၂၀	
၉။	ပုသိန်မြို့ကို မ-အက္ခရာ သတ်သင့်ကြောင်း မန်လည် ဆရာတော်ထံ ပြန်စာ	၄၅၃

ဝိသဇ္ဇနရာသိကျမ်း

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	သေးငယ်သော စေတီတော်ကိုဖျက်၍ ကြီးမားဖွံ့ဖြိုးအောင် တည်လုပ်ရာ အပြစ်ရှိ-မရှိအမေးကို ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ	၄၅၇
၂။	၁၂၇၅-ခုနှစ် လျှောက်ထားချက် ၅-ဌာနအရ ခင်းပြီးသောကထိန်ကို ၂-ကြိမ် ၂-ဘန်ထပ်၍ ခင်းအပ်-မခင်းအပ်သည်နှင့်တကွ တကြိမ်ခင်းပြီးသည်ကို နုတ်၍လည်း တဘန် ကထိန် မခင်းအပ်သည်ကို ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၄၅၉
၃။	ရဟန်းသည် အမိအဘ၏ ပစ္စည်းဥစ္စာ အမွေအနှစ်တို့ကို လူများကဲ့သို့ ခံထိုက်-မခံထိုက်အကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသည့်ဝိသဇ္ဇနာ....	....
၄။	ရဟန်းလူထွက်သော် ရဟန်းဖြစ်စဉ် ဒွိသန္တကပစ္စည်းနှင့် တကွ ပုဂ္ဂလိက ဥစ္စာများကို ရထိုက် မရထိုက်အကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ....	၄၆၂
၅။	ရဟန်းဖြစ်စဉ် မိမိပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းကို လူထွက်သော အခါ ပိုင်ထိုက်-မပိုင်ထိုက် ကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၄၆၃
၆။	အဒိန္နာဒါန် ပါရာဇိကဝတ္ထု၌ ပဉ္စမာသကပါဒမှ အဘယ် ပါဒမျိုးဟု အမှန်မှတ်ယူရန် ကျမ်းဂန်နှင့်တကွ ညွှန်ပြဖြေဆိုတော်မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်မေးရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ	၄၆၄
၇။	တံတေးမြို့ ကျောင်းသစ်တိုက် ဘုန်းကြီး ဦးပဏ္ဍဝံသ၊ လောကမှန်ကူကျောင်း ဘုန်းကြီး ဦးဝိသုဒ္ဓတို့က ပရိ	

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

	ဝါသ်အရာ၌ သံသယကုက္ကုစ ခွိဟမကင်း၍ ဝိနိစ္ဆယ ကယ်မပေးသနားတော်မူရန် လျှောက်လွှာအရ ကျမ်းဂန် အာဂမသဘကေ ယုတ္တိဖြင့် နှိုင်းညှိဝေဖန်ကာ ဖြေဆိုတော် မူသည့် ဝတ္တဝိနိစ္ဆယ	၄၆၉
၈။	ဟင်္သာတမြို့မှ မေးလျှောက်အပ်သည်တို့ ကျမ်းဂန် ပါဠိ လာရုံသည်အတိုင်း ညှိနှိုင်းဖြေဆိုရာ ဟင်္သာတဝါသ် အဆုံး အဖြတ်	၄၇၄
၉။	နိဗ္ဗာန်၏ အဓိပ္ပါယ်အကြောင်းနှင့်တကွ နိဗ္ဗာန်မှာ သင်္ခတ အသင်္ခတ ရုပ်နာမ်ရှိ-မရှိ အမေးကို ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၄၇၆
၁၀။	ကထိန်သင်္ကန်း အစီအရင်နှင့် အမြဲဝတ်ရုံသော သင်္ကန်း၌ ၅-စပ် ၅-ခက် ဖြတ်ရုံနှင့်အပ်-မအပ် မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသော ဝိသဇ္ဇနာ	၄၇၈
၁၁။	ရဟန်း ပဉ္စင်းခံရာ၌ ဥိနဝိသတိဝဿ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ရေတွက် ပုံ မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသော ဝိသဇ္ဇနာ	၄၈၄
၁၂။	မြတ်စွာဘုရား၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိ-မရှိ မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနာ	၄၈၅
၁၃။	ဂေါလောမာဝိလောမ ဟူသောပုဒ်၏ သဒ္ဒနယ အတ္ထ- နယကို မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ....	၄၈၈
၁၄။	ရဟန်းက လူအစိုးရရုံးသို့တက်၍ တရားတပေါင်ဖြစ်ပွား ရာ ဝိနည်းဒေသနာတော်အရ အပ်-မအပ် မေးလျှောက် ရာ ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ	၄၉၀
၁၅။	ကသာမြို့အုပ် မောင်လူကလေးက ဟေတိဘိက္ခု ပဉ္စင်း အဖြစ်ကို မေးလျှောက်ရာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာလာ အတိုင်း ညှိနှိုင်းဖြေဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနာ	၅၀၃
၁၆။	ဥပသမ္ပဒကံဆောင်ရာ ဥပဇ္ဈာယ်အမည် ရဟန်းလောင်း အမည်ကို မမည့်ဘဲ တိဿ၊ နာဂ-စသည်ဖြင့် ကမ္မဝါစာ အတိုင်း ဖတ်ကြသည်မှာ ကံပျက်-မပျက် အကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ	၅၁၁

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၇။	ဥပသမ္ပဒကံ ဆောင်ရာ ရဟန်းလောင်း တယောက်လျှင် ကမ္မဝါစာဆရာ မည်မျှ ဘတ်ရွတ်သင့်သည်ကို မေးရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ	၅၁၄
၁၈။	ကံပြုရာ သိမ်အတွင်း အစွန်း အနားဆုံး၌ လူ့ဘိက္ခုနီ စသော ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ နေအပ်-မနေအပ် မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ	၅၁၆
၁၉။	ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဇာတိ ပဝတ္တိဘွဲ့ တေးထပ် ၂-ပုဒ်	၅၁၇

မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားက
သောတာပန်နတ် သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့
သတ်မှတ်တမ်းစေ့ လူ့ဘုံသို့ စုတွေ့က ဘုန်းဟေ့မြတ်စွာ
သာသနာသည် ရှိန်ဝါကင်းပ လင်းမရသဖြင့်
ဗာဟီရခေတ် ကြိမ်ကြိုက်ရန် အဖြစ်ကို
ခဲကျစ် ယူဆ သံသယကြောင့် ဂါရဝ ရှေ့သွား
နိဝါတ တရားဖြင့် လျှောက်ထားချက်အရ ကျမ်းမျိုးစုံ ကျင်းပ၍
ဝိနိစ္ဆယ ပြုတော်မူအပ်သော

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း

ပုဆိုးဝိသုဒ္ဓိနာကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရား အမေး

လျှောက်လိုက်ပါသည် ဆရာတော်ဘုရား....။

အကြောင်းမှာ — သတ္တက္ခတ္တု ပရမ သောတာပန်၊ ကောလံကောလ သောတာပန်၊ ကေဗီဇိ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤလူ့ဘုံ သို့ ပဋိသန္ဓေ တဘန် ပြန်ခွင့်ရှိကြောင်းကို ကျမ်းဂန်တို့မှာ အဆိုလာရှိသည် တရပ်၊ ဒီဃနိကာယ် သက္ကပဉ္စသုတ်၌ သောတာပန်းဖြစ်၍ ယခု ရှိနေသော သိကြားမင်းသည် လူ့ပြည်သို့ တဘန်လာ၍ လူမင်း ပြုလုပ်ရပါလိမ့်ဦးမည်ဟု ဘုရားအား လျှောက်ထားချက် ပါရှိသည်တရပ်၊

ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ — အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် မေးရာ ဤ နတ် ပြည်မှာ လူ့ အရေအတွက် နှစ်ပေါင်း ၃-ကုဋေ ၆-သန်း ခံစား စံစားပြီး နောက် လူ့ ပြည်သို့ တဘန်ပြန်ရပါဦးမည်ဟု သောတာပန်နတ်သမီး လျှောက် ထားချက် ပါရှိသည်တရပ်၊

ဘုရားလက်ထက်တော်၌ သာဝတ္ထိပြည်မှ ဖြစ်ကြသည့် သောတာပန်၊ သက ဒါဂါမ် ကုဋေများစွာ၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ ဖြစ်ကြသည့် သောတာပန် သက ဒါဂါမ် ကုဋေများစွာ၊ ဝေသာလီ ကောသမ္ဗိကပိလဝတ်အစရှိသော ထိုထိုတိုင်း ပြည် မြို့ရွာဒေသတို့မှ ဖြစ်ကြသည့် သောတာပန် သကဒါဂါမ်ပေါင်း ကုဋေ များစွာ၊ ဓမ္မစကြာ ဒေသနာ မဟာသမယသုတ် ဒေသနာ သမစိတ္တသုတ် ဒေသနာ အစရှိသော ဒေသနာ သမယတို့၌ အနန္တ အနန္တ ကျွတ်လွတ်ကြ သည့် နတ်သောတာပန် နတ်သကဒါဂါမ် ပေါင်း များစွာ ယခု နတ်ပြည် ၆- ထပ်မှာ အပြည့်ရှိနေကြပါသည်။

ထိုသူတို့တွင် အချို့ အချို့ကား ဘုံစဉ်စံ အနေနှင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်၍ အကနိဋ္ဌဘုံမှာမှ ပရိနိဗ္ဗာန် အဆုံးစံကြကုန်လတ္တံ့၊ အချို့အချို့တို့ကား “ပဉ္စနံ

ဣဓ နိဋ္ဌာ သတ္တက္ခတ္တပရမဿ ကောလံကောလဿ ကေဗိဇိဿ သကဒါဂါ-
မိဿ ယော စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရဟာ” ဟူသော ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်
မြတ်နှင့်အညီ နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံကြသည်လည်း အသင်္ချေယျ
အနန္တများစွာ၊ လူ့ပြည်သို့ တဘန် ပြန်လာ၍ လူ့ပြည်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြသူ
တို့လည်း အသင်္ချေယျ အနန္တ များစွာ ရှိကုန်ရာပါသည်။

ထိုသို့ရှိခဲ့သော် လူ့ပြည်မှာ သာသနာတော်နှစ် အကြွင်း အကျန်လည်း
နှစ်ထောင်ကျော်မျှသာ ကျန်ရှိတော့သည် ဖြစ်ပါ၍ ထိုသောတာပန် သက-
ဒါဂါမ် အရိယာ သိကြားနတ်တို့ လူ့ပြည်သို့ ပြန်ရောက်ကြသည့်အခါ သာ
သနာတော် ကွယ်လွန်ပြီးနောက် သာသနာပ အခါနှင့်သာ ကြိုက်ရာပါသည်။
သာသနာ ကွယ်ပြီးနောက် တက်ကပ်သို့ ရောက်သောအခါ လူ့ပြည်မှာ အရိ
ယာခေတ် ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်ဦးမည်၊ လူ့ သောတာပန်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်
ဦးမည်၊ လူ့ သကဒါဂါမ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်ဦးမည်၊ လူ့အနာဂါမ်၊ လူ့ရဟန္တာ
တွေ ဖြစ်ပေါ်လိမ့်ဦးမည်ဟု ဆိုခွင့်ဆိုက်လျက် ရှိနေပါသည်။ သာသနာပ
အခါ လူ့ပြည်မှာ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မှတစ်ပါး လူ့ အရိယာ ပေါ်ပေါက်လာရန်
အခွင့်လည်း မခက်တောင်း၊ ဤအရာများ၌ ဉာဏ်မရဲ စိတ်မရဲ မခွဲနိုင် မခြမ်း
နိုင် ရှိနေပါသည်ဖြစ်၍ အရှင်သဘော ဉာဏ်သက်ရာကို နာခံလိုပါကြောင်း
လျှောက်လိုက်ပါသည်ဘုရား။ (၁၂၆၄-ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁၀-ရက်။)

- (၁) ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿ၊ ဒေဝဘူတဿ မေ သတော။
ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဒေါ၊ ဝေံ ဇာနာဟိ မာရိသ။
- (၂) စုတာဟံ ဒိဝိယာ ကာယာ၊ အာယံ ဟိတွာ အမာနုသံ။
အမူဠော ဂဗ္ဘမေဿာမိ၊ ယတ္ထ မေ ရမတိ မနော။
- (၃) သွာဟံ အမုဋ္ဌပညာယ၊ ဝိဟရံ သာသနေ ရတော။
ဉာယေန ဝိဟရိဿာမိ၊ သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော။
- (၄) ဉာယေန စ မေ စရတော၊ သမ္မောမိ စေ ဘဝိဿတိ။
အညာတာ ဝိဟရိဿာမိ၊ သေဝ အန္တော ဘဝိဿတိ။
- (၅) စုတာဟံ မာနုသာ ကာယာ၊ အာယံ ဟိတွာန မာနုသံ။
ပုန ဒေဝေါ ဘဝိဿာမိ၊ ဒေဝလောကမ္ပိ ဥတ္တမော။
- (၆) ဧပ ပဏိတတရာ ဒေဝါ၊ အကနိဋ္ဌာ ယသဿိနော။
အန္တိမေ ဝတ္တမာနမ္ပိ၊ သော နိဝါသော ဘဝိဿတိ။

(သက္ကပဉ္စသုတ် ပါဠိတော်-၂၂၇)

ယခု သိကြားအဖြစ်မှ စုတိလျှင် တဘန် သိကြား ဖြစ်ပြန်၍ သကဒါဂါမိ မှန်ကို ရ၍ လှူပြည်မှ စုတိလျှင် တဘန် သိကြား ဖြစ်ပြန်၍ သိကြားအဖြစ်မှ စုတိလျှင် သုဒ္ဓါဝါသသို့သွား၍ အကနိဋ္ဌမှာ နိဗ္ဗာန်ဝင်ရပါလိမ့်မည်ဟု မိမိအလား ကို မြတ်စွာဘုရားအား မိမိကိုယ်တိုင် လျှောက်ကြားချက်၊ ဤ ပါဠိတော်မှာ “ဝိဟရံ သာသနေ ရတော” ဟု ပါရှိ၏။ မိမိ သန္တာန်၌ ရရှိ၍နေသော သာ သနာကို ဆိုလိုပါသလော၊ သို့မဟုတ် လှူပြည်မှာ ဤဘုရားသာသနာ မကွယ်မီ ဖြစ်၍ လှူပြည်ရှိ သာသနာကို ဆိုလိုပါသလော။

(၇) ကိဝ စိရံ ဝိမာနမ္ပိ၊ ဣဓ ဝစ္ဆသုပေါသထေ။
ဒေဝတေ ပုစ္ဆိတာစိက္ခ၊ ယဒိ ဇာနာသိ အာယုနော။

(ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် အမေး)

(၈) သဠိ ဝဿသဟဿာနိ၊ တိဿော စ ဝဿကောဠိယော။
ဣဓ ဌတော မဟာမုနိ၊ ဣတော စုတာ ဂမိဿာမိ။
မနုဿာနံ သဟဗျတံ။

(နတ်သမီး အဖြေ)

(၉) မာ တံ ဥပေါသထေ ဘာယိ၊ သမ္ပုဒ္ဓေနာသိ ဗျာကတာ။
သောဘာပန္နာ ဝိသေသယိ၊ ပဟိနာ တဝ ဒုဂ္ဂတိ။

(ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်က နတ်သမီးကို အားပေးချက်၊ ဥပေါသထနတ်သမီး၏ ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်-၂၉)

ဗြဟ္မာ့ပြည်၌မူကား-ဝိပဿီ အစရှိသော ၆-ဆူသော ဘုရားတို့၏ တပည့် သား အနာဂါမ် ရဟန္တာ ဗြဟ္မာတို့သည် ဤဘုရားသာသနာတိုင် တည်ရှိကြ ကုန်၏။ နောက်ကိုလည်း ကမ္ဘာတသောင်း ၆-ထောင် တိုင်အောင်ပင် တည်ရှိကြ ကုန်လတ္တံ့။ နတ်ပြည် ၆-ထပ်တို့တွင် အောက်ဆုံးဖြစ်သော စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည် ၌ ကဿပမြတ်စွာဘုရား တပည့်သား သောတာပန် အရိယာ နတ်သားတို့ သည် သာသနာပအခါ၌ နေမိမင်းကြီး လက်ထက်မှာပင် အာကာသဋ္ဌက စတုမဟာရာဇ်ဘုံတို့၌ ရှိကြောင်းကို နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုပေ၏။

(၁၀) သဒ္ဓါယ သုနိဝိဋ္ဌာယ၊ သဒ္ဓမ္မေ သုပ္ပဝေဒိတေ။
အကံသု သတ္ထု ဝစနံ၊ သမ္မာသမ္ပုဒ္ဓသာသနေ။
တေသံ တောနိ ဌာနာနိ၊ ယာနိ တံ ရာဇ ပဿသိ။

(နေမိဇာတ်ပါဠိတော်-၂၀၁)

(၁၁) သုနိဝိဋ္ဌာယာတိ မဂ္ဂေန အာဂတတ္တာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာယ။ ဣဒံ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ—မဟာရာဇ ဧတေ ပုရေ နိယျာနိကေ ကဿပဗုဒ္ဓသာ-
 သနေ ပဗ္ဗဇိတော ပရိသုဒ္ဓသီလာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာ သောတာ-
 ပတ္တိဖလံ သစ္စိကတော အရဟတ္တံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ
 တတော စုတာ ဣမေသု ကနကဝိမာနေသု ဥပ္ပန္နာ။ ဧတေသံ ကဿပ-
 ဗုဒ္ဓသာဝကောနံ တာနိ ဌာနာနိ၊ ယာနိ တံ မဟာရာဇ ပဿသိတိ။
 (အဋ္ဌကထာ-၁၅၅)

စတုမဟာရာဇ်မှာ ရှိနေသည်ကို သိရသဖြင့်လည်း အထက်နတ်ပြည် ၅-ထပ်
 တို့မှာလည်း ကဿပဘုရား တပည့်သား သောတာပန် သကဒါဂါမ် အရိယာ
 တို့သည် နေမိမင်းကြီး လက်ထက်မှာ ရှိကြပေကုန်လတ္တံ့ဟု သိသင့်၏။ ဤ
 အမေး၌၎င်း၊ ရေးလတ္တံ့သော အဖြေ၌၎င်း ဒေသနာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ
 ဋီကာ ရှိသမျှတို့သည် ပါဠိမဂဓ စာရှိကိုပြုပြီးလျှင် မဂဓနှင့် သက္ကတဘာသာ
 သဒ္ဒါလမ်းမှန် ကျမ်းဂန်လက်ရှိ သံဝဏ္ဏနာ ညွှန်ပြရာကို လွန်လှစွာ သိတော်မူပြီး
 သော ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည် တရားနိုးနှော စကားကြီး ပြောကြသော
 အရာဖြစ်၍ စင်စစ် အနက်ကို သိနိုင်ခဲ့ရကား ခွဲခွဲခြမ်းခြမ်း ဉာဏ်စွမ်းအလျောက်
 သံဝဏ္ဏနာနှုန်း မြန်မာ့ထုံးကို အလုံးစုံ ရှေးကောက်ပြီးလျှင် ရေးလျှောက်ဖွင့်
 ဆိုပေအံ့—

(၁) မာရိယ၊ ဝဋ်အတွင်းမှ လွတ်ကင်းတော်မူပြီးသော တရားမင်းဘုရား။
 ဣဓေဝ၊ ဤ ဣန္ဒသာလ လိုက်၌သားလျှင်။ တိဋ္ဌမာနဿ၊ တည်ထသော။
 ဒေဝဘူတဿ၊ နတ်တကာတို့၏သနင်း သိကြားမင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ မေ၊
 အကျွန်ုပ်အား။ သတော၊ အထွတ်အဖျား နတ်သိကြားပင် ထင်ရှားအသစ်
 ယခုဖြစ်လျက်။ ပုန၊ တဖန်။ အာယုစ၊ သိကြားတဆက် နတ်အသက်ကိုလည်း။
 မေ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ လဒ္ဓေါ၊ ရအပ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ စုတိ ပဋိသန္ဓေ ၂-ထွေ
 ဖြတ်ခြား နတ်သိကြားပင် ထပ်ပွားအသစ် ဤ၌ဖြစ်သော အခြင်းအရာကိုသာ
 လျှင်။ တံ၊ အရှင်ဘုရားသည်။ ဇာနာဟိ၊ မှတ်သိတော်မူပါလော့။

ဤဂါထာဖြင့်—ဣမိနာ အတ္တနော စုတိဘာဝဉ္ဇေ ဥပပန္နဘာဝဉ္ဇေ အာဝိ-
 ကရောတိ—ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ မိမိ၏ စုတိ ပဋိသန္ဓေ နှစ်ထွေဖြစ်
 ပွားသည်၏ အဖြစ်ကို နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သောအားဖြင့် လျှောက်ကြား၏။
 မာရိသာတိ ပိယဝစနမေတံ။ ဒေဝတာနံ ပါဠိယေက္ကော ဝေါဟာရော။ နိဒ္ဒု-
 က္ခာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားသည် ဘုရားအာလုပ် အဖွင့်
 ပင် မဟုတ်သော်လည်း အတ္ထယုတ္တိ ရှိသဖြင့် သိလွယ်အောင် ပေးလိုက်သည်။

(၂) မာရိသ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲကင်းသော တရားမင်းဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဒိဝိယာ၊ သိကြားနတ်စစ် နတ်မျိုးဖြစ်သော။ ကာယာ၊ ခန္ဓာပဉ္စကခြေမဏ္ဍိအတ္တဘောမု။ စုတော၊ စုတေမနေ ရွှေလျောလေသော်။ အမာနုသံ၊ နတ်မင်းအစစ် နတ်၌ဖြစ်သော။ အာယံ၊ ၃-ကုဋေခြောက် သန်းရောက်ရေတွက် ရှည်အသက်ကို။ ဟိတု၊ စွန့်၍။ ယတ္ထ၊ အကြင် ခတ္တိယဇာတ် အမြတ်တန်ခိုးလူနတ်မျိုး၌။ မနော၊ နှလုံးအလိုသည်။ ရမတိ၊ မွေ့လျော် ပျော်ပါအံ့။ တတ္ထေဝ၊ ထို ခတ္တိယဇာတ် အမြတ်တန်ခိုး လူနတ်မျိုး၌သာလျှင်။ အမူဇော၊ မတေ့မဝေ သေရသည်ဖြစ်၍။ ဂဗ္ဘံ၊ အမြတ်သမ္ပဇဉ် ဉာဏ်ယှဉ်သော တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေသို့။ သောမိ၊ သက်ရောက်စွဲနေနိုင်အံ့။

ဤဂါထာဖြင့်-အမူဇော ဂဗ္ဘမေဿာမိတိ ဣမိနာ အရိယသာဝကာနံ အန္ဓပုထုဇနာနံ ဝိယ သမ္မောဟမရဏံ အသမ္ပဇာနဂဗ္ဘောက္ကမနဉ္စ နတ္ထိ။ အထ ခေါ အသမ္မောဟမရဏဉ္စေ သမ္ပဇာနဂဗ္ဘောက္ကမနဉ္စ ဟောတိတိ ဒဿေတိ-ဟူသော ဋီကာ-၂၇၆ ပါဌ်။ ယတ္ထ မေ ရမတိ မနောတိ ယတ္ထ မေ မနော ရမိဿတိ၊ တတ္ထေဝ ခတ္တိယကုလာဒိသု ဂဗ္ဘံ ဥပဂစ္ဆိဿာမိတိ သတ္တက္ခတ္တု ဒေဝေ စ မာနုသေ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ-ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ် ၃၃၁-တို့နှင့်အညီ အရိယာတို့၏ သုဂတိ ဘဝသာလျှင် လားရာဂတိ အမြဲရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မတေ့မဝေ သေနိုင်သည်၏ အဖြစ် တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ သိကြားမင်း၏ သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သောအားဖြင့် လျှောက်ကြား၏။

(၃) မာရိသ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲကင်းသော တရားမင်းဘုရား။ သွာဟံ-သော အဟံ၊ ထို အကျွန်ုပ်သည်။ အမူဇပညဿ၊ မတေ့ မဝေ ဉေယျမံတရားကို အပြားအားဖြင့် သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနေ၊ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ ကိစ္စသုံးဖြာ သာသနာ၌။ ရတော၊ ချမ်းမြေ့ ရှင်ပျော် မွေ့လျော်နိုင်သည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရံ-ဝိဟရန္တော၊ ဣရိယာပထ လေးဌာန၌ ချမ်းမြသာကြည် တည်နေလျက်။ ဉာယေန၊ အကြောင်းအခွင့် အသင့်ညီစွာ အရိယာအဖြစ်နှင့် လျော်သဖြင့်။ သမ္ပဇာနေ၊ အဆင်အခြင် ပညာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။ ပဋိဿတော၊ ထင်ရှားသော။ သတိ၊ အောက်မေ့ခြင်းရှိ သည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရိဿာမိ၊ နေနိုင်ပါအံ့။

ဤဂါထာဖြင့်-ဉာယေန ဝိဟရိဿာမိတိ မနုဿေသု ဥပပန္နောပိ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနာဒိနံ အဘဗ္ဗတ္တာ ဉာယေန ကာရဏေန သမေန ဝိဟ-

ရိသာမိတိ အတ္ထော-ဟူသော အဋ္ဌကထာ ၃၃၁-နှင့် အညီ ဆစ္စာဘိဋ္ဌာန အဘဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သောအားဖြင့် လျှောက်ကြား၏။ (မူရင်း၌ အမူဠပညာယဟု ပါ၍ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ မဖွင့်၍ ယူသင့်ရာ ယူပါကုန်။)

(၄) မာရိသ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲ ကင်းသော တရားမင်းဘုရား။ ဉာယေန၊ အကြောင်းအခွင့် အသင့်ညီစွာ အရိယာ၏ အဖြစ်နှင့် လျော်သဖြင့်။ စရ-တော၊ ဖြည့်ကျင့်ပွားများ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်သော။ မေ၊ အကျွန်ုပ် အား။ သမ္မောဓိ၊ သကဒါဂါမိမဂ် အထက်သာဝကဗောဓိဉာဏ်သည်။ စေတဝိဿ-တိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်စေလိုသည် ဖြစ်အံ့။ အညာတာ၊ မရ မရောက် မျက် မှောက်မပြု တနုကရ ကာမရာဂါ သကဒါဂါမိမဂ် အထက်သာဝကဗောဓိ ဝိသေသဉာဏ်ကို သိခြင်းငှါ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရိဿာမိ၊ နေနိုင်ပါအံ့။ သေဝ-သောဝေ၊ ထိုသကဒါဂါမိဉာဏ်လက်ရှိနှင့် သုဂတိပုဂ္ဂလ မနုဿအဖြစ်သည် သာလျှင်။ မနုဿလောကေ၊ လူတို့လောက ဩကာသ၌။ အန္တော၊ လူ့ ခန္ဓာ ဇာတ် သိမ်းဖြတ်လုံးလုံး ဘဝဆုံးသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပါလတ္တံ့။ ။

ဤဂါထာဖြင့်-မနုဿလောကေ အန္တော ဘဝိဿတိ ပုန မနုဿပပတ္တိယာ အဘာဝတော-ဟူသော ဋီကာဟိတ်ပါ၍ ၂၇၆-နှင့် အညီ သကဒါဂါမိ နတ်ဘဝ မှ လူဖြစ်ပြန်ရသော် ထိုသကဒါဂါမိ လူ့ ဘဝသည် လူတို့ဘုံ၌ ဘဝဆုံးသည်၏ အဖြစ်ကို နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သောအားဖြင့် လျှောက်ကြား၏။

(၅) မာရိသ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲ ကင်းသော တရားမင်းဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ် သည်။ မာနုသာ၊ လူမင်း လူမြတ် လူဇာတ် လူမျိုးဖြစ်သော။ ကာယာ၊ ခန္ဓာ ပဉ္စကဒြပ် အတ္တဘောမှ။ စုတော၊ စုတေ မနေ ရွှေ့ လျောလေသော်။ မာနုသံ၊ လူ့ ဘုံ၌ ဖြစ်သော။ အာယံ၊ ပိုင်းခြားမပြု လူ့ ပြည်တသက် လူမင်း၏အသက် ကို။ ဟိတံ၊ နာ၊ စွန့်၍။ ပုန၊ တဖန်။ ဒေဝလောကမ္ပိ၊ ရွှေ့နောက် ဝိယာ ယူဇနာ တသောင်း တံခါးပေါင်း တထောင် မြားမြောင်ကြီးကျယ် အံ့ခြီးဘွယ်များလှ သော သုဒဿန အယုဇ္ဈပုရိန် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌သာလျှင်။ ဥတ္တမော၊ နတ်တို့သင်းကျစ် နတ်မင်းဖြစ်၍ စင်စစ် လွန်မြတ်သော။ ဒေဝေါ၊ သိကြား နတ်မင်းသည်။ ဘဝိဿာမိ၊ ဖြစ်နိုင်ပါအံ့။

ဤဂါထာဖြင့်-ပုန ဒေဝေါ ဘဝိဿာမိ၊ ဒေဝလောကသ္မိံ ဥတ္တမောတိ ပုန ဒေဝလောကသ္မိံ ဥတ္တမော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဝိဿာမိတိ ဝဒတိ-ဟူသော အဋ္ဌကထာပါ၍ ၃၃၂-နှင့် အညီ သကဒါဂါမိ လူမင်း အဖြစ်မှ စုတေ၍

နတ်မင်းတဖန် ဖြစ်နိုင်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကိုနှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သောအားဖြင့် လျှောက်ကြား၏။

(၆) မာရိသ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲကင်းသော တရားမင်းဘုရား။ ယေဒေဝါ၊ အကြင် ဗြဟ္မာဇာတ်ရင်း အမြတ်ထက်အမြတ် ဖြစ်ကုန်သော နတ်မင်းတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေဒေဝါ၊ ထိုဗြဟ္မာဇာတ်ရင်း အမြတ်ထက်အမြတ် ဖြစ်ကုန်သော နတ်မင်းတို့သည်။ သဗ္ဗဒေဝေဟိ၊ ကာမ ရူပ အရူပအကုန် အလုံးစုံသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ထက်။ ပဏီတတရော၊ အလွန်အကျူး အထူးသဖြင့် မှန်မြတ် ကုန်၏။ အကနိဋ္ဌာ၊ အသက်ပညာ နတ်တကာတို့ထက် လွန်စွာကြီးကျယ် ရှည်မြင့်ကုန်၏။ ယသသိနော၊ အခြံအရံ ကျေးဇူးသတင်း ကျော်စောခြင်းဖြင့် လွန်မင်းစွာ ကြီးမြတ်ကုန်၏။ တေသံ၊ ထို သုဒ္ဓါဝါသ အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာမင်းတို့ ၏။ သောနိဝါသော၊ ထို စံခင်း ရပ်ဌာန် မြတ်ဉာဏ်လက်ရှိ အရိယ ဘဝင် အထက်သုဒ္ဓါဝါသ အကနိဋ္ဌဘုံသည်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ အန္တိမေ၊ သံသရာ ဇာစ် ဝဋ်မြစ်ပြတ်ထုံး ဘဝဆုံးသည်။ ဝတ္တမာနမ္ပိ၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ နိဝါ သော၊ စံခင်းရိပ်ငြိမ် ဘုံခန်းအိမ်သည်။ ဘဝိယတိ၊ ဖြစ်ပါလတ္တံ့။

ဤဂါထာဖြင့်-အယံ ကိရ တတော သက္ကတ္တဘပတော စုတော တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမိ ဟုတော အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တန္တော အဝသာနေ အကနိဋ္ဌေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ- ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ် ၃၃၂-နှင့် အညီ ဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမိ၊ ဥဒ္ဓံသောတ နအကနိဋ္ဌဂါမိ၊ နဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမိ၊ နဥဒ္ဓံသောတ နအကနိဋ္ဌဂါမိ အနာ- ဂါမိ၎-မျိုးတို့တွင် ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမိ အဖြစ်ကို နှစ်သက်ဝမ်းမြောက် သောအားဖြင့် လျှောက်ကြား၏။ (သက္ကပဉ္စသုတ် ပါဠိတော်အနက်။)

(၇) ဥပေါသထေ၊ ဥပါသထ အမည်ရှိသော။ ဒေဝတေ၊ နတ်သမီး။ ဣဓ ဝိမာနမ္ပိ၊ ဤဗိမာန်၌သာလျှင်။ ကိဝ စိရံ၊ အဘယ်မျှ ကြာမြင့်စွာ။ ဝစ္ဆသိ- ဝသိဿသိ၊ နေအံ့နည်း။ အာယုနော၊ အသက်၏။ စိရဘာဝံ၊ ကြာမြင့်မည်၏ အဖြစ်ကို။ ယဒိ ဇာနာသိ၊ အကယ်၍ သိသည်ဖြစ်အံ့။ ဝေသတိ၊ ဤသို့သိသည် ရှိသော်။ ပုစ္ဆိတော၊ မေးအပ်သော။ တံ၊ သင်သည်။ မေ ငါ့အား။ အာစိက္ခ၊ လျှောက်ကြားပါလော့။ (အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် အမေးဂါထာအနက်။)

(၈) မဟာမုနိ၊ ဈာန်သမာပတ် ကြီးမြတ်ပြဋ္ဌာန်းသော ရဟန်းကြီး ရဟန်း မြတ်ဘုရား။ ဣဓ၊ ဤဗိမာန်၌။ တိဿော ဝဿကောဋ္ဌိယော စ၊ အနှစ်သုံး ကုဋေတို့ပတ်လုံး၎င်း။ သဋ္ဌိဝဿသဟဿာနိစ၊ အနှစ်ခြောက်သန်းတို့ပတ်လုံး၎င်း။ ဌတော၊ တည်နေပြီး၍။ ဣတော၊ ဤတာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ။ စုတာ၊ စုတေသည်

ဖြစ်၍။ မနုဿာနံ၊ လူတို့၏။ သဟဗျတံ၊ မိတ်ဆွေ၏အဖြစ်သို့။ ဂမိဿာမိ၊ ရောက်ရပါအံ့။ (ဥပေါသထ နတ်သမီး အဖြေဂါထာအနက်။)

(၉) ဥပေါသထေ၊ ဥပေါသထ အမည်ရသော။ ဒေဝတေ၊ နတ်သမီး။ တံ၊ သင်သည်။ မာဘာယံ၊ မကြောက်လင့်။ သောတာပန္နာ၊ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဝိသေသယံ၊ မဂ်ဖိုလ်အထူးသို့ ရောက်၏ဟူ၍။ သမ္ပုဒ္ဓေန၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗျာကတာ၊ ဟောကြားတော်မူအပ်သည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ တဝ၊ သင်အား။ ဝါ၊ သင်သည်။ ဒုဂ္ဂတိ၊ အပ္ပါယ်ဌာန ဒုဂ္ဂတိဘဝကို။ ပဟိနာ၊ ပယ်အပ်ပြီ။ (အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်က နတ်သမီးကို အားပေးတော်မူချက် ဂါထာအနက်။)

(၁၀) ရုဇ၊ နေမိသနင်း မင်းကောင်း မင်းမြတ် လူတို့နတ်။ သုပ္ပဝေဒိတေ၊ ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော။ သဒ္ဓမ္မေ၊ လောကုတ္တရာကိုးပါး သူတော်ကောင်းတရားဟု ဆိုအပ်သော။ သမ္မာသမ္ပုဒ္ဓ သာသနေ၊ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၌။ သုနိဝိဋ္ဌာယ၊ ကောင်းစွာတည်ရာရသော။ သဒ္ဓါယ၊ အဓိဂမသဒ္ဓါတရားဖြင့်။ သတ္ထုဝစနံ၊ မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအဖျက်ကားတော်ကို။ အကံသု၊ ပြုကျင့်ကုန်၏။ တေသံ၊ ထို အရိယာမှန် သောတာပန်တို့၏။ ယာနိ ဌာနာနိ၊ အကြင်နေရာ ဗိမာန်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တာနိ ဌာနာနိ၊ ထိုနေရာ ဗိမာန်တို့ကို။ တံ၊ သင်မင်းမြတ်သည်။ ပဿသိ၊ ရှုတော်မူပါလော့။ (နေမိဇာတ်ပါဠိတော် အနက်။)

(၁၁) သုနိဝိဋ္ဌာယာတိ၊ သုနိဝိဋ္ဌာယ ဟူသည်ကား။ မဂ္ဂေန၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်။ အာဂတတ္တာ၊ ရအပ် သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာယ၊ ကောင်းစွာတည်ရာရသော။ ဣဒံဝစနံ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သော စကားကို။ ဝုတ္တံပုတ္တော၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်။ ဧတေ ဒေဝါ၊ ထိုနတ်တို့သည်။ နိယျာနိက ကဿပဗုဒ္ဓသာသနေ၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကဿပ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌။ ပဗ္ဗဇိတွာ၊ ရဟန်းပြုကုန်၍။ ပရိသုဒ္ဓသီလာ၊ စင်ကြယ်သော သီလရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ သမဏဓမ္မံ၊ ရဟန်းတရားကို။ ကရောန္တာ၊ အားထုတ်သမှု ပြုကုန်သည်ရှိသော်။ သောတာပတ္တိ ဖလံ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို။ သစ္စိကတွာ၊ မျက်မှောက်ပြုကုန်ပြီး၍။ အရဟတ္တိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ နိဗ္ဗတ္တေတံ၊ ဖြစ်စေခြင်းငှါ။ အသက္ကောန္တာ၊ မတတ်နိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ တတော၊ ထိုရဟန်းဘဝမှ။ စုတာ၊ စုတေကုန်သည်ရှိသော်။ ဣမေသု ကနကဝိမာနေသု၊ ဤရွှေဗိမာန်တို့၌။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်။ ဧတေသံ ကဿပဗုဒ္ဓသာဝကောနံ၊ ထို ကဿပ မြတ်စွာဘုရား တပည့်သားဖြစ်ကုန်သော နတ်တို့၏။ ယာနိဌာနာနိ၊ အကြင်နေရာ ဗိမာန်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်

၏။ တာနိဋ္ဌာနာနိ၊ ထိုနေရာ ဗိမာန်တို့ကို။ တံ၊ သင်မင်းမြတ်သည်။ ပဿသိ၊ ရှုတော်မူပါလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ - ဝုတ္တော၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (အဋ္ဌကထာအနက်။)

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားအမေး၌ စီရေးလျက် ပါရှိသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၏ အနက်ကား ပြီး၏။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား အဖြေ

ဇယတု—

ဗျာကရိဿံ ယထာသတ္တိ၊ ပုစ္ဆိတံ အတိဒုဒ္ဒသံ။
ဒုလ္လဘေန နယေနော၊ ဝဇီရေန သမံ ဟိတံ။

ပထျာဝတ္တာယံ ဂါထာ။ ကိမတ္ထမိဒ မုစ္စတေတိ။ ဝုစ္စတေ ပဋိညာဒဿနတ္ထံ။ အထဝါ ပဋိညာကရဏဥေ နိမ္မာနတ္ထု ဂမ္ဘီရပဉ္စတ္ထု ပဉ္စဿ သုဒ္ဓလ္လဘတ္ထု ပဉ္စကဿ ဂမ္ဘီရဉာဏတ္ထု သုလဒ္ဓဘာဝဉ္စာတိ ဣမံ ဆက္ကံ ဒဿေတံ ဗျာကရိဿံတျာဒိမာဟ။ တေ စ ဗျာကရိဿန္တိ ဣမိနာ ပဋိညာကရဏံ ဒဿေတိ။ ယထာသတ္တိတိ ဣမိနာ နိမ္မာနတ္ထံ။ အတိဒုဒ္ဒသန္တိ ဣမိနာ ဂမ္ဘီရပဉ္စတ္ထံ။ ဒုလ္လဘေန နယေနောတိ ဣမိနာ ပဉ္စဿ သုဒ္ဓလ္လဘတ္ထံ။ ဣဒံ ဟိ ဌာနံ ဣတော ပုဗ္ဗေ အာစရိယေဟိ အဋ္ဌကထာဋီကာဒိသု န သောဓိတံ။ ယေန ကေနစိပိ န ပုစ္ဆိတံ၊ န ကထိတံ၊ န ဝိနိစ္ဆိတံ၊ ဣဒါနိယေဝ ပုစ္ဆိတန္တိ။ တံပဉ္စကာရကဿ ဂမ္ဘီရဉာဏတ္ထုဉာပိ ဣမိနာဝ ဒိပေတိ။ ဒုလ္လဘနယောပိ ဟိ နာမ ဒုလ္လဘနယညုနာ အဝိနာဘဝတော၊ ဝဇီရေန သမံဟိတန္တိ ဣမိနာ သုလဒ္ဓဘာဝဉ္စ ဒဿေတိ။ တေန သဗ္ဗသောတုဇနာနံ ယာထာဝ ဗောဓာဒိပယောဇနံပိ ပကာသေတိ။ အယမေတ္ထ သမုဒါယတ္တော။ အဝယဝတ္တော ပန ဒုလ္လဘေန နယေနော ပုစ္ဆိတံ အတိဒုဒ္ဒသံ ယထာသတ္တိ အဟံ ဗျာကရိဿာမိ၊ တံ ဝဇီရေန သမံ ဟိတံ သမ္ပန္နော။ တတ္ထ ဒုလ္လဘေနာတိ လဘိတံ ဇာနိတံ ဝါ ဒုက္ကရေန။ နယေနောတိ အတ္ထနယေန ဝေ။ အတိဒုဒ္ဒသန္တိ အတိဝိယ ဒဿိတံ ဒုက္ကရံ၊ ဒုက္ခေန ဝါ ဒုဗ္ဗဗ္ဗံ ဂဏ္ဍိဋ္ဌာနန္တိ အတ္တော။ သတ္တိယာ အနုရူပံ ယထာသတ္တိ၊ ယတ္ထကာ ဝါ သတ္တိ အတ္တိ၊ တတ္ထကံ ဗျာကရိဿာမိတိ ယောဇနာ။ တန္တိ တံ ပုစ္ဆိတဂဏ္ဍိဋ္ဌာနံ ဗျာကရဏံ ဝါ။ ဝဇီရေန ဝဇီရရတနေန၊ ဝဇီရာဝုဓေက္ကေန ဝါ။ သမံ ဟိ သမံ ဝေ သဒိသန္တိ အတ္တောတိ။

ဒုလ္လဘေန၊ ရခြင်း သိခြင်း ခဲယဉ်းလှစွာသော။ နယေနော၊ အဓိပ္ပါယ်တူ မုချဥပစာ ယထာရဟ သမ္ဘဝဖြစ်သောနည်းဖြင့် သာလျှင်။ ပုစ္ဆိတံ၊ ဝိမတိ-

ဧစ္ဆဒန အဒိဋ္ဌဇောတနာ လက္ခဏာရွှေပြေးလျက် မေးမြန်းလျှောက်ထား အပ်သော။ အတိဒုဒ္ဒသံ၊ အလွန်တရာ သိမြင်နိုင်ခဲ့လှစွာသော ခဲဆစ်ခဲရာကို။ ဝါ၊ ဉာဏ်ပင်ပန်းအောင် ခွဲခြမ်းဝေတန်သဖြင့် အမှန်သိမြင်အပ်သော ခဲဆစ် ခဲရာကို။ ယထာသတ္တိ၊ ကျမ်းဂန်လာပုံ အရာစုံအောင်၊ အာဂုံယုတ္တိ အဟုတ် သိသော သတ္တိအားလျော်စွာ။ ဝါ၊ သဒ္ဓ၊ အတ္ထ နယမျိုးစုံ ပြည့်ပြီးပုံအောင် စွဲထုံလေ့လာ ဝါသနာဆန္ဒ ဝါယာမငြမ်း ဉာဏ်စွမ်းရှိတိုင်း သာလျှင်။ ဗျာကရိဿံ၊ မြက်ဆီပြန်ကြား ရေးသားဖြေဆိုပေအံ့။ တံ၊ ထိုခဲဆစ်ခဲရာ ပြဿနာအမေးသည်။ ဝါ၊ ခဲဆစ်ခဲရာ ဝိသဇ္ဇနာစာတမ်း ဝဇီရသမ ဒုလ္လဘ ကျမ်းသည်။ ဝဇီရေန၊ ဝရဇိန်ရဲ့ စိန်ခဲစိန်စစ် ရတနာအနှစ်နှင့်။ ဝါ၊ သိကြား လက်ချိန် စက်ဝရဇိန်မျိုး မိုးကြိုးလက်နက် နတ်မင်းစက်နှင့်။ သမံ ဟိ-သမံ ဝေ၊ နှိုင်းရှည်စရာ ဥပမာမဝေး တပြေးတည်း တူလှသည်သာတည်း။ (ဝတ္ထု- ပုဗ္ဗကဂန္ဓာရမ္မ ဂါထာအနက်။)

အယံ ဂါထာ၊ ဤ ဗျာကရိဿံ ယထာသတ္တိ အစရှိသော ဂါထာသည်။ ပထျာဝတ္ထာ၊ ဝုတ္တောဒယ ဆန်းမှအလာ ပထျာဝတ္ထ ဂါထာမျိုးတည်း။ ကိမတ္ထံ၊ အဘယ်အကျိုးငှါ။ ဣဒံ ဝစနံ၊ ဤဂါထာဗန္ဓုဗျာကရိဿံ အစရှိသောစကားကို။ အာစရိယေန၊ ဝဇီရသမ ဒုလ္လဘ ကျမ်းပြု သုတရေ ဝိသေသမည် အာဇာနည် မဟာ ထေရ်ဆရာသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သနည်း။ ဣတိအယံ၊ ဤသည် ကား။ ပုစ္ဆာ၊ အမေးတည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ ပရိဟာရော၊ အဖြေကို။ မယာ၊ ကျမ်းပြုဆရာ ငါသည်သာလျှင်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်ဆိုဦးအံ့။ ပဋိညာဒဿနတ္ထံ၊ ဖြေအံ့ ကြားအံ့ ရေးသားအံ့ဟု တံတံညွှန်ဟန် ဝန်ခံခြင်း ပဋိညာဉ်ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြုခြင်းအကျိုးငှါ။ အာစရိယေန၊ ကျမ်းပြုမဟာ ထေရ်ဆရာသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။ အတဝါ၊ တနည်းကား။ ပဋိညာကရဏံဥေဝ၊ ဖြေဆိုပြန်ကြား ရေး သားအံ့ဟု ပဋိညာဉ်ပြုခြင်း၎င်း။ နိမ္မာနတ္တဉ္စ၊ မာနမရှိ ပကတိသက်သက် ထက် မြက်သော ပညာဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်၎င်း။ ဂမ္ဘီရ ပဉ္စတ္တဉ္စ၊ ခက်ခက်ခဲခဲ နက်နဲ သော အမေး ပညာ ပြဿနာ၏အဖြစ်၎င်း။ ပဉ္စဿ၊ အမေးပညာ ပြဿနာ၏။ သုဒုလ္လဘတ္တဉ္စ၊ အလွန်အကျူး အထူးသဖြင့်ရခဲသိခဲသည်၏အဖြစ်၎င်း။ ပဉ္စကဿ၊ သောတာပန်နှုန်း ဖြစ်ပုံထုံးကို နှလုံးလှလှ စိတ်ဆုံးချ၍ သံသယပျောက် အောင် မေးလျှောက်တော်မူတတ်သော လယ်တီရပ်သာ ထေရ်မဟာ၏။ ဂမ္ဘီရဉာဏတ္တဉ္စ၊ နက်နဲသော ဉာဏ်ပညာရှိသည်၏ အဖြစ်၎င်း။ သုလဒ္ဓဘာဝဉ္စ၊ ကောင်းမွန်လှစွာ ဝဇီရာစိန်တုံး ချိန်နှုန်းတမျှ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ ဆက္ကံ၊ ဤအနက်ခြောက်ပါး အပေါင်းကို။ ဒဿေတံ၊ ပြတော်မူ ခြင်းငှါ။ ဗျာကရိဿံတျာဒိံ၊ ဗျာကရိဿံ-ဤသို့ အစရှိသော စကားကို။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။

စ၊ ရှေ့ဝါကျ၌ အပြစ်တင်ဘွယ် ပယ်၍ခဲခက် စကားဆက်ကို ဆိုဦးအံ့။
 ထွေ၊ ဤပုဒ်ဝါကျအပေါင်းတို့တွင်။ ဝါ၊ ဤအနက်ခြောက်ပါးအပေါင်းတို့တွင်။
 ဗျာကရိယန္တိဣမိနာ၊ ဗျာကရိယံ - ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ပဋိညာကရဏံ၊ ဝန်ခံ
 သမှု ပဋိညာဉ်ပြုခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ ယထာသတ္တိတိ ဣမိနာ၊
 ယထာ သတ္တိ - ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ နိမ္မာနတ္တံ၊ ထောင်လွှားလှိုင်းခြင်း မာန
 ကင်းသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ အတိဒုဒ္ဒသန္တိ ဣမိနာ၊ အတိ-
 ဒုဒ္ဒသံ - ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ဂမ္ဘီရပဉ္စတ္တံ၊ နက်နဲသော အမေးပဉ္စာ ပြဿနာ
 ၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ ဒုလ္လဘေန နယေနောတိ ဣမိနာ၊
 ဒုလ္လဘေန နယေနော - ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ပဉ္စဿ၊ အမေးပဉ္စာ ပြဿနာ
 ၏။ သုဒုလ္လဘတ္တံ၊ အလွန်ရခဲ သိခဲသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။
 ဟိ သစ္စံ၊ ရခဲ သိခဲသည် ကေန်စင်စစ်မှန်၏။ ဣဒံဌာနံ၊ ဤသောတာပန် ၃-ပါး
 ခြားနားပုံအရာကို။ ဣတော၊ ဤအခါမှ။ ပုဗ္ဗေ၊ မဆူလက်မှန် ရှေးလွန်လေပြီး
 သောအခါ၌။ အာစရိယေဟိ၊ ဗုဒ္ဓ မတည့် ကျမ်းပြုလိမ္မာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး
 တို့သည်။ အဋ္ဌကထာဋီကာဒီသု၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အစရှိသောကျမ်းတို့၌။
 န သောဓိတံ၊ သုတ်သုတ်သင်သင် ရေးစီရင်တော် မမူအပ်သေး။ ယေန ကေ-
 နစိပိ၊ တစုံတယောက် စုဒ်ထောက်နိုင်သည့် ရဟန်းရှင်လူသည်လည်း။ နပုစ္ဆိတံ၊
 မမေးမမြန်း မစမ်းမသပ်ဘူးသေး။ ယေန ကေနစိပိ၊ အမှတ်မရှိ ပဏ္ဍိတဆူ
 ပါရဂူသခင် ပညာရှင်သည်လည်း။ န ကထိတံ၊ ကျမ်းဂန်အလာ သိသာခြား
 နား မခရားသား မဖြေဆိုဘူးသေး။ န ဝိနိစ္ဆိတံ၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊
 ဂဏ္ဍိ ကျမ်းစုံညီလျက် ယုတ္တိရရ မုချဥပစာ ယထာရဟ သမ္မဝနည်းတို့ဖြင့်
 သိပ်သည်းကျစ်လစ် ပြေပြစ်ချောမောစွာ မဟောပြော မဆုံးဖြတ်ဘူးသေး။
 ဣဒါနိယေဝ၊ ယခုအခါ၌သာလျှင်။ ပုစ္ဆိတံ၊ မေးမေးမြန်းမြန်း စမ်းစမ်းသပ်
 သပ် လျှောက်ထားအပ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သုဒုလ္လဘတ္တံ၊ အလွန်
 ရခဲ သိခဲသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ တံပဉ္စကာရကဿ၊ ထိုသို့
 သော အမေးပဉ္စာ ပြဿနာကို ကောင်းစွာမေးတတ်သော လယ်တီဆရာတော်
 မြတ်၏။ ဂမ္ဘီရဉာဏတ္ထဉ္စာပိ၊ မဟဏ္ဏာ သာဂရထက် ကြီးဆလွန်ကဲ မြင်နိုင်ခဲ
 အောင် နက်နဲသော ဉာဏ်ပညာရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း။ ဣမိနာဝ၊ ဤ ဒုလ္လ-
 ဘေန နယေနော - ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်သာလျှင်။ ဒီပေတိ၊ ပြတော်မူ၏။
 ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ဒုလ္လဘနယောပိ နာမ၊ ရခဲသိခဲသော
 နည်း မည်သည်လည်း။ ဒုလ္လဘနယညနာ၊ ရခဲသိခဲသော နည်းကိုသိတတ်သော
 ပညာရှိနှင့်။ အဝိနာဘာဝတော၊ မကင်းကောင်း မကင်းရာ အမြဲသာလျှင်
 စပ်ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဝဇီရေန သမံ ဟိတန္တိ ဣမိနာ၊ ဝဇီရေန သမံ ဟိတံ - ဟူသောကြံပါဌ်ဖြင့်။ သုလဒ္ဓဘာဝဉ္စ၊ ကောင်းမွန်လှစွာ ဝဇီရစိန် ဝရဇိန်လက်နက် နတ်တို့စက်ကဲ့သို့ နှစ်သက်ဖွယ် ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒသောတိ၊ ပြတော်မူ၏။ တေန၊ ထို ဝဇီရေန သမံ ဟိတံ - ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ သဗ္ဗသောတုဇနာနံ၊ ခပ်သိမ်းဥသ္မံ အလုံးစုံ နာခံမှတ်သားလိုသော စာသင်ပျို့တို့၏။ ယာထာဝ ဗောဓာဒိ ပယောဇနံပိ၊ ဘုရားဟောကျမ်းဂန်လာ ဟုတ်မှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခြင်းအစရှိသော အကျိုးကိုလည်း။ ပကာသေတိ၊ ထင်ရှားပြတော်မူ၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီး သည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဂန္ဓာရမ္မအရာ ဂါထာ၌။ သမုဒါယတ္ထော၊ အပေါင်း ပိဏ္ဏတ္ထ ပြဆိုအပ်သော အနက်တည်း။

အဝယဝတ္ထောပန၊ အစိတ်အစိတ် နိမိတ်ဝါစက ကာရကကြံယာ စပ်ယှဉ် သော အနက်ကိုကား။ ဧဝံ၊ ဤဆိုလတ္တံ့ သောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိ အပ်၏။ ဒုလ္လဘေန၊ ရခဲသိခဲလှစွာသော။ နယေနေဝ၊ အတ္တနယ အဓိပ္ပါယတ္ထ နည်းဖြင့်သာလျှင်။ ပုစ္ဆိတံ၊ မေးမြန်းလျှောက်ထားအပ်သော။ အတိဒုဒ္ဓသံ၊ အလွန်သိမြင်နိုင်ခဲလှစွာသော ခဲဆစ်ခဲရာကို။ ယထာသတ္ထိ၊ ဝေဘန်ခဲခြမ်းနိုင် သော ဉာဏ်စွမ်းနှင့်လျော်စွာ။ ဝါ၊ ဝေဘန်ခဲခြားနိုင်သော ဉာဏ်စွမ်းရှိသည့် အတိုင်း။ အဟံ၊ ဝဇီရသမံ ဒုလ္လဘကျမ်းပြု သုတဒရ ဝိသေသဇာနည် ငါမထေရ်သည်။ ဗျာကရိဿံ - ဗျာကရိဿာမိ၊ ထုတ်ဖော်ရေးသား ပြန်ကြား ဖြေဆိုပေအံ့။ တံ၊ ထိုခဲကတ်လှစွာ ပြဿနာအမေး ဆုံးဖြတ်စီရေးသော အဖြေ သည်။ ဝဇီရေန၊ ဝရဇိန်ရဲ့ စိန်ခဲရတနာနှင့်။ ဝါ၊ ဝရဇိန်လက်နက် မိုးကြိုးစက်နှင့်။ သမံ ဟိ - သမံ ဧဝ၊ နှိုင်းရှည်စရာ ဥပမာ တူလှသလျှင်ကတည်း။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ သမ္ပန္နော၊ ပုဒ်စပ်ခြင်းတည်း။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ထိုဂန္ဓာရမ္မ ဗန္ဓအရာ ဂါထာစကား၌။ ဒုလ္လဘေနာတိ၊ ဒုလ္လ- ဘေနဟူသည်ကား။ လဘိတုံဝါ၊ ရခြင်းငှါ၎င်း။ ဇာနိတုံဝါ၊ သိခြင်းငှါ၎င်း။ ဒုက္ကရေန၊ ခဲယဉ်းလှစွာသော။ နယေနေဝါတိ၊ နယေနေဝဟူသည်ကား။ အတ္တ- နယေနဝေ၊ အဓိပ္ပါယ် အနက်နည်းဖြင့်သာလျှင်။ အတိဒုဒ္ဓသန္တိ၊ အတိဒုဒ္ဓသံ ဟူသည်ကား။ အတိဝိယ၊ အလွန်လျှင်။ ဒသိတုံ၊ သိမြင်ခြင်းငှါ။ ဒုက္ကရံ၊ ခဲယဉ်းစွာသော။ ဝါ၊ တနည်းကား။ ဒုက္ခေန၊ ငြိုငြင်ပင်ပန်းသဖြင့်။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ရှုမြင်အပ်သော။ ဂဏ္ဌိဋ္ဌာနံ၊ ခဲဆစ်ခဲရာကို။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ အဓိပ္ပေတတ္ထ အလိုရှိအပ်သမျှ အနက်တည်း။

သတ္တိယာ၊ ဝေဘန်ခဲခြမ်း ဉာဏ်အစွမ်းနှင့်။ အနုရူပံ၊ လျော်သည်တည်း။ ယထာသတ္ထိ၊ ဝေဘန်ခဲခြမ်း ဉာဏ်အစွမ်းနှင့်လျော်သည်။ ဝါ၊ ယတ္ထကာ၊ အကြင်

မျှလောက်သော။ သတ္တိ၊ ဝေဘန်ခွဲခြမ်းနိုင်သော ဉာဏ်စွမ်း သတ္တိသည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ တတ္တကံ၊ ထိုမျှလောက် ဝေဘန်ခွဲခြမ်းနိုင်သော ဉာဏ်စွမ်း သတ္တိ ရှိသည့် အတိုင်း။ ဗျာကရိဿာမိ၊ ရေးသားဖြေဆိုပေအံ့။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ ယောဇနာ၊ လိုအပ်သဖြင့် အသင့်စပ်ယှဉ်ခြင်းတည်း။ တန္တိ၊ တံ-ဟူသည်ကား။ တံ ပုစ္ဆိတဂဏ္ဍိဋ္ဌာနံ၊ ထိုသို့မေးအပ်သော ခဲဆစ်ခဲရာ ပြဿနာသည်။ ဝါ၊ တနည်းကား။ တံဗျာကရဏံ၊ ထိုသို့ ထုတ်ဖော်ရေးသား ပြန်ကြားသော အဖြေကျမ်းသည်။ ဝဇိရေန၊ ဝရဇိန်ရုံ စိန်ခဲ ရတနာနှင့်။ ဝါ၊ တနည်းကား။ ဝဇိရာဝုဓစက္ကေန၊ ဝရဇိန်လက်နက် မိုးကြိုးစက်နှင့်။ သမံ ဟိ-သမံ ဝေ၊ တူသည် သာလျှင်တည်း။ သဒိသံ၊ တူ၏။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ သမံ-ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၏ အနက်တည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အတ္ထယောဇနာ မြန်မာပြန်ချက် အနက်အပြီးသတ်တည်း။ (ယောဇနာ ပါဠိ၏အနက်။)

ဤ ဂန္ဓာရမ္မမှစ၍ ကျမ်း၏အဆုံး နိဂုံးသို့ကျအောင် အနုဝဇ္ဇသုခဝိ-ပါကဓမ္မအမည် ရွှေဘွဲ့ချည်သော မထေရ်အနု သုတဓရ အာစရိယမုဋ္ဌိ လက် ဆုပ်ရှိသော အရှင်သည်သာ မြန်မာပြန်ချက် အနက်ယောဇနာကို ကောင်း မှန်စွာ ရေးသားအံ့သတည်း။

လျှောက်ထားလိုက်ပါသည် တောရပ်ဆရာတော်...မေးခွန်းပုစ္ဆာ ပြဿနာ အရ ဣဟဋ္ဌက နိဇ္ဈာနိက သုက္ခဝိပဿက ဣဓနိဋ္ဌာမျိုးဖြစ်ကုန်သော သတ္တကု-တ္တုပရမ ကောလံကောလ ကေဗီဇိ သောတာပန် သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့် လူ့ပြည်သို့ တဘန် ပြန်လာကြဦးမည့်သဘောမှာ—

(၁) ဘဂဝတာ ဂဟိတနာမဝသေနေဝ စေတာနိ ဧတေသံ နာမာနိ။
 ဧတ္ထကဉ္စိ ဌာနံ ဂတော သတ္တကုတ္တုပရမော၊ ဧတ္ထကံ ကောလံကောလော၊
 ဧတ္ထကံ ကေဗီဇိတိ ဘဂဝတာ ဧတေသံ နာမံ ဂဟိတံ။ နိယမတော
 ပန အယံ သတ္တကုတ္တုပရမော၊ အယံ ကောလံကောလော၊ အယံ
 ကေဗီဇိတိ နတ္ထိ။

သစေဟိ ဥပရိ တိဏ္ဍံ မဂ္ဂါနံ ဝိပဿနာ ဗလဝတိ ဟောတိ၊ ကေ-
 ဗီဇိ နာမ ဟောတိ။ တတော မန္ဒာယ ကောလံကောလော၊ တတော
 မန္ဒတရာယ သတ္တကုတ္တုပရမောတိ။ -

ဟူ၍ ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ-၄၆၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂ အဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရမဟာ
 ဋီကာတို့ မိန့်ဆိုကြရကား မင်္ဂ၏နိယာမသိဒ္ဓိမဟုတ်၊ ဝိပဿနာ၏ နိယာမသိဒ္ဓိဖြစ်
 သောကြောင့် လူ့ပြည်သို့ တဘန် ပြန်ရမည်ဖြစ်သော သတ္တကုတ္တုပရမ သော

တာပန်စသည်တို့၏ အဖြစ်ကို စင်စစ်နိယာမအားဖြင့် အမြဲရှိရာ၏ဟု မမှတ်ရာ အထက်မဂ်တို့၏ ဝိပဿနာ၏ ဗလဝ, မန္တ-မန္တတရအားဖြင့် တဘဝ စသည် ဖြစ်သော်သာ ကေဗီဇိ စသည် မည်ကုန်၏ဟု မှတ်အပ်သတည်း။

စ၊ ရွှေဝါကျဝယ် စုဒ်တင်ဘွယ်ကို ပယ်ကာထားလျက် စကားဆက်အံ့။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဂဟိတနာမဝသေနော၊ မှည့်ယူတော်မူအပ်သော အမည်၏စွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ဧတေသံ၊ ထိုသောတာပန် ၃-မျိုးတို့၏။ တောနိနာမာနိ၊ ထို ၃-ပါးသောအမည်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဟိ-ဝိတ္တာရေမိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ ဧတ္တကံ၊ ဤမျှလောက်သော ဘဝဌာနသို့။ ဂတော၊ ရောက်သောသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဧတ္တကံ၊ ဤမျှလောက်သော ဘဝဌာနသို့။ ဂတော၊ ရောက်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကောလံကောလော၊ ကောလံကောလ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဧတ္တကံ၊ ဤမျှလောက်သော ဘဝဌာနသို့။ ဂတော၊ ရောက်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကေဗီဇိ၊ ကေဗီဇိ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဧတေသံ၊ ထိုသောတာပန် ၃-မျိုးတို့၏။ နာမံ၊ ၃-ပါးသောအမည်ကို။ ဂဟိတံ၊ မှည့်ယူတော်မူအပ်၏။ နိယမတောပန၊ အမြဲအားဖြင့်ကား။ အယံ၊ ဤသောတာပန်သည်။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမ မည်၏။ အယံ၊ ဤသောတာပန်သည်။ ကောလံကောလော၊ ကောလံကောလမည်၏။ အယံ၊ ဤသောတာပန်သည်။ ကေဗီဇိ၊ ကေဗီဇိမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နိယမော၊ အမှတ်အသား အမြဲထားတော်မူခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဟိ-သစ္စံ၊ ထို မဂ် ၃-ပါးတို့၏ ဝိပဿနာတရားသည် သောတာပန် ၃-မျိုးတို့၏အပြားကို မှတ်သား၏-ဟူသော အယူဝါဒသာလျှင် သင့်မြတ်၏ဟု ဆိုသော စကားသည် မှန်၏။ သစေ၊ အကယ်၍။ ဥပရိ တိဏ္ဍံ မဂ္ဂါနံ၊ အထက်မဂ် ၃-ပါးတို့၏။ ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာဉာဏ် တရားသည်။ ဗလဝဘိ၊ အားကြီးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်အံ့။ ဝေံသတိ၊ ဤသို့အားကြီးသည်ရှိသော်။ ကေဗီဇိနာမ၊ ကေဗီဇိသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တတော၊ ထိုအားကြီးသော ဝိပဿနာအောက်။ မန္တာယ၊ နံ့ သည်ရှိသော်။ ကောလံကောလော၊ ကောလံကောလ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တတော၊ ထိုနံ့သော ဝိပဿနာအောက်။ မန္တတရောယ၊ အထူးသဖြင့် နံ့ သည်ရှိသော်။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။

တိက္ကံ မဂ္ဂါနံ၊ မဂ် ၃-ပါးတို့၏။ ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာတရားသည်။ တေသံ၊ ထိုသော
တာပန် ၃-မျိုးတို့၏။ ပဘောဒံ၊ အပြားကို။ နိယမေတိ၊ မှတ်၏။ ဣတိ ဝါဒေါ
ပန၊ ဤသို့သော အယူသည်ကား။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်မြတ်ပေ၏။ (ပုဂ္ဂလပညတ်
အဋ္ဌကထာ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရမဟာဋီကာတို့ အနက်။)

(၂) ၎င်းသတ္တက္ခတ္တုပရမ စသောအရာတို့၌ မိစ္ဆတ္တနိယာမ၊ သမ္မတ္တနိယာမ
တရားတို့ကဲ့သို့ သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ထိုသတ္တက္ခတ္တုပရမစသော
အမည်အားဖြင့် မြဲသောပုဂ္ဂိုလ် မရှိကြောင်းကို—

မိစ္ဆတ္တသမ္မတ္တနိယာမဓမ္မာ ဝိယ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနဿ
တန္နာမနိယာမကဿ အဘာဝတော အာဟ ဘဂဝဝ တိအာဒိ။ —

ဟူ၍လည်း ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ဂဏ္ဍိ၌ မိန့်သည်။

မိစ္ဆတ္တသမ္မတ္တနိယာမဓမ္မာ ဝိယ၊ မိစ္ဆတ္တနိယာမတရား၊ သမ္မတ္တနိယာမတရား
တို့ကဲ့သို့။ ဝါ၊ မဟုတ်မမှန် ဘောက်ပြန်ချွတ်ယွင်းသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍
စင်စစ်မလွဲ မကောင်းကျိုးကို အမြဲပေးတတ်ကုန်သော အနန္တရိယ နိယတ-
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကုသိုလ်ကံဟု ဆိုအပ်ကုန်သော မိစ္ဆတ္တနိယာမတရား၊ မဘောက်
မပြန် ဟုတ်မှန်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ စင်စစ်မလွဲ ကောင်းကျိုးကို အမြဲ
ပေးတတ်ကုန်သော မဂ္ဂသမ္ပယုတ် လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကံဟု ဆိုအပ်ကုန်
သော သမ္မတ္တနိယာမတရား တို့ကဲ့သို့။ သဘာဝတော၊ ပရမတ္ထသဘောအား
ဖြင့်။ ဝိဇ္ဇမာနဿ၊ ထင်ရှားရှိသော။ တန္နာမနိယာမကဿ၊ ထိုသောတာပန်
၃-မျိုးတို့၏ အမည် ၃-ပါးကို အမြဲမှတ်သားတတ်သော သဘောတရား၏။
အဘာဝတော၊ ထင်ရှားမရှိခြင်းကြောင့်။ ဘဂဝတာတိအာဒိ၊ ဘဂဝတာ ဤ
သို့အစရှိသော။ ယံဝစနံ၊ အကြင်စကားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံဝစနံ၊ ထိုစကား
ကို။ အာစရိယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ပဋိသမ္ဘိ-
ဒါမဂ်ဂဏ္ဍိ အနက်။)

(၃) အမှတ်မရှိသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မုဒိန္ဒေတို့သည်လည်း ပစ္စယ
ဝိသေသကြောင့် တိက္ခအဖြစ်သို့ ရောက်တတ်ကုန်ကြောင်းကိုလည်း—

ယသ္မာ ကဿစိ မုဒုကာနိပိ ဣန္ဒြိယာနိ ပစ္စယဝိသေသေန တိက္ခ
ဘာဝံ အာပဇ္ဇေယျံ။ တသ္မာ တာဒိသံ သန္ဓာယ ဘဗ္ဗောတိ ဝုစ္စတိ၊ န
သော အာဘဗ္ဗော နာမာတိ စ ဝုတ္တံ။ —

ဟူ၍ ကထာဝတ္ထုအနုဋီကာ (၁၃၅)၌ မိန့်သည်။

ကဿစိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ မုဒုကာ-
 နိပိ၊ နူးညံ့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ ဣန္ဒြေတို့သည်။ ပစ္စယဝိသေ-
 သေန၊ အကြောင်းအသင့် အထောက်အပံ့ ထူးသောအားဖြင့်။ တိက္ခာဘာဝံ၊
 ထက်မြက်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ယသ္မာ၊ အကြံကြောင့်။ အာပဇ္ဇေယျံ၊ ရောက်
 နိုင်ကုန်ရာ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တာဒိသံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော သောတာ
 ပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ဘဗ္ဗောတိ၊ ၇-ဘဝ မရမီအကြား၌ အရဟတ္တ
 ဖိုလ်တရားကို ပိုင်းခြား ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါထိုက်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ
 ၍။ ဘဂဝဓာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ သော၊
 ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဘဗ္ဗော နာမ၊ ၇-ဘဝ မရမီအကြား၌
 အရဟတ္တဖိုလ်တရားကို ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါမထိုက်သော သောတာ
 ပန်ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣဘိဝ၊ ဤသို့လည်း။ အာစရိယေန၊ အရှင်
 အာနန္ဒာဆရာ မဟာထေရ်မြတ်သည်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ (ကထာဝတ္ထု
 အနုဋီကာ အနက်။)

(၄) သောတာပန်တို့၏ ဝိပဿနာကို မဆိုလင့်ဦး၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်တို့၏
 ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း မပွားသော် မဂ်မဖြစ်၊ ပွားသော် မဂ်ဖြစ်၏။ အရိ-
 မေတ္တေယျ ဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်လို၍ ဝိပဿနာကို မပွားဘဲ ထားသောအခါ
 ဝိပဿနာတိက္ခာအဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် မဂ်မဖြစ်၊ ပွားသောအခါ ခဏချက်ခြင်း
 တိက္ခာအဖြစ်သို့ မရောက်သဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဖြစ်၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်
 သော မဟာသံဃာရက္ခိတမထေရ်၏ ဝိပဿနာကို ထောက်၍လည်း ဝိပဿနာ
 နိယာမသိဒ္ဓိအဖြစ်ကို စင်စစ် မှတ်ယူရာသတည်း။

ထိုမှတစ်ပါး ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသော သေက္ခပရိဟာနိယသုတ်
 သည်ကို ထောက်၍လည်း ဝိပဿနာနိယာမသိဒ္ဓိကို စင်စစ် မှတ်ယူရာ၏။

သို့ဖြစ်၍ သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန် စသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့် လူ့ပြည်
 ပြန် ကိစ္စကို နိယာမအားဖြင့် စင်စစ် မပြန်မနေရာ၊ အမြဲကေနံ ပြန်ရမည်သာ
 ဟူ၍ မမှတ်ရာသော သဘောရှိသတည်း။

သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန် စသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့် လူ့ပြည်ပြန်ကိစ္စ
 သည် နိယာမ အမြဲမဟုတ်သည်ရှိသော် ဤသတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်စသည်
 တို့ကို ထိုထို သုတ် အဘိဓမ္မာတို့၌ ဒေသနာတခု အရေးကြီး ပြုသဖြင့် သဗ္ဗညု
 မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ်အကျိုးငှါ ဟောကြားတော်မူဘိသနည်း ဟူ၍
 လိနန္ဒရစုဒ် နှုတ်မဆိုတ် ထွက်ဆိုဘုယ် ရှိပေ၏။ သို့ပင်တပဲဖြစ်စေ၊ မဂ္ဂါနုဘာဝ-

မဂ္ဂါနိသံသ = မဂ်၏ အာနုဘော် မဂ်၏ အကျိုးဆက်တို့ကို ပြတော်မူခြင်းငှါ ဟောတော်မူအပ်၏ - ဟူသတည်း။ အဘယ်သို့နည်း -

ယဿ ကဿစိ အာနန္ဒ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟု-
လိကတာ ယာနိကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ။
သော အာကမ်မာနော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပိဝသေသံ ဝါ။ တထာ-
ဂတဿ ခေါ ပနာနန္ဒ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ။လ။ သုသ-
မာရဒ္ဓါ။ သော အာကမ်မာနော အာနန္ဒ တထာဂတော ကပ္ပံ ဝါ
တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပိဝသေသံ ဝါ။ -

ဟူသော ပါဠိတော်မဟာဝါ(၉၆)တို့၌ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ၄-ပါးတို့ကို ပွားစေ၍ အာယုကပ်, အာယုကပ်ထက်အလွန် တနည်း - တကမ္ဘာပတ်လုံး အသက်မသေ တည်နေဘူးသော တဆူဆူတပါးပါးသော ဘုရား, ရဟန္တာ မည်သည် လူ့ပြည်၌ မရှိဘူးဘဲ ဣဒ္ဓိပါဒ် ဘာဝနာ၏ အာနုဘာဝ, အာနိသံသတို့ကို ပြခြင်းငှါသာ လျှင် ဟောတော်မူသကဲ့သို့လည်းကောင်းတည်း။

အာနန္ဒ၊ ချစ်သား အာနန္ဒာ။ ယဿ ကဿစိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတယောက် သော သူသည်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣဒ္ဓိပါဒါ၊ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်, စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်, ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်, ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့ကို။ ဘာဝိတာ၊ ဘာဝနာပြည့်စုံ လုံလောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထက်ဝန်း ကျင် ပွားအပ်ကုန်၏။ ဗဟုလိကတာ၊ ဘာဝနာ တရားကို အကြိမ်များစွာ အလေ့အလာ ပြုသဖြင့် အထပ်ထပ် အဘန်ဘန် အပြန်ပြန် ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။ ယာနိကတာ၊ လိမ္မာလှစွာသော ရထားမှူးသည် အာဇာနည် သိန္ဓောမြင်း က, သော ရထားကို အလိမ္မာတိုင်း ဆောက်တည်တိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ အလိမ္မာတိုင်း ဖြစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်၏။ ဝတ္ထု- ကတာ၊ အချင်းခပ်သိမ်း ညစ်ညူးကြောင်း ကိလေသာတို့ကို သုတ်သင်သဖြင့် တန်ခိုးအရာ၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းမွန်လှစွာ ကိလေသာဘေးရန် တို့ကို ပယ်လှန်သုတ်သင်အပ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ တည်ဆဲဝတ္ထုကိုကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန် ၏။ အနုဋ္ဌိတာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာဘေး ကွာဝေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာပွားအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ထိုထို ဆောက်တည်ခြင်းငှါ ခိုင်ခံ့သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် ထားအပ်ကုန်၏။ ပရိစိတာ၊ ဝန်းကျင်ဥသံ အလုံးစုံသော အဘို့အားဖြင့် ဘာဝနာကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်စေအပ်ကုန်၏။ သုသမာရဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာပွားများ အားယုတ်အပ်ကုန်၏။ သော၊ ထို အမှတ်မရှိ တစုံ တယောက်သော သူသည်။ အာကမ်မာနော၊ အလိမ္မာသည်ရှိသော်။ ကပ္ပံဝါ၊

အာယုကပ်ပတ်လုံးလည်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်နိုင်ရာ၏။ ကပ္ပိဝသေသံ ဝါ၊
 အာယုကပ်ထက် သက်ကြွင်းအလွန်ပတ်လုံးလည်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်နိုင်ရာ၏။
 အာနန္ဒ၊ ချစ်သားအာနန္ဒာ။ ခေါ ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ တထာဂတဿ၊
 ငါဘုရားသည်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣဒ္ဓိပါဒါ၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား
 တို့ကို။ ဘာဝိတာ၊ ပွားအပ်ကုန်၏။ လ။ သုသမာရဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာအားထုတ်
 အပ်ကုန်၏။ အာနန္ဒ၊ ချစ်သားအာနန္ဒာ။ သော တထာဂတော၊ ထို ငါဘုရား
 သည်။ အာကခံမာနေော၊ အလိုတော်ရှိသည်ရှိသော်။ ကပ္ပံ ဝါ၊ အာယု
 ကပ်ပတ်လုံးလည်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်နိုင်ရာ၏။ ကပ္ပိဝသေသံ ဝါ၊ အာယုကပ်
 ထက် အလွန်ပတ်လုံးလည်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်နိုင်ရာ၏။ (သုတ်မဟာဝါ
 ပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အနက်။)

(၅) တပါးလည်း—

သစေ ဟိ ဥဒါယိ အာနန္ဒော အဝီတရာဂေါ ကာလံ ကရေယျ၊
 တေန စိတ္တပသာဒေန သတ္တက္ခတ္တုယေဝ ဒေဝေသု ဒေဝရဇံ ကာရေ-
 ယျ၊ သတ္တက္ခတ္တု ဣမသ္မိယေဝ ဇမ္ဗုဒီပေ မဟာရဇံ ကာရေယျ။
 အပိစ ဥဒါယိ အာနန္ဒော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ။ —

ဟူ၍ တိကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် သီဟနာဒသုတ်၌ ဤဒိဋ္ဌဓမ္မပင် အရဟတ္တဖိုလ်
 သို့ မချွတ်ရောက်လတ္တံ့သော အရှင်အာနန္ဒာအားလည်း နတ်မင်း ၇-ကြိမ်၊
 လူမင်း ၇-ကြိမ် ပြုရာ၏ဟု သတ္တက္ခတ္တုပရမ လက္ခဏာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓပသာဒ
 မဟာကုသိုလ်၏ အာနိသံသ မဂ္ဂါနုဘာဝတို့ကို ပြခြင်းငှါ ဟောတော်မူသကဲ့
 သို့ လည်းကောင်းတည်း။

ဥဒါယိ၊ ဥဒါယိ။ သစေ၊ အကယ်၍။ အာနန္ဒော၊ အာနန္ဒာသည်။
 အဝီတရာဂေါ၊ မကင်းသောရာဂရှိသည်ဖြစ်၍။ ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ကရေ-
 ယျ၊ ပြုရငြားအံ့။ ဧဝံသတိ၊ ဤသို့သေရသည်ရှိသော်။ တေနစိတ္တပသာဒေန၊
 ထိုငါဘုရား၌ စိတ်ကိုကြည်ညိုစေခြင်းဖြင့်။ သတ္တက္ခတ္တုယေဝ၊ ၇-ကြိမ်သာလျှင်။
 ဒေဝေသု၊ နတ်ပြည်တို့၌။ ဒေဝရဇံ၊ နတ်မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေယျ၊ ပြုနိုင်
 ရ၏။ သတ္တက္ခတ္တု၊ ၇-ကြိမ်။ ဣမသ္မိယေဝ ဇမ္ဗုဒီပေ၊ ဤဇမ္ဗုဒီပုဒ်ကျွန်း၌
 သာလျှင်။ မဟာရဇံ၊ ဒီပရာဇ်၊ မန္ဒာတ်၊ စကြာမင်းမြတ် အဖြစ်ကို။ ကာရေယျ၊
 ပြုနိုင်ရာ၏။ ဥဒါယိ၊ ဥဒါယိ။ အပိစ၊ စင်စစ်သော်ကား။ အာနန္ဒော၊ အာနန္ဒာ
 သည်။ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်ကာလ ဤဘဝ၌ပင်လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊
 အနုပါဒ်သော ပရိနိဗ္ဗာန် စံင်ချုပ်ငြိမ်းရလတ္တံ့။ (တိကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်
 သီဟနာဒသုတ် အနက်။)

(၆) ဤပါဠိတော်၌ နတ်မင်း၊ လူမင်းချည်း ပြုရမည်အဖြစ်ကို ဗုဒ္ဓပသာဒ မဟာကုသိုလ်၏ အာနိသံသကို ပြတော်မူသည်။ နတ်ပြည် လူ့ပြည်၌ ၇-ဘဝ အပိုင်းအခြားကိုကား သောတာပတ္တိမဂ်၏ အာနုဘာဝ အာနိသံသကို ပြတော်မူသည်။

နန္ဒ စ သတ္တာ ကေဿ သာဝကဿ ဓမ္မဒေသနာယ ဥပ္ပန္နပသာဒေနေ မဟာနိသံသံ အပရိစ္ဆိန္နံ အကာသိ၊ သော ကဿ ဣမဿ ဗုဒ္ဓသိဟနာဒံ အာရဗ္ဗ ဥပ္ပန္နပသာဒဿ အာနိသံသံ ပရိစ္ဆိန္နတီတိ။ အရိယသာဝကဿ တွေကံ အတ္တဘာဝပရိမာဏတ္တာ။ ဒန္ဗပညောပိ ဟိ သောတာပန္နော သတ္တက္ခတ္တံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ အတ္တဘာဝံ ပဋိလဘတိ။ တေနဿ ဂတိပရိစ္ဆိန္နနတော ဝေမာဟ။ (၎င်းသုတ် အဋ္ဌကထာ။)

အချို့သောပညဝန်တို့သည်ကား ဤ သိဟနာဒသုတ် ပါဠိတော်ကို စွဲ၍ နတ်ပြည်၌ ၇-ကြိမ်၊ လူ့ပြည်၌ ၇-ကြိမ်၊ ၇-ကြိမ် ၂-လီပေါင်း၍ သမ္ဗိဏ္ဏန သမ္ဗန္ဓသင်္ချာနည်းအားဖြင့် ၁၄-ဘဝဟူ၍၎င်း၊

ဣတော သတ္တ တတော သတ္တ၊ သံသရာနိ စတုဒ္ဒသ—ဟူသော သုတ် မဟာဝါပါဠိတော် ဇနဝသဘသုတ် ဂါထာ၌—လူ့ပြည်၌ ၇-ဘဝ၊ စတုမဟာ-ရာဇ်နတ်ပြည်၌ ၇-ဘဝ၊ ၁၄-ဘဝကုန်သော ခန္ဓာအစဉ်တို့ပတ်လုံး ရှေးအတိတ် က နေခဲ့ဘူး ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား ဗိမ္ဗိသာရမင်း ဖြစ်ဘူးသော ဇနဝသဘနတ်သား လျှောက်ထားသည့်အရာကို နောက်အနာဂတ်၌ ဖြစ်လတ္တံ့ ဘဝအစဉ်ကို လျှောက်ထားသည်ဟု ထင်မှား၍ ၁၄-ဘဝဟူ၍ ၎င်း-မှတ်ယူ ပြောဆိုကြကုန်၏။

နန္ဒ စ စောဒေမိ၊ စောဒနာဦးအံ။ သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကေဿ၊ တယောက်ထည်းသော။ သာဝကဿ၊ တပည့်သာဝက၏။ ဓမ္မဒေသနာယ၊ တရားဒေသနာတော်၌။ ဥပ္ပန္နပသာဒေန၊ ဖြစ်သောကြည်ညိုခြင်းဖြင့်။ မဟာနိသံသံ၊ များမြတ်ကြီးကျယ်သော အကျိုးအာနိသင်ကို။ အပရိစ္ဆိန္နံ၊ အပိုင်းအခြား မရှိသည်ကို။ အကာသိ၊ ပြုတော်မူသည် မဟုတ်လော။ ကဿ၊ အဘယ်ကြောင့်။ သော သတ္တာ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓသိဟနာဒံ၊ ဘုရားတည်းဟူသော ခြင်္သေ့မင်း၏ ကြုံးဝါးတော်မူခြင်းကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းရှေးရှု စွဲတော်မူ၍။ ဣမဿ၊ ဤအရှင်အာနန္ဒာ၏။ ဥပ္ပန္နပသာဒဿ၊ ဘုရား၌ဖြစ်သော ကြည်ညိုခြင်း၏။ အာနိသံသံ၊ အကျိုးအာနိသင်ကို။ ပရိစ္ဆိန္နတိ၊ ပိုင်းခြားတော်မူဘိသနည်း။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ စောဒနာ၊

မေးမြန်းစိစစ် အပြစ်တင်ဆိုသော စကားတည်း။ အရိယသာဝကဿ၊ အရိယာဖြစ်သော သာဝက၏။ တွေ့ကံ၊ ဤမျှလောက်။ အတ္တဘာဝပရိမာဏတ္တာ၊ အတ္တဘောအတိုင်းအရှည် အရေအတွက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ၊ ပိုင်းခြားတော်မူ၏။ ဟိ-ဝိတ္တာရေမိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ ဒန္တပညောပိ၊ နဲ့ညှံလေးလံသော ပညာဉာဏ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ သောတာပန္နော၊ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သတ္တက္ခတ္တံ၊ ၇-ကြိမ်။ ဒေဝေသုစ၊ နတ်ပြည်တို့၌၎င်း။ မနုဿေသုစ၊ လူ့ပြည်တို့၌၎င်း။ အတ္တဘာဝံ၊ အတ္တဘောကို။ ပဋိလဘတိ၊ ရနိုင်ယူနိုင်၏။ တေန၊ ထို နတ်၊ လူဘဝ ၇-ကြိမ် အတ္တဘောကို ရခြင်းကြောင့်။ အဿ၊ ထိုအရှင်အာနန္ဒာ၏။ ဂတိပရိစ္ဆိန္ဒနတော၊ ဖြစ်ရာကာလ ဘဝဂတိကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။ (တိကင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ သီဟနာဒသုတ် အနက်။)

(၇) ထိုသို့ မှတ်ယူပြောဆိုကြကုန်သော်လည်း—

န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ။—

ဟူသော ခုဒ္ဒကပါဌ၊ သုတ္တနိပါတ် ၃၁၃-ရတနာသုတ်ပါဠိတော်၊

တေ၊ ထိုသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော။ ဘဝံ၊ ကာမသုဂတိဘဝကို။ နအာဒိယန္တိ၊ မယူနိုင်ကုန်။ (ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် ရတနာသုတ်ပါဠိတော် အနက်။)

(၈) အဘဗျော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အဋ္ဌမံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ။—
ဟူသော ဆက္ကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ (အံ၊ ၂။ ၃၈၂။)

ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော၊ မဂ္ဂသမ္ပယုတ် လောကုတ္တရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော။ ပုဂ္ဂလော၊ အရိယာဖြစ်သော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ကြိမ်မြောက် ဖြစ်သော။ ဘဝံ၊ ကာမသုဂတိဘဝကို။ နိဗ္ဗတ္တေတုံ၊ ဖြစ်စေခြင်းငှါ။ အဘဗျော၊ မထိုက်။ (ဆက္ကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် အနက်။)

(၉) အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော၊ ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော အဋ္ဌမံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေယျ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။—

ဟူသော ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်၊ (၃၄၉။)

ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော၊ လောကုတ္တရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော။ ပုဂ္ဂလော၊ အရိယာဖြစ်သော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော။ ဘဝံ၊ ကာမသုဂတိဘဝကို။ ယံ နိဗ္ဗတ္တေယျ၊ အကြင် ဖြစ်စေနိုင်ရာ၏။

တေံ နိဗ္ဗတ္တနံ၊ ဤရှစ်ကြိမ်မြောက် ကာမသုဂတိဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းသည်။ အဋ္ဌာနံ၊ အကြောင်းမဟုတ်။ အနဝကာသော၊ အရာမဟုတ်။ တေံဋ္ဌာနံ၊ ဤ ရှစ်ကြိမ်မြောက် ဘဝဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။ (ဉာဏ ဝိဘင်း ပါဠိတော်အနက်။)

(၁၀) သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏနိရောဓေန သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အနမတဂ္ဂေ သံသာရဝဋ္ဌေ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ။ ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ အတ္တံ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိပဿမ္ဘန္တိ။—

ဟူသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် မဟာနိဒ္ဒေသ၊ စူဠနိဒ္ဒေသ၊ (၃၃)ပါဠိတော်၊ ဤပါဠိတော် စသည်တို့ဖြင့် နတ်ပြည်၌သာ ဆက်၍ ဖြစ်သော်လည်း ၇-ဘဝထက်မလွန်၊ လူ့ပြည်၌သာ ဆက်၍ ဖြစ်သော်လည်း ၇-ဘဝထက် မလွန်၊ နတ်ပြည် လူ့ပြည်တို့၌ တက်တုံ သက်တုံ ဖြစ်သော်လည်း ၇-ဘဝထက် မလွန်သည်ကိုသာ ငါတို့ သဘောရသည်။

ဤပါဠိတော်၌ ၇-ဘဝဟူသည်ကိုလည်း ကာမဘဝကိုသာ ရည်၍ သန္ဓာယ ဘာသိတအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်ဟု သိရ၏။

သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်။ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ- နိရောဓေန၊ အလွန်ပြုပြင်စီရင်တတ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာသင်္ခါရ အထူးသဖြင့် သိတတ်သော ဝိပါက် ဝိညာဏ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ သတ္တ ဘဝေ၊ ၇-ဘဝတို့ကို။ ဌပေတွာ၊ ထား၍။ အနမတဂ္ဂေ၊ အစမထင်သော။ သံသာရဝဋ္ဌေ၊ သံသရာဝဋ်၌။ နာမဉ္စ၊ နာမ်၎င်း။ ရူပဉ္စ၊ ရုပ်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ တေ ဓမ္မာ၊ ထိုတရားတို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ၇-ဘဝ၌။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ကုန်၏။ အတ္တံ၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ ပဋိပဿမ္ဘန္တိ၊ ငြိမ်းချမ်းကုန်၏။ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၊ မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် အနက်။)

(၁၁) အဋ္ဌမံ ဘဝန္တိ ကာမဘဝေ အဋ္ဌမံ ပဋိသန္ဓိံ။ (ဆက္ကင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ-၁၄၀)။

အဋ္ဌမံ ဘဝန္တိ၊ အဋ္ဌမံ ဘဝံ ဟူသည်ကား။ ကာမဘဝေ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘဝ၌။ အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော။ ပဋိသန္ဓိံ၊ မဟာဝိပါက်တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို။ (ဆက္ကင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ အနက်။)

(၁၂) တယောပိ ဣမေ သောတာပန္နာ ကာမဘဝဝသေန ဝုတ္တာ။ ရူပါရူပဘဝေ ပန ဗဟုကာပိ ပဋိသန္ဓိယောဂဏန္တိ။ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ-၆၇။)

တယောပိ၊ သုံးမျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေ သောတာပန္နာ၊ ဤသတ္တ-
ကုတ္တုပရမ၊ ကောလံကောလ၊ ကေဗီဇီသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ကာမဘဝ-
ဝသေန၊ ကာမသုဂတိ ဘဝ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်
ကုန်၏။ ရူပါရူပဘဝေပန၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ၌ကား။ ဗဟုကာပိ၊ များစွာ
လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဋိသန္ဓိယော၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေတို့ကို။
ဂဏန္တိ၊ ယူနိုင်ကုန်၏။ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာအနက်။)

(၁၃) ယံ ပန န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိတိ ဝုတ္တံ၊ တံပိ ကာ-
မာဝစရဘဝံယေဝ သန္ဓာယာဟ မဟဂ္ဂုတဘဝါနံ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိတိ ဝဒန္တိ။
(ဓမ္မသင်္ဂဏီအနုဋီကာ-၁၂၄။)

န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိတိ၊ န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိဟူ၍။ ယံ
ပနဝစနံ၊ အကြင်စကားကိုကား။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ တံပိ၊ ထိုစကား
ကိုလည်း။ ကာမာဝစရဘဝံယေဝ၊ ကာမာဝစရ သုဂတိ ဘဝကိုသာလျှင်။
သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။ မဟဂ္ဂုတဘဝါနံ၊ ဝိပါက်မဟဂ္ဂုတ
ရူပါရူပဘဝတို့၏။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။
အာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ (ဓမ္မသင်္ဂဏီ အနုဋီကာအနက်။)

(၁၄) သတ္တကုတ္တု သတ္တသု ဝါရေသု ကာမသုဂတိယံ ပဋိ-
သန္ဓိဂ္ဂဟဏံ ပရမံ တေဿာတိ သတ္တကုတ္တုပရမော န ပန အဋ္ဌမာဒိ-
ကာမသုဂတိဘဝဂါမိတိ အဓိပ္ပာယော။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “န တေ
ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ”တိ။ ရူပါရူပသုဂတိဘဝံ ပန သတ္တဝါရတော ပရမ္ပိ
ဂစ္ဆတိဟိ အာစရိယာ။ (ဋီကာကျော်-၂၇၆။)

တေဿ သောတာပန္နဿ၊ ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သတ္တကုတ္တု
သတ္တသု ဝါရေသု၊ ၇-ကြိမ်တို့၌။ ကာမသုဂတိယံ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌။ ပဋိသန္ဓိ-
ဂ္ဂဟဏံ၊ ပဋိသန္ဓေကိုယူခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ပရမံ၊ အဆုံးအပိုင်း အတိုင်း
အရှည်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော သောတာပန္နော၊
ထိုသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သတ္တကုတ္တုပရမော၊ သတ္တကုတ္တုပရမ မည်၏။
သတ္တကုတ္တုပရမော၊ ၇-ကြိမ်အတိုင်း အရှည်ရှိသည်။ ပန၊ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး
အဓိပ္ပာယ်ထွက်ကို ဆိုဦးအံ့။ အဋ္ဌမာဒိ၊ ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဘဝ အစရှိသော။ ကာမ-
သုဂတိဘဝဂါမိ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌ ဖြစ်တတ်သော အလေ့သဘောသည်။
နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ အယံ၊ ဤသည်ကား။ အဓိပ္ပာယော၊ ရှေ့ဝစနတ္ထ-
ပုဒ်ဝါကျဝယ် အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ယံ ဝစနံ၊ အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်
စကားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံဝစနံ၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်စကားကို။

သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိတိ၊ န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ ဟူ၍။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ ရူပါ-
ရူပသုဂတိဘဝံပန၊ ရူပသုဂတိဘဝံ အရူပသုဂတိဘဝံ သိကား။ သတ္တဝါရတော၊
၇-ကြိမ်ထက်။ ပရမိ၊ အလွန်လည်း။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်နိုင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
အဒ္ဓာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ (ဋီကာကျော်အနက်။)

(၁၅) ဤ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စသည်တို့ဖြင့် ၇-ဘဝဟူသည်ကို ကာမ-
သုဂတိဘဝကိုသာ ရည်၍ သန္ဓာယ ဘာသိတအားဖြင့် ဟောတော်မူ
သတည်းဟု သိအပ်၏။

ဤကာမသုဂတိဘဝ၌လည်း ဒေဝူပပတ္တိ နတ်ဘဝချည်း သက်သက်၊
မနုဿူပပတ္တိ လူ့ဘဝချည်းသက်သက် ၇-ဘဝကို မလို၊ မိဿက ၇-ဘဝကိုသာ
လို၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ဒေဝူပပတ္တိ ၇-ဘဝချည်း ဖြစ်ခြင်းသည် (ကေ-
ဗီဇီမျိုးဖြစ်သဖြင့်) နတ်ဘုံ၌သာ မဂ္ဂါနုဘာဝ မဂ္ဂါနိသံသ ထင်ရှား၍ လူ့ဘုံ၌
မထင်ရှား၊ မနုဿူပပတ္တိ ၇-ဘဝချည်းဖြစ်ခြင်းသည်လည်း (ကေဗီဇီမျိုး
ဖြစ်သဖြင့်) လူ့ဘုံ၌သာ ထင်ရှား၍ နတ်ဘုံ၌ မထင်ရှားသောကြောင့် မလို။
ဒေဝူပပတ္တိ၊ မနုဿူပပတ္တိ ၂-ပါးလုံးတို့၌ အထူးထင်ရှားသော ဝိသေသမဂ္ဂါနု-
ဘာဝ ဝိသေသမဂ္ဂါနိသံသတို့ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ မိဿက ၇-ဘဝကိုသာ
သတ္တက္ခတ္တုပရမအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်ဟု သိရာသတည်း။ ထို့ကြောင့်
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ(ဒု) ပညာဘာဝနာနိသံသနိဒ္ဒေသ (၃၅၂)၌—

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ ပဌမမဂ္ဂပညံ တာဝ ဘာဝေတွာ မန္ဓာယ
ဝိပဿနာယ အာဂတော မုဒိန္ဒိယောပိ သတ္တက္ခတ္တုပရမော နာမ
ဟောတိ၊ သတ္တသုဂတိဘဝေ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ
ကရေတိ။ မဇ္ဈိမာယ ဝိပဿနာယ အာဂတော မဇ္ဈိမိန္ဒိယော
ကောလံကောလော နာမ ဟောတိ၊ ဒွေ ဝါ တိဏိ ဝါ ကုလာနိ
သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရေတိ။ တိက္ခာယ ဝိပဿနာယ
အာဂတော တိက္ခိန္ဒိယော ကေဗီဇီ နာမ ဟောတိ၊ ကေညေဝ
မာနုဿကံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရေတိ။
ဒုတိယမဂ္ဂပညံ ဘာဝေတွာ သကဒါဂါမိ နာမ ဟောတိ၊ သင်္ကဒေဝ
ဣမံ လောကံ အာဂန္ဓာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရေတိ။ တတိယမဂ္ဂပညံ
ဘာဝေတွာ အနာဂါမိ နာမ ဟောတိ၊ သော ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာ-
ဝသေန အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယံ ။လ။ တတော ဥဒ္ဓံ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝါ
အာရုယ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ စတုတ္ထမဂ္ဂပညံ ဘာဝေတွာ ကောစိ
သဒ္ဓါဝိမုတ္တော ဟောတိ ။လ။ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော ဟောတိတိ။

ဝေ အနေကောနိသံသာ၊ အရိယပညာယ ဘာဝနာ။
ယသ္မာ တသ္မာ ကရေယျာထ၊ ရတိ တတ္ထ ဝိစက္ခဏော။ -

ဟူ၍ မိန့်ဆိုအပ်သတည်း။

ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ် အလိုဖြင့်ကား မန္တ၊ မဇ္ဈိမ၊ တိက္ခ ဝိပဿနာကြောင့် မုဒ္ဒ၊ မဇ္ဈိမ၊ တိက္ခ ဣန္ဒြေဖြစ်ကုန်သော သောတာပန်တို့သည် သတ္တက္ခတ္တုပရမစသည် မည်ကုန်၏။ ၎င်းမုဒ္ဒိန္ဒြေစသည်အတိုင်းသာ ဖြစ်မှု ၇-ဘဝ စသည်တိုင်မှ ရင့်ကုန်၏ ဟူလို။

ဝိသေသတော ပန၊ အထူးအားဖြင့်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤမဂ္ဂသမ္ပယုတ် လောကုတ္တရာပညာ ဘာဝနာ ၄-ပါးတို့တွင်။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ ပဌမမဂ္ဂပညံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ပညာကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ မန္တာယ၊ နံ့သော။ ဝိပဿနာယ၊ ဝိပဿနာတရားဖြင့်။ အာဂတော၊ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာသော။ မုဒ္ဒိန္ဒြေ-ယောပိ၊ ဣန္ဒြေနံ့သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော နာမ၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သတ္တ သုဂတိ-ဘဝေ၊ ၇-ကြိမ်သော ကာမသုဂတိဘဝ၌။ သန္တာဝိတွာ၊ ပြေးသွား၍။ သံသရိတွာ၊ ကျင်လည်၍။ ဒုက္ခဿန္တံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲအဆုံးကို။ ကရေတိ၊ ပြုနိုင်၏။ မဇ္ဈိမာယ၊ အလတ်ဖြစ်သော။ ဝိပဿနာယ၊ ဝိပဿနာတရားဖြင့်။ အာဂတော၊ မဂ်ဖြစ် ပေါ်လာသော။ မဇ္ဈိမိန္ဒြေယော၊ ဣန္ဒြေအလတ်ဖြစ်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် သည်။ ကောလံကောလော နာမ၊ ကောလံကောလ သောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဒေ ဝါ ကုလာနိ၊ ၂-ပါးသော အမျိုးတို့သို့၎င်း။ တိဏိ ဝါ ကုလာနိ၊ ၃-ပါးသော အမျိုးတို့သို့၎င်း။ သန္တာဝိတွာ၊ ပြေးသွား၍။ သံသရိတွာ၊ ကျင်လည်၍။ ဒုက္ခဿန္တံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲအဆုံးကို။ ကရေတိ၊ ပြုနိုင်၏။ တိက္ခာယ၊ ထက်သော။ ဝိပဿနာယ၊ ဝိပဿနာတရားဖြင့်။ အာဂတော၊ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာ သော။ တိက္ခိန္ဒြေယော၊ ဣန္ဒြေထက်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကေဗီဇီနာမ၊ ကေဗီဇီ သောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဧကညေဝ၊ တကြိမ်သာ လျင်ဖြစ်သော။ မာနုဿကံ၊ လူ၌ဖြစ်သော။ ဘဝံ၊ ဘဝကို။ နိဗ္ဗတ္တေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍။ ဒုက္ခဿန္တံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲအဆုံးကို။ ကရေတိ၊ ပြုနိုင်၏။ ဒုတိယမဂ္ဂပညံ၊ သကဒါဂါမိမဂ်ပညာကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ သကဒါဂါမိနာမ၊ သကဒါဂါမိ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သကိဒေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ဣမံ လောကံ၊ ဤလူ့ ဘုံသို့။ အာဂန္တာ၊ လာ၍။ ဒုက္ခဿန္တံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲအဆုံးကို။ ကရေတိ၊ ပြုနိုင်၏။ တတိယမဂ္ဂပညံ၊ အနာဂါမိမဂ်ပညာကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ အနာဂါမိနာမ၊ အနာဂါမိမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သော၊ ထိုအနာဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာဝသေန၊ ဣန္ဒြေအပိုင်းအခြားရှိသည်၏ အဖြစ်၏

အစွမ်းအားဖြင့်။ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယံ၊ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယံ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၎င်း။
 လ။ တတော၊ ထိုဖြစ်ရာသုဒ္ဓါဝါသဘုံမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ယာဝအကနိဋ္ဌဘဝါ၊ အ-
 ကနိဋ္ဌဘုံတိုင်အောင်။ အာရုယျ၊ တက်၍။ တတ္ထ၊ ထိုအကနိဋ္ဌဘုံ၌။ ပရိနိဗ္ဗာယတံ၊
 ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၏။ စတုတ္ထမဂ္ဂပညံ၊ အရဟတ္တမဂ်ပညာကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။
 ကောစိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဒ္ဓါဝိမုတ္တော၊
 သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသည်ဖြစ်၍ ကိလေသာ ဘေးဘျမ်းမှ လွတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
 ။လ။ အဂ္ဂဒက္ခိဏောယျော၊ မြတ်သောအလှူကို ခံယူထိုက်သည်။ ဟောတိ၊
 ဖြစ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ဤသည်ကား ပညာဘာဝနာကို ပွားခြင်း၏အကျိုးကို
 ဆိုသောစကားရပ် အပြီးသတည်း။

ဝေ၊ ဤသို့။ အရိယပညာယ၊ အရိယမဂ်ပညာ၏။ ဘာဝနာ၊ ဘာဝနာ
 တရားတို့သည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ အနေကနိသံသာ၊ တပါးမက
 များသောအကျိုးရှိကုန်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိစက္ခဏော၊ အထူးသဖြင့်
 သိမြင်ဆင်ခြင်နိုင်သော ပညာရှိသည်။ တတ္ထ၊ ထိုပညာဘာဝနာကို ပွားရာ၌။
 ရကိံ၊ နှစ်သက်မွေ့လျော် ရှင်ပျော်ခြင်းကို။ ကရေယျာထ၊ ပြုရာ၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်
 အဋ္ဌကထာ ပညာဘာဝနာနိသံသနိဒ္ဒေသ အနက်။)

(၁၆) ဤသို့လျှင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းတို့ဖြင့် သတ္တက္ခတ္တုပရမ
 သောတာပန်စသည်တို့ကို ဟောတော်မူခြင်းကိုကား မဂ္ဂါနုဘာဝ မဂ္ဂါနိသံသ
 ဝိသေသတို့ကို ပြခြင်းငှါသာလျှင် ဟောတော်မူသည်ဟု စင်စစ် မှတ်အပ်ရာ
 သတည်း။

ထိုမှတပါး—

အာဗော အန္တရာ ဓမ္မံ အဘိသမေတုန္တိ၊ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။
 အာဗော အန္တရာ ဓမ္မံ အဘိသမေတုန္တိ အာမန္တာ။—

ဟူ၍ ဟောတော်မူသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် (၃၄၀)၌ သတ္တက္ခတ္တု ပရမ
 သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ၇-ဘဝအကြား အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ
 မထိုက်ကောင်းသလော ဟူသော ပုစ္ဆာကို အာဗုဖြစ်ကောင်းသော အနန္တ-
 ရိယကံ မရှိ၊ အနန္တရိယပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်ကို
 ရည်၍ “နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ”ဟု ပဋိက္ခေပ ဝိသဇ္ဇနာဖြင့် ဖြေ၏။ ပစ္စယဝိသေသ
 မရှိ၊ ပကတိ မုဒိန္ဒိယဖြစ်၍ ဘုသံ ပမတ္တ ပမာဒ ဝိဟာရိဖြစ်သော သတ္တက္ခတ္တု
 ပရမဟု မှတ်အပ်သော သောတာပန်ကိုသာ ရည်၍ ၇-ဘဝအကြား အရဟတ္တ
 ဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ မထိုက်သောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ပဋိညာတဝိသဇ္ဇနာ
 ဖြင့် ဖြေ၏။

သတ္တက္ခတ္တု ပရမော၊ သတ္တက္ခတ္တု ပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝ မရမိအကြား၌။ ဓမ္မံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တရားကို။ အဘိသမေတုံ၊ ပိုင်းခြား ထိုးထွင်း၍ သိမြင်ခြင်းငှါ။ အဘဗျော၊ မထိုက် မသက်ကောင်းပါသလော။ ဣတိ ပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့သော အမေးသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ ဝေ၊ ဤသို့။ န ဟိ ဝတ္တဗျေ-န ဟိ ဝတ္တဗျော၊ မဆိုအပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိသဇ္ဇနာ၊ အဖြေ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော၊ သတ္တက္ခတ္တု ပရမ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝ မရမိအကြား၌။ ဓမ္မံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တရားကို။ အဘိသမေတုံ၊ ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၍ သိမြင်ခြင်းငှါ။ အဘဗျော၊ မထိုက်မသက် ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ ပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့သောအမေးသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ အာမန္တာ၊ မထိုက် မသက်ကောင်းသည် မှန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိသဇ္ဇနာ၊ အဖြေသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် အနက်။)

(၁၇) အဘဗျော အန္တရာတိ ပဉ္စေသု အာနန္တရိယာဘာဝံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ။ သတ္တက္ခတ္တုပရမံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ။ (၎င်း ကထာ-ဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ-၂၃၂)

အဘဗျော အန္တရာတိ ပဉ္စေသု၊ အဘဗျော အန္တရာ-ဟူသော အမေးပဉ္စာ ပြဿနာတို့၌။ အာနန္တရိယာဘာဝံ၊ အနန္တရိယကံ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်၏။ သတ္တက္ခတ္တုပရမံ၊ ၇-ကြိမ်ပဋိသန္ဓေ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ပဋိဇာနာ-တိ၊ ဝန်ခံ၏။ (ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာအနက်။)

(၁၈) အနန္တရိယကံ မရှိ အနန္တရိယ ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် ဘဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော်လည်း ပစ္စယဝိသေသ မရှိ၊ ပကတိ မုဒိန္ဒိယ အတိုင်းသာ။ ဘုသံပမတ္တ ပမာဒဝိဟာရီ ဖြစ်၍ သတ္တက္ခတ္တု ပရမဟူ၍ ဟောအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ၇-ဘဝအတွင်း အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်၊ ၇-ဘဝစေ့မှသာ ရောက် ရ၏။ ပစ္စယဝိသေသရှိမှုကား မုဒိန္ဒိယတို့သည်လည်း တိက္ခိန္ဒိယအဖြစ်သို့ ရောက်တတ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဘဗ္ဗဟု ဆိုအပ်သည် ဟူလိ။

ယော ဘဂဝတာ ဉာဏဗလေန ဗျာကတော၊ တဿ အန္တရာ အဘိသမယော နာမ နတ္ထိ၊ တထာပိ ဘဝနိယာမဿ ကဿစိ အဘာဝါ ဘဗျောတိ ဝုစ္စတိ ။လ။ အဘဗ္ဗတာကရဓမ္မာဘာဝတော စေတ္တ အဘဗ္ဗတာ ပဋိသေခိတာ။ န ပန အန္တရာ အဘိသမေတုံ ဘဗ္ဗတာ ဝုတ္တာ။ (၎င်း မူလဋီကာ-၉၈။)

ယော၊ အကြင် သတ္တကုတ္တု ပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဉာဏဗလေန၊ ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဗျာကတော၊ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ တဿ၊ ထို သတ္တကုတ္တု ပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် အား။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝ မရမီအကြား၌။ ဓမ္မံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တရားကို။ အဘိသမယော နာမ၊ ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တထာပိ၊ ထိုသို့ ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်ခြင်းမည်သည် မရှိသော်လည်း။ ဘဝနိယာမဿ၊ ၇-ဘဝကို အမြဲမှတ်သားတတ်သော။ ကဿစိ၊ တစုံတခုသော သဘောတရား၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဘဗ္ဗောတိ၊ သိထိုက်သော ဘဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ် ဆိုထိုက်၏ ။လ။ စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ ဣတ္ထိ၊ ဤ သတ္တကုတ္တု ပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဘဗ္ဗ အဖြစ်၊ အဘဗ္ဗ အဖြစ်ကို ဆိုသောအရာ၌။ အဘဗ္ဗဘာကရဓမ္မာ ဘာဝတော၊ မသိထိုက်သော အဘဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော သဘောတရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အဘဗ္ဗ-တော၊ မသိထိုက်သော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို။ ပဋိသေဓိတော၊ တားမြစ် အပ်၏။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝ မရမီအကြား၌။ ဓမ္မံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တရားကို။ အဘိသမေတုံ၊ ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၍ သိမြင်ခြင်းငှါ။ ဘဗ္ဗတော၊ ထိုက်သက်သော ဘဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို။ န ပန ဝုတ္တာ၊ ဟောကား ဟောတော်မူအပ်။ (မူလ ဋီကာ အနက်။)

(၁၉) တဿာတိ ယော သတ္တကုတ္တုပရမောတိ ဝါ ကောလံ-
 ကောလောတိ ဝါ ကေဗီဇိတိ ဝါ ဘဂဝတာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတော
 ဗျာကတော၊ တဿ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒါ အန္တရာ ဥပရိမဂ္ဂါဒိဂမော
 နတ္ထိ အဝိတထဒေသနတ္တာ။ ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ တဿ အဘိသမ-
 ယော၊ သွာယံ ဝိဘာဂေါ တေသံယေဝ ပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိ-
 ယတ္တေန ဝေဒိတဗ္ဗော ဘဝနိယာမေန တာဒိသဿ ကဿစိ အဘာဝ-
 တော။ ယသ္မာ ကဿစိ မုဒုကာနိပိ ဣန္ဒြိယာနိ ပစ္စယဝိသေသေန
 တိက္ခာဘဝံ အာပဇ္ဇေယျံ။ တသ္မာ တာဒိသံ သန္ဓာယ ဘဗ္ဗောတိ
 ဝုစ္စတိ၊ န သော အဘဗ္ဗော နာမာတိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန ဘဂဝါ န တာဒိသံ
 သတ္တကုတ္တုပရမောတိ အာဒိနာ နိယမေတွာ ဗျာကရောတိ။ တသ္မာ
 အာဟ န ပန အန္တရာ အဘိသမေတုံ ဘဗ္ဗတော ဝုတ္တာတိ။ (၎င်းအနု
 ဋီကာ-၁၃၅။)

တဿာတိ၊ တဿ ဟူသည်ကား။ ယော၊ အကြင် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သတ္တကုတ္တု ပရမောတိ ဝါ၊ သတ္တကုတ္တု ပရမ သောတာပန်ဟူ၍၎င်း။ ကောလံ-
 ကောလောတိ ဝါ၊ ကောလံကောလ သောတာပန်ဟူ၍၎င်း။ ကေဗီဇိတိ ဝါ၊
 ကေဗီဇိ သောတာပန်ဟူ၍၎င်း။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဉာဏေန၊

ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်တော်ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော၊ ပိုင်းခြား၍။ ဗျာကတော၊
 ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ တဿ၊ ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယထာဝုတ္တ-
 ပရိစ္ဆေဒါ၊ အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်သောအပိုင်းအခြားမှ။ ဝါ၊ ၎င်း။ အန္တ-
 ရာ၊ အကြား၌။ ဥပရိမဂ္ဂါဓိဂမော၊ အထက်မက်ကို ရနိုင်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
 ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား။ အဝိတထဒေသနတ္တာ၊ မချွတ်မယွင်း
 သော ဒေသနာတော်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ၊ အကြင်
 အကြင် ပိုင်းခြားတိုင်းသည်သာလျှင်။ တဿ၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား။
 အဘိသမယော၊ ပိုင်းခြား ထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
 သ္မာယံ-သောအယံ ဝိဘာဂေါ၊ ထိုသို့သော ဝေဘန်ခြင်းကို။ တေသံယေဝ
 ပုဂ္ဂလာနံ၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သာလျှင်။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တေန၊
 ဣန္ဒြေအနုအရင့်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ ဝေဒိတဗျော၊ သိအပ်၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ်
 ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ဘဝနိယာမေန၊ ဘဝကို အမြဲမှတ်သောအားဖြင့်။
 တာဒိသဿ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။ ကဿစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော သဘောတရား
 ၎င်း။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ကဿစိ၊ အမှတ်မရှိ တစ်
 တယောက်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ မုဒုကာနိပိ၊ နူးညံ့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်
 သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ ဣန္ဒြေတို့သည်။ ပစ္စယဝိသေသေန၊ အကြောင်းအထောက်
 အပံ့ထူးသဖြင့်။ တိက္ခာဘာဝံ၊ ထက်သည်၏အဖြစ်သို့။ ယသ္မာ၊ အကြင့်
 ကြောင့်။ အာပဇ္ဇေယျံ၊ ရောက်ကုန်ရာ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ ကြောင့်။ တာဒိသံ၊
 ထိုသို့သဘောရှိသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ဘဗျောတိ၊
 သိထိုက်သော ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုစ္စတိ၊
 ဟောတော်မူအပ်၏။ သော၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဘဗျော နာမ၊
 မသိထိုက်သော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာစ-
 ရိယေန၊ မူလဋီကာဆရာသည်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်၏။ ယသ္မာပန၊ အကြင်
 ကြောင့်ကား။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ တာဒိသံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော
 သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သတ္တက္ခတ္တုပရမောတိအာဒိနာ၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမသော
 တာပန် ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်။ နိယမေတွာ၊ မှတ်၍။ နဗျာကရောတိ၊ ဟောကြား
 တော်မူ။ တသ္မာ၊ ထို့ ကြောင့်။ န ပန အန္တရာ အဘိသမေတုံ ဘဗ္ဗတာ
 ဝုတ္တာတိ၊ န ပန အန္တရာ အဘိသမေတုံ ဘဗ္ဗတာ ဝုတ္တာ-ဟူ၍။ အာစရိယော၊
 မူလဋီကာဆရာသည်။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (အနုဋီကာအနက်။)

(၂၀) သို့ဖြစ်သော် “ကိ” ပန သော အန္တရာ အဘိသမိဿတိတိ ကေစိ
 ဝဒန္တိ။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော သတ္တမဘဝံ နာတိက္ကမတိ၊ ဩရတော ပန နတ္ထိ
 ပဋိသေခေတိ အပရေ” ဟူ၍ မူလဋီကာဆရာ ပြသော ကေစိဝါဒ၊ အပရေ
 ဝါဒတို့သည် ယုတ္တ ဖြစ်ကုန်ပေသည်မဟုတ်လော့ဟု ဆိုငြားအံ့။ န ယုတ္တံ။ အဘယ်

ကြောင့်နည်း-ထိုကေစိဝါဒ၊ အပရောဝါဒတို့သည် မုဒိန္ဒိယ ဖြစ်သောသတ္တကုတ္တု-
ပရမ သောတာပန်သည် ပစ္စယဝိသေသမရှိဘဲ ၇-ဘဝအတွင်း အမှတ်မဲ့သော
ဘဝ၌ ဣန္ဒြေရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကုန်ရာ၏ဟု
အယူရှိသောကြောင့် မသင့်၊ ပစ္စယဝိသေသကို မငဲ့ဘဲ ဆိုကုန်သည်ဟူလို။

ကိံ ပန၊ အသိနည်း။ သော၊ ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အန္တရာ၊ ၇-
ဘဝ မရမီအကြား၌။ ဝါ၊ တဘဝ စသည် မရမီအကြား၌။ ဓမ္မံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်
တရားကို။ အဘိသမိဿတိ၊ ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်လတ္တံ့ လော။ ဣတိ
ပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့သောအမေးသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ သတ္တကုတ္တုပရမော၊
သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သတ္တမဘဝံ၊ ၇-ကြိမ်မြောက်ဖြစ်
သောဘဝကို။ နာတိက္ကမတိ၊ မလွန်နိုင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကေစိ၊ ဆရာအချို့
ကေစိတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ သြရတော၊ ၇-ဘဝမရမီအတွင်း၌။ ဝါ၊
တဘဝ စသည် မရမီအတွင်း၌။ ဓမ္မံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တရားကို။ အဘိသမိဿ
ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို။ ပဋိသေဓောပန၊ တားမြစ်တော် မူခြင်းသည်
ကား။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အပရော၊ ဆရာတပါး အရှင်များတို့သည်။
ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ (မူလဒီကာ ၉၀-အနက်။)

(၂၁) ဤကထာဝတ္ထု ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဒီကာ၊ အနုတို့ဖြင့် မုဒိန္ဒိယအတိုင်း
သာ ဖြစ်အံ့၊ ၇-ဘဝအတွင်း ရဟန္တာမဖြစ်နိုင်၊ ၇-ဘဝစေ့မှသာ ရဟန္တာဖြစ်
၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် သတ္တကုတ္တုပရမ မည်၏။ ယင်းမုဒိန္ဒိယသည် ပစ္စယဝိသေသ
ဖြင့် တိက္ခိန္ဒိယဖြစ်အံ့၊ ၇-ဘဝအတွင်းလည်း ရဟန္တာဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်
သတ္တကုတ္တုပရမ မမည်၊ မဇ္ဈိမိန္ဒိယ စသည်တို့ကိုလည်း ထို့အတူ မှတ်အပ်
ကုန်၏။

ကိဉ္စာပိ တေ ဟောန္တိ ဘုသံပမတ္တာ၊ န တေဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ။—

ဟူသော ရတနသုတ်ပါဠိတော်၌ “ကိဉ္စာပိ” ဟူသော ပရိကပ္ပနှင့် မေးတော်မူ
သည်ကိုလည်း နှလုံးထားရာထည်း၊ ဤသို့လျှင် မဂ်မှလာတိုင်းသော ဣန္ဒြေ
ကို မငဲ့မမှတ်၊ ပစ္စယဝိသေသကို ရည်မှတ်၍ “အာဗေဗော အန္တရာ ဓမ္မံ အဘိ-
သမေတန္တိ” ဟူသော ပုစ္ဆာကို “န ဟေဝံ ဝတ္တဗေဗေ” ဟူ၍ ပဋိက္ခေပဝိသဇ္ဇနာ
ပြု၏၊ ပစ္စယဝိသေသကို မငဲ့မမှတ် မဂ်မှလာတိုင်းသော ဣန္ဒြေကိုသာ ရည်မှတ်
၍ “အာမန္တာ” ဟူ၍လည်း ပဋိညာတဝိသဇ္ဇနာပြု၏ဟု မှတ်ရာ၏။

တေ၊ ထိုသတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘုသံပမတ္တာ၊ ပြင်း
စွာမေ့လျော့ကုန်သည်။ ကိဉ္စာပိ ဟောန္တိ၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်ကုန်၏ရှင်။ ပန

တထာပိ၊ ထိုသို့ဖြစ်ကုန်သော်လည်း။ အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ကြိမ်မြောက်သော။ ဘဝံ၊ ကာမသုဂတိဘဝကို။ န အာဒိယန္တိ၊ မယူနိုင်ကုန်။ (ရတနသုတ်ပါဠိတော် အနက်။)

ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရမဟာဒီကာကြီး တို့၌ အထက်မဂ်တို့၏ ဝိပဿနာနိယာမဟူသည်နှင့် ဤ၌ ပစ္စယဝိသေသဟူသည် အတူပင်။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ကား ပုဗ္ဗဟေတုနိယာမဟု ဆို၏။ ၎င်း ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ဂဏ္ဍိ၌ကား ဝိပဿနာနိယာမ ဟူ၍လည်း ဆို၏။ ဤပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာဝါဒကို ဉာဏဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ၊ နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရမဟာဒီကာကြီးတို့က ဧကဝါဒ တင်ကြကုန်၏။

ဤသို့လျှင် အလုံးစုံပြဆိုအပ်ပြီးသော ဒီကာ၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ အနု၊ ဂဏ္ဍိ အရပ်ရပ်တို့ကို စေ့စပ်ညှိနှိုင်း တိုင်းထွာယူဆသဖြင့် သတ္တက္ခတ္တပရမ စသော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့် လူ့ပြည်သို့ တဘန်ပြန်ကြမည့် ကိစ္စတို့ကို ကော်မုချ နိတတ္ထအားဖြင့် မပြန်မနေရ ပြန်ကြရမည်ချည်းသာ ဟူ၍ လည်း မမှတ်ရာသတည်း။

ပြန်တန်သမျှ ပြန်ခွင့်ရှိသမျှ ပြန်ကြရသော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့ သည် မရှိသင့်ကုန်ပြီလောဟုအံ့၊ ရှိသင့်ကုန်၏။ ရှိသင့်ကုန်၍ ပြန်ကြသော် သာ သနာနှစ် ခေတ်သမယကာလမသင့် ပြန်ခွင့်မရှိနိုင်ရာ။ သာသနာ အပနှင့်သာ ကာလကြိုက်ကြုံရာ၏ ဟူ၍လည်း မမှတ်ရာ၊ သာသနာတွင်း၌ပင် ပြန်နိုင်ခွင့် သဘောလည်း ရှိသည်ပင်။ အဘယ်သို့နည်း- အထက်နတ်ပြည်၌ စုတေခါနီး မှ သောတာပန်စသည် တည်၍ လူ့ပြည်မှာ ဖြစ်လာခြင်း၊ လူ့ပြည်မှာ သက် တမ်း ၃-စု ၂-စု ထက်ဝက်စသည်ဖြင့် စုတေ၍ နတ်ပြည်၌ တဘန် ဖြစ်ပြန်ခြင်း၊ နတ်ပြည်၌လည်း ဝိပဿနာ ဝီရိယာရဒ္ဓကြောင့် အာဟာရပြတ်၍ နတ်သက်မစေ့ ခင် စုတေလာသဖြင့် လူ့ပြည်မှာ ဖြစ်လာခြင်း-ဤသို့ စသောနည်းဖြင့် တကြိမ်၊ ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ်၊ ၄-ကြိမ်တိုင်အောင်ပင် လူ့ပြည်မှာ သာသနာတွင်း၌ ပြန်ခွင့်ရှိပေသည်ဟူ၍လည်း မှတ်ရာသတည်း။

မဟာဗောဓိသတ္တ စသည်တို့သည် တခုသောကမ္ဘာ ဝိဝဋ္ဌဌာယီ ကပ်အတွင်း အထပ်ထပ် လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့၎င်းပင်တည်း။ သက်တမ်းစေ့ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည် ၇-ကြိမ်ပြန်ခြင်းသည်ကား မည်သည့်ဘုရား သခင်သာသနာမှာပင် မဖြစ်နိုင်ရာ၊ သက်တော်အရှည်ဆုံး ဘုရားသည်လည်း အသက် တသိန်းတမ်းမှာသာ ဖြစ်သဖြင့် တသိန်းဆယ်ပြန်နှင့်လည်း စတုမဟာ ရာဇ်နတ်သက် အနှစ် ၉-သန်းကိုမျှ မမှီနိုင်သောကြောင့်တည်း။

အကယ်၍ သာသနာသမယ ကာလမသင့် ဖြစ်ခွင့်မရှိခဲ့သော်ကား ဖြစ်ခွင့် ရှိရာ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကုန်မည်သာတည်း။ ကပ္ပ ဝိနာသအခါ ကမ္ဘာပျက်သောကာလ၌ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသော သူတို့မှ တပါး များလှကုန်စွာ မဟာအဝီစိမှစ၍ သတ္တဝါတို့သည် ကာမာဝစရ နတ်ဘုံ စသည်တို့၌ ဖြစ်ကုန်လျက် ဝါယောကသိုဏ်းကို ပွား၍ စျားနအားလျော်စွာ အထက်ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့သာ လားရာရှိသည့်အတိုင်း လားကြကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ မေတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမ သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာ ကုသိုလ်ကြောင့် ၎င်းနှင့်တူသော မဟာဝိပါက်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေတော်မူ ကုန်သော ဘုရားသဗ္ဗညူ စသည်တို့သည် အသင်္ခေယျ အသက်တော်ရှည်ရာ ကုန်လျက် ပွင့်တော်မူရာ သက်တမ်းမျှသာတည်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်သကဲ့သို့ ၎င်းတည်း။

ထိုကဲ့သို့ပင် နိဗ္ဗာန်က ဣန္ဒြေ ဖြစ်ကုန်သော သောတာပန်စသောအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မုဒိန္ဒိယဖြစ်၍ ၇-ဘဝ ဖြစ်ထိုက်ငြားသော်လည်း အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ရကား ပစ္စယဝိသေသ ဘာဝနာဗလဖြင့် တိက္ခာအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၍ ခေတ်နှင့်လျော်စွာ လူ့ပြည်သို့ တကြိမ် နှစ်ကြိမ် ပြန်ခြင်း၊ လူ့ပြည် တဘန် မပြန် မလည်ကုန်ဘဲလည်း အထက်နတ်ပြည်တို့၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင် ခြင်း စသော သဘောရှိပေကုန်သတည်းဟူ၍ အသင့်ယူကျုံး နှလုံးပိုက်အပ် တော့သည် သာတည်း။ (သုဒ္ဓလ္လဘောဝါယံ ဝိနိစ္ဆယော။)

သက္ကပဉ္စသုတ် ပါဠိတော် (၂၂၈)၌ သိကြားမင်း လျှောက်ထားသော အရာ မှာလည်း မိမိ၏ မချွတ်စင်စစ် ဖြစ်ရမည်ကို ရည်၍ လျှောက်ထားသည် မဟုတ် ရာ သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိယတဂတိ ဖြစ်ရကား ဂတိအပိုင်း အခြား၊ ဥပပတ္တိအပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်သည့်အတိုင်း သိသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်လိုပြုလိုသော မိမိ၏ အဇ္ဈာသယကိုသာ ရည်၍ လျှောက်ထားသည် ဟု ယူရန်သဘောရှိ၏။ အကယ်၍ မိမိ မချွတ်စင်စစ် ဖြစ်မည်ကို လျှောက် ထားသည်ဟု ယူသည်ရှိသော်—

စုတာဟံ ဒိဝိယာ ကာယာ၊ အာယံ ဟိတွာ အမာနုသံ။
 အမူဠော ဂဗ္ဘမေဏာမိ၊ ယတ္ထ မေ ရမတီ မနော။—

ဟူ၍ ဒုတိယဝေဒပဋိလာဘကို လျှောက်ထားသောဂါထာ၊

အမူဠော ဂဗ္ဘမေဏာမိတိ နိယတဂတိကတ္တာ အမူဠော ဟုတွာ။
 ယတ္ထ မေ မနော ရမိဿတိ၊ တတ္ထေဝ ခတ္တိယကုလာဒိသု ဂဗ္ဘ ဥပဂစ္ဆိ-
 ထာမိတိ သတ္တက္ခတ္တံ၊ ဒေဝေ ဝ မာနုသေ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒိပေတိ။

ဟူသော ၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌကထာ(၃၃၁)တို့ဖြင့် သိကြားမင်းသည်မိမိ၏ သတ္တက္ခတ္တ ပရမအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်လိုတိုင်း ဖြစ်မည်ကို လျှောက်ထားသည် ဖြစ်ရာ၏။ စင်စစ် သော်ကား သတ္တက္ခတ္တပရမလည်း မဟုတ်။ သိကြားမင်း၏ သတ္တက္ခတ္တပရမ အဖြစ်ကို စင်စစ် ယူခဲ့သည်ရှိသော်—

ကေစောဟိ သောတာပန္နော ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယော ဟောတိ ဝဋ္ဋဘိရ-
တော၊ ပုနပုနံ ဝဋ္ဋသ္မိံ ယေဝ ဝိစရတိ သန္တိဿတိ။ အနာထပိဏ္ဍိက-
သေဋ္ဌိ ဝိသာခါဥပါသိကာ စူဠရထမဟာရထဒေဝပုတ္တော အနေကဝဏ္ဏ-
ဒေဝပုတ္တော သက္ကော ဒေဝရာဇာ နာဂဒေဝော ဒေဝပုတ္တောတိ ဣမေ
ဟိ တွေကာ ဇနာ ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယာ ဝဋ္ဋဘိရတာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ
ဆဒေဝလောကေ သောဓေတော အကနိဋ္ဌေ ဌတော ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ။
ဣမေ ဣမ န ဂဟိတာ။—

ဟူသော ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ(၄၇၇), အင်္ဂုတ္တရမဟာဋီကာကြီးတို့၌ သိကြား မင်းသည်လည်း ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယ ဝဋ္ဋဘိရတ သောတာပန်ဖြစ်၍ ဤသတ္တက္ခတ္တ ပရမ ပုဂ္ဂိုလ်အရာ၌ မယူအပ်ဟူ၍ မိန့်ဆိုအပ်ကုန်သည်တို့နှင့် မညီသည်သာ ဖြစ်ခဲ့၏။

ကျမ်းတပါးနှင့် မညီသည်သာမဟုတ်သေး—

တေ ပဏီတတရာ ဒေဝါ၊ အကနိဋ္ဌာ ယသဿိနော။
အန္တိမေ ဝတ္တမာနမ္ပိ၊ သော နိဝါသော ဘဝိဿတိ။—

ဟူ၍ အဆုံးအန္တိမ ဘဝ၌ အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ဖြစ်ရလတ္တံ့ဟု ဥဒ္ဓံသောတ အဖြစ်ဖြင့် ဆဋ္ဌမြောက် ဝေဒပဋိလာဘကို မိမိလျှောက်ထားသော အချက်နှင့် ဇည်း မညီသည်သာ ဖြစ်ခဲ့၏။

စုတာဟံ မာနုသာ ကာယာ၊ အာယံ ဟိတွာန မာနုသံ။
ပုန ဒေဝေါ ဘဝိဿာမိ၊ ဒေဝလောကမ္ပိ ဥတ္တမော။—

ဟူ၍ ပဉ္စမမြောက် ဝေဒပဋိလာဘကို လျှောက်ထားရာ၌ ကာမာဝစရနတ်ဘုံ၌ သိကြားမင်းဘဝကို အဆုံးပြု၍ လျှောက်၏။ ထိုလျှောက်သော စကားသည် လည်း အကယ်၍ သတ္တက္ခတ္တပရမ ဖြစ်စေဦး၊ မသင့်သည်သာ ဖြစ်၏။ အဘယ်သို့နည်း၊ သိကြားမင်းသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ သောတာပန် တည်ရကား လူ့ဘဝ ပဋ္ဌမ၊ နတ်ဘဝ ဒုတိယ၊ လူ့ဘဝ တတိယ၊ နတ်ဘဝ စတုတ္ထ၊ လူ့ဘဝ ပဉ္စမ၊ နတ်ဘဝ ဆဋ္ဌ၊ လူ့ဘဝ သတ္တမ—သည်မျှသာ သင့်ချေ

၏။ နတ်ဘဝ ဖြစ်ပြန်လျှင် ၇-ဘဝထက် လွန်၍ ရှစ်ဘဝမြောက် ဖြစ်ရာသော
ကြောင့် မသင့်၊ အကယ်၍ ဒုတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ဆဋ္ဌမြောက် နတ်ဘဝတို့ကို ဆိုလို
သည် ဟုတုံအံ့ “သတ္တကုတ္တု ဒေဝေ စ မာနုသေ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ”
ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသော သတ္တကုတ္တုပရမ အဖြစ်နှင့် မညီသည်သာလည်း
ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။

ဤဂါထာအဖွင့် အဋ္ဌကထာ(၃၃၂)၌—“အယံ ကိရ တတော သက္ကတ္တဘာ-
ဝတော စုတော တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ ဥဒ္ဓံသော-
တော အကနိဋ္ဌဂါမိ ဟုတော အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တန္တော အဝသာနေ အက-
နိဋ္ဌေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝေမာဟ”ဟူ၍ သကဒါဂါမ် လူ့ဘဝမှတဖန်
သိကြားဖြစ်ပြန်သော ဘဝမှပင် အနာဂါမိမဂ်ကို ရသောကြောင့် ဥဒ္ဓံသော-
တ အကနိဋ္ဌဂါမိ ဖြစ်လတ္တံ့ ဆိုသည်နှင့်လည်း မညီသည်သာ ဖြစ်ခဲ့၏။ ဤ
အဋ္ဌကထာလည်း သိကြားမင်း လျှောက်သော အစည်အမျှကို လဟုကနည်း
ဖွင့်ပြသည်သာတည်း။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို စိစစ်၍ အတ္တဝိစယအားဖြင့် ဂရု
ကနည်းဖွင့်သည် မဟုတ်၊ သတ္တကုတ္တုကိုလည်း ဖြစ်ထိုက်သည်ကိုသာ ဆိုသည်၊
စင်စစ် ဖြစ်ရမည်ကို မဆို။

သွာယံ အမူဠပညာယ၊ ဝိဟရံ သာသနေ ရတော။
ဉာယေန ဝိဟရိဿာမိ၊ သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော—

ဟူသော တတိယမြောက် ဝေဒပဋိလာဘကို လျှောက်သော ဂါထာအရကို
နိတတ္တယူသော် ပဌမ လူ့ဘဝသည်သာ ဖြစ်၏။

ဉာယေန မေ စရတော စ၊ သမ္ပောမိ စေ ဘဝိဿတိ။
အညာတာ ဝိဟရိဿာမိ၊ သေဝ မန္တော ဘဝိဿတိ—

ဟူသော စတုတ္ထမြောက် ဝေဒပဋိလာဘကို လျှောက်သော ဂါထာကိုလည်း
သန္နိဋ္ဌာနုတ္တအားဖြင့် ဉာယစရဏ ဖြစ်ခြင်းရှိသော ယခင် ပဌမ လူ့ဘဝမှပင်
သကဒါဂါမ် တည်၏ ဟူ၍ မယူသင့်၊ ပရိကပ္ပတ္တမျှသာ သင့်၏ဟု မှတ်ရာ၏။
၎င်း အဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌—

“သမ္ပောမိ စေ ဘဝိဿာမိတိ ဣဒံ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ သစေ
သကဒါဂါမိ ဘဝိဿာမိတိ ဒီပေတိ”ဟူ၍ သစေ သဒ္ဓါနှင့် ဖွင့်ပြသောကြောင့်
ပါဠိတော်၌ သမ္ပောမိ စေ ဘဝိဿာမိ—ဟူ၍သာ စေ—သဒ္ဓါနှင့် ရှိရာသည်၊
စ— သဒ္ဓါနှင့် မရှိရာ။ အကယ်၍ သန္နိဋ္ဌာနုတ္တအားဖြင့် ယူ၍ ယခင် ပဌမ
လူ့ဘဝမှပင် သကဒါဂါမ် တည်ရငြားအံ့၊ သတ္တကုတ္တုပရမ လက္ခဏာနှင့်
မသင့်မညီသည်သာ ဖြစ်ရာ၏။ တတိယဂါထာ၌ သာသနေ၏ အရကိုလည်း

သာသနာပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မှ တပါး လူ့ပြည်၌ အဓိကမပုဂ္ဂိုလ်တို့ မဖြစ်ရာ သောကြောင့် ဤလူ့ပြည်မှာ ဘုရားသာသနာတော်ကိုလည်း ယူသင့်၏။ “ဉာဏေရ ဝိဟရိဿာမိတိ မနုဿေသု ဥပ္ပန္နောပိ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနာဒိနံ အဘဗ္ဗတ္တာ ဉာဏေရ ကာရဏေန သမေန ဝိဟရိဿာမိတိ အတ္ထော” ဟူ၍ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသည်ကို ထောက်၍ မိမိ သန္တာန်၌ ရရှိ၍ နေသော သာသနာကိုလည်း ယူသင့်၏။ ဤသို့ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ ဂါထာတို့၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို သန္နိဋ္ဌာန၊ နိတတ္ထ ယူခံလျှင် ဒုတိယ ဂါထာအရ သိကြားမင်းသည် သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန် ဖြစ်ရာ၏။ တတိယ၊ စတုတ္ထ ဂါထာတို့၏အရ ပဌမ လူ့ဘဝမှာပင် သကဒါဂါမ်တည်သည် ဖြစ်ရာ၏။

ပဉ္စမ ဂါထာ အရကား—သကဒါဂါမ် လူ့ ဘဝမှ စုတေခဲ၍ သိကြားမင်း တဖန် ဒုတိယ ဖြစ်လေပြန်သဖြင့် အနာဂါမ်တည်သည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆဋ္ဌ ဂါထာ၏ အရ ထိုဒုတိယ အနာဂါမ်တည်သော သိကြားမင်း ဘဝမှ စုတေ၍ အဝိဟာအစ အကနိဋ္ဌဘုံတိုင်အောင် ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော ဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမီပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ရာ၏။ ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် သတ္တကုတ္တုပရမ လက္ခဏာလည်း မရ၊ ဤသို့ ရှေ့နောက် ထွေးရှုပ်လျက် ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓအဖြစ် တပါးသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် ဒေသနာသန္နိ အတ္ထယုတ္တိ မရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ရာသောကြောင့် ဤ ဂါထာတို့၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို သန္နိဋ္ဌာန၊ နိတတ္ထ မယူသင့်။ ပရိကပ္ပတ္ထ ယူ၍ ယထာသမ္ဘဝ ယထာရဟနည်းမျှဖြင့် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိယတဂတိကြောင့် သုဂတိအလား မြဲသည့်အတိုင်း ဂတိပရိစ္ဆေဒ၊ ဥပပတ္တိပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်သမျှ သိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လို ပြုလိုသော အဇ္ဈာသယကိုသာ လျှောက်ထားသည်ဟု သဘောယူရန် ရှိသည်။ သိကြားမင်းကား ဤ သက္ကပဉ္စသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့နှင့် အညီ ဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမီ ပုဂ္ဂိုလ် အမှန်တည်း။

ဤ ဂါထာတို့၌ အဘယ်သို့ ပရိကပ္ပတ္ထ ယူ၍ ယထာသမ္ဘဝ ယထာရဟနည်း မှတ်ရာသနည်း၊ ပဌမဂါထာ၊ ဆဋ္ဌဂါထာတို့ဖြင့်ကား မုချသာတည်း။ ဒုတိယ ဂါထာဖြင့် သောတာပန်တို့၏ နိယတဂတိ ဖြစ်ရကား မိမိ အလိုရှိရာ လူ့ဘုံ နတ်ဘုံတို့၌ မင်းမျိုး စသည် ၇-ကြိမ် ဖြစ်လိုတိုင်း ဖြစ်ရပါအံ့— ဟူ၍ ဖြစ်နိုင်သော အကျိုးထူး အကျိုးဆက်ကို လျှောက်၏။

တတိယဂါထာဖြင့်—လူ့ဘုံမှာဖြစ်သောအခါ သာသနာတော်၌ မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍ ဆစ္စာဘိဋ္ဌာန အဘဗ္ဗ ဖြစ်သောကြောင့် အရိယာ သာဝကတို့အား လျှောက်ပတ်သော ဉာယစရဏ အကျင့်ဖြင့်သာလျှင် နေရပါအံ့—ဟူ၍ နေနိုင်သော အကျိုးထူး အကျိုးဆက်ကို လျှောက်၏။

စတုတ္ထဂါထာဖြင့်— ယခင် ဉာဏ်ရဏ အကျင့်ဖြင့် နေရသော အကျွန်ုပ် အား အကယ်၍ သကဒါဂါမိမဂ်သည် ဖြစ်ငြားအံ့၊ အထက်မဂ်သို့ ရောက်လို့ သည်ဖြစ်၍သာလျှင် နေရပါအံ့၊ အထက်မဂ်သို့ ရောက်သော် တဖန် မပြန်လာ သောကြောင့် လူ့ဘုံသည် အဆုံးစွန်ဖြစ်ရပါအံ့—ဟူ၍ ဖြစ်နိုင်သောအကျိုးထူး အကျိုးဆက်ကို လျှောက်၏။

ပဉ္စမဂါထာဖြင့်— ယခင် သကဒါဂါမိ လူ့ဘဝမှ စုတေခဲ့သော် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ သိကြားမင်းပင် တဖန် ဖြစ်နိုင်ပြန်လတ္တံ့ ဟူ၍ ဖြစ်နိုင်သော အကျိုးထူး အကျိုးဆက်ကို လျှောက်၏။

ဤသို့ ပရိကပ္ပတ္တ ယထာသမ္ဘဝ ယထာရဟ ယထာလာဘနည်းဖြင့် အနက် အဓိပ္ပာယ် ယူမှသာလျှင် ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓမဖြစ်၊ တပါးသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့်လည်း ညီညွတ်၍ ဒေသနာသန္ဓိ အတ္ထယုတ္တိ ရှိသည်ဖြစ်ရာသတည်း။

အမူဠော ဂဗ္ဘမေဿာမိတိ နိယတဂတိကတ္တာ အမူဠော ဟုတ္တာ ယတ္ထ မေ မနော ရမိဿတိ၊ တတ္ထေဝ ခတ္တိယကုလောဒိသု ဂဗ္ဘံ ဥပဂစ္ဆိ-
ဿာမိတိ သတ္တက္ခတ္တံ ဒေဝေ စ မာနုဿေ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။—

ဟူသော ဒုတိယဂါထာအဖွင့် အဋ္ဌကထာ(၃၃၁)၊

အမူဠော ဂဗ္ဘမေဿာမိတိ ဣမိနာ အရိယသာဝကာနံ အန္ဓပုထုဇ္ဇ-
နာနံ ဝိယ၊ အရိယသာဝကာ နိယတဂတိကတ္တာ သုဂတိသု ဝေ ဥပုဇ္ဇန္တိ။
တတ္တာပိ မနုဿေသု ဥပုဇ္ဇန္တာ ဥဠာရေသု ဝေ ကုလေသု ပဋိသန္ဓိ
ဂဏှိဿန္တိ။ သက္ကဿာပိ တာဒိသော အဇ္ဈာသယော။ တေန ဝုတ္တံ
ပါဠိယံ ယတ္ထ မေ ရမတိ မနောတိ၊ တံ သန္ဓာယ ယတ္ထ မေတိ အာဒိ။—

ဟူသော ၎င်းဒုတိယဂါထာ၏ အဖွင့်ဋီကာ (၂၇၆)ကို ထောက်လျှင်လည်း သိကြားမင်း၏ အဇ္ဈာသယ ဖြစ်လိုသော အလိုကိုသာ လျှောက်ထားသည် ဟူ၍ပင် သဘောရရန်ရှိသည်။ ဤသို့လျှောက်ထားခြင်းသည် သောတာပန် အရိယာတို့ ကြားခြင်းပင်တည်း။

စတုဟိ ဘိက္ခဝေ သောတာပတ္တိယဂေဟိ သမန္နာဂတော အရိယ-
သာဝကော အာကင်္ခမာနော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ ခိဏနိ-
ရယောမိ။ ခိဏတိရစ္ဆာနယောနိ ခိဏပေတ္တိဝိသယော ခိဏာပါယ-
ဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော
သမ္မောဓိပရာယနော သတ္တက္ခတ္တံ ပရမော ဒေဝေ စ မနုဿေ စ သန္ဓာဝိ-
တာ သံသရိတာ ဒုက္ခဿန္တံ ကံရိဿာမိတိ။—

ဟူ၍ သောတာပန်တို့၏ ကြားခြင်းကဲ့သို့ပင်တည်း။ သို့ဖြစ်၍ သိကြားမင်း
 လျှောက်ထားသော အရာသည် မိမိ၏ မချွတ်စင်စစ် ဖြစ်ရမည်ကို ရည်၍
 လျှောက်ထားသည်မဟုတ်၊ သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိယတဂတိ ဖြစ်
 ရကား ဂတိအပိုင်းအခြား၊ ဥပပတ္တိအပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်
 သည့်အတိုင်း သိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လို ပြုလိုသော မိမိ၏ အဇ္ဈာသယကိုသာ
 ရည်၍ လျှောက်ထားသည်ဟု ယူရန်မှတ်ရန် သဘောရှိသတည်း။

ပစ္စယဝိသေသ ဘာဝနာဗလ ဝိပဿနာနိယမအားဖြင့် တိက္ခအဖြစ်သို့
 ရောက်နိုင်သောကြောင့် သိကြားမင်းလည်း လျှောက်ထားတိုင်း လူ့ဘဝ၌
 သကဒါဂါမ်တည်သဖြင့် ဒုတိယသိကြားအဖြစ်၌ အနာဂါမ်တည်၍ ဥဒ္ဓံသောတ
 အကနိဋ္ဌဂါမိ ဖြစ်ရာသည်ပင်ဟု လိနန္ဒရစောဒနာ ထွက်ဆိုရာသော်လည်း
 “အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဆဒေဝလောကေ သောဓေတော” ဟူ၍ အဋ္ဌကထာ၊
 ဋီကာကြီးတို့ ဆိုသည်နှင့်အညီ လူ့ပြည်သို့ မပြန်ခြင်းသာ ယုတ္တတရဟု မှတ်၍
 ဤသုတ်၌ ပရိကပ္ပတ္တ ရှိသည့်အတိုင်း နိတတ္ထ မယူခြင်းကို သဘောရသတည်း။
 (အယံပိ ဝိနိစ္ဆယော သုဒုလ္လဘော။)

ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်(၃၀) ၌—

သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနိ၊ တိဿော စ ဝဿကောဋ္ဌိယော။
 ဣဓ ဌတော မဟာမုနိ၊ ဣတော စုတာ ဂမိဿာမိ။
 မနုဿာနံ သဟဗျတံ။—

ဟူ၍ ဥပေါသထနတ်သမီး လျှောက်ရာမှာ(၂၉)လည်း—

ကိံ စီရံ ဝိမာနမ္ပိ၊ ဣဓ ဝစ္ဆသုပေါသထေ။
 ဒေဝတေ ပုစ္ဆိတာစိက္ခ၊ ယဒိ ဇာနာသိ အာယုနော။—

ဟူ၍ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်က အသက်တမ်းကို မေးသောကြောင့် မိမိ
 ဖြစ်ရာ တာဝတိံသာ နတ်သက်တမ်းအပိုင်းအခြားကို ရည်၍ လျှောက်သည်။
 မိမိ၏ တာဝတိံသာနတ်ပြည်က စုတေ၍ လူ့ပြည်မှာ ဖြစ်ရမည့်အချိန်ကို
 ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်၍ လျှောက်သည်မဟုတ်သောကြောင့်ကား ဤ ဥပေါသထ
 နတ်သမီး လျှောက်သော ဂါထာအနက်ကိုလည်း နိတတ္ထမယူသင့်၊ နတ်သမီး
 သည် သောတာပန်နတ်သမီးဖြစ်၍ ဘဝရာဂကို မပယ်နိုင်သေးသည့်အတိုင်း
 သောတာပန်တို့၏ ဂတိအလားအားဖြင့်ကား နတ်ဘဝက စုတေသော် လူ့ဘဝ
 သို့သာ ရောက်ရပါအံ့ ရောက်ရပါလိမ့်မည် ဟူ၍ လျှောက်ထားသည်ဟု ယူရ၏။
 စင်စစ်မချွတ် လူ့ပြည်သို့ ပြန်ရပါဦးမည်ဟု လျှောက်သည်ဟူ၍ မယူရာ၊ ထို
 နတ်သမီးသည် မိမိ၏ဘဝါဘိရတံ အဖြစ်၌ အပြစ်ရှုလျက် မနှစ်သက်သည်ကို—

အဘိက္ခံ နန္ဒနံ သုတံ၊ ဆန္ဒော မေ ဥပပဇ္ဇေ။

တတ္ထ စိတ္တံ ပဏိဓာယ၊ ဥပပန္နမိ နန္ဒနံ။

နာကာသိ သတ္တုဝစနံ၊ ဗုဒ္ဓဿာဒိစ္စဗန္ဓုနော။

ဟိနေ စိတ္တံ ပဏိဓာယ၊ သာမိ ပစ္ဆာနုတာပိနီ။—

ဟူ၍ ရှေ့ဂါထာများဖြင့်လည်း လျှောက်ထားခြင်း ရှိပေသည်။ အကယ်၍ နိတတ္ထအနက်ကို ယူခဲ့သော် သာသနာတော်ခေတ်သမယနှင့် တာဝတိံသာနတ် သက် မမျှ၊ ကာလ၊ ကာလဝန် မတန်မသင့်ရာ၊ တန်သလောက် ဖြစ်ရာ၏ဟု ယူသော်သာ ဒေသနာသန္တိ၊ အတ္တယုတ္တိ ရှိရာသည်ကိုလည်း သက္ကပဉ္စသုတ်၌ ဆိုခဲ့သည့် ဝိနိစ္ဆယအတိုင်း နှလုံးသွင်းရာသတည်း။

ဒေသနာသန္တိ မညီမမျှ အတ္တယုတ္တိ ရှိမရှိကို စိစစ်မရှာ ယထာရုတ ပါဠိကမ ရှိသမျှဖြင့် နိတတ္ထချည်းလည်း မမှတ်ရ၊ နေယျတ္ထချည်းလည်း မယူရာ။ ပုဗ္ဗာပရ ပကရဏန္တရ မုချဥပစာ လက္ခဏာတို့ကို ဒေသနာသဘောနှင့် ထောက်ဆ၍ အညမညဝိရောဓ မဖြစ်စေရဘဲ ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာ၊ အဋ္ဌကထာနှင့် ပါဠိ၊ ဋီကာ၊ ဂဏ္ဍိ စသည်တို့ဖြင့် နှိုင်းညှိ ညီမျှအောင် အနက်အဓိပ္ပါယ် ယူဆနိုင် သော်သာလျှင် ပသံသာရဟ ဗုဒ္ဓမတညူ ပဏ္ဍိတတဆူ အဖြစ်ဖြင့် ကောင်း ကောင်းကြီး ချီးမွမ်းထိုက်သည်ဟု ငါတို့ဆရာကြီးများနှင့် ငါတို့ပါ သဘောကျ ကုန်သတည်း။ (အယမိ ဝိနိစ္ဆယော သုဒ္ဓလ္လဘော။)

၁။ အဝိရောဓော ယထာ ဟောတိ၊ တထာ စိန္တေယျ ပဏ္ဍိတော။
ဝိရောဓံ နေဝ စိန္တေယျ၊ နာနာနယာ ဟိ ဒေသနာ။

၂။ တသ္မာ မယာ ယထာသတ္တိ၊ ကတော ဒုလ္လဘနိစ္ဆယော။
အပဿညံ ယုတ္တတရံ၊ ဝေမေဝါတိ သညိတော။

၃။ ရသဏ္ဍဝယဂက္ခိမိ၊ နိဗ္ဗုတာ ဇိနသာသနေ။
သက္ကရာဇေ ဘူတက္ခေပေ၊ အဿယုဇဿ ဇုဏှကေ။
စာတုဒ္ဓသံ၊ နိဋ္ဌဂေါယံ၊ သဒါ ဇယတု နိစ္ဆယောတိ။

(၁) ယထာ၊ အကြင် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာရှိတိုင်း ညှိနှိုင်းနိုင်သော အခြင်းအရာဖြင့်၊ အဝိရောဓော၊ ကျမ်းတပါးနှင့် ကွဲပြားမထင် မဆန့်ကျင် သော အဆုံးအဖြတ် အမှတ်အသား ပိုင်းခြားညွှန်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တထာ၊ ထိုသို့ရှိတိုင်း ညှိနှိုင်းနိုင်သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာသတိ ထင်စွာရှိသော ကဝိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စိန္တေယျ၊ ဆုံးဆုံးဖြတ်ဖြတ် သုံးသပ်ကြံစည် ရ၏။ ဝိရောဓံ၊ ကျမ်းတပါးနှင့် ကွဲပြားဆန့်ကျင်ခြင်းကို။ နေဝစိန္တေယျ၊ ပါဠိ

မလာ အဋ္ဌကထာမပြ ဝါဒတဦး စာပြကြူးသည်ဟု အထူးမကြံစည်ရာသည် သာလျှင်တည်း။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ဒေသနာ၊ ဘုရားရွှေနှုတ် မုက္ခပါဌ်ရွှေဗျာ ဒေသနာတော်သည်။ နာနာနယာ၊ အထူးထူးအပြားပြား နည်းများစွာရှိသည် သာလျှင်တည်း။

(၂) တသ္မာ၊ ထိုသို့ကျမ်းတပါးနှင့် ကွဲပြားဆန့်ကျင်အောင် မကြံစည်ရာ သောကြောင့်။ မယာ၊ ဝဇီရသမ ဒုလ္လဘကျမ်းပြု ဆရာ ငါသည်။ ယထာ- သတ္တိ၊ ဝေဘန် ခဲ့ခြမ်းနိုင်သော ဉာဏ်စွမ်းနှင့် လျော်စွာ။ ကတော၊ ရေးသား ပြုပြင် စီရင်အပ်သော။ ဒုလ္လဘနိစ္ဆယော၊ ရခြင်း သိခြင်း ခဲ့ယဉ်းလှစွာ ဖြတ်စာစာတမ်း ဝဇီရသမ ဒုလ္လဘကျမ်းကို။ အညံ၊ ဤကျမ်းမှတပါးသော။ ယုတ္တတရံ၊ အထူးသဖြင့် သင့်တင့်သောကျမ်းကို။ အပဿံ-အပဿန္တော၊ မတို့မမြင်သည်ရှိသော်။ ဝေမေဝါတိ၊ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ရေးသား ပိုင်းခြား ဖြေဆိုတိုင်းသာလျှင်တည်း ဟူ၍။ သညိတော၊ ကောင်းစွာ မှတ်သားအပ်၏။

(၃) နိဗ္ဗုတာ၊ မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ချုပ်ငြိမ်းတော်မူ သည်မှ။ ဇိနသာသနေ၊ ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာတော်မြတ်သည်။ ရသက္ကဝ- ယုဂက္ခိမံ၊ ၂၄၄၆-ခုသို့၎င်း။ သက္ကရာဇေ၊ လူတို့ဝေါဟာ ကောဇာသက္ကရာဇ် သည်။ ဘူတက္ခေပေ၊ ၁၂၆၄-ခုသို့၎င်း။ သမ္ပတ္တေ၊ ရောက်သည်ရှိသော်။ အဿယုဇဿ၊ သီတင်းကျွတ်လ၏။ ဇုဏှကေ၊ လဆန်းပက္ခ ဖြစ်သော။ စာတုဒ္ဒသံ၊ တဆဲ့လေးရက်နေ့၌။ နိဋ္ဌဂေါ၊ အပြီးအဆုံး နိဂုံးကမ္မတ် အပြီး သတ်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ အယံ နိစ္ဆယော၊ ဤဝဇီရသမ ဒုလ္လဘကျမ်း အဆုံး အဖြတ်စာတမ်းသည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဇယတု၊ တွေးတွေး တောတော သဘောမကျသံသယတို့ကို ပျောက်ပလွတ်ကင်း ပယ်ချွတ်ရှင်း၍ ထင်လင်းစွာ အောင်မြင်နိုင်ပါစေသတည်း။

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၄-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၄-ရက်၊
၄-ဟူးနေ့ ပြီး၏။

၁၂၆၄-ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့

မုံရွာလယ်တီတောရဆရာတော်က

မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆရာတော်ဘုရားထံ

ဒုတိယထပ်မံ ပြန်လျှောက်ချက်

ကြားလျှောက်လိုက်ပါသည် ဆရာတော်ဘုရား ....၊ ဆရာတော်ဘုရား ရေးသားဆုံးဖြတ်၍ ချီးမြှင့်ပေးပို့တော်မူလိုက်သည့် ဝိနိစ္ဆယ စာအုပ်သည် နုတ္တော်လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ဆိုက်ရောက် ရရှိပါသည်။

၎င်း ဝိနိစ္ဆယစာအုပ်ကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ကုန်စင် စုံလင်အောင် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ သိကြားမင်းလျှောက်ထားချက် သက္ကပဉ္စသုတ်ပါဠိတော် ဥပေါသထနတ်သမီးလျှောက်ထားချက် ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်များကို ဝရဇိန် စက်သွား ရှုပ်ရှုပ်ဝါးသကဲ့သို့ နေယျတ္ထအလားဖြင့် ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ် ဖြေဆို တော်မူလတ်သည်ကို တွေ့မြင်ရသဖြင့် အလွန်ပင် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ရှိပါသည်။

စာမျက်နှာနံပါတ် ၂၀-၌ ဒေဝုပပတ္တိချည်း ၇-ဘဝ၊ မနုဿူပပတ္တိချည်း ၇-ဘဝ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ကေဗီဇီမျိုးသာ ဖြစ်၏။ သတ္တကုတ္တုပရမမျိုး မဟုတ်ဟူသော အနက်ကို ပြဆိုတော်မူသည်မှာ လူ့ဘဝသက်သက် ဖြစ်ခဲ့အံ့- ၇-ကြိမ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း လူ့ဘဝ သာမည အနေအားဖြင့် ကေဗီဇီသာ ဖြစ်၏။ ကေဘဝ ကေပဋိသန္ဓိသာ ဖြစ်၏။ နတ်ဘဝ သက်သက်ဖြစ်ခဲ့အံ့- ၇-ကြိမ်ပင်ဖြစ်သော် လည်း နတ်ဘဝ သာမညအနေအားဖြင့် ကေဗီဇီသာ ဖြစ်၏။ ကေဘဝ ကေပဋိသန္ဓိသာ ဖြစ်၏-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်နှင့် ပြဆိုရိပ်ထင်ပါသည်။

ကဿပမြတ်စွာဘုရား တပည့်သား သောတာပန် နတ်သားစုသည် နေမိ မင်းကြီး လက်ထက်တိုင် စတုမဟာရာဇ်အဝင်အပါ အာကာသဋ္ဌက ဗိမာန် များတွင် ရှိနေသည်ကို အစွဲပြု၍ ပဋိသန္ဓေ အကြိမ်တရာ အကြိမ်တထောင်ပင် နေခြင်းရှိသော်လည်း နတ်ဘဝချည်း ဖြစ်ချေက တဘဝသာ ယူရမည်ဟူသော စကားမျိုးလည်း လောက၌ ရှိနေပါသည်။ “ဒွေ တီဏိ ကုလာနိ သန္ဓာ- ဝိတှာ သံသရိတှာ” ၌ ဒွိကုလ၊ တိကုလ နေယျတ္ထအားဖြင့် သိရသော စတု- ကုလ၊ ပဉ္စကုလ၊ ဆကုလ ဝေဘန်နည်းများနှင့်၎င်း၊ သတ္တကုတ္တု၌ ကေ- ကုတ္တု၊ ဒွိကုတ္တု စသည် ဝေဘန်နည်းများနှင့်၎င်း ချင့်ချိန်ရန်ရှိသည်ဟု ထင်မိ ပါသည်။ တိက္ခိန္ဒြိယသည် ကေဗီဇီဖြစ်၏။ မဇ္ဈိမိန္ဒြိယသည် ကောလံကောလ

ဖြစ်၏။ မုဒိန္ဒိယသည် သတ္တကုဗ္ဗုဖြစ်၏-ဟူသော ပါဠိတော်အရပ်ရပ် တိက္ခ
 ဝိပဿကသည် ကေဗီဇီဖြစ်၏။ မန္တဝိပဿကသည် ကောလံကောလဖြစ်၏။
 မန္တတရဝိပဿကသည် သတ္တကုဗ္ဗုဖြစ်၏-ဟူသော အဋ္ဌကထာများနှင့်လည်း
 ချင့်ချိန်ရန်ရှိသည်ဟု ထင်မိပါသည်။ လူ့ဘဝသက်သက်၊ နတ်ဘဝသက်သက်ပင်
 ဖြစ်သော်လည်း ၇-ကြိမ်တိုင်အောင် ကာမပဋိသန္ဓေ အကြိမ်များမူသည် မုဒု
 အတွက် မန္တတရအတွက်သာ ထင်မိပါသည်။

ကေဗီဇီဆိုသည်ကား လူ့ ဘုံ၌ဖြစ်စေ၊ နတ်ဘုံ၌ဖြစ်စေ သောတာပန်
 အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် သောတာပန် အဖြစ်နှင့်ပင် ကာမပဋိသန္ဓေ
 တကြိမ် နေပြီး၍ ဒုတိယဘဝ၌ အထက်မက်သို့ ရောက်နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်
 ကေဗီဇီမည်၏။

တတိယဘဝမှ စ၍ သတ္တမဘဝတိုင်အောင် ငါးဘဝတို့တွင် တခုခုသော
 ဘဝ၌ အထက်မက်သို့ ကူးနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်စုသည် ကောလံကောလမည်၏။
 သတ္တမဘဝ၌ အထက်မက်သို့ ကူးသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ပဋိသန္ဓေအကြိမ်အားဖြင့်
 ၆-ကြိမ်သာရှိသတည်း။ အဋ္ဌမဘဝ၌ အထက်မက်သို့ ကူးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်
 သတ္တကုဗ္ဗုပရမမည်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း ပဋိသန္ဓေအကြိမ်အားဖြင့် ၇-ကြိမ်
 သာ ရသတည်း။

“န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ” ၌ ပဋိသန္ဓေတကြိမ်ကို ဘဝံ-ဟူ၍ ဆိုသ
 တည်း။ မုဒိန္ဒိယ မန္တတရ ဝိပဿကဖြစ်သည့်အတွက် ကာမပဋိသန္ဓေ ၇-ကြိမ်ရှိနေ
 သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သတ္တကုဗ္ဗုပရမသာတည်း။

အဋ္ဌကထာတို့တွင် “သတ္တကုဗ္ဗု ဒေဝေ စ မာနုသေ စ သံသရိတွာ”
 ဟူသော ပါဠိကို ဖွင့်ကြသော အဋ္ဌကထာတို့၌ စ-သဒ္ဓါကို သမုစ္စယတ္ထ
 ယုကုန်ကြ၍ ယင်းသမုစ္စယတ္ထ အလိုအားဖြင့် ဒေဝ မနုဿ မိဿကဘဝရှိသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ ဤသတ္တကုဗ္ဗုပရမ ပါဠိမှာရှိသည်။ လူသက်သက် ၇-ကြိမ်
 ပုဂ္ဂိုလ်၊ နတ်သက်သက် ၇-ကြိမ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဤပါဠိမှာ မပါမဝင်ဟု ဖွင့်ဆို
 ကြကုန်၏။ စ-သဒ္ဓါသည် ဝါ-သဒ္ဓါ၏အနက် အနိယမတ္ထ ယုကြပါကုန်မှုကား
 လူသက်သက် ၇-ကြိမ်သည်၎င်း၊ နတ်သက်သက် ၇-ကြိမ်သည်၎င်း၊ မိဿက
 ၇-ကြိမ်သည်၎င်း သတ္တကုဗ္ဗုပရမချည်းပင် ဖြစ်၏။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမဘုံမှာ ၇-ကြိမ်ထက်လွန်၍ ပဋိသန္ဓေရှိသေး
 သည်ဆိုခဲ့လျှင် “န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ” ဟူသော သုတ်ပုဒ်အဋ္ဌာန
 သုတ်တို့နှင့် ဆန့်၏။ သိကြားစသည်ကဲ့သို့ ကာမဘုံတွင် သံသရာမဆုံးမူ၍

ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားသောသူကို သတ္တကုတ္တုပရမပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုခဲ့လျှင် “ပဉ္စနန္ဒ
 ဣမ နိဋ္ဌာ” ဟူသောပါဠိတော်နှင့် ဆန့်၏။ ဣဟဋ္ဌက၊ နိဋ္ဌာနိက၊ သုက္ကဝိပဿက
 ချည်းဖြစ်သော လူသက်သက် ၇-ကြိမ်၊ နတ်သက်သက် ၇-ကြိမ်၊ မိဿက ၇-ကြိမ်
 ၃-ဦးလုံးကို သတ္တကုတ္တုပရမ ပုဂ္ဂိုလ်ချည်း ဆိုရာ၌မူကား တစုံတခုသော
 ပါဠိတော်၊ တစုံတခုသော ဓမ္မသဘာဝ ယုတ္တိတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိ။
 အဋ္ဌကထာ၌လူသက်သက် ၇-ကြိမ်၊ နတ်သက်သက် ၇-ကြိမ်သည် ဤသတ္တကုတ္တု
 ပရမပါဠိမှာ မပါမဝင်ဟု ဆိုကြသည်မှာလည်း သမုစ္စယတ္ထကို ပစာနပြု၍ ဆိုကြ
 မှသာတည်း။ စ-သဒ္ဒါမည်သည်လည်း သမုစ္စယတ္ထသည်သာ ယေဘုယျအားဖြင့်
 များပေ၏။ ယေဘုယျသမုစ္စယတ္ထ အလိုအားဖြင့် ဆိုသင့်လှပေ၏။ အပွက-
 အနိယမတ္ထ အလိုအားဖြင့်မူကား ထိုပါဠိ၌ ထိုသက်သက်ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း
 ခွင့်ပြုကြပေကုန်လတ္တံ့။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သုတ်၊ ပုဒ်၊
 သုတ္တန်ပါဠိတော် တပါးတို့နှင့်လည်း မဆန့်ကျင်၊ သတ္တကုတ္တုပရမသဒ္ဒါ၏
 အနက်နှင့်လည်း မဆန့်ကျင်လေသောကြောင့်တည်း။ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို
 ထင်မြင်မိပါသည်။ ဤမှကြွင်းကျန်သော အရာစုကိုမူကား သင့်လျော်လှပေ
 ပြီဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိပါကြောင်း ပြန်ကြား လျှောက်ထားလိုက်ပါ
 သည် ဘုရား။

မန်လည်မြို့ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆရာတော် ဘုရားက
 မုံရွာ လယ်တီတောရဆရာတော်ထံ
 ဒုတိယပြန်ပေးချက်

စာပြန်ကြား လျှောက်ထားလိုက်ပါသည် တောရပ်ဆရာတော်...။

လူသက်သက် ၇-ဘဝ၊ နတ်သက်သက် ၇-ဘဝ ဖြစ်သော သောတာပန်တို့ကို
 ကေဗီဇီမျိုးဆိုသည်မှာ “ဣမေ ကေဗီဇီနောဝ” ဟူ၍ မိန့်ဆိုအပ်သော နေတ္တိ
 မဟာဋီကာကြီးနည်းကို မှီ၍ ရေးလိုက်ရပေသည်။ ၎င်း နေတ္တိမဟာဋီကာ
 ကြီးလည်း နတ်ပြည်၌ အကြိမ်ကရာ၊ တထောင် ဖြစ်သော်လည်း တဘဝမျှသာ
 ပဋိသန္ဓေ အကြိမ်အယူရှိ၍ မိန့်သည်မဟုတ်ရာ၊ ၎င်းလူသက်သက် ၇-ဘဝ၊ နတ်
 သက်သက် ၇-ဘဝ ဖြစ်သော သောတာပန်တို့ကို သတ္တကုတ္တုပရမ နိဒ္ဒေသ
 ဒေသနာတော်မှာ မသွင်း ချန်ချင်းပယ်နုတ်ကာ “ဣမေ ပန ဣမံ န ဂဟိတာ”
 ဟူ၍ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတိုင်းက ထားကြသည့် အကြောင်းမျှကိုသာ ပြဆိုတော်

မူသည် ဖြစ်သောကြောင့် ဥပပတ္တိဘဝဗီဇကိုသာ ရည်သည်ဟု မှတ်ရာပါသည်။ ပဋိသန္ဓေဝါရ ဘဝဗီဇကို ရည်သည်ဟု မမှတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- အောက်အောက် သတ္တက္ခတ္တုပရမပုဒ်၏ ဝစနတ္တတို့ကို ပြုရာ၌ တပါးသောဋီကာ ကြီးများနှင့် မထူးခြား တသားတည်းပင် ဖွင့်ပြမိန့်ဆိုသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေ ဝါရ ဘဝဗီဇကို မရည်၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမ နိဒ္ဒေသဒေသနာတော်၏အတွင်း မသွင်းမပါ။ ပယ်ခါ နုတ်ထားခြင်း၏ အကြောင်းမျှ ဥပပတ္တိဘဝဗီဇကို ရည်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျမ်းဆရာတို့ဝါဒ ဂမ္ဘီရအရာများကို နောက်သားပုဂ္ဂိုလ်တို့ အထူးသိမှတ်ရန် ရှိသည့်အတိုင်း နောက်မှ ရေးထည့် လိုက်ပေသည်။ ထိုလူသက်သက်၊ နတ်သက်သက် ၇-ဘဝဖြစ်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သတ္တက္ခတ္တုပရမအတွင်း အပဓာနအားဖြင့် သွင်း၍ သင်္ဂြိုဟ် ပေါင်းယူလျှင်လည်း အသင့်ပင်ဖြစ်သည်ဟု သဘောကျ နှလုံးသွင်းရင်းလည်း ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ (ကေဗီဇအဖြစ်ကို အလိုတော်မမျှ သဘောတော်မရ လျှင်လည်း ကေဗီဇမျိုးဖြစ်သဖြင့်ဟူသော စကား ၂-ချက်ကို ပယ်ဖျက်တော်မူ လိုက်ပါ။ သဘောရတော်မူလျှင်လည်း ဆိုလတ္တံ့သော စကားကို အဆုံးရေး ထည့်တော်မူလိုက်ပါ။)

ဤစကားတို့၌ ကေဗီဇမျိုးဖြစ်သဖြင့် ဆိုသည်ကား “ဣမေ ကေဗီဇိနောဝံ” ဟူသော နေတ္တိမဟာဋီကာကြီးနှင့် အညီ ဆိုအပ်သည်သာ ဖြစ်၏။ ဤဋီကာ ကြီး၌ လူ ၇-ဘဝသက်သက်၊ နတ် ၇-ဘဝသက်သက်ဖြစ်သော သောတာပန် တို့ကို ကေဗီဇိဆိုသည်ကား သတ္တက္ခတ္တုဒေသနာ၌ မဝင်ခြင်း၏အကြောင်းမျှ ဥပပတ္တိဘဝဗီဇကိုသာ ရည်သည်ဟု မှတ်ယူရာ၏။ ပဋိသန္ဓေဝါရ ဘဝဗီဇကို မမှတ်ရာ၊ ထိုသောတာပန်တို့ကိုလည်း သတ္တက္ခတ္တုပရမပုဂ္ဂိုလ်အတွင်း သွတ်သွင်း သင်္ဂြိုဟ်လျှင်လည်း အသင့်ပင်ဖြစ်သည်-ဟူသော ဤစကားကို အဆုံး၌ သွင်းထည့်တော်မူပါ။ ၎င်းစကားများကို ယခုကဲ့သို့ အဆုံးမှာ ရေးထည့်ဦးမည် နှလုံးသွင်းလျက် ကိစ္စများခိုက် သတိမေ့လျော့၍ မထည့်လိုက်ရပါ။

ခမတု အာယသ္မာ မဟာဉာဏဝန္တံ။ ။မဟာဉာဏဝန္တံ၊ ကြီးမြတ်သော ဉာဏ်ရှိတော်မူသော လယ်တီဆရာ တော်။ အာယသ္မာ၊ အရှင်သည်။ ဣဒံ ဝိနိစ္ဆယံ၊ ဤသို့ ရေးသားပေးပို့လိုက် သော အဆုံးအဖြတ်ကို။ ခမတု၊ နှစ်သက်တော်မူစေချင်၏။ ဝါ၊ နှစ်သက် တော်မူလေလော့။

မင်းကွန်း အလယ်တောရ ဆရာတော်ဘုရားက
မဟဏ္ဏဝ သာဂရထက် ဌာနပေါယယ် လွန်ပြောကျယ်သော
ငါးသွယ်နိကာ ကျမ်းဖြာဖြာမှ ဉာဏ်လွှာနဲနက် ခဲအခက်ကို
ခွဲဝက်ရွေးနုတ် မေးခွန်းထုတ်လိုက်သော
ပဉ္စစက္ကာလီသပုစ္ဆာကို

မန်လည်မြို့မကျောင်းကြီး ဆရာတော်ဘုရားက
ထင်ရှားမိမိ လူတိုင်းသိအောင် ယုတ္တိသာဓက အာဂမအထေထေ
ဉာဏရှာဖွေ၍ ခွဲဝေပိုင်းဖြတ် ဝိတ္တာရဖြေဆိုတော်မူအပ်သော

ပဉ္စစက္ကာလီသ

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း

သက္ကရာဇ် ၁၂၄၃-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း (၁၂) ရက်နေ့
မင်းကွန်းတောရ အရညဝါသီ ပဏ္ဍဝံသ-အမည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်က
မန်လည်မြို့မ မင်းကျောင်းတိုက်နေ ဇဝန-အမည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်အား
မေးအပ်သော ပုစ္ဆာ (၄၅)ရပ်ကို
၎င်းဇဝန-အမည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ် ဖြေဆိုအပ်သော
ဝိသဇ္ဇနာ (၄၅) ချက်

ပဉ္စမပုစ္ဆာပေါသ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁။ ပဌမပုစ္ဆာ။ ။ဥမှင်ကို ဖီလာဆီး၊ တောင်ကြီးတဲ့ ဝိဇ္ဇာ။ ။တိုက်ပြီး လျှင် သွယ်ဖြာခဲ့၊ စိမ်းလဲ ညိုပြာ။ ။မြစ်ဂင်္ဂါ၊ ဘယ်မျှသာ ရှည်လျား။ ။အဏ္ဏဝါ ရေယဉ်ကျအောင်၊ မိန့်ပထင်ရှား။

၁။ ပဌမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဥမှင်ကို ဖီလာဆီး၊ တောင်ကြီးတဲ့ ဝိဇ္ဇာ။ ။တိုက်ပြီး လျှင် သွယ်ဖြာခဲ့၊ စိမ်းလဲ ညိုပြာ။ ။မြစ်အင်္ဂါအတာရှည်လျား။ ။ အဏ္ဏဝါ ရေယဉ်ကျအောင်၊ ယူဇနာ ငါးရာပြ၊ ကျမ်းက ထင်ရှား။

ဣမိဿာ ဂင်္ဂါယ ဂမ္ဘီရဋ္ဌာနံ ဂါဝုတမ္ပိ အတ္ထိ၊ အဒ္ဓယောဇနမ္ပိ ယောဇနမ္ပိ၊ ပုထဿပိ ဝေရူပမေဝ။ ဒီဃတော ပန ပဉ္စယောဇနသတာနိ။ (မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ကကစူပမသုတ်အဖွင့်။)

၂။ ဒုတိယပုစ္ဆာ။ ။သီလဝန် မထေရ်မြတ်၌၊ ပညတ်ဖြင့် သင့်လျော်။ ။ ပုံနှုံး၍ခေါ်။ ။မြတ်ရှင်တော်၊ ဟောတော်မူဘိ။ ။ကုစ္စိ ပါဒေနှင့်၊ လက်ဟဲတ္ထေ သီသများ၊ ဘယ်တရားပေသိ။

၂။ ဒုတိယဝိသဇ္ဇနာ။ ။မြတ်သမာ သီလနှင့်၊ သဒ္ဓါဉာဏ ဤလေးဘော်၊ နည်းစဉ်သင့်လျော်။ ။မြတ်ရှင်တော်၊ ဟောတော်မူဘိ။ ။ကုစ္စိ-ပါဒေနှင့်၊ လက်ဟဲတ္ထေ သီသများ၊ သည်တရားဟုသိ။

သမာဓိကို ဝမ်း၊ သီလကို ခြေ၊ သဒ္ဓါကို လက်၊ ဉာဏ်ကို ဦးခေါင်း-အစဉ်သင့် ယထာက္ကမနည်း၊ ယထာသင်္ချာနည်းယူလေ ဟူလို။ (နိဒါနဝဂ်၊ ကဿပသံယုတ်၊ စန္ဒောပမသုတ် အဋ္ဌကထာ။) ၎င်းသုတ် ပါဠိတော်၌ကား တရားကိုယ် သရုပ်အားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ဘုရားသခင် ဟောတော်မူ၊ အဋ္ဌကထာ၌ သာတရားကိုယ်သရုပ်နှင့်တကွ ဥပမာ ဥပမေယျ ထင်အောင် ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ဇရုဒပါနာဒယော ဝိယဟိ စတ္တာရိ ကုလာနိ၊ ဩလောကနပုရိသောဝိယ
 ဘိက္ခု။ ယထာ အနပကဋ္ဌကာယစိတ္တော တာနိ ဩလောကေန္တော ပုရိသော
 တတ္ထ ပတတိ၊ ဧဝံ အရက္ခိတေဟိ ကာယာဒီဟိ ကုလာနိ ဥပသက္ခမန္တော
 ဘိက္ခု ကုလေသု ဗဇ္ဈတိ၊ တတော နာနပ္ပကာရံ သီလပါဒဘူနာဒိအနတ္တံ ပါ-
 ပုဏာတိ။ ယထာ ပန အပကဋ္ဌကာယစိတ္တော ပုရိသော တတ္ထ န ပတတိ၊
 ဧဝံ ရက္ခိတေနော ကာယေန ရက္ခိတေဟိ စိတ္တေဟိ ရက္ခိတာယ ဝါစာယ သုပ္ပဋိ-
 တာယ သတိယာ အပကဋ္ဌကာယစိတ္တော ဟုတော ကုလာနိ ဥပသက္ခမန္တော
 ဘိက္ခု ကုလေသု န ဗဇ္ဈတိ။ အထဿ ယထာ တတ္ထ အပတိတဿ ပုရိသဿ န
 ပါဒါဘူန္တိ၊ ဧဝံ သီလပါဒေါ န ဘိဇ္ဇတိ။ ယထာ ဟတ္ထာ န ဘူန္တိ။ ဧဝံ သဒ္ဓါ-
 ဟတ္ထော န ဘိဇ္ဇတိ။ ယထာ ကုစ္ဆိ န ဘိဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ သမာဓိကုစ္ဆိ န ဘိဇ္ဇတိ။
 ယထာ သိသံ န ဘိဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ဉာဏသိသံ န ဘိဇ္ဇတိ။ (နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ်အဋ္ဌ
 ကထာ(၁၅၇)၊ ကဿပသံယုတ်၊ စန္ဒောပမသုတ် အဖွင့်။)

၃။ တတိယပုစ္ဆာ။ ။ဂေါတမ ရှင်တော်ပွဲ၊ ယာဝဲတဲစံပျော်။ ။ထေရ်အဂ္ဂ
 နှစ်ဘော်ငယ်၊ သက်တော်လေဘယ်ခု။ ။ဘယ်ချိန်ရွယ် အာယုမှ၊
 သဗ္ဗညုထံတော်သာ၊ ရဟန်းပြုရှာ။ ။ဘိက္ခုတို့သိက္ခာငယ်၊ ဘယ်နှစ်ဝါ
 လေသိ။ ။နေ့ရက်လကောဇာ၊ ဘယ်ချိန်ခါတိုင်ဘိမှ၊ မြတ်ခေါင်ထိ
 ရွှေပြည်မှန်၊ မြန်းကြဆုံးစွန်။ ။မိန့်စမ်းပ ဘုန်းဝှန်ငယ်၊ ဂုဏ်တံခွန်စိုက်
 ပါလိမ့်လေး။

၃။ တတိယဝိသဇ္ဇနာ။ ။တို့စိန္တေရှင်တော်ပွဲ၊ ယာဝဲတဲနှစ်ဘော်။ ။ထေရ်အဂ္ဂ
 အကျော်ငယ်၊ မြတ်မယ်တော်နှစ်ပါး။ ။သန္ဓေရလို့၊ ဆယ်လလွယ်
 တယ်၊ ခုနှစ်ဆယ်ကိုး ခု နှစ်ဘွား။ ။သက်တော်ရွယ်အစိတ်မှ၊ ရွှေ
 တောင်ထိပ်သဘင်မျှော်တွင်၊ သံဝေတော်ရငြား။ ။လူ့ဘောင်ကို
 ရှောင်ရှားလို့၊ ထွက်သွားကြစုံအတူ။ ။လပြာသို ကွယ်သည့်နေ့မှာ
 လ၊ မြတ်ဘုန်းဟေ့ ဟေ့ခေါ်ယူ။ ။လေးဆယ်က လေးဝါပြုဝယ်၊
 ပေါင်းတော်မှုအာယုတဲ၊ ဘုရားပုထိုးခန့်ဆယ်တွင်၊ မြန်းကြဆုံးခွင်။ ။
 နုမာန နည်းထင်တယ်၊ ကျမ်းဂန်တွင် ထောက်ထားလို့လေး။

ကတရသ္မိံ ကာလေတိ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနသံဝစ္ဆ ရေ-သံယုတ်အဋ္ဌကထာ
 (၂၄၆)နှင့် အညီ အရှင်သာရိပုတြာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် နှစ်ပါးတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်
 ပြုကုန်သည်ကား ဘုရားသခင်နှင့် တနှစ်တည်း၊ အရှင်သာရိပုတြာ တန်ဆောင်
 မုန်းလပြည့်နေ့၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် ၎င်းလကွယ်နေ့ဟူ၍ ၎င်း အဋ္ဌကထာ
 ဆိုသည်၊ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော သက္ကရာဇ်ကား ၁၄၈-ခုဟု ရာဇဝင်တို့၌

ဆိုသည်။ အရှင်သာရိပုတြာတို့၏ သိက္ခာကား “စတုစတ္တာလီသဝဿာနိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ်တို့နှင့်အညီ လေးဆဲလေးဝါတည်း၊ “သော သာရိပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတံ” ဟူ၍ ရေဝတထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ ဆိုသော ကြောင့် ရေဝတ ရဟန်းပြုသည့်နှစ်နှင့် အရှင်သာရိပုတြာ ရဟန်းပြုသော နှစ် အတူဟု ယူပေသည်။ ရေဝတလည်း ခုနစ်နှစ်အရွယ်က ရဟန်းပြုကြောင်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာဆိုသည်နှင့် ရေဝတထက် အကြီး ခြောက်ယောက်တို့ကို သုံးနှစ်ခြားစီ အနုမာနအားဖြင့် ယူ၍ တဆဲ ရှစ်နှစ်ရသည်ကို ရေဝတအသက် ခုနစ်ဆဲခုနစ်နှင့် ပေါင်းသဖြင့် နှစ်ဆဲငါးနှစ်မှာ တောထွက်သည်ဟု ဆိုပေသည်။ လေးဆဲလေးဝါနှင့် ပေါင်း၍ ခြောက်ဆဲကိုးနှစ် ဆိုပါသည်။ ၎င်းနှင့် တရား လေးဆဲရှစ်ခုတွင် နုတ်၍ ခုနစ်ဆဲကိုးခုဘူးဟု ဆိုပေသတည်း။

ဝိမံသိတံ ဂဟေတဗ္ဗော၊ တက္ကော မမ အယံ နယော။
သစေ ပဿထ နိတတ္တံ၊ ပဋိက္ကရောန္တု မုတ္တရံ။

၄။ စတုတ္ထပုစ္ဆာ။ ။ တို့ထိပ်တင် သုံးလူ မူးတွင်၊ လေးဦးတဲ့ သာဝကာ။ ။
သိန်းကပ်နေ သချေလုံးကို၊ သိမ်းကျုံး၍ မြင်ကြကုန်ပါ။ ။ ပုဗ္ဗ
သနိဝါငယ်၊ ဂုဏ်တေဇောပြောင်ရွန်း။ ။ တေဒဂ်ကိုယ်စီ၊ မဟေသီ
ဟောမိန့်ရွှေခွန်း။ ။ ကျမ်းဂန်နှင့် မယွန်းအောင်၊ ပြည့်နိုးပ ရွှေ
ကိုယ်၊ ထွန်းလ၊ နေလို။ ။ ထေရ်လေးဦး ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ မြတ်ဘုန်းမို့
သိတံနှင့်လေး။

၄။ စတုတ္ထဝိသဇ္ဇနာ။ ။ တို့ထိပ်တင် သုံးလူ မူးတွင်၊ လေးဦးတဲ့ သာဝ
ကာ။ ။ သိန်းကပ်နေ သချေလုံး၊ သိမ်းကျုံး၍ မြင်ကြကုန်ပါ။ ။
ပုဗ္ဗသနိဝါငယ်၊ ဂုဏ်တေဇော ပြောင်ရွန်း။ ။ တေဒဂ်ကိုယ်စီ၊
မဟေသီ ဟောမိန့် ရွှေခွန်း။ ။ ကျမ်းဂန်နှင့် မယွန်းအောင်၊ ပြည့်နိုး
ပိမ့် ရွှေကိုယ်၊ နားစိမ့်လို့ချို။ ။ ယာဝဲရံ စုံနှစ်ခုနှင့်၊ ထေရ်ဗာကု
ရှင်ယသော်ဆိုတယ်၊ မြတ်ဘုန်းမို့သိပါငဲ့လေး။

ကေဿ ဟိ ဗုဒ္ဓဿ စတ္တာရောဝ ဇနာ မဟာဘိညာ ဟောန္တိတိ။ အဝ-
သေသာ သာဝကာ ဟိ ကပ္ပသတသဟဿမေဝ အနုဿရိတံ သက္ကောန္တိ။ န
တတော ပရံ။ မဟာဘိညာပုတ္တာ ပန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသချေယံ
အနုဿရန္တိ။ အမှာကမ္ပိ သတ္တု သာသနေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဗာကုလ-
မန်လည် ၄-ပ-မ-သ-စ

ထွေရော ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာတိ ဣမေ စတ္တာရော ထွေကံ အနုဿရိတံ သက္ကိံ သု။
(ကေဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ၊ ဘဒ္ဒကစ္စာနာဝတ္ထု၊ ၂၇၉-အပွင့်။)

၅။ ပဉ္စမပုစ္ဆာ။ ။လေးပါးတဲ မဂ်ဉာဏ်။ ။ဆအသာဂုဏ်ဝါစု၊ သဗ္ဗညု
ဉာဏ်။ ။ထိုနှစ်တန် ဘယ်ဉာဏ်က တန်ခိုး။ ။မြတ်သည့် ဂုဏ်
တေဇာတောက်၊ ကဲမောက်၍ မိုး။

၅။ ပဉ္စမဝိသဇ္ဇနာ။ ။လေးပါးတဲမဂ်ဉာဏ်။ ။ဆအသာဂုဏ်ဝါစု၊ သဗ္ဗညု-
ဉာဏ်။ ။ထိုနှစ်တန် မဂ်ဉာဏ်က တန်ခိုး။ ။တိက်ဒုက်ကို ဝေ
ဘန်ပုံက၊ မြတ်သည့်ဂုဏ် တေဇာတောက်၊ ကဲမောက်၍ မိုး။ (ဟိန
တိက်၊ သဉ္စတ္တရဒုက် စသည်တို့နှင့် အညီတည်း။)

၆။ ဆဋ္ဌပုစ္ဆာ။ ။သတ္တတဲ လောကော။ ။လင်္ခါရာ၊ သြကာသံ၊ သုံးဝသုံး
ဖြာ။ ။ရိုသည်မှာ လွန်စွာ ထင်ရှား။ ။အထူးကို ဘယ်နှယ် ပြ
တယ်၊ ကျမ်းက ညွှန်ကြား။

၆။ ဆဋ္ဌဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဣန္ဒြေဗဒ္ဒါ သမူဟသန္တာန်။ ။သတ္တဆို ခေါ်မလွဲ၊
စွဲလို့ မှတ်ရန်။ ။သြကာသလောကမှာ နိန္ဒြိယရုပ်သန္တာန်၊ အမှန်
ကဲ့ဝေခဲ။ ။နှစ်ပါးစုံ သင်္ခါရငယ်လို့၊ ဋီကာမှာဆရာပြတယ်၊ ထူး
နိုင်မျှဘဲ။

တတ္ထ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဒါနံ ခန္ဓာနံ သမူဟော သန္တာနော စ သတ္တလောကော။
ရူပါဒီသု သတ္တဝိသတ္တတာယ သတ္တော။ လောကီယတိ ထွေ ကုသလာကုသလံ
တဗ္ဗိပါကော စာတိ လောကော။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဒါနံ ရူပါနံ သမူဟော သန္တာ-
နော စ သြကာသလောကော။ လောကီယန္တိ ထွေ ဇင်္ဂမာ ထာဝရာ စ တေသဉ္စ
သြကာသဘူတောတိ ကတ္တာ၊ တဒါဓာရတ္တာ ဟေသ ဘာဇနလောကောတိပိ
ဝုစ္စတိ။ ဥဘယေပိ ခန္ဓာ သင်္ခါရလောကော ပစ္စယေဟိ သင်္ခရိယန္တိ လုဇန္တိ
ပလုဇန္တိ စာတိ။ (သာရတ္ထဒီပနီဋီကာပါဌ်-၂၄၁။)

၇။ သတ္တမပုစ္ဆာ။ ။ကာမတဲ ဝိတက္ကေ။ ။ဝိဟိံသာ ဗျာပါဒ၊ သုံးဝသုံး
ထွေ။ ။ကြံကြလေ ဘယ်အနေမသိ။ ။ထူးခြားဟန် ကျမ်းဂန်
ထွေ၊ ခဲ့၍ ဖြေဘိ။

၇။ သတ္တမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ကမာမတံ ဝိတက္ကေ။ ။ဝိဟိံသာ ဗျာပါဒ၊ သုံးဝသုံး ထေ။ ။ထူးဝိသေ မှတ်ယူလေသာဘိ။ ။ကမမာ တဏှာပ၊ ဗျာပါမာ သေကြေရေးငယ်နှင့်၊ ဒဏ်ပေးလျှင် ဟိံသာဆိုတော့၊ ကျမ်းအလို ရှေ့ကိုယ်တွေ့ပါဘဲ၊ ခဲ့၍ဖြေ၏။

တေသု ကမာနံ အဘိနန္ဒနဝသေန ပဝတ္တော နိက္ခမပဋိပက္ခော ကမာမဝိ- တက္ကော။ ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တု ဝါ ဝိနဿန္တု ဝါ မာ ဝါ အဟေသုန္တိ သတ္တေသု သမ္ပဒုဿနဝသေန ပဝတ္တော မေတ္တာပဋိပက္ခော ဗျာပါဒဝိတက္ကော။ ပါဏိလေဒ္ဓုဒဏှာဒီဟိ သတ္တာနံ ဝိဟေဋ္ဌေတုကမတာဝသေန ပဝတ္တော ကရု- ကာပဋိပက္ခော ဝိဟိံသာဝိတက္ကော။ (ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ ၁၉၈ - စသည်။)

၈။ အဋ္ဌမပုစ္ဆာ။ ။နာနာတံ ဝိနာ။ ။အညထာ ဘာဝသုံး၊ အားလုံး သိပါ။ ။ဖြစ်ခြင်းရာစိတ်ဖြာဝေခြမ်း။ ။ဖြေသည့်သူ ဂုဏ်ရောင် ပွင့်အောင်၊ ညွှန်းဖွင့်ပါစမ်း။

၈။ အဋ္ဌမဝိသဇ္ဇနာ။ ။မျိုးကွဲတဲ့ နာနာ။ ။သေကွဲလျှင် ဝိနာနှင့်၊ အည ထာဘာဝကွဲ၊ ခဲ့၍မှတ်ပါ။ ။အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအရ။ ။ပိဏ္ဍိတ် ဝိပျာယ်နှင့်၊ သိလွယ်ရုံမကျယ်ဝန်း၊ ညွှန်းဖြေလိုပြ။

ဇာတိယာ နာနာဘာဝေါ၊ မရဏေန ဝိနာဘာဝေါ၊ ဘဝေန အညထာ- ဘာဝေါ။ (သံယုတ် မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ-၂၅၆။)

နာနာဘာဝေါတိ ဇာတိယာ နာနာဘာဝေါ ဇာတိအန္တရူပဂမနေန ဝိသု ဘာဝေါ၊ အသမ္ပဒုဘာဝေါတိ အတ္တော။ ဝိနာဘာဝေါတိ မရဏေန ဝိနာ- ဘာဝေါ၊ စုတိယာ တေနတ္တဘာဝေန အပုနပဝတ္တနတော ဝိပွယောဂေါတိ အတ္တော။ အညထာဘာဝေါတိ ဘဝေန အညထာဘာဝေါ၊ ဘဝန္တရဂ္ဂဟဏေန ကမာဝစရသတ္တော ရူပါဝစရော ဟောတီတိ အာဒိနာ တတ္ထာပိ မနုဿော ဒေဝေါ ဟောတီတိ အာဒိနာ စ ပုရိမာကာရတော အညာကာရတာတိ အတ္တော။ (တေရသကဏ် ၄၄၇ - ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓက အဖွင့်။)

နာနာဘာဝေါတိ သရီရေန နာနာဒေသဂမနံ၊ ဝိပွဝါသောတိ အတ္တော။ ဝိနာဘာဝေါတိ မရဏေန ဝိယုဇ္ဇနံ။ အညထာဘာဝေါတိ ဘဝန္တရူပဂမနေန အညာကာရပုတ္တိ။ (ဝိမတိဋီကာ ၂၆၆။ ၎င်းအလိုမူ ရှင်ကွဲတဲ့ နာနာ ဆိုရာ၏။)

၉။ နဝမပုစ္ဆာ။ ။သမုဒ်ကတဲ လေးတန်။ ။ရှစ်သောင်းသင်္ချာနှင့်၊ ယူဇနာ
လေးထောင်ဆောင်း၊ နက်ကြောင်းအမှန်။ ။မိန့်ဆိုဟန် ကျမ်းဂန်
အရှိ။ ။ဘယ်ဆီတွင် ဘယ်နှယ်ကွက်လို့၊ နက်လေမသိ။

၉။ နဝမဝိသဇ္ဇနာ။ ။သမုဒ်ကတဲ လေးတန်။ ။ရှစ်သောင်း သင်္ချာနှင့်၊
ယူဇနာ လေးထောင်ဆောင်း၊ နက်ကြောင်းအမှန်။ ။မိန့်ဆိုဟန်
ကျမ်းဂန်အရှိ။ ။ရွှေမြင်းမိုရ်တောင်ခြေရင်းမှာ၊ နက်ခြင်းကိုသိ။

သော ဟိတိရဒေသတောပဋ္ဌာယ ကေဂုံလ ဒွဂုံလ ဝိဒတ္တိ ရတန ယဋ္ဌိဥသ-
ဘုပု ဂါဝုတဂါဝုတစုယောဇနာဒိဝသေန ဂမ္ဘိရောဟုတော ဂစ္ဆန္တောဂစ္ဆန္တော
သိနေရူပါဒမူလေ စတုရာသီတိ ယောဇနသဟဿဂမ္ဘိရော ဟုတော ဌိတောတိ
ဒသေတိ။ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ မဟာဝဂ် (သောဏဝဂ်-၂၇၂) ပဉ္စမသုတ်အဖွင့်။]

၁၀။ ဒသမပုစ္ဆာ။ ။သင်္ကန်းသွယ်မြတ်ခေါင်ဆုံးပေပ၊ တို့ဘုန်းသာသနာ။ ။
လင်းပွင့်သည့်အခါ။ ။လေးသစ္စာ ဉာဏ်ဝါပြည့်လျှမ်း။ ။
ရှေးဦးစွာ ဘယ်သူရတယ်ဟု၊ လူမိန်းမ မည်သညာဖြင့်၊ ကျမ်းရွှေစာ
ဘယ်နှယ်တွေ့တယ်၊ ခဲ့၍မိန့်စမ်း။

၁၀။ ဒသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။သင်္ကန်းသွယ် မြတ်ခေါင်ဆုံးပေပ၊ တို့ဘုန်း
သာသနာ။ ။လင်းပွင့်သည့်အခါ။ ။လေးသစ္စာ ဉာဏ်ဝါပြည့်
လျှမ်း။ ။ချွေးမတော် ခင်ပူရာနှင့်၊ ယသမယ် ရှင်သူဇာတို့၊
ဖိုလ်သောတာ လက်မှန်ရတယ်ဟု၊ လူမိန်းမ မည်သညာနှင့်၊
ကျမ်းရွှေစာ သည့်နှယ်တွေ့တယ်၊ ခဲ့၍မှတ်စမ်း။

ဒေသနာပရိယောသာနေယသဿမာတာ သုဘတာ၊ ပုရာဏဒုတိယိကာ စ
သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ သု။ (ကေဂုံတ္တရအဋ္ဌကထာ သုဇာတာဝတ္ထု
၃၁၀။ အကျယ်၎င်းမှာရှု။)

ဤကား—မြတ်စွာဘုရားမပျက်မောက် ကိုယ်တော်နှင့်တွေ့၍ ရှေးဦးစွာ
အကျွတ်ရသည်ကို ရည်သည်၊ ကိုယ်တော်နှင့် မတွေ့မှ၍ ရှေးဦးစွာ အကျွတ်ရ
သည်ကား ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသမီး ကာဠိတည်း။ (အကျယ်ကို အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌ-
ကထာ သောဏဝတ္ထုအဖွင့်တွင်ရှု။)

သာ သဗ္ဗမာတုဂါမာနံ အန္တရေ ပဋ္ဌမသောဘာပန္နာ သဗ္ဗဇေဋ္ဌကာ
အဟောသိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းဝတ္ထုအဖွင့်ပါ၍။)

ဤအလိုမူ—

သာကီနွယ် မြတ်ခေါင်ဆုံးပေပ၊တို့ဘုန်းသာသနာ။ ။လင်းပွင့်သည့် အခါ။ ။လေးသစ္စာ ဉာဏ်ဝါပြည့်လျှမ်း။ ။မယ်ကာဠိ ညိညိမြပါတဲ့၊ ဖိုလ်သောတာ လက်မှန်ရတယ်လို့၊ လူမိန်းမ မည်သညာနှင့်၊ ကျမ်းရွှေစာ သည့်နွယ်တွေ၊ ခဲ့၍မှတ်စမ်း။ (ဤကား နောက်ဖြေတနည်း။)

၁၁။ ကောဒသမပုစ္ဆာ။ ။ပါယ်ရပ်ခွင် ဘုံဌာန၊ တောင့်တလို့ယူလို့။ ။ လူဖြစ်စဉ် ကောင်းမှုမျိုး၊ စိုက်ပျိုးကုသိုလ်။ ။တောင့်တတိုင်း ရသည် ဆို၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တဲ့တုန်း။ ။ဘယ်ကြမ္မာ ကံဟုန်ကြောင့်၊ ပါယ် ဘုံမှာ သန္ဓေရတယ်၊ ညွှန်းပနောင်ဘုန်း။

၁၁။ ကောဒသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ပါယ်ရပ်ခွင် ဘုံဌာန၊ တောင့်တလို့ယူလို့။ ။ လူဖြစ်စဉ် ကောင်းမှုမျိုး၊ စိုက်ပျိုးကုသိုလ်။ ။တောင့်တတိုင်း ရသည်ကို၊ ဇာတ်ဝိဓိရရှိသား။ ။နဂါး ဂဠုန်တို့၊ ရှေးကံဟုန် အပရာကြောင့်၊ ပါယ်ဘုံမှာ သန္ဓေရတယ်၊ မှတ်ပ ညီဘွား။

စမေယျ နဂါးမင်း စသည်တို့ကို ယူလေ၊ ထိုသူတို့သည် ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယ ကုသိုလ်ကြောင့်လည်း မဟုတ်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း - ဒုဂ္ဂတိပဋိသန္ဓေကို ကုသိုလ်ကံမပေးသောကြောင့်တည်း၊ မပေးလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ပဝတ္တိ အကျိုးကို နတ်စည်းစိမ်နှင့် အတူပေးသနည်း ဟူငြားအံ့၊ အနန္တရဘဝက ယခင် ကုသိုလ်သည်ပင် အပရာပရိယဝေဒနီယ ဖြစ်၍ ပဝတ္တိအကျိုးကို ပေး သည်ဟု မှတ်ရာ၏၊ အပရာပရိယဖြစ်မှု သုံးဘဝမြောက် မဟုတ်သေးတကား ဟူငြားအံ့၊ မမြောက်သော်လည်း ပဋိသန္ဓေအကျိုးမဟုတ်၊ ပဝတ္တိအကျိုးဖြစ် သောကြောင့်တည်း။

အပရေ အပရေ ဒိဋ္ဌဓမ္မတော အညသ္မိံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အတ္တဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗံ ကမ္မံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ။ (ဋီကာကျော်-၁၇၀။)

အပရသ္မိံ အတ္တဘာဝတော အညသ္မိံ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ အတ္တဘာဝေ ဝေဒိ တဗ္ဗံ ဖလံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ။ (နေတ္ထိအဋ္ဌကထာပါဌ်။)

၁၂။ ဒွါဒသမပုစ္ဆာ။ ။သက်တော်ရွယ် ခုနစ်နှစ်က၊ ရဟန်းဖြစ်အမှန်ပင်။ ။ ထူးလှကြောင်းအင်။ ။ကျော်စောငယ်ထင်၊ သခင်မြတ်သုံး။ ။ ဘယ်မျိုး ဘယ်ဆွေနှင့်၊ ဘယ်မြို့နေ ဘယ်ပြည်သား၊ ဘူများတဲ့ တုန်း။

၁၂။ ဒွါဒသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။သက်တော်ရှယ် ခုနစ်နှစ်က၊ ရဟန်းဖြစ်အမှန်ပင်။ ။
 ဂုဏ်အနေ အသရေထူးတယ်၊ မြတ်သုံးဦးကျော်တဲ့ သခင်။ ။
 သာဝတ္ထိပြည်မဝယ်၊ ဒုဂ္ဂတ မျိုးမှာထင်၊ ထေရ်အရှင်ပါက။ ။သဗ္ဗညု
 ရွှေအာဘော်ကို၊ ပညာတော် နှိုင်းညှိနိုင်စွ။ ။အဋ္ဌဝိဒေသ၌၊ နိဂမာ
 မုဏ္ဍက၊ သုမနုရွှေကိုယ်တော်မှာ၊ မျိုးဝဿသာ။ ။ မြတ်ဘုန်းဒဗ္ဗ
 ရတနာမူ၊ နုပိယာမြို့မင်းတဲ့လေး။

ပစ္စိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေ၊ သပါကယောနုပါဂမိံ။ ။

(သောပါက အပဒါန်ပါဠိတော်-၇၀။)

ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဒုဂ္ဂတိတ္ထိယာ ကုစ္စိမိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။
 (သောပါက အပဒါန် အဋ္ဌကထာ။)

အထ နံ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌဝိယံ ပဗ္ဗတပါဒေ မုဏ္ဍနိဂမော နာမ အတ္ထိ၊ တတ္ထ မဟာ-
 မုဏ္ဍဿ နာမ ဥပါသကဿ မဟာသုမနော စူဠသုမနောတိ ဒွေ ပုတ္တာ၊
 တေသု စူဠသုမနော ဟုတော နိဗ္ဗတ္တောတိ အဒ္ဓသ။ (ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ၂။၃၇၇။
 သုမနဝတ္ထု။)

ဒွေ ကိရ သာမဏေရာ သတ္တဝသိကာ ဥပသမ္ပဒံ လဘိံ သု အယဉ္ဇ သုမနော
 သောပါကော စာတိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ ၂။၃၉၂။)

ဤအဋ္ဌကထာ၌ နှစ်ပါးဟူသည်ကား ဤကျမ်း၌ လာသည်ကို ရည်သည်။

အယံ ပန ဒဗ္ဗတ္တေရော မလ္လရဋ္ဌေ အနုပိယနဂရေ ဧကဿ မလ္လရညော
 ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ (ကေဂုံတ္တရအဋ္ဌကထာ-၂၁၄။)

အထ နံ အယံ ဒဗ္ဗော ဒဟရောယေဝ သမာနော မဟန္တဋ္ဌာနေ ဌိတောတိ
 သတ္တဝသိကာကာလေယေဝ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ-၂၁၅။)

၁၃။ တေရသမပုစ္ဆာ။ ။ငရဲကြီးအဝီစိမှာ၊ ပစ်ချဘိ ကံကြမ္မာ။ ။ဖြစ်သည့်
 ခါ ထိုဘဝ၊ နှစ်သက်လှပါ။ ။ဘယ်ခါ ဘယ်သတ္တဝါလေမှန်း။ ။
 ကျမ်းဂန်တွင် ဘယ်နှယ်ပြတယ်၊ ညွှန်းပဖြောင့်တန်း။

၁၄။ တေရသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ငရဲကြီး အဝီစိမှာ၊ ပစ်ချဘိ ကံကြမ္မာ။ ။
 ထိုသည့်ခါ ထိုဘဝ၊ နှစ်သက်လှပါ။ ။သန္ဓေခါ ထိုသတ္တဝါသာ
 ဘဲ။ ။ကျမ်းဂန်တွင် သည်နှယ်ပြတယ်၊ မုချမလွဲ။

ပဋိသန္ဓေနှောင် ဘဝင်တဆဲခြောက်ချက်၊ မနှောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ နောက်
ဘဝနိကန္တိက လောဘဘေဇာဖြစ်သည့်အခါကို ရည်သတည်း၊ ထင်ရှား၏။

၁၄။ စုဒ္ဓသမပုစ္ဆာ။ ။သတ္တဝါ ဇီဝိတကို၊ သတ်သည်ပ မှန်မသွေ။ ။
အင်ငါးဖြာစုံ လုံလောက်လျက်၊ ကံမမြောက်ပေ။ ။အိပ်မက်လည်း
မဟုတ်ချေ၊ စေ့ရေပင်ကြံဆ။ ။ဘယ်သူ့ကို ဘယ်နှယ်သတ်၊
မှတ်သိချင်လှ။

၁၄။ စုဒ္ဓသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။သတ္တဝါဇီဝိတကို၊ သတ်သည်ပမှန်မသွေ။ ။
အင်ငါးဖြာစုံ လုံလောက်လျက်၊ ကံမမြောက်ပေ။ ။အိပ်မက်
လည်း မဟုတ်ချေ၊ ကယ်ပင်လေ မှန်လှ။ ။ကိုယ်ရှင်ကို ကိုယ်ပင်
သတ်တယ်၊ မှတ်လေမုချ။

အရိယာ ဖြစ်မည့်ဆဲဆဲသူများပင် မိမိကိုယ်ကို မိမိတို့ သတ်ကြကုန်၏၊
ကမ္မပထမမြောက်။ ဂေါဓိကဝတ္ထု-စသည်တို့၌ ထင်ရှား၏။

၁၅။ ပန္နရသမပုစ္ဆာ။ ။ကိုယ်တိုင်ပင် သူ့ အသက်၊ သတ်ဖြတ်လျက်
မသေပါ။ ။အင်ငါးဖြာ မစုံချို၊ လွတ်ဘို့သင့်စွာ။ ။ထိုအရာ
ကာယကံဘော်ပြု။ ။ကာယကံ ဘယ်နှယ်မြောက်တယ်၊ ကျမ်း
ထောက်ပါမှ။

၁၅။ ပန္နရသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။မြတ်သုံးလူ ဘုရားကို၊ ပြစ်မှားတဲ့အကြံ။ ။
ကျောက်လုံးကို စက်ဆင်လို့၊ ကိုယ်တိုင်ပင် ဒေဝဒတ်၊ ချသတ်
သည့်ကံ။ ။ရွှေဝိညာဉ်ကြွေမချုပ်သော်လဲ၊ လောဟိတုပ္ပါဒ်နံငယ်၊
ကာယကံ ဤသို့။ ။အင်္ဂုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာနှင့်၊ မဟာဝါ ရွှေဝိဘင်း၊
ထင်လင်းဘဲကို။ ။

ဘုရားကို သေအောင်သတ်သော်လည်း မသေစအပ်။ မပြတ် မပေါက်
ကောင်းသော အရေတော်ရှိသဖြင့် သွေးစိမ်းတည်ရုံမျှသာ ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓ
လောဟိတုပ္ပါဒ်ကံသည် မသေသော်လည်း ကာယကံ ကမ္မပထမြောက်၍
အနန္တရိုက်ဖြစ်သဖြင့် သေသည့် အခြားမဲ့၌ ငရဲမှာ ကျရလေသည်။

လောဟိတုပ္ပါဒ် တထာဂတဿ အဘဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန
စမ္မစ္ဆန္တံ ကတာ လောဟိတဿ ပဂ္ဂရဏံ နာမ နတ္ထိ။ သရီရဿ ပန အန္တော-
ယေဝ ကေသ္မိံ ဌာနေ လောဟိတံ သမောသရတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပဝိဇ္ဇာသိလာ-

တော ဘိန္ဒိတော ဂတံ သက္ခလိကာပိ တထာဂတဿ ပါဒန္တံ ပဟရိ။ ဖရသု-
ပဟရိတော ဝိယ ပါဒေါ အန္တောလောဟိတမေဝ အဟောသိ၊ တထာ
ကရောန္တဿ အာနန္တရိယံ ဟောတိ။ (ဧကဂုံတ္ထရ အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝါ အဋ္ဌ-
ကထာ၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ-၄၀၈။)

ဤကား မသေသော်လည်း ကံမြောက်ကြောင်း။ “ဧတေသု စ ပဉ္စသု
သံဃဘေဒေါ ဝစိကမ္ပံ၊ သေသာနိ ကာယကမ္မာနီတိ ဧဝံ ကမ္မတောပိ ဝိညာ-
တဗျော ပိနိစ္ဆယော။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ-၄၀၉။)

ဤကား ၎င်းကံ၏ ကာယကံမည်ကြောင်း။

၁၆။ သောဠသမပုစ္ဆာ။ ။ သဘောမှန် အနက်ကင်း၊ ပြိန်ဖျင်းသည့်
ဝါစာ။ ။ အင်နှစ်ဖြာ စုံညီကြိုက်လျက်၊ လွဲမထိုက်ပါ။ ။ အိပ်မက်
လည်းမဟုတ်ပါ၊ ကျမ်းလာဘဲမလွဲ။ ။ ဘယ်အင်္ဂါ ဘဲ နှယ်ချွတ်လို့၊
လွတ်ရသလဲ။

၁၆။ သောဠသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ သဘောမှန် အနက်ကင်း၊ ပြိန်ဖျင်းသည့်
ဝါစာ။ ။ အင်နှစ်ဖြာ စုံညီကြိုက်လျက်၊ ကံမထိုက်ပါ။ ။
အိပ်မက်လည်း မဟုတ်ပါ၊ ကျမ်းလာဘဲမလွဲ။ ။ နာဘဲသူ မယုံ
ချွတ်လို့၊ လွတ်ရသဘဲ။

သီတာ, ရာမ စသော အကျိုးမဲ့စကားကို ရှေ့ရှုခြင်း, ယင်းစကားကို
ပြောခြင်း-အင်္ဂါနှစ်ပါးညီသော်လည်း နာသူ မယုံလျှင် ကံမမြောက်၊ ယုံမှ
မြောက်သတည်း။

တဿ ဒွေ သမ္ဘာရာ ဘာရတယုဒ္ဓ သီတာဟရဏာဒိ နိရတ္ထကကထာ-
ပုရေက္ခာရတာ တထာရူပိကထာကထနဉ္စ ပရေ ပန တံ ကထံ အဂဏှန္တေ
ကမ္မပထဘေဒေါ နတ္ထိ၊ ပရေန သမ္ပပ္ပလာပေ ဂဟိတေယေဝ ဟောတိ။
(အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ-၁၄၃၊ သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာ စသည်။)

၁၇။ သတ္တရသမပုစ္ဆာ။ ။ အကုသိုလ်မူလသုံးတို့၊ သုံးဘုံလုံးလူ သန္တာန်။ ။
ဖြစ်ကြကေန်။ ။ ကြိမ်ဖန်ဖန်၊ ဖြစ်ဟန်ဆပွား။ ။ ဟိတ်သုံးဖြာ ထိုမူလ၊
ဘယ်ဟိတ်ကများ။

၁၇။ သတ္တရသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ အကုသိုလ်မူလသုံးတို့၊ သုံးဘုံလုံးလူ သန္တာန်။ ။
ဖြစ်ကြကေန်။ ။ ကြိမ်ဖန်ဖန်၊ ဖြစ်ဟန်ဆပွား။ ။ ဟိတ်သုံးဖြာ
ထိုမူလတွင်၊ မောဟကများ။

လောဘော ဗဟုလံ သတ္တေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အဂ္ဂိဝသေန ဗဟုသော လောကဝိနာသော-ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စသည်လာသော်လည်း အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်တိုင်း မောဟပါ၍ မောဟဟိတ်သည် သဗ္ဗာကုသလ သာဓာရဏ ဖြစ်သောကြောင့် များသတည်း။

၁၈။ အဋ္ဌာရသမပုစ္ဆာ။ ။ဇေတဝန်အာရာမမှ၊ တိဿတဲရဟန်းငယ်။ ။ မဝတ်ခင် ထိုသင်္ကန်း၊ သန်းဖြစ်ရတယ်။ ။ထိုအပါယ် ဘယ်ကံက ဆောင်သွား။ ။သင်္ကန်းကို တပ်ရုံမျှနှင့်၊ ဖြစ်ရသလား။

၁၉။ အဋ္ဌာရသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဇေတဝန်အာရာမမှ၊ တိဿတဲရဟန်းငယ်။ ။မဝတ်ခင် ထိုသင်္ကန်း၊ သန်းဖြစ်ရတယ်။ ။ထိုအပါယ် ရှေ့ဝယ်ဤခု။ ။ဥပငယ် အပရာတို့၊ ခွင့်သာအောင်တပ်သည့် ဇောက၊ သြကာသပြု။

မိမိဥစ္စာ၌ တပ်ရုံမျှဖြင့် အပါယ်ပဋိသန္ဓေ မပေးနိုင်ငြားသော်လည်း ရှေးဘဝက အပရာပရိယဝေဒနီယကံ၊ ဤဘဝ၌ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယ အကုသိုလ်ကံ တပါးအား အခွင့်ပြုသတည်း၊ တိဿဗြဟ္မာကြီး၏ ဈာနနိကန္တိက လောဘဇော သည် လူ့ဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံအား အခွင့်ပြုသကဲ့ သို့တည်း။

ဥပသာတကမ္ပံ ပန သဗ္ဗသော ဥပစ္စိန္တိတွာ သြကာသံ ဒေတိ။ န ပန သယံ ဝိပါကနိဗ္ဗတ္တကံ၊ ဧဝံ ဟိ ဇနကတော ဣမဿ ဝိသေသော သုပါကဇောတိ ဝဒန္တိ - ဟူသော အာစရိယဝါဒနှင့် အညီ ယင်းတိဿ၏ လောဘဇော သည် ဥပသာတက ကိစ္စဖြစ်၍ အကုသိုလ်ကံတပါးအား သြကာသပြုသတည်း။

၁၉။ ကျေနပ်သတိမပုစ္ဆာ။ ။တပါးသူ လွန်စုံမက်၊ သက်မရှိ ဘဏ္ဍာ။ ။ ထိုဥစ္စာ ထိုသူ လက်မှ၊ ကွေကွင်းအောင် ပြောဆိုဖျက်၊ ပျက်၏ မှန်စွာ။ ။ဖျက်သူမှာဘယ်ကံသာဆိုသင့်။ ။ဆုံးဖြတ်ရန်မလို တောင်း၊ ဉာဏ်လောင်း၍ချင့်။

၁၉။ ကျေနပ်သတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။တပါးသူ လွန်စုံမက်၊ သက်မရှိ ဘဏ္ဍာ။ ။ ကွေကွင်းအောင် ပြောဆိုဖျက်၊ ပျက်၏ မှန်စွာ။ ။ဖျက်သူမှာ အဒိန္နာကံငြိ။ ။ဓုရနိက္ခေဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆေပဏ္ဍိတော၊ ဥေယျောဣတိ။

ဘဏ္ဍဝိနာသဒ္ဓါရဿ ပန ကတတ္တာ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတိ။ အာဟုရာပေန္တေသု အဒေဒတော သာမိကာနံ ဓုရနိက္ခေပေန ပါရာဇိကံ။ (သမန္တပါသာဒိကာ အဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယပါရာဇိကအပွင့်။)

၂၀။ ဝိသတိမပုစ္ဆာ။ ။စေတနာသုံးတန်မျှတွင်၊ ပုဗ္ဗတံစေတနာ။ ။ပဋိသန်
နောင်ဖလ၊ ပေးသင့်လှပါ။ ။ဘယ်သူမှ၊ ရှေ့စေတနာအကျိုး။ ။
ဘယ်ဂတိ ဘယ်ဌာန်၌၊ ပဋိသန်နေလေရတယ်၊ ကျမ်းပြုလို့ကိုး။

၂၀။ ဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သူမိပါတဲ့၊ ဇောပိတိရွှင်စွာ။ ။
စေတီတွင် ပန်းတင်သွားမှာလ၊ နွားသားသည် ရင်ကိုတိုက်၊ လမ်း၌
ဆုံးရှာ။ ။ပူဇော်ခင် ပါရဘဲကိုဘဲ၊ မိညဲဇဲစေတနာ၊ ဝတိန်မှာဖြစ်
သော။ ။ပါဠိအဋ္ဌကထာနှင့်၊ ကျမ်းရွှေစာ ဝိမာနမှ၊ ဟောပြု
သကော။

ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ရညာ အဇာတသတ္တုနာ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓါ ဘဂဝ-
တော သရီရဓာတုယော ဂဟေတွာ ထူပေ စ မဟေ စ ကတေ ရာဇဂဟဝါသိနိ
အညတရာ ဥပါသိကာ ပါတောဝ ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနာ “သတ္တု ထူပံ ပူဇေ-
ဿာမိ”တိ ယထာလဒ္ဓါနိ စတ္တာရိ ကောသာတကိပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ သဒ္ဓါ-
ဝေဂေန သမုဿာဟိတမာနသာ မဂ္ဂပရိဿယံ အနုပဓာရေတွာဝ ထူပါဘိ-
မုခိ ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ တရုဏဝစ္ဆာ ဂါဝိ အဘိဓာဝန္တိ ဝေဂေန အာပတိတွာ
သိဂေန် ပဟရိတွာ ဇိဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ သာ တာဝတိ သဘဝနေ နိဗ္ဗုတ္တ-
န္တိ သက္ကဿ ဒေဝရညော ဥယျာနကိဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တဿ ပရိဝါရဘူတာနံ အစု-
တိယာနံ နာဋကကောဋိနံ မဇ္ဈေ အတ္တနော သရီရပဘာယ တာ သဗ္ဗာ အဘိ-
ဘဝန္တိ သဟ ရထေန ပါတုရဟောသိ။ (ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ-၁၇၄။)

၂၁။ ကေဝိသတိမပုစ္ဆာ။ ။မြတ်သုံးလူ ထိပ်ပန်။ ။ပါရမီဖြည့်ကာလတွင်၊
စိတ်ဒုက္ခမရှိပါဟု၊ ဋီကာရှင်ဉာဏ်ကဝိ၊ ဖွင့်ဘိအမှန်။ ။စိတ်ဒုက္ခ-
ကာယိကေကို၊ သံသာရေ အနုဘောဟု၊ ဗုဒ္ဓဗောဓိနှင့်ဆိုဟန်ငယ်၊
ဋီကာဉာဏ်တူဘူး။ ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်မထေရ်တို့၊ မိန့်ကြသည် ညီမဖြောင့်၊
ဘယ်တုက်ကြောင့်ထူး။

၂၁။ ကေဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ပါရမီဖြည့်ရခြင်းကြောင့်၊ စိတ်ဆင်းရဲမရှိ
ဟန်။ ။ဋီကာရှင်ဉာဏ်ကဝိ၊ ဖွင့်ဘိအမှန်။ ။နာနာဘာဝိနာဘော
ကိုလ၊ ဗုဒ္ဓဗောဓိ ဆရာဉာဏ်ငယ်၊ သန္ဓာယ တူဘူး။ ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်
မထေရ်တို့၊ မိန့်ကြသည် ညီမဖြောင့်၊ သည်တုက်ကြောင့်ထူး။

ကာယိကံ ခေဒမုပါဂတော ပရိဿမပုတ္တောတိ အတ္ထော။ (သာရတ္ထဒီပနီ။)

ဒုက္ခခိန္နဇနဒဿနဒုက္ခခိန္နောတိ ဒုက္ခေန ခေဒပုတ္တဇနာနံ ဒဿနေန
ဥပ္ပန္နကာယိကသင်္ခါတဒုက္ခေန ခိန္နော ခေဒပုတ္တော ဝိသာရဒပုတ္တောတိ
အတ္ထော။ (ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ။)

ဋီကာဖွင့်ဟန်—

ယံကိဉ္စိ မာနုသံ ဒါနံ၊ အဒိန္နံ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
ယောပိ ယာစေယျ မံ စက္ခု၊ အဒေယျံ အဝိကမ္ပိတော။—

စသည်ကို ဋီကာရည်သည်။

ဒီဃရတ္တံ ခေါ် ဘိက္ခဝေ တိဗ္ဗံ ပစ္စနဘူတံ၊ ဗျသနံ ပစ္စနဘူတံ။— စသည်ကို ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ရည်သည်။

၂၂။ ဒွါဝိသတိမပုစ္ဆာ။ ။ဒေါင်းဗိမာန်ယုန်မင်းနန်း၊ စံမြန်းကြကုန်ပါ။ ။
တေဇာဂ္ဂိန် ဂုဏ်သိရ်ထူး၊ နတ်မှူးတို့မှာ။ ။လေးသစ္စာ ဉာဏ်ဝါ
ပြောင်ရွန်း။ ။ဘယ်ဓမ္မဒေသနာဖြင့်၊ ဖိုလ်သောတာ ဘယ်မှာရ
တယ်၊ ကျမ်းပြု၍ညွှန်း။

၂၂။ ဒွါဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဒေါင်းဗိမာန်ယုန်မင်းနန်း၊ စံမြန်းကြကုန်ပါ။ ။
တေဇာဂ္ဂိန် ဂုဏ်သိရ်ထူး၊ နတ်မှူးတို့မှာ။ ။လေးသစ္စာ ဉာဏ်ဝါ
ပြောင်ရွန်း။ ။သမယငယ်ဟု၊ ဓမ္မဒေသနာနှင့်၊ မဟာဝန်ကပ္ပိလ
မ္မာလ၊ ဖိုလ်သောတာ ကော်ရတယ်လို့၊ ဋီကာထာရှေသံယုတ်မှာ၊
ဟောထုတ်လို့ညွှန်း။

ပဇံ မမန္တိ စန္ဒိမသုရိယာ ကိရ ဒေပိ ဒေဝပုတ္တာ မဟာသမယသုတ္တကထန-
ဒိဝသေ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာ။ တေန ဘဂဝါ “ပဇံ မမ”န္တိ အာဟ။
ပုတ္တော မမ ဒေသောတိ အတ္တော။ (သဂါထာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ ဒေဝပုတ္တသံယုတ်၊
၁၀၁။ သုရိယသုတ်အဖွင့်။)

၂၃။ တေဝိသတိမပုစ္ဆာ။ ။လူဇာတ်မှန်အမိရင်း၊ မြင်ပြင်း၍ သတ်လေ။ ။
လူဇာတ်မှန် ထိုသည့်သားကြောင့်၊ မယ်ဘုရားသေ။ ။အင်ငါးထွေ
စုံပေမချို။ ။ထိုသည့်ကံယုတ်တေကြောင့်၊ နောင်သန္ဓေ မနေရတယ်၊
ညွှန်းပဘယ်သို့။

၂၃။ တေဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။လူဇာတ်မှန်အမိရင်း၊ မြင်ပြင်း၍ သတ်
လေ။ ။လူဇာတ်မှန် ထိုသည့်သားကြောင့်၊ မယ်ဘုရားသေ။ ။အင်
ငါးထွေ စုံပေမချို။ ။ထိုသည့်ကံယုတ်တေကြောင့်၊ နောင်သန္ဓေ
မနေရလျှင်၊ မုချပင် သီလဝါနှင့်၊ ပိတာကံ ကျန်ဂဗ္ဘကို၊ သင်းပြုသမှု။

ယေန စ ပဉ္စပေတာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ဟောန္တိ၊ တဿ သံဃဘေဒေါ-
 ယေဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ၊ သေသာနိ “အဟောသိကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မ-
 ဝိပါကော”တိ ဝေမာဒိသု သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ သံဃဿ ဘေဒါဘာဝေ လောဟိ-
 တုပ္ပါဒေါ၊ တဒဘာဝေ အရဟန္တဿာတော၊ တဒဘာဝေ စ သစေ ပိတာ သီလဝါ
 ဟောတိ မာတာ ဒုဿီလာ၊ နော ဝါ တထာ သီလဝတီ၊ ပိတုဃာတော ပဋိသန္ဓိ-
 ဝသေန ဝိပစ္စတိ။ သစေ မာတာပိတုဃာတော၊ ဒွိသုပိ သီလေန ဝါ ဒုဿီလေန
 ဝါ သမာနေသု မာတုဃာတောဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။ မာတာ ဟိ ဒုက္ကရ-
 ကာရိနိ ဗဟူပကာရာ စ ပုစ္ဆာနန္တိ။ (ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ-၇၈, အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌ
 ကထာ-၃၅၇, ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ။)

၂၄။ စတုဝိသတိမပုစ္ဆာ။ ။ဟိတ်သုံးထွေအကြောင်းကြောင့်၊ မကောင်း
 မှုဖြစ်လေဘယ်။ ။ကာယ ဝစီနှင့်၊ မနသိသညာပြု၊ သုံးခုကံဝယ်။ ။
 ပြစ်ကြီးငယ်၊ ဘယ်နှယ်ညှိနှိုင်း။ ။ဘယ်ကံက ပိုမိုလို့၊ အကျိုးကို
 ဖြစ်စေသင့်၊ ဟောဖွင့်မှန်တိုင်း။

၂၄။ စတုဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဟိတ်သုံးထွေအကြောင်းကြောင့်၊ မကောင်း
 မှုဖြစ်လေဘယ်။ ။ကာယ ဝစီနှင့်၊ မနသိသညာပြု၊ သုံးခုကံဝယ်။ ။
 ပြစ်ကြီးငယ်၊ သည့်နှယ်ညှိနှိုင်း။ ။နိယတ်ကယ်မိစ္ဆာကြောင့်၊ မနော
 သာပိုမိုလို့၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေသင့်၊ ကျမ်းဖွင့်မှန်တိုင်း။

နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကမ္ပေပိ သမနုပဿာမိ၊ ယံ ဝေ ဟောသာဝဇ္ဇံ၊
 ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ ဘိက္ခဝေ မဟာသာဝဇ္ဇာနိ။
 (ဧကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်-၃၅။)

ပဉ္စ ဟိ အာနန္တရိယကမ္မာနိ မဟာသာဝဇ္ဇာနိ၊ တေဟိပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝ
 မဟာသာဝဇ္ဇတရာတိ အဓိပ္ပာယော။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၃၇၁။ အကျယ် ရှု။)

၂၅။ ပဉ္စဝိသတိမပုစ္ဆာ။ ။ဥေယျခင်းထွေလုံးကို၊ သိမ်းကျုံး၍ သိသည်
 မှန်။ ။သဗ္ဗညုဉာဏ်။ ။ယှဉ်သင့်ဟန်၊ မှတ်ရန်မယွင်း။ ။ဘယ်စိတ်မှာ
 သမ္ပယော၊ ဟောပထင်လင်း။

၂၅။ ပဉ္စဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဥေယျခင်းထွေလုံးကို၊ သိမ်းကျုံး၍ သိသည်
 မှန်။ ။သဗ္ဗညုဉာဏ်။ ။ယှဉ်သင့်ဟန်၊ မှတ်ရန်မယွင်း။ ။
 အသင်္ခါ၊ မဟာကြိယာသမ္ပယောငယ်လို့၊ ဟောင့်ထင်လင်း။

ယံ အနန္တလောကဓာတုသု အနန္တသတ္တသင်္ခါရာရမ္မဏိကံ ကာမာဝစရံ
သောမနဿသဟဂတံ ဝါ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဝါ အသင်္ခါရိကကြိယာစိတ္တ-
သမ္ပယုတ္တံ ဉာဏံ၊ တံ သဗ္ဗညုတဉာဏံ နာမ ဟောတိ။ (ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ။)

၂၆။ ဆဗ္ဗိသတိမပုစ္ဆာ။ ။ဤလူ့ ဘုံဌာနတွင်၊ ဖြစ်ကြသည့်အချို့လူ။ ။
ရောဂါကထူ။ ။ရှေးကံကြောင့်ဟူ၊ ထိုသူမှာ ကံမုဆိုးရေး။ ။
ဥပငယ် အပအရာနှင့်၊ နှစ်ဖြာတွင် ဘယ်ကံသင့်၊ ကျမ်းလာနှင့် ရှေး။

၂၆။ ဆဗ္ဗိသဘိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဤလူ့ ဘုံဌာနတွင်၊ ဖြစ်ကြသည့် အချို့
လူ။ ။ရောဂါကထူ။ ။ထိုသည့်သူ၊ ကံမုဆိုးရေး။ ။ဒိဋ္ဌငယ်အပရာ
လို့၊ သည်ကိုသာ မှတ်ယူသင့်၊ ကျမ်းနှင့်မဝေး။

ဒိဋ္ဌဓမ္မအရာကား—“ဝေဒနံ ဖရူသံ ဇာနိံ” အစရှိသော ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊
မောဂ္ဂုလ္လာနဝတ္ထု-၃၄, ကောကာလိကတပနိယဝတ္ထု စသည်။

အပရာပရိယကား—သုပ္ပဗုဒ္ဓ သူနူ။ ယာ ပနဿ နာနာစေတနာ တဒါ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တာ အပရာပရိယဘူတာ၊ သာ အပရာပရိ-
ယဝေဒနိယေနော ပုညကမ္မေန မနုဿေသု တိဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ ဒိန္နာယ
ပဝတ္တိယံ ကုဋ္ဌိဘာဝံ ဒါလိဒ္ဓိယပရမကာရုညတံ အာပါဒေသိ။ [ဥဒါန်း အဋ္ဌ-
ကထာ၊ မဟာဝဂ် (သောဏဝဂ်-၂၆၅။) တတိယ။]

၂၇။ သတ္တဝီသတိမပုစ္ဆာ။ ။ဇောအပေါင်းကမတို့၊ ယေဘုယျခုနစ်ခါ။ ။
စောကြကုန်ပါ။ ။တွေဝေသူမှာ၊ မုစ္ဆာတွင်ဘယ်ရှေ့။ ။အကြိမ်
ကိုမှန် သဘော၊ ဟောတော့နော်ဖေ။

၂၇။ သတ္တဝီသဘိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဇောအပေါင်း ကမတို့၊ ယေဘုယျခုနစ်
ခါ။ ။စောကြကုန်ပါ။ ။တွေဝေသူမှာ၊ အဋ္ဌကထာမတွေ့။ ။ငါး
ခြောက်ကြိမ် ဋီကာဟောတယ်၊ ပြောလိုက်ခဲ့ဖေ။

မန္တပုပ္ပတ္တိယံ ပန မရဏကာလာဒီသု ပဉ္စဝါရမေဝ။ (အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ
အဋ္ဌကထာ။)

မရဏကာလာဒီသုတိ အာဒိသဒ္ဓေန မုစ္ဆာကာလံ သင်္ဂဏှာတိ။ (ကျော်
ဆိုသည့်ဋီကာ-၁၅၅။)

တသ္မာ မုစ္ဆကာလေ ပန ဝိသညီဘာဝတော မန္တိဘူတဝေဂတာတိ ယုဇ္ဇတိ။
(မဏိမဉ္ဇူ။)

ပဉ္စမတ္တာနိ သုတ္တမုတ္တိတာဒိကာလေ သတ္တပါကတိကာကာလေ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။
(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။)

သံခေပဝဏ္ဏနာဋိကား—ခြောက်ကြိမ်ဆို၏။

၂၇။ အဋ္ဌဝိသတိမပုစ္ဆာ။ ။ နှစ်ဦးသားဗာလတို့၊ မိုက်ကြသည့်အနေ။ ။
တဦးသားဗာလက၊ ရဟန္တာကေန္တကို၊ ဤသူလျှင် ဒုဿီလဟု၊
မြှက်ဟတုံပေ။ ။ တဦးမှာဒုဿီလကို၊ ရဟန္တာကေန္တဟု၊ ခုန်းနှုတ်
ကဖွင့်ချေသည်၊ ဆိုပုံလေလွန်ရိုင်း။ ။ နှစ်ပါးစုံ ထိုကံညစ်တွင်၊
အပြစ်ကယ် ဘယ်ကလေးတယ်၊ မေး၏ချင့်နှိုင်း။

၂၈။ အဋ္ဌဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ နှစ်ဦးသားဗာလတို့၊ မိုက်ကြသည့်အနေ။ ။
တဦးသား ဗာလက၊ ရဟန္တာကေန္တကို၊ ဤသူလျှင် ဒုဿီလဟု၊
မြှက်ဟတုံပေ။ ။ တဦးမှာ ဒုဿီလကို၊ ရဟန္တာကေန္တဟု၊ ခုန်း
နှုတ်ကဖွင့်ချေသည်၊ ဆိုပုံလေလွန်ရိုင်း။ ။ နှစ်ပါးစုံ ထိုကံညစ်မှာ၊
အပြစ်ကယ် အတူရှိတယ်၊ ပြေ၏မှန်တိုင်း။

ယော နိန္ဒိယံ ပသံသတိ၊ တံ ဝါ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယော။
ဝိစိနာတိ မုခေန ဘော ကလိံ၊ ကလိနာ တေန သုခံ န ဝိန္ဒတိ။

(စတုက္ကအင်္ဂုတ္တရ သဂါထာဝဂ္ဂ ဗြဟ္မသံယုတ်၊ တုဗ္ဗဗြဟ္မသုတ် ပါဠိ
တော်-၁၅၁။)

နိန္ဒိယန္တိ နိန္ဒိတဗ္ဗဒုဿီလပုဂ္ဂလံ။ ပသံသတိတိ ဥတ္တမတ္ထေ သမ္ဘာဝေတွာ
ခိဏာသဝေါတိ ဝဒတိ။ တံ ဝါ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယောတိ ယော ဝါ
ပသံသိတဗ္ဗော ခိဏာသဝေါ၊ တံ အန္တိမဝတ္ထုနာ စောဒေန္တော ဒုဿီလော
အယံတိ ဝဒတိ။ ကလိနာ တေနာတိ တေန အပရာဓေန သုခံ န ဝိန္ဒတိ၊
နိန္ဒိယပသံသာယဟိ ပသံသိယနိန္ဒာယ စ သမကောဝ ဝိပါကော။ (၎င်း ဋ္ဌ-၁၉၇။)

၂၉။ ကေုနတိ သတိမပုစ္ဆာ။ ။ ပဏ္ဍိတဉာဏ်ရှင်က၊ တရားဖြင့်မိန့်ဆို။ ။
လူပေါင်းကုဋေတို့၊ အထွေထွေလှူဒါန၊ ပြုကြကြည်ညို။ ။
ကုဋေကုန်လူပေါင်းတို့၊ ရကောင်းသည့်ကုသိုလ်ကို၊ တခုလို့ပုံထား။ ။
နှိုးဆော်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မြတ်ကုသိုလ်ကံဟုန်နှင့်၊ နှစ်ပုံကိုထောက်
မျှော်ရှု၊ ဘယ်စုကများ။

၂၉။ ကေုနတိ သတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ ပဏ္ဍိတဉာဏ်ရှင်က၊ တရားဖြင့်မိန့်ဆို။ ။
လူပေါင်းကုဋေတို့၊ အထွေထွေလှူဒါန၊ ပြုကြကြည်ညို။ ။
ကုဋေကုန်လူပေါင်းတို့၊ ရကောင်းသည့်ကုသိုလ်ကို၊ တခုလို့ပုံထား။ ။

နှိုးဆော်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မြတ်ကုသိုလ်ကံဟုန်နှင့်၊ သည်နှစ်ပုံအညီ
ဘက်ဟု၊ ကျမ်းထွက်ရှိသား။

သမာဒပကောံ ဟိ ဘိက္ခု။ ပိဏ္ဏာံယ ပဝိဋ္ဌေ ဒိဿာ ယာဂုဘတ္တာဒိနိ
သမာဒပေန္တော သဗ္ဗေသံပိ ဒါယကာနံ ကုသလေန သမကံ ကုသလံ ပါပု-
ဏာတိ။ (အဂ္ဂိတ္ထရ အဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၃၇၃။)

အကုသိုလ်၌လည်း ထိုအတူ—သမာဒပကောံ ဟိ ပါဏာတိပါတာဒိဿ၊
ဇဿံသတံ သမာဒပေန္တော တေသံ သဗ္ဗေသံပိ အကုသလေန သမကမေဝ
အကုသလံ ပါပုဏာတိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၃၇၃။)

၃၀။ တိသတိမပုစ္ဆာ။ ။ဥဘတောဗျည်းမက၊ ပုရိသအသွင်။ ။တပါး
ကညာနှင့်၊ ပေါင်းဘက်ခါ သန္ဓေပေး၊ မွေးသည့်သားလျှင်။ ။
မချစ်ခင်၊ မကြင်နာထိုသား။ ။ထိုဗျည်းကို သေအောင်သတ်
လျှင်၊ မိဘသတ်ကံနှစ်ချက်တွင်၊ ဆုံးဖြတ်ဉာဏ် ဘယ်နှယ်သက်တယ်၊
မြွက်ပထင်ရှား။

၃၀။ တိသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဥဘတောဗျည်းမက၊ ပုရိသအသွင်။ ။
တပါးကညာနှင့်၊ ပေါင်းဘက်ခါ သန္ဓေပေး၊ မွေးသည့်သားလျှင်။ ။
မချစ်ခင်၊ မကြင်နာထိုသား။ ။ထိုဗျည်းကို သေအောင်သတ်လျှင်၊
ဘသတ်ကံ သည်အချက်တွင်၊ ဆုံးဖြတ်ဉာဏ် သည်နှယ်သက်တယ်၊
မြွက်ကဲ့ထင်ရှား။

ပိတုကိစ္စဇနကသိဒ္ဓိပြီးသောကြောင့် “ဇနကော ပိတာ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ
နှင့်အညီ အဘပင် မှတ်ရာသည်၊ ပုရိသလိင်ပင်မဟုတ်သော်လည်း “ပရိဝတ္တိ-
တလိင်္ဂမ္ပိ မာတရံ ပိတရံ ဝါ ဇိဝိတံ ဝေါရောပေန္တဿ အနန္တရိယကမ္ပံ ဟောတိ-
ယေဝ။ သတိပိ ဟိ လိင်္ဂပရိဝေတ္တဒဿ ဝေ ဧကကမ္ပနိဗ္ဗတ္တော ဘဝင်္ဂပုဗန္ဓော
ဇိဝိတိန္ဒြိယပုဗန္ဓော စ န အညော” ဟူသော အနုဋ္ဌိကာ၊ တေရသကဏ်နှင့်အညီ
တခုသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော ဘဝင်အစဉ် ဇိဝိတိန္ဒြေအစဉ်သာ ဖြစ်သော
ကြောင့် အနန္တရိက်ကံလည်းမလွတ်၊ သို့ဖြစ်၍—

ပိတုသာတကေပိ ယေန မနုဿဘူတော ဇနကော ပိတာ သယမ္ပိ မနုဿ-
ဇာတိကေနေဝ သဉ္စိစ္စ ဇိဝိတာ ဝေါရောပိတော။ အယံ အနန္တရိယေန ပိတု-
သာဟကကမ္ပေန ပိတုသာတကောတိ အာဒိနာ သမ္ပံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အာဟ
ပိတုသာတကေပိ ဝေဝေ နယောတိ-ဟူသော ၎င်းရိုက်ကံနှင့်အညီ ပိတုသာတ်
ဟု ဆုံးဖြတ်ပေသတည်း။

၃၁။ ကေတိံ သတိမပုစ္ဆာ။ ။တိရစ္ဆာန်ဘုံတိုင်းမှ၊ ဖြစ်ရခြင်းမှန်အနေ။ ။
 နဂါး ဂဠုန်တို့၊ ဘယ်နှယ်ပုံ ဘယ်အကျိုးဖြင့်၊ တန်ခိုးကြီးပေ။ ။
 မနုဿဘုံကောင်းမှာ၊ လူပေါင်းတို့တတွေငယ်၊ ထိုတူလေမကြီး။ ။
 သို့ဖြစ်ဟန်၊ ကျမ်းဂန်လာ မှန်သဘောဖြင့်၊ ဟောနိုင်လျှင် ရွှေကိုယ်
 လေး၊ ပေးတော့အပြီး။

၃၁။ ကေတိံ သတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။တိရစ္ဆာန်ဘုံအတိုင်းမှ၊ ဖြစ်ရခြင်း မှန်
 အနေ။ ။နဂါး ဂဠုန်တို့၊ ဘယ်နှယ်ပုံ ဘယ်အကျိုးဖြင့်၊
 တန်ခိုးကြီးပေ။ ။မနုဿဘုံကောင်းမှာ၊ လူအပေါင်းတို့တတွေ၊
 ထိုတူလေမကြီး။ ။သည်ဖြစ်ဟန်၊ ဝေဘန်ကြံကြဲလျှင်၊ ဥမ္မာဒံ
 ဘာဂီရိမည်ကြောင့်၊ ကံအရာ မကြံသာအစိန္တိငယ်လို့၊ ရှင်တော်ပင်
 မိန့်တော်ရှိတယ်၊ ကျမ်းရှိအပြီး။

ကမ္မဝိပါကော ဘိက္ခဝေ အစိန္တေယျော၊ န စိန္တေတဗ္ဗော၊ ယံ စိန္တေန္တော
 ဥမ္မာဒဿ ဝိသာတဿ ဘာဂီ အဿ။ (စတုက္ကင်္ဂတ္တရပါဠိတော်-၃၉၂။)

၃၂။ ဗာတ္ထိံ သတိမပုစ္ဆာ။ ။လေးသင်္ချေ လွန်လေဘိ၊ သိန်းကပ်ရှိ ခေတ်
 တွင်။ ။အဖန်ဖန်ကျင်လည်ရှောင်း၊ လောင်းတို့သခင်။ ။
 သာသနာဝင်၊ ဖြစ်သည်လျှင်ရဟန်း။ ။ကိုးကြိမ်မျှတွက်ရေတယ်၊
 ဘယ်စိန္တေ ရှင်တော်ပုံမှာ၊ နဲ့ခဲလေမှန်း။

၃၂။ ဗာတ္ထိံ သတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။လေးသင်္ချေ လွန်လေဘိ၊ သိန်းကပ်ရှိ
 ခေတ်တွင်။ ။ကောဏ္ဍညာ၊ သုမင်္ဂလနှင့်၊ သုမေဓာ၊ သုဇာတ၊
 ဖုဿ၊ ဝေဿဘူကာ၊ ကကုသန်၊ ကောဏာဂ၊ ကဿပရှင်။ ။ကိုးပါး
 တွင်၊ သည်ပင်သာပါတဲ့။ ။တို့လောင်းတော်မြတ်စွာ၏၊ သာသနာ
 ကိုးကြိမ်ထမ်းကို၊ ကျမ်းကမှာခဲ။ (ဗုဒ္ဓဝင်၊ အပဒါန်အဋ္ဌကထာ၊
 အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာတို့နှင့်အညီ။)

၃၃။ တေတ္ထိံ သတိမပုစ္ဆာ။ ။မြန်လောက် သုံးသွယ်ကြားမှာ၊ ဖြစ်ပွား
 သည့်ဌာနီ၊ အယုဇ္ဇပုရိငယ်၊ နတ်ခြောက်လီအတွင်း။ ။မဟာရာဇ်
 ဝတိံ သာတွင်၊ ဘယ်ပုံမှာ ရေတွက်၍သွင်း။ ။ထိုဘုံနေ နတ်ခပင်း
 တို့၊ ရှည်ကြခြင်း အသက်ကို၊ ဘယ်မျှဟုဆို။ ။ကျမ်းဂန်ရှိ အလို
 ငယ်၊ ပြေဆိုရန် ညှိနှိုင်းပလေး။ (တချိုးကျ။)

၃၃။ တေတ္ထိံ သတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။မြန်လောက် သုံးသွယ်ကြား၊ ဖြစ်ပွား
 တဲ့ ဌာနီ၊ အယုဇ္ဇပုရိငယ်၊ နတ်ခြောက်လီအတွင်း။ ။မဟာရာဇ်

ဝတိန်သာတွင်၊ ဝတိန်မှာ ရေတွက်၍သွင်း။ ။ထိုဘုံနေ နတ်
ခပင်းတို့၊ ရှည်ကြခြင်း အသက်ကို၊ တထောင်ဟုဆို။ ။ကျမ်းဂန်ရှိ
အလိုငယ်၊ ဖြေဆိုရန် သည်တိုင်းပလေး။

တေ ပန အသုရာ အာယု ဝဏ္ဏ ယသ ဣဿရိယ သမ္ပတ္တိဟိ တာဝတိံသ-
သဒိသာဝ။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ၁။၂၇၁။
စသည်။)

တာဝတိံ သေသု ဒေဝေသု၊ ဝေပစိတ္တာသုရာဂတာ။
(နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒပါဌ် ၄၃၇-ဂါထာ)

၃၄။ စတုတိံသတိမပုစ္ဆာ။ ။ ဤကမ္ဘာဘဒ္ဒမှာ၊ ဖြစ်ဘူးကြကုန်သည်၊
ဝိသေသထူးလည်ငယ်၊ ဘွဲ့အမည်ထင်ရှား။ ။မဟာပါပ လေးတန်
ကို၊ ကျမ်းဂန်တွင် ဘယ်သို့မြက်ကြား။ ။မင်္ဂလာတရားမှာ၊ ဟော
ကြားသည့်ပါပါ၊ ထင်လွဲတတ်စွာ။ ။ပြည့်နိုးပ သေချာငယ်၊ ကျမ်း
ဂန်လာ ရှိတိုင်းပလေး။

၃၄။ စတုတိံသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဤကမ္ဘာဘဒ္ဒမှာ၊ ဖြစ်ဘူးကြကုန်သည်၊
ဝိသေသထူးလည်ငယ်၊ ဘွဲ့အမည်ထင်ရှား။ ။ပါပကြီး လေးတန်ကို၊
ကျမ်းဂန်တွင် ခွဲ၍ရှိသား။ ။မင်္ဂလာတရားမှာ၊ ဟောကြားတဲ့
ပါပါ၊ ဘူလုံလိမ့်အကွာ၊ ကမ္ဘာဦးကာလက၊ စေတိယမင်းယုတ်မာ၊
ဆိုမှသာတပါး၊ ကောကာလိအလားဖြင့်၊ ပြစ်မှားတဲ့ အရိယူပဝါဒီ။
နွားပျောက်ရှာ ပုဏ္ဏားသွမ်းလိုဘဲ၊ ခင်ပွန်းပျက်မိတ္တဒဗ္ဗိ။ ။
ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့၊ မာန်ကပ်ဖိတယ်၊ အကတညူတထူးသာပ၊ ကျေးဇူး
မသိတတ်ရှာ၊ ကြီးတဲ့ပါပါ။ ။ဟုတ်ဘူးလားဆွေမဟာငယ်၊ ကျမ်း
ရွှေစာ လာတိုင်းပလေး။

ယံ မုသာ ဘဏတော ပါပံ၊ ယံ ပါပံ အရိယူပဝါဒိနော။
မိတ္တဒုဗ္ဗေနာ စယံ ပါပံ၊ ယံ ပါပံ အကတညူနော။
တမေဝ ပါပံ ဖုသတု၊ ယော တေ ဒုဗ္ဗေ သုဇမ္ပတိ။

သိကြားကို ဝေပစိတ္တအသုရာနတ်မင်း ကျိန်သည့်ဂါထာ။ (သက္ကသံယုတ်
ပါဠိတော်-၂၂၇။)

ယံ မုသာ ဘဏတော ပါပန္နိ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ပဌမကပ္ပိကေသု စေတိ-
ယရညော ပါပံ သန္ဓာယာဟ။ အရိယူပဝါဒိနောတိ ကောကာလိကဿ
ဝိယ ပါပံ။ မိတ္တဒုဗ္ဗေနာ စယံ ပါပန္နိ မဟာကပိဇာတကေ မဟာသတ္တေ
ပဒုဋ္ဌစိတ္တဿ ပါပံ။ အကတညူနောတိ ဒေဝဒတ္တသဒိသဿ အကတညူနော ပါပံ။
ဣမာနိ ကိရ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ စတ္တာရိ မဟာပါပါနိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ-၃၁၅။)

၃၅။ ပဉ္စတိံသတိမပုစ္ဆာ။ ။ တပါးဌာန် ဘုံဘဝမှာ၊ လေးသစ္စသိမြော်၊
 အရိယပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ငယ်၊ ဘုံလေးဘော်တွက်ကျုံး။ ။ အရူပရုပ်ခွင်
 မှာ၊ ဘယ်ကြောင်းအင် ဖြစ်ကြသတုံး။ ။ များသူငါအားလုံးတို့၊ ဖြစ်ရှုံး
 သည့်ရုပ်ခွင်၊ လွတ်ဆုပန်ဆင်။ ။ မြက်ကြားပထင်ထင်ငယ်၊ ဆရာရှင်
 သိတိုင်းပလေး။

၃၅။ ပဉ္စတိံသတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ မဂ်မရ၊ အက္ခဏတတန်၊ လေးနိမ္မိ
 ရုပ်ဌာန်ဝယ်၊ ပုထုဇန်ထောင်ကြီး။ ။ ရှစ်ရပ်ပြစ်မဝင်လို၊ ပန်ဆင်ဆို
 တောင်းကြဆုသီး။ ။ တပါးဘုံဌာနက၊ လေးသစ္စဉာဏ်ရှိန်ငယ်၊ လျှ
 ထိန်ထိန်ပြောင်ညီး၊ သောတာပန်တည်ပြီးက၊ သမ္မောဓိပရာယနာ။ ။
 ပါယ်လေးတန်၊ ဘန်တခေါက်ကယ်မျှ၊ ပြန်မရောက်မြဲနိယတာ။ ။
 ပရသောသပစ္စယာငယ်၊ သည်အင်္ဂါတပုံပျက်သော်လည်း၊ အထက်
 မဂ်သုံးတန်ကို၊ မြန်းကြလို့လို့။ ။ ထို့ကြောင့်ကဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ငယ်၊
 ထိုဘုံမှာဖြစ်ကုန်၏လေး။

သောတာပန္နော အဝိနိပါတော နိယတော၊ သမ္မောဓိပရာယနော-စသည်
 နှင့်အညီတည်း။

၃၆။ ဆတ္တိံသတိမပုစ္ဆာ။ ။ ယုမိစ္ဆာ သုံးတန်တို့တွင်၊ တချို့မူကေန်၊
 မဂ်နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်ကို၊ တားမြစ်ဟန်မလဲ့။ ။ တချို့လျှင် မဂ်ကိုသာ၊
 အန္တရာပြုကြစမြဲ။ ။ တချို့မှာနှစ်ကဲ့ကို၊ မပြုဘဲအန္တရာ၊ ရှိကြသည်
 သာ။ ။ ထိုသုံးတန်မိစ္ဆာငယ်၊ ကျမ်းဂန်လာထင်ရှားစွာ၊ နောက်သား
 ဉာဏ်နုသူ၊ မှတ်စိမ့်လွယ်ကူ။ ။ ဉာဏ်ကြီးရှင်ဘုန်းလူငယ်၊ ထုတ်
 ဆောင်ယူဖော်ညွှန်းပလေး။

၃၆။ ဆတ္တိံသမတိဝိသဇ္ဇနာ။ ။ မိစ္ဆာဉာဏ်သုံးဝတွင်၊ နတ္ထိကမိစ္ဆာ။ ။ မဂ်
 နတ်ရွာသည်နှစ်ပါးကို၊ တားမြစ်ကြနိုင်ကုန်သည်သာ။ ။ အန္တဂ္ဂါဟ
 ဆယ်ပါးမှားလျှင်၊ မဂ်ကိုသာမြစ်မြဲ။ ။ သက္ကာယနှစ်ဆယ်ဆိုလျှင်၊
 ဘယ်ကိုပင်တားတတ်လေဘဲ။ ။ သည်အယူဟုတ်ဘဲလို့၊ ဟိတ်စွဲနှင့်
 ဒဠီအာဂုံ၊ ညွှန်းပြတပုံ။ ။ အယူလဲ့က ငရဲဘုံမှာ၊ မလဲ့နိုင်တုံ ဖြစ်မြဲကို
 တဲလေး။ ။ တမူခဲလို့တနဲ့ပုံမှာ၊ ကျောက်စစ်ရေကုန်နှစ်မြဲလိုတဲလေး။

နတ္ထိကမိစ္ဆာဆိုသော်လည်း အဟေတုက, အကိရိယမိစ္ဆာ တို့ကိုလည်းယူ။
 ကေစွာပိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သဂ္ဂါဝရဏာ စေဝ ဟောတိ မဂ္ဂါဝရဏာ စ၊ ကေစွာ နေဝ သဂ္ဂ-
 မဂ္ဂါဝရဏာ၊ တတ္ထ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ အကိရိယဒိဋ္ဌိ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိတိ အယံ တိဝိဓာ

သဂ္ဂါဝရဏာ စေတ ဟောတိ မဂ္ဂါဝရဏာ စ။ ဒသဝတ္ထုကာ အန္တဂ္ဂါဟိကာပိ မိစ္ဆာ-
ဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂါဝရဏာယေဝ ဟောတိ န သဂ္ဂါဝရဏာ။ ဝိသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
နေဝ သဂ္ဂမဂ္ဂါဝရဏာ။ ဣဒမ္ပန ဝိဓာနံ ပဋိကိပ္ပိတာ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ
ဘိက္ခဝေ သမန္နာဂတာတိ ဝစနတော အန္တမသော ဝိသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
ဥပါဒါယ ဒိဋ္ဌိ နာမ သဂ္ဂံ ဥပနေတုံ သမတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တံ နိရယသ္မိံ ယေဝ
နိမုဇ္ဇာပေတိတိံ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ မဂ္ဂမာသပ္ပမာဏာ ပါသာဏသက္ခရာ
ဥဒကေ ပြုပတိတာ ဥပရိ ပလဝမာနာ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တံ ဟေဋ္ဌာ
ပဝိသတိ။ ဝေမေဝ အန္တမသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပိ သဂ္ဂံ ဥပနေတုံ သမတ္တာ
နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တံ အပါယေသုယေဝ နိမုဇ္ဇာပေတိတိံ။ (ဧကင်္ဂုတ္တရ
အဋ္ဌကထာ-၃၆၉။)

၃၇။ သတ္တတိံ သတိမပုစ္ဆာ။ ။ နတ်ဘုရင်ဒေဝိန္ဒက၊ သဒ္ဓါလှကြည်ညို၊ အင်
လေးဖြာစုံသူကိုလျှင်၊ လွန်ရုံသေမြတ်နိုး။ ။ ပုထုဇဉ် အိမ်နေပင်ဖြစ်
စေပါ ဦးချရုံခိုး။ ။ သိနေရတောင်စိုးမှ၊ ရိုကျိုးတုပ်ဝပ်ပေ၊ ထူးလှ
အနေ။ ။ ထို အင်္ဂါလေးထေငယ်၊ မှန်ပုံသေဘယ်မှန်းသိ၊
ဖြောင့်တန်းကေဝလံ၊ မိန့်ပမြဲမြဲ။ ။ ပြဿနာဝေရံကို၊ ဖြေအောင်သံ
ဆော်ရွန်းပလေး။

၃၇။ သတ္တတိံ သတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ နတ်ဘုရင်ရိညွတ်၊ အကျင့်ဝတ်လေးတန်၊
အိမ်နေပုထုဇဉ်ငယ်၊ မှုအမှန်ဖြောင့်သား။ ။ ဓမ္မေန-တရားနှင့်၊
သားမယားမွေးမြူ၊ ဤတဆူသွင်းလို့မှတ်သား။ ။ လှူကုသိုလ်ဆယ်
ပါးကို၊ ကြိုးစားလေ့ခြာမချန်တယ်၊ ခါအမှန်မမှား၊ မြတ်ပုည သည်
တရားကိုလဲ၊ တပါးလို့ပိုက်ခြုံ။ ။ ရှေ့လက်တော် သန္တာခက်ကယ်နှင့်၊
ချိုးရေတွက်စွဲပအာရုံ။ ။ ပဉ္စင်နှင့်ဒသထုံတယ်၊ သီလဂုဏ်တထူး၊
သရဏဂုံစုံတဦးသာပ၊ ကျေးဇူးဝတိန်ဘုံပျံ၊ လင်းတဲဂုဏ်လျှံ။ ။ ပြဿ
နာဝေရံကို၊ ဖြေအောင်သံဆော်ရွန်းပေါ့လေး။

ယေ ဂဟဋ္ဌာ ပုညကရာ၊ သီလဝန္တော ဥပါသကာ။
ဓမ္မေန ဒါရံ ပေါသေန္တိ၊ တေ နမဿာမိ မာတလိ။
(သက္ကသံယုတ်ပါဠိတော်-၂၃၆။)

ပုညကရာတိ စတုပစ္စယဒါနံ ကုသုတ္တသမုပ္ပဇာ ဒီပသဟဿဇာလန္တိ ဝေ-
မာဒိပုညကာရကာ။ သီလဝန္တောတိ ဥပါသကတ္ထေ ပတိဋ္ဌာယ ပဉ္စဟိ ဒသဟိပိ
သီလေဟိ သမန္နာဂတာ။ ဓမ္မေန ဒါရံ ပေါသေန္တိတိ ဥမဂ်ဘိန္နနာဒိနိ အကဏ္ဍာ
ဓမ္မိကေဟိ ကသိဂေါရက္ခဝဏိဇ္ဇာဒိဟိ ပုတ္တဒါရံ ပေါသေန္တိ။ (၎င်း-ဋီကာ-၃၂၂။)

ဥပါသကာမှာ ထင်ရှား၍မဖွင့်၊ စတုပစ္စယဒါနံ စသည် အဋ္ဌကထာဖွင့်လျက် လှူကုသိုလ်ဆယ်ပါးဆိုလိုသည်ကား သုတ္တန်နည်းဆိုက်ပေသည်။ အဋ္ဌကထာမှာ ဝိနည်း ဒေသနာတော်နည်း ဖွင့်သည်၊ အတူတူပင်။

၃၈။ အဋ္ဌတိ သတိမပုစ္ဆာ။ ။ ဘုန်းတော်ရှင်မကိုဋ်မှ၊ ပူဇော်ထိုက်
ကေန၊ ဂုဏ်ထူးသည့်ပုထုဇန်ငယ်၊ ပုံသေမှန်မရွန်း။ ။ ရှိပေသည့်
အရာကို၊ အဋ္ဌကထာ မိန့်ပြဖော်ညွှန်း။ ။ ဘယ်ဂုဏ်ရောင်တောက်
ထွန်း၍၊ တုဘက်ကျန်းမြတ်ရှင်တော်၊ ချီးမြှင့်ပူဇော်။ ။ ထိုကဲ့သို့
ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ငယ်၊ မြေပေါ်တွင်ရှိပါစ၊ ကဝိမြောက်ဆရာသည်၊
ညွှန်းပသာကြည်။ ။ ထွန်းရစ်လိမ့် ဉာဏ်ဇာနည်ငယ်၊ နောင်စဉ်ရှည်
မော်ကွန်းပလေး။

၃၉။ အဋ္ဌတိ သတိမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ ဘုန်းတော်ရှင်မကိုဋ်မှ၊ ပူဇော်ထိုက်
ကေန၊ ဂုဏ်ထူးသည့် ပုထုဇန်ငယ်၊ သာမန်လေဟုတ်ဘူး။ ။ လေး
သင်္ချေ ဟိုယခင်ငယ်က၊ မြတ်ဒီပင်သုံးလူထံ၊ ရွှေဗျာဒိတ်ဆု
ခံတယ်၊ ဘူသယံဗောဓိညွှန်းဖူး။ ။ ဗုဒ္ဓကဲ့ဘုန်းဟေ့ တို့၊ နှုန်းပြက
တေ့ အင်ရှစ်စုံတယ်၊ သမ္ဘာဟုန်လွန်ကျူး။ ။ သုမေဓာမြတ်တဦး
သာပ၊ ဂုဏ်ထူးတဲ့ပုထုဇန်။ ။ လေးသိန်းငယ်ထေရ်ရှင်နှင့်၊ မြတ်ဒီပင်
ပူဇော်ပြု၊ ပေးအောင်ဆု နှင်းလို့အပြန်။ ။ ဘယ်ရှိတော့ လူ့ဌာန်
ဝယ်၊ သုသဏ္ဍာန်ကုန်ညောင်းလို့၊ ဘုံပြောင်းပေါ့ သိဝံရွှေပြည်၊
ညွှန်းပြလိုက်သည်။ ။ မော်ကွန်းတင်စိမ့်နောင်စဉ်ရှည်ငယ်၊ ဉာဏ်
ဇာနည်ထူးကိုတဲ့လေး။

ဒီပင်ကံရဒသဗလောပိ ဗောဓိသတ္တံ ပသံသိတွာ အဋ္ဌဟိ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိဟိ
ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ (အပဒါနံ အဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၂။ ဗုဒ္ဓဝင်
အဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၁။ ၉။)

အဋ္ဌကထာ မိန့်ပြဘော်ညွှန်း-ဟူရာ၌ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသ ပဓာန နည်းဖြင့်
မိန့်ဆိုသည်။

ဧဝံ ဥဿိသကေ ဌိတောဝ ဒသဗလော ဗျာကရိတွာ ထောမေတွာ
အဋ္ဌဟိ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိဟိ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ၊ တေပိ စတုသတသဟဿ-
ခိဏာသဝါ ဗောဓိသတ္တံ ပုပ္ဖေဟိ စ ဂန္ဓေဟိ စ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ
ပက္ကာမိ သု-ဟု ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ၌လည်း မိန့်သတည်း။

၃၉။ ကောနစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ။ ။ ခုနစ်တန် သတ္တာဟတုင်၊ စတုတ္ထ
ရွှေဘုံ၊ စံမြန်းခိုက်အကြိုဝယ်၊ ခြောက်ထွေစုံထင်ရှား။ ။ ပြေးထွက်

သည့်ရောင်ဆိုင်ငယ်၊ သည်ခုတိုင်ရှိပါလိမ့်လား။ ။ခြောက်ရောင်ရှင်
ဘုရားမှ၊ ကြွသွားသီဝံပြည်၊ မြန်းဘိမတည်။ ။လျှိုဝါမြရောင်ခြည်
ငယ်၊ ရှိသင့်မည်ခက်မောစ၊ သဘောကျမ်းလာမှန်၊ နိစ္စကေန်။ ။
ရှိမရှိ နှစ်တန်ကို၊ မသေ့လှန် ဝေခြမ်းပလေး။

၃၉။ ကျေနစက္ကလသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ ခုနစ်တန် သတ္တာဟတောင်၊ စတုတ္ထ
ရွှေဘုံ၊ စံမြန်းခိုက်အကြုံဝယ်၊ ခြောက်ထွေစုံထင်ရှား။ ။ပြေးထွက်
သည့်ရောင်ဆိုင်ငယ်၊ သည်ခုတိုင်ရှိပါလိမ့်လား။ ။ခြောက်ရောင်ရှင်
ဘုရားမှ၊ ကြွသွားသီဝံရွှေပြည်၊ မြန်းဘိမတည်။ ။လျှိုဝါမြရောင်ခြည်
ငယ်၊ ရှိသင့်မည်ခက်မောဟ၊ အဘောနှင့် ရှင်စောဒနာ၊ မေးတဲ့
ပုစ္ဆာ။ ။ယာဝဇ္ဇဒိဝသာကို၊ ရွှေဋီကာမိန့်တောင်း။ ။ခုတိုင်ပ
ခြောက်ရောင်ရှိန်ငယ်၊ တထိန်ထိန် ပြေးလျက်ရှိကြောင်း။ ။
ကျမ်းလာလေဘက်မှတ်ကောင်းစွ၊ အကြောင်းကိုဘယ်ရှာသာတုံ၊
ထူးသည့်ဖြစ်ပုံ။ ။ လူ့ သဘောနှင့်၊ ဝိရောဓိအလုံးစုံကို၊ ပါရမီ
ဂုဏ် လွန်လွန်းလို့လေး။

တံ ဒိဝသဉ္စ ပန ဘဂဝတော သရီရာ နိက္ခန္ဓာ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာပိ ကိရ တာ
ရသ္မိယော အနန္တလောကဓာတုယေဘံ ဂစ္ဆန္တိယေဝ။ တေရသကဏ်ဋီကာ၊
(သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၄၅။)

“ဗောဓိသတ္တပုဘာဝေန၊ ထလေပိ ဇလဇာနျာဟံ” စသည် မိန့်အပ်သော
ဒေသဝိရောဓိ၊ ကာလဝိရောဓိ စသော ဝိရောဓိတို့ကို သိလေ။

၄၀။ စက္ကလသမပုစ္ဆာ။ ။ဈာန်လောကီ ရှစ်မည်ရာ၊ ဒေဝီလဆရာ၊
ဘုရားလောင်းလက္ခဏာကို၊ မြင်သောခါပူဆွေး။ ။မဖူးရရှိမည်ကို၊
စိုးကြံစည် ဘဲကြောင့်ငိုကြွေး။ ။အရူပဘုံလေးမှာ၊ ဖြစ်ရေးကြံစည်
ကာ၊ မစိုးသင့်ပါ။ ။ရသေ့ပေါင်းများစွာငယ်၊ ဈာန်ရှစ်ဖြာကုန်
ရလျက်၊ အောက်ရူပဆယ်ဘုံတွင်၊ ဖြစ်ကြသည်ပင်။ ။အရူပ
ရပ်ခွင်မှာ၊ ဖြစ်ကြောင်းအင်ထောက်လှမ်းပလေး။ ။

၄၀။ စက္ကလသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ဈာန်လောကီ ရှစ်မည်ရာ၊ ဒေဝီလဆရာ၊
ဘုရားလောင်းလက္ခဏာကို၊ မြင်သောခါပူဆွေး။ ။မဖူးရရှိမည်ကို၊
စိုးကြံစည် ဘဲကြောင့်ငိုကြွေး။ ။ရွှေအာဘော် ကြံအဆနှင့်၊
သံသယစုဒ်ပါတယ်၊ သည်ပုစ္ဆာအမေး။ ။ရေမင့် ဖြေပုံပေးရမှာ
ဖြင့်၊ နှေးမင့်လွယ်ကူ။ ။သိသာရုံ ကျယ်မချဲ့ပါဘူး၊ တကယ်ဘဲ

မြဲမှတ်တော်မူ။ ။သည့်နှယ်တဲ့ဘုန်းလူငယ်၊ သပျူရီစက်ကြီးနှင့်၊
မမှီးရ ဗာဟီအခါ၊ နည်းမဲ့ဆရာ။ ။စျာန်ကိုမက်လို့၊ သူခက်ရှာ
တယ်၊ စျာန်ခွါဉာဏ်မှာ မကျမ်းကျင်လို့လေး။

ယဒိ ပနေသ ရူပဘဝေ စိတ္တံ နမေယျ၊ ကိံ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ယေနောံ
ဧဝေဒတိတိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ အကုသလတဝံယ ပန တံ ဝိဓိံ န ဇာနာံတိ။ (သုတ္တ
နိပါတ် အဋ္ဌကထာ ၂၀၇-နာဋကသုတ်အဖွင့်။)

၄၁။ ကေစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ။ ။ ခြောက်ရောင်စုံ လျှံပွင့်၊ ငါးမာရ်လွင့်
စိန္တေ၊ ဝေနေယျ ဟိတေငယ်၊ လေးသင်္ချေ လွန်ကျူး။ ။ကိုယ်
တော်သာ ပန်းချေသည်၊ စိတ်တော်လေ နှမ်းခဲပါဘူး။ ။ရွှင်ဝမ်း
သာကြည်နှူးဟု၊ အထူးဖွင့်ဋီကာ၊ ထင်ရှားလျက်ပါ။ ။ဗုဒ္ဓဘော
ဆရာငယ်၊ သံသာရေ အနုဘောသိ၊ ဒုက္ခောကို စိတ်တော်မှန်၊
မြှောက်ဟတုံပြန်။ ။ကဲ့ပြားကြ မိန့်ဟန်ကို၊ ဂဟေဉာဏ် ဆော်စမ်းပ
လေး။

၄၁။ ကေစတ္တာလီသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ ခြောက်ရောင်စုံ လျှံပွင့်၊ ငါးမာရ်လွင့်
စိန္တေ၊ ဝေနေယျ ဟိတေငယ်၊ လေးသင်္ချေ လွန်ကျူး။ ။ကိုယ်
တော်သာ ပန်းချေသည်၊ စိတ်တော်လေ နှမ်းခဲပါဘူး။ ။ပါရမီ
ဖြည့်ခြင်း၌၊ စိတ်ဆင်းရဲ မရှိဟန်ကို၊ ဋီကာဉာဏ် ရည်စူး၊ ဗုဒ္ဓဘော
ဆရာထူးမှာလ၊ ဥပါယာသ စိတ်ဒုက္ခငယ်၊ သံသာမှာဖြစ်ခြင်း။ ။
သတ္တလောက သုံးပါးလူသည်၊ ပကတပစ္စည်းနှင့်မကင်း။ ။နှလုံး
တော် သည်ကိုသွင်းပါလို့၊ စိတ်ဆင်းရဲမိန့်တုံပေ၊ ကဲ့သည့်အနေ။ ။
ဉာဏ်မော်တေ့လို့၊ ဆော်စေ့စေတယ်၊ ရွှေဂဟေကြီးပါကဲ့ လေး။
(ကေဝီသတိမဝိသဇ္ဇနာနှင့် အတူတူပင်။)

၄၂။ ဒွါစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ။ ။ စိန္တေယျာ သုံးလူ့နတ်၏၊ ညီမြတ်တဲ့
မင်းနန်၊ လုံးရပ်တော် သဏ္ဌာန်ငယ်၊ သက်ရွယ်မှန် တသီး။ ။
နောင်ချစ်ရှင် ဘုန်းလှိုင်ကို၊ မမှီနိုင် ဘယ်မျှလောက်နီး။ ။သက္က
ရာဇ်ကောဇာ၊ ဘယ်ရာသီတိုင်ပြီးမှ၊ နောင်ကြီးမြတ် ဘုန်းဝေ၊
ရဟန်းပြုစေ။ ။နေရက် လ အနေကို၊ မှန်မသွေ သိခဲစွ၊ ဝေခဲ
ကျမ်းအလာ၊ မိန့်ပသေချာ။ ။ ထိုဝိသဇ္ဇနာငယ်၊ ထောင်သိင်္ဂီ
ထိုက်ပါလိမ့်လေး။

၄၂။ ဒွါစတ္တာလီသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။စိန္တေယျာ သုံးလူ့နတ်၏၊ ညီမြတ်တဲ့
မင်းနန်၊ လုံးရပ်နှင့် သက်ပန်မှာ၊ ဉာဏ်တော်ကို မနီး။ ။လေး

သစ်မျှ နိမ့်ငယ်တယ်၊ နောင်ဘုန်းကြွယ် သုံးရက်လောက်ကြီး။ ။
မြတ်ရှင်တော် ပွင့်ပြီးလို့၊ ပြည်ကြီးသို့ ကြွလာ၊ ရာ့လေးခုနှစ်
ကောဇာဝယ်၊ ဝိသာခါ လျှည်း။ ။ကဆုန်လ ပုဏ္ဏမိကို၊ ရက်နှစ်လီ
ကျော်ပြီးမှ၊ နောင်ကြီးတဲ့ မြတ်စွာ။ ။မြတ်မေ့တော် ဆင်ခဲ
ဖုံးတယ်၊ သုံးဆယ်နှင့် ခြောက်နှစ်ဆီမှာ။ ။သဘောရ ကျမ်း
အလာငယ်၊ သည်ပုစ္ဆာ ဖြေရှင်းပေါ့၊ နေမင်းတောင် သူရကန်၊
သန်းမှောင်လွင့် ဉာဏ်။ ။ထောင်ရွှေထိုက်တဲ့ ဖြေလိုက်ဟန်ငယ်၊
ရွှေဋီကာဉာဏ် ဆိုလောက်အောင်ပလေး။

ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ ပဌမဝါ မိဂဒါ ဝါကျွတ်ပြီး ဥရုဝေလတောမှာ သုံးလ၊
ပြာသိုလပြည့်နေ့ ရာဇဂြိုဟ်သို့ကြွ၊ နှစ်လနေတော်မူ တပေါင်းလပြည့်၏။
၎င်းလဆန်းရှစ်ရက်လောက်က ရှင်ဥဒါယီရောက်၊ လပြည့်နေ့လျှောက်၊ ၎င်းနေ့
ကြွ၊ ယူဇနာခြောက်ဆယ် ရက်ခြောက်ဆယ်ဖြင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ရောက်တော်
မူသတည်း။

ယဒါ ပန သတ္တာ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတော ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ
ပဌမဝယံ ဝသိတော ဝုဠဝသော ပဝါရေတော ဥရုဝေလံ ဂန္ဓာ တတ္ထ
တယော မာသေ ဝသန္ဓော တေဘာတိကဇဋ္ဌိလေ ဒမေတော ဘိက္ခုသဟဿ-
ပရိဝါရော ဖုဿမာသပုဏ္ဏမာယံ ရာဇဂဟံ ဂန္ဓာ ဒေ မာသေ တတ္ထ ဝသိ၊
တဒါ ဗာရာဏသိတော နိက္ခန္ဓဿ ပနဿ ပဉ္စ မာသာ ဇာတာ၊ သကလော
ဟေမန္ဓော အတိက္ကန္ဓော။ ဥဒါယိတ္ထေရဿ အာဂတဒိဝသတော သတ္တဋ္ဌဒိဝ-
သာ ဝိတိဝတ္တာ၊ သော ပန ဖဂ္ဂုနိပုဏ္ဏမာသိယံ စိန္တေသိ အတိက္ကန္ဓော
ဟေမန္ဓော၊ ဝသန္ဓကာလော အနုပ္ပတ္တော၊ သမယော တထာဂတဿ ကပိလ-
ပုရံ ဂန္ဓါတိ။ သော ဝေံ စိန္တေတော။ ။လ။ ဝဏ္ဏေသိ။ အထ သတ္တာ စဿ ဝစနံ
သုတော။ ။လ။ ရာဇဂဟတော နိက္ခမိတော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယောဇနံ ယောဇနံ
ဂစ္ဆန္တော ရာဇဂဟတော သဋ္ဌိယောဇနံ ကပိလဝတ္ထုနဂရံ ဒွိဟိ မာသေဟိ
သမ္မာပုဏ္ဏိတော။-ဟူသော ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ(၅)နှင့် အညီတည်း။

၎င်းအဋ္ဌကထာ၌—“ဥဒါယိတ္ထေရဿ အာဂတဒိဝသတော သတ္တဋ္ဌဒိဝသာ
ဝိတိဝတ္တာ”ဟူ၍ ဆိုလျက် အဘုံကြောင့် လပြည့်နေ့ကြွသည်ဟု ဆိုသနည်း
ဟူ၍အံ့၊ ထိုစကားဖြင့် ရှင်ဥဒါယီရောက်သည်မှ ရက်လွန်ကိုပြသတည်း၊
လပြည့်နေ့က လွန်သည်ကိုမပြ။ သို့ယူသော်သာလျှင် “သော သာဓူတိ
ရညော သာသနံ အာဒါယ ရာဇဂဟံ ဂန္ဓာ၊ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတော
သဒ္ဓိံ ပုရိသသဟဿေန အရဟတ္တံ ပတော ဟေဘိက္ခုဘာဝေ ပတိဋ္ဌာယ
ဖဂ္ဂုဏပုဏ္ဏမာသိယံ စိန္တေသိ၊ အတိက္ကန္ဓော ဟေမန္ဓော ဝေဿန္တသမယော
အနုပ္ပတ္တော” စသည် ဆိုလတ္တံ့ သောစကားနှင့် ညီရာသတည်း။

နေပြည်တော်သို့ ရောက်၍ သုံးရက်မြောက်၌ မင်းနန်ကို ရဟန်းပြုသည် ဆိုသော ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၊ အပဒါန်အဋ္ဌကထာ၊ ထေရ်အဋ္ဌကထာ၊ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာတို့နှင့် အညီ ၁၀၄-ခု သက္ကရာဇ်တက်စ ကဆုန်လပြည့်ကျော် နှစ်ရက်၊ သုံးဆဲ ခြောက်နှစ် ပြည့်တွင် မင်းနန် ရဟန်းပြုသည်၏ အဖြစ်ကို သိရာသတည်း။

မြတ်စွာဘုရား သက္ကရာဇ် ၆၈-ခု၊ ကဆုန်လပြည့် သောကြာနေ့ဘူး၊ မင်းနန် ၎င်းလပြည့်ကျော် နှစ်ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားအောက် သုံးရက်ငယ်၏။ ထို့ကြောင့် “နန္ဒကုမာရော ဟိ ဗောဓိသတ္တတော ကတိပါ-ဟေနေဝ ဒဟရော” ဟူ၍ ဋီကာတေရသကဏ်မိန့်။

လေးသစ်နိမ့်ဟူသည်ကား “အာယသ္မာ နန္ဒော ဘဂဝတော မာတုစ္ဆာပုတ္တော စတုရဂုံလောမကော ဘဂဝတော” ဟူသော ပါစိတ်ပါဠိတော်၊ နန္ဒထေရ် သိက္ခာပုဒ်၊ “စတုရဂုံလောမကောတိ စတုဟိ အင်္ဂုလေဟိ ဥိနပမာဏော” ဟူသော ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့နှင့် အညီတည်း။ သူတချို့ကား မြတ်စွာဘုရားထက် ကြီးသည်ဟု ဆိုကုန်၏။ မင်းနန်ကား မကြီး၊ ဇနပဒကလျာဏီသာ ကြီး၏ဟူ၍ လည်း ဆို၏။

သာ တတော ကပ္ပသတသဟဿံ သံသရိတွာ အမှာကံ သတ္တု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ မဟာပဇာပတိယာ ကုစ္ဆိမိ ပဋိသန္ဓိ ဂဏှိ၊ နန္ဒာတိဿာ နာမံ အကံသု၊ ရူပနန္ဒာတိပိ ဝုစ္စတိ၊ သာ အပရဘာဂေ ဥတ္တမရူပဘာဝေန ဇနပဒ-ကလျာဏီ နာမ ဇာတာ။ (အင်္ဂုတ္တိရ် အဋ္ဌကထာ ၁။ ၂၈၀-မိန့်သည့်အလို။)

“မယံ ဇေဋ္ဌဘာတိကော ရဇ္ဇသိရိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော” ဟူသော ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ၂။ ၇၂၊ ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ၊ ၈၃၊

ဇေဋ္ဌော ဘာတာ တိလောကဂေါ၊ ပစ္ဆိမော အရဟာ တထာ။—
ဟူသော အပဒါန် ပါဠိ၊ ၂။ ၂၅၄-တို့၌ကား ဇနပဒကလျာဏီ ငယ်၏ဟု သိရာသည်။

၄၃။ တေစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ။ ။လှူဒါန ငါးမည်ပေါင်း၊ မကောင်းမှုဖြစ်ချေ။ ။မြတ်ရှင်တော် မိန့်တော်မြက်၊ ရွှေခန်းထွက်မှန်လှမသေ။ ။ ခုနစ်ရာ့ခုနစ်ထွေကို၊ လှူခါလေမလှဲ၊ သုရာကိုမချန်တဲ့၊ မင်းဝေသန် ဒါနပွဲမှာ၊ သောက်စိမ့်ငှါစွန့်ကြဲလျက်၊ ဘယ် နဲ့နှင့် ထိုမင်းခေါင်၊ ပစ်လွှင့်ခါရှောင်။ ။ဖြေနိုင်သူဉာဏ်ရောင်ငယ်၊ စကြာတောင် ဆိုက်ပါလိမ့်လေး။

၄၃။ တေစတ္တာလီသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ သုရာကိုမဆိုထားနှင့်၊ တိုင်းကားတဲ့ ပြည်ရွာ၊ သားမယားရတနာငယ်၊ ကိုယ်အင်္ဂါမကြွင်း။ ။ ဝိညာဉ်ရှိမဲ့ အတွင်းပြင်ငယ်၊ ဘယ်ကိုပင်ထားလို့မခြင်း။ ။ လှူဝတ္ထုလှူခံကို၊ ထူးမကြံဘယ်သင်း။ သူလိုလျှင် လှူလိုရင်းငယ်နှင့်၊ ပေးစွန့်ခြင်း အရာ။ ။ အလုံးစုံလေလှန်ပစ်သာပ၊ မှန်စင်စစ်လောင်းတို့တံထွာ။ ။ သူတပါးနှင့် မူခြားစွာတယ်၊ တူမှားရာဘယ်ရလိမ့်၊ သေဒါနသည် ပြစ်ဒဏ်၊ ကင်း၏ဆိုရန်။ ။ သတ္တလောက ဟိတတ္ထနှင့် မဟဇ္ဈာသယ ပါရမီဉာဏ်ငယ်၊ မင်းဝေဿန်လှန်လှန်းလို့လေး။

အယံ ဟိ ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ အနုဂတော ဓမ္မတာ၊ ယဒိဒံ သဗ္ဗဿ အတ္တနိယဿ မမန္တိ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုနော အနဝသေသပရိစ္စာဂေါ-အစရှိသော ဝေဿန္တရစရိယ အဋ္ဌကထာ ၉၇၊

ယတ္ထကံ ဟိ ယာစကာ ဣစ္ဆန္တိ၊ တတ္ထကံ အပရိဟာပေတွာဝ မဟာသတ္ထော ဒေတိ ဥဋ္ဌာရဇ္ဈာသယတာယ စ မဟိဒ္ဓိကတာယ စ-အစရှိသော မဟာသု-ဒဿနစရိယ အဋ္ဌကထာ ၄၄-တို့ကို စိမ့်စိမ့်ရှု၍ နှလုံးသွင်းပါကုန်။

၄၄။ စတုစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ။ ။ ထက်ရပ်ဘုံမြန်းချိန်ကျ၊ မည်တိဿဗြဟ္မာ။ ။ ရဟန္တာ တောင်းပန်ငြား၊ လူသား၌ သန္ဓေယူလာ။ ။ ကာမဇော စေတနာငယ်၊ ဂုဏ်တေဇာမကြီး။ ။ ဂရုကံအဟုန်ကို၊ ဘဲနှယ်ပုံ တားမြစ်လို့ဆီး။ ။ စုတိချိန်ခါနီး၌၊ ဗြဟ္မာကြီးသန္တာနေ၊ ဈာန်ရှိလျက် ပေ။ ။ ကျမ်းဂန်နှင့်မသေ့လျှင်၊ မြတ်ဘုန်းဝေသိတန်ငဲ့လေး။

၄၄။ စတုစတ္တာလီသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ ထက်ရပ်ဘုံမြန်းချိန်ကျ၊ မည်တိဿ ဗြဟ္မာ။ ။ ရဟန္တာတောင်းပန်ငြား၊ လူသား၌ သန္ဓေယူလာ။ ။ ကာမ ဇောစေတနာငယ်၊ ဂုဏ်တေဇာမကြီး။ ။ ဂရုကံအဟုန်ကို၊ ဘဲနှယ်ပုံ တားမြစ်လို့ဆီး။ ။ သည်ပုစ္ဆာလောင်မီးကို၊ အိုင်ကြီးရေစင်ဉာဏ် ရောင်၊ ငြိမ်းစိမ့်ကုန်အောင်။ ။ ဂဏ္ဍိပုဒ်သုံးစောင်မှာ၊ ဟိယခေါင် ဘွင့်ပြီး။ ။ နိကန္တိခွင့်သာတယ်၊ ဈာန်ကွာအောင် စုတေ့ခါနီး။ ။ ရွှေဋီကာဉာဏ်ကြီးနှင့်၊ ကြံသီးတဲ့ ကေစိတပုံ။ ။ စိတ်ပဏီခိသတ္တိ ဟုန်ငယ်၊ တေဇာဂုဏ်ငယ်ယုတ်လျက်၊ မဟဂ္ဂုတ်ထိုက်အရာ၊ တားလို့ ခွင့်သာ။ ။ သာရတ္ထဋီကာမှာ၊ မြတ်ဆရာ ဘော်ညွှန်းငဲ့လေး။

နန စ ကထမေတံ နာမ ငုတ္တံ မောဂ္ဂလိဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟေ ပဋိသန္တိ ဂဟေဿတီတိ။ ကိံ ဥပရူပပတ္တိယာ ပဋိလဒ္ဓသမာပတ္တိနံပိ ကာမာဝစရေ

ဥပ္ပတ္တိ ဟောတိတိ၊ ဟောတိ။ သာ စ ကတာဓိကာရာနံ မဟာပုညာနံ
 စေတောပဏိဓိဝသေန ဟောတိ၊ န သဗ္ဗေသန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ မဟဂ္ဂတဿ
 ဂရုက ကမ္မဿ ဝိပါကံပဋိဗာဟိတော ပရိတ္တကမ္မံ ကထမတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ
 ကရောတိတိ။ ဧတ္ထ စ တာဝ တိသုပိ ဂဏ္ဍိပဒေသု ဣဒံ ဝုတ္တံ နိကန္တိဗလေနေဝ
 ဈာနာ ပရိဟာယတိ၊ တတော ပရိဟိနဈာနာ နိဗ္ဗတ္တန္တိတိ။ ကေစိ ပန
 အနိဝရဏာဝတ္ထာယ နိကန္တိယာ ဈာနဿ ပရိဟာနိဝိမံသိတော ဂဟေတဗ္ဗာတိ
 ဝတော ဝေမေတ္ထ ကာရဏံ ဝဒန္တိ သတိပိ မဟဂ္ဂတကမ္မုနော ဝိပါကပဋိဗာ-
 ဟနသမတ္တဿ ပရိတ္တကမ္မဿပိ အဘာဝေ။ “ဣဇ္ဈတိ ဘိက္ခဝေ သီလဝတော
 စေတောပဏိဓိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ”တိ ဝစနတော ကာမာဝေ စေတောပဏိဓိ
 မဟဂ္ဂတကမ္မဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတော ပရိတ္တကမ္မုနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ
 ကရောတိတိ။ (သာရတ္ထဒီပနီ၊ ၁။ ၁၁၄-၅။)

၄၅။ ပဉ္စစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ။ ။ မြတ်ချစ်ရှင်သုံးလူဖျားမှ၊ တပါးတဲ့လူဇာတ်မှာ။ ။
 ပြည့်သမ္ဘာစုံရင့်သည်၊ ရှင်ပင့်လောင်းမဟုတ်တို့ပါ။ ။ ဒုတ္တိ သမဟာ
 ငယ်၊ လက္ခဏာထွေဆန်း။ ။ အလုံးစုံရသည်မှန်၊ ကျမ်းဂန်တွင်ညွှန်း၏
 ဖြောင့်တန်း။ ။ သာမဏေ လူရဟန်းတွင်၊ ဘယ်မှန်းသိ တို့အရှင်၊
 မိန့်ပထိပ်တင်။ ။ ကျမ်းဂန်တတ် မှန်ပေလျှင်၊ တို့သခင်သိတန်ငဲ့လေး။

၄၅။ ပဉ္စစတ္တာလီသမဝိသဇ္ဇနာ။ ။ သိန်းကမ္ဘာမှန်မယုတ်ကယ်က၊ ပဒုမုတ်
 ရှင်တော်၊ ရေဝတ တွင်ခေါ်တယ်၊ မြတ်သားတော်တထူး။ ။
 တို့ထိပ်တင် ရှင်ချစ်၏၊ ရွှေရင်နှစ် ရတနာငယ်၊ ရာဟုလာ နန်းသူမှန်
 ဖူး။ ။ ဘဝကခြေပတ္တနာတယ်၊ ရွှေသမ္ဘာ လွန်ကြူး၊ သာမဏေ
 သည်နှစ်ဦးမှာလှ၊ ဂုဏ်ထူးသည့် မြတ်လက္ခဏာ။ ။ သုံးဆယ်နှင့်
 နှစ်စုံပေါင်းငယ်တို့၊ ထင်ကြောင်းနှင့် ကျမ်းလာကြပါသည်သာ။ ။
 ကလျာဏ မိတ်မဟာငယ်၊ ရှင်ပုစ္ဆာ လေးဆွဲငါးကိုလ၊ ပိုင်းခြားလို့
 အကုန်ကေန်၊ ရှင်းပေါ့မကျန်။ ။ ကျမ်းဂန်တတ် မှန်မမှန်ကို၊
 ရွှေဉာဏ်တော် ချင့်စမ်းပလေး။

တဿ ကိရ သတ္ထု သရီရေ ဝိယ ဒုတ္တိ သ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပညာယန္တိ။
 (ကေဂုံတ္ထရအဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၁၉၉။)

ဤကား အရှင်ဥပရေဝတ သာမဏေ ပြည့်စုံကြောင်းတည်း။
 ဘဂဝတောပိ သရီရံ ဒုတ္တိ သမဟာပုရိသလက္ခဏာပဋိမဏ္ဍိတံ ဒေဝနဂရေသု
 သမုဿိတရတနတောရဏံ ဝိယ သဗ္ဗပါလိဖုလ္လော ပါရိစ္ဆတ္တကော ဝိယ စ

အတိမနောဟရဏံ၊ ရာဟုလအဒ္ဓဿာပိ၊ ဣတိ ဒွေပိ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ၊ ဒွေပိ
ရာဇပဗ္ဗဇိတာ၊ ဒွေပိ ခတ္တိယသုခမာလာ၊ ဒွေပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ၊ ဒွေပိ လက္ခဏ-
သမ္ပန္နာ။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ၉၂။မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ် အပွင့်။)

ဤကား အရှင်ရာဟုလာ သာမဏေ ပြည့်စုံကြောင်းတည်း။

ဤမျှလောက် အတိုင်း အရှည်ရှိသော

နာတိသင်္ခေပ၊ နာတိဝိတ္တာရ စကားအစဉ်ဖြင့် မန်လည်မြို့မကျောင်းကြီးဆရာ

ဘဒ္ဒန္တဇဝနမဟာထေရ်သည် ဖြေဆိုအပ်သော

ပဉ္စစတ္တာလီသ ပုစ္ဆာ၏ ဝိသဇ္ဇနာ ပြီးပြီ။

မန်လည်မြို့မကျောင်းကြီး ဆရာတော်ဘုရားက
ပိုင်းခြားသမုတ် လောကုတ်လောကီ စုံညီနှစ်တန် ဂဏ္ဍိဋ္ဌာန်တို့ကို
ဝေဘန်ရွေးစု မေးခွန်းပြုလိုက်သော
သတပဒိကပုစ္ဆာကို
သညာပြောင်ရွန်း မင်းကွန်းအလယ်တောရ ဆရာတော်ဘုရားက
ပိုင်းခြားမြက်ဘော် ဝိတ္ထာရဖြေဆိုတော်မူအပ်သော

သတပဒိက

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း

သက္ကရာဇ် ၁၂၄၄-ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၈-ရက်နေ့
မန်လည်မြို့မ မင်းကျောင်း ဦးဇဝနက တဖန်ပြန်လှန်၍
မင်းကွန်းတောရ အရညဝါသီ ဦးပဏ္ဍဝံသထံ
မေးလျှောက်အပ်သော ပုစ္ဆာ(၁၀၀)ကို
၎င်းမင်းကွန်းတောရ အရညဝါသီ ဦးပဏ္ဍဝံသ အမည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်
ဖြေဆိုအပ်သော သတပဒိကဝိသဇ္ဇနာ

သတပဒိကပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁။ ပဌမပုစ္ဆာ

ကျွန်းသီဟိုဠ်စေတီမြတ်၊ တပတ်တဲ့ကြိုးတာ။ ။ရွှေတိဂုံဆံတော်ဓာတ်၊ သုံးပတ်ပြည့်ပါ။ ။သည်အလို ထေရ်ကိုဘုန်းဌဲ့၊ ပိုနှုန်းသင့် ရသခံ့ချာ၊ မိန့်စပါ အပြီး။ ။မင်းဒုဋ္ဌာ၊ ဓာတ်ပေါင်းစုံ ဌာပနာတဲ့၊ မြတ်မဟာ စေတီပုံက၊ ရွှေတိဂုံ ဆံတော်မြ၊ ဘယ်နှစ်ဆကြီး။

၁။ ပဌမဝိသဇ္ဇနာ

ကျွန်းသီဟိုဠ်စေတီမြတ်၊ တပတ်တဲ့ကြိုးတာ။ ။ရွှေတိဂုံဆံတော်ဓာတ်၊ သုံးပတ်ပြည့်ပါ။ ။သည့်တိုင်းမှန်လျှင်၊ ညီခင်ဘုန်းဌဲ့၊ ပိုနှုန်းသင့်ရသခံ့ချာ၊ ထောင့်သုံးရာငါးဆယ်ဘဲ။ ။မင်းဒုဋ္ဌာ၊ ဓာတ်ပေါင်းစုံဌာပနာတဲ့၊ မြတ်မဟာ စေတီပုံက၊ ရွှေတိဂုံဆံတော်မြ၊ နှစ်ဆထက်ကဲ။

သီဟိုဠ်ကျွန်းမဟာစေတီတော်၏ လုံးပတ်ပမာဏကို မဟာဝင်၊ စူဠထူပဝင်၊ မဟာထူပဝင်တို့၌ အတိုင်းအထွာနှင့်တကွ အသေအချာမလာ၊ “ကိဒိသံ ဘန္တေ ပမာဏံ ကရောမိတိ ထေရံ ပုစ္ဆိ၊ ထေရော မဟာရာဇ မမ ဂတဋ္ဌာနတော စေတိယာ ဝဋ္ဋံ ကရောဟိတိ ဝတှာ ပရိဝတ္တန္တော ဂစ္ဆိ၊ ရာဇာ ထေရဿ ဝုတ္တ- နယေနော စေတိယာ ဝဋ္ဋံ ကတှာ ထေရံ ပုစ္ဆိ တံ ဘန္တေ ကော နာမောသိတိ၊ ထေရော အဟံ မဟာရာဇ သိဒ္ဓတ္ထထေရော နာမာတိ အာဟ”ဟူ၍ ဤမျှသာ လျှင် စူဠထူပဝင်၊ မဟာထူပဝင်တို့၌ လာသည်။

ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကား အချင်း နှစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးတောင်၊ အဝန်းခြောက် ရာခုနှစ်ဆယ့်ငါးတောင်၊ စေတီတော်ရပ် တရာရှစ်ဆယ့်ခြောက်တောင် နှစ်မိုက် ငါးသစ်၊ ထီးတော်ရပ် သုံးဆယ်၊ အလုံးစုံရပ်တော်ပေါင်း နှစ်ရာတဆယ့်ခြောက် တောင် နှစ်မိုက် ငါးသစ်၊ ထီးဝ ကိုးတောင် တမိုက်၊ ထီးဝန်း နှစ်ဆယ့်ရှစ်တောင်

ဟု သမိုင်း၌ ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေတိဂုံစေတီတော် အဝန်းခြောက်ရာ ခုနစ်ဆယ် ငါးတောင်ကို သုံးခုမြောက်၊ နှစ်ထောင့် နှစ်ဆယ် ငါးတောင်ဖြစ်၏။ ၎င်းနှစ်ထောင့် နှစ်ဆယ် ငါးတောင်၌ ယခင် ခြောက်ရာ ခုနစ်ဆယ်ငါးတောင်ကိုနုတ်၊ အပိုသင်္ချာ ထောင့်သုံးရာငါးဆယ်ဖြစ်၍ ရွှေတိဂုံစေတီတော်ထက် သီဟိုဠ်မဟာစေတီတော်က နှစ်ဆထက်ကြီးသည်ဟူ၍ မှတ်ယူသင့်၏။ ဤအဖြေသည်လည်း “ကျန်းသီဟိုဠ်စေတီမြတ်၊ တပတ်တုံကြီးတာ။ ။ ရွှေတိဂုံဆံတော်ဓာတ်၊ သုံးပတ်ပြည့်ပါ။ ။ သည်အလို ထေရ်ကိုဘုန်းဦး၊ ပိုနှုန်းသင့်ရသင်္ချာ၊ မိန့်စပါအပြီး” ဟူသော ပုစ္ဆာအားလျော်စွာ ဤအတိုင်း မှန်ခဲ့လျှင်သာ ဤမျှလောက်သော အပိုသင်္ချာ ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို ဖြေဆိုသော စကားမျှသာဖြစ်သည်။

ဤပုစ္ဆာစကားသည်လည်း မေးသည့်အတိုင်း မမှန်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ သီဟိုဠ်မဟာစေတီတော်ကား အရပ်တော်အတောင် တရားနှစ်ဆယ်၊ လုံးပတ်တော် အတောင်သုံးရာခြောက်ဆယ်သာ ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့်သာရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌—

“ကော ကိရ ပုရိသော ဣမမေဝ မုနိဒ္ဓိဝိသေသံ စိန္တေန္တော ဥမ္မာဒပတ္တော ဝိစရတိ၊ အထေကော ပဏ္ဍိတပုရိသော တံ အာဒါယ မဟာစေတိယဿ သန္တိကံ ဂန္ဓာ ပဿတော ဣမံ မဟာစေတိယံ ဝိသရတနသတာယာမံ တိသတသဠိရတနပရိဏာဟံ ဟောတိ၊ တံ တသ္မိံ ပိ ပဿာတိ၊ အာဒါသံ ဒဿေတွာ ဣမံ စေတိယံ၊ န အာဒါသတလံ သန္ဓာယ ခုဒ္ဒကံ အဟောသိ၊ န စ မဟာစေတိယံ သန္ဓာယ အာဒါသတလံ မဟာ အဟောသိ၊ တထူပမမိမံ ပါဠိဟာရိယန္တိ သညာပေတိ” ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

မဟာဝင်၌လည်း—

ဗုဒ္ဓသရီရဓာတုနံ၊ ဒေါဏဓာတုနိဓာနဝါ။
ဝိသရတနသတုစ္စော၊ ဟေမမာလိတိ ဝိဿုတော။—

ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ကျမ်းဂန်သမိုင်း အထွက်အဆိုအားဖြင့် သီဟိုဠ် မဟာစေတီတော်ထက်ပင် ရွှေတိဂုံဆံတော်စေတီက ကြီးသည်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။

၂။ ဒုတိယပုစ္ဆာ

ဣတ္ထိဘဲပုရိသာ။ ။ ဂေါစကမ္ဘာက၊ ဘယ်သူမှာအာထူး ရှေးဦးဖြစ်လာ။ ။ လွဲမသွေ ခွဲဝေစမ်းပါဗျ၊ ရွှေကျမ်းတတ်မြတ်ဆရာ၊ မှတ်ပါလှချင်လွန်း။ ။ ဥဒါန်း

ငယ်ပြောင်၊ လူ့ တမ်းမှာ တမူဆောင်လို့၊ ဇမ္ဗူဘောင် နောင်မညှိုးအောင်၊
ထိုးလိမ့်မော်ကွန်း။

၂။ ဒုတိယဝိသဇ္ဇနာ

ဣတ္ထိတံပုရိသာ။ ။ ပေါ်စကမ္ဘာက၊ မိန်းမမှာအစထူး၊ ရှေးဦးဖြစ်လာ။ ။ သွေ
မလဲပါဘူ၊ ဝေခွဲမဟာဆွေငယ်၊ မှတ်ပါစေချင်လွန်း။ ။ ဥဒါန်းငယ် ပြောင်၊
လူ့ တမ်းမှာ တမူဆောင်လို့၊ ဇမ္ဗူဘောင် နောင်မညှိုးအောင်၊ ထိုးတော့
မော်ကွန်း။

မဟာဘူတိတ္ထိယော နာမ၊ လောကသ္မိံ ဥဒပဇ္ဇိသုံ။ (အသိတိနိပါတ် မဟာဟံ
သဇာတ်ပါဠိတော်။ ဇာ၊ ၂။ ၉၃။)

ဥဒပဇ္ဇိသုံတိ ပဌမကပ္ပိကကာလေ ဣတ္ထိလိင်္ဂံသေဝ ပဌမံ ပါတုဘူတတ္တာ
ပဌမံ နိဗ္ဗတ္တာတိ အတ္ထော။ (၎င်း အဋ္ဌကထာ ၃၉၁-၂။)

ပရိဝါအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ကား ပုရိသလိင်္ဂံ ရှေးဦး ဖြစ်သည်ဟူ၏။ “သဟ-
ပဋိလာဘစတုက္ကေ ယဿ ဘိက္ခုနော လိင်္ဂံ” ပရိဝတ္တတိ၊ သော သဟ လိင်္ဂံပဋိ-
လာဘေန ပဌမံ ဥပုန္နဝသေန သေဋ္ဌဘာဝေန စ ပုရိမံ ပုရိသလိင်္ဂံ ဇဟတိ၊
ပစ္ဆိမေ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပတိဋ္ဌာတိ။ (ပရိဝါအဋ္ဌကထာ စတုက္က)။ ပဌမကပ္ပိကေသု
ပဌမံ ပုရိသလိင်္ဂံမေဝ ဥပုဇ္ဇတိတိ အာဟ ပဌမံ ဥပုန္နဝသေနာတိ။ ပုရိမံ ပုရိ-
သလိင်္ဂံ ပဇဟတိတိ ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘာဝတော ပုရိမသင်္ခါတံ ပုရိ-
သလိင်္ဂံ ဇဟတိ။ (သာရတ္ထိဒီပနီ၊ ဋီကာ၊ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၇၃။ ဝိမတိ ဋီကာ၊ ၂။ ၂၈၈။)
အဋ္ဌကထာချင်း အဆိုမည်ကြ။

၃။ တတိယပုစ္ဆာ

စန္ဒနှင့်သူရိယာ။ ။ မြွှားအဟုန် သုန်မကအောင်၊ မြန်းကြလျင်စွာ။ ။ မင်္ဂလာ
ခါညောင်းလို့၊ ငွေမောင်းတဲဆော်လာ၊ တနာရီတိုင်က။ ။ တူမကွာ၊ နှစ်ပါးငယ်
စကြာတို့၊ ယူဇနာဘယ်အခွန်၊ မြူးကွန်နိုင်ကြ။

၃။ တတိယဝိသဇ္ဇနာ

စန္ဒနှင့်သူရိယာ။ ။ မြွှားအဟုန်သုန်မကအောင်၊ မြန်းကြလျင်စွာ။ ။ မင်္ဂလာ
ခါညောင်းလို့၊ ငွေမောင်းတဲဆော်လာ၊ တနာရီတိုင်က။ ။ သူရိယာ၊ ငါးသောင်း
ယူဇနာပ၊ စန္ဒာမှာ ဂျပ်ဆောင် ဆောင်းလို့၊ သေးသောင်း သုံးထုနဲ့၊
ယူဇနာ သုံးဆယ်သုံးကို၊ ဆုံးလွန်လို့ကြ။

တိံသသတသဟဿာနိ၊ ယောဇနာနိ ပမာဏတော။
တသ္မာ သော ပရိတော ယာတိ၊ တတ္ထကံဝ ဒိနေ ဒိနေ။-

ဟု သာရတ္ထဒီပနီဒီကာ (၁၊ ၂၆၆) မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ နေမင်းသည် တနေ့ တနေ့ကိုယူဇနာ သုံးသန်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော မြင်းမိုရ်ပတ်လည် ကောင်းကင် ခရီးသို့ သွားနိုင်သည်။ တနေ့လျှင် နာရီခြောက်ဆယ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ၎င်းသုံးသန်းကို နာရီခြောက်ဆယ်နှင့် စား၍ ရသော လဒ် ယူဇနာ ငါးသောင်းခရီးသည် တနာရီ နေသွားသော ခရီးမည်၏။

ထို့ကြောင့် လောကပညတ္တိဒီပနီကျမ်း၌- “အစုရတ္တိတော ပဋ္ဌာယ သူရိယော နက္ခတ္တရာသီမဏ္ဍလေန သဟေဝ စရမာနော ဧကေနာဠိကေ ပရိပုဏ္ဏကာလေ ပဉ္စနဟုတ ပဉ္စနဟုတ ယောဇနမဒ္ဒါနံ ဂတော” ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

သူရိယဿ ဥဇုဂမနံ သီသံ၊ တိရိယဂမနံ ဒန္တံ။ သော ဟိ ကာဠပက္ခဥပေါသထဒိဝသတော ပါဠိပဒဒိဝသေ ယောဇနာနံ သတသဟဿံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဩဟာယ ဂစ္ဆတိ။ (သုတ်ပါထေယျ၊ အဂ္ဂညသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဒီ၊ ၄၊ ၃၊ ၅၀။)

စန္ဒော ဥဇုကံ သဏိကံ ဂစ္ဆတိ။ သော ဟိ အမာဝါသိယံ သူရိယေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဩဟိယန္တော ပုဏ္ဏမာသိယံ ဥပစုမဂ္ဂတော ဩဟိယတိ။ (သာရတ္ထဒီပနီဒီကာ ၁၊ ၂၆၀။)

ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၊ ဒီကာတို့ မိန့်ဆိုသောကြောင့် လသည် နေကို မမှီနိုင်၍ တနေ့တနေ့လျှင် ယူဇနာ တသိန်း တသိန်း ကျန်ရစ်သည်။ ၎င်းကျန်ရစ်သော ယူဇနာတသိန်းကို နာရီခြောက်ဆယ်နှင့် စား၍ ရသောလဒ် တထောင့်ခြောက်ရာ ခြောက်ဆယ် ခြောက်ယူဇနာ နှစ်ဂါဝုတ် ငါးဆယ်သုံးဥသဘ ခြောက်တာ လေးတောင်ထွာ လေးသစ်သည် တနာရီလျှင် လကျန်ရစ်သော ခရီးမည်၏။ ၎င်းအကျန်ကို နေ တနာရီသွား ယူဇနာ ငါးသောင်း၌နုတ်၊ အကြွင်း လေးသောင်း ရှစ်ထောင့် သုံးရာ သုံးဆယ် သုံးယူဇနာ တဂါဝုတ် နှစ်ဆယ်ခြောက် ဥသဘ တဆယ်သုံးတာ နှစ်ထောင့် ရှစ်သစ် ခရီးသည် တနာရီ လသွားသော ခရီးမည်၏။ ဤသို့သော အပုံအလွန်ကိုရည်၍ “ဆုံးလွန်လို့ကြ” ဟူသောစကားကို ဆိုလိုက်ပေသည်။

၄။ စတုတ္ထပုစ္ဆာ

စန္ဒာမှာ ငွေယုန်ရေးကိုလ၊ ဟိုရှေးက ဇာတ်တော်မှာ၊ ကျမ်းနိပါတ်လာ။ ။
သို့အစဉ် အမြင်သားဟာမို့၊ ထင်ရှားပ သည်အရာ၊ ကမ္ဘာလွှဲမော်ကုန်း။ ။

ရွှေဗိမာန်၊ နေဝန်းငယ် သူရကန်၌၊ ဘယ်ပူရာဏ် ဘယ်စာဟောင်းငယ်က၊
ဒေါင်းရုပ်ရှိညွှန်း။

၂။ စတုတ္ထဝိသဇ္ဇနာ

လဗိမာန်ရွှေယုန်ရုပ်ကိုလ၊ ကျမ်းထုတ်လို့ထင်ရှားစွာ၊ ကမ္ဘာလုံးမော်ကွန်း။ ။
ရွှေဗိမာန်၊ နေဝန်းသူရကန်၌၊ ဘယ်ပူရာဏ် ဘယ်စာဟောင်းငယ်က၊ ဒေါင်းရုပ်
ညွှန်း။

သင်္ဂါယနာတင် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ မဇ္ဈ၊ စသော ကျမ်းကြီးကျမ်း
ခိုင်တို့၌၎င်း၊ သင်္ဂါယနာမဝင်သော်လည်း အစဉ်အဆက် သုံးဆောင်ထင်ရှား
အားကိုး ယုံကြည်စလောက်သော သာရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၊ လောကုပ္ပတ္တိကျမ်း၊
လောကပညတ္တိကျမ်း၊ လောကဒီပကကျမ်း၊ လောကပညတ္တိဒီပနီကျမ်း၊ စန္ဒ
သူရိယဂတိဒီပနီကျမ်း၊ ဆဂတိဒီပနီ စသော ကျမ်း၊ မဟာဝင်၊ ဒီပဝင် စသော
ဝင်ကျမ်းအစောင်စောင်၊ ရာဇဝင်အမျိုးမျိုး၊ အဘိဓာန်၊ ၎င်းဋီကာ၊ ဗင်ဂလီ၊
နာဂရီ၊ လောကီ သင်သကရိုက်ကျမ်းတို့၌၎င်း နေဗိမာန်ဝယ် ဒေါင်းရုပ်ရှိသည်
ဆိုသော စကားကို မတွေ့ဘူးချေ။

သို့ကျမ်းဂန် မလာလျှင် အဘယ်ကြောင့် “ရှေးပြုဗ္ဗာဝိဒေစွန်းဆီက၊
ဒေါင်းဗိမာန် တက်လာထွန်းပါပေါ့” စသည်ဖြင့် အများအပြား နေ၌
ဒေါင်းရုပ် ရှိကြောင်းကို ပြောဆိုရေးသား သိကုံးကြသနည်း ဟူငြားအံ့၊
ကျမ်းဂန်မရှိဘဲလျက် ပြောဆို ခေါ်ဝေါ်ကြသည်ကား လောက၌ အများပင်၊
“ရွှေယုန်နှင့် ရွှေကျား သက်ကယ်ရိတ်သွားသည်” ဟု နိုင်ငံအနှံ့ အပြား ဝတ္ထု
ပြောဆို လက်အချို့ သိကုံးကြ၏၊ ကျမ်းဂန်မရှိ။ မွေးစသူငယ်ကို အနုဝတတ်
ရေစင်ချိုးလျှင် တဆယ့်ငါးနှစ် တဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် ဖြစ်သည်ဟု အများ
ပြောဆိုကြ၏၊ ကျမ်းဂန်မရှိ။ တာဝတိံသာဝယ် သိကြားမင်း ဝေဇယန္တ
ပြာသာဒ်ဖျား၌ ဓူဝံကြယ်စိုက်ထားသည်ဟု အများပြောဆိုကြ၏၊ ကျမ်းဂန်မရှိ။
ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ ဘုရားကို မာရ်နတ် တိုက်လာသောအခါ ဝသုန္ဒြေမြေစောင့်
နတ်သည် မြေမှပေါ်ထွက်လာ၍ ဆံရေလက်ညှစ်သဖြင့် မာရ်စစ်သည် ရေမျော
ပျက်စီးကြောင်းကို များစွာပြောဆိုရေးသားပုံ ထုလုပ်ထားကြ၏၊ ကျမ်းဂန်
မရှိ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကျမ်းဂန်မရှိဘဲလျက် ပြောဆိုရေးသားကြသည့် အရာ
သည် အများပင် ဖြစ်တော့သည်။

သုအချို့ကား အလောင်းတော် ဥဒေါင်းမင်းသည် နေထွက်သောအခါ
နေကိုကြည့်၍ “ဥဒေတဟံ စကျမာ” စသော မရိတ်ကို နေဝင်သောအခါ

“အပေတယံ စက္ခုမာ” စသော ပရိတ်ကိုရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်၍ ဘေးရန်ကင်းသည်၊ ဤအကြောင်းအရာကို များစွာသောသူတို့ သိစေခြင်းငှါ နေဗိမာန်၌ ဒေါင်းရုပ်ရိပ်ကို ထုလုပ်ရေးသားထားကြကုန်သည်။ ဤသို့ထားသည်ကို စွဲ၍ နေဗိမာန်၌ ဒေါင်းရုပ်ရိပ်သလို ပြောဆိုရေးသား လက်သံကုံးကြသည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။

၅။ ပဉ္စမပုစ္ဆာ

တိမ်တောင်မှာ စိမ်းရောင်ဟပ်၊ ဘယ်ဓာတ်နှင့် ဘဟာကြုံ၊ ရူပါရုံဖြစ်ဆန်း။ ။သိစရာ၊ ကဝိငယ်တလိမ္မာပ၊ ရှေ့စိန္တာ ဉာဏ်ကွန်ရက်ကယ်နှင့်၊ ဆေးဘက်လှိုမှန်း။

၅။ ပဉ္စမဝိသဇ္ဇနာ

တိမ်တောင်မှာ စိမ်းရောင်ဟပ်၊ ရုပ်ကလာပ်ဖြစ်ပုံ၊ ဘယ်ဓာတ်နှင့် ဘဟာကြုံ၊ ရူပါရုံဖြစ်မှန်း။ ။သဗ္ဗညုဉာဏ်အရာကို၊ ဆွေကလျာ မေးချက်ကဆန်း။ ။ တိမ်တောင်မှာ စိမ်းရောင်ပန်းကိုလ၊ တနှမ်းမျှ မမြင်ဘူးပါ။ ။ဘယ်အချိန် ဘယ်ဌာန၊ ဘယ်ရပ်မှ ဖြစ်ပေါ်လေသည်သာ။ ။ သို့စဉ်ပင် မမြင်ဘူးသော်လည်း၊ ကျမ်းဂန်ထူးပါဌ်အလာကို၊ မှတ်စရာ တဆူဖြစ်စေတော့၊ မူအသစ် ဇမ္ဗူနယ်မြေ၊ ညွှန်းအံ့မသွေ။ ။စိမ်းရောင်ဟပ်ပါတဲ့၊ ရုပ်ကလာပ်သူအခြေမှာ၊ လေမီးနှစ်ထွေ လွန်ပေါင်းဆုံလို့လေး။

ဤ “တိမ်တောင်မှာ စိမ်းရောင်ဟပ်” ဟူသော ပုစ္ဆာသည် ဗာဟီရဓာတ်အရာဖြစ်သည်။ ဗာဟီရဓာတ်အရာ၌လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ် တခုသာ ကျက်စားနိုင်သည်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့ အရာမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂုတ္တိုရ် ဋီကာ-၃၁၆၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာတို့၌-

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ဒွိန္ဒူ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဥပါဒိဏ္ဏဓာတုသု ဝေ နာနာကာရဏံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ၊ တဉ္စ ခေါ ကေဒေသတော ဗဟိဒ္ဓါ အနုပါဒိဏ္ဏဓာတုနံ နာနာကာရဏံ တေသံ အဝိသယောဝ၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနံယေဝ ပန ဣမာယ ဓာတုယာ ဥဿန္တတ္တာ ဣမဿ ရုက္ခဿ ခန္ဓော သေတော ဟောတိ။ ဣမဿ ကာဠော၊ ဣမဿ မဠော၊ ဣမဿ ခရော၊ ဣမဿ ဗဟလတ္တစော၊ ဣမဿ သုက္ခတ္တစော၊ ဣမဿ ပဏ္ဍိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ဝေရူပံ၊ ဣမဿ ပုပ္ဖံ နီလံ ပိတံ လောဟိတံ သြဒါတံ သုဂန္ဓံ ဒုဂန္ဓံ မိဿကန္ဓံ၊ ဖလံ ခုဒ္ဒကံ မဟန္တံ ဒိဃံ ဝဋ် သုဝဏ္ဏံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ မဠံ ဖရသံ သုဂန္ဓံ ဒုဂန္ဓံ မဓရံ

တိတ္ထကံ အပ္ပိလံ ကဋ္ဌကံ ကသာဝံ ကဏ္ဍကော တိခိဏော အတိခိဏော
ဥဇုကော ကုဋ္ဌိလော ပိတော လောဟိတော သြဒါတောတိအာဒိနာ ဓာတု-
နာနတ္ထံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ-ဟု မိန့်တော်မူသည်။

တိမ်တောင်၌လည်း မြစိမ်း၊ သစ်ရွက်၊ မြက်ဝါးစိမ်း အဆင်းကဲ့သို့ စိမ်းသော
အဆင်းကို ဘယ်အချိန်၊ ဘယ်ကာလ၊ ဘယ်ဌာန၊ ဘယ်အရပ်ဒိသာမှမှ
မမြင်ဘူးချေ။ သို့မမြင်ဘူးငြားသော်လည်း အမေးရှိက ဖြေအပ်လှသောကြောင့်
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသောနည်းမိုး၍ ပြဆိုသော ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ စိမ်း
သော အဆင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်မှာ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ် နှစ်ပါး
လွန်သောကြောင့် စိမ်းသော အဆင်းထူး ဖြစ်သည်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ထို့ကြောင့်
လောကပညတ္တိကျမ်း၌-

ယာနိ ပတ္တာနိ သေတာနိ၊ တတ္ထ အာပေါဓာတု ဥဿန္နာ၊ ယာနိ ကာဠု-
ကာနိ တတ္ထ တေဇောဓာတု ဥဿန္နာ၊ ယထာ ပတ္တာနိ ဧကေတော သေတာနိ
ဟောန္တိ၊ ဧကေတော ကာဠုကာနိ၊ ယတော သေတာနိ၊ တတော အာပေါဓာတု
ဥဿန္နာ၊ ယတော ကာဠုကာနိ၊ တတော တေဇောဓာတု ဥဿန္နာ-ဟု မိန့်ဆို
သည်။

တေဇောဓာတ် ဝါယောဓာတ်တို့သည် သဘာဂ ဖြစ်သောကြောင့်
တပါးလွန်လျှင် တပါးလွန်တော့သည်သာ၊ ဤ၌ ကာဠုကာနိ ဟူသော်
လည်း သစ်ရွက်ကို ပြဆိုသော အရာဖြစ်သောကြောင့် စိမ်းညိုသော အဆင်းကို
သာ မှတ်ရမည်။ မဟာနိက္ခန်ချာမည်သော ဓာတ်ကျမ်း၌ စိမ်းသော သစ်ရွက်၌
အာပေါဓာတ် လွန်သည်ဟူ၏။

၆။ ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ

ထက်ကောင်းကင် ဗေဒအမြင့်၊ သိကြားမင်းလေးသဏ္ဍာန်၊ စိုသက်တင့် ထင်
ဟန်၊ ဆင်ခြင်ရန် လွန်ပေါ့။ ။ သူတချို့ အရောင်ထင်၊ အကောင်ပင် တချို့က
ပြော။ ။ ဘယ်သို့ခိုး သည်အရောင်၊ သည်အကောင်ဖြစ်သော။ ။ အစိန္တေ
သည်သဘောကိုလ၊ ဟောပါနှင့် မြတ်ဆရာ။ ။ ရွှေဘောတော်ထင်ဟန်နှင့်၊
လာကျမ်းဂန် မှန်အဖြောင့်၊ ချန်မထောင့် လင်းမိန့်စေလိုပါ။ ။ ပြောစမှတ်
သာပ၊ လောကဓာတ် ဤလူရွာ။ ။ သည်ပုစ္ဆာ ရန်တမင်းပါဘဲ၊ နင်းလိုက်ပ
မကျန် အကုန်၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ။ ။ ရွှေအာသောက်တဲ့ ပညာမုန်ငယ်၊ ဉာဏ်စွယ်စုံ
ပြောင်ကြီးကဲ့လေး။

၆။ ဆဋ္ဌမဝိသဇ္ဇနာ

ထက်ကောင်းကင် ဗေဒအမြင့်၊ သိကြားမင်း လေးသဏ္ဍာန်၊ စိုးသက်တင့်
ရောင်လျှံကို၊ ပြောဆိုဟန် လွန်ပေါ့။ ။ သူတချို့ အရောင်ထင်၊ အကောင်ပင်
တချို့ကပြော။ ။ ဉာဏ်နဲ့လို့ အကောင်ထင်၊ အရောင်ပင် မှန်သကော။ ။
အစိန္တေ သည်သဘောကိုလဲ၊ ဟောပါဘူး သာကီနွယ်။ ။ ရွှေဘောတော်
ထင်ဟန်နှင့်၊ လာကျမ်းဂန် မှန်အဖြောင့်ကို၊ ချန်မထောင့် လင်းမိန်လိုက်ပါ
မယ်။ ။ မိုးတိမ်ညွန့်မှလ၊ နေကုန်လို့ ရောင်လျှံတယ်၊ ရီမှောင်ပယ် ထိန်ဝင်း
လို့၊ သိကြားမင်း လေးသဏ္ဍာန်၊ ဖြစ်သည်ကေန်။ ။ ကပ်လာချဉ်းတဲ့ တမင်း
ရန်ကို၊ ကြွင်းမကျန် နင်းလိုက်ပြီတဲ့လေး။

၎င်းစိုးသက်တင့်သည် နေရှိဆဲ မိုးသုံးရွာသောအခါ၌သာ နေကိုမဖုံးဘဲ အဝေး
၌ တည်သော မိုးသုံးဖွဲ့နှင့်တကွသော တိမ်၌ နေရောင်ဟပ်၍ ထင်သည်ဟူ၍
သဘောကျသည်။ သဘောကျသည့်အတိုင်းလည်း သာရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌
“သူရိယရံသိယော စ မေဃဝလာဟကမာဂမ္မ သုဝဋ္ဌာ ဟုတော အာလောကာ
ပညာယန္တိ၊ တံ ဣန္ဒစာပေါတိ ဝဒန္တိ။ တထာ ဟိ သော ပုဗ္ဗဏှေ ပညာယမာနော
ပစ္ဆိမဒိသာယံ ပညာယတိ၊ သာယနေ ပုရတ္ထိမဒိသာယံ” ဟု မိန်ဆိုတော်မူသည်။

သီလကုန်ငြိကာသစ် (၁။၁၉၃) ၌လည်း “ဣန္ဒဿ ဓနု လောကသင်္ကေတဝ-
သေနာတိ ဣန္ဒဓနု၊ သူရိယရသ္မိဝသေန ဂဂနေ ပညာယမာနာကာရဝိသေသော”
ဟု မိန်ဆိုတော်မူလေသည်။

၇။ သတ္တမပုစ္ဆာ

ခုနစ်သွယ် မောဟတဲ့၊ ကျမ်းပြုလို့ မိန်ဆို၊ ဘာကိုလို့ ဝေခြမ်း။ ။ ဉာဏ်ကြီး
မှန်၊ ပဋ္ဌာန်းငယ် ရွှေစာပြန်မို့၊ ဗျာခြွေဟန် ဘယ်နှယ် မိန်ရှာလိမ့်မယ်၊ နားစိမ့်
ချင်စမ်း။

၇။ သတ္တမဝိသဇ္ဇနာ

ခုနစ်သွယ် မောဟလို့၊ နီတတ္ထကျမ်းဂန်လာ၊ မရှိဘာလေဘဲ။ ။ ဉာဏ်ကြီး
မှန်၊ ပဋ္ဌာန်း ဘယ်လိုပြန်တော့၊ ကြံဘန်ခါထုတ်ဆောင်နဲ့ကို၊ ရှောင်လဲ့ကာ
သရုပ်ကဲ့အောင်၊ ညွှန်းပြနိုင်ခဲ။

သတ္တ အနုသယာ ကာမရာဂါနုသယော စသည်ကဲ့သို့ နီတတ္ထအားဖြင့် ခုနစ်
ပါးသော မောဟကို ကျမ်းဂန်လာသည်မရှိ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌လည်း နှစ်ဆယ့်
လေးပစ္စည်းတို့တွင် ဘယ်ပစ္စည်းမှာမှ ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်၊ ပစ္စနိက်အားဖြင့်

သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါး၌ မောဟခုနစ်ပါးကို ထုတ်သည်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်ကြီးမှန် ပဋ္ဌာန်းကို ဘယ်လိုပြန်တော့၊ ကြံဘန်ခါ ထုတ်ဆောင်နဲ့ကို၊ ရှောင် လှဲ၍ သရုပ်ကဲ့အောင် ထုတ်ဆောင် ညွှန်းပြနိုင်မည်ကား ခဲ၏။ ။ကြံဘန်၍ ထုတ် သော်ကား- အကုသလသင်္ဂဟ၌ အာသဝ၊ သြဗု၊ ယောဂ-စသည်ဖြင့် ဟောအပ် သောအရာဝယ် အာသဝ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာသဝ-၁၊ သြဗုအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာသ-၂၊ ယောဂအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာယောဂ-၃၊ ဤနည်းအတူ အဝိဇ္ဇာ- နိဝရဏ-၄၊ အဝိဇ္ဇာနုသယ-၅၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇန-၆၊ ကိလေသာ၏ အစွမ်း အားဖြင့် မောဟ-၇၊ ဤသို့သော နည်းအားဖြင့် ခုနစ်ပါးသော မောဟကို ထုတ်ပြနိုင်ရာ၏။

သစေ ဟိတော နယော ဒိဋ္ဌော၊ နိတတ္ထော သုန္ဒရော ဝရော။
သော ဥဒ္ဓရိယတံ တေန၊ တေန ဝဏ္ဏေမ တံ သဒါ။

၈။ အဋ္ဌမပုစ္ဆာ

သိစေရအောင်ပ၊ နိယတ မည်ဆို၊ သည်ပုဂ္ဂိုလ်သုံး။ ။မှန်သာကီ၊ လောကုတ် လောကီနှင့်၊ ကျမ်းအညီ မိန့်ဆိုလင်းပ၊ သင်းဘယ်တဲတုံး။

၈။ အဋ္ဌမဝိသဇ္ဇနာ

သိစေရမည်ပ၊ နိယတ မည်ဆို၊ သည်ပုဂ္ဂိုလ်သုံး။ ။အရိယာ၊ ဒိဋ္ဌိနိယတာနှင့်၊ ပဉ္စာနန် ဤသူသုံးကို၊ စွဲမှတ်ပဘုန်း။

ကာမော စ ပုဂ္ဂလော နိယတော၊ ပဉ္စ ပုဂ္ဂလာ အာနန္တရိကာ၊ ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ နိယတာ၊ အဋ္ဌ စ အရိယပုဂ္ဂလာ နိယတာ။ (ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်-၁၁၆။)

နိယတနိဒ္ဒေသေ အာနန္တရိကာတိ အနန္တရိကာကမ္မသမင်္ဂိနေ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာတိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမင်္ဂိနေ၊ သဗ္ဗေပိ ဟေတေ နိရယဿ အတ္တာယ နိယ- တတ္တာ နိယတာ နာမ၊ အဋ္ဌ ပန အရိယပုဂ္ဂလာ သမ္မာဘာဝါယ ဥပရူပရိ မဂ္ဂ- ဖလတ္တာယ စေဝ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္တာယ စ နိယတတ္တာ နိယတာ နာမ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၇။)

ဤ၌ ပဉ္စာနန္တရိကပုဂ္ဂိုလ်ကို ကံတူအားဖြင့် တယောက်ယူ၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို တယောက်ယူ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း အရိယာဇာတ်အားဖြင့် တယောက်ယူ၊ ဤသို့လျှင် သုံးယောက်ဖြစ်သတည်း။

၉။ နဝမပုစ္ဆာ

ကိုယ့်ဥစ္စာမှန်သားနှင့်၊ သူများသာစိုးဆိုင်၊ ကိုယ်မပိုင်ပါရ။ ။ဖြစ်တဲ့အင်၊
ဘယ်မျိုး ဘယ်နှယ်ဝင်နှင့်၊ ဘယ်တိုင်းခွင် ပြည်သူ့လေ့ပေသိ၊ ဘုန်းတွေ
ပါစ။

၉။ နဝမဝိသဇ္ဇနာ

ကိုယ့်ဥစ္စာမှန်သားနှင့်၊ သူများသာစိုးဆိုင်၊ ကိုယ်မပိုင်ပါခဲ့။ ။အိမ်ကြီးရှင်၊
လူမျိုးလူနှယ်ဝင်ပ၊ ဇမ္ဗူခွင် ပြည်သူ့လေ့ကို၊ ဘုန်းတွေပါခဲ့။

အိမ်ကြီးရှင်ဟူသည်ကား လင်ရှိသော အိမ်ရှင်မိန်းမကို ဆိုလိုသည်။ ဇမ္ဗူဒိပ်
ကျွန်းသူ အိမ်ရှင်မိန်းမတို့မှာ မိမိဖဿကို ကိုယ့်ဥစ္စာမှန်သားနှင့် ကိုယ်အစိုး
မပိုင်၊ လင်သာစိုးပိုင်သည်။ မြောက်ကျွန်းသူ မိန်းမတို့မှာကား “မနုဿာ
တတ္ထ ဇာယန္တိ၊ အမမာ အပရိဂ္ဂဟာ” ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဒါရပရိဂ္ဂဟ
မရှိရကား ကိုယ့်ဖဿ ကိုယ့်ကာမကို ကိုယ်သာ အစိုးပိုင်သည်။

နိစ္ဆဝိတ္တိဝတ္ထုသ္မိံ ယသ္မာ မာတုဂါမော နာမ အတ္တနော ဖဿေ အနိဿ-
ရော။ (နိဒါနဝဂ် လက္ခဏသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ပါရာဇိကဏ် စတုတ္ထ သိက္ခာပုဒ်
ဝိနိတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ။)

အနိဿရောတိ မာတုဂါမော သသာမိကော အတ္တနော ဖဿေ အနိဿ-
ရော။ (သာရတ္ထဒီပနီ၊ ၂။ ၂၉၅။)

၁၀။ ဒသမပုစ္ဆာ

ကိုယ့်ဟာကို ကိုယ်ပေးလျက်၊ လေးပါယ်ဝကျသူ၊ ဘယ်လူတို့လေသိ။ ။
ဆန်းတဖြာ၊ တခန်းငယ် တပုံသာပ၊ ကျမ်းအလာ သည်တဦး၊ ထူးလှပါဘိ။

၁၀။ ဒသမဝိသဇ္ဇနာ

ကိုယ့်ဟာကို ကိုယ်ပေးလျက်၊ လေးပါယ်ဝကျသူ၊ ဤသူတို့ပင်ဘဲ။ ။
ဆန်းတဖြာ၊ တခန်းငယ် တပုံသာပ၊ ကျမ်းဂန်လာ အိမ်ရှင်မတို့မှာ၊ ထူးနိုင်မျှနဲ့။

လင်ရှိသော အိမ်ရှင်မတို့သည် ကိုယ့်ဖဿ ကိုယ့်ကာမကို မိမိလင်မှတစ်ပါး
အခြားသောသူအား ပေးလျှင် အပါယ်သို့ကျသည်။ ကျကြောင်းကိုလည်း ၎င်း
နိစ္ဆဝိတ္တိဝတ္ထု စသည်ကိုထောက်၍ သိအပ်၏။

၁၁။ ကောဒသမပုစ္ဆာ

ကိုယ်ဟာကို ကိုယ်ခိုးလို့၊ အကျိုးမဲ့ အပါယ်ဝင်၊ အကယ်ပင်မလွဲ။ ။
သည်အရာ၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်စေ့နာနှင့်၊ ဘယ်ဟာကို ဘယ်နှယ်ခိုးသာမို့၊
ဆိုးရသလဲ။

၁၁။ ကောဒသမဝိသဇ္ဇနာ

ကိုယ်ဟာကို ကိုယ်ခိုးလို့၊ အကျိုးမဲ့ အပါယ်ဝင်၊ အကယ်ပင် မလွဲ။ ။
သည်နည်းတူင်၊ သည်အိမ်ရှင် ဟိုစေ့နာနှင့်၊ ဟိုဟာကို တိတ်တိတ်ခိုးသာမို့၊
ဆိုးရသဘဲ။

ဤပုစ္ဆာသည် ဒသမပုစ္ဆာနှင့် ပေးသည်၊ ခိုးသည်ဟူသော ဝေါဟာရကိုစွဲ၍
ကွဲအောင်မေးသည်၊ အဓိပ္ပါယ်မှာ အတူတူပင်။

နိစ္ဆဝိတ္ထိဝတ္ထုသ္မိံ ယသ္မာ မာတုဂါမော နာမ အတ္တနော ဖဿေ အနိဿ-
ရော၊ သာ စ တံ သာမိကဿ သန္တကံ ဖဿံ ထေနေတွာ ပရေသံ အဘိရတိံ
ဥပ္ပါဒေတိ၊ တသ္မာ ကမ္မသဘာဂတာယ သုခသမ္ပဿာ ဝဋ္ဋိတွာ ဒုက္ခသမ္ပဿံ
အနုဘဝိတုံ နိစ္ဆဝိတ္ထိ ဟုတွာ ဥပ္ပန္နာ။ (နိဒါနဝဂ်၊ လက္ခဏသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၊
ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ။)

သာ စ၊ သည်လည်း။ သာမိကဿ၊ ၎င်း။ သန္တကံ၊ သော။ တံ ဖဿံ၊
ထိုမိမိဖဿကို။ ဤသို့ အနက်ပေး၊ တံ-သဒ္ဓါကား အနတ္တနော ဖဿ-ကို
ငဲ့သည်။

၁၂။ ဒွါဒသမပုစ္ဆာ

စုံအင်္ဂါ ငါးရပ်နှင့်၊ ခြားမလပ်ဆောင်ယူပါ၊ ဆဲ နှစ်ယူဇနာတိုင်ဘဲ။ ။မိန့်
တော်မူ၊ ဘယ်နည်းပုံယူမို့၊ သည်သူကို လူသူခိုးရယ်လို့၊ ရိုးသူကလဲ့။

၁၂။ ဒွါဒသမဝိသဇ္ဇနာ

စုံအင်္ဂါ ငါးရပ်နှင့်၊ ခြားမလပ်ဆောင်ယူပါ၊ ဆယ်နှစ်ယူဇနာတိုင်ဘဲ။ ။
ဘုဇိဿံ၊ ဝကံလုန့်ကိုဆောင်ယူလို့၊ သည်သူကို လူသူခိုးရယ်လို့၊ ရိုးသူကလဲ့။

ဣတော ပရသ္မိံ ကေသေန အပ္ပဟာရပဟောနကံ ပါဏံ ဒဿေန္တော မနုဿ-
ပါဏောတိ အာဟ၊ တံပိ ဘုဇိဿံ ဟရန္တဿ အဝဟာရော နတ္ထိ။ ယောပိ ဘုဇိ-
ဿောမာတရာ ဝါပိတရာ ဝါ အာဠပိတော ဟောတိ၊ အတ္တနာ ဝါ အတ္တနော ဥပရိ

ကတော ပညာသံ ဝါသဋ္ဌိံ ဝါ အဂ္ဂဟေသိတံပိ ဟရန္တဿ အဝဟာဓော နတ္ထိ။
(သမန္တပါသာဒိကအဋ္ဌကထာ၊၁။၃၁၆။)

ဤတွင် “ဆဲ နှစ်ယူဇနာတိုင်ဘဲ” ဟူသော စကားဖြင့် ဗာရာဏသီဝိနိတ
ဝတ္ထုကို ရည်ညွှန်းရိုင်း။ ၎င်းဝတ္ထု(ဝိ၊၁။၇၅)၌—

ဘိက္ခု၊ ဥဇ္ဈာယန္တိ ခိယန္တိ ဝိပါစေန္တိ ကထံ ဟိ နာမ အာယသ္မာ ပိလိန္ဒု-
ဝစ္ဆော စောရေဟိ နိတေ ဒါရကေ အာနေဿတိတိ၊ ဘဂဝတော တေမတ္ထံ
အာဓောစေသံ၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခုဝေ ဣဒ္ဓိမဿ ဣဒ္ဓိဝိသယေ-ဟု အပြေ
ထင်ရှားစွာ၏။

ဗာရာဏသီပြည်ကား တဆဲ နှစ်ယူဇနာရှိသည်။ “ဒွါဒသယောဇနိကံ ဗာရာ-
ဏသိနဂရံ အဇ္ဈောတ္ထရိ” ဟု ကက္ကရုဇာတ် စသော ထိုထိုဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့၌
တဆဲနှစ်ယူဇနာရှိကြောင်းကို လာသည်။

၁၃။ တေရသမပုစ္ဆာ

သ္မဟာကိုယုခြင်း၌၊ ပြစ်ကင်းလို့လွတ်ကွာ။ ။ ကိုယ့်ဟာကိုယုလို့ပစ်၊ ခိုးပြစ်
ရောက်ပါ။ ။ ထိုအရာ၊ အဋ္ဌကထာတတ်နှောင်မင်း။ ။ နောက်သား နောင်လာလူ
တို့၊ စာတမူ အလွယ်ဘွင့်ပါ၊ ကျမ်းနှင့်မယွင်း။

၁၃။ တေရသမဝိသဇ္ဇနာ

သ္မဟာကိုယုခြင်း၌၊ ပြစ်ကင်းလို့လွတ်ကွာ။ ။ တိရစ္ဆာန် သန္တက၊ မြဲမှတ်
ကြပါ။ ။ ကိုယ့်ဥစ္စာ၊ ယူပစ်ရာပြစ်မကင်း။ ။ သူကံသာတာ၌၊ နောင်လာသူ
မှတ်စေဘွင့်မယ်၊ ကျမ်းနှင့်မယွင်း။

တိရစ္ဆာန် သန္တက-ဟူရာ၌ ဥပလက္ခဏ။ သစေပိ ဟိ သက္ကော ဒေဝရာဇာ
အာပဏံ ပသာရေတော နိသိန္ဒော ဟောတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော စ ဘိက္ခု တံဥ တွာ
အတ္တနော စိဝရတ္ထာယ သတသဟာဿဂ္ဂနကံပိ သာဇ္ဇကံ တဿ မာ ဂဏှ မာ
ဓဏှာတိ ဝဒန္တဿာပိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ ဝနုတိ။ (ပါရာဇိကဏ်
အဋ္ဌကထာ၊၁။၃၂၇။)

ဗဟိသုကံသာတံ ပါတေတိတိ ရာဇပုရိသာနံ အညဝိဟိတဘာဝံ ပဿိတွာ
အန္တော ဌိတော ဗဟိ ပတနတ္ထာယ ခိပတိ၊ တဉ္စေ အဝဿံ ပတနကံ၊ ဟတ္ထတော
မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိကံ။ (၎င်း-အဋ္ဌကထာ၊၁။၃၁၄။)

၁၄။ စုဒ္ဒသမပုစ္ဆာ

ဇောဘဝင် ကုန်နှောင်းမှ၊ အပေါင်းတဲ သတ္တဝါ။ ။ စိတ်ဝိညာဉ် ကမ္မဇရုပ်၊
ကင်းချုပ်ကြပါ။ ။ သို့ကိုစင် ချွတ်လဲ့လို့၊ မမြဲတဲ မေ့တာ၊ သေရာဖြင့်ဟုတ်ဘဲ။ ။

ယွင်းဖောက်ပြန်၊ ခုနစ်ကယ်ဇောမှန်နှင့်၊ သေလေဟန်သူတယောက်ကို၊ ကျမ်း
ထောက်လှိုခဲ။

၁၄။ စုဒ္ဓသမဝိသဇ္ဇနာ

ဇောဘဝင် ကုန်နှောင်းမှ၊ အပေါင်းတဲသတ္တဝါ။ ။ စိတ်ဝိညာဉ် ကမ္မဇရုပ်၊
ကင်းချုပ်ကြပါ။ ။ သဒိသူပစာရငယ်နှင့်၊ ဟောပြသည့်ဒေသနာ၊ အဒါတာသိ-
လော။ ။ မပေးလို၊ မရွှေဝန်တိုတဲ၊ သည်ပုဂ္ဂိုလ် သူသေပြတယ်၊ ကျမ်းကမြက်
ဟော။

တေမတေသု န မိယျန္တိ၊ ပန္နာနံဝ သဟဗ္ဗဗံ။
အပ္ပသ္မိံ ယေ ပဝေစ္ဆန္တိ၊ သေ ဓမ္မော သနန္တနော။

(သဂါထာဝဂ်၊ ဒေဝတာသံယုတ်ပါဠိတော်။ သံ၊ ၁။ ၁၀။)

တေမတေသု န မိယျန္တိတိ အဒါနသီလတာယ မရဏေန မတေသု န မိယျန္တိ၊
ယထာ ဟိ မတော သံပရိဝါရေတွာ ဌပိတေ ဗဟုမ္ပိပိ အနုပါနာဒိမ္ပိ ဣဒံ
ဣမဿ ဟောတု ဣဒံ ဣမဿာတိ ဥဋ္ဌဟိတွာ သံဝိဘာဂံ န ကရေတိ၊ ဧဝံ အဒါန-
သီလောပီတိ မတကဿ စ အဒါနသီလဿ စ ဘောဂါ သမသမာ နာမ ဟောန္တိ။
တေန ဒါနသီလာ ဝေဂ္ဂပေသု မတေသု န မိယျန္တိတိ အတ္ထော။ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၆။)

အထဝါတနည်းမှာ၊ နိဿရည်းမှတ်ယူဘွယ်။ ။ ဇောစိတ်ကယ်ခုနစ်တန်နှင့်၊
သေလေဟန်သူတယောက်ကို၊ ကျမ်းထောက်နှင့်မိန့်လိုက်ပံမယ်။ ။ ကာမဂုဏ်ညှိ
တွင်းကို၊ ရှောင်ကွင်းလှိုပစ်ပယ်၊ သာကီနွယ်မှန်လှ။ ။ နောင်တဘန်၊ လူ့ဘောင်
ကို သူပြန်က၊ ခုနစ်တန်ဝိညာဏ်ငယ်နှင့်၊ သည်သူကို လူသေပြတယ်၊ ကျမ်း
သံယုတ္တ။ (တနည်းအဖြေ။)

မတံ ဝါ ပုတ္တ ရောဒန္တိ၊ ယော ဝါ ဇီဝံ န ဒိဿတိ။
ယော စ ကာမေ စဇိတွာန၊ ပုနံရာဂစ္ဆတေ ဣဓ။
တံ ဝါပိ ပုတ္တ ရောဒန္တိ၊ ပုနဇီဝံ မတော ဟိ သော။

(သဂါထာဝဂ်၊ ယက္ခသံယုတ်၊ သာနုဝတ္ထု။ သံ၊ ၁။ ၂၁။)

ပုန ဇီဝံ မတောဟိ သောတိ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတွာ ပုန ဇီဝန္တောပိ သော မတကောဝ၊
တသ္မာ တံပိ ရောဒန္တိတိ ဝဒတိ။ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။)

၁၅။ ပန္နရသမပုစ္ဆာ

ကြွက် အိမ်မြောင် မြေမြီးတို့၊ ပြတ်ပြီးလျက် ဖြတ်ဖြတ်ခုန်၊ ဆတ်ဆတ်
တုန်ဖြစ်ငြား။ ။ တပိုင်းစီ ဝိညာဉ်ပါ၊ ဝေဒနာကွဲကြသလား။ ။ စိတ်ဝိညာဉ်

နှစ်ဖြာပြတ်သည်ဟု၊ ပိဋကတ်မြတ်ကျမ်းဂန်၊ မရှိတန်လေသား။ ။အသိဉာဏ် ထွေပြားလို့ ဝေဝါးဘွဲ့အရာ။ ။ဝိမတိ ဆရာနှုန်းကိုလဲ၊ ဉာဏ်နှလုံးမကျတတ် လွန်းလို့ပါ။ ။သဘာဝထက် ဒိဋ္ဌသာ၊ သည်မိစ္ဆာ လိမ်နဂပါသ်ကိုလ၊ စိန်တပ် တဲ့ သီလဝင်ဉာဏ်တော်၊ ကျမ်းပြုအမော်။ ။ဖြတ်လိုက်ပ ဆရာကျော်ငယ်၊ မညှာတော်မူစမ်းနှင့်လေး။

၁၅။ ပန္နရသမဝိသဇ္ဇနာ

ကြွက် အိမ်မြောင် မြွေမြီးတို့၊ ပြတ်ပြီးလျက် ဖြတ်ဖြတ်ခုန်၊ ဆတ်ဆတ် တုန်လှုပ်ရှား။ ။တလှည့်စီ ဝေဒနာယှဉ်၊ စိတ်ဝိညာဉ် သတ္တိဖြစ်ငြား။ ။ ယုတ္တိစမ်းလို့ သိစွမ်းသာ၊ ရှင့်စောဒနာကို ဖြေပေသား။ ။အသိဉာဏ်ထွေပြား လို့၊ဝေဝါးပါနှင့် သည်အရာ။ ။ဝိမတိ ဆရာနှုန်းကိုလ၊ ဉာဏ်နှလုံးကျသင့် လှပေတော့သည်သာ။ ။သဘာဝနှင့် ဒိဋ္ဌကွာ၊ တဆိတ်စာ မတူမျှလို့၊ ပရမတ္ထ သဘာဝါ၊ သိခက်လှပါ။ ။သဗ္ဗညုဉာဏ်အရာကို၊ မိစ္ဆာဉာဏ် ကင်းစေကဲ့ လေး။

သဘာဝနှင့် ဒိဋ္ဌသည် အလွန်ကွာကြသည်၊ ပရမတ္ထသဘော ဟူသည် လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်အရာသာ ဖြစ်သည်၊ ကြွက် အိမ်မြောင် မြွေမြီးတို့ ပြတ်ပြီးလျက် ဆတ်ဆတ်တုန် လှုပ်ရှားရာ၌လည်း ယုတ္တိယုတ္တာနှင့်တကွ စောဒနာ၊ သောဒနာ၊ ဥပမာ၊ ဥပမေယျ၊ ကာရဏ ဖလ သမ္ပန္နတို့ဖြင့် ဝိနိစ္ဆိ- ယပြုအပ်သော ဝိမတိ ဆရာတော် အဆုံးအဖြတ်ကိုသာ စေ့စေ့ စပ်စပ် ပတ်ပတ် နပ်နပ် ကြည့်ရှု၍ သဘောကျအောင် ကြံပါလေ။

အဘိဓမ္မေ ဒုပ္ပဋိပန္နော ဓမ္မစိန္တံ အတိဓာဝန္တော အစိန္တေယျာနိပိ စိန္တေတိ။ တတော စိတ္တက္ခေပံ ပါပုဏာတိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ- စိတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ အစိန္တေယျာနိ။ပ။ ဘာဂီ အဿာတိ-ဟု ဗုဒ္ဓဝိသယ၌ လွန်၍ မကြံ သင့်ကြောင်းကို ပိဋကတ်သုံးပုံ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ဆုံးမတော်မူသောကြောင့် ဝိမတိ ဆရာထက် မလွန်သင့်ပြီ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅)

ကေစိဆရာတို့ကား - “ခေါင်းပြတ်၍လွန်၊ တတုန်တုန်၊ စွန့်ရန် ဝိညာဉ် ကြွင်းလိမ့်နည်း” ဟူသော ကြေးကန် မောင်ရင်ကြီး မေးအပ်သော စွယ်စုံ ကျော်ထင် မည်သော သတ်ပုံ ပုစ္ဆာ၌-ဝိညာဉ်မကြွင်းပြီ၊ ဦးခေါင်းပြတ်သည် နှင့် တပြိုင်နက်ပင် နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး ရူပက္ခန္ဓာတရားတို့သည် ချုပ်လေပြီ၊ စိတ္တဇရုပ် အဟုန်ကြောင့် အလုံးစုံသော ဥတုဇရုပ် အဆက်ဆက်သာ တုန်လှုပ် ခြင်းဖြစ်သည်။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူ အဝိညာဏက ဗာဟိရရုပ်မျှသာ ဖြစ်သော ကြိမ်နွယ် သစ်ခက်တို့ကို ခုတ်ဖြတ်လိုက်သော် ထိခိုက်ခြင်း၏ အာနု

ဘော်ကြောင့် နောက်၌ အတန် အကြာပင် တုန်လှုပ်ခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့တည်းဟု ဆိုကြကုန်၏။ ယုတ္တိမရှိလှန်း။

၁၆။ သောဠသမပုစ္ဆာ

ကမ္မဝါ ရွတ်မှု၌၊ ဘိက္ခုမ္မ ပြည့်စုံ၊ ဆိုပုံက လွန်များ။ ။လူဖြစ်သူ မှန်မှန် ရွတ်က၊ ကံချွတ်မည်လား။

၁၆။ သောဠသမဝိသဇ္ဇနာ

ကမ္မဝါရွတ်မှု၌၊ ဘိက္ခုမ္မ ပြည့်စုံ၊ ဆိုပုံက လွန်များ။ ။လူ့ အသွင်၊ သမဏ သညာကြဉ်လို့၊ ထိုသူလျှင် မှန်အောင်ရွတ်သော်လည်း၊ ကံချွတ်လောက်သား။

တကြိမ် ယုတ္တိ ဥပသမ္ပုပ္ဖော ဝေ စေ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ၊ သံဃော စ တသ္မိံ ဥပသမ္ပုပ္ဖသညိ၊ ဝေဠေ ကမ္မံ ရဟတိ၊ န အညထာတိ နော ခန္တိတိ အာစရိယော။ ဂဟဋ္ဌော ဝါ တိတ္ထိယော ဝါ ပဏ္ဍကော ဝါ အနုပသမ္ပုပ္ဖသညိ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ၊ သံဃေန ကမ္မဝါစာ န ဝုတ္တာ ဟောတိ၊ သံဃော ဥပသမ္ပုပ္ဖာဒေယျ၊ သံဃော ဥပသမ္ပုပ္ဖာဒေတိ၊ ဥပသမ္ပုပ္ဖော သံဃေနာတိ ဟိ ဝစနတော သံဃေန ကမ္မဝါစာယ ဝတ္တဗ္ဗာယ သံဃပရိယာပန္နေန သံဃပရိယာပန္နသညိတေန ဝါ ဧတေန ဝုတ္တာ သံဃေန ဝုတ္တာဝ ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယမေဝ သဗ္ဗကမ္မေသုယုတ္တိ။ (ပဌမပါရာဇိက အဖွင့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ-၁၀၉။)

၁၇။ သတ္တရသမပုစ္ဆာ

မာနတ်တဲ့ ကျင့်ခါ။ ။ညဉ့်ပြတ်လျှင် ပြန်မပြန်နှင့်၊ တဉာဏ်စီ အယူပြား၊ များကြကုန်ပါ။ ။ဝိဝါဒါ ဓိကရုဏ်းသာပ၊ အိုဘုန်းငဲ့သည်အရာ၊ ဘယ်ဝါဒ မှန်သတုံး။ ။ကျမ်းလာပုံ အာဂုံပြုလို့၊ တေန ဝုတ္တံနှင့်၊ ဆင်ခြေသံ တောင့်မာ ကျမ်း၊ တမ်းပလက်ရုံး။

၁၇။ သတ္တရသမဝိသဇ္ဇနာ

မာနတ်တဲ့ ကျင့်ခါ။ ။တဉာဏ်စီ ယုန္တရပ်တွင်ဖြင့်၊ ညဉ့်ပြတ်လျှင် မပြန် သင့်ပါဘူ၊ ကျမ်းနှင့်ညီစွာ။ ။သည်ဝိဝါဒိကရုဏ်ကိုလ၊ ယေဘုယျ ဝိနည်း သာ၊ ငြိမ်းစေရာ ရှေးထုံး။ ။ မာနတ်တွင်၊ လူထွက်ခါ တဘန်ဝင်က၊ ရှေး ကျင့်စဉ် သည်မာနတ်ကို၊ ဆက်စပ်ခါ ကျင့်စေကျမ်းမှာ၊ တမ်း၏လက်ရုံး။

ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု မာနတ္ထံ စရန္တော ဝိဗ္ဗမတိ၊ ဝိဗ္ဗန္တကဿ ဘိက္ခဝေ မာနတ္ထစရိယာ န ရဟတိ၊ သော စေ ပုန ဥပသမ္ပုပ္ဖတိ၊ တဿ

တဒေဝ ပုရိမံ ပရိဝါသဒါနံ၊ သော ပရိဝါသော ဒိန္နော သုဒိန္နော၊ သောပရိ-
ဝုတ္တော သုပရိဝုတ္တော၊ ယံ မာနတ္ထံ ဒိန္နံ သုဒိန္နံ၊ ယံ မာနတ္ထံ စိဏ္ဏံ သုစိဏ္ဏံ၊
အဝသေသံ စရိတဗ္ဗံ။

ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု မာနတ္ထံ စရန္တော သာမဏေရော ဟောတိ။ပ။ဥမ္မ-
တ္တကော ဟောတိ ။ပ။ ခိတ္တစိတ္တော ဟောတိ ။ပ။ ဝေဒနာဇော ဟောတိ။ပ။
အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိပိယျတိ ။ပ။ အာပတ္တိယာ အပ္ပဋိကမ္မေ ။ပ။
ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂေ ဥက္ခိပိယျတိ၊ ဥက္ခိတ္တကဿ ဘိက္ခဝေ မာနတ္ထ-
စရိယာ န ရုဟတိ။သော စေ ပုန ဩသာရိယျတိ၊ တဿ တဒေဝ ပုရိမံ
ပရိဝါသဒါနံ ။ပ။ အဝသေသံ စရိတဗ္ဗံ။

ဤသို့ စူဠဝါပါဠိတော် (၁၅၆-၇) လာသောကြောင့် ညဉ့် ပြတ်သော်လည်း
ပြန်ဘွယ်ရာမရှိ၊ အပ်၏ ဟူ၍သာ မှတ်ရမည်။

ဤပါဠိတော်လာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် လွန်၍ ညဉ့် ပြတ်နိုင်ဘွယ်ရာ မရှိပြီ၊ ယင်း
သို့သော် ဆာရတ္ထံ ဟူသောပုဒ်သည် အစွန္တသံယောဂ လက္ခဏာနှင့် ဆန့်
ကျင်၏တကား ဟူငြားအံ့၊ မဆန့်ကျင်၊ ဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဆာရတ္ထဖြင့်
ပိုင်းခြားအပ်သော မာနတ္ထစာရ၏ သတ္တာဟ စသော အဟန္တရသို့ ပြောင်းရွှေ့
ကူးသွား၍ ကျင့်ခြင်း၊ ပဉ္စာဟ စသော ဥိနတရ ကျင့်ခြင်းကို မြစ်ခြင်းငှါသာ
ဆာရတ္ထကို ဆိုအပ်၏၊ ခြောက်ရက်အတွင်း၌ အကြားလပ်၍ ပြတ်သည်ကို
မြစ်ခြင်းငှါ မဆိုအပ်ရကား မဆန့်ဟူပေ။

တေမိဇာတ်ဝယ် တနှစ်အတွင်း ကြိုးကြား ကြိုးကြား အလိုစမ်းသည်ကိုပင်
ကေသံဝစ္ဆရံ ဟူသကဲ့သို့၎င်း၊ သတိပဋ္ဌာန ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ ၂၃၇-၌ ဒုတ္တိံ သာ
ကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းရာဝယ် ခြောက်လမှ တဆဲ့ငါးရက် ယုတ်လျက်ကို
ပင် “ဆမာသေ သဗျာယော ကာတဗ္ဗော” ဟူသကဲ့သို့၎င်း မှတ်အပ်၏။ ထို့
ကြောင့် မဟုတ်လော မူလဋီကာ(၂။၁၅၃)، သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာတို့၌ “ပရိစ္ဆိဇ္ဇ-
မာနဿ မာသန္တရဂမနနိဝါရဏတ္ထံ ဟိ ဆမာသဂ္ဂဟဏံ၊ န သကလဆမာသေ
သဗျာယပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ”ဟု မိန့်ဆိုကြကုန်သည်။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ သဋ္ဌိကာရသုတ် (၂၄၂) ၌လည်း “သဋ္ဌိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ
အစုမာသံ ပီတိသုခံ န ဝိဇဟတိ၊ သတ္တာဟံ မာတာပိတုနံ” ဟူသော ပါဠိ၌
“ပီတိသုခံ န ဝိဇဟတိတိ န နိရန္တရံ န ဝိဇဟတိ”ဟု အဋ္ဌကထာ(မ၊ ၂။၁၉၇)
ဖွင့်ဆိုတော်မူသည်။

၁၈။ အဋ္ဌာရသမပုစ္ဆာ

တောင်ဇမ္ဗူ ကျွန်းမြတ်တွင်၊ လူမွန်းမတ် အခါ၊ မြောက်ကုရုကျွန်းသာမှ၊
ဆွမ်းရှာတော်မူသား။ ။သာရပုနှင့် လုပ်လှစွာ၊ ရှေ့ပြုဗွာ ကျွန်းဦး၌စား။ ။

သည်ကဲ့သို့ ဈာန်ရှင်၊ ဉာဏ်အမြင် ထောက်ထား၊ အာဏာတော် သည်တရား ကိုလ၊ လွန်ဘူးလားသခင်။ ။ဘောဇနာ ဝိကာလ၊ သဗ္ဗတ္ထ သိက္ခာပုဒ်ကြီးပါ ကိုပင်။ ။ဝိနည်းတတ်တဲ့ မြတ်အရှင်၊ ပညတ်ထင်ထင် ပါကလားဖျ၊ ညာ မထားနှင့် တရားရှိရာ၊ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါ။ ။ဆိုရိပ်ရှိပါတဲ့ ဟိုဣဒ္ဓိဝိသယာဇယံ၊ သည့်နယ်ဟာ ပေလားတဲ့လေး။

၁၈။ အဋ္ဌာရသမဝိသဇ္ဇနာ

တောင်ဇမ္ဗူ ကျွန်းမြတ်တောင်၊ လူမွန်းမတ်အခါ၊ မြောက်ကုရုကျွန်းသာမှာ၊ ဆွမ်းရွာတော်မူသား။ ။သာရုပုနှင့်လုပ်လှစွာ၊ ရှေ့ပြုဗွာကျွန်းဦး၌စား။ ။ သည်ကဲ့သို့ဈာန်ရှင်၊ ဉာဏ်အမြင်ထောက်ထား။ ။အာဏာတော်သည်တရား ကိုလ၊ လွန်ဘူးလားသခင်။ ။ဘောဇနာဝိကာလ၊ သဗ္ဗတ္ထသိက္ခာပုဒ်ကြီးပါ ကိုပင်။ ။အာဘောနှင့် စောဒနာတင်တယ်၊ သောဓနာလျှင် အလွယ်သာပ၊ ညာမထားဘူး တရားရှိရာ၊ ဆုံးဖြတ်မည်သာ။ ။ညီရိပ်မိပါတဲ့ သည်ဣဒ္ဓိ ဝိသယာကို၊ အစိန္တိယာ ဟောသည်ပလေး။

ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား မဟုတ်ပါသေး၊ ဘုရားစသော ဣဒ္ဓိမန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ဤဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းမှ နံနက်အခါကို မြောက်ကျွန်းသို့ ဆွမ်းခံကြွလျှင် မြောက် ကျွန်း၌ ညနေချမ်းအခါ၊ ညဉ့်အခါသာဖြစ်၍ ၎င်းအခါ၌ အကပ်ခံသောဆွမ်းကို ဇမ္ဗူဒိပ်သို့ ပြန်စားငြားသော်လည်း သန္နိမိသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ကြံစည်၍ စောဒနာတင် သင့်သည်သာ၊ သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဣဒ္ဓိဝိသယ၏ အစိန္တေယျဖြစ်ကြောင်း ကို “ဈာယိဿ ဘိက္ခဝေ ဈာနဝိသယော အစိန္တေယျော န စိန္တေတဗ္ဗော၊ ယံ စိန္တေန္တော ဥမ္မာဒဿ ဝိဿာတဿ ဘာဂီ အဿ” ဟု စတုက္ကင်္ဂတ္ထိရ် (အံ၊၁။၃၉၂) ၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် ဈာနဝိသယကို မကြံသင့်ပြီ။

၁၉။ ကျေနပ်သတိမပုစ္ဆာ

သိမ်နှစ်ဖြာ စပ်ကြလျက်၊ ကြိမ်ခါပများစွာ၊ ဆောင်ဆန္ဒ နောက်မပါ၊ ဘောက်စရာမမြဲ။ ။ဆောင်ရင်းတဲ့ ဘိက္ခုကိုယ်၊ ဘယ်သူကို ပေးလို့မလဲ့။ ။ သည်အမှုဖြစ်ပုံကို၊ ချစ်ရုံတော်ဝေခွဲ၊ ဘယ်နှယ်ပုံ ဘယ်နဲသိ၊ ဉာဏ်ကြဲတဲ့သတ္တ ဝါ။ ။ဝိနယာသည်စာရိပ်ကိုလ၊ ဇာအဝိင် မြေးရှက်တတ်လှပါ။ ။ယုတ္တိစမ်း လို့ သိစွမ်းရာ၊ ပညာတော်စိန်ညွှန်နှင့်၊ ချိန်မတုန်ငြင်မငြို၊ ထွင်းပ ခွေ ကိုယ်။ ။ဇာနည်နှုန်းတဲ့ ထေရ်ဘုန်းမိုဇယ်၊ ဝိနည်းခိုရ်ဉာဏ်ကြီးတဲ့လေး။

၁၉။ ကျေနဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

သိမ်နှစ်ဖြာစပ်ကြလျက်၊ ကြိမ်ခါပများစွာ၊ ဆောင်ဆန္ဒနောက်မပါ၊ တဆိတ်စာမမြဲ။ ။ ဆောင်ရင်းတဲ ဘိက္ခုကိုယ်၊ ဘယ်သူကိုပေးလို့မလဲ။ ။ သည်အမှု ခြင်းရာမှာ၊ သဘာဝါဖြစ်မြဲ။ ။ သိမ်နှစ်ဖြာမတူကဲ့လို့၊ မလိုက်ဘဲရှောင်ခွါ။ ။ သိမ်တဖြာ တဆန္ဒ၊ တဌာန လိုက်ရိုး မရှိပါ။ ။ ယုတ္တိစမ်းလို့သိစွမ်းရာ၊ ပညာတော်စိန်ညွှန်နှင့်၊ ချိန်မတူန်မငြိုငြင်ပါ၊ ထွင်းလိုက်သည်သာ။ ။ မြေးကာပိတ်ပါတဲ၊ ဇာအဝိင်တိမ်လွှာကို၊ မုန်တိုင်းပညာ လွှင့်လိုက်ပြီတဲ့လေး။

ယံပိ ကေသ္မိံ ယေဝ ဂါမခေတ္တ ကေပဒေသံ အယံ ဝိသုဂါမော ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ၊ သောပိ ဝိသုဂါမသိမာ ဟောတိယေဝ။ တသ္မာ သာ စ ဣတရာ စ ပကတိ ဂါမ နဂရ နိဂမသိမာ ဗဒ္ဒသိမသဒိသာယေဝ ဟောန္တိ။ (ဥပေါသထက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ။)

မဟာပဒုမထေရာ ပနာဟ-နာနာဂါမခေတ္တာနိ နာမ ပါဠေက္ကံ ဗဒ္ဒသိမသဒိသာနိ၊ န တတော ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ အာဂစ္ဆတိ။ အန္တော နိမိတ္တဂတေဟိ ပန ဘိက္ခုဟိ အာဂန္တဗ္ဗန္တိ ဝတ္တာ ပုန အာဟသမာနသံဝါသကသိမာသမ္ပန္နနကာလေ အာဂမနံပိ အနာဂမနံပိ ဝဋ္ဋတိ။ အဝိပွဝါသသိမာသမ္ပန္နနကာလေ ပန အန္တော နိမိတ္တဂတေဟိ အာဂန္တဗ္ဗန္တိ။ အနာဂစ္ဆန္တာနံ ဆန္ဒော အာဟရိတဗ္ဗောတိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ၃၂၃။)

အာဂန္တဗ္ဗန္တိ စ သာမိစိဝသေန ဝုတ္တံ၊ နာယံ နိယမော အာဂန္တဗ္ဗမေဝါတိ။ တေနေဝါဟ အာဂမနံပိ အနာဂမနံပိ ဝဋ္ဋတိတိ။ အဗဒ္ဒါယ ဟိ သိမာယ နာနာဂါမခေတ္တာနံ နာနာသိမသဘာဝတ္တာ တေသံ အနာဂမနေပိ ဝဂ္ဂကမ္ပံ န ဟောတိ၊ တသ္မာ အနာဂမနံပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဗဒ္ဒါယ ပန သိမာယ ကေသိမဘာဝတော ပုန အညသ္မိံ ကမ္မေ ကရိယမာနေ အန္တော သိမဂတေဟိ အာဂန္တဗ္ဗမေဝါတိ အာဟ အဝိပွဝါသသိမာ။ ပ။ အာဂန္တဗ္ဗန္တိ။ (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၇၁။)

ဗဒ္ဒသိမသဒိသာနိတိ ယထာ ဗဒ္ဒသိမာသု ဌိတာ အညမညံ ဆန္ဒာဒိံ အနပေက္ခိတော ပစ္စေကံ ကမ္ပံ ကာတုံ လဘန္တိ၊ ဧဝံ ဂါမသိမာသု ဌိတာပီတိ ဒဿေတိ။ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၃။)

ဤတွင် “သိမ်နှစ်ဖြာ စပ်ကြလျက်” ဟူသည် နိဿယ နိဿိတဖြစ်၍ စပိကောင်းသော ပကတိဂါမ သိမ်နှင့် ဗဒ္ဒသိမ်၊ နဒိသိမ်နှင့် ဥဒကုက္ခေပသိမ်၊ အရညသိမ်နှင့် သတ္တဗန္ဓရ သိမ်တို့၌သာ ဖြစ်ကောင်းသည်၊ တပါးသောသိမ်တို့၌ မဖြစ်ကောင်း၊ သမ္ပေဒဒေါသသာ ဖြစ်ရာသည်။

၂၀။ ဝိသတိမပုစ္ဆာ

လေးသစ္စာတရားတွင်၊ တပါးမျှ သူမရာ၊ ဘူပါလိမ့်လေလဲ။ ။သည့်ဖြစ်ပုံ၊
သနစ်ကယ် အို-ကုန်ကုန်ပါ၊ ဘယ်ဘုံမှာ ရသူထိုက်တယ်၊ ကျမ်းနှိုက်လို့ခဲ။

၂၀။ ဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

လေးသစ္စာတရားတွင်၊ တပါးမျှသူမရာ၊ မဂ်ယုတ္တာဖိုလ်ဘဲ။ ။သည့်ဖြစ်ပုံ၊
သနစ်ကယ် အို-ကုန်ကုန်ပါ၊ သုဘုံမှာ ဘယ်သူထိုက်တယ်၊ ကျမ်းနှိုက်ဝေခဲ။

မဂ္ဂယုတ္တာ ဖလာ စေဝ၊ စတုသစ္စဝိနိဿဋ္ဌာ-

ဟူသော သင်္ဂြိုဟ် စကားသည် ထင်ရှားပါ၏။ ဤတွင် မဂ်ယုတ္တာ ဖိုလ်ဘဲ-
ဟူသည်မှာ မဂ္ဂယုတ္တာဖလာစေဝကို ရည်သည်။(ဒုန္ဒတ္ထ)။ သုဘုံ-ဟူသည်မှာ
သုဂတိဘုံ ဆိုလိုသည်။ ဤစကားလည်း ယေဘုယျနည်း။ အသညသတ် သုဂတိ
ဘုံ၌ ၎င်းတရားတို့ကိုမရထိုက်၊ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံ၌လည်း အောက်မဂ်သုံးခုနှင့်
ယှဉ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ အောက်ဖိုလ်နှစ်ခုစိတ္တုပ္ပါဒ် တို့ကို မရထိုက်၊ အရူပလေးဘုံ
၌လည်း သောတာပတ္တိမဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကို မရထိုက်။

ရသူထိုက်-ဟူသည်ကား သုဂတိဘုံ၌လည်း မဂ်ဖိုလ် ရသူတို့သာ ထိုတရား
တို့ကို ရထိုက်သည်။ မဂ်ဖိုလ်မရသူတို့ကား မထိုက်ဟူလိုသည်။

၂၁။ ကေဝိသတိမပုစ္ဆာ

အကနိဋ္ဌ သောတဟု၊ ဟောပြုသည့် သောတာပန်၊ ညာဆန်လို့ တက်သွား။ ။
စဉ်တိုင်းသာ၊ နတ်တိုင်းငယ် ခြောက်ရွာနှင့်၊ အောက်မြဟွာ ဘုံမချိုအောင်၊
မြန်းတို့သလား။

၂၁။ ကေဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

အကနိဋ္ဌ သောတဟု၊ ဟောပြုသည့် သောတာပန်၊ ကျမ်းဂန်တွင်ရှိဘူး။ ။
အကယ်မှန်၊ အောက်ဘုံကို မပြန်တဲ့၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သာပ၊ ဘုံသုဒ္ဓါ
အစဉ်ကပ်တယ်၊ ကျမ်းမှတ်အထူး။

အကနိဋ္ဌဘုံ-ဟူသည် သုဒ္ဓါဝါသ အထက် အဆုံးဘုံဖြစ်သည်။ သုဒ္ဓါဝါသ ဘုံ
၌လည်း—

ပုထုဇ္ဇနာ န လဗ္ဘန္တိ၊ သုဒ္ဓါဝါသေသု သဗ္ဗထာ။
သောတာပန္နာ စ သကဒါ-ဂါမိနော စာပိ ပုဂ္ဂလာ။ -

ဟူ၍၎င်း၊

သုဒ္ဓါဝါသေသုနာဂါမိ-ပုဂ္ဂလာ ဝေါပပဇ္ဇရေ။ -

ဟူ၍၎င်း-မိန့်ဆိုသောကြောင့် သကဒါဂါမ်ဘောင်ပင် မဖြစ်သင့်၊ ပဂေဝ

မန်လည် ၇-ပ-မ-သ -၀

သောတာပနာဒယော။ ထို့ကြောင့် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကနိဋ္ဌ-
သောတမဟုတ်၊ ဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း သောတာပန်
မဟုတ် ဖြစ်သည်။ တသ္မာ နော ကလ္လော ပဉ္စော။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြားကား-ကတမော စ ပုဂ္ဂလော သတ္တက္ခတ္တု-
ပရမော။ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာ-
ပဉ္စော ဟောတိ-စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂလပညတ်(၁၁၈)၌ ဟောတော်မူသော သတ္တ-
က္ခတ္တုပရမ သောတာပန်တယောက်၊

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ကောလံကောလော။ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော
တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပဉ္စော ဟောတိ-စသည်ဖြင့် ၎င်း၌
ဟောတော်မူသော ကောလံကောလ သောတာပန်လည်း တယောက်၊

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဧကဗီဇီ။ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဏ္ဏံ သံယော-
ဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပဉ္စော ဟောတိ-စသည်ဖြင့် ၎င်း၌ ဟောတော်မူ
သော ဧကဗီဇီသောတာပန်လည်း တယောက်-ဤသို့လျှင် ဘဝဘေဒသတ္တု-
ဂဟိတ နာမအားဖြင့် သောတာပန်သုံးယောက်။ ထိုသုံးယောက်တို့ကို ပဋိပဒါ
လေးပါးနှင့် မြှောက်၍ တဆယ့်နှစ်ယောက်၊ ၎င်းတဆယ့်နှစ်ယောက်ကို သဒ္ဓါဓုရ၊
ပညာဓုရ ဟူသော ဓုရနှစ်ပါးနှင့် မြှောက်၍ နှစ်ဆယ့်လေးယောက်၊ ဤမျှသာ
လျှင် ကျမ်းဂန်လာသည်။ အကနိဋ္ဌ သောတဟူသော သောတာပန် မလာ။
ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ၌ “တတ္ထ ဧကေကော ဒုက္ခာပဋိပဒါဒိဝသေန
စတုဗ္ဗိဓာဘဝံ အာပဇ္ဇတိ ။ပ။ ဣမေ စတုဝိသတိ သောတာပနာ” ဟု (အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၄။ ၄၇) အကျယ်လာတော်မူသည်။

အနာဂါမိဖြစ်မှသာလျှင် ဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမိ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း
ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော်၌ “ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမိ။
ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပဉ္စန္ဒံ သြရမ္ဘာဂိယာနံ သညောဇနာနံ ပရိက္ခယာ
သြပပါတိကော ဟောတိ၊ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိ အနာပတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ
။ပ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမိ” ဟူ၍ ဟောတော်
မူသည်(၁၂၀)။

ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ (၄၉)၊ ဝိသုဒ္ဓမဂ်ဋီကာတို့၌လည်း “ဣမေသံ ပန
အနာဂါမိနံ ပဘေဒဇာနနတ္ထံ၊ ဥဒ္ဓံသောတောအကနိဋ္ဌဂါမိစတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ”
စသည်ဖြင့် အကျယ်လာသည်။ အကယ်၍ သောတာပန် အကနိဋ္ဌ မရှိလျှင်
သက္ကပဉ္စသုတ်ပါဠိတော် (၂၂၈)၌ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသော သိကြားမင်းက
ဘုရားကို လျှောက်ရာ-

တေ ပဏိတတရာ ဒေဝါ၊ အကနိဋ္ဌာ ယသသိနော။
အန္တိမေ ဝတ္တမာနမှိ၊ သော နိဝါသော ဘဝိဿတိ။-

ဟု အဘယံကြောင့် ဆိုသနည်းဟူမူ သိကြားမင်းအဖြစ်၌ အနာဂါမိမဂ်ကိုရ၍ ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမိ ဖြစ်လတ္တံ့သည်ကို ရည်၍ ဆိုသည်။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ (၃၃၂)၌ “အယံ ကိရ တတော သက္ကတ္တဘာဝတော စုတော တသ္မိယေဝ အတ္တဘာဝေ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမိ ဟုတော အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တန္တော အဝသာနေ အကနိဋ္ဌေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝေမာဟ” စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုလေသည်။

၂၂။ ဒွါဝိသတိမပုစ္ဆာ

ဗြဟ္မာက စုတိလ္လိ၊ ဒုဂတိ ဝက်ဖြစ်လာ၊ ဘဟာမှိလေမှန်း။ ။ သည်သင်းကို၊ ဖြေရှင်းငယ် ဘယ်လိုဆိုပါ၊ ရှေ့သင်္ဂြိုဟ် လာဟန်နှင့်၊ ကာပြန် သံ တပုံပြု၊ သင်းအမှုဆန်း။

၂၂။ ဒွါဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဗြဟ္မာက စုတိလ္လိ၊ ဒုဂတိ ပါယ်ရှာ၊ အဟေတု သညာငယ်၊ ဝက်ဖြစ်နိုင် ပါဘဲ။ ။ ဥပစာရ ဇောစေနာငယ်၊ နုဘာဝါကြီးလို့ ရှောင်လဲ့။ ။ ရှေ့သင်္ဂြိုဟ် လာနဲ့နှင့်၊ လဲ့ပါဘူ ဆွေမဟာ။ ။ ဋ္ဌကထာ နိဒါနမှာ၊ သင်္ခေပနည်း ပြုမိ သာပါ။ ။ ရှေ့ကိုလှမ်းလို့ စခန်းသာအောင်၊ ဉာဏ်ပညာ နဂပါသ်နှင့်၊ တချပ် လောက်သာသာဆီတွင်၊ ရှုပ်ညီခင်။ ။ တဂုဏ်သီးတဲ့ ဉာဏ်ကြီးရှင်ငယ်၊ မဆန့် ကျင်ပါဘူးကဲ့ လေး။

ရူပါဝစရစုတိယာ၊ အဟေတုရဟိတာ သိယံ။ -

ဟူသော သင်္ဂြိုဟ်နှင့်အညီ “ရူပါရူပါဝစရာနံ ဥပစာရဿ ဗလဝဘာဝတာယ တတော စဝိတွာ ဒုဂ္ဂတိယံ ဥပပတ္တိ နတ္ထိတိ” ဟု ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဝိဘင်း မူလဋီကာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာတို့ ဘွင်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

သာ အပရဘာဂေ သရီရဝဋ္ဌဉ္ဇနဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌာ ပုဋ္ဌုဝကရာသိ ဒိဿာ တတ္ထ ပုဋ္ဌုဝကသညံ ဥပ္ပါဒေတွာ ပဌမဈာနံ ပဋိလဘိ၊ သာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တတော စဝိတွာ ပုန ဂတိဝသေန အာဠုလမာနာ ဣဒါနိ သူကရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ-ဟူသော ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ(၃၃၂)ဝတ္ထုနိဒါန်းစကားသည် သင်္ခေပနည်းပြသာ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ထိုစကားမှ ရှေ့တချပ်လောက် သာသာဆီတွင် ထိုဝက်မငယ်၏ ပိမိ
ဂတိကို ရဟန္တာတို့နှင့် နှီးနှောပြောကြားရာ (၃၃၅)တွင်—

အဟံ ပုဗ္ဗေ မနုဿယောနိတော စုတာ ကုက္ကုဒ္ဓိ ဟုတွာ တတ္ထ သေနဿ
သန္တိကာ သိသစ္စေဒံ ပတွာ ရာဇဂဟေ နိဗ္ဗတ္တာ ပရိဗ္ဗာဇိကာသု ပဗ္ဗဇိတွာ
ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတာ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ၊
န စိရဿေဝ စဝိတွာ သူကရယောနိ ဂန္ဓာ တတော စုတာ သုဝဏ္ဏဘူမိ -
စသည်ဖြင့် တဆယ့်သုံးဘဝတို့ကို ဇာတိဿရ ဉာဏ်ဖြင့် ဟောကြားလေ
သည်။

၂၃။ တေဝိသတိမပုစ္ဆာ

တပိုင်းမှာဇီဝနှင့်၊ ဘော ကာယ အစုံ။ ။တပိုင်းမှာ ဗဟိရ၊ ဥတုဇပုံ။ ။သမု-
ဋ္ဌာန် ထုတ်ဟန်ခြားသော်လဲ့ မပြားတဲ့ သည်အာရုံ၊ ဘယ်ဘုံမှာထင်စုံ။
ကြည်မဟာ၊ သတ္တငယ် ဇီဝါလို့၊ မမည်ပါ သည်အစုကို၊ ဘုန်းရှုပါစ။

၂၃။ တေဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

တပိုင်းမှာ ဇီဝနှင့်၊ ဘော ကာယ အစုံ။ ။တပိုင်းမှာ ဗဟိရ၊ ဥတုဇပုံ။ ။
သမုဋ္ဌာန် ထုတ်ဟန်ခြားသော်လဲ့၊ မပြားတဲ့ သည်အာရုံ၊ လူ့ဘုံမှာထင်ခဲ့။ ။
ဆွေမဟာ၊ သတ္တငယ်ဇီဝါလို့၊ မမည်ပါ သည်ဆံစုကို၊ ဘုန်းရှုပါရဲ့။

ကမ္မသမုဋ္ဌာနမိ- တာဝ ကေသေ စတဿော ဓာတုယော ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော
ရသော သြဇာ ဇီဝိတံ ကာယပ္ပသာဒေါတိ ဝေံ ကာယဒသကဝသေန
ဒသ ရူပါနိ၊ တတ္ထေဝ ဘာဝဿ အတ္ထိတာယ ဘာဝဒသကဝသေန ဒသ။
တတ္ထေဝ အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ သြဇဋ္ဌမကံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ
အပရာနိပိ စတုဝိသတိတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။)

ဆံပင်ကား အသားမှ မလွတ်သောအရပ်၌ ကမ္မာဟာရစိတ္တဇ၊ အသားနှင့်
လွတ်သော အရပ်၌ကား ဥတုဇသ။

ကေသာဒီနံပိ ဟိ မံသတော အဝိနိမုတ္တဘာဂေါ ကမ္မာဟာရစိတ္တသမုဋ္ဌာ-
နောဝ ဟောတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ။)

ဤ၌ ဆံပင်ကိုသာ ဆိုလိုက်သည်ကား ဥပလက္ခဏနည်း၊ လောမာ စသော
စတုသမုဋ္ဌာနိက ရုပ်တို့၌လည်း ဤနည်းတူ။

ယထာ ကေသေ ဝေံ လောမာဒိသု စတုသမုဋ္ဌာနိကေသု။(၎င်းဋီကာ။)

ဤအာရုံတို့သည်လည်း လူ့ဘုံ၌သာ ထင်သည်၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့၌ မထင်။

ဧတ္ထ စ ဒသ အသုဘာ ကာယဂတာသတိ အာဟာရေ ပဋိကူလ-
သညာတိ ဣမာနိ ဒွါဒသ ဒေဝေသု နပ္ပဝတ္တန္တိ။ တာနိ ဒွါဒသ အာနာ-
ပါနဿတိ စာတိ ဣမာနိ တေရသ ဗြဟ္မလောကေ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ အရူပဘဝေ
ပန ဌပေတွာ ဧတ္တာရော အာရူပေ အညံ နပ္ပဝတ္တတိ၊ မနုဿေသု သဗ္ဗာနိပိ
ပဝတ္တန္တိတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။၁၁၁၀။)

၂၄။ စတုဝိသတိမပုစ္ဆာ

စေတနာကုသလကိုဘဲ၊ ဥပနိဿယကုမပြိုင်၊ ဘူဆိုင် တဲ့ကံတုံး။ ။ပစ္စည်း
ငယ်စီ၊ အကြောင်းဘဟာဖီလို့၊ ရွှေရာသီပါမတုန်းရ၊ ညွှန်းပနောင်ဘုန်း။

၂၄။ စတုဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

စေတနာကုသလကိုဘဲ၊ ဥပနိဿယ ကုမပြိုင်။ ။သဟဇာ သည်တရား၊ များနှင့်
သူဆိုင်။ ။ပစ္စုပ္ပန်ကေန္တငယ်မို့၊ ဥပနိဿယ မကုနိုင်၊ သူမပြိုင်ရှောင်ရ။ ။
ပစ္စည်းငယ်စီ၊ အကြောင်းသဟာဖီလို့၊ ရွှေရာသီပါမတုန်း၊ ညွှန်း၏ညီလှ။

ဥပနိဿယ မပြိုင်သော ကုသိုလ် စေတနာကား သဟဇာတ ကမ္မပစ္စည်းတည်း။
၎င်းသဟဇာတ ကမ္မပစ္စည်းကား ပစ္စုပ္ပန်သာ၊ ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်းကား
အတိတ်၊ ထိုသို့ မတူကြသောကြောင့် မကု-မပြိုင်နိုင်ဟူလို။

၂၅။ ပဉ္စဝိသတိမပုစ္ဆာ

ဝိပ္ပယုတ်ကယ်နှင့်၊ အဟုတ်ကတဲ့ ကယ်မဆံ၊ ဘယ်နံတဲ့ရွှေကိုယ့်။ ။အရူပါ၊
ဝိပါက် မယူပါနှင့်၊ ကိုဆရာ မြန်မြန်မြွက်ပ၊ သုံးချက်စုဘို့။

၂၅။ ပဉ္စဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဝိပ္ပယုတ်ကယ်နှင့်၊ အဟုတ်ကတဲ့ မဆက်ဆံ။ ။အရူပေဘုံဌာနမှလ၊ လောဘ
မောဟာနှင့်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ လမ်းပြကေန်။ ။စမဟာအမည်ရ၊ ကုသလ
ကြိယံ၊ အာရပ္ပံတဝ။ ။မဂ်သောတာ ရှောင်လွဲကြဉ်ခွါတဲ့၊ လောကုတ္တရာ သည်
နံစကို၊ ဘုန်းရှုညီလှ။

အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော လောဘမူ-ဂ၊ မောဟမူ-၂၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊
မဟာကုသိုလ်-ဂ၊ မဟာကြိယာ-ဂ၊ အရူပကုသိုလ်-၄၊ ၎င်းကြိယာ-၄၊ သောတာ

ပတ္တိမဂ်ကြဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ်-၇၊ ဒေါသ,လူဿာ,မစ္ဆရိယ,ကုက္ကုစ္စ,အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် ၄၆၊ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ဤတရားတို့သည် ဝိပုယုတ္တပစ္စည်းနှင့် မဆက်ဆံသော နာမ်တရားတို့တည်း။

၂၆။ ဆဗ္ဗိသတိမပုစ္ဆာ

စေတနာ အပုံများပါလျက်၊ တပါးသာ တရပ်ဌာန်၊ ပဋိသန်နေထိုက်။ ။ သည်ကံကို၊ ကံများတွင် ဘယ်ကံဆိုပါ၊ မြတ်ဘုန်းမို့၊ သိတော်သားဟာမို့၊ ခြားလို့ ဖြေလိုက်။

၂၆။ ဆဗ္ဗိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

စေတနာ အပုံများပါလျက်၊ တပါးသာ တရပ်ဌာန်၊ ပဋိသန်နေထိုက်။ ။ သည်ကံကို၊ ဝရုကံ ကေန်ဆိုလိုက်မယ်၊ မြတ်ဘုန်းမို့၊ သိလျက်သားဟာမို့၊ ခြားလို့မှတ်လိုက်။

ယေ ပဉ္စ ပေတနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ဟောန္တိ။ တဿ သံဃဘေဒေါယေဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ၊ သေသာနိ အဟောသိကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကောတိ ဝေမာဒီသု သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ သံဃဘေဒါဘာဝေ လောဟိတုပ္ပါဒေါ၊ တဒဘာဝေ အရဟန္တဃာတော၊ တဒဘာဝေ သစေ ပိတာ သီလဝါဟောသိ၊ မာကာ ဒုဿီလာ၊ နော ဝါ တထာ သီလဝတီ၊ ပိတုဃာတော ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။

သစေ မာတာပိတုသု ဒွီသုပိ သီလေန ဝါ ဒုဿီလေန ဝါ သမာနေသု-မာတုဃာတောဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။ မာတာ ဟိ ဒုက္ကရကာရိနိ ဗဟူပကာရာ စ ပုတ္တာနန္တိ။ (သမ္မောအဋ္ဌကထာ(၄၁၀), ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ(၇၈), ကေဂုံတ္တရအဋ္ဌကထာ(၃၅၇)

အဋ္ဌသု သမာပတ္တိသု ကောယ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ သေသာနိ အဝိပါကာနိ။ (သမ္မောအဋ္ဌကထာ ဉာဏဝိဘင်း ၄၃၄)

၂၇။ သတ္တဝိသတိမပုစ္ဆာ

ပဏာမစေတနာ။ ။အန္တရာယ် ကွယ်စေတတ်သည်ဟု၊ ကျမ်းဆတ်ဆတ် မှာ။ ။ထိုအရာ မှန်စွာမမှား။ ။မြတ်ဘုန်းမို့ဆရာခင်ဌဲ့၊ သုံးပါးပင် ရန်မာရ်ကင်းအောင်၊ ရှင်းနိုင်လိမ့်လား။

၂၇။ သတ္တဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ပဏာမစေတနာ။ ။အန္တရာယ် ကွယ်စေတတ်သည်ဟု၊ ကျမ်းဆတ်ဆတ် လာ။ ။သည်အရာ မှန်စွာမမှား။ ။ညီဘုန်းကြွယ် သာကီဝင်ဌဲ့၊ သုံးပါးပင် ရန်မာရ်ကင်းအောင်၊ ရှင်း၏မှတ်သား။

ပဏာမောတိ စ တိဝိဓော ကာယပ္ပဏာမော ဝစီပဏာမော မနောပဏာမောတိ။ပ။တေသု ဣဓ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓန္တိအာဒိနာ ဝစနေန ရတနတ္ထယပ္ပဏာမဿ ဒဿိတတ္တာ ဝစီပဏာမောဝ အဓိပေတော။ သော စ သတိပိ ကာယမနောပဏာမာနံ အန္တရာယနိဝါရဏဘာဝေ သောတူနံ ဟိတကရဏတော၊ ဝတ္ထုတ္တယဿ စ ဂုဏဝိသေသယောဂေန ပဏာမာရဟဘာဝဿ ဒဿနတော တေဟိ သာတိသယောတိ ဝိဟိတောတိ ဝေဒိတဗျော။(မဏိမဉ္ဇူ။၁။၆၆။)

ယဒိ အတ္တနော အန္တရာယာဘာဝေါ ဣစ္စိတော၊ ကာယပ္ပဏာမော ဝါ မနောပဏာမော ဝါ ကာတဗျော သိယာ၊ တေသု အညတရေနာပိ အန္တရာယာဘာဝဘော။(၎င်းမဏိမဉ္ဇူ။၁။၆၇။)

၂၇။ အဋ္ဌဝိသတိမပုစ္ဆာ

အကုသိုလ် ဗလဝကြောင့်၊ များသုခချမ်းသာ၊ ပွားကုသလ မင်္ဂလာ၊ မဂ်နုတ်ရွာရောက်ကြောင်း။ ။ကျမ်းဂန်နှင့် ပြဆိုပါ။ လှရွှေကိုယ် ဗောဓိပွင့်လောင်း။ ။ကြီးကုသိုလ် ကံအကြောင်းကြောင့်၊ မကောင်းတဲ့ပါယ်လေးခွင်။ ။ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်သူရောက်လေသိ၊ ကျမ်းထောက်နှင့် မိန့်စမ်းစေချင်။ ။များသိဘို့ အိုသခင်ငယ်၊ အမြင်တော် ကျယ်တောင်းမို့၊ ခွင့်တောင်းတဲ့ သည်ပုစ္ဆာ၊ မေးလျှောက်လိုက်ပါ။ ။ကျမ်းဂန်နှင့် လက်မကွာလျှင်၊ ခက်စရာ ဟုတ်ဘူးထင်လေး။

၂၈။ အဋ္ဌဝိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

အကုသိုလ် ဗလဝကြောင့်၊ များသုခချမ်းသာ၊ ပွားကုသလ မင်္ဂလာ၊ မဂ်နုတ်ရွာရောက်ကြောင်း။ ။မဟာဝင်ကျမ်းဂန်လာ၊ အသောကာမင်း ဒုဋ္ဌာလောင်း။ ။ကြီးကုသိုလ်ကံ အကြောင်းကြောင့်၊ မကောင်းတဲ့ပါယ်ရပ်ခွင်။ ။သခံပါ လောင်းလျှာကပ်သည်ဟု၊ ကျမ်းနိပါတ် မိန့်ဆိုလျက်ပါပင်။ ။များသိဘို့ အိုဆွေခင်ငယ်၊ မှတ်စေချင်ပါတောင်းမို့၊ ခွင့်တောင်းတဲ့ သည်ပုစ္ဆာ၊ ညွှန်းဖြေလိုက်ပါ။ ။ကျမ်းဂန်နှင့်ကွာ မကွာကို၊ ဆွေကလျာ ချင့်ပါတော့လေး။

ဗိန္ဒုသာရသုတာ အာသုံ၊ သတံ စေကော စ ဝိဿုတာ။
အသောကော အာသိ တေသံ တု၊ ပုညတေဇဗလိဒ္ဓိကော။

ဝေမာတိကေ ဘာတဏှေ သော၊ ဟန္တာ ကျေနကံ သတံ။
သကလေ ဇမ္ဗုဒိပသ္မိံ၊ ကေရဇ္ဇမပါပုဏိ။ (မဟာဝင်။)

သယိတော သိရိသမ္ပတ္တိံ၊ မဟတိ အဓိပေက္ခိယ။
ကတံ အက္ခောဘဏိ သာတံ၊ သရန္တော န သုခံ လဘိ။

ပိယဂုံဒီပေ အရဟန္တော၊ ဥတော တံ တဿ တက္ကိတံ။
 ပါဟေသုံ အဋ္ဌ အရဟန္တော၊ တမဿာသေတု မိဿရံ။
 ဇောတယိဿသိ စေတ တံ၊ ဗဟုဓာ ဗုဒ္ဓသာသနံ။
 မနောဝိလေခံ တမှာ တံ၊ ဝိနောဒယ နရိဿရ။ (၎င်းမဟာဝင်။)

ဤမင်းတို့ကား များသော သူတို့ကို သတ်ခြင်း အကုသိုလ်ဗလဝကြောင့် ကြီးကျယ်စွာသော ကေရာဇ်မင်း စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ရ၍ မဂ်နတ်ရွာရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော ကုသိုလ်အဆောက်အဦကို ပြုစု အားထုတ်ကြရလေသည်။

သော တဿ သမ္ပတ္တိံ နိဿာယ နာဂဘဝနေ လောဘံ ကတော ကတိပါဟံ ဝသိတော ပိတု ဘိက္ခာဟာရံ နိဗဒ္ဓံ ဒါပေတော အတ္တနော နဂရမေဝ ဂန္ဓာ စတူသု နဂရဒွါရေသု ဒါနသာလာယော ကာရေတော သကလဇမ္ပဒီပံ သင်္ခါဘေန္တော ဒါနံ ဒေတော သီလံ ရက္ခိတော ဥပေါသထကမ္ပံ ကတော နာဂဘဝနံ ပတ္တေတော အာယုဟပရိယောသာနေ နာဂဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတော သင်္ခပါလနာဂရာဇာ အဟောသိ။ (စတ္တာလီသနိပါတ် သင်္ခပါလဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၇၃။)

ကြီးကုသိုလ်ကံ အကြောင်းကြောင့် မကောင်းသော အပါယ်သို့ရောက်၏ဟူ သည်လည်း ပကတူပအကြောင်းမျှသာ၊ ဇနက အကြောင်းမဖြစ်နိုင်။ ။ အဋ္ဌာနမေတံ ဘိက္ခဝေ အနဝကာသောယံ ကာယသုစရိတဿ အနိဋ္ဌော အကန္တော အမနာပေါ ဝိပါကော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ-အစရှိသော အဋ္ဌာနပါဠိကို ရှု။

၂၉။ ကျေနုတိ သတိမပုစ္ဆာ

ပြည်မန္ဒာနဂရ၊ ရွှေကာလနာဂိနိ၊ ဒေဝါမျှ ပမာချိနိ၊ မဟာသိန်လွန်ကြူး။ ။ သက်အာယု တကမ္ဘာ၊ ဌကထာ ကျမ်းမိန့်အထူး။ ။ ထိုသက်တော် ရှည်မြတ် တဲ့၊ ထိုရေနတ် ဥပထံကို၊ ရှုကြံတော်မူဦး။ ။ ကုသိုလ်ကံ မြောက်ချီကြူးလျှင် လဲ၊ ညစ်ညူးတဲ့ ပါယ်ခန္ဓာပါ။ ။ အကုသိုလ် ဆိုပါရမှလဲ၊ ကြီးနိုင်မျှ ရေနတ် မင်း ချမ်းသာ။ ။ ဥပထမ္ဘက လက္ခဏာငယ်၊ ခက်စရာ တကယ်ဖြစ်သာမို့၊ ဘရပျစ်နှင့် ဘရပြည့်အပုံ၊ ထွေးရှက်လို့ရုံ။ ။ ဒေါသစစ်လို့ အပြစ်ကုန်တယ်၊ လဒ္ဓတဂုံဏ် ဘော်စမ်းပါတဲ့လေး။ ။ ပြောကြရစ်ဘို့၊ သနစ်ကုန်ငယ်၊ ဗျတ္တ တဂုံဏ် ကျော်စမ်းပါတဲ့ လေး။

၂၉။ ကောနတိံသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ပြည်မန္တာနဂရ၊ ရွှေကာလနာဂိန်၊ ဒေဝါမျှ ပမာချိန်၊ မဟာသိန်လွန်ကြူး။ ။
သက်အာယုတကမ္ဘာ၊ ငွေကထာကျမ်းမိန်အထူး။ ။ထိုသက်တော်ရှည်မြတ်တဲ့၊
ထိုရေနှစ် သူကံကို၊ ရှုကြံ့ဘွယ်ရှိဘူး။ ။ပါယ်ဘုံမှာ သက်ရှည်ကြူးလို့၊ ဖြစ်ထူး
တဲ့ ကြောင်းလျာ။ ။ကံနှစ်ဖြာ စုံကာပြုသည်ဟု၊ သဗ္ဗညု ဟောမိန်တော်မူ
လျက်ပါ။ ။အကုသိုလ်စေတနာမှာ၊ ပါယ်ခန္ဓာ သန္ဓေရလို့၊ ကုသလ သူ
စေတနာအဟုန်၊ ကြီးနိုင်မျှဂုဏ်။ ။ဒေါသစစ်လို့ အပြစ်ကုန်တယ်၊ လဒ္ဓတ
ဂုဏ်ဘော်လိုက်ပြီတဲ့လေး။ ။ပြောကြရစ်ဘို့၊ သနစ်ကုန်ငယ်၊ ဗျတ္တတပုံ ကျော်
လိုက်ပြီကဲ့ လေး။

ကေမန္တံ နိသိန္ဓော ခေါသော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ ကော နုခေါ
ဘန္တေ ဟေတု ကော ပစ္စယော၊ ယေန မိဓေကစ္စော ကာယဿ ဘေဒါ ပရမ္မ-
ရဏာ အဏ္ဏဇာနံ နာဂါနံ။ပ။ ဇလာဗုဇာနံ နာဂါနံ။ပ။ သံသေဒဇာနံ နာဂါနံ။ပ။
ဩပပါတိကာနံ နာဂါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိတိ။ ဣမ ဘိက္ခု ကေစ္စော
ကာယေန ဒွယကာရီ ဟောတိ ဝါစာယ ဒွယကာရီ မနသာ ဒွယကာရီ၊ တဿ
သုတံ ဟောတိ အဏ္ဏဇာ နာဂါ ။ပ။ ဩပပါတိကာ နာဂါ။ ဒီဃာယုကာ
ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာတိ တဿ ဧဝံ ဟောတိ အဟောဝတာဟံ ကာယဿ
ဘေဒါ ပရမ္မရဏာအဏ္ဏဇာနံ နာဂါနံ။ပ။ ဩပပါတိကာနံ နာဂါနံ သဟဗျတံ
ဥပပဇ္ဇယန္တိ။ သော အန္တံ ဒေတိ၊ ပါနံ ဒေတိ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလံ ဂန္တံ
ဝိလေပနံ သေယျံ အာဝသထံ ပဒီပေယျံ ဒေတိ၊ သော ကာယဿ ဘေဒါ
ပရမ္မရဏာအဏ္ဏဇာနံ နာဂါနံ။ပ။ ဩပပါတိကာနံ နာဂါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။
အယံ ခေါ ဘိက္ခု ဟေတု အယံ ပစ္စယော၊ ယေန မိဓေကစ္စော ။ပ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ။
(ခန္ဓဝဂ္ဂနာဂသံယုတ်ပါဠိတော်။ သံ၊ ၂။ ၂၀၆။)

ဒွယကာရီတိ ဒုဝိဓကာရီ၊ ကုသလာ ကုသလကာရီတိ အတ္ထော။ သဟ-
ဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိတိ သဟဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ တတြဿ အကုသလံ ဥပပတ္တိယာ
ပစ္စယော ဟောတိ၊ ကုသလံ ဥပပန္နာနံ သမ္ပတ္တိယာ။ တေသံ ဟံ ဒီဃာယုကာဘာဝေ
စ ဝဏ္ဏဝန္တတာယ စ သုခဗဟုလာတာယ စ ပတ္တနံ ကတွာ ဣမံ ဒသဝတ္ထုပိ ဒါနံ
ဒတွာ တံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတုံ တတ္ထနိဗ္ဗတ္တန္တိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၀။)

၃၀။ တိံသတိမပုစ္ဆာ

ကုသိုလ်မှာ ဣဋ္ဌရုပ်ကိုလှ၊ ပြုလုပ်လို့ တင့်တယ်ဟန်၊ ကယ်မှန်ပါစေအုံး။ ။
အကုသိုလ်ကံ၊ သူပြုစီမံတဲ့၊ ဆင်မြင်းပျံ သည်အဟိတ်ကယ်တို့၊ အနိဋ္ဌာ ဆိုပါ
ရအောင်၊ ကျမ်းပြုပါဘုန်း။

၃၀။ တိ သတိမဝိသဇ္ဇနာ

ကုသိုလ်မှာ ဣဋ္ဌရုပ်ကိုလှ၊ ပြုလုပ်လို့ တင့်တယ်၊ အကယ်ပမလဲ့။ ။အကုသိုလ်ကံ၊ သူပြုစီမံတဲ့၊ ဆင်မြင်းပျံ သည်အဟိတ်တို့မှာ၊ အနိဋ္ဌာ ဆိုပါရအောင်၊ မူလဋီ ဓိပ္ပာယ်ပြတယ်၊ ကျမ်းကနက်နဲ့။

သောဘဏာနိ စ ကာနိစိ ဟတ္ထိရူပါဒီနိ အကုသလကမ္မနိဗ္ဗတာနိ န တေသံ-
ယေဝ ဟတ္ထိအာဒီနံ သုခဿ ဟေတုဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိတိ တေသံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ
“အကန္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တဿ တဿေဝ ဟိ သတ္တဿ အတ္တနာ ကတေန ကုသလေန
နိဗ္ဗတ္တံ သုခဿ ပစ္စယော ဟောတိ၊ အကုသလေန နိဗ္ဗတ္တံ ဒုက္ခဿ။ တသ္မာ
ကမ္မဇာနံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ ကမ္မကာရကသတ္တဿ ဝသေန ယောဇနာရဟာ
သိယာတိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “ကုသလကမ္မဇံ အနိဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ”တိ ဣဒမေဝ
ဝုတ္တံ၊ န ဝုတ္တံ “အကုသလကမ္မဇံ ဣဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ”တိ။ တေန အကုသလကမ္မ-
ဇမ္ပိ သောဘဏံ ပရသတ္တာနံ ဣဋ္ဌန္တိ အနုညာတံ ဘဝိဿတိတိ။ ကုသလကမ္မဇံ
ပန သဗ္ဗေသံ ဣဋ္ဌမေဝါတိ။

ကုသလကမ္မဇဿ ပန အနိဋ္ဌဿ အဘာဝေါ ဝိယ အကုသလကမ္မဇဿ
သောဘဏဿ ဣဋ္ဌဿ အဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဟတ္ထိအာဒီနံပိ ဟိ အကုသလ-
ကမ္မဇံ မနုဿာနံ အကုသလဝိပါကဿေဝ အာရမ္မဏံ၊ ကုသလကမ္မဇံ ပန
ပဝတ္တေ သမုဋ္ဌိတံ ကုသလဝိပါကဿ။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေန ပန ဝေါမိဿကတ္တာ
အပ္ပကံ အကုသလကမ္မဇံ ဗဟုလံ အကုသလဝိပါကုပ္ပတ္တိယာ ကာရဏံ န ဘဝိ-
ဿတိတိ သက္ကာ ဝတ္တန္တိ။ (ခန္ဓဝိဘင်းမူလဋီကာ။ ၂။ ၈။)

တေသံယေဝ ဟတ္ထိအာဒီနံ သုခဿ ဟေတုဘာဝံ န ဂစ္ဆန္တိ သာရဏာဒိ-
ဝသေန ဒုက္ခပစ္စယတ္တာ။ တေသန္တိ ဟတ္ထိရူပါဒီနံ။ “တဿ တဿေဝါ”တိ-
အာဒီနာ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဝရတိ။ အကုသလေန အတ္တနာ ကတေန နိဗ္ဗတ္တံ
ဒုက္ခဿ ပစ္စယော ဟောတိတိ ယောဇနာ။ တသ္မာတိ ယသ္မာ ကမ္မံ ယသ္မိ
သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တံ၊ တတ္ထေဝ သုခဒုက္ခာနံ ပစ္စယော ဟောတိ၊ န အညတ္တံ၊ တသ္မာ။
အဋ္ဌကထာယံ ပနာတိ ကေစမတဒဿနံ။ တတ္ထ “အနိဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ”တိ ယသ္မာ
ပဋိသေခဒယေန ကုသလကမ္မဇဿ ဣဋ္ဌဘာဝေါ နိယတော၊ တသ္မာ “ကုသလ-
ကမ္မဇမေဝ ဣဋ္ဌ”န္တိ ဝေ အနိယမေတွာ “ကုသလကမ္မဇံ ဣဋ္ဌမေဝါ”တိ ဝေမေတ္ထ
နိယမော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော “အကုသလကမ္မဇမ္ပိ”တိအာဒိမာဟ။

ကိုန္တိ အကုသလကမ္မဇံ သောဘဏံ၊ ယံ ပရေသံ ဣဋ္ဌံ နာမ သိယာ၊ ယဒိ
ဒုဂ္ဂတိယံ ကေသဉ္စိ တိရစ္ဆာနာနံ သဏ္ဌာနာဒိသမ္ပတ္တိ သုဂတိယံ သတ္တာနံ အကု-

သလနိဿန္ဓေန ဝိရူပရူပတာ ဝိယ ကုသလနိဿန္ဓေနာတိ၊ ကထံ တဿာ အကုသလကမ္မဇတာ။ အထ ပန ယံ ကေသဉ္စိ အမနာပမ္ပိ သမာနံ ရူပံ မနာပံ ဟုတော ဥပဋ္ဌာတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဝေပမ္ပိ ယထာ ကေသဉ္စိ တိရစ္ဆာနာဒီနံ ကုသလကမ္မဇံ မနုဿာဒိရူပံ အမနာပတော ဥပဋ္ဌဟန္တမ္ပိ ကုသလဝိပါကဿေဝ အာရမ္မဏဘာဝတော အတ္တတော ဣဋ္ဌမေဝ နာမ ဟောတိ၊ ဧဝံ အကုသလကမ္မဇံ ကေသဉ္စိ မနာပံ ဟုတော ဥပဋ္ဌဟန္တမ္ပိ အကုသလဝိပါကဿေဝ အာရမ္မဏဘာဝတော အတ္တတော အနိဋ္ဌမေဝ နာမ ဟောတိ၊ ဝေဇ္ဇေတံ သမ္ပုဋ္ဌိစ္စိတဗ္ဗံ။ အညထာ “အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော၊ ယံ ကာယဒုက္ခရိတဿ ဣဋ္ဌော ကန္ဓော မနာပေါ ဝိပါကော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိအာဒိ အဋ္ဌာနပါဠိယာ ဝိရောဓော သိယာ။ တေနေဝါဟ “ကုသလကမ္မဇဿ ပနာ” တိအာဒိ။ (၎င်းအဖွင့်အနုဋီကာ ၂။၁၃။)

နောင်လာနောက်သားတို့ မှတ်သားသိလွယ်အောင် ကေစွဝါဒနှင့် တကွ ဋီကာနှစ်စောင်ကို ထုတ်ဆောင်လိုက်သည်။ သည်ထက် အကျယ်ကိုလိုမူ ၎င်းဋီကာ တို့၌ ရှုလေဦး။

၃၁။ ကေတိ သတိမပုစ္ဆာ

ကုသိုလ်ကံ စီမံလုပ်သို့၊ ဣဋ္ဌရုပ် ဖြစ်တုံပြန်၊ ကယ်မှန်ဘိမူကား။ ။လူတကာ နတ်များကို မြင်ကုန်ရာ၌၊ မူးမိုင်ကာ တွေဝေရတယ်၊ သင်းဣဋ္ဌလား။

၃၂။ ကေတိ သတိမဝိသဇ္ဇနာ

ကုသိုလ်ကံ စီမံလုပ်လို့၊ ဣဋ္ဌရုပ်ဖြစ်သည်မှန်၊ ကေန်ပမလဲ့။ ။လူတကာ၊ နတ်များကို မြင်ကုန်ရာ၌၊ ဘုန်းသမ္ဘာ မတူမျှသော်ကြောင့်၊ မူးမိုင်ကာ တွေဝေ ရတယ်၊ သင့် ဣဋ္ဌဘဲ။

တိရစ္ဆာနဂတာနံ ပန ကေသဉ္စိ မနုဿရူပံ အမနာပံ၊ ယတော တေ ဒိသ္မာဝ ပလာယန္တိ။ မနုဿာ စ ဒေဝတာရူပံ ဒိသ္မာ ဘာယန္တိ၊ တေသံပိ ဝိပါကဝိညာဏံ တံ ရူပံ အာရမ္မ ကုသလဝိပါကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တာဒိသဿ ပန ပုညဿ အဘာဝါ န တေသံ တတ္ထ အဘိရတိ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ (ခန္ဓဝိဘင်းမူလဋီကာ။၈။)

၃၂။ ဗာတ္တိ သတိမပုစ္ဆာ

သဘောမှန် အနက်ကင်း၊ ပြိန်ဖျင်းတဲ့ ဝစီကံ၊ မိန့်တော်သံရှိသား။ ။ သို့စင်ပါ၊ ပဒပူရဏာနှင့်၊ င, ခရာရွတ်သူတို့၊ ဘယ်သို့ဘုရား။

၃၂။ ဗာတ္ထိံ သတိမဝိသဇ္ဇနာ

သဘောမှန် အနက်ကင်း၊ ပြိုင်ဖျင်းတဲ့ ဝစီကံ၊ မိန့်တော်သံအထူး။ ။
င,ခရာ၊ ပဒပူရဏာတို့၊ ဟောစရာ နက်မကင်းသော်ကြောင့်၊ ရွတ်သူမှာ ဘယ်
အခင်းကိုမျှ၊ လင်းဘွယ်ရှိဘူး။

င၊ပုံ၊ငု၊ခ၊ဝိမယေ၊ဝိမယ ရက္ခာယာမ်။ (သဒ္ဓတ္ထောမမဟာနိဓိအဘိဓာန်
နာဂရီ အက္ခရာရေး။) ဤ၌ င-ဟူသောပုဒ်ဖြင့် င-အက္ခရာကိုပြသည်၊ ပုံ-ဖြင့်
ပုလ္လင်ကို ပြသည်၊ ငု-ဖြင့် ဓာတ်ရင်းကို၊ ခ-ဖြင့် ပစ္စည်းကို၊ ဝိမယေ၊ဝိမယ ရက္ခာ-
ယာမ် တို့ဖြင့် င-သဒ္ဓါ၏အနက်ကို ပြသည်။

ငး၊ပုံ၊ဝိမယး။ ဝိမယသ္မာယာ၊ ဣတိမေဒနိ၊ ငဲဘရဝး၊ ဣတျေကာက္ခရကောပး။
(သဒ္ဓကပ္ပဒုမ အဘိဓာန် ဗင်္ဂလီ အက္ခရာရေး။)

ဝုတ္ထေပျေကက္ခရကောသေ၊ ပေါရာဏေ ငဿတ္ထေနိဓ။
ဝုတ္တာသန္တာပါဠိယဋ္ဌ-ကထာသု ငဿ ဘေဒကာ။
(ကေက္ခရကောသ။)

င အက္ခရာ အနက်ရှိသော်လည်း ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ မထင်သောကြောင့်
ဤမာဂဓိကကေက္ခရကောသကျမ်း၌ ငသဒ္ဓါ၏ အနက်ကို မဆိုပါသည်ဟူလို။

ကောရော ပန ယဒိ ပေါရာဏေကက္ခရကောသေ၊ ကောရော ဘေရဝေ
ချာဘော၊ ကောရော ဝိသသံ ပျာဟာတိ အတ္ထဒ္ဓယေပဝတ္ထိ ဝုတ္တာ၊ ကစ္စာယ-
နာဒီသု စ သရူပဝသေနေဝ ဝိသံ ဝုတ္တာ၊ သဘာဝနိရုတ္တိမဂဓာဘာသာသု ပန
ပါဠိယဋ္ဌကထာဒီသု ဝိသံ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ နယိဓ ဘဿတ္ထဘေဒါ ဝုတ္တာတိ
ဒဿေန္တော အာဟ၊ ဝုတ္ထေပျေကက္ခရကောသေ ။ပ။ ဘေဒကာတိ။ (ကေက္ခရ-
ကောသဋ္ဌိကာ။)

န ဟိ တထာဂတာ ကေဗျဉ္ဇနမ္ပိ နိရတ္ထကံ ဝဒန္တိ။ (သုတ်သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ။)

ပဒပူရဏသန္တိသု၊ သုတျာပဒသိလိဋ္ဌတာ။
သာဟိ လောကေ ပသိဒ္ဓတ္တာ၊ ဒဗ္ဗေ ဂယုတိ သညုနာ။
န တုသဒ္ဓါ အနတ္တာတိ၊ ချာယေန ပဒပူရဏေ။
ပဒတ္ထော သုတိယာ တဿ၊ ပဒတ္ထေဝ ပဝတ္ထိတော။
(သဒ္ဓတ္ထဘေဒစိန္တာ။)

န တုသဒ္ဓါ အနတ္တာတိ ပရိဘာသာနယေန ပဒပူရဏေ ပဒပူရဏသဟိတေ
သုတ္တန္တိပဒေ ပန ပဒတ္ထော သုတ္တန္တိ၊ ပဒသာ အတ္ထော သုတ္တန္တိ သုတိယာ

ပတိယတေ၊ ကဿ တဿ ပဒပူရဏဘူတဿ အန္တသဒ္ဒဿ ပဒတ္ထေဝ သုတ္တန္တိ ပဒဿ အတ္ထေဝ ပဝတ္တိတော။ (၎င်းဒီပနီ။)

နန စ ဘဂဝတော ပါရမိတာနုဘာဒဝနေဝ နိရတ္ထကမေကက္ခရံပိ မုခံ နာရောဟတိ သကလဉ္စ သာသနံ ပဒေ ပဒေ စတုသစ္စပကာသနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ကထံ တဿ ပဒပူရဏဿ သမ္ဘဝေါတိ၊ သစ္စံ ပဒပူရဏံပိ ပဒန္တရာဘိဟိတဿ အတ္ထဿ ဝိသေသနဝသေန အနန္တရာဘိဟိတအတ္ထံ ဝဒတိ ဝေ၊ သော ပန ဝိနာ ပဒန္တရေ- နေဝ သက္ကာ ဝိညာတန္တိ ပဒပူရဏမိစ္စေဝ ဝုတ္တန္တိ။ (သဒ္ဒနီတိ စတုပဒ။)

၃၃။ တေတ္ထိသတိမပုစ္ဆာ

ကောင်းကျိုးငယ် ယှဉ်စပ်လျက်၊ သမ္မုပ္ပန္နနှင့်အစုဆုံ၊ အနုလုံဘော်ပြု။ ။
ဘွင့်တပုံ၊ အသင့်ငယ်ဘာလိုယုံရာ၊ သည်ဖြစ်ပုံဘယ်အလားငယ်လို့၊ ငါးနိကာယ်
အာဂုံဆောင်တဲ့၊ ညီတော်နောင် မိန့်တော်ချက်ကို၊ ဦးရွက်ချင်လှ။

၃၃။ တေတ္ထိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ကောင်းကျိုးငယ်ယှဉ်စပ်လျက်၊ သမ္မုပ္ပန္နနှင့်အစုဆုံ၊ အနုလုံဘွင့်ခြင်း။ ။
သည်နည်းတုံ၊ အသင့်ကို သည်လိုယုံတော့၊ ဝေနေပုံအလိုဘက်လို့၊ အနက်ကို
မရငြားသော်လည်း၊ ဟောကြားတော်မူသည့်ချက်ကို၊ ဦးရွက်တော့မင်း။

ယဿ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္တာတိ ဣမာယ ပန ပုစ္ဆာယ နတ္ထိတိ ဣမသ္မိ ဝိသဇ္ဇနေ ပဋိက္ခေပေါ လဗ္ဘတိ။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နိရုဇ္ဈတိတိ ပုစ္ဆာယ နောတိ ဝိသဇ္ဇနေ ပဋိသေ- ဓော လဗ္ဘတိ။ တဿ အယံ စေဝ ဒုဝိဓော အညော စ ဝေရူပေါ ပဉ္စော မောဃ- ပဉ္စောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တုစ္ဆပဉ္စောတိပိ ဝုစ္စတိ။ (ယမကအဋ္ဌကထာ။ ၃။ ၂၉၉။)

ဤတွင် ပလာပေါနတ္ထိကာ ဂီရာ - အဘိဓာန်လာသည်နှင့်အညီ ယဿ- ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ-ဟူသောပုဒ်၏အနက်သည်မရှိ၊ သို့မရှိသော်လည်း ဝေနေ- ယျပုံယင်သို့လိုက်၍ ဟောတော်မူသကဲ့သို့ အနတ္ထိကာ ဂီရာဖြစ်၍ ပလာသ၊ သမ္မုပ္ပလာပ၊ နိရတ္ထက၊ တုစ္ဆ၊ မောဃ၊ အနတ္ထ၊ အဘာဝဟူသော အပေါင်းအစု၌ ဆုံရကား မောဃပဉ္စော၊ တုစ္ဆပဉ္စောဟု ဘွင့်တော်မူလေသည်။ စင်စစ်ပြိန်ဖျင်း သော သမ္မုပ္ပလာပဖြစ်၍ ဘွင့်သည်မဟုတ်၊ ထိုပုဒ်၏ အနက်မရကောင်းသည် မျှကို စွဲ၍ ဘွင့်ခြင်းဖြစ်သည်။ စင်စစ် သမ္မုပ္ပလာပဖြစ်လျှင် ကောင်းကျိုးနှင့် မစပ်နိုင်၊ ကောင်းကျိုးနှင့်စပ်ကလည်း သမ္မုပ္ပလာပ မဖြစ်နိုင်။

၃၄။ စတုတ္ထိ သတိမပုစ္ဆာ

စေတနာတချက်ဖြင့်၊ မျိုးမပျက်အရှိမှန်၊ ကျိုးဝိပါက်ပဋိသန်၊ တတန်သာ
 နေမြဲ။ ။ဋီကာလှကျမ်းကျော်၊ ဖွင့်ပုံတော်ဟုတ်သားနှင့်ကဘဲ။ ။မျှမကြိုက်
 သလိုဘဲ၊ ခုတိုက်လို့တမူဆောင်၊ မတူအောင်ဖြစ်နဲ့။ ။သူတကောင်စေတနာကွဲက၊
 ဖန်လဲလဲပေးလို့မကုန်။ ။ဖြစ်တိုင်းငယ်ကမ္ဘာပြန်တော့၊ ပဋိသန်နေမချီနိုင်ဘူး။ ။
 ဘယ်ကံသိ ထူးသတ္တိဟုန်။ ။အံ့မခန်းပ ဆန်းတဂုဏ်၊ ရန်သူပုန်စစ်ကြီး
 လိုဘဲ၊ အနီးကပ်သည် ကံပုစ္ဆာ၊ ရဲတက်လို့သာ။ ။သီမလွဲပါနှင့်၊ ညီရဲဗိုလ်မင်း
 တူရတနာငယ်၊ ရှောင်မလွဲပါနှင့်၊ နောင်ရဲဗိုလ်မင်း တူရတနာငယ်၊ တဗျူဟာ
 ထွက်စမ်းပလေး။

၃၄။ စတုတ္ထိ သတိမဝိသဇ္ဇနာ

စေတနာ တချက်ဖြင့်၊ မျိုးမပျက်အရှိမှန်၊ ကျိုးဝိပါက် ပဋိသန်၊ တတန်သာ
 နေမြဲ။ ။ကျော်ဆိုသည့် ဋီကာမှာ၊ ဘွင့်သည်သာဟုတ်ပါလေဘဲ။ ။သာလိနီ
 ခေါ်သညာ၊ ဋကထာ သည်နဲ့။ ။ကျမ်းစောင်စောင် ဆိုမကွဲပါဘူး။ ဘွင့်ကြမြဲ
 ထပ်တူ။ ။သို့စဉ်ကို ကံတချက်က၊ ပဋိသန် ရာထောင်ထွက်သည်ဟု၊ ဘုန်းမိန့်
 မြက် ခွန်းဗျာလေ့ကြူ။ ။ပရိယာယ်ဝေဝစနနှင့်၊ သာမညနည်းတမူ၊ မြက်
 ထောင်ယူကြည့်ထားလို့၊ သည်တရားစေတနာကေန်၊ မရှိသည်မှန်။ ။ကပ်လှာ
 စွဲပါတဲ့၊ တပ်ရဲဆိုသည့် ပုစ္ဆာကံကို၊ ချဉ်းလာနီးပါတဲ့ စစ်ကြီးဆိုသည့် သူပုန်
 ရန်ကို၊ ကျမ်းထိုးမှောက်လှန် တွန်းလိုက်ပြီတဲ့လေး။

ပဋိသန္ဓိန္ဒြိယ ကေမေဝ ပဋိသန္ဓိ။ ။ န ဟိ ဧကေန ကမ္မေန အနေကာသု ဇာတိသု
 ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ-ဟုဋီကာကျော် (၁၀၂)တကျမ်းသာ ကျ်သို့ဖွင့်သည်မဟုတ်ပါ။
 အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌လည်း- သာကေတေ ကိရ ဥပါသကာ သာလာယံ နိသိ-
 ဒိတှာ ကိ န ခေါ ကောယ စေတနာယ ကမ္မေ အာယုဟိတေ ကော ပဋိသန္ဓိ
 ဟောတိ၊ ဥဒါဟု နာနာတိ ပဋိနာမ သမုဋ္ဌာပေတွာ နိစ္ဆေတုံ အသက္ကာန္တာ
 အဘိဓမ္မိကတ္ထေရေ ဥပသကမိတွာ ပုစ္ဆိ သု။ ထေရာ ယထာ ကေသွာ အမ္မဗိဇာ
 ကောဝ အင်္ဂုရော နိက္ခမတိ၊ ဧဝံ ကောဝ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိတိ သညာပေသု-
 ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၈။)

အဘိဓမ္မာဝတာရ လက်သန်း အဋ္ဌကထာ၌လည်း—
 သန္ဓိ ကေန္တု ကမ္မေကံ၊ ဇနေတိ န တတော ပရံ။
 အနေကာနိ ဝိပါကာနိ၊ သဉ္ဇနေတိ ပဝတ္တိယံ။
 ကေသွာ ဟိ ယထာဗိဇာ၊ ဇာယတေ ကေမကုရံ။
 သုဗဟုနိ ဖလာနိဿ၊ ဟောန္တိ ဟေတု ပဝတ္တိတော။ -
 ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၄၇)၌လည်း-သတ္တကုတ္တန္တိ သတ္တဝါရေ၊ ပုဗ္ဗပစ္စိမစေတနာဝသေန စေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ ကေပိဏ္ဍပါတဒါနသိဉ္စိ ကော စေတနာ ဒွေ ပဋိသန္ဓိယော န ဒေတိ။ ပုဗ္ဗပစ္စိမစေတနာဟိ ပနေသ သတ္တကုတ္တံ သဂ္ဂေ သတ္တကုတ္တံ သေဋ္ဌကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ-ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်အစောင်စောင် အဘွင့် အဆို ညီမျှကြလျက်ကို စေတနာ တချက်က ပဋိသန္ဓေ အရာ အထောင်မက “ဖြစ်တိုင်း ကမ္ဘာပြန်တော့၊ ပဋိသန် နေ မချိနိုင်ဘူး” ဟူသော စကားသည်—

သော ဘိက္ခဝေ သတ္ထော ဣမသ္မိယေဝ ရာဇဂဟေ ဂေါဃာတကော အဟောသိ၊ သော တဿ ကမ္မဿ ဝိပါကေန ဗဟူနိ ဝဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတော တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန ဝေရူပံ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ ပဋိသံဝေ- ဒေတိ- ဟူသော ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်၊ ၁၄၅၊ နိဒါနဝဂ် လက္ခဏသံယုတ် ပါဠိတော်၊ ၄၄၇၊

ကေပုပ္ဖံ ယဇိတွာန၊ အသိတိ ကပ္ပကောဋီယော။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ကေပုပ္ဖဿိဒံ ဖလံ။—

ဟူသော အပဒါန်ပါဠိ၊ ဤသို့လာသော ပါဠိတို့၌ “တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန” ဟူသောပုဒ်၊ “အသိတိ ကပ္ပကောဋီယော-ဟူသော ပုဒ်တို့ကို ပရိယာယ်ဝေဝစန ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယ သာမညအားဖြင့် ယူ၍ ဆိုခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။ မုချအားဖြင့် စေတနာတချက်တည်းကိုလျက် ပဋိသန္ဓေအများ ပေးနိုင်သော စေတနာဟူ၍မရှိ။ ဤ“တဿေဝ ကမ္မဿ” စသောပုဒ်၊ “အသိတိကပ္ပကောဋီ-ယော” ဟူသော ပုဒ်သည်လည်း စေတနာတချက်တည်း ပဋိသန္ဓေအများ ပေး သည်ကို ပြသော ပုဒ်စုမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ (၁။ ၂၄၇) ၌—

တဿေဝ ကမ္မဿာတိ ယေန ဂေါဃာတကကမ္မေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာ၊ တဿေဝါတိ အတ္ထေ ဂယုမာနေ ကောယ စေတနာယ ဗဟူ ပဋိသန္ဓိယော ဟောန္တိတိ အာပဇ္ဇတိ၊ န စေတံ ယုတ္တံ ကေဿ အမ္ဘာဒိဗီဇဿ အနေကကုရုပ္ပတ္တိ ဝိယာတိ၊ တံ ပရိဟရန္တော အာဟ “တဿ နာနာစေတနာဟိ အာယုဟိ-တဿာ” တိအာဒိ- ဟု မိန့်လေသည်။

ယခင် ဋီကာကျော်ပါဠိ၏ အနုသန္ဓေပြသော မဏိမဉ္ဇူ၌လည်း-နနုကေန ကမ္မေန အနေကာသု ဇာတိသု အနေကာ ပဋိသန္ဓိယော တဿေဝ ကမ္မဿ

ဝိပါကာဝသေသေနာတိ စ ကေပုပ္ဖံ ယဇိတွာန ။ပ။ ကေပုပ္ဖသိဒံ ဖလန္တိ စ
ဝေမာဒိ ဝစနတောတိ ဝေံ ပါဠိယာ ယထာဘူတတ္ထမဇာနိတွာ ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ
ဝိပရိတတ္ထံ ဂဟေတွာ စောဒေန္တဿ စောဒနံ ဝိသောဓေန္တော န ဟိတိ-
အာဒိမာဟ-ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

၃၅။ ပဉ္စတိံသတိမပုစ္ဆာ

ဩဠာရီအဖြစ်၊ မှန်စင်စစ် ရုပ်ပါ။ ။ဩဠာရီ မည်နာမငယ်ဖြင့်၊ အာယတန
ဓာတ်မဖွဲ့ရပါ။ ။ဘယ်ရုပ်မို့ တမူရာ၊ ခြေခြာတော်မူဘိ။ ။ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်
ဘယ်ဌာန၊ ဘယ်သန္တာန် ထူးလို့လေသိ။ ။ပညာတော် ဘူရိနှင့်၊ ဆူကဝိ
မြတ်ဆရာငယ်၊ မှတ်စပါချင်လွန်းလို့၊ တင်ညှန်းသည့်ပြဿနာ၊ လှမ်းဆက်ကပ်
ပါ။ ။အဖြေမပ နေကျစွာအောင်၊ ရွှေညဝါ ခေါင်မှူးဖျလေး။

၃၅။ ပဉ္စတိံသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဩဠာရီအဖြစ်၊ မှန်စင်စစ် ရုပ်ပါ။ ။ဩဠာရီ မည်နာမငယ်ဖြင့်၊ အာယတန
ဓာတ် မဖွဲ့ရပါ။ ။ဂန္ဓ ရသ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာငယ်၊ သကိစ္စာ မရှိ။ ။ရူပဗြဟ္မာရူပဘုံမှာ၊
ရုပ်ဖြစ်ပုံထူးလို့မှတ်ဘိ။ ။ပညာတော်ဘူရိနှင့်၊ မြတ်ပါဠိကျမ်းဂန်လာကို၊ မှတ်
ပါစေချင်လွန်းလို့၊ တင်ညှန်းတဲ့ ပြဿနာ၊ လှမ်းဖြေလိုက်ပါ။ ။သာဓကနှင့်
ဖြေပြပါတယ်၊ ရွှေညဝါ ခေါင်မှူးပလေး။

ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဌပေတွာ အသညသတ္တာနံ ဒေဝါနံ ပဉ္စာ-
ယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ၊ ပဉ္စဓာတုယော ပါတုဘဝန္တိ၊ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ
ကတမာနိ ပဉ္စာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ၊ စက္ခာယတနံ ရူပါယတနံ သောတာ-
ယတနံ မနာယတနံ ဓမ္မာယတနံ၊ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဣမာနိ ပဉ္စာ-
ယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ၊ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကတမာ ပဉ္စ ဓာတုယော
ပါတုဘဝန္တိ၊ စက္ခာယတု ရူပဓာတု သောတဓာတု မနောဝိညာဏဓာတု ဓမ္မဓာတု၊
ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဣမာ ပဉ္စ ဓာတုယော ပါတုဘဝန္တိ။ (ဓမ္မ မှာဒယ
ဝိဘင်းပါဠိတော်-၄၃၃။)

အသညိဘဝေါ ကေဝေါကာရဘဝေါ ကတိဟိ။ပ။ သင်္ဂဟိတော။ အသညိ-
ဘဝေါ ကေဝေါကာရဘဝေါ ဧကေန ခန္ဓေန ဒွိဟာယတနေဟိ ဒွိဟိ ဓာတူဟိ
သင်္ဂဟိတော။ ကတိဟိ။ပ။ အသင်္ဂဟိတော။ စတူဟိ ခန္ဓေဟိ ဒသဟာယတနေဟိ
သောဠသဟိ ဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတော (ဓာတုကထာပါဠိတော်-၁၃။)

ဒွိဟာယတနေဟိတိ ရူပါယတနဓမ္မာယတနေဟိ။ ဓာတူသုပိ ဒေသေဝ
နယော။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ-၆။)

ရူပဓာတုယာ ကတိ ခန္ဓာ။ပ။ ကတိ စိတ္တာနိ။ ရူပဓာတုယာ ပဉ္စ ခန္ဓာ၊ ဆ အာယတနာနိ၊ နဝ ဓာတုယော၊ တီဏိ သစ္စာနိ၊ စုဒ္ဓသိန္ဒြိယာနိ။ (ဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်းပါဠိတော်။အဘိ၊ ၂။၄၁၉။)

ယသ္မာ ပန ရူပဓာတုပရိယာပန္နာနံ သတ္တာနံ ဃာနာယတနာဒီနံ အဘာ-
ဝေန ဂန္ဓာယတနာဒီနိ အာယတနကိစ္စံ န ကရောန္တိ၊ တသ္မာ ရူပဓာတုယာ
ဆ အာယတနာနိ နဝ ဓာတုယောတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ။အဘိ၊ ၄။
၂။၅၀၀။)

တ္ထေ စ ရူပါဝစရသက္ကာနံ ဃာနဇိဝှိယတနာဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာပိ
ဂန္ဓရသာ အာယတနကိစ္စံ န ကရောန္တိတိ တေ အနာမသိတွာ ပါဠိယံ ပဉ္စာ-
ယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ၊ ဆ အာယတနာနိတိအာဒိ ဝုတ္တံ ။ပ။ ဣတိ ဝိသယိနော
ကိစ္စဿ စ အဘာဝေန ဝိသယော၊ ကိစ္စဝါ စ ဓမ္မော န ဝုတ္တော။ ယသ္မိံ ဟိ ဘဝေ
ဝိသယိ နတ္ထိ၊ တသ္မိံ တံဟေတုကော နိပ္ပရိယာယေန ဝိသယဿ အာယတန-
ဘာဝေါ နတ္ထိတိ ဝိဇ္ဇမာနဿာပိ အဝစနံ။ ယထာ ရူပဘဝေ ပထဝီတေဇော-
ဝါယောဓာတုနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဘာဝေန။ (သမ္မောဟအနုဋီကာ၊ ၂။၁၂၀။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ။)

စက္ခာဒီနံ အာယတနာနံ တံနိဿယာနဉ္စ ဝိညာဏာနံ သတ္တသုညတာ-
သန္ဓဿနတ္ထံ ဘဂာတော ဓာတုဒေသနာတိ အာယတနဘာဝေန ဝုတ္တာနံယေစ
ဓာတုဘာဝဒီပနတော ဓာတုဘာဝဿာပိ နေသံ အဝစနံ ယုဇ္ဇတိ ဝေ။
(၎င်းအနုဋီကာ။ ၂။၁၂၂။)

၃၆။ ဆတ္တိသတိမပုစ္ဆာ

ဥပစာမပါဘဲငယ်နှင့်၊ နုလုံလဲ ဘော်မကူ၊ ဂေါတြဘူဠဲသာချည်း။ ။အရိယာ၊
မြတ်ဘုန်းမို့ ဗိုလ်မဟာတို့၊ မဂ်သောတာ အောင်မြေနှင်းကြတယ်၊ သင်းကဘယ်
နည်း။

၃၆။ ဆတ္တိသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဥပစာ မပါဘဲငယ်နှင့်၊ နုလုံလဲ ဘော်မကူ၊ ဂေါတြဘူဠဲသာချည်း။ ။အရိယာ၊
မြတ်ဘုန်းမို့ ဗိုလ်မဟာတို့၊ မဂ်သောတာ အောင်မြေနှင်းကြတယ်၊ သင်းသာမည
နည်း။

အဝိသေသေန ပန .တိဝိဓမ္မေတံ အာသေဝနန္တိပိ ပရိကမ္မန္တိပိ ဥပစာရန္တိပိ
အနုလောမန္တိပိ ဝတ္တု ဝနုတိ-ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်(၂။၃၀၈)နှင့်အညီ သာမည

အားဖြင့် သုံးပါးသော ဇောစိတ်တို့ကို အာသေဝန ဟူ၍၎င်း၊ ပရိကမ္မဟူ၍၎င်း ဆိုအပ်သောနည်း၌ ဥပစာ၊ အနုလုံဟူသော အမည်ကို မသုံးသပ်သောကြောင့် ဥပစာ၊ အနုလုံမက၊ ဂေါတြဘူချည်း သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုသောနည်းသည် သာမညနည်းမည်၏။

၃၇။ သတ္တတိံသတိမပုစ္ဆာ

ပရိကံ။ ။ဥပစာနုလုံကုလို့၊ ဂေါတြဘူသောတာရောက်၊ ကွန်းထောက်လို့စံ။ ။ ဇောသမာ ရှေ့တော်ပြေးငယ်တို့၊ လေးဌာနသညာခံ၊ ဘွဲ့နာမံပြောင်ဝင်း။ ။ ဆန်းတကြယ်၊ တခန်းတသွယ်နှင့်၊ အံ့ဩဘွယ်နိဿယည်း၊ နည်းဘယ်သို့မင်း။

၃၇။ သတ္တတိံသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ပရိကံ။ ။ဥပစာနုလုံကုလို့၊ ဂေါတြဘူသောတာရောက်၊ ကွန်းထောက်လို့စံ။ ။ ဇောသမာ ရှေ့တော်ပြေးငယ်တို့၊ လေးဌာနသညာခံ၊ ဘွဲ့နာမံထင်စွ။ ။ ဆန်းတကြယ်၊ တခန်းတသွယ်ပ၊ အံ့ဩဘွယ်နိဿယည်း၊ နည်းဝိသေသ။

သင်္ခါရေ အာရမ္မဏံ ကတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဌမံ ဇဝနစိတ္တံ၊ ယံ ပရိကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။ တဒနန္တရံ တထေဝ သင်္ခါရေ အာရမ္မဏံ ကတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒုတိယံ ဇဝနစိတ္တံ၊ ယံ ဥပစာရန္တိ ဝုစ္စတိ။ တဒနန္တရမိ တထေဝ သင်္ခါရေ အာရမ္မဏံ ကတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တတိယံ ဇဝနစိတ္တံ၊ ယံ အနုလောမန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ နေသံ ပါဠိယေက္ကံ နာမံ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။ ၂။ ၃၀၈)

၃၈။ အဋ္ဌတိံသတိမပုစ္ဆာ

ဘော်ကုနှင့်မကု၊ ဖြစ်ခြင်းတူ-မတူတဲ့၊ ဂေါတြဘူနှစ်ပါး။ ။ဝီထိစိ၊ မဂ်လမ်းကို အစဉ်ချီတော့၊ တူယှဉ်ညီ တပြိုင်ကျတယ်၊ ဘုန်းယုံပါလား။

၃၈။ အဋ္ဌတိံသတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဘော်ကုနှင့်မကု၊ နှစ်ပါးခေါ်မတူတဲ့၊ ဂေါတြဘူဖြစ်ခြင်း။ ။ဝီထိစိ၊ မဂ်လမ်းကို အစဉ်ချီတော့၊ တူယှဉ်ညီ နိဗ္ဗာန်ကြည့်တယ်၊ ဘုန်းယုံ၏မင်း။
အထူးဆိုဘွယ်မရှိ၊ နည်းနှစ်ပါးဖြင့် ဝီထိကျခြင်းမျှပင်။

၃၉။ ကောနစတ္တာလိသမပုစ္ဆာ

အရိယာ ဟူသမျှနှင့်၊ ကောသဇ္ဇ အပျင်းထူ၊ အဖျင်းလူနှစ်ဦး။ ။မထိုက်ပါ၊ ဘယ်နည်းဘယ်ပညာသိ၊ ကဉ္စနာ ရှေ့မျက်ထားငယ်နှင့်၊ စကားသာချိုလေ၊ ဘုန်းဗျာလေ့ကျူး။

၃၉။ ကျေနစတုရင်္ဂလီသမဝိသဇ္ဇနာ

အရိယာ ဟူသမျှနှင့်၊ ကောသဇ္ဇအပျင်းထူ၊ အဖျင်းလူနှစ်ဦး။ ။မထိုက်ပါ၊
ညစ်ညူးစေပေါ်လာတဲ့၊ ဝိပဿနာ ရှေ့ဉာဏ်မြတ်ကို၊ ပိုင်းဖြတ်ခါ ချိုမျက်ထား
ငယ်နှင့်၊ စကားဗျာလွေကျူးလိုက်မယ်၊ စွဲမှတ်အထူး။

ဝိပဿနပုစ္ဆာလောသ ဟိ ပဋိဝေဓပတ္တဿ အရိယသာဝကဿ စေဝ
ဝိပုဋ္ဌိပန္နကဿ စ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနဿ ကုသိတပုဂ္ဂလဿ နုပုဇ္ဇန္တိ။ သမ္မာ-
ပဋိပန္နကဿ ပန ယုတ္တပယုတ္တဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ ကုလပုတ္တဿ ဥပုဇ္ဇန္တိ-
ယေဝ။ ကတမေ ပနေတေ ဒသ ဥပက္ခိလောသတံ၊ ဩဘာသော ဉာဏံ ပီတိ
ပဿဒ္ဓိံ သုခံ အဓိမောက္ခော ပဂ္ဂဟော ဥပဋ္ဌာနံ ဥပေက္ခော နိက္ခန္တိတံ ။ပ။
ဉာဏန္တိ ဝိပဿနာဉာဏံ၊ တဿ ကိရ ရူပါရူပဓမ္မေ တုလယန္တဿ ဟိရယန္တဿ
ဝိဿဋ္ဌက္ခန္တဝဇီရမိဝ အဝိဟတဝေဂံ တိခိဏံ သူရံ အတိဝိသဒံ ဉာဏံ ဥပုဇ္ဇတိ။
(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။ ၂။ ၂၆၉၊ ၂၇၁။)

၄၀။ စတုရင်္ဂလီသမပုစ္ဆာ

ရဟန္တာဖြစ်ကြသားငယ်နှင့်၊ ငါးပါးတဲ့ ဈာန်ဘိညာဉ်၊ ယှဉ်မယှဉ်တခန်း။ ။
ကာရဏာ၊ အကြောင်းငယ် ဘဟာကြောင့်၊ သည်ခြင်းရာ မတူဘူးငယ်လို့၊
ထူးရသမှန်း။

၄၀။ စတုရင်္ဂလီသမဝိသဇ္ဇနာ

ရဟန္တာ ဖြစ်ကြသားငယ်နှင့်၊ ငါးပါးတဲ့ဈာန်ဘိညာဉ်၊ ယှဉ်မယှဉ်တနဲ့။ ။
သမထာ၊ ဓိကာရာရှိသူနှင့်၊ မရှိသူ သည်နှစ်ဦးမှာလ၊ ဖြစ်ခြင်းရာ မတူဘူးငယ်
လို့၊ ထူးရသဘဲ။

မဝေးလွန်းသော ရှေးရှေးသောဘဝတို့၌ သမထာဓိကာရဟု ဆိုအပ်သော
အားကြီးသော ပုဗ္ဗယောဂရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ မဂ္ဂါဓိဂမ၏ အားစွမ်း
အားဖြင့် ဈာန်အဘိညာဉ် စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ မရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ မဖြစ်ကုန်။

ဗလဝပုဗ္ဗယောဂါနံ ပန ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ အဂ္ဂသာဝကာဒိနံ ဝိနာပိ ဣမိနာ
ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဘာဝနာနုက္ကမေန အရဟတ္တပဋိလာဘဝသေနဝ ဣဒ္ဓဉ္စ
ဣဒ္ဓိဝိကဗုဒ္ဓံ အညေ စ ပဋိသမ္ဘိဒါဒိဘေဒါ ဂုဏာ ဣဇ္ဈန္တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်
အဋ္ဌကထာ၊ ၂။ ၅။)

၄၁။ ကေစတ္တာလိသမပုစ္ဆာ

ဝီထိစဉ်တဝါရငယ်နှင့်၊ စိတ္တုပ္ပါဒတချက်စီ၊ စက်ချီတော်မူစမ်း။ ။ပဋိစ္စာ၊ သည်နည်းဆွေမဟာသဲ၊ ပေတဖြာမလွန်ကြူး၊ ထူးနိုင်မျှငြမ်း။

၄၁။ ကေစတ္တာလိသမသဝိဇ္ဇနာ

ဝီထိစဉ်တဝါရငယ်နှင့်၊ စိတ္တုပ္ပါဒတချက်စီ၊ စက်ချီတော်မူက။ ။အပ္ပနာ၊ စဦးစွာပေါ်လာတဲ့၊ ဇောဝါရာ ဤနယမှာ၊ စိတ္တုပ္ပါဒကြိမ်ကျ၊ ထူးပေသပ။

အပ္ပနာဇောဝါရ အာဒိကမ္ပိက ဝီထိ၌ ဘုံအားဖြင့် ပြားသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇော၊ ဘုံအားဖြင့်ပြားသော မဂ်ကုသိုလ်ဇောတို့သည် တပါးသော ဇော တို့ကဲ့သို့ များစွာမကျမူ၍ ဝီထိစဉ်တဝါရ၌ တချက်စီမျှသာ ကျသောကြောင့် တပါးသော ဝီထိတို့ထက် ထူးသည်ဟု ယူသင့်ပါ၏။ ဤအရာဌာနမှတစ်ပါး အခြား သော အရာဌာနတို့၌ ဝီထိစဉ် တဝါရဝယ် စိတ္တုပ္ပါဒ တချက်မျှကျသော ဝီထိ ဟူ၍ ဘယ်နည်းနာနယအားဖြင့်မျှ မရှိ။

၄၂။ ဒွါစတ္တာလိသမပုစ္ဆာ

ဝေဒနာတခု၌၊ သုခနှင့်ဒုက္ခာ။ ။လက္ခဏာသည်နှစ်ပါး၊ ရငြားသင့်စွာ။ ။ပိုင်း ခြားရန် မှန်မကျူးပေပ၊ ထူးနိုင်မျှကျမ်းအလာ၊ ဆန်းစရာတသီး။ ။သဘော ကုန်၊ ဘယ်နည်းငယ် ဘယ်ပုံလို့၊ ဆင်ခြင်ပုံ ကိုယ်တော်သိရှာလိမ့်၊ ယောဂိ ဉာဏ်ကြီး။

၄၂။ ဒွါစတ္တာလိသမဝိသဇ္ဇနာ

ဝေဒနာတခု၌၊ သုခနှင့်ဒုက္ခာ။ ။လက္ခဏာသည်နှစ်ပါး၊ ရငြားသင့်စွာ။ ။ ပိုင်းခြားရန် မှန်မကျူးပေပ၊ ထူးနိုင်မျှကျမ်းအလာ၊ ဆန်းပါဘိတနဲ့။ ။သုခမှာ၊ ဝိပရိဏာမာနှင့်၊ သင်္ခါရာ သဘာဝငယ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခပင်ဆင်ခြင်လို့၊ ဉာဏ်သက် ဝင် သည့်နှယ်သိတယ်၊ ယောဂိဉာဏ်ဘဲ။

တိဿော ဣမာ ဘိက္ခဝေ ဝေဒနာ။ ကတမာ တိဿော၊ သုခါ ဝေဒနာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ သုခါ ဘိက္ခဝေ ဝေဒနာ ဒုက္ခတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ သလ္လတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ အနိစ္စ- တော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ (သဋ္ဌာယတနသံယုတ် ပါဠိတော်။ သံ၊ ၂။ ၄၀၉)

ဒုက္ခတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ ဝိပရိဏာမဝေသေန ဒုက္ခတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၃။ ၁၁၇။)

တိဿော ဣမာ ဘိက္ခု ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ။ သုခါ ဝေဒနာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ ဣမာ တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ။ ဝုတ္တံ ခေါပနေတံ ဘိက္ခု မယာ ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ၊ တံ ဒုက္ခသိဉ္စိ။ တံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခု မယာ သင်္ခါရာနံယေဝ အနိစ္စတံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ၊ ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ၊ တံ ဒုက္ခသိဉ္စိ။ (၎င်းပါဠိတော်။ သံ၊ ၂။ ၄၁၇။)

ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ၊ တံ ဒုက္ခသိဉ္စိ ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ၊ တံ သဗ္ဗံ ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။ သင်္ခါရာနံယေဝ အနိစ္စတန္တိ အာဒိသု ယာ သော သင်္ခါရာနံ အနိစ္စတာ ခယဓမ္မတာ ဝယဓမ္မတာ ဝိပရိဏာမဓမ္မတာ၊ ဧတံ သန္ဓာယ ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ၊ တံ ဒုက္ခန္တိ မယာ ဘာသိတန္တိ ဒီပေတိ။ ယာ ဟိ သင်္ခါရာနံ အနိစ္စတာ၊ ဝေဒနာနံပိ သာ အနိစ္စတာ ဝေ။ အနိစ္စတာ စ နာမေသာ မရဏံ၊ မရဏတော ဥတ္တရိ ဒုက္ခံ နာမ နတ္ထိတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန သဗ္ဗာ ဝေဒနာ ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တာ။ (၎င်း အဋ္ဌကထာ၊ ၃။ ၁၁၉။)

၄၃။ တေစတောလီသမပုစ္ဆာ

ကွက်မချန်၊ အနက်ဉာဏ်အကုန်လှပေတဲ့၊ သုတဘုရား။ ။ တကယ်မှန်၊ ဝိသာခါချိန်တန်လို့၊ လိင်ပြန်မည် သည်ပါဠိကို၊ ဘုန်းသိင်္ဃလား။

၄၃။ တေစတောလီသမဝိသဇ္ဇနာ

ကြည့်ရှုဟန်၊ မြတ်ကျမ်းဂန် အတန်ပေါက်ပြီဟု၊ ထင်ရောက်မိလျှင်း။ ။ တကယ်မှန်၊ ဝိသာခါချိန်တန်လို့၊ လိင်ပြန်မည် သည်ပါဠိကို၊ ဘုန်းသတိကင်း။

စာပေကျမ်းဂန် အတန်ပေါက်ပြီဟု ထင်မိပေ၏၊ ဝိသာခါလိင်ပြန်မည့် ပါဠိကို သတိမရမိချေ၊ အကယ်၍ ဝိသာခါ လိင်ပြန်မည့်ပါဠိတွေ့ရှိခဲ့လျှင်လည်း—

ယဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ဣတ္ထိနံ ဥပ္ပပဇ္ဇန္တိနံ၊ ယာ စ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပ္ပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊ ယာ စ ဣတ္ထိယော ဧတေနော ဘာဝေန ကတိစိ ဘဝေ ဒဿေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊ တာသံ ဥပ္ပပဇ္ဇန္တိနံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နော စ တာသံ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ဣတရာသံ ဣတ္ထိနံ ဥပ္ပပဇ္ဇန္တိနံ တာသံ ဣတ္ထိန္ဒြိယန္တု ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပုရိသိန္ဒြိယန္တု ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ— ဟူသော ဣန္ဒြိယယမိုက်ပါဠိတော် (၇။ ၂၄၄။) နှင့် ညှိနှိုင်းဆင်ခြင်ရာ၏။

ဝိသာခါကား “ယာ စ ရူပါဝစရံ ဥပ္ပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ” ဟူသော ဒုတိယဝါရသို့ ဝင်မည်ထင်မိ၏၊ ယမိုက်အကောက် ထန်းတပင်ဆရာတော်ကား

“အရိယာဖြစ်ပြီးသော ပုရိသသည် ဣတ္ထိမဖြစ်ရာပြီဟု ဣန္ဒြိယယမိုက် ပစ္စုပ္ပန်နာဂတ ပုဂ္ဂလဝါရ ပစ္စုပ္ပန် အကောက်တွင် မိန့်ဆိုပြီးမှ အရိယာဖြစ်သော မိန်းမတို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီး၌ ပုရိသလိင်ပြန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏-ဟူ၍ ဆရာမြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူကုန်၏” ဟူ၍ဆို၏။ ဤစကားလည်း ကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ပစ္စိမဘဝိက အရိယာ မိန်းမတို့ကိုသာ ဆိုသည်။ ဆင်ခြင်ရာ၏။

၄၄။ စတုစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ

ကုန်မဆိတ်အောင်ပ၊ ဂုဏ်သိဒ္ဓိ ဇမ္ဗူကျော်၊ ဆူပေါ် တဲဘုရား။ ။ များမှတ်ရာ၊ ငါးထပ်ကယ်သုဒ္ဓါ၌၊ ဘဒ္ဒိကာနေသည်ရပ်ကို၊ ကျမ်းတပ်လို့ခြား။

၄၄။ စတုစတ္တာလီသမဝိသဇ္ဇနာ

များသိဘို့ရာ။ ။ ငါးထပ်ကယ်သုဒ္ဓါ၌၊ ဘဒ္ဒိကာ နေသည်ရပ်ကို၊ ကျမ်းတင်လိုက်ပါ။ ။ မိတ်ကလျာ၊ မိန့်မှာတဲရွှေခွန်း။ ။ ဘဒ္ဒိကာ၊ အကနိဋ္ဌာထက်ဘုံမြတ်မှာတဲ၊ ကျမ်းတတ်သူ နိဿယည်းကို၊ နည်းယူကာ ဝံသကျမ်းမှာ၊ လမ်းကြိုသို့ညွှန်း။

သုတမယုတ် လောကုတ်လောကီ နှစ်လီစုံလင် ဗေဒင်ပိဋကတ် ကျမ်းတတ်တဆူ တံခွန်ထူသော မုံရွေးဇေတဝန် ဆရာ အာဒိစ္စရုံသီမည်သော ပုဂ္ဂိုလ် သူမြတ်သည်—

အင်္ဂီရသဿ ဗုဒ္ဓဿ၊ သကျပုတ္တဿ သတ္တုနော။
ဗြဟ္မာလောကေ ဒုဿထူပေါ၊ အာသိ ဒွါဒသယောဇနော။—

ဟူ၍ တထာဂတပုတ္တိကျမ်း၌ လာသည်နှင့်အညီ သုဒ္ဓါဝါသ အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာဘုံ၌ ၁၂-ယူဇနာအမြင့်ရှိသော ဒုဿစေတီတော်ရှိသည် မှတ်ရမည်ဟု မိန့်ဆိုဆုံးဖြတ်သောကြောင့်၎င်း၊ “ဗြဟ္မာလုံးခြုံ၊ ဆယ့်ခြောက်စုံ၊ ဘယ်ဘုံစေတီရှိသနည်း” ဟူသော စွယ်စုံကျော်ထင် သတ်ပုံပုစ္ဆာ၊ “ဒုဿမည်မှတ်၊ စေတီမြတ်၊ တည်လတ် ဘယ်ပေါ်သနည်း” ဟူသော ၎င်းပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေဆိုသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာ၌ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံတွင် အထက်ဆုံးဖြစ်သော အကနိဋ္ဌဘုံ၌ စေတီရှိကြောင်းကို ဆိုသည်ဟု မိန့်ဆိုဆုံးဖြတ်ကြသောကြောင့်၎င်း ဒုဿစေတီ အကနိဋ္ဌဘုံရှိကြောင်းကို သိအပ်သည်။ ၎င်းကိုသိသဖြင့်—

တတော ဘဒ္ဒိကာရသရောဇယောနိနာ၊
သမာဟတံ ဓာရယံ စိဝရာဒိကံ။
အတော သကံ ဝတ္ထယုဂံ နဘာတလေ၊
ပသတ္ထဝေ သဂ္ဂဟနေ သမုက္ခိပိ။

ပဋိဂ္ဂဟေတွာန တမဗျဇာသနော၊
မဟိဒ္ဓိကော သတ္တသရေန စောဒိတော။

သကေ ဘဝနေ ဒွါဒသယောဇနံ အကာ၊
မဏိဟိ နီလာဒိဟိ ဒုဿစေတိယံ။—

ဟူသော ဒါဌာ ဓာတုပါဌ်၌ “သကေ ဘဝနေ ဒွါဒသ ယောဇနံ အကာ”
ဟူသောပါဌ်ဖြင့် သဋ္ဌိကာရဗြဟ္မာလည်း အကနိဋ္ဌဘုံသားဟူ၍ မှတ်ရမည်။

၄၅။ ပဉ္စစက္ကာလီသမပုစ္ဆာ

ရုပ်ပလီ၊မနုဿိခေါ်ဆိုကြ၊ကိုယ်ကနှစ်ကဲ့။ ။သည်အကောင်၊ဘယ်ကျမ်း
ဘယ်စာစောင်၌၊ မဟာနောင် ကိုယ်တော်တွေလျှင်၊ ညွှန်းဘော်၍ခွဲ။

၄၅။ ပဉ္စစက္ကာလီသမဝိသဇ္ဇနာ

ရုပ်ပလီ၊ မနုဿိကိုယ်နှစ်ခွင်လို့၊ ဆိုကြအများ။ ။မြို့သထုံ၊ပြည်သူဝဏ်
ရွှေဘုံ၌၊ သည်ရုပ်ပုံ ဟန်ပန်ယူလို့၊ ရန်သူကို ပယ်နှိမ်ကြောင်းငယ်နှင့်၊ ကျမ်း
ဟောင်းစာစောင်မြတ်မှာ၊ ကျမ်းတတ်စကား။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁-ခု၊ နယုန်လပြည့်နေ့ မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော ဘကြီး
တော် မင်းတရားလက်ထက် သာသနာဝံသ အဆက်အနွယ်သည် အစဉ်မပျက်
ဖြစ်လျက် တစောင်တဖွဲ့တည်းမရှိကြ၊ မှတ်မိမှတ်ရာ အသင့်အတော်သာ မှတ်
သားကြလျက်ရှိသည်။ ကျန်လပ်သည့်အရာများကို အတွင်းဝန်မင်းကြီး သီရိ
မဟာနန္ဒ သင်္ကြံက ရှင်းလင်းသိသာအောင် မင်းတိုင်ပင်အမတ် မဟာဓမ္မ
သင်္ကြံကို မေးစေ။ အမိန့်တော်မြတ်အတိုင်း အတွင်းဝန်မင်းကြီး သီရိမဟာ
နန္ဒသင်္ကြံက သက္ကရာဇ် ၁၁၉၃-ခု၊ နယုန်လပြည့်ကျော် (၅)ရက်နေ့ မေးအပ်
သည်ဖြစ်၍ မောင်းထောင်ကြီးရွာဇာတိ ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ
မဟာရာဇာဓိရာဇဂုရု တံဆိပ်နာမံရှိသော သာသနာပိုင်ဆရာတော် လူထွက်
မင်းတိုင်ပင် မဟာဓမ္မသင်္ကြံဘွဲ့ခံအမတ် ဖြေဆိုရေးသားအပ်သော သာသနာ
လင်္ကာရကျမ်း၌—

ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသည့်နောက် သာသနာနှစ် ၂၃၅-နှစ်
ရောက်လတ်သော် ရာမညတိုင်းအစိတ် သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ အရှင်သောဏ၊
အရှင်ဥတ္တရမထေရ်နှစ်ပါးတို့ကို အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿက ရဟန်းပြု

ကံမြောက်လောက်အောင် သံသာငါးပါးနှင့် သာသနာပြု စေလွှတ်
တော်မူ၏။

ထိုရောအခါ သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်း သထုံပြည်ဝယ် သီရိဓမ္မာသောကမင်း
မင်းပြု၏။ ထိုမြို့သည် သမုဒ္ဒရာနှင့် နီးသောကြောင့် ရေစောင့် ဘီလူးမ
သည် မင်းအိမ်၌ သားဖွားတိုင်း စားလာ၏။ မထေရ်တို့ရောက်သော
နေ့လည်း မင်းအိမ်၌ သားဖွားခိုက်ကြိမ်၍ ဘီလူးမ စားမည်ဟု အရံ
ငါးရာနှင့် လာသည်ကို လူတို့မြင်၍ ကြောက်လန့် ကြွေးကြော်ကြ၏။

ထိုသို့စဉ်တွင် မထေရ်တို့လည်း ကြောက်မက်ဖွယ်ရှိသော ခြင်္သေ့နှင့်
တူသော ခေါင်းတလုံး ကိုယ်နှစ်ခုရှိသော မနုဿိဟသဏ္ဍာန်နှင့် အရေ
အတွက် နှစ်ဆထက်သာအောင် ဖန်ဆင်းပြီးမှ ဘီလူးမတို့ကို လိုက်၍
ပိတ်ဆီးကုန်လျှင် ဘီလူးမတို့သည် ကြောက်၍ ပြေးသွားလေကုန်၏။
ထိုကာလမှစ၍ ယနေ့ ဖွားစမင်းသား မင်းငယ်တို့အား သောဏုတ္တရ
ဟူ၍ အမည် မှည့်ကုန်သတတ်။

သုငယ် ခပ်သိမ်းတို့အားလည်း ဘီလူးဘေးကို ဆီးတားခြင်းငှါ
ထန်းရွက် သလ္လရွက်များတွင် မထေရ်တို့ ဖန်ဆင်းသော မနုဿိဟ
ရုပ်ကို ရေး၍ ခေါင်းထက် တင်ထားကုန်၏။ ထိုအရုပ်ကို သထုံမြို့၏
အရှေ့မြောက်ထောင့် တောင်ထိပ်ထက် ကျောက်ရုပ် ထုလုပ်၍ ယခု
ထက်တိုင် ထင်ရှားရှိသတည်း။ -

ဟူ၍ မိန့်ဆို၏။

၄၆။ ဆစတ္တာလီသမပုစ္ဆာ

မယ်ယသော် ဒေဝဒတ်ကိုလ၊ ဝေဖြတ်လို့ မိန့်တော်မူ၊ ဘယ်သူကအကြီး။ ။
တပါးမှာ၊ ဇနမယ်ကလျာနှင့်၊ မင်းနန္ဒာ ဘူကအောက်ပါမယ်၊ ကျမ်းထောက်
လို့သီး။

၄၆။ ဆစတ္တာလီသမဝိသဇ္ဇနာ

မယ်ယသော် ဒေဝဒတ်ကိုလ၊ ဝေဖြတ်လို့ မိန့်လိုက်တယ်၊ ယသော်မယ်
အကြီး။ ။တပါးမှာ၊ ဇနမယ်ကလျာနှင့်၊ မင်းနန္ဒာသူနှစ်ယောက်မှာလ၊ ကလျာ
မယ် သူကအောက်တယ်၊ ကျမ်းထောက်အပြီး။

ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို အကြီးအငယ် အစဉ်လိုက် ရေတွက်၍ ပြသော
မဟာဝင်ကျမ်း၊ လောကဒီပကကျမ်းတို့၌—

အဉ္ဇနဿ ဒုဝေဓိတာ၊ မာယာံ စာထ ပဇာပတိ။
 ပုတ္တာ ဒုဝေ ဒဏ္ဍပါဏိ၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓေါ စ သာကိယော။
 ပဉ္စ ပုတ္တာ ဒုဝေ ဓိတာ၊ အာသုံ သီဟဟနုဿ တု။
 သုဒ္ဓေါဒနော ဓောတောဒနော၊ သက္က သုက္ကာမိတောဒနာ။
 အမိတာ ပါလိတာ စာပိ၊ ဣမေ ပဉ္စ ဣမာ ဒုဝေ။

ဤသို့လျှင် ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို အကြီးအငယ် အစဉ်အလိုက် ရေတွက် ပြသကဲ့သို့—

သုပ္ပဗုဒ္ဓဿ သက္ကဿ၊ မဟေသိ အမိတာ အဟု။
 တဿာသုံ ဘဒ္ဒကဉ္စနာ၊ ဒေဝဒတ္တော ဒုဝေ သုတာ။—

ဟု မယ်ယသော်၊ ဒေဝဒတ်တို့ကို ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်အားဖြင့် ရေတွက်၍ပြသည်။
 ဇနပဒကလျာဏိနှင့် မင်းနန္ဒတို့တွင် ဇနပဒကလျာဏိ ငယ်၏ဟူ၍မှတ်။

အဋ္ဌိနံ နဂရံ ကတန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟာရန္တော
 ဇနပဒကလျာဏိ ရူပနန္ဒာထေရိ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရ ကေဒိ-
 ဝသံ စိန္တေသိ မယံ ဇေဋ္ဌဘာတိကော ရဇေသိရိ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ
 လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော-ဟူသော ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ၂။၇၂၊

မယံ ဇေဋ္ဌဘာတာ စက္ကဝတ္တိရဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ လောကေအဂ္ဂပုဂ္ဂ
 လောဗုဒ္ဓေါ ဇာတော-ဟူသော ထေရိအဋ္ဌကထာ၊ ၇၂၊

ဇေဋ္ဌော ဘာတာ တိလောကဂေါ၊ ပစ္ဆိမော အရဟာ တထာ။
 ကောကိနိ ဂဟဋ္ဌာဟံ၊ မာတုယာ ပဋိစောဒိတာ။—

ဟူသော အပဒါန် ပါဠိတော် (၂။၂၅၄။)—ဤ ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌
 ဇေဋ္ဌဘာတာ ဟူသော ပါဠိတို့ဖြင့် ဘုရားကအကြီး၊ ဇနပဒကလျာဏိက
 အငယ်ဟုသိအပ်သည်။ သူ့အချို့ကား—

သာ တတော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ
 သတ္တုနိဗ္ဗတ္တတော ပုရေတရမေဝ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ကုစ္ဆိမိ ပဋိ-
 သန္တံ ဂဏှ၊ နန္ဒာတိဿာ နာမံ အကံသု၊ ရူပနန္ဒာတိပိ ဝုစ္စတိ၊ သာ
 အပရဘာဂေ ဥတ္တမရူပဘာဝေန ဇနပဒကလျာဏိ နာမ ဇာတာ။—

ဟူသော ကေဂုံတ္တရအဋ္ဌကထာကို ဆောင်၍ ဇနပဒကလျာဏီကား ဘုရားထက် ကြီးသည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။

ထိုစကား မသင့်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ယခင် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ထေရီအဋ္ဌကထာ၊ အပဒါန်ပါဠိတော်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်၎င်း၊ အဂုံတ္တရအဋ္ဌကထာ၌ “ဗောဓိသတ္တဿ နိဗ္ဗတ္တတော”ဟု မဆိုမူ၍ “သတ္တု နိဗ္ဗတ္တတော”ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်မှ ရှေးဦးစွာ ဘုရား အဖြစ်သို့မရောက်ခင် ဟူသောအနက် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်၎င်း၊ အကယ်၍ တည်း ဘုရားဖွားတော်မမူခင် ဟူသော အနက်ကို ယူခဲ့ငြားအံ့၊ သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာ(၃။၂၂၄)၌-

အမှောက် ကိရ ဘဂဝတော နိဗ္ဗတ္တိတပုရေတရမေဝ သာရိပုတ္တော ရာဇဂဟ- နဂရဿ အဝိဒ္ဓရေ ဥပတိဿဂါမေ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ နာမ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တံ ဒိဝသမေဝဿ သဟာယောပိ ရာဇဂဟဿေဝ အဝိဒ္ဓရေ ကောလိတဂါမေ မောဂ္ဂလ္လိဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ-ဟု မိန့်ဆိုသောကြောင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့လည်း ဘုရားထက်ကြီး၏ ဟူသော အနက် ရောက်ရာသောကြောင့်၎င်းတည်း။

ထို့ကြောင့် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ထေရီအဋ္ဌကထာ၊ အပဒါန် ပါဠိတော်တို့ လာတိုင်း ဇနပဒကလျာဏီ ဘုရားအောက် ငယ်ကြောင်းကို သိအပ် မှတ်အပ် သည်။ ဘုရားအောက် ငယ်ကြောင်းကိုသိလျှင် မင်းနန်အောက်ငယ်ကြောင်း ကိုလည်း သိအပ်လှတော့သည်။ မင်းနန်ကား ဘုရားအောက် ခုနစ်ရက်သာ ငယ်သည်။

အမှောက် ဗောဓိသတ္တော တုသိတပုရာ စဝိတွာ မဟာမာယာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ မဟာမာယာ တဿ ဇာတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ကာလံ ကတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သုဒ္ဓေါဒန- မဟာရာဇာ မဟာသတ္တဿ မာတုစ္ဆံ မဟာပဇာပတိဂေါတမိံ အဂ္ဂမဟေသိ- ဌာနေ ဌပေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ နန္ဒကုမာရော ဇာတော။ (ကေဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ။အံ၊ဌ၊၁။၂၆၃။)

သူအချို့ကား ငါးရက်ငယ်သည် ဟူ၏။ သူအချို့ကား သုံးရက် ငယ် သည်ဟူ၏။ အဂုံတ္တိရ် အဋ္ဌကထာနှင့်မညီ။ “နန္ဒကုမာရော ဟိ ဗောဓိသတ္တ- တော ကတိပါဟေနေဝ ဒဟရော” ဟူသော တေရသကဏ်ဋီကာ စကား လည်း မသေချာ၊ ကတိပါဟသဒ္ဓါသည် ၃-ရက်ကိုသာ၎င်း၊ ၅-ရက်ကိုသာ ၎င်း ဟောသည်မဟုတ်၊ “သုဒ္ဓံ ဝတ္ထု နဟာနတော ပရံပိ ကတိပါဟာနိ

ဒိဝသာနိ ဂဗ္ဘသဏ္ဍဟနတယ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ” ဟူသော တိကင်္ဂုတ္တရ-
ဋီကာ၌ ခုနစ်ရက်ကိုပင် ကတိပါဟသဒ္ဓါဖြင့် ဆိုလေသည်။ ထို့ကြောင့်
အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာအတိုင်းသာ မှတ်သင့်သည်။

၄၇။ သတ္တစတုရသီသမပုစ္ဆာ

သိပါချင်၊ ရှိကြာသွင် ဆယ်စုံပွင့်ပါလို့၊ အခွင့်ပန်ငြား။ ။မယ်ယသော်၊
ပြည်နိဗ္ဗာန် စံပျော်တော့၊ ဟန်ပန်တော် ဘယ်ပုံဘမ်း၊ ကျမ်းကညွန်ကြား။

၄၇။ သတ္တစတုရသီသမဝိသဇ္ဇနာ

သိရှာချင်၊ ရှိကြာသွင် ဆယ်စုံပွင့်ပါလို့၊ အခွင့်ပန်တောင်း။ ။ယသော်
ခင်၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်စံဝင်တော့၊ လက်ပံရှင် ဂဠုန်မင်းကဲ့သို့၊ ဟန်ပန်တော်
ယူဖန်ဆင်းသည်ဟု၊ ကျမ်းပဒါန် မိန့်ဆိုလင်းတယ်၊ ရှင်းသိစေကြောင်း။

ဝယမိ ပစ္စိမေ ကာလေ၊ မရဏံ ဥပရုဒ္ဓတိ။
အဇ္ဇရတ္တိ မဟာဝီရ၊ ပါပုဏိဿာမိ နိဗ္ဗုတိ။ ။
စက္ကဝါဠသမံ ကာယံ၊ သီသံ ဥတ္တရတော ကုရူ။
ဥဘော ပက္ခာ ဒုဝေ ဒီပါ၊ ဇမ္ပဒီပံ သရီရတော။
ဒက္ခိဏဉ္စ သရံ ပိဉ္စ၊ နာနာသာခါ တု ပတ္တကာ။
စန္ဒဉ္စ သူရိယဉ္စကိ၊ မေရုပဗ္ဗတတော သိခံ။
စက္ကဝါဠဂိရိ တုဏှံ၊ ဇမ္ပရုက္ခံ သမူဟကံ။
ဗီဇမာနာ ဥပါဂန္ဓာ၊ ဝန္ဒန္တိ လောကနာယကံ။

(ယသောဓရာထေရီ အပဒါန်၊ ၂။ ၂၆၆။)

ပြည်နိဗ္ဗာန်စံပျော်တော့-ဟူသော်လည်း ပြည်နိဗ္ဗာန်စံဝင်ခါနီးယူ။

၄၈။ အဋ္ဌစတုရသီသမပုစ္ဆာ

ရွှေသူယောင်၊ မတူအောင် လူလိုလှတယ်လို့၊ ဆိုကြစကား။ ။
မြတ်ဘုန်းကြွယ်၊ ပင်စောက်အနွယ်နှင့်၊ သူယောင်မယ် ရှုမငြီးငယ်တို့၊ သီးပွင့်
လေလား။

၄၈။ အဋ္ဌစတုရသီသမဝိသဇ္ဇနာ

ရွှေသူယောင်၊ မတူအောင် လူလိုလှတယ်လို့၊ ဆိုကြစကား။ ။သူ
ယောင်မယ်၊ အလှသူကြွယ်လို့၊ ကမလာနွယ် ခေါင်အညွန့်မှာ၊ မြူးကုန်
ဟန် အလွန်တင့်တယ်၊ ပန်းပွင့်မှတ်သား။

ဣမာနိ ကိရမံ တာတော၊ ကဿပေါ အနုသာသတိ။
ကမလာသဒိသိတ္ထိယော၊ တာယော ဗုဇ္ဈေသိ မာဏဝ။

တတ္ထ ဣမာနိတိ ဣမာနိ ဝစနာနိ။ ကမလာသဒိသိတ္ထိယောတိ ကမလာ
ဝုစ္စတိ နာရိပုပ္ဖလတာ၊ တာသံ ပုပ္ဖသဒိသာ ဣတ္ထိယော။ တာယော ဗုဇ္ဈေသိ
မာဏဝါတိ မာဏဝ တံ တာယော ဇာနေယျာသိ။ (စတ္တာလိသနိပါတ်
အလမ္ပုသာ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၇၀။)

၄၉။ ကေနပညာသမပုစ္ဆာ

ရေးချူချာ၊ မေးပူဆာ ထင်တော်ရှိပါနှင့်၊ သာကိန္ဒယံဘုန်း။ ။ဝိသာခါ၊
ပရရွေနိမ္မာက၊ ဘယ်ပြဟွာဘုံကို ယွန်းလို့၊ ကွန်းထောက်မတုံး။

၄၉။ ကေနပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

ရေးချူချာ၊ မေးပူဆာထင်တော်ရှိပါဘူ၊ သာကိန္ဒယံဌဲ။ ။ဝိသာခါ၊
ပရရွေနိမ္မာက၊ အဝိဟာဘုံကို ယွန်းလို့၊ ကွန်းထောက်မည်တဲ။

တေ ပဏိတတရာ ဒေဝါ၊ အကနိဋ္ဌာ ယသဿိနော။
အန္တိမေ ဝတ္တမာနမ္ပိ၊ သော နိဝါသော ဘဝိဿတိ။

(သက္ကပဉ္စသုတ် ပါဠိတော်။)

အန္တိမေ ဝတ္တမာနမ္ပိတိ အန္တိမေ ဘဝေ ဝတ္တမာနေ။ သော နိဝါသော
ဘဝိဿတိတိ ယေ တေ အာယုနာ စ ပညာယ စ အကနိဋ္ဌာ ဇေဋ္ဌကာ သဗ္ဗ-
ဒေဝေဟိ ပဏိတတရာ ဒေဝါ၊ အဝသာနေ မေ သော နိဝါသော ဘဝိဿတိ။
အယံ ကိရ တတော သက္ကတ္တဘာဝတော စုတော တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အနာဂါမိ-
မဂ္ဂဿ ပဋိလဒ္ဒတ္တာ ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမိ ဟုတော အဝိဟာဒိသု
နိဗ္ဗတ္တန္တော အဝသာနေ အကနိဋ္ဌေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝေမာဟ။
သေ ကိရ အဝိဟေသု ကပ္ပသဟဿံ ဝသိဿတိ၊ အတပေသု ဒွေ ကပ္ပသဟဿာနိ၊
သုဒဿေသု စတ္တာရိ ကပ္ပသဟဿာနိ၊ သုဒဿိသု အဋ္ဌ၊ အကနိဋ္ဌေသု သောဋ္ဌ-
သာတိ ကေတိံ သ ကပ္ပသဟဿာနိ ပြဟွအာယံ အနုဘဝိဿတိ။ သက္ကော
ဒေဝရာဇာ၊ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ၊ ဝိသာခါ မဟာဥပါသိကာတိ တယောပိ
ဟိ ဣမေ ကေပုမာဏအာယုကာ ဝေ၊ ဝဇ္ဇာဘိရတသတ္တာ နာမ တေဟိ
သဒိသာ သုခဘာဂိနော နာမ နတ္ထိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၃၂)

တသ္မိံ အတ္တဘာဝေတိ တသ္မိံ သက္ကတ္တဘာဝေ။ အကနိဋ္ဌဂါမိ ဟုတောတိ
အန္တရာ ပရိနိဗ္ဗာယိအာဒိဘာဝံ အနုပဂန္ဓာ၊ ကေသတော ဥဒ္ဓံသောတော

အကနိဋ္ဌဂါမီ ဝေ ဟုတော၊ တတော ဝေ အနုက္ကမေန အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တေန္တော
ဝေမာဟာတိ သော နိဝါသော ဘဝိဿတိတိ ဝေမာဟ အဝိဟာဒီသု။ပ။
နိဗ္ဗတ္တိဿတိတိ။ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္တံ ဝိဝရိတံ သေ ကိရာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။
အယဉ္ဇ နယော န ကေဝလံ သက္ကဿေဝ၊ အထ ခေါ မဟာသေဋ္ဌိ မဟာဥပါသိ-
ကာနိပိ ဟောတိယေဝါတိ ဒဿေန္တော “သက္ကော ဒေဝရာဇာ” တိအာဒိမာဟ။
(၎င်းဋီကာ။)

သေသေချာချာ စဉ်းစား၍ ရှုပါလေ၊ လောကဒီပကကျမ်း၌ကား
ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ စသော ဘုံသို့ အစဉ်အတိုင်း သွားလတ္တံ့ဟူ၏။ ယခင်စကား
နှင့်မညီ။

သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာ၊ မဟာပုညာ မဟိဒ္ဓိကာ။
မဟာဥပါသိကာ နာမ၊ ဝိသာခါ ဣတိ ဝိဿုတာ။
အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ၊ သက္ကော စူဠရထောပိ စ။
အထော မဟာရထော စာပိ၊ နာဂဒ္ဓတ္တောတိ နာမကော။
အနေကဝဏ္ဏဒေဝေါ စ၊ ဣမေ သတ္တ သုဓာသိနော။
တေ ဝနာဘိရတာ ဟောန္တိ၊ ဝနုဇ္ဈာသယကပိ စ။
အတိမဟန္တပုညံ တေ၊ ကတွာန တိဒိဝံ ဂတာ။
တသ္မာ စ ကာမာဝစရ-ဒေဝလောကမ္ပိ ဟေဋ္ဌတော။
ယာဝဇီဝံ စ ဌတွာန၊ ကမ္မေန ပဋိပါဋိယာ။
ဝသဝတ္တိဒေဝလောကေ၊ ဌတွာန ယာဝဇီဝိကံ။
တတုဒ္ဓံ ဗြဟ္မလောကေပိ၊ ဂန္ဓာန ပဋိပါဋိယာ။
တသ္မိံ တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ၊ ဌတွာန ယာဝဇီဝိကံ။
ကပ္ပဿ တတိယံ ဘာဂံ၊ ဥပစုကပ္ပမေဝ စ။
ကေကပ္ပံ ဒွိကပ္ပဉ္စ၊ စတုကပ္ပဋ္ဌ သောဋ္ဌသ။
ဒုတ္တိံ သ စတုသဋ္ဌိ စ၊ ပါရိသဇ္ဇာဒိဘူမိသု။
သမ္ပတ္တိံ အနုဘုတွာန၊ သုဒ္ဓါဝါသေ ဂမိဿရေ။
တတ္ထာပိ အဝိဟာယဉ္ဇ၊ ကပ္ပဿ စ သဟဿေကံ။
အတပ္ပါယ ဒွိသဟဿံ၊ သုဒဿာဘူမိယံ ပန။
စတုသဟဿကပ္ပံ၊ ဌတွာ သုဒဿိဘူမိယံ။
အဋ္ဌကပ္ပသဟဿနိ၊ ဌတွာန ယာဝဇီဝိကံ။

အကနိဋ္ဌဘဝံ ပတွာ၊ တတ္ထ ကပ္ပိနိ သောဠသ။
သဟဿာနိ စ ဌတွာန၊ နိဗ္ဗာယိဏန္တိ တေ ပန။

ကေဗီဇိ ကောလံကောလော၊ သတ္တကုတ္တုပရမော ဣတိ။
ဝုတ္တေဟိ တိဟိ မုတ္တာ တေ၊ ဝိညာတဗ္ဗာ ဝိဘာဝိနာ။

(လောကဒီပကကျမ်း။)

ဤကျမ်းအလို “ပရရွှေနိမ္မာက၊ ပါရိသဇ္ဇာဘုံကို ယွန်းလို့” ဆိုရ၏။

၅၀။ ပညာသမပုစ္ဆာ

တူမက္ခာ၊ ရှင်သူဇာ ပါနေကျပါဘဲ၊ မာဃလည်ဆွဲ။ ။ဇာတ်ပေါင်းရာ၊
အကြောင်းငယ် ဘဟာမို့၊ ရှင်သူဇာမပါရ၊ ကျမ်းပြုလို့ခွဲ။

၅၀။ ပညာသမဝိသဇ္ဇာ

တူမက္ခာ၊ ရှင်သူဇာ ပါနေကျပါဘဲ၊ မာဃလည်ဆွဲ။ ။ဇာတ်ပေါင်းရာ၊
အကြောင်းချူချာလို့၊ ဤအခါ သူမရှိသော်ကြောင့်၊ ရှင်သူဇာ မပါဟု သိပါ
တော့၊ ကျမ်းနိပါတ်ပဲ။

ဇာတကံ သမောဓာနေသိ တဒါ မာဘလိသင်္ဂါဟံကော အာနန္ဒော
အဟောသိ၊ သက္ကော ပနာဟမေဝါတိ။ ။(ကေကနိပါတ် ကုလဝကဇာတ်၊
ဇာဝုဒ္ဓါ။ ၂၂၂။ ရှင်သူဇာ မပါဘဲ ဇာတ်ပေါင်းဟန်။)

ဇာတကံ သမောဓာနေသိ တဒါ ပဏ္ဍိတဓုတ္တော အဟမေဝ အဟောသိ၊
ကုဋ္ဌဓုတ္တော ပနေတ္ထ န ကထိယတိ။ ယထာ စ ဧတ္ထ ဝေံ သဗ္ဗတ္ထ။ ယော ပန
ဣမသ္မိံ ကာလေ န ပညာယတိ၊ သော န ကထိယတေဝါတိ။(ကေကနိပါတ်
လိတ္တဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ဇာဝုဒ္ဓါ။၄၀၄။)

၅၁။ ကေပညာသမပုစ္ဆာ

ရက်သတ္တာ၊ ဓာတ်အာဟာ နေမတွေ့လျှင်လ၊ သေလေ့လူသား။ ။မိဂသီ၊
လမ္ဗုသာ မယ်ဒေဝီ၏၊ စိန်ဒါလီရွှေရင်ပေါ်ထက်၊ သုံးနှစ်ကျော် ကိုယ်တော်
မေ့တော့၊ ဆွမ်းတွေ့လဲလား။

၅၁။ ကေပညာသမဝိသဇ္ဇာ

ရက်သတ္တာ၊ ဓာတ်အာဟာ နေမတွေ့လျှင်လ၊ သေလေ့လူသား။ ။မိဂသီ၊
လမ္ဗုသာ မယ်ဒေဝီ၏၊ စိန်ဒါလီ ရွှေရင်ပေါ်ထက်၊ သုံးနှစ်ကျော် တွေဝေ
မေ့တော့၊ နတ်ဩဇာ ကိုယ်မှာပြည့်တယ်၊ ဆွမ်းတွေ့အလား။

ဣသိသိင်္ဂရသေ့ငယ် သုံးနှစ်တိုင် မိန်းမောတွေဝေ မေ့လျော့နေသောအခါ မွေးညှင်းတိုင်းတို့မှ နတ်ဩဇာသွင်းသည်ဖြစ်၍ နတ်ဩဇာ ကိုယ်မှာပြည့်ရကား ဆွမ်းတွေတုံ အလားကဲ့သို့ ရှိပါ၏။ ဤတွင် နတ်ဩဇာသွင်းကြောင်းကို တိုက်ရိုက်မလာသော်လည်း ဘုရား ဒုက္ကရစရိယာကျင့်စဉ် အာဟာရဖြတ်မည် အကြံအစည်ရှိရာ နတ်များလာ၍ အာဟာရဖြတ်လျှင် မွေးညှင်းမှ နတ်ဩဇာ သွင်းပါအံ့ဟု ဆိုသောစကားကို ထောက်၍၎င်း၊ ဒေဝဒတ္တော ပီဏော ဒိဝါ န ဘုတ္တော ဟူလျှင် ပီဏောဟူသော သဒ္ဒါဖြင့် တိုက်ရိုက်မဆိုသော်လည်း ညဉ့်၌ စား၏ ဟူသော အနက်သည် ပြီးသကဲ့သို့၎င်း အဝိနာဘာဝနည်း အပုတ္တသဒ္ဓိ နည်းတို့ဖြင့် ပြီးတော့သည်သာ။

၅၂။ ဒို့ပညာသမပုစ္ဆာ

နှစ်ကုဋေ၊ ငါးသန်းဘော်ရွှေထက်၊ အသရေ သူတင်စုပါတဲ့၊ ရှင်ပုကလေး။ ။ မိဂသိင်္ဂ၊ ရင်ငွေငယ်သူစိမ်လို့၊ သမာဓိ ဖျက်ဝန်ပြစ်၊ ကျမ်းစစ်လို့ဆေး။

၅၂။ ဒို့ပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

နှစ်ကုဋေ၊ ငါးသန်းဘော်ရွှေထက်၊ ကြက်သရေ သူတင်စုပါတဲ့၊ လမ္မု- သာမိ။ ။ဣသိသိင်္ဂ၊ ရင်ငွေငယ်သူစိမ်လို့၊ သမာဓိ ဖျက်ဝန်ပြစ်ပါင်၊ ကျမ်းစစ်ခါ အာဂုမ်ညိုလိုက်မယ်၊ ဘုန်းမှတ်လေဘိ။

အယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိကဏေတော အနုပ္ပန္နာနိ အကုသလာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပန္နာနိ အကုသလာနိ ဘိယျောဘာဝါယ ဝဇ္ဇန္တိ-ဟူသော ပါဠိကို၎င်း၊

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကဏေတိ ဝါ။
တတော နံ ဒုက္ခမန္ဓေတိ၊ စက္ကံ ဝဟတော ပဒံ။—

ဟူသော ပါဠိကို၎င်း၊

ကဿပဘုရားလက်ထက် ဒဠမိတ္တဖြစ်သော ရဟန်းနှစ်ပါး၏ ချစ်ခင်ခြင်း မြဲမြဲကိုသိလို၍ မိန်းမယောင်ဆောင်လျက် သီလပျက်သည်ထင်အောင် စမ်းမိ သော ကောဏ္ဍဒါနမထေရ်အလောင်း ရုက္ခစိုးနတ်၏ ဝိမံသာဓိပျာယ်ဖြင့် ငရဲ၌ ကြာမြင့်ရှည်စွာ ခံရသော ဝတ္ထုကို၎င်း ထောက်၍ ဣသိသိင်္ဂရသေ့၏ သမာဓိ ဖျက်ဝန်ကား အလွန်ကြီး၏ ဟူ၍မှတ်။

ထို့ကြောင့် ၎င်းဇာတ်(ဇာ၊ ၂။ ၁၃)၌ပင်—

အနေကေ နိရယံ ပတ္တာ၊ ဣသိမာသာဒိယာ ဇနာ။
အာပန္နာ မောဟသံသာရံ၊ တသ္မာ လောမာနိ ဟံသယေ။—

ဟူ၍ ဟောတော်မူလျက်ပင်။

၅၃။ တေပညာသမပုစ္ဆာ

မသေရာ၊ သန္ဓေခါ သည်ခဏငယ်မှ၊ ကာလတပါး။ ။မရှိလျှင်၊ နိရောငယ်
သမာဝင်တော့၊ မဟာခင် ရွှေကိုယ်မြတ်ကယ်တို့၊ ဆုံးတတ်ကဲ့လား။

၅၃။ တေပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

မသေရာ၊ သန္ဓေခါ သည်ခဏငယ်မှ၊ ကာလတပါး။ ။ရှိသည်ပင်၊ နိရော
သမာဝင်တော့၊ စင်စစ်လျှင် မသေသင့်သည်ဟု၊ ကျမ်းဖွင့်ဟန် ရွှေကိုယ်မြတ်
ကယ်တို့၊ ဆုံးတတ်လျက်သား။

ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန ဟိ သဒ္ဓိံ တိံ သ ကမ္မဇရူပါနိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ တေသု ပန
ဌိတေသုယေဝ သောဠသ ဘဝင်္ဂစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတော နိရုဇ္ဈန္တိ။ တေသ္မိံ အန္တ-
ရေ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ ဒါရကဿ ဝါ မာတုယာ ဝါ ပနဿ အန္တရာယော
နတ္ထိ။ အယံ ဟိ မရဏဿ အနောကာသော နာမ။ တေသ္မိံ ဟိ သောဠသ-
စိတ္တက္ခဏေ ကာလေ ဒါရကဿ မရဏံ နတ္ထိ တဒါ စုတိစိတ္တဿ အသမ္ဘဝတော
ဟူသော သုတ်မဟာဝါ မဟာနိဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ (၉၂), တတိယပါရာဇိက
အတွင်း သာရတ္ထဒီပနီ(၂။ ၂၅၁)စသော ဆရာတို့၏ စကားသည် ပဋိသန္ဓေအခါ
လည်း သေရာကာလ မဟုတ်သည်အဖြစ်ကိုသာ ပြသည်။ ပဋိသန္ဓိအခါမှတပါး
မသေရာ အခါကာလမရှိဟု မြစ်သောစကားမဟုတ်။ သို့ဖြစ်၍ နိရောဓ
သမာပတ် ဝင်စားသော ကာလလည်း မသေရာကာလပင်။ ထို့ကြောင့်
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ၌—

အန္တော နိရောဓေ မရဏံ နတ္ထိ စရိမဘဝင်္ဂေန မိယနတော—ဟု မိန့်တော်မူ
လေသည်။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ, သံယုတ်အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း—
ဣဒါနိ ဘဂဝါ နိရောဓံ သမာပန္နော အန္တော နိရောဓေ စ ကာလင်္ကရိယာ
နာမ နတ္ထိတိ ဇာနာတိ—ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ယေ ဟိ ကေစိ ဗုဒ္ဓါ ဝါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဝါ အရိယသာဝကာ ဝါ အန္တမသော
ကုန္တကိပိလ္လိကံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေ ဘဝင်္ဂစိတ္တေနော အဗျာကတေန ဒုက္ခ-

သစ္စေန ကာလံ ကရေန္တိတိ။ (မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈၆။ သံယုတ်အဋ္ဌကထာ။)

၅၄။ စတုပညာသမပုစ္ဆာ

မိမာတာ ကြာခန်းက၊ ပန်းရတုရာသိ၊ ပွင့်စဲစခါဆီ၊ တူယှဉ်မှီပျော်ပါး။ ။
ကိန်းထိုက်တဲ့ထိုသသူ၊ ထင်ရှေးရှု စုတိခိုက်ငြား။ ။သည်အင်္ဂါစုံစေ့မှ၊ ဘုံလေ့
ဤလူ့ပြည်၊ တည်သန္ဓေအများ။ ။သို့ပါစဉ် ကိုသားနှင့်၊ ဘုရားလောင်း
မယ်တော်။ ။မြတ်သီလံ အဋ္ဌင်္ဂ၊ တအင်မျှ ယွင်းလို့မချော်။ ။အလိုသီးပါ
ကိုယ်တည်းပျော်၊ မြတ်လောင်းတော်ရက်ကျိန်းနှင့်၊ စက်ကိန်းသန္ဓေရတနာ၊
စွဲ၏ဟောပါ။ ။သည်သန္ဓေခန်းမှာကဲ့၊ ရွှေကျမ်းပြုကိုဆရာငယ်၊ ဟိုအင်္ဂါ
ဖွင့်စမ်းပလေး။

၅၄။ စတုပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

မိမာတာကြာခန်းက၊ ပန်းရတုရာသိ၊ ပွင့်စဲစခါဆီ၊ တူယှဉ်မှီပျော်ပါး။ ။
ကိန်းထိုက်တဲ့ ထိုသသူ၊ ထင်ရှေးရှု စုတိခိုက်ငြား။ ။သည်အင်္ဂါစုံစေ့မှ၊ ဘုံ
လေ့ ဤလူ့ပြည်၊ တည်သန္ဓေအများ။ ။သည်အင်္ဂါသုံးပါးတွင်၊ ယုံမှား
တဲ့ ဟိုအင်္ဂါ။ ။တူယှဉ်မှီ တကြိမ်စက်က၊ ခုနစ်ရက် ခေတ်ဖြစ်ပါသည်
သာ။ ။ဝိမတိကျမ်းဋီကာမှာ၊ လခွဲကြာအောင် ခေတ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့်၊
စုံပေါင်းနည်းတဖြာ၊ ဟောပြခဲ့ပါ။ ။သည်သန္ဓေခန်းမှာကဲ့၊ ရွှေကျမ်းနှင့်
ကြည် မဟာငယ်၊ ဟိုအင်္ဂါခက်ပါဘူ့ လေး။

ဝိသုဒ္ဓေ ဝတ္ထုမှီ မာတာပိတူသု ကေဝါရံ သန္နိပတိတေသု ယာဝ သတ္တ
ဒိဝသာနိ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ။ သုဒ္ဓဝတ္ထုနဟာနတော ဟိ ပရံပိ ကတိ-
ပယာနိ ဒိဝသာနိ ဂဗ္ဘသဏ္ဍဟနတာယ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ ပရိတ္တဿ
လောဟိတလေသဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ တသ္မိံ သမယေ ဟတ္ထဂ္ဂါဟဝေဏိဂ္ဂါဟာ-
ဒိနာ အင်္ဂပရမာသနေနာပိ ဒါရကော နိဗ္ဗတ္တတိယေဝ။ (တိကအင်္ဂုတ္တိရ
ဋီကာ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၄၈။)

သုဒ္ဓေ ပန ဝတ္ထုမှီ မာတာပိတူသု ကေဝါရံ သန္နိပတိတေသု ယာဝ သတ္တ
ဒိဝသာနိ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ ဂဗ္ဘသဏ္ဍဟနဿ ပရိတ္တဿ လောဟိ-
တလေပဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ (သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ-၁။ ၁၁။)

မူလပဏ္ဏာသ စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ကို
ဆို၏။

န ဟိ ပိတု သံယောဂက္ခဏေယေဝ သတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိနိယမော အတ္ထိ သုက္ကမေဝ တထာ ပတိဋ္ဌာ န နိယမတော။ သုက္ကေ ပန ပတိဋ္ဌိတေ ယာဝ သတ္တ ဒိဝသာနိ၊ အစုမာသမတ္တံ ဝါ၊ တံ ဂဗ္ဘသဏ္ဍာနဿ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ။ မာတုမံသဿ လောဟိတလေသဿ သဗ္ဗဒါပိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၁။)

၅၅။ ပဉ္စပညာသမပုစ္ဆာ

တဂါထာ။ ။သဗ္ဗဇယ် မင်္ဂလာလို့၊ မည်သညာသရေတင့်၊ ကျမ်းဘွင့်ထင် စွာ။ ။ငါးနိကာယ် ပင်လယ်ထဲမှာလ၊ လွန်ကဲတဲ့ သည်ဂါထာ၊ ဉာဏ်မဟာ ကိုင်ဘမ်း။ ။နက်ကျယ်စွာ၊ သမုဒ်ရေအဏ္ဏဝါ၌၊ အာနန္ဒာ မွေ့လို့နှောက်သည့် နှယ်၊ ဘုန်းထက်အောက်စမ်း။

၅၅။ ပဉ္စပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

တဂါထာ။ ။သဗ္ဗမင်္ဂလာလို့၊ မည်သညာသရေတင့်၊ ကျမ်းဘွင့်ထင်စွာ။ ။ ငါးနိကာယ် ပင်လယ်ဝတွင်ပ၊ နိဒါနသံယုတ်မှာ၊ ဒိဝါစချီကျူး။ ။နက်ကျယ်စွာ၊ ငါးနိကာယ်အဏ္ဏဝါ၌၊ အာနန္ဒာ သာလွန်ကျူးအောင်၊ ဘုန်းဉာဏ်ကွန်မြူး။

ဒိဝါ တပတိ အာဒိစ္စော၊ ရတ္တိမာဘာတိ စန္ဒိမာ။
သန္ဓဒ္ဓေါ ခတ္တိယော တပတိ၊ ဈာယိ တပတိ ဗြဟ္မာဏော။
အထ သဗ္ဗမဟောရတ္တိံ၊ ဗုဒ္ဓေါ တပတိ တေဇသာ။

နိဒါနဝဂ် ဘိက္ခုသံယုတ်ပါဠိတော်(၄၁၇)လာ ဤဂါထာကား သဗ္ဗမင်္ဂလာ ဂါထာတည်း။ ဓမ္မပဒ ဗြာဟ္မဏဝဂ်(၆၉) ၌လည်း ၎င်းဂါထာ လာသည်ပင်။

သဗ္ဗမင်္ဂလာဂါထာ ကိရေသာ၊ ဘာတိကရာဇာ ကိရ ဧကံ ပူဇံ ကာရေတွာ ဘာဏကံ အာဟ တီဟိ ရတနေဟိ အမုတ္တံ ဧကံ ဇယမင်္ဂလံ ဝဒထာတိ။ သော တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္မသိတွာ ဣမံ ဂါထံ ဝတွာ ဒိဝါ တပတိ အာဒိစ္စောတိ ဝတွာ အတ္ထင်္ဂမေန္တဿ သုရိယဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏိ။ ရတ္တိမာဘာတိ စန္ဒိမာတိ ဥဋ္ဌဟန္တဿ စန္ဒဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏိ။ သန္ဓဒ္ဓေါ ခတ္တိယော တပတိတိ ရညော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏိ၊ ဈာယိ တပတိ ဗြာဟ္မဏောတိ ဘိက္ခုသံဃဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏိ။ ဗုဒ္ဓေါ တပတိ တေဇသာတိ ဝတွာ ပန မဟာစေတီယဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏိ။ (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၊ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၆။)

၅၆။ ဆပညာသမပုစ္ဆာ

ရွှေဂဠုန်၊ တေဇဂုဏ် တမည်မြတ်ပါတဲ့၊ သည်နတ်ငှက်မျိုး။ ။မြေဇာတ် မှန်၊ ရေနတ်ကို ကုန်မချန်က၊ ရွှေပနန် နာဂိန်မင်းတို့ကို၊ ခွင်းသုတ်မည်စိုး။

၅၆။ ဆပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

ရွှေဂဠုန်၊ တေဇဂုဏ်တမည်မြတ်ပါတဲ့၊ သည်နတ်ငှက်မှူး။ ။မြေဇာတ်မှန်၊ ရေနတ်ကို အပုန်ချန်လို့၊ ရွှေပနန် နာဂိန်မင်းတို့မှာ၊ ခွင်းသုတ်မည် ဘယ်ရန်မျိုး ကိုလ၊ စိုးသင့်ပါဘူး။

ဂရုဠော သဗ္ဗနာဂါနံ၊ ဂဏှိတုံ သက္ကုဏေယျ ဝါ။
နော ဝါတိ စေ န သက္ကောတိ၊ သဗ္ဗသောယေဝ ဂဏှိတုံ။
ဓတရဠော နာဂရာဇာ၊ ကမ္မလဿတရာပိ စ။
သတ္တန္တရ သမုဒ္ဒေသု၊ နာဂရာဇာ မဟိဒ္ဓိကာ။
ဘူမဠော ပဗ္ဗတဠော စ၊ ဝိမာနေသု ဌိတာပိ စ။
တေ သဗ္ဗေ နာဂရာဇာနော၊ န သက္ကောန္တိ စ ဂဏှိတုံ။
(လောကဒီပကကျမ်း။)

ဥဒ္ဓရမာနာ စ ပနေတေ အတ္တနာ ဟိနေ ဝါ သမေ ဝါ ဥဒ္ဓရိတုံ သက္ကောန္တိ၊ န အတ္တနာ ပဏိတတရေ။ သတ္တဝိဓာဟိ အနုဒ္ဓရဏိယာ နာဂါ နာမ ပဏိတတရာ ကမ္မလဿာရာ ဓတရဠော သတ္တသိဒ္ဓန္တရဝါသိနော ပထဝိဠကာ ပဗ္ဗတဠကာ ဝိမာနဠကာတိ။ တတြ အဏ္ဏဇာဒီနံ ဇလာဗုဇာဒယော ပဏိတတရာ တေ တေဟိ အနုဒ္ဓရဏိယာ ကမ္မလဿာရာ ပန နာဂသေနာပတိနော၊ တေ ယတ္ထ ကတ္တစိ ဒိသ္မာ ယော ကောစိ သုပဏ္ဏော ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ၊ ဓတရဠော ပန နာဂရာဇာနော၊ တေပိ ကောစိ ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ ယေ ပန သိဒ္ဓန္တတရေ မဟာသမုဒ္ဒေ ဝသန္တိ၊ တေ ယသ္မာ ကတ္တစိပိ ဝိကမ္ပနံ ကာတုံ န သက္ကော၊ တသ္မာ ကောစိ ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ ပထဝိဠကာဒီနံ နိလီယနောကာသော အတ္တိ၊ တသ္မာ တေပိ ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ ယေ ပန မဟာသမုဒ္ဒေ ဥိပိဠဠော ဝသန္တိ၊ တေ ယော ကောစိ သမော ဝါ ပဏိတတရာ ဝါ သုပဏ္ဏော ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ။ သံ၊ ဠ၊ ၂။ ၃၂၀-၁။)

နန္ဒောပနန္ဒနဂါးကား သိဒ္ဓန္တရဝါသိတည်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ယေရ- အဋ္ဌကထာတို့ကို ရှု။

၅၇။ သတ္တပညာသမပုစ္ဆာ

လေအဟုန်၊ ရွှေဂဠုန် တောင်ပံခတ်ပါလို့၊ ရေနတ်ကိုဘမ်း။ ။ထိုအခါ၊ သမုဒ်ကယ် အဏ္ဏဝါ၌၊ ရေနတ်ဖြာ ဘယ်လောက်ကဲ့၊ ခဲ့လို့ပြစမ်း။

၅၇။ သတ္တပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

လေအဟုန်၊ ရွှေဂဠုန် တောင်ပံခတ်ပါလို့၊ ရေနတ်ကိုဘမ်း။ ။ထိုအခါ
သမုဒ်ရေ အဏ္ဏဝါ၌၊ ယူဇနာငါးဆယ်ကဲ့အောင်၊ ခွဲ၏ထက်ခြမ်း။

တတ္ထ သိပ္ပလိဝနာနိ ဇာတာနိ ဂရုဠော တတ္ထ ဝသန္တိ တေပိ ပညာသ
ယောဇနာနိ ဥဒကာနိ ဥဘောဟိ ပက္ခဝါတေဟိ ဝိဓမိတွာ နာဂေ ဥဒ္ဓရိတွာ
ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ (လောကပညတ္တိကျမ်း)

အောက်သို့သာလျှင် ယူဇနာငါးဆယ်ကဲ့သည်၊ နံဘေးပတ်လည်သို့ကား
ယူဇနာ တရာတိုင်တိုင် လှုပ်ချောက်ချားလေ၏။

ဂရုဠော ယထာ သြပတတိ၊ ပန္နဂံ ဘက္ခမတ္တနော။
သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဝိက္ခောဘေတိ မဟာသရံ။

(ဥပါလိတ္ထေရ အပဒါန် ပါဠိတော်။၁။၄၅။)

၅၈။ အဋ္ဌပညာသမပုစ္ဆာ

လက်ပံရှင်၊ နှစ်ဆင့်ငယ် အာလိန်ခွင်က၊ ဗျူသေနှင့် တဗိုလ်ထွက်ပါတဲ့၊
ထိုငှက်နတ်သား။ ။ဓမ္မတာ၊ ရေနတ်ကို ဆောင်ယူကာ၌၊ ဘယ်ဆီမှာ ချီကာ
သုတ်ပမယ်၊ မြီးကုတ်ကလား။

၅၉။ အဋ္ဌပညာသမဝိသဇ္ဇနာ

လက်ပံရှင်၊ နှစ်ဆင့်ငယ် အာလိန်ခွင်က၊ ဗျူသေနှင့် တဗိုလ်ထွက်ပါတဲ့၊
ထိုငှက်နတ်မျိုး။ ။ဓမ္မတာ၊ ရေနတ်ကို ဆောင်ယူရာ၌၊ ရှေးအခါ ခေါင်းကို
သုတ်တယ်၊ မြီးကုတ်နောက်တိုး။

ဤ၌ အကြောင်းသာဓကမှာ ရှေးပုစ္ဆာ၏ အဖြေ၌ ထင်ရှားလတ္တံ့ ။

၅၉။ ကေုနသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

ခုခါဆီ၊ ပန်းပုငယ် ရွှေပန်းချီတို့၊ ပွေပလီ ဖုံဖုံပြုပါလို့၊ ပုံထုကုန်ငြား။ ။
တချို့သူ၊ ဦးခေါင်းကို ဆောင်ယူလို့၊ တချို့မူ မြီးကိုသုတ်၊ နည်းဟုတ်ကဲ့လား။

၅၉။ ကေုနသဋ္ဌိမဝိသဇ္ဇနာ

ခုခါဆီ၊ ပန်းပုငယ် ရွှေပန်းချီတို့၊ ပွေပလီ ဖုံဖုံပြုပါလို့၊ ပုံထုကုန်ခဲ့။ ။
တချို့သူ၊ ဦးခေါင်းကို ဆောင်ယူလို့၊ တချို့မူ မြီးကို သုတ်တယ်၊ နည်းဟုတ်ပါရဲ့။

ဂဠုန်တို့ နဂါးကို သုတ်ယူရာ၌ ရှေးဦးအစ နည်းမရမှီ ဦးခေါင်း၌ သုတ်ချိုကြကုန်၏။ ဤကိုရည်၍ ဦးခေါင်း၌ သုတ်ချိုပုံကို ထုလုပ်ရေးသားထားကြကုန်သည်။ ထို့နောက် နည်းရပြီးမှ အမြီး၌ သုတ်ချိုကြကုန်၏။ သည်ကို ရည်၍ အမြီး၌ သုတ်ချိုပုံကို ထုလုပ်ရေးသားထားကြကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်နည်းလုံးပင် သင့်သည်ဟု မှတ်လေ။

ဘန္တေ မယံ မဟန္တေ ပါသာဏေ ဂိလိတွာ ဘာရိယာ ဟုတွာ နိပဇ္ဇိတွာ သုပဏ္ဏာနံ အာဂမနကာလေ မုခံ နိဗ္ဗာဟေတွာ ဒန္တေ ပိဝရိတွာ သုပဏ္ဏေ ခုသိတုံ အစ္စာမ။ တေ အာဂန္တာ အမှာကံ သီသံ ဂဏ္ဍိန္နိ၊ တေသံ အမေ ဂရုဘာရေ ဟုတွာ နိပဇ္ဇေ ဥဒ္ဓရိတုံ ဝါယမန္တာနညေဝ ဥဒကံ ဩတ္ထရတိ။ တေ သီဒန္တာ အန္တောဥဒကေယော မရန္တိ၊ ဣမိနာ ကာရဏေန ဗဟုသုပဏ္ဏာဝိနဿန္တိ၊ တေသံ အမေ ဂဏ္ဍိန္နာနံ ကိံ သီသေန၊ ဂဟိတေန ဗာလာနဂုံဋ္ဌေ ဂဟေတွာ အမေ ဟေဋ္ဌာသီသကေ ကတွာ ဂဟိတံ ဂေါစရံ မုခေန ဆဒ္ဓာပေတွာ လဟုကေ ကတွာ ဂန္တိ သက္ကောန္တိတိ သော အတ္တနော ရဟဿ ကာရဏံ တဿ ဒုဿိလဿ ကထေသိ။

သုပဏ္ဏော နာဂရာဇေန အယုတ္တံ ကတံ၊ ဉတီနံ နာမ နဿနနိယမော ပရဿ န ကထေတဗျော၊ ဟောတု အဇ္ဇ မယာ သုပဏ္ဏဝါတံ ကတွာ ပဌမံ တေမေဝ ဂဟေတုံ ဝဇ္ဇတိတိ သော သုပဏ္ဏဝါတံ ကတွာ ပဏ္ဏရနာဂရာဇာနံ နဂုံဋ္ဌေ ဂဟေတွာ ဟေဋ္ဌာသီသံ ကတွာ ဂဟိတဂေါစရံ ဆဒ္ဓာပေတွာ ဥပ္ပတိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္တိ။ (တိံ သနိပါတံ၊ ပဏ္ဏရနာဂရာဇာတံ၊ ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၅။၈၀။)

ပန္နဂံ သော ဂဟေတွာန၊ အစောသီသံ ဝိဟေဋ္ဌယံ။
အာဒါယ သော ပက္ခမတိ၊ ယေနကာမံ ဝိဟင်္ဂမော။

(ဥပါလိတ္ထေရ အပဒါနိပါဠိတော်။၁။၄၅။)

၆၀။ သဠိမပုစ္ဆာ

ဆကာမာ ဘူမိမှာ၊ ကုမာရိနတ်အပျို၊ လူလိုတဲ့ပေလား။ ။ပွင့်မြဲငယ်မို့၊ တလလျှင် ကြိမ်အညီပ၊ ချိန်ရာသီပေါ်တဲ့ ပန်းငယ်၊ လန်းပါစလား။

၆၀။ သဠိမဝိသဇ္ဇနာ

ဆကာမာ ဘူမိမှာ၊ ကုမာရိနတ်အပျို၊ လူတို့လို ဟုတ်ဘဲ။ ။ပွင့်မြဲငယ်မို့၊ ရှစ်ရက်လျှင် တကြိမ်စီပ၊ ချိန်ရာသီပေါ်တဲ့ပန်းငယ်၊ လန်းမပွင့်မြဲ။

တသံ ဒေဝတာနံ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ နာမ နတ္ထိ-ဟူသော ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ။

ကေဝလံ ပန နိဿန္နဘာဝေါ တေသံ ဝတ္ထဗျော-ဟူသော တေရသကဏ်ဒီကာတို့ကို ထောက်၍ နတ်သားတို့၌ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ မရှိသကဲ့သို့ နတ်သွီးတို့၌လည်း ရာသီပန်း မပွင့်ဟုမှတ်။ ထို့ကြောင့် လောကပညတ္တိကျမ်း၌—

မဟာရာဇိကာ အစ္စရာနေဝ ဥတုနိယော ဟောန္တိ၊ န ဂဗ္ဘိနိယော၊
န ဝိဇာဟန္တိ၊ န ပါယန္တိ၊ ယဒိ အစ္စရာယ အဂေ ဝါ သယနေ ဝါ
ပါတုဘဝတိ၊ တဿေဝံ ဟောတိ မယံ ပုတ္တော ယာဝတိကောတိ၊
တဿာ ပရိဂ္ဂဟော ဟောတိ၊ ယဒိ ဒေဝပုတ္တဿ အဂေ ဝါ သယနေ ဝါ
ပါတုဘဝတိ၊ တဿေဝံ ဟောတိ မယံ ပုတ္တော ယာဝတိကောတိ၊ တဿ
ပရိဂ္ဂဟော ဟောတိ၊ ဧဝံ ခေါ သဗ္ဗေ ကာမာဝစရာ။—

ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

၆၁။ ကေသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

အပေပု၊ မဖြေလို စိတ်တော်ရှိပါနှင့်၊ ခင်သိသာမိ။ ။နတ်ခြောက်ဆူ၊
ချစ်သွေးနှစ်ကိုယ်မြူလို့၊ ဟိုအမူ လူလိုချင်းပေထင့်၊ သင်းကဘယ်သို့။

၆၁။ ကေသဋ္ဌိမဝိသဇ္ဇနာ

အပေပု၊ မဖြေလို စိတ်တော်ရှိပါဘူ၊ ကိုယ်သိသာမိ။ ။နတ်ခြောက်ဆူ၊
ချစ်သွေးနှစ်ကိုယ်မြူလို့၊ ဟိုအမူ လူလိုကျင့်ကြတယ်၊ သင်းက ဤသို့။

ဆန္ဒမိ ပန ကာမာဝစရဒေဝါနံ ကာမာ ပါကတိကာယေဝ။ မနုဿာ
ဝိယ ဟိ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိဝသေနေဝ မေထုနံ ပဋိသေဝန္တိ၊ ကေဝလံ
ပန နိဿန္နဘာဝေါတေသံ ဝတ္ထဗျော။ (ဋီကာတေရသကဏ်။ ၁။ ၃၀၃။)

၆၂။ ဒွါသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

တွေ့မဆုံ၊ ကြည့်မျှော်ရုံ ရယ်ရွှင်ကြကာနှင့်၊ ကိစ္စကုန်ကြောင်း။ ။ဆိုကြ
ဟန်၊ စင်စစ်ကယ် မှန်မမှန်လို့၊ မြတ်ကျမ်းဂန် ဘယ်နှယ်ရှိ၊ ဘုန်းသိသင့်ကောင်း။

၆၂။ ဒွါသဋ္ဌိမဝိသဇ္ဇနာ

တွေ့မဆုံ၊ ကြည့်မျှော်ရုံ ရယ်ရွှင်ကြကာနှင့်၊ ကိစ္စကုန်တဲ့။ ။ဆိုကြဟန်၊
စင်စစ်ကယ် မမှန်ဟု၊ မြတ်ကျမ်းဂန် သည့်နှယ်ရှိတယ်၊ ဘုန်းသိပါဦး။

ကေစိ ပန စာတုမဟာရာဇိကံတာဝတိ သာနံယေဝ ဒွယံဒွယ-
သမာပတ္တိယာ ကာမကိစ္စံ ဣဇ္ဈတိ၊ ယာမာနံ အညမညံ အာလိင်္ဂန-
မတ္တေန၊ တုသိတာနံ ဟတ္တာမသနမတ္တေန၊ နိမ္မာနရတီနံ ဟသိတ-
မတ္တေန၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနံ ဩလောကိတမတ္တေန ကာမကိစ္စံ ဣဇ္ဈ-
တိတိ ဝဒန္တိ၊ တံ အဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ တာဒိသဿ ကာမေသု
ဝိရဇ္ဇနဿ တေသု အဘာဝတော ကာမာနဉ္စ ဥတ္တရုတ္တရိ ပဏိတတရ-
ပဏိတတမဘာဝတော စ။ (တေရသကဏ္ဍိကာ။၁။၃၀၁။)

ကေစိ ပန ထေရာ ဟသိတမတ္တေန ဩလောကိတမတ္တေန
အာလိင်္ဂိတမတ္တေန စ တေသံ ကာမကိစ္စံဣဇ္ဈတိတိ ဝဒန္တိ။ တံ
အဋ္ဌကထာယံ တေ ပန နတ္တိတိ ပဋိက္ခိတ္တံ။ န ဟိ ကာယေန အဖုသန္တဿ
ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ကာမကိစ္စံ သာဓေတိ။ ဆန္ဒံပိ ဟိ ကာမာဝစရာနံ ကာမာ ပါက-
တိကာ ဧဝ။ ဝုတ္တမိ စေတံ-

ဆ ဧတေ ကာမာဝစရာ၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနော။
သဗ္ဗေသံကေသင်္ဂါတံ၊ အာယု ဘဝတိ ကိတ္တကန္တိ။

(သုတ်ပါထေယျ သင်္ဂတိသုတ်အဋ္ဌကထာ၊ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၅။ ဣတိဝုတ်
အဋ္ဌကထာ)

၆၃။ တေသဠိမပုစ္ဆာ

နတ်ခြောက်ဘုံ၊ မောင်နှံစုံ လူလိဂျိတယ်လို့၊ ခင်သိမ္မကား။ ။မိန့်ပရင်၊
နတ်ကလျာ လုံမယ်ခင်တို့၊ လူ့ နှယ်ပင် နှုတ်ငုံပိုက်၊ သားနှို့ တိုက်လား။

၆၃။ တေသဠိမဝိသဇ္ဇနာ

နတ်ခြောက်ဘုံ၊ မောင်နှံစုံ လူလိဂျိသည်ဟု၊ မှန်သိမ္မယွင်း။ ။ မိန့်လိုက်
ပြီ၊ နတ်ကလျာ မယ်ဒေဝီတို့၊ နှုတ်ငုံချီ လွယ်မပိုက်တယ်၊ သားနှို့ တိုက်ကင်း။
သဗ္ဗေပိ ဒေဝါ အဂဗ္ဘသေယျကာ သတ္တာယေဝ။ (မိလန္ဒပဉ္စာ)
မဟာရာဇိကာ အစ္စရာနေဝ ဥတုနိယော ဟောန္တိ၊ န ဂဗ္ဘိနိယော
န ဝိဇာယန္တိ၊ န ပါယန္တိ။ပ။ ဧဝံ ခေါ သဗ္ဗေ ကာမာဝစရာ။ (လောက
ပညတ္တိကျမ်း)။

ဤစကားကိုလည်း မိလိန္ဒဉ္စာ၊ လောကပညတ္တိကျမ်းတို့၌ ယေဘုယျ နည်း
အားဖြင့် ဆိုသည့်အတိုင်း ဖြေဆိုလိုက်သည်။ အပ္ပကအားဖြင့် နတ်ခြောက်
ဘုံတို့တွင် စတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ အကျုံးဝင်သော ဘုမ္မစိုးနတ်ဘုံမှာမူကား
လူတို့ကဲ့သို့ နှုတ်ငုံပိုက်သူလည်း ရှိသေးသည်ပင်။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊
သမောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ(၁၅၃)တို့၌—

နိရယေ ဘုမ္မဝဇ္ဇေသု၊ ဒေဝေသု စ န ယောနိယော။
တိဿော ပုရိမိကာ ဟောန္တိ၊ စတဿောပိ ဂတိတ္ထယေ။

တတ္ထ ဒေဝေသု စာတိ စသဒ္ဓေန ယထာ နိရယေ စ ဘုမ္မဝဇ္ဇေသု စ
ဒေဝေသု၊ ဧဝံ နိဇ္ဈာမတဏှိကပေတေသု စ ပုရိမိကာ တိဿော ယောနိ-
ယော န သန္တိတိ ဝေဒိတဗျာ။ သေသေ ပန တိရစ္ဆာနပေတ္တိဝိသယ-
မနုဿသင်္ခါတေဂတိတ္ထယေ၊ ပုဗ္ဗေ ဝဇ္ဇိတဘုမ္မဒေဝေသု စ စတဿော
ယောနိယော ဟောန္တိ။-

ဟု မိန့်တော်မူကြကုန်သည်။

၆၄။ စတုသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

နတ်ဗြဟ္မာစုတေက၊ လူ့ပြုကတေ သမုဋ္ဌာန်လို့၊ ရုပ်ကျန်ခဲ့လေသလား။ ။
ရုပ်ကျန်လျှင်၊ ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံဆင်လိမ့်၊ မြေရေတွင် ချကာမြှုပ်၊ မီးဖုတ်
သလား။

၆၄။ စတုသဋ္ဌိမဝိသဇ္ဇနာ

နတ်ဗြဟ္မာစုတေက၊ လူ့ပြုကတေ သမုဋ္ဌာန်လို့၊ ရုပ်မကျန်လေဘဲ။ ။ မြေမီး
တွင်၊ မြှုပ်ဖုတ်ကင် ဘယ်မှာရပမယ်၊ ဆီမီးလျှံ၊ ငြိမ်းချုပ်ဟန်ပုံတူမျှတယ်၊
ကင်းချုပ်ကြမြဲ။

ယသ္မာဝါ စာတုမဟာရာဇိကာဒိသု ခန္ဓာ ဘိဇ္ဇန္တေ။ န ကိဉ္စိနိက္ခိ-
ပတိ၊ တသ္မာ တေသံ ဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ။ မနုဿာဒိသု ကဠေဝ-
ရဿ နိက္ခေပေါ။ (သစ္စဝိဘင်း သမ္မောအဋ္ဌကထာ၊ ၉၅၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်
အဋ္ဌကထာ။)

ဒေဝတာနံ ဟိ စဝမာနာနံ အတ္တဘာဝဿ ဂတာဂတဋ္ဌာနံ နာမ
န ပညာယတိ၊ ဒီပသိခါဂမနံ ဝိယ ဟောတိ။ (သုတ်မဟာဝါ
သက္ကပဉ္စသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဒီဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂၄။)

တာသု ကော ဒေဝဓိတာ ရုက္ခသင်္ခါယမေဝ စုတာ၊ သရီရံ ဒီပသိ-
ခါ ဝိယ နိဗ္ဗာယိ။ (ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၊ ပတိပုဇိကာဝတ္ထု။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၂၂၉။)

၆၅။ ပဉ္စသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

မြေဘုတ်ကောင်၊ ရုပ်အရောင်မမြင်ရပါဘူး၊ လူများအပေါင်း။ ။ သည်ဖြစ်
ဟန်၊ တန်ခိုးငယ် မန္တာန်နှင့်၊ ဘယ်စွမ်းအန်ဆိုပါသင့်၊ ကျမ်းဘွင့်ရှိကောင်း။

၆၅။ ပဉ္စသင်္ခမဝိသဇ္ဇနာ

မြေဘုတ်ကောင်၊ ရုပ်အရောင်မမြင်ရချေဘူ။ သူငါ့အများ။ ။သည့်ဖြစ်
ဟန်၊ သတ္တိဂုဏ်တန်တန်နှင့်၊ ဆေးစွမ်းအန်ဆိုပါသင့်၊ ကျမ်းဘွင်ရှိသား။

ယထာ မဟာရာဇအတိပဝရတာယ ဒိဗ္ဗံ ဝနမူလံ ဂဟိတံအပိ ဟတ္ထ-
ပါသေ ဌိတာနံ ပရဇနာနံ န ဒဿယတိတိ။ (မိလိန္ဒပဉ္စာ)

ပံသုပိသာစကာ နာမ၊ အသုစိဋ္ဌာနသမ္ဘဝါ။
ခေဋ္ဌသိသံဃာဏိကာဒိနိ၊ ဘုဉ္ဇန္တာ ဝိစရန္တိ တေ။

ဧကံ ဘောသဇ္ဇမူလကံ၊ ဂဟေတွာန ကရေန တု။
အာဒိဿမာနာ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဘောသဇ္ဇေ နေဝ ဒိဿရေ။
(လောကဒီပကကျမ်း)

ပံသုပိသာစကာ နာမ အသုစိဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တပိသာစကာ။ တေ ကိရ
ဧကံ မူလံ ဂဟေတွာ အဒိဿမာနကာယာ ဟောန္တိ။ (သာရတ္ထသင်္ဂ-
ဟကျမ်း။)

မူလေ နဋ္ဌေတိ ပိသာစေန ကိရ ရုက္ခဂစ္ဆာဒိနံ ကိဉ္စိဒေဝ မူလံသိန္နိ-
တွာ အတ္တနော ပုတ္တဿ ဒိန္နံ၊ ယာဝ တံ တဿ ဟတ္ထတော န ဝိဂစ္ဆတိ၊
တာဝ သော တံ ပဒေသံ အဒိဿမာနရူပေါ ဝိစရတိ။ (မဟာပရိ-
နိဗ္ဗာနသုတ် မဟာဝါဒီကာ။ဒီ၊ဋီ၊ ၂။၁၇၉)

ပံသုပိသာစကန္တိ အသုစိဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တပိသာစံ။ သော ဟိ ဧကမူလံ
ဂဟေတွာ အဒိဿမာနကာယော ဟောတိ။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ စူဠသ-
ကုလုဒါယိသုတ်အဋ္ဌကထာ။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၇)

မြေဘုတ်သာ ဆေးအစွမ်းကြောင့် မမြင်ရသည် မဟုတ်ပါသေး၊ ဝိဇ္ဇာဓိရ်
ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း ဆေးအစွမ်းကြောင့် မမြင်ရသည်သာ။

ဝိဇ္ဇာဓရာ ဘောရမစီယမာနာ၊ အဒဿနံ သြသံဓေဟိ ဝဇန္တိ။
(ဝိသတိနိပါတ် အယောဃရဇာတ်။ဇာ၊၁။၃၅၆)

မြေဘုတ်ဝိဇ္ဇာဓိရ်တို့သာ မမြင်ရသည် မဟုတ်ပါသေး၊ ဂုဏ်သတ္တိရှိသော
ဆေးအစွမ်းကြောင့် လူပကတိပင် မမြင် ကွယ်ပျောက်ခြင်းသို့ ရောက်နိုင်လေ
သည်။

ဒါရကော အတ္တနော မနုဿဘာဝံ န ဇာနာတိ ယက္ခိနိ ပုတ္တောသ္မိတိ သညာယ။ သော အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတော အန္တရဓာယိတံ န သက္ကောတိ။ အထဿ သာ အန္တရဓာနတ္ထာယ ဧကံ မူလံ အဒါသိ။ သော မူလာနုဘာဝေန အန္တရဓာယိတော မနုဿမံသံ ခါဒန္တော ဝိစရတိ။ (တိသနိပါတ် ဇယဒိသဇာတ်။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၂၃)

၆၆။ ဆသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

ပြောကြချင်၊ လောကတွင် တစ္ဆေရှိသတဲ့၊ ဆွေသိင်္ဂုလား။ ။ သိပါချင်၊ ရှိပါလျှင် တစ္ဆေဆိုတဲ့၊ သည်ပုဂ္ဂိုလ် ကောင်သရုပ်ကို၊ ကျမ်းအုပ်လို့ကြား။

၆၆။ ဆသဋ္ဌိမဝိသဇ္ဇနာ

ပြောကြချင်၊ လောကတွင် တစ္ဆေရှိသည်ဟု၊ နှံ့သိကျော်ကြား။ ။ မျိုးထူးထွေ၊ သည်တစ္ဆေ ရှိသည်ဟုတ်ပါဘူး၊ မြေဘုတ်ကို တစ္ဆေပြောကြတယ်၊ လောကလူများ။

နေရယ်ကာ တိရစ္ဆာနာ၊ ပေတာဒေဝါ စ မနုဿာ။
ဂတိယော ပဉ္စ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ပဉ္စဓာ ဂတိဘေဒိနာ။ -

ဟူ၍ လာသော ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ စသည်တို့နှင့်အညီ ဤဂတိငါးပါးမှ ထူးပြား၍ တစ္ဆေမျိုးတခုရှိသည်မဟုတ်၊ မြေဘုတ်ပြိတ္တာကိုသာလျှင် ခြိမ်းချောက်တတ်သောကြောင့် တဇ္ဇေတိဟူသော သဒ္ဒါကိုစွဲ၍ တဇ္ဇေဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ထိုတဇ္ဇေကိုပင်လျှင် ကာလမြင့်၍ တစ္ဆေခေါ်ကြသည်။ ခြိမ်းချောက်သည် ဟူသည်လည်း ကိုယ်ထင်ပြခြင်း၊ ညည်းညူခြင်း၊ အနံ့ပေးခြင်း၊ ကြောက်အောင်ပြုခြင်း၊ ပူးဝင်ခြင်းကို ပြုခြင်းပင်တည်း။ ဤကိုယ်ထင်ပြခြင်း စသည်ကိုလည်း ကုဋိကဏ္ဍသောဏဝတ္ထု၊ ဒုတိယ ပါရာဇိက အဘိဋ္ဌသရီရ၌ ပံသုကုကောက်သော ရဟန်းဝတ္ထု၊ ထိုမှတစ်ပါး ပေတဝတ္ထု၌လာသော ဝတ္ထု -

ယက္ခာ ပိသာစာ အထဝါပိ ပေတာ၊
ကုပိတာ ပိတေ အဿ သန္တိ မနုဿေ။ -

ဟူသော အယောဃရဇာတ်တို့ကို ထောက်၍ သိအပ်၏။

၆၇။ သတ္တသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

ခေါ်ပလီ၊ ဇော်ဂနီ စုန်းကောင်ရှိသတဲ့၊ လူသိရှင်ကြား။ ။ ထိုစုန်းကောင်၊ ဘယ်မျိုးဘယ်အကောင်လို့၊ ကျမ်းသုံးဆောင် ဒဏ္ဍိဋ္ဌိတံ၊ ဉာဏ်စွယ်စုံ ကဝေချောငယ်၊ ဟောခဲ့ပလား။

၆၇။ သတ္တသဋ္ဌိမဝိသဇ္ဇနာ

ခေါ်ပလီ၊ ဇော်ဂနီ စုန်းကောင်ရှိသည်ဟု၊ လူသိရှင်ကြား။ ။ ဇော်ဂနီ၊
နတ်စိမ်းကို သူ့မှိုလို့၊ ဘရဏီအိမ်ရှင်မကိုပါ၊ တတ်ပညာ သူ့တွင်ရသော်ကြောင့်၊
စုန်းမပင် ခေါ်ဆိုပြောကြ၊ လောကလူများ။

ဇော်ဂနီ ဟူသည်ကား မိစ္ဆာနတ်ဖြစ်သည်။ ထိုမိစ္ဆာနတ်ကို အလိဂ္ဂိတိုင်း
စေခိုင်းနိုင်သော အတတ်ပညာရှိသော အိမ်ရှင်မိန်းမကိုသာ စုန်းဟု သမုတ်ကြ
သည်။ ဇော်ဂနီကို စုန်းမဆိုကြ၊ စုန်းလည်း မဟုတ်၊ မိစ္ဆာနတ်စိမ်းသာဖြစ်သည်။

ထိုမိစ္ဆာနတ်သည်လည်း ကဝေသာရကျမ်း အလိုအားဖြင့် ဒေဝဇော်ဂနီ၊
ဗျုပ္ပ၊ ဇော်ဂနီ၊ ယက္ခဇော်ဂနီ၊ အိန္ဒြဇော်ဂနီဟူ၍ ဇော်ဂနီမျိုး လေးပါး၊
ဒေဝကာကနီ၊ ဗျုပ္ပ၊ ကာကနီ၊ ယက္ခကာကနီ၊ အိန္ဒြကာကနီဟူ၍ ကာကနီမျိုး
လေးပါးအားဖြင့် ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

ဇော်ဂနီဟူသည်လည်း လောကဝေါဟာရ အားဖြင့် ယောဂီကို ဇော်ဂီ
ခေါ်သကဲ့သို့ ယောဂီကို ဇော်ဂနီခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစကားသည် မှန်၏။
ပုဏ္ဏားလူမျိုးတို့သည် ယကို ရှုတ်ဆိုလျှင် ဇသံကဲ့သို့ ထွက်သည်။ ဇသံကဲ့သို့
ကြားသည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့လည်း ကြားရာသို့လိုက်၍ ယောဂီကို ဇော်ဂီဟု၊
ယောဂီကို ဇော်ဂနီဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

ထို့ကြောင့် သဒ္ဒကပုဒုမ အမည်ရှိသော လောကီကျမ်း၌ ယောဂီနီ
ဟူသော ပုဒ်၏အတွင်းတွင်—

ယောဂီနီဩ၊ ယောဂယုတ္တာနာရီ၊ ဘဂဝတျားသခိ ရူပါအာဝရဏဒေဝတာ၊
သာ ကောဋိဝိဓာ၊ တာသာမ ဓျေစတုးမဗ္ဗိပြဓာနား၊ ယထာ နာရာယနီ၊ ဂေါရီ၊
ဝါကမ္ဘရီ၊ ဘိမာ၊ ရတ္တဒန္တိကာ ဩရေ၊ ပါဗ္ဗတိ၊ ဒုဂီ ၇၊ ကာတျာ ယနီ၊
မဟာဒေဝီ၊ စဏ္ဍာဓဏ္ဍာ၊ မဟာဝိဒျာ မဟာတပါ၊ သာဝိတြိ၊ ဗြဟ္မဝါဒီနီ၊
ဘဒြကလီ၊ ဝိဝါလာ ပက္ခိ၊ ရုဒြာဏီ၊ ကုမ္ဘ ပိဂ်လာ၊ အဂ္ဂိဇ္ဇာလာ။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ပခာနဖြစ်သော ဇော်ဂနီ ခြောက်ကျိပ်လေးနှင့် တကွ
ထိုဇော်ဂနီတို့ကို အလိဂ္ဂိတိုင်း စေခိုင်းနိုင်ကြောင်း အထက်မန္တရား ပူဇော်ပသ
ရမည့် အခြင်းအရာ၊ ပူဇော်သဖြင့် အကျိုးစီးပွားကို ရှက်ဆောင်ကြောင်း အစ
ရှိသည်ကို များစွာအကျယ်ဆို၏။

အတတ်ရှိသော အိမ်ရှင်မကို စုန်းဆိုသင့်ကြောင်းကိုကား ‘ဆရာ-
ဒိန္နကာဗာဓောတိ ဝသိကရဏပါနကသမုဋ္ဌိတရောဂေါ’ ဟူသော
ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက မဟာဝါအဋ္ဌကထာ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၄)

ဆရာဒိန္နကာဗာဓော နာမ ဝသိကရဏတ္ထာယ ဆရာဏိယာ ဒိန္န-
ဘေသဇ္ဇ သမုဋ္ဌိတော အာဗာဓော။ တေနာဟ ဝသိ။ပ။ရောဂေါတိ။-

ဟူသော သာရတ္ထဒီပနီ(သာရတ္ထ၊၃။၃၀၄)

ဆရာဒိန္နကာဗာဓော နာမ ဆရာဏိကာ ဒိန္နဝသိကရဏဘေသဇ္ဇ
သမုဋ္ဌိတအာဗာဓော။-

ဟူသော ဝိမတိဋ္ဌိကာ(၂။၁၆)စသော သာသနာဝင်ကျမ်း၊ကဝေသာရ စသော
လောကီကျမ်းတို့ကို ထောက်၍ သိအပ်၏။

၆၈။ အဋ္ဌသဋ္ဌိမပုစ္ဆာ

စိတ်ကြံစည်ထင်တိုင်းပ၊ မဆိုင်းတဲ့မကြာ၊ သုံးဌာနလိုပါတယ်၊ နတ်ဒေဝါ
တသင်း။ ။မနာပကာယိဆို၊ ကံကုသိုလ် ထူးပါဘိခြင်း။ ။နတ်ကာမ ခြောက်ဘုံ
တွင်၊ ဘယ်ဘုံမှာ ပျော်ခင်း။ ။ပုံသေသေ သွေမယင်းအောင်ပ၊ နေရင်းတဲ့ရပ်
ခွင်။ ။ပါဠိအာဂုံနှင့်၊ လာပုံကိုရွှေဉာဏ်ရှိ၊ ဘုန်းယခုမိန့်လိုက်စေချင်။ ။ပုံမခက်ပ
ဂုဏ်မျက်ရှင်ငယ်၊ စုံစက်အင် သမ္ပတ်မို့၊ ဖလ်ရဟတ် အဝါတထောင်၊ ထွန်း
သည်ထက်ပြောင်။ ။မချန်လောက်ပါတဲ့၊ သံကောက်မှောင်၊ ရွှေဉာဏ်ရောင်
လင်းပါကဲ့လေး။

၆၉။ အဋ္ဌသဋ္ဌိမဝိသဇ္ဇနာ

စိတ်ကြံစည် ထင်သမျှ၊ မနာပကာယာ၊ သုံးဌာန ဣဿရာ၊ စိတ်လိုရာပန်
ဆင်း။ ။အာကင်္ခံဏ္ဍံမှာ၊ အသံပါသုခမကြွင်း။ ။နတ်ကာမ ခြောက်စုံတွင်၊ ဝတီ
ဘုံပျော်ခင်း။ ။နိမ္မာနဘုံတွင်းမှာ၊ နေရင်းပရပ်ဌာန်။ ။ပါဠိတော်အာဂုံနှင့်၊
လာပုံကို ရွှေဉာဏ်ရှိ၊ ဘုန်းယခုမိန့်ဆိုလိုက်ဟန်။ ။စိတ်မှာသွင်းလို့၊ မငြင်းဆန်
တယ်၊ မယွင်းမှန်ယူမှတ်တော့၊ တဆူနတ် သူရကန်နေရောင်၊ ထွန်းသည်
ထက်ပြောင်။ ။မချန်လောက်ပါတဲ့၊ သံကောက်မှောင်ကို၊ ရွှေဉာဏ်ရောင်
လင်းလိုက်ကဲ့လေး။

ကေံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသမ္ပိယံ ဝိဟရတိ ဘောသိတာရာမေ။
တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဒိဝါဝိဟာရံ
ဂတော ဟောတိ ပဋိသလ္လိနော။ အထ ခေါ သမ္ပဟုလာ မနာ-
ပကာယိကာ ဒေဝတာ ယေနာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ တေနုပသင်္က-

မိံ သု၊ ဥပသင်္ကမိတော အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ
ကေမန္တံ အဋ္ဌသု၊ ကေမန္တံ ဌိတာ ခေါ တာ ဒေဝတာ အာယသ္မန္တံ
အနုရုဒ္ဓံ တေဒဝေါစုံ မယံ ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓံ မနာပကာယိကာ
နာမ ဒေဝတာ တီသု ဌာနေသု ဣဿရိယံ ကာရေမ ဝသံ ဝတ္ထေမ။
မယံ ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓံ ယာဒိသကံ ဝဏ္ဏံ အာကင်္ခါမ၊ တာဒိသကံ
ဝဏ္ဏံ ဌာနသော ပဋိလဘာမ။ ယာဒိသကံ သရံ အာကင်္ခါမ၊
တာဒိသကံ သရံ ဌာနသော ပဋိလဘာမ။ ယာဒိသကံ သုခံ
အာကင်္ခါမ၊ တာဒိသကံ သုခံ ဌာနသော ပဋိလဘာမ။ မယံ ဘန္တေ
အနုရုဒ္ဓံ မနာပကာယိကာ နာမ ဒေဝတာ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု
ဣဿရိယံ ကာရေမ ဝသံ ဝတ္ထေမာတိ။ (ငါးခုမြောက် ဥပေါသထဝဂ်။)

ဤ အဋ္ဌဂုံတ္တရ ပါဠိတော်(အံ၊၃။၉၀)ဖြင့် သုံးဌာန အစိုးရသောမနာပကာ-
ယိကိမ္ပုတ်။

ကေံ သမယံ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ကောသလေသု ဝိဟရတိ
အညတရသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ။ အထ ခေါ အညတရာ တာဝတိံ သကာ-
ယိကာ ဒေဝတာ ဗာလိနိ နာမ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ပုရာဏ-
ဒုတိယိကာ ယေနာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ တေနပသင်္ကမိ။ (သဂါ-
ထာဝဂ္ဂ၊ဝနသံယုတ် ပါဠိတော်။သံ၊၁။၂၀၁)

ဆဋ္ဌေ ပုရာဏဒုတိယိကာတိ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ အဂ္ဂ-
မဟေသိ ။ပ။ သာ ကာလေန ကေိကာ၊ ကာလေန အတ္တဒုတိယာ
ထေရဿ သန္တိကံ အာဂစ္ဆတိ၊တဒါ ပန အတ္တတတိယာ အာဂန္ဓာ
ဒိဝါဌာနေ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတော မယံ မနာပကာယိကာ နာမ မနသာ
ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတရူပံ မာပေမာတိ အာဟ။ ၎င်းအဋ္ဌကထာ (သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၇)
တို့ဖြင့် “ဝတိန်ဘုံပျော်ခင်း”ကို မှတ်။

ယခင် အင်္ဂုတ္တိုရ်လာ နတ်ဘို့ကား- ဤသံယုတ်လာ နတ်တို့နှင့်အတူတူပင်။
ဤအခါ အဆုံးစွန်လာခြင်းတည်း။

ယာ ဧဝံ ဝတ္တတိ နာရိ၊ ဘတ္တုဆန္ဒဝသာနဂါ။
မနာပါ နာမ တေ ဒေဝါ ယတ္ထ သာ ဥပပဇ္ဇတိ။
(ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော်။အံ၊၂။၃၂)

မနာပါ နာမ တေ ဒေဝါတိ နိမ္မာနရတိ ဒေဝါ။ တေ ဟိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ ရူပံ
မာပေတွာ အဘိရမဏတော နိမ္မာနရတိတိ စ မနာပါတိ စ ဝုစ္စန္တိတိ-ဟူသော
ပဉ္စဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာပါဠိ(အံ၊၃။၂၀)ဖြင့် “နိမ္မာနဘုံတွင်းမှာ နေရင်းပရပ်ကို”
မှတ်။

၆၉။ ကေုနသတ္တတိမပုစ္ဆာ

သုတပုဒ်ကယ်နှင့်၊ ကြုတ်အာချတ် နှစ်ပုံဆောင်၊ ဂုဏ်ပြောင်တဲ့ပုဒ်သီး။ ။
သေအချာ၊ ဘယ်ကျမ်းတွင် ဖွေရှာလို့၊ ရုပ်ဥဒါ အာကိုထုတ်ပါ၊ နေရုတ်
ဉာဏ်ကြီး။

၆၉။ ကေုနသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

သုတပုဒ်ကယ်နှင့်၊ ကြုတ်အာချတ်နှစ်ပုံဆောင်၊ ဂုဏ်ပြောင်တဲ့သည်ပုဒ်။ ။
မသေမှန်၊ ဂစ္ဆတိ ဂစ္ဆံနှင့်၊ ဝိဓမံ စသည်ရုပ်ကို၊ ဘော်ထုတ်ရန် ဉာဏ်တွင်မှီး၊
ကြီးတဲ့နေရုတ်။

တကြ ဂစ္ဆတိအာဒိနံ ဝိသေသသဒ္ဓတာ ဝေံ၊ ဒဠဗ္ဗာ-ဂစ္ဆတိတိ
ကေံ နာမပဒါ၊ ကေမာချာတံ။ တထာ ဂစ္ဆန္တိ ကေံ နာမပဒါ၊ ကေမာ-
ချာတံ။ ပ။ ဂစ္ဆတိပတိဋ္ဌိတန္တိ ဝုတ္တေ သတ္တမုန္တံ နာမပဒန္တိ ဝိညာယတိ။
ဂစ္ဆတိ တိဿောတိ ဝုတ္တေ ပနာချာတန္တိ။ တထာ သဂစ္ဆံ န နိဝတ္တ-
တိတိ ဝုတ္တေ ပဌမန္တံ နာမပဒန္တိ ဝိညာယတိ။ ဂစ္ဆံ ပုတ္တနိဝေဒကောတိ
ဝုတ္တေ အာချာတန္တိ ဝိညာယတိ။ (သဒ္ဓနိတိ ပဒမာလာ။ ၄၇)

ဤ၌ နာမ်ပုဒ်ဆိုသော်လည်း ကိတ်ပုဒ်ဆိုရာရောက်၏။

ယမေကရတ္တိ ပဌမံ၊ ဂဗ္ဘေ ဝသတိ မာဏဒဝါ။
အဗ္ဘုဋ္ဌိတောဝ သော ယာတိ၊ သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတိ။—

ဟူသော အယောဃရဇာတ်(၃၅၃)၌ ဂစ္ဆံကား ကိတ်ပုဒ်၊

ဝေဗျံ ကဋျကံ လောကေ၊ ဂစ္ဆံယေဝ ရထေသဘ။—

ဟူသော ဝေဿန္တရာဇာတ် (၃၂၆)၌ ဂစ္ဆံကား အာချာတ်ပုဒ်၊

ဂစ္ဆံ ဝိဓမံစွာဒိ-ပဒါနိ မုနိသာသနေ။
ကတ္ထစာချာတိကာ ဟောန္တိ၊ ကတ္ထစိ ပန နာမိကာ။
တဿာဟံ သန္တိကေ ဂစ္ဆံ၊ သော မေ သတ္တာ ဘဝိဿတိ။
ဝိဓမံ ဒေဝ တေ ရဋ္ဌံ၊ ပုတ္တော ဝေဿန္တရော တုဝံ။
အဓမ္မံ သာရထိ ကယိရာ၊ မဉ္ဇေ တံ နိက္ခနံ ဝနေ။
ဣစ္စေဝမာဒယော ညေယျာ၊ ပယောဂါ တ္ထေ ဓိမတာ။
ဂစ္ဆိဿာမိ ဝိဓမိတိ-အာဒိနာ ဇိနသာသနေ။
နာနာကာလပုရိသာနံ၊ ဝသေနတ္ထံ ဝဒေ ဝိဒူ။
နာမတ္ထေ ပန ဂစ္ဆန္တော၊ ဝိဓမန္တောတိ အာဒိနာ။
ဂစ္ဆမိစ္စေဝမာဒိန- မတ္ထမတ္ထဝိဒူ ဝဒေ။

(သဒ္ဓနိတိပဒမာလာ။ ၂၄၀)

“ဝိဓမံ စသည်ရုပ်ကို” ကို ဟူရာ၌ အာဒျတ္တသဒ္ဓါဖြင့်—

အတ္တိဝတ္တိ ဒဇ္ဇာ ဣဿာ၊ဝိဒ္ဓစ အဒဒံ ဒဒံ။
ဝဒံကရောတိ ဟောတိတိ-စွာဒိနိပိ ဝိသုဝိသု။
ကိတ ချာတ ပဒါနိတိ၊ဇညာ ဝိဒ္ဓ သုမေဓသော။

၇၀။ သတ္တတိမပုစ္ဆာ

နာမ်အာချာတ်ကယ်နှင့်၊ နိပါတ်ဟု သုံးမည်ကျော်၊ သည်တဘော် ပုဒ်
လည်း။ ။ထင်ရှားပေ၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာမေတ္တံ၊ မဟာဆွေ ဘယ်ပြုယုဂ်ကို၊
ညွှန်းထုတ်မည်နည်း။

၇၀။ သတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

နာမ်အာချာတ်ကယ်နှင့်၊ နိပါတ်ဟု သုံးမည်ကျော်၊ ထင်ပေါ် တဲ့သည်ပဒ။ ။
ဆွေမဟာ၊ ပါဠိဋ္ဌကထာနှင့်၊ ကျမ်းဋီကာ ခါခါရှုလို့၊ အဿု အတ္တိနှင့်၊ ပတိဆို
သည်ပြုယုဂ်ကို၊ ညွှန်းထုတ်မည်ပ။

“ယဿ အဿုမုခေါ ရောဒံ” ဟူသော ဓမ္မပဒ၊ “သေဒေါ မေဒေါ
အဿု ဝဿ ခေဋ္ဌော သိဿံဏိကာ” ဟူသော မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်
စသည်တို့၌ အဿုကား နာမ်ပုဒ်၊

“တေ ဘိက္ခု ဘိက္ခုဟိ ဝေမဿုဝစနိယာ” ဟူသော ပါတိမောက်
စသောပါဠိ၊ “တေသံ တေ ကာရာ မဟပ္ပလံ အဿု မဟာနိသံသာ-
တိ” ဟူသော အာကခေယျသုတ်(မ၊၁။၃၉)တို့၌ အဿုကား အာချာတ်
ပုဒ်၊

“နဿုဓ ကောစိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမတု” ဟူသော ပါရာဇိကဏ်
စသောပါဠိ၊ “တဒါဿု ကဏှ ယုဉ္ဇန္တိ” ဟူသော မဟာကဏှ ဇာတ်တို့၌
အဿုကား နိပါတ်ပုဒ်။ အဿုတိ နိပါတော။(၎င်းအဋ္ဌကထာ။)

“အတ္တိယာ နဝ” စသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိ၊ “အတ္တိ ဟေဟိတိ၊ သော
မဂ္ဂေါ၊ န သော သက္ကာ န ဟေတုယေ” ဟူသော ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတို့၌
အတ္တိကား နာမ်ပုဒ်၊ “တိဿ တ္တိတ္တံ” ဟူသော ကစွည်းသုတ်ဖြင့်
အာချာတ် အတ္တိကား ထင်ရှားလှပေပြီ။

“အတ္တိဣမသ္မိ ကာယေ ကေသာ” စသော သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိ၊ “ပုတ္တ-
မတ္တိ ဓနမတ္တိ” ဟူသော ဓမ္မပဒပါဠိတို့၌ အတ္တိကား နိပါတ်ပုဒ်၊

ပုတ္တမတ္တိ ဓနမတ္တိတိ ဧတ္ထပန အတ္တိသဒ္ဓေါ နိပါတော၊ တေပနေသ
ကေဝစနပဟုဝစနန္တော ဟောတိ။ (သဒ္ဓနိတိ သုတ္တမာလာ။)

“ဥစ္ဆရေံ ဒေဝ မေ ပုတ္တော၊ ပထေဓာဝန္တိယာပတိ” ဟူသော ဥစ္ဆရ်
ဇာတ်၌ ပတိကား နာမ်ပုဒ်၊ “ကေသံ အဇိနံ ကတော၊ ပါဒေသု သိရသာ
ပတိ” ဟူသောပါဠိ၊

ဖုလ္လာရဝိန္ဒသံကာသေ၊ တရုဏာဒိစ္စသပ္ပဘေ။
စက္ကကိတေ ပါဒတလေ၊ တတော သာ သိရသာ ပတိ။—

ဟူသော အပဒါန် ပါဠိ(၂။ ၂၁၀)တို့၌ ပကတိကား အာချာတ်ပုဒ်၊

ဥဿဝေါဝ တိဏဂ္ဂမိ၊ သူရိယဂ္ဂမနံပတိ— ဟူသော ယုဇ္ဇယဇာတ်၌ ပတိ
ကား နိပါတ်ပုဒ်ဟူ၍မှတ်လေ။

၇၁။ ကေသတ္တတိမပုစ္ဆာ

သဘောလို့၊ နမောကို ဘာဗာ ပုဒ်ကယ်နှင့်၊ ဘယ်ဝုတ်ဆိုတုံး။ ။ များသိရန်
သည့်ရုပ်ကယ် အနေကန်မို့၊ ပုဒ်ဝေဘန် နိဒ္ဒေသကို၊ ညွှန်းပြပါအုံး။

၇၂။ ကေသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

နမောကို၊ သဘောလို့ နာမ်၊ နိပါတ်ကယ်လို့၊ နှစ်ရပ်ဆိုသင့်။ ။ နှစ်ပုဒ်မှာ၊
ကေဝစနာနှင့်၊ နိပါတ်သာ ဝိဘတ်ပြားတယ်၊ များမှတ်ကုန်လင့်။

နမု နမနေ၊ နမတိ။ နမော။ ပ။ ဧတ္ထ နမောတိပဒံ နိပါတေသုပိ
လဗ္ဘတိ။ တေန ဟိ ပစ္စတ္တောပယောဂဝစနာနိ အဘိန္နရူပါနိ ဒိဿန္တိ။
ဒေဝဗျူဟာ နမောတုတ္ထု။ နမော ကတော မဟေသိနောတိ။ (ဓာတု
မာလာ။)

ဒိဝါ ဘိယျော နမော ဣစ္စေတေ ပဌမာယ စ ဒုတိယာယ စ။ နမော
တေ ဗုဒ္ဓ ဝီရတ္ထု၊ ဝိပုမုတ္တောသိ သဗ္ဗမိ။ ဧဝံ ပဌမာယ။ နမော ကဏေ-
ဟိ နာဂဿ။ ဧဝံ ဒုတိယာယ စ။ စတုပဒ။

ရဟောသဒ္ဓေါ ဝိယ ဟိ နမောသဒ္ဓေါတြ ခွံဓာ ဝတ္တတိ။ ကော
အကာရန္တော သလိင်္ဂေ။ ကော အလိင်္ဂေ ဩကာရန္တောတိ။ (အဘိ
ဓာန် ဋီကာ)။

ဤတွင် နာမ်ပုဒ်၌ ဝုတ်ကိုလျဉ်းပါးရန်မရှိ၊ နိပါတ်ပုဒ်၌သာ။

သဒိသံ တိသု လိင်္ဂေသု၊ သဗ္ဗာသု စ ဝိဘတ္တိသု။
ဝစနေသု စ သဗ္ဗေသု၊ တေ နိပါတာတိ ကိတ္တိတာ။—

ဟူသောကြောင့် ဝုဏ်ကိုလျဉ်းပါးရန်ရှိသည်။ သို့ပင် ရှိသော်လည်း ကြိယာကို ထောက်၍ ကေဝုဏ်မှတ်ရာ၏။

၇၂။ ဒွါသတ္တတိမပုစ္ဆာ

သုဏာတု မေ၊ ဘန္တေဉ္စကောင်း။ ။ မှန်မသွေ၊ မြတ်ကျမ်းဂန်ရှာဖွေလို့၊ ထိုဘန္တေ ဘယ်သည့်ပုဒ်ကယ်နှင့်၊ ဘယ်ဝုဏ်ကို မဟာမိတ်ကယ်၊ ခွန်းဗျာဒိတ် ညောင်း။

၇၂။ ဒွါသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

သုဏာတု မေ၊ ဘန္တေဉ္စမူကား။ ။ မှန်မသွေ၊ မြတ်ကျမ်းဂန်ရှာဖွေလို့၊ ထို ဘန္တေ နိပါတငယ်နှင့်၊ ကေဝစနာဟု၊ မိတ်မဟာ ဗျာဒိတ်ကြားလိုက်မယ်၊ ကျမ်း ဖွင့်မှတ်သား။

ဘန္တေတိ အာလပနတ္ထေ ဝုဒ္ဓေသု သဂါရဝဝစနံ။ အာဝုသောတိ ပဒံ ပန နဝကေသု။ တဒုဘယမ္ပိ နိပါတော တုမေ ဘန္တေ၊ တုမေ အာဝုသောတိ ဗဟူသုပိ သမာနုပတ္တာ။ (ဝိမတိဋီကာ၊ ၂။ ၁၃၃။ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ။)

ဤ၌ ကေဝုဏ်ဖြစ်ကြောင်းကို ဟိတ်ပါဌ် ဝါကျကိုထောက်၍ သိအပ်၏။

၇၃။ တေသတ္တတိမပုစ္ဆာ

ဝိဘတ်တံပဉ္စမိ။ ။ သတ္တမိ အာချာတ်ကျမ်း၊ ခွဲခြမ်းလို့စီ။ ။ သည်နှစ်လီ၊ ဌာနီ ဌာန။ ။ သင့်လျော်အောင် ရှေ့ညာဏ်နှုန်း၊ ဘုန်းရှာလို့ချ။

၇၃။ တေသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

လောကတွင်ခေါ်စမှတ်၊ တိတ်နာဂတ်ပစ္စုပ္ပန်။ ။ သို့အစဉ် ဝေါဟာရနှင့်၊ မဆန့်ကျင် အညီကျအောင်၊ ကစွည်းထေရ် သုတ်နာမ၊ ညွှန်းပြခဲ့ပြန်။ ။ တိတ် နာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်၊ ဖြစ်ကော်စတု။ ။ အစဉ်မှ၊ ဝတ္တမာန် သူဝင်စီလို့၊ ပဉ္စမိခေါ် ဆိုသင့်တယ်၊ သူ့အမည် နောက်ကိုဆင့်၊ နည်းစဉ်သင့်ရ။

လောက၌ လူအပေါင်းတို့သည် ဝါစာသိလိဋ္ဌဖြစ်အောင် စကားပြော လေ့ရှိသဖြင့် ဤကာလသုံးပါးကို အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍ ပြောဆို ခေါ်ဝေါ်စမှတ် ပြုကြကုန်၏။ ဘုရားရှင်လည်း လောကဝေါဟာရသို့ လိုက်၍ “ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ဤသို့သော ဝေါဟာရအစဉ်သို့လိုက်၍ ကစွည်းထေရ်လည်း “ပဉ္စမိ၊ သတ္တမိ” ဟူသောအမည်ကို မှည့်တော်မူသည်။

ဤတွင် အတိတ်ကေနိဖြစ်သော ပရောက္ခာ၊ ဟိယုတ္တနီ၊ အဇ္ဇတ္တနီ-ဝိဘတ် သုံးလုံး၊ အနာဂတ်ကေနိဖြစ်သော ဘဝိသန္တိ ဝိဘတ်တလုံးအားဖြင့် လေးလုံး ကို စုံ၍ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်သည် ပဉ္စမိသင့်၏။ တု အန္တုစသော အာဏတ္တိဝိဘတ်၊ ယေ ယေျ စသော ပရိကပ္ပဝိဘတ်တို့သည် ကာလအားဖြင့် ရေတွက်သည်ရှိ သော် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဝင်သည်ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ကာလိကအဖြစ်ကို သိစေခြင်းငှါ ၎င်း၊ ဝတ္တမာန်နှင့် ဌာနတူသောကြောင့်၎င်း တု အန္တုစသော ဝိဘတ်ကို ပဉ္စမိမှည့်၏။ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်မှာမူကား ဝတ္တမာန်ဟူသော အမည်ထူးကို ရပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စမိဟူသော အမည်ကို တု အန္တုစသော ဝိဘတ်အားပေး၍ ပိဋိဝဋ္ဌကဖြစ်လေ၏။ ယေ ယေျစသော ဝိဘတ်တို့မူကား ဌာနအားဖြင့် ပဉ္စမိနှင့်တူငြားသော်လည်း ဝိဘတ်စဉ် အရေအတွက်အားဖြင့် ခုနစ်ခုမြောက် ဖြစ်သောကြောင့် သတ္တမိဟူသော အမည်ကို မှည့်တော်မူ၏။

ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဓာတုတ္ထဒီပကကျမ်း၌—

အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်က မပေက္ခတော။
ပဉ္စမိ သတ္တမိ သညာ၊ ကတာ နေဝ တု ရှဋ္ဌိယာ။
အတိတာနာဂတတ္ထေဟိ၊ စတ္တာရော ပတိပဉ္စမိ။
ဘူတာယ ဝတ္တမာနာယ၊ ပဉ္စမိသဒိသတ္တတော။
ပစ္စုပ္ပန္နေ သင်္ဂဟေတံ၊ အာဏတ္တိ ပရိကပ္ပိတေ။
ပဉ္စမိ တိ တု အန္တာဒိ၊ ဆဋ္ဌိ ဟောန္တိပိ လက္ခိတာ။—

ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

စောဒနာ သောဓနာနှင့် တကွ အကျယ်ဖြစ်သော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ၎င်း ဓာတုတ္ထဒီပကဋီကာ၌ ဤသို့မိန့်၏—

ဣဒါနိ တာသု ပဉ္စမိ သတ္တမိ ဝိဘတ္တိနံ အန္တုတ္ထသညတ္တံ ဒဿေန္တော အတိတာတျာဒိမာဟ။ တတ္ထ အတိစ္စ ဣတောတိ အတိတော။ ပစ္စုပ္ပန္န- ဘာဝံ အတိက္ကမိတာ ပဝတ္တောတိ အတ္တော။ တဗ္ဘာဝံ န ဂတောတိ အနာဂတော။ တံတံ ကာရဏံ ပဋိစ္စဥပ္ပန္နောတိ ပစ္စုပ္ပန္နော၊ အတိတောစ အနာဂတောစ ပစ္စုပ္ပန္နောစ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နော။ လောက- ဝေါဟာရဝသေန အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ ဣတိ ပဝတ္တော၊ ကမောတိ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာတိ ကမော၊ လောကသ္မိံ ဟိ ဝါစာသိလိဋ္ဌ-

ဝသေန အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်တံ ဝေါဟရန္တိ။ ယထာ ဟိ မာတာ-
 ပိတရေတံ ဝုတ္တေ သိလိဋ္ဌကထနံ ဟောတိ။ တသ္မိံ ယေဝ ဝစနေ
 ဝိပရိယာယံ ကတွာ သမာသဝသေန ပိတာမာတရေတံ ဝုတ္တေ
 သိလိဋ္ဌကထနံ န ဟောတိ။ တသ္မာ တာဒိသိ သဒ္ဓရစနာ အပူဇနိယာ။
 ဝေမေဝံ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်တံ ဝုတ္တေ သိလိဋ္ဌကထနံ ဟောတိ။
 အတိတပစ္စုပ္ပန်နာဂတန္တိ ဝေမာဒိနာ ဝုတ္တေ သိလိဋ္ဌကထနံ န ဟောတိ။
 တသ္မာ တာဒိသိ စ သဒ္ဓရစနာ အပူဇနိယာ။ သိလိဋ္ဌဝစနေဟိ လော-
 ကော တဂ္ဂရုကရော စ။ တထာ ဟိ လောကဝေါဟာရေ အသဒိသ-
 ကုသလေန သဗ္ဗလောကုတ္တမေန သဂဝတာ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတိတာ-
 နာဂတပစ္စုပ္ပန်အာဒိနာ သဗ္ဗလောကဘဝနိယဒေသနာ ဝုတ္တာတိ။

ပေက္ခနံ ပက္ခော၊ အတိတာ ။ပ။ ကမဿ ပေက္ခော တထာ။ တတော
 ပဉ္စမိ စ သတ္တမိ စ တာသံ သညာ။ ကဘာတိ အတိတာဒိဝသေန
 ပဝတ္တကမာပေက္ခနေ အန္တတ္ထဝသေနောဝ ကတာ။ ဣဒါနိ ပဉ္စမိ သတ္တမိ
 သညာ ရုဋ္ဌိသညာတိ ဉာယတိတိအာဒိနာ ဝုတ္တံ။ ကေသဉ္စိ ဝစနံ
 နိသေဓေန္တောနေဝတု ရုဋ္ဌိယာတိ အာဟ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သဒ္ဓနိတိယံ—

ပဉ္စမိ သတ္တမိ သညာ၊ ရုဋ္ဌိသညာတိ ကေစန။
 န ပနေဝံ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အဇာနိတွာ ဝဒန္တိ တေတိ။

သော ဟိ သညာ ဝတ္တမာနာဒိသညာ ဝိယ အန္တတ္ထဝသေနောဝ ကတာ၊
 အနေကက္ခရေဟိ ကတသညတ္တာ၊ န ပန ဈလသပသညာဒယော ဝိယ
 ရုဋ္ဌိယကဘာကေက္ခရေဟိ အကတသညတ္တာ။ ဈလဒိသညာယော ဟိ
 ရုဋ္ဌိဘာဝဉာပနတ္ထမေဝ လဟုကေဟိ ကေက္ခရေဟိ ကတာ။ တော ပန
 ပဉ္စမိသတ္တမိသညာ အန္တတ္ထဘာဝဉာပနတ္ထမေဝ လဟုကေဟိ ကေက္ခ-
 ရေဟိ အကတွာ ဗဟုကေဟေဝ အက္ခရေဟိ ကတာ။ စတုတ္ထိ ဆဋ္ဌိ-
 ဘာဝဉ္စ ဥပနိဓာယ ပညာပိယတ္တာ ဥပနိဓာပညတ္တိဝသေန အန္တတ္ထ-
 သညာ ပေါရာဏေဟိ ဌာပိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္စိ—

နေသာ ပုရိသ သညာဒိ၊ ဈလသညာဒယော ဝိယ။
 ရုဋ္ဌိယာ ဘာသိတာ သညာ၊ ဘူတေနတ္ထေန ဘာသိတာ။
 ဥပနိဓာယ ပညတ္တိ၊ သော သညာ ယတော ဇာတော။
 အန္တတ္ထသညာ ဌာပိတာ၊ ပေါရာဏေဟိတိ လက္ခယေတိ။

ဣဒါနိ အတိတာ ။ပ။ ပေက္ခတောတိ ဝစနံ ပါကဋံ ကဏေန္တော
အတိတာနာဂတတ္ထေတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အတိတာနာဂတတ္ထေတိ
အတိတတ္ထ အနာဂတတ္ထေ။ ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒလောပေါ။ ဒန္တတော ဝါ
ပရတ္တာ အတ္ထသဒ္ဓေါ ပစ္စေကံ ယောဇနိယော။ ဝုတ္တဉ္စိ—

ယဉ္ဇတ္ထဝတော သဒ္ဓေစာ-သေသတော ဝါပိ သုယျတေ။
တံ သမ္ပဇ္ဈတေ ပစ္စေကံ၊ ယထာလာဘံ ကဒါစိပိတံ။

တက္ကာလိကတ္တာ အတိတော ကာလော အတ္ထော တောသန္တိ
ပရောက္ခာ ဟိယျတ္တနဇ္ဇတနိဝိဘတ္တိယော အတိတတ္တာ။ ဘဝိဿန္တိ-
ဝိဘတ္တိယော ပန အနာဂတတ္တာ ဝုတ္တနယေန။ ဣတိ တော စတဿော။
အာစရိယေန ပန အတိတာနာဂတတ္ထဝသေန သာမညတော နိဒ္ဒိသိယ-
မာနတ္တာ အတိတာနာဂတတ္ထေ စတ္တာရောတိ ပုလ္လိဂံဝသေန
နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဣတရထာ ဣတ္ထိလိဂံဝသေန နိဒ္ဒိသိတဗျော သိယာ
ဝိဘတ္တိသဒ္ဓဿ နိယတိတ္ထိလိဂံတ္တာ။ သာမညဝသေန ဟိ နိဒ္ဒိသိယမာနော
ပုလ္လိဂံဝသေန ဝါ နပုံသကလိဂံဝသေန ဝါ နိဒ္ဒိသိယတိတိ။ ဝုတ္တဉ္စိ
ဗာလာဝတာရေ—

သာမညေဘိမတေ သဒ္ဓေါ၊ နိဒ္ဒိသတိ ပုမေန ဝါ။
နပုံသကေန ဝါပိတိ၊ သဒ္ဓသတ္ထဝိဒ္ဓ ဝိဒ္ဓိတိ။

လိဂံဝိပုလ္လာသဝသေန ဝါ ဝုတ္တံ။ ပတိတိ ပဋိစ္စ။ တတ္ထ အတိတာ။ပ။
စတ္တာရောတိ ဣမိနာ အတိတာ။ပ။ကမန္တိ ဣဒံ ဝစနံ ပတိတိ ဣမိနာ
ပေက္ခတောတိ ဣဒံ ဝစနံ ဝိဘာဝေတိတိ ဒဠဗ္ဗံ။ နနု စ အတိတာ-
ဒိဝသေန ပဝတ္တဿ ပရောက္ခာ ဟိယျတ္တနိ အဇ္ဇတနိ ဘဝိဿန္တိ ဝတ္ထ-
မာနာ ပဉ္စမိ သတ္တမိ ကာလာတိပတ္တိတိ ဣဒဿကမဿ အပေက္ခနေ
သတိ နိရုတ္တိနယေန အာဏတ္တိကာလိကာတိ သမ် ဝတာ အနုတ္တ-
ကာလိကဘူကာ ပဉ္စမိတိဝုတ္တာ တုအန္တုအာဒိကာ ဝိဘတ္တိ ဆန္ဒံ ပူရဏေန
ဆဋ္ဌိဘဝေယျ။ အထ ကသ္မာ ပဉ္စမိတိ ဝုတ္တာတိ စောဒနံ ပရိဟရန္တော
ပဉ္စမိဘူကာယာတိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ သာ ဆန္ဒံ ပူရဏေန
ဆဋ္ဌိ ဘဝိတုံ ယုတ္တာ၊ တထာပိ ပဉ္စန္ဒံ ပူရဏေန ပဉ္စမိဘူကာယ ဝတ္ထ-
မာနာယ ပစ္စုပ္ပန္နသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ ဝသေန သဒိသတ္တတော သဒိ-
သတ္တတာယ အတ္ထတော ဝါ သဒိသတ္တာ ပဉ္စမိတိ ဝုတ္တာ၊ ဝတ္ထမာနာ ပန
ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန ဝတ္တတိတိ ဝစနံတ္ထေ ဝတ္ထမာနာတိ နာမဝိသေသလာ-
ဘေန လဒ္ဓနာမဝိသေသတ္တာ ပဉ္စန္ဒံ ပူရဏဝသေန ပဝတ္တာပိ ပဉ္စမိတိ န

ဝုတ္တာ။ သာဟိ အတ္တနော ပဉ္စမိနာမံတုအန္တုအာဒိနံ ဒေတွာ သယံ ပိဋ္ဌိ-
ဝဇ္ဇကာ ဇောတာတိ။

နန္ဒ စ တုအန္တုအာဒိကာ ဝိဘတ္တိ ဆန္ဒံ ပုရဏေန ဆဋ္ဌိတွေဝ
ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဧဝံ ပန အဝတွာ ကသ္မာ ပဉ္စမိဘူတာယ ဝတ္တမာနာယ
သဒိသမတ္တမုပါဒါယ ပဉ္စမိတိ ဝုတ္တာတိ အာဟ ပစ္စုပ္ပန္နသင်္ဂဟေတုန္တိ။
တတ္ထ ပစ္စုပ္ပန္နတိ ဝတ္တမာနကာလေ။ သင်္ဂဟေတုတိ သင်္ဂဟံ ကာတု။
အာဏတ္တိပရိကပ္ပိကေတိ အာဏတ္တိကာလ ပရိကပ္ပကာလေ၊ အာဏတ္တိ-
ပရိကပ္ပိပိဟံ ကာလာတိ ဝုတ္တာ တေသံ ဝသေန ကာလဆက္ကဝစနတော။
ဝုတ္တဉ္စိ—

အတိတာနာဂတော ပစ္စု-ပုန္နော အာဏတ္တိမေဝ စ။
ပရိကပ္ပေါ စ ကာလဿ၊ အတိပတ္တိတိ ဆဗ္ဗိဇောတိ။

အာဏတ္တိပရိကပ္ပိကေတိ ဝါ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန ဝုတ္တိ။ အာဏတ္တိ-
ပရိကပ္ပဝါစကာ ပဉ္စမိ သတ္တမိ ဝိဘတ္တိယောတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ
သဒ္ဓနိတိယံ—

ပဉ္စမိ သတ္တမိ ဌိတာ၊ အာဏတ္တိ ပရိကပ္ပိကာ။
သင်္ဂယုမာနာ တာယန္တိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နမိ သင်္ဂတန္တိ။

အာဏတ္တိ ပရိကပ္ပိကေတိ စ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ၊ အာဒိဋ္ဌာန-
မတျာဒိသုပ္ပိ၊ ပဉ္စမိသတ္တမ္ပာဒိနံ ဒိဿနတော။ တသ္မာ တေပိ
နိဒဿနာဒိနယေန ဂဟေတဗ္ဗာ ဧဝ။ တထာဟိ ဝုတ္တံ သီလက္ခန္ဓဋ္ဌိကာယံ—

ဝတ္တဗ္ဗဿာဝသိဋ္ဌဿ၊ ဂါဟော နိဒဿနာဒိနာ။
အပိသဒ္ဓါဒိလောပေန၊ ဧကသေသနယေန ဝါတိ။

တုအန္တာဒိတိ တုအန္တုအာဒိ၊ ဆဋ္ဌိဟောန္တာပိတိ ဧတ္ထ အပိသဒ္ဓေါ
ဂရဟာယံ။ ကိဉ္စာပိ ဆဋ္ဌိ ဟောန္တာ၊ တထာပိ ပဉ္စမိတွေဝ လက္ခိတာတိ
အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဆန္ဒံ ပုရဏီနံ တုအန္တုအာဒိနံ ဆဋ္ဌိသညတ္တံ အကတွာ
ပဉ္စမိသညတ္တံ ကရောန္တေန တာသံ ပစ္စုပ္ပန္နကာလိကတ္တံ ဒဿိတံ
ကာလတ္တယမေဝေတ္တာဓိပေတတ္တာ။ ယံ တိကာလံတိ ဟိ ဝုတ္တံ တံ
ဒဿနေန စ တာဟိ အနာမဋ္ဌကာလဝသေန သဒိသာနံ သတ္တမိ-
ဝိဘတ္တိနံပိ တက္ကာလိကတာ ဒဿိတာ ဧဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ သိယာ
တုအန္တု အာဒိနံ ပဉ္စမိသညတ္တံ ကရောန္တေန ယေယျေယျုအာဒိနံ ဝိဘတ္တိနံ

တဒနုရူပံ ဆဋ္ဌိသညတ္တံယေဝ ကာတဗ္ဗံ။ အထ ကသွာ တဒကတွာ
သတ္တမိသညာ ကတာတိ ဝုစ္စတေ—

တုအန္တုအာဒီနံ ဟိ ' ပစ္စုပ္ပန်ကာလိကတာ ဒဿနတ္ထမေဝ ပဉ္စမိ-
မသညာကတာ၊ န ပန ကေန္တတော ပဉ္စန္ဒံ ပူရဏေန။ ယေျ ယေျ-
အာဒီနံ ပန တာသံ တက္ကာလိကတာ ဒဿနေန ဒဿိတနယတ္တာ
စိဘတ္တိနံ ယထာဝုတ္တနယေန ဂဏနက္ကမေ ကေန္တေန သတ္တန္ဒံ ပူရဏတော
သတ္တမိသညာ ဝေ ကတ္တဗ္ဗာရဟာတိ သာ ဝေကတာ၊ န ဆဋ္ဌိ သညာတိ
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သဒ္ဓနီတိယံ—

သတ္တမိပန ကိဉ္စာပိ၊ သမနတာ ဟိ သတ္တမာ။
ဟောတိ ယသွာ တတော ဝုတ္တာ၊ သတ္တမိတေဝ နောမတိတိ။

သညံထက် အကျယ်ကိုလို့မူ သဒ္ဓနီတိ၌ ရှုပါ။

၇၄။ စတုသတ္တတိမပုစ္ဆာ

ခုသိစေ၊ သုတိကြေ ကေသိသ်ကယ်လို့၊ တဒ္ဓိတ်ဟုတ်ဘဲ။ ။ တပုဒ်သာ၊ များ
နည်းငယ် အကုန်ပါလို့၊ ဘယ်သူငါမချန်ခြင်း၊ သင်းဘယ်ပုဒ်လဲ။

၇၄။ စတုသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

ခုသိဟန်၊ သုတိကျန် ကေသိသ်ကယ်လို့၊ တဒ္ဓိတ်မဆိုရပါတဲ့၊ ပဒခေါင်မှူး။ ။
တပုဒ်သာ၊ များနည်းငယ်အကုန်ပါလို့၊ ဘယ်သူငါမချန်ခြင်းလျှင်၊ ခပင်းကုန်
ဥသျှံရ၊ သတ္တပုဒ်ထူး။

ရူပါဒီသုသတ္တာ ဝိသတ္တာတိသတ္တာ၊ တထာ ပနပညတ္တိယာ ခန္ဓ-
သန္တာနေ နိရုဇ္ဈဘာဝတော နိစ္ဆန္ဒရာဂါပိ သတ္တာတိ ဝုစ္စန္တိ။
(မူလဒီကာ၊ ၁။ ၂)

တတ္ထ နိစ္ဆန္ဒရာဂါနံ ဘူတပုဗ္ဗဂတိယာ ဝါ သတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
(အနုဒီကာ၊ ၁။ ၂)

ဤ၌ သက္ကေသု ဟူသော ဗဟုဝစနုပုဒ်ကို ဘွင့်သောအရာဖြစ်၍ ဗဟုဝစနု-
စနုတ္တကို ဒီကာဆရာပြုတော်မူသည်။ ရူပါဒီသု သဉ္စတိတိ သတ္တာ-ဟူသော်လည်း
အနုဒီကာနည်းဖြင့် ကြွင်းမဲ့ဥသျှံ အလုံးစုံသော သတ္တဝါကိုပင် ရလေသည်။
ဤစကားကိုလည်း “ဘယ်သူငါမချန်ခြင်း” ဟုသတ္တဝိသယကို မေးသောကြောင့်

သတ္တပုဒ်ကို ဖြေဆိုလိုက်သည်။ သင်္ခါရမပါလေသေး သင်္ခါရပါအောင်ကိုကား “ဘယ်သူငါ မချန်ခြင်းလျှင်၊ ခပင်းကို ဥသံ့ရာ၊ နာမပုဒ်ထူး” ဟူသင့်၏။

နာမံ သဗ္ဗံ အဒ္ဓဘဝီတိ နာမံ သဗ္ဗံ အဓိဘဝတိ အနုပတတိ။ ဩပ-
ပါတိကေန ဝါ ဟိ ကိတ္တိမေန ဝါ နာမေန မုတ္တော သတ္တော ဝါ
သင်္ခါရော ဝါ နတ္ထိ။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၉)

ကေဓမ္မော သဗ္ဗဓမ္မေသု နိပတတိ၊ သဗ္ဗဓမ္မော ကေဓမ္မသ္မိံ နိပတန္တိ။
ကထံ၊ အယံ ဟိ နာမပညတ္တိ ကေဓမ္မော၊ သော သဗ္ဗေသု စတုဘူမိက-
ဓမ္မေသု နိပတတိ။ သတ္တောပိ သင်္ခါရောပိ နာမတော မုတ္တကော နာမ
နတ္ထိ။ (အဋ္ဌသာလိနီ။၄၂၁)

၇၅။ ပဉ္စသတ္တတိမပုစ္ဆာ

ဝသတော ဥဋ္ဌ-ဟု၊ သုတ်ပြသည့်အနေ၊ ခွဲဝေပဘုန်း။ ။တာလု ဒန္တာနှင့်၊ ဌာန်
နှစ်ဖြာဆိုင်သည့် ထတောင်၊ ဘယ် ဌာတ်တုံး။

၇၆။ ပဉ္စသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဝသတော ဥဋ္ဌ-ဟု၊ ဟောပြသည့်သုတ်အနေ၊ ခွဲဝေအံ့မယွင်း။ ။မှန်သေချာ
မုဒ္ဒ ဒန္တာနှင့်၊ ဌာန်နှစ်ဖြာ သံသယတောင်၊ ဒန္တဇာဆိုသည့်ထကို၊ စွဲမှတ်ပမင်း။

အမေးပုစ္ဆာ၌ “တာလု ဒန္တာနှင့်၊ ဌာန်နှစ်ဖြာဆိုင်သည့်ထတောင်၊ ဘယ်ဌာတ်တုံး”
ဟူ၍အမေးပါလာ၏။ တာလုဌာန်၌ ဌာနအက္ခရာမဖြစ်သင့်သောကြောင့် တာလု
ဒန္တဟုမဆိုသင့်။ “မုဒ္ဒ ဒန္တာနှင့်၊ ဌာန်နှစ်ဖြာဆိုင်သည့်ထတောင်၊ ဘယ်ထတုံး”
ဟူ၍သာဆိုသင့်သည်။ သတိမန္တစသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော ရှေးရှေးသော
ကျမ်းပြုဆရာတို့ပင်လျှင် သတိတော် ချွတ်ယွင်းကြသောအရာ စဉ်းငယ်ရှိပေ
သေးသည်။

ဤဝသတော ဥတ္ထ-ဟူသောသုတ်၌ အချို့သောသုတ်တို့သည် ဝသတော ဥဋ္ဌ-
ဟု မုဒ္ဒဇနှင့်ရေးကြ ရွတ်ကြ ပြောဆိုကြ၏။ အချို့သောသုတ်တို့လည်း ဝသတော
ဥတ္ထ-ဟု ဒန္တဇ “ထ” နှင့်ရေးကြ ရွတ်ကြ ပြောဆိုကြ၏။ သို့အထူးထူးအပြားပြား
ပြောဆိုကြငြားသော်လည်း ဤကစွည်းကျမ်းသည် ကလာပ်၊ သွရသတိ၊ ပါဏိ
နိ၊ မုဒ္ဒဗောဓစသော လောကီသဒ္ဓါကျမ်းတို့ကို မှီငြမ်းပြု၍ စီရင်သောကျမ်းဖြစ်
သည်။ အချို့အချို့သောအရာ၌ ထိုလောကီကျမ်းတို့က သုတ်အတိုင်းပင်
ကစွည်းကျမ်း၌ သုတ်တည်လေသည်။ ပါဠိတော်နှင့် မလျော်ကန်သည်ကိုသာ

ချန်ထား၍ လျော်ကန်သမျှကို အကုန်ယူလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကစွည်းကျမ်းကား လောကီသဒ္ဓါကျမ်းသာလျှင် မူလဘူတ ပဘဝဖြစ်သည်။

ထိုလောကီသဒ္ဓါကျမ်း၌လည်း တာလုဇ သ၊ မုဒ္ဓဇ သ၊ ဒန္တဇ သ-ဟူ၍ သသုံးလုံးရှိသည်။ ထိုသုံးလုံးတို့တွင် တာလုဇ သ၊ မုဒ္ဓဇ သ-အဆုံးရှိသော ဓာတ်နောင် တ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ဌာနာသန္တဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဌာန်တူဖြစ်သောကြောင့်၎င်း မုဒ္ဓဇ ဌအပြုကို စီရင်ကြသည်။ ဒန္တဇ သ ဆုံးသော ဓာတ်နောင် တ-ပစ္စည်းကို ဌာန်တူဖြစ်သောကြောင့် ထအတိုင်း ဓာတ်နှင့်သို့ကပ်၍ စီရင်ကြသည်။ ကစွည်းကျမ်း၌ကား သာသနာတော်နှင့် မလျော်သောကြောင့် တာလုဇ မုဒ္ဓဇ သနှစ်လုံးကိုပယ်၍ ဒန္တဇ သတလုံးကိုသာ ထားလေသည်။ သို့ပင် ထားသော်လည်း အစီအရင်သို့ရောက်လျှင် လောကီသဒ္ဓါကျမ်းက တာလုဇ မုဒ္ဓဇ သ ဆုံးသော ဓာတ်တို့၌သာလျှင် မုဒ္ဓဇ ဌအပြုကို စီရင်သည်။ ဒန္တဇ သ-ဆုံးသော ဓာတ်၌ ဒန္တဇ ထ-အပြုကို စီရင်သည်။ ထိုတွင် ဒိဋ္ဌ နုဋ္ဌ ဒဋ္ဌစသော ပုဒ်တို့သည် လောကီကျမ်းက တာလုဇ သ-ဆုံးသော ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသည်။ ကဋ္ဌ ကုဋ္ဌ တုဋ္ဌ စသောပုဒ်တို့သည် လောကီကျမ်းက မုဒ္ဓဇ သဆုံးသော ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသည်။ ဝတ္ထ၊ ဝတ္ထု၊ လက်၊ တတောင်၊ ဆင်နာမောင်း။ ဟတ္ထနက္ခတ်ဟော ဟတ္ထစသောပုဒ်တို့သည် လောကီကျမ်းက ဒန္တဇ သ-ဆုံးသော ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသည်။

ထို့ကြောင့် သဒ္ဓတ္ထောမ မဟာနိဓိမည်သော လောကီအဘိဓာန်၌ “ဟတ္ထ၊ ပုံ၊ ဟသ၊ တန်၊ နုဏ္ဍ၊ ဒေဟာဝယဝေ၊ စတီဝီရတျဂုံ လပရိမာဏေ ၊ ဟတ္ထိရုဏ္ဏေစ၊ အဂ္ဂိနျာဒိမုတြယောဒ ဝေနက္ခတြေ၊ ပုံ၊ ဩ” ဟုမိန့်ဆိုလေသည်။ သာသဓာတ်၌ကား ဒန္တဇ သ-ဆုံးသော ဓာတ်ရင်းဖြစ်ငြားသော်လည်း မုဒ္ဓဇဓာတ်မည်သော သဒ္ဓါကျမ်း၌ “ကိုလတ်၊ ဣတော သတ်သးဗော” အစရှိသော သုတ်ဖြင့် ဒန္တဇ သာသ၏ မုဒ္ဓဇ သာသအဖြစ်ကို စီရင်ပြန်သောကြောင့် ကစွည်းကျမ်း၌ “သာသဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌော စ” ဟူသော သုတ်ကိုတည်၍ အနုသိဋ္ဌောပုဒ်ကို စီရင်တော်မူသည်။ မုဒ္ဓဇ သအဖြစ်သို့ မရောက်သော သာသဓာတ်ကား “သာသာဒိဟိရတ္ထု” ဟူသော သုတ်ကိုတည်၍ သတ္တာ စသော ပုဒ်ကို စီရင်တော်မူသည်။ ဤသို့ လောကီကျမ်းနှင့်ညီစွာ ကစွည်းကျမ်းအစီအရင်လာသောကြောင့်၎င်း၊ ဝသဓာတ်၏ ဒန္တဇ သ ဆုံးသော ဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ဝသတော ဥတ္ထဟု ဒန္တဇ ထ နှင့်သာ ရှိသင့်သည်။

ဥဒါဟရုဏ်၌လည်း ဝဿဝုတ္ထောဟူ၍ ဒန္တဇ ထနှင့်သာ ရှိသင့်သည်။ ထို့ကြောင့် ရူပသိဒ္ဓါကျမ်း(၃၇၆) ၌-

ဝသ နိဝါသေ၊ ဝသံ အဝသိတိ အတ္ထေ တပစ္စယော။ သကာရန္တ-
တ္တာ သာဒိသန္တဣစ္စာဒိနာဠာဒေသေ သမ္ပတ္တေ တဿတိ အဓိကာဓော၊
သာဒိတိ စ။ ဝသတော ဥတ္ထ။ ဝသဣစ္စေတသ္မာ ဓာတုမ္ဘာ ပရဿ
တကာရဿ သဟာဒိဗျဉ္ဇနေန ဥတ္တာဒေသော ဟောတိ၊ သရလောပါဒိ။
ဝသံ ဝုတ္တော ဝုတ္တာ၊ သာ၊ သရလောပေါတိ အာဒိသုတ္တေ ဟဂ္ဂဟဏ-
တော ပုဗ္ဗလောပါဘာဝေ အဓိဝတ္တာ ဒေဝတာဝတ္ထဗ္ဗန္တိ အာဒိသု ပရ-
လောပေါ။—

ဟု ဒန္တဇတ္ထနှင့် မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ ဤတွင် အဓိဝတ္တာ ဒေဝတာ စသော
ဥဒါဟရုဏ်ကို ထောက်၍လည်း “ဝသတော ဥတ္ထ” ဟူသော သုတ်၏ဒန္တဇတ္ထ-
အဖြစ်သည် အလွန်တရာ ထင်ရှားလေ၏။ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော စသော ကမ္မဝါစာ
ပါဠိ၌လည်း ဒန္တဇတ္ထအဖြစ်ကို ယုံမှားမရှိ မှတ်သင့်၏။

ဒုလ္လဘာယံ ဝိနိစ္ဆယော သာဓုကံ မနသိ ကာတဗ္ဗော။

၇၆။ ဆသတ္တတိမပုစ္ဆာ

ကမ္မဝါစာ ပါဠိ၌၊ ခမတိပုဒ်နေ၊ စာတွေကလွန်များ။ ။မဒ္ဒေဘော်၊ ရှိမဲ့လျော်
မလျော်လို့၊ ရွှေကိုယ်တော် သဒ္ဒါတတ်ကယ်၊ ဆုံးဖြတ်ပါလား။

၇၆။ ဆသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

ကမ္မဝါစာပါဠိ၌၊ ခမတိပုဒ်နေ၊ စာတွေကလွန်များ။ ။မဒ္ဒေဘော်၊ ရှိမှပင်
လျော်မည်လို့၊ ရွှေမြို့တော် သဒ္ဒါတတ်ကယ်တို့၊ ဆုံးဖြတ်ကြသား။

ကမ္မဝါစာပါဠိ၌ “ခမတိ” ဟူသော ဤပုဒ်ကို သဒ္ဒါပါရဂူ တံခွန်ထူသော
ဆရာကြီးတို့သည် မဒ္ဒေဘော်နှင့် သင့်သည်ဟု မိန့်ဆိုဆုံးဖြတ်ကြကုန်၏။ ၎င်း
ပုဒ်၏ မဒ္ဒေဘော်သင့်ကြောင်း သဒ္ဒါယုတ္တိကိုလည်း ဤသို့မှတ်ပါ။ ၎င်းခမတိပုဒ်
သည် “ယဿာယသ္မတော” ဟူသော ဆဋ္ဌကတ္တားကိုထောက်၍ ကမ္မရုပ်ဖြစ်သင့်
သည်။ ကမ္မရုပ်ဖြစ်ကလည်း “န မေ ရုစ္စတိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ဥလုကံဿာဘိသေစနံ”
ဟူသော ကာကောလုကဇာတ်၌ ရုစ္စတိပုဒ်ကဲ့သို့ ခမုဓာတ်နေောင် ယပစ္စည်းကို
ပုဗ္ဗရုပ်ပြု၍ ခမတိဟူ၍သာ ပြီးသင့်သည်။

ယဿာယသ္မတော၊ အား။ နာဂဿ၊ ၎င်း။ ဥပသမ္ပဒါ၊ သည်။ ခမတိ၊ ခံ၏။
ဤသို့ ယောဇနာ၍ ခမုဓာတ်၏ သဟနတ္ထ ကတ္တရုပ်ဖြစ်သင့်သည်ဟူ၍အံ့၊
မဟူသင့်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဤအရာ၌ ခမုဓာတ်၏ ရုစ္စနတ္ထဖြစ်သင့်သော

ကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဝိမတိဋ္ဌိကာ၌ “ခမ္မတိတိ ရုစ္စတိ”ဟု ဖွင့်၏။ နှစ်သက်ခြင်းဟူသည်လည်း ပုဂ္ဂလဗျာပါရဖြစ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်သာလျှင် ကတ္တားဖြစ်သင့်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကတ္တားဖြစ်ကလည်း ဥပသမ္ပဒါပုဒ်သည် စင်စစ် ကံဖြစ်သင့်သည်။ ကံဖြစ်ကလည်း ခမ္မတိပုဒ် ကမ္မရုပ်ဖြစ်၍ ယ-ပစ္စည်းမကင်းရာ၊ ယ-ပစ္စည်းမကင်းကလည်း ၎င်းယ-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရုပ်ပြု၍ အညထာနုပ္ပတ္တိအားဖြင့် ခမ္မတိဟူ၍ မဒေဘော်နှင့်သာ သင့်သည်။

၇၇။ သတ္တသတ္တတိမပုစ္ဆာ

ဗြဟ္မာဆို သည်တပုဒ်၊ ဟသံယုဂ်အနေမှန်၊ မသ္မေလှန်ထင်ရှား။ ။ဘယ်အသံ၊ ဘယ်လင်္ကာ ကာရန်လို့၊ ဘယ်ထုံးစံ ရွတ်ပံ့ရှိကို၊ ဘုန်းသိသင့်ငြား။

၇၇။ သတ္တသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဗြဟ္မာဆိုသည်တပုဒ်၊ ဟသံယုဂ်အနေမှန်၊ သ္မေမလှန်ထင်ရှား။ ။ဗိန္ဒုသံ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကာရန်၌၊ စပ်ဆိုဟန်ထုံးပံ့ရှိကို၊ ဘုန်းသိလျက်သား။

“ခြောက်ဆူတုံထွတ်၊ အနတ်နတ်တို့၊ ရိညုတ်ကျိုးနွံ၊ ဆုံးမခံလျက်၊ အဗြဟ္မာမာ၊ ဆဲခြောက်ရွာသား၊ ရပ်ရာခပင်း၊ တုံဝပ်ပြင်းသည်၊ သေဌ်နင်းမြတ်စွာ၊ တို့ဆရာကား” -

ဟူ၍ ပါရမီခန်း၌ စပ်ဆိုသော ထုံးစံရှိသည်ကို သိပါ၏ဟူလို၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကာရန်နှင့် စပ်သင့်လျှင် ကာရီ ကာရီယဖြစ်၍ ဝဂ္ဂန္တကာရန်စုနှင့်လည်း စပ်သင့်တော့သည်သာ။

“အကြိုက်အကြိုက်၊ ထိုပြည်၌လျှင်၊ အခိုက်အတန့်၊ အသန့်အရှင်း၊ ကျင်းပေစမြဲ၊ ဘေးလွဲဗြဟ္မာ၊ ဗေဒင်လာဟု” -

ဟူသော ဆုတောင်းခန်း၌လည်း ဗြဟ်နှင့် ဒင်၊ မာနှင့် လာစပ်သည်။

“ဆိုတုံသမ္မ၊ မြို့ဝတ္ထု၌၊ ဝိသုကမ္မ၊ ဗြဟ္မာစသား၊ သက္ကပါဏီ၊ သိကြားညီလျက်” -

ဟူသည်၌လည်း ကမ်နှင့် ဗြဟ်၊ မနှင့် စ-စပ်သည်ပင်။

၇၈။ အဋ္ဌသတ္တတိမပုစ္ဆာ

ဟောနည်းမှန်၊ တောဒည်းဉာဏ်အကုန်လေ့ပေတဲ့၊ ဂုဏ်ပတေ့ထုံး။ ။
ပထျာ၊ ဖြန့်နည်းတကြိမ်ဖြာတဲ့၊ ပိဂ်လာနိသျည်းကို၊ နည်းပြပဘုန်း။

၇၉။ အဋ္ဌသတ္တတိမဝိသဇ္ဇနာ

တောဒည်းဉာဏ်၊ ဟောနည်းမှန် သည်နယကိုလ၊ မှတ်ယူလိုအာသိသရှာတဲ့၊
ညီလှခင်ကြော့။ ။ပထျာ၊ ဖြန့်နည်းငယ် သွယ်ဖြာတဲ့၊ ပိဂ်လာနိသျည်းကို၊
သိလောကာ ဘွဲ့ကာစည်းလိုက်မယ်၊ နည်းမှတ်လေတော့။

နဋ္ဌဗ္ဗဏ္ဏေသု ပါဒေသု၊ သွာဒိတော ယောဏ္ဏဝါ သမေ။
သမေ လော သတ္တမော ယဿ၊ ဝိပုလာ ပိဂ်လာသ သာ။ (၁)

ယောဏ္ဏဝါသမေကို ယော အဏ္ဏဝါ အသမေဟု ပဒစ္စေဒပြု။

ဆဓာဂဏဝိကပေါပိ၊ ပတ္တာရုဒ္ဓိဋ္ဌကဿ စ။
နဋ္ဌဿ စ ဂဏကြိယာ၊ သင်္ချာဒ္ဓါနံ ဝသေန ဝါ။ (၂)

ဆဗ္ဗိဓာ ဝဏ္ဏဝတ္တိပိ၊ ပတ္တာရုဒ္ဓိဋ္ဌနဋ္ဌကာ။
ဂရုကြိယာဝုတ္တသင်္ချာ-ဝုတ္တအဒ္ဓါနယော တထာ။ (၃)

ဂဏကပေ ဝိပွကပေါ တု၊ ဓိရော ပိဂ်လဂါထိမံ။
လိက္ခာဒိပါဒေ အာဒိမိ၊ ဝိကပေကက္ခရံ ကရေ။ (၄)

ဒုတိယေတျက္ခရံ ဧဝံ၊ တတိယေ စတုတ္ထေကကံ။
သေသေသိဒန္တယေနော၊ ဝိကပေသောဋ္ဌသ ကရေ။ (၅)

တတော ဟေဋ္ဌာ ဂဇ္ဇာဒိဟိ၊ ဂလကာရေ ကမာ ကရေ။
ဂဏံ ပေက္ခိယ သေသေသု၊ မကာရာဒိ ယထာရဟံ။ (၆)

စတုပါဒေသွာဒျန္တေသု၊ ဂလကာရေ ဟေဋ္ဌာကရေ။
စတုသု အသနာဒိမ္မာ၊ ဝိသမေ ယောဏ္ဏဝါ တထာ။
သမေ တု တဇာာနော စ၊ ဟေဋ္ဌာသင်္ချံ နုရူပတော။ (၇)
[ဂဏဝိကပုဝိဓိ။]

ပတ္တာရေ ဂန္တုကာသင်္ချာ၊ ကော ပဋ္ဌမကပိကာ။
တံ တတ္ထက္ခရသင်္ချာဟိ၊ ဂုဏေ ဒုတိယိကာ မတာ။ (၈)

တံပိ ဒုထျဆသချံဟိ၊ ဂုဏေ ကတေ စတုတ္ထိကာ။
တံ စတုတ္ထဒ္ဓိသချံယ၊ သချံ ပဉ္စမိကာ မတာ။ (၉)

ဣစ္စာဒိနာ နယေနေဝ၊ ဝဇ္ဇေတောက ဂဏံ ပရံ။
နယဒက္ခေန ကာတဗျော၊ ယာဝ ပတ္တာရိကာ ဂုဏော။ (၁၀)

ဉာတုကာမေန ပတ္တာရ-သချံ ဝါဒိမိ ဒွက္ခရေ။
ဒုထျဆဂုဏသချံဟိ၊ ဂုဏေတွာ တံ တတော ပုန။ (၁၁)

စတုတ္ထဂဏဒ္ဓိသချံယ၊ ဂုဏေတွာ ပုန တံ တတော။
ပဉ္စမိကာယ သေသေဝံ၊ ဝဇ္ဇေတောက ဂဏံ ကမာ။
ဉာတဗျာ နယဒက္ခေန၊ သချံ ပတ္တာရနာမိကာ။ (၁၂)
[ပတ္တာရနယော။]

ဥဒ္ဓိဋ္ဌေကသချံ ဌတွာ၊ ဒ္ဓိဟိ သောဋ္ဌသမေ ဂုဏံ။
ကတွာ တတ္ထဿ ဂရုတ္တာ၊ ဟေဋ္ဌာ ဝဏ္ဏသချံ ဇဟေ။ (၁၃)

တံ တေသံ ပန္နာရသမေ၊ ဂုဏေတွာ စတုဂ္ဂဏေ ဟိ စ။
ဇဂဏေတ္တေတ္ထ တံ ဟေဋ္ဌာ၊ သေသဝဏ္ဏံ သချံ ဇဟေ။ (၁၄)

ဣစ္စာဒိနာ ဝဇ္ဇေတောက-ဂဏံ ယာဝါဒိကပိကာ။
ဂုဏေတွာ ဂဏသချံဟိ၊ ဟိတွာ သချံ ယထာရဟံ။
ဟေဋ္ဌက္ခရတ္ထိနော စေ န၊ သေသမေတ္တာဒိ ဥဒ္ဓိသေ။ (၁၅)
[ဥဒ္ဓိဋ္ဌနယော။]

နဋ္ဌေ တု ပုစ္ဆိတံ သချံ၊ သုတွာ ဝဏ္ဏဟိ အာဒိတော။
ဂေကသေသေ သုညေ စေလော၊ လက္ခေတဗျော နယညုနာ။ (၁၆)

သေသေသတိလဒ္ဓံ သေကံ၊ အသန္တေ ကေဝလံ ပုန။
ဒုတိယေ ဆဟိတံ ဘုတွာ၊ မာဒေကာဒိသေသေ ကမံ။ (၁၇)

ဣစ္စာဒိနာ နယေနေထံ၊ ဝဇ္ဇေတောကဂဏံ ပရံ။
ကတ္တဗ္ဗံ နယဒက္ခေန၊ ယာဝ အန္တဝိကပိကာ။
တတော ဂဏေ ဝိပဿိတွာ၊ ဒသေတဗျာ အယံ ဣတိ။ (၁၈)
[နဋ္ဌနယော။]

ဂဏကြိယာယံ ဂလာနံ၊ ဋ္ဌဋ္ဌာနတ္ထာ ဂုဏံ ဋ္ဌဟိ။
ပတ္တာရံ ဒွိဟိ တံ ဘုတော၊ လဒ္ဒံ ဒိသ္မာန တေ ဝဒေ။ (၁၉)

မာဒိနံ စတုဋ္ဌာနတ္ထာ၊ ပတ္တာရံ စတုဂုဏိတံ။
တေသဉ္စ ဆပုကာရတ္ထာ၊ ဆဟိ ဘုတော လဒ္ဒံ ဝဒေ။ (၂၀)

ဣစ္စာဒိနာ နယေနေဝ၊ ဝိစာရေတွာ ဝိစက္ခဏော။
သဗ္ဗံ ကရေယျ ဝိတ္တာရ-ဘယေနာကထိတံ မယာ။ (၂၁)
[ဂဏကြိယာနယော။]

ဂဏသင်္ချာ နယော နာမ၊ ပတ္တာရေန သမော မတော။
အနုလောမပဋိလောမ-ဝသေနာပိ ဂုဏံ ကရေ။ (၂၂)
[ဂဏသင်္ချာနယော။]

အဒ္ဓါနယေ ဝဏ္ဏကေကော၊ ကတောဂုံလပမာဏိကော။
တေသန္တရံ ပျေဝံ ကတွာ၊ ပတ္တာရံ ဒိဂုဏေကုနာ။ (၂၃)

ဟောတျဂုံလသင်္ချာတံ တု၊ ဒွါဒသဟိ ဘေဏံ ကရေ။
လဒ္ဒံ ဝိဒတ္ထိတံ ဒွိဟိ၊ ဘုတော လဒ္ဒံ တု ရတနံ။
ဣစ္စာဒိနာ နယေနေဝ၊ ကရေ တံ ယာဝ ယောဇနာ။ (၂၄)
[ဂဏအဒ္ဓါနနယော။]

ဝဏ္ဏဝတ္တိနယော နာမ၊ ဝုတ္တော ဝုတ္တောဒယေပိ စ။
ယသ္မာ ယသ္မာ ဝိဇာနေယျ၊ တတ္ထ နယေနေဝေတံတိ။ (၂၅)

၇၉။ ကျော့နာသိတိမပုစ္ဆာ

သီဟတံသိဃံ ။ ။ဗိန္ဒုပါ မပါနှင့်၊ ဘုဇဂါ ဘုဝါဒိ၊ သိရိပုရံ။ ။သုရိယာ
သုရာပုဒ်ကယ်တို့၊ အာဒိဝုဇ်ဆံ မဆံ၊ သဗ္ဗံနှင့် သပွေ။ ။မာနနှင့် မာနဝါ၊ မိဉ္ဇ
မဉ္ဇာက၊ မြွေဆဗျာ ပထဗျံနှင့်၊ အာနံပါနံများ၊ ခြားပါ၏လော။

၇၉။ ကျော့နာသိတိမဝိသဇ္ဇနာ

သီဟနှင့် သိဃံ။ ။ဗိန္ဒုမပါဟု၊ သုရိယာဘုဝါဒိဇယ်တို့၊ စဝုဒ္ဓိရောက်သည်
မှန်၊ မြဲမှတ်ကေန်။ ။ပုရဘုဇဂါနှင့်၊ ပုဒ်သုရာ သိရိပုဒ်ကယ်တို့၊ အာဒိဝုဇ်မဆက်
ဆံ၊ သဗ္ဗံနှင့် ပုဒ်ကြွင်း။ ။မာနနှင့် မာဏဝါ၊ မိဉ္ဇ မဉ္ဇာက၊ အာနံပါနံများ၊
ခြားပါ၏ပင်း။

သီဟသဒ္ဓါ၌ ဟကာရန္တပစ္စည်းအရာ သသာရိဟော ဟူသောသုတ်။ သသတိ ဟိ သတိတိ သီဟော။ ကေသရိဟူသော ဥဒါဟရုဏ်ကို မောဂ္ဂလာန်ဆရာမိန့် သောကြောင့်၎င်း၊ မိဂေ ဟန္တု သံဝိဇ္ဇမာနာ ဤဟာ အဿာတိ ဝါ သီဟော။ သဟတိတိ ဝါ သီဟော ဟု အဘိဓာန်ဋီကာဆရာ မိန့်သောကြောင့်၎င်း သဗ္ဗိ- ရိယာပထေသု ဒဠ္ဇဝိရိယတ္တာ သုဠု ဤဟတိတိ သီဟော-ဟု သဒ္ဓနိတိ မိန့်သော ကြောင့်၎င်း၊ ဟိ သတိတိ သီဟော ဟူသော ဝဏ္ဏဝိပရိယာယ ဝစနတ္ထကို သာသနာတော်ကျမ်း လောကီကျမ်းဆရာတို့ ဆိုလင့်ကစား နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့ဟူ၍သာ မှတ်သင့်သည်။ လောကီကျမ်း၌ကား နိဂ္ဂဟိတ်နှင့်တကွရှိသည်။ သဘာဝနိရုတ္တိ မဟုတ်သောကြောင့် သဘာဝနိရုတ္တိစစ်ဖြစ်သော နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့ သီဟသဒ္ဓါကို သီစေ လိုသောကြောင့် သာသနာကျမ်းဆရာတို့ ယခင်ဝစနတ္ထကို ပြဆိုကြသည်။

သီသသဒ္ဓါ၌လည်း သိ သယေ၊ ဧတ္တာဘာဝေါ၊ သေတိ လဟံ ဟုတော့ ပဝတ္တတိတိ သိသံ အာသု ဟု မောဂ္ဂလာန် မိန့်သောကြောင့်၎င်း၊ သယတိတိ သိသံ။ သိ သယေ သပစ္စယောဟု အဘိဓာန်ဋီကာ မိန့်သောကြောင့်၎င်း၊ ပုဒ်ပါဌ်အက္ခရာကို ကောင်းစွာသုတ်သင်၍ သန့်စင်လှစွာ သီဟိဋ္ဌ်အက္ခရာဖြင့် သေချာပြုပြင် စက်တင်ပုံနှိပ်အပ်သော သီဟဠကရ မာဂဓအဘိဓာန်၌ နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့ သီသသဒ္ဓါရှိသောကြောင့်၎င်း ထို့ အတူ ဗင်္ဂရီ နာဂရီ အက္ခရာတို့ဖြင့် သေချာစွာ ပုံနှိပ်အပ်သော သဒ္ဓတ္ထောမ မဟာနိဓိအဘိဓာန်၊ သဒ္ဓကပ္ပဒုမအဘိဓာန်၊ သဒ္ဓတ္ထ ပကာသိကာ အဘိဓာန် ကျမ်းကြီးတို့၌ နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့ သီသသဒ္ဓါလာသော ကြောင့်၎င်း နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့ ဟူ၍သာ မှတ်သင့်သည်။

သူရိယာဟူသောပုဒ်၌ ၎င်းသီဟိဋ္ဌ်အက္ခရာအဘိဓာန်ဝယ် ဒီဃာဒိရိသော ကြောင့်၎င်း၊ လောကာနံ သူရဘာဝံ ဇနေတိတိ သူရိယော-ဟု အဘိဓာန်ဋီကာ မိန့်သောကြောင့်၎င်း အာဒိဒီဃပုံလိင် သူရိယသဒ္ဓါသည် နေ၊ မရိုးပင်၊ ဒါနော ဘိလူးဟူသော အနက်ကို ဟောသည်ဟု ယခင်လောကီအဘိဓာန် သုံးကျမ်းမိန့် သောကြောင့်၎င်း အာဒိဒီဃဟူ၍မှတ်၊ ဘူဝါဒိပုဒ်က ထင်ရှားလှ၏။

ပုရဟူသော ပုဒ်ကား ပု ပုရဏေ၊ ပုရ ပါလနေတိ စ၊ ပုဏာတိ ပုရတိ စ ရက္ခတိ ပရစက္ကာဒုဂ္ဂတာယာတိ ပုရံ။ ဝေ၊ အ၊ ပုရ အဂ္ဂမနေတိပိ ဓာတုတ္ထော-ဟု အဘိဓာန်ဋီကာမိန့်၏။ မသိသာလွန်း။ သီဟိဋ္ဌ်အက္ခရာအဘိဓာန်၌ ပုရံနဂရမိတ္ထိဝါ ဟု ရဿရိသောကြောင့်၎င်း၊ ယံတံ မူလ ပုရာပုရံ-ဟု ဇဂိုဏ်းအရာ၌ ထားသော ကြောင့်၎င်း၊ ယခင်လောကီအဘိဓာန်ကျမ်းတို့၌ နပုံလိင်ရဿအဖြစ်ကိုဆိုသော ကြောင့်၎င်း ပုရ-ဟု အာဒိရဿကိုမှတ်။

ဘုဇဂ-ဟူသော ပုဒ်၌လည်း ကစွည်းကျမ်းအဘိဓာန်ဋီကာတို့၌ ဒီဃ ရဿကို
 -ဝိသေသမဆုံးဖြတ်၊ ဝစနတ္ထပြုကာမျှသာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာတို့ အရေးအသား
 ဝယ် ဣဉ္ဇ-သရတို့သည် ဗျည်းနှင့် ယှဉ်သောအခါ ဒီဃ ရဿ အထူးအရှက်
 အပျက်အစီး အလွန်များသည်။ အမှန်အကန်ကိုလည်း အလွန်အသိခက်သည်။
 သီဟိုဠ်အရေးအသား၌ တချောင်းငင် နှစ်ချောင်းငင် အရေးထူးသောကြောင့်
 သိသာသည်။ ဗင်္ဂလီ-နာဂရီ အရေးအသားတို့၌ကား ဣဉ္ဇ နှစ်ပါးတို့၌ပင် ဒီဃ
 ရဿ အရေးအသား အလွန်ကဲ့သောကြောင့် အရောအရှက် အပျက်အစီးမရှိ၊
 အလွန်သိသာသည်။ အထူးအားဖြင့်ကား ပုဒ် ပါဠိ အက္ခရာ ဒီဃ ရဿစသည်
 တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်း တိုက်ဆိုင်တည်းဖြတ်ပြီးမှ စက်တင်ပုံနှိပ်အပ်သည်ဖြစ်၍
 ယုံမှားမဲ့ သံသယကင်းသင့်သော အရာချည်းဖြစ်သည်။ ဒီဃ ရဿ အရာ၌လည်း
 ပါဠိတော်နှင့် လျော်သည်ချည်းသာများသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုဇဂဟူသောပုဒ်
 ၌ ၎င်းကျမ်းတို့က ရဿချည်း ဆိုဆုံးဖြတ်ကြသောကြောင့် ရဿဟူ၍ မှတ်သင့်
 သည်။

သုရ-ပုဒ်၌ကား သေရည်ကို၎င်း၊ သေသောက်ခွက်ကို၎င်း ဟောသော်
 သဒ္ဒါဖြစ်အံ့၊ သုရာဟု ဥရဿနှင့် ဣတ္ထိလိင် သုရဓာတ် က-ပစ္စည်း။ ။ တနည်း-
 သုဓာတ် ရက်-ပစ္စည်း၊ နတ်ကို၎င်း နေကို၎င်း ပညာရှိကို၎င်းဟောသည်ဖြစ်အံ့၊
 သုရဟု ဥရဿနှင့် ပုလ္လိင်။ သုရှေးရှိသော ရာဓာတ်က-ပစ္စည်းဟု သဒ္ဒတ္ထောမ
 မဟာနိဓိ သဒ္ဒတ္ထပကာသိကာတို့၌ ဆို၏။ အမရကောသအဘိဓာန်၊ မာဂဓ
 အဘိဓာန်တို့၌ကား ဥရဿနှင့် ပုလ္လိင် သုရသဒ္ဒါ နတ်ဟော တနက်သာ လာ၏။
 သဒ္ဒကပ္ပဒမအဘိဓာန်၌လည်း နေဟော ပညာရှိဟော ဆိုသည်ကို ကေစိထိုး၏။
 ဦးဒီဃပုလ္လိင် သုရသဒ္ဒါကား နေ မရိုးပင်ပညာရှိဟောဟု သဒ္ဒကပ္ပဒမအဘိဓာန်
 ဆို၏။ မာဂဓအဘိဓာန်၌လည်း သူရောဝီရေ-ရဝိသူရေ ဟုလာ၏။ သဒ္ဒတ္ထောမ
 ၌လည်း ဦးဒီဃပုလ္လိင် သုရသဒ္ဒါ နေ မရိုးပင်ဟော ဖြစ်အံ့၊ သုဓာတ် ကြန်ပစ္စည်း
 ပညာရှိဟောဖြစ်အံ့၊ သုရဓာတ် က-ပစ္စည်းဟူ၏။

သီရိပုဒ်၌ကား သီဟိုဠ်အဘိဓာန်ဝယ် အာဒိရဿ အန္တဒီဃရှိသောကြောင့်
 ၎င်း၊ ကဘပုညေဟိတေဝိယတေ တေဝါသေဝတိတိ သီရိ။ ရော။ ဤစ
 ဟု အဘိဓာန်ဋီကာမိန့်သောကြောင့်၎င်း၊ “တဿပါဒေ နမဿိတွာ၊ သမ္ပုဒ္ဓဿ
 သီရိမတော”ဟု ဇဂိုဏ်းအရာ၌ အဋ္ဌကထာ ထားသောကြောင့်၎င်း အာဒိရဿ
 အန္တဒီဃဟုမှတ်၊ လောကီကျမ်းတို့၌ကား ဩဟု ပေါင်းလျက်ရှိ၏။

သဗ္ဗနှင့် ပုဒ်ကြွင်းဟူရာ၌ ပုဒ်ကြွင်းဟူသည်ကား သဗ္ဗောပုဒ်တည်း၊ ဤတွင်
 သကလတ္ထဝါစက သဗ္ဗသဒ္ဒါကား ဩဠေ တတိယက္ခရာ လိင်သုံးပါး၊ သဗ္ဗနာမ်၊
 နာမနာမ် နှစ်ပါးသင့်၊ ဗပစ္စည်းအရာ ဂရသရာဒီဟိဗောဟူသော မောဂ္ဂလာန်

သုတ်၌ သရတိ ပဝတ္ထတိတိ သဗ္ဗော၊ သကလောဟုမိန့်၏။ အဘိဓာန်ဋီကာ၌ လည်း “သရတိတိ သဗ္ဗံ ဝေါ၊ရဿ စ ဝေါ”ဟုမိန့်၏။ သီဟိုဠ်ဗင်္ဂလီ နာဂရိတို့၌ လည်း တတိယက္ခရာနှင့်လာ၏။ မြေဟော သပ္ပသဒ္ဓါ၌ကား ဩဠေ ပထမက္ခရာ ဟုမှတ်။

သပ္ပ ဂတိမိ သပ္ပတိ၊ ပရိသပ္ပတိ၊ သံသပ္ပန္နော ဂစ္ဆတိတိ သပ္ပေါ။အဟိ။(သဒ္ဓ နိတိ။)

သီဟိုဠ် ဗင်္ဂလီ နာဂရိအဘိဓာန်တို့၌လည်း ပထမက္ခရာနှင့် ဆိုဆုံးဖြတ်ကြ ကုန်၏။

မာနသဒ္ဓါ၌ ဒန္တဇ နအက္ခရာ၊ မာဏဝသဒ္ဓါ၌ မုဒ္ဓဇ ဒန္တဇနှစ်ချက်သင့်။

မနုဇော အပစ္စံ မာနဝေါ၊ နကာရဿ ပန ဣကာရေ ကတေ မာဏဝေါ။ပ။ ဝေပေတ္ထ ဝဒန္တိ ဒန္တဇနကာရသဟိတော မာနဝသဒ္ဓေါ သဗ္ဗသတ္တသံဓာရဏ-ဝစနော။ မုဒ္ဓဇဏကာရသဟိတော ပန မာဏဝသဒ္ဓေါ ကုစ္ဆိတမဇ္ဇာ-ပစ္စဝစနောတိ။ (သီလက္ခန်ဋီကာသစ်။၁။၇၀)

မနုဇော အပစ္စံ မာနဝေါ။ မာဏဝေါ ပျတြ၊ ဣဝေါ။ (အဘိဓာန်ဋီကာ။)

ဗင်္ဂလီ နာဂရိ အဘိဓာန်သုံးကျမ်းတို့၌လည်း ဒန္တဇ မုဒ္ဓဇနှစ်ချက်ဆို၏။

ပုစ္ဆာ၌ မိဉ္ဇ မဉ္ဇာကဟု ပထမက္ခရာနှင့်ချည်း အမေးပါ၏။ ထိုသို့ ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း ပထမက္ခရာနှင့်အရှိများ၏။ သို့သော် ခြင်ဆီအနှစ်အဆန်း ဟော မိဉ္ဇသဒ္ဓါ၌ တတိယက္ခရာနှင့် မှတ်ရမည်။ သီဟိုဠ်အက္ခရာပုံနှိပ်အဘိဓာန် ၌မိဉ္ဇဟု တတိယက္ခရာရှိသောကြောင့်၎င်း၊ မိဒိ သွေဟေဟူသော ဓာတုတ္ထကို ဗင်္ဂလီ နာဂရိ အဘိဓာန်တို့၌ မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ဣကာရန္တဓာတ်အရာ နိဂ္ဂဟိတ်လာမြဲလာ၍ ဒအက္ခရာကို ဇပြု၍ ပြီးသောဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း တည်း။

သုတ်မဟာဝါ မဟာနိဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း “သိနေရုံ ဘိန္ဒိတော မိဉ္ဇံ နိဟရိတုံ ဝါယာမမာနော ဝိယ”ဟု တတိယက္ခရာ ဇနှင့်ပင် ရှိသည်။လောကီကျမ်း တို့၌ကား ခြင်ဆီဟော မဇ္ဇန်သဒ္ဓါဟု ဣ အက္ခရာမဲ့ ဇဒ္ဓေဘောနှင့် ဗျဉ္ဇန္တသဒ္ဓါ လာ၏။ ဤသို့ လောကီကျမ်းလာသည်ကို စွဲ၍လည်း ယောမြို့စား အတွင်းဝန် ဟောင်းက ရိုးတွင်းခြင်ဆီဟော အဋ္ဌမဇ္ဇံလိုသည်ဟု ဆို၏။ လောကီကျမ်း သာသနာတော်ကျမ်းတို့သည် အချင်းခပ်သိမ်း အလုံးစုံမတူနိုင်ကြ၊ သို့ဖြစ်၍ ဆိုခဲ့သော အဆုံးအဖြတ်အတိုင်းသာ မှတ်သင့်သည်။

မဉ္ဇသဒ္ဓါ၌ ပထမက္ခရာတည်း “မစိ ဓာရဏုစ္ဆာယပူဇနေသု၊ ဥစ္ဆာယေ မလဟရဏံ မဉ္ဇတိ မဉ္ဇော။” (သဒ္ဓနိတိ။ ဓာ-၃၃)

မစိ ဓာရဏောစ္ဆာယသံပူဇနေသု၊ ဘူဝါဒိ။အ။(အဘိဓာန်ဋီကာ။၂၁၅)

မစိ ဥစ္စတာကရဏေ၊ ဓာရဏေ ပူဇာယဉ္ဇ သကံ။ ဒိပ္ပေါ။ အကံ။ အာံ။ အာတံ။ (သဒ္ဓတ္ထောမ မဟာနိဓိကျမ်း။)

မစိ ဥစ္ဆာရဒါရဏစွာဘာသု။ ဥစ္ဆာ၊ ယော။ ဥစ္ဆိဘာဝေါ။ (သဒ္ဓကပ္ပဒုမ ကျမ်း။)

အမေးပုစ္ဆာ၌ မိဉ္ဇမဉ္ဇာက၊ မြွေဆဗျာ ပထဗျံနှင့်၊ အာနံပါနံများ၊ ခြားပါ၏ လောဟု မေး၏။

အဖြေ၌ မိဉ္ဇမဉ္ဇာက၊ အာနာပါဏံများ၊ ခြားပါ၏မင်းဟု ဖြေရာ လက်၌ “မြွေဆဗျာ ပထဗျံ” ဟူသော ပုဒ်မပါ။ ဤသို့ မပါခြင်းသည် ခြားပါ၏ဟူသော စကားကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့်၎င်း၊ ထိုနှစ်ပုဒ်တို့၏ မကွဲမခြား တတိယက္ခရာချင်းတူသော အဖြစ်ကို သိစေလိုသောကြောင့် ချန်၍ အချင်း ခပ်သိမ်း မတူကွဲပြား ထူးခြားသောပုဒ်တို့ကိုသာ ထုတ်လိုက်သည်။ ။ဤတွင် ဒုကနိပါတ် ခန္ဓဇာတ်၌၎င်း။ စတုကအင်္ဂုတ္တိုရ်အဟိဆုဇာသုတ်၌၎င်း၊ စူဠဝါခန္ဓက ပါဠိတော်၌၎င်း၊ ပရိတ်ကြီးပါဠိ၌၎င်း ဆဗျာပုတ္တေဟိ ဟူ၍ တတိယ ဗအက္ခရာ နှင့်ချည်း ရှိကြသည်။ အဋ္ဌကဘာ ဋီကာတို့၌ ပုဒ်ကိုသုတ်သင်၍ အထူးမဖွင့် မဆိုကြ။ ဆိုကြောင့် ပါဠိတော်ရှိတိုင်း မှတ်သင့်သည်ဖြစ်၍ ပထဗျံ ဟူသော ပုဒ်နှင့် တတိယ ဗအက္ခရာချင်းတူသည်ဟူ၍ မှတ်သင့်သည်။

အာနံပါဏံ ဟူသောပုဒ်တို့၌ကား ထိုထိုပေတို့၌ အထူးထူးအပြားပြား အားဖြင့် ဒန္တဇ နှင့် အာနံဟူ၍၎င်း၊ မုဒ္ဓဇ ဇာနှင့် အာဏံဟူ၍၎င်း၊ ထိုအတူ အပါဏံဟူ၍၎င်း၊ အပါနံဟူ၍၎င်း ရှိကြ၏။ သိဟိန္ဒူအက္ခရာပုံနှိပ်အဘိဓာန်၌—

“အထော အပါနံ ပဿာသော၊ အဿာသော အာနမုစ္စတေ”

(အဘိဓာန် ၃၉-ဂါထာ)ဟု ရှိ၏။

ဋီကာ (ဓာန်၊ဋီ။၄၁)၌ကား—

ဒွယမန္တောပဝိသနကဝါတေ။ အာနံ ဝုစ္စတိ ဗဟိနိက္ခမနဝါကော၊ တတော အပဂတမပါနံ။ အဿာသတော အပဂတော

သော။ ဒွယံ ဗဟိနိက္ခမနဝါတေ။ အာဒိမိ ပဝတ္ထော သာသော
အဿာသော။ အာနန္တိ ပါဏန္တုနေနေတျာနံ။ အာဒိမိ ပဝတ္ထံ
အာနံ အာနံ၊ ကေဿာကာရဿ လောပေါ—

ဟု မိန့်ဆို၏။

အန ပါဏနေ။ ပါဏနံ သသနံ။ အနတိ။ အာနံ၊ ပါနံ။ တတ္ထ အာနန္တိ
အဿာသော။ ပါနန္တိ ပဿာသော။ ဧတေသု အဿာသောတိ ဗဟိနိက္ခ-
မနဝါတော။ ပဿာသောတိ အန္တောပဝိသနဝါတောတိ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ
ဝုတ္တံ၊ သုတ္တန္တအဋ္ဌကထာသု ပန ဥပ္ပုဋိပါဋိယာ အာဂတံ (သဒ္ဓနိတိ၊ ဓာ။ ၁၁၅)

အဏ။ ဇိဝနေ။ ဒိဝါ။ အတွ။ ။နေ။ အကံ။ သေဋ္ဌ။ အဏျတေ။
အန။ ဇိဝနေ။ ဒိဝါ။ အာတွ။ အကံ။ သေဋ္ဌ။ အနျတေ။ သဒ္ဓတ္ထောမ
မဟာနိဓိဓာတ်ပြ။ အာန။ ပုံ။ အာနိတျနေန။ အာအန။ ကရဏေက္ခိပ်။
အန္တးဿိတသံျ ပြာဏဝါယေား နာသိကာယောစ္စသေ။ ၎င်းကျမ်းနာမ်ပုဒ်ပြ။

ဤ၌ အာနဖြင့် ပုဒ်ကို၊ ပုံဖြင့် လိင်ကို၊ အာနိတျာနေနဖြင့် ဝစနတ္ထကို၊ အာဖြင့်
ရှေးရှိ ပုဒ်ကို၊ အနဖြင့် ဓာတ်ကို၊ ကရဏေက္ခိပ်ဖြင့် ဝိသယနှင့်တကွ ပစ္စည်းကို၊
အန္တး စသော ပါဌ်ဖြင့် အနက်ကိုပြသည်။

အန္တး၊ အတွင်း၌။ ဿိတသံျ၊ တည်သော။ ပြာဏဝါယေား၊ ထွက်သက်
လေ၏။ နာသိကာယ၊ နှာသီးဖျားဖြင့်။ ဥစ္စသေ၊ ထွက်သက်ရှုခြင်း၌။
ဤကား နောက်ဝါကျ၏အနက်။

ပြာဏံ။ ပုံ။ ပြ။ အန။ ဃည်။ ဣဒယသ္မေနာသာဂြဝတ္ထိနိ ဝါယော်။
(၎င်းကျမ်း)။

ဣဒယသ္မေ၊ ရင်၌တည်သော။ နာသာဂြဝတ္ထိနိ၊ နှာသီးဖျားမှစ၍ ဖြစ်
သော။ ဝါယော်၊ ဝင်သက်လေ၏။ ဤကား အနက်။ အကြွင်းကို ရှေးနည်း
ဖြင့် သိ။ ။သဒ္ဓကပ္ပဒုမကျမ်းလည်း ၎င်းနည်းလား၏။ ။ဤသို့ လာသော
သာသနာတော်ကျမ်း၊ လောကီကျမ်း နှစ်ရပ်ကို စပ်ဟပ်နှိုးနှော၍ အာန
သဒ္ဓါ၌ ဒန္တဇ နအက္ခရာသာ။ ပါနသဒ္ဓါ၌ ဒန္တဇ မုဒ္ဓဇနှစ်ချက်သင့်ဟု မှတ်ရမည်။

၈၀။ အသိတိမပုစ္ဆာ

မကျေတဲ့အကြေ။ ။ကျူးအိမ်ရာကာမကြူး၊ ထူးတဲ့ဖြစ်ထွေ။ ။မြည်သံသာ
ယောင်ကျူးငယ်က၊ ရိုက်ကြူးတို့မူအနေ၊ ဥပဒေဝေခွဲ။ ။မြန်မာမူ ဘယ်နည်း

ဘယ်ဟန်ကုလို့၊ အသံတူ ရစ်ပင့်ခြားပါလိမ့်၊ ကဲ့ပြားဟန် မှတ်မထွေးရအောင်၊
ခွဲထားဉာဏ် နတ်ကလေးပေမို့၊ မေးလိုက်သံဘဲ။

၈၀။ အသိတိမဝိသဇ္ဇနာ

မကျေတဲ့အကြေ။ ။ကျူးအိမ်ရာကာမကြူး၊ ထူးတဲ့ဖြစ်ထွေ။ ။မြည်
သံသာ၊ ယောင်ကျူးငယ်က၊ ရိုက်ကြူးတို့မှအနေ၊ ဥပဒေဝေခွဲ။ ။ရှေးမြန်မာ၊
ပညတ်ဝေါဟာ၌၊ သင်္ကေတာ အမှတ်အားသာဖြင့်၊ နောက်သား နောင်လာ
လူတို့၊ အသံတူ ရစ်ပင့်ခြားလို့၊ ခွဲထားဉာဏ် မှန်မမှားရအောင်၊ ကဲ့ပြားဟန်
စည်းနယ်သားတယ်၊ ထားကြသည့်နဲ့။

ဤပင့်နည်း ရစ်နည်းမှာ ရှေးသူဟောင်းတို့ ခေါ်ဝေါ် ပညတ် ရေးသား
အပ်သော အခေါ်အဝေါ် အရေးအသား၌သာလျှင် နောက်နောက်သော
သူတို့သည် အမှတ်သင်္ကေတအားဖြင့် အသံတူ အရစ်အပင့်ခြား၍ ခွဲထား
စပ်ဆိုကြသည်။ မည်သို့သော အကြောင်းကြောင့် ဘယ်ဝေါဟာရကို ရစ်ရ
သည်၊ ဘယ်ဝေါဟာရကို ပင့်ရမည် ဟူ၍ အကြောင်းထူး ဝိသေသမရှိ။ ရှေး
သူဟောင်းတို့ အရေးအသား ဝေါဟာရနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ထိုသူတို့၏
နည်းကိုလိုက်၍ ရေးသားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ ထိုရှေးသူဟောင်းတို့လည်း
တဦးနှင့်တဦး အဆိုမညီ ကဲ့ပြားကြသည့်အရာလည်း အများပင် ဖြစ်တော့သည်။

ကြက်သွန်နီဖြူ၊ ကြက်ကြက်ဆူလှိုက်၊ ကြက်ကြက်ရိုက်ကာ။ (ကဗျာ
သာရတ္ထ။)

စီစီကျက်ကျက်၊ အုတ်ကျက်ကျက်လျှင်၊ ကြက်နှင့်ကြောင်ဘား။ (ရွှေ
နားတော်သွင်း။)

သစ်ကျုတ်ကို ဝဏ္ဏဗောဓနသတ်အင်း အပင့်ပြု၏။
သဒ္ဒါကြုတ်နှင့်၊ သစ်ကြုတ်ကြုတ်ပင်၊ ရစ်လျှင်တသတ်”ဟု ကဗျာသာ-
ရတ္ထ၌အရစ်ပြု၏၊ ခြ ပိုးရွက်ို ဝဏ္ဏဗောဓန၌ အပင့်ပြု၏။

ရွှေနားတော်သွင်း၌ကား-ပျားပိုးရွခြ၊ မီးမှာချသို့-ဟု ခွဲထားစပ်၏။
အက်ကဲ့ခြခြ၊ ခြပိုးရွမှာ၊ ရစ်တို့ရာရှင့်-ဟု ကဗျာသာရတ္ထ၌ အရစ်ပြု၏။
မျက်ရည်ချူလည်း၊ ခြူဆွဲသောဟန်-ဟု ခွဲထား၍ ရွှေခြူကို အရစ်စပ်၏။
ဆွတ်ချူတံချူ၊ ရည်ရွယ်ချူ၍၊ ရွှေချူလည်ဆွဲ၊ စေးနဲချူချာ၊ ပင့်ရာ-
တထူး - ဟု ကဗျာသာရတ္ထ အပင့်ပြု၏။

ကခြေသည်ကို မြန်မာသံယောဂဒီပနီ၌ အရစ်ဆုံးဖြတ်၏။ ။ဘုံခန်း၌ကား-
လက်ရှစ်ကချေ၊ အထွေထွေလျှင်၊ ပင့်ချေတုန်တုန်-ဟု ခွဲထားအပင်စပ်၏။

ချင်းချင်းနီသည်ကို ဝဏ္ဏဗောဓန၌ အပင်ပြု၏။ ခြင်းကြားချက်ခြင်း၊ နီး
ခြင်းခြင်းနှင့်၊ ပြုခြင်းစသော၊ ဘောကိရိယာ-ဟု မဉ္ဇူသက သတ်ပုံ၌ အရစ်
ပြု၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရှေးသူဟောင်းတို့ အဆိုမညီ ကွဲပြားကြသော အရာ
လည်း အများပင် ဖြစ်တော့သည်။

ဂ၁။ ကောသိတိမပုစ္ဆာ

ရွှေပြည်တော်သာဝတ်ကို၊ သာရဝတ်လင်္ကာဆို၊ ဘဟာကိုမြော်တုံး။ ။
ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်၊ ဘုံခန်းဆရာတော်၏၊ အာဘော်ကို သမ္ဗန်စစ်ပါ၊ ကျမ်းဖြစ်တဲ့
ဘုန်း။

ဂ၁။ ကောသိတိမဝိသဇ္ဇနာ

ရွှေပြည်တော် သာဝတ်ကို၊ သာရဝတ်လင်္ကာဆို၊ ဗွီး-ကို မျှော်တွေး။ ။
နည်းလောကီ၊ ဗင်္ဂလီဆိုတဲ့ ကျမ်းမှာ၊ ရေဖခံ၊ ရကောက်သံ ထင်အောင်မှန်း
လို့၊ သဗ္ဗကို သဗ္ဗိ-ဟု ဆန်းတယ်၊ ကျမ်းနှင့် တပြေး။

သာဝတ္ထိဟူသောပုဒ်သည် သဗ္ဗအတ္ထဟူသော ပုဒ်မှ ဖြစ်သည်။ အတ္ထသဒ္ဒါ
ဓနဝါစက။

သဗ္ဗ ဓနမေတ္ထ အတ္ထိတိ ဝါ သာဝတ္ထိ၊ သဗ္ဗဿ သာဝေါ။ ဓနဝါစကော
အတ္ထသဒ္ဒေါ၊ ဣ။ (အဘိဓာန်ဋီကာ။၁၄၉။)

သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗုပကရဏံ၊ သာဝတ္ထိယံ သမောဟိတံ။
တသ္မာ သဗ္ဗမုပါဒါယ၊ သာဝတ္ထိတိ ပဝုစ္စတိ။

(မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ၊ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ၊ ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ။၉၄။)

သဗ္ဗဟူသောပုဒ်၌ ဗင်္ဂလီလောကီကျမ်းတို့၌။ သဗ္ဗိ-ဟု ရေဖနှင့် ပုဒ်ရင်းဖြစ်
သည်။ ၎င်းရေဖကို မြန်မာတို့ ဘတ်ရှတ်လျှင် သရဗ္ဗ-ဟူ၍ အသံထွက်သည်။
သာဝတ္ထိကိုလည်း ဗင်္ဂလီနည်းအားဖြင့် သာဝိတ္ထိ-ဆိုလိုသည်။ ၎င်းပုဒ်ကို မြန်မာ
တို့ ဘတ်ရှတ်လျှင် သာရဝတ္ထိဟု အသံထွက်သည်။ သည်ကိုမျှော်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်
ဘုံခန်းဆရာတော်က ရွှေပြည်တော် သာဝတ်ကို “သာရဝတ်”ဟု လင်္ကာစပ်ဆို
တော်မူသည်။

၈၂။ ဒွါသီတိမပုစ္ဆာ

အက္ခရာပေါင်းသုံးတွင်၊ နှောင်းတလုံးမကူ၊ ကျန်ဝဏ္ဏနှစ်ဆူ၊ တပုဒ်ယူရမ္ပ။ ။
ရှေ့တလုံးပယ်ပြန်၊ ကယ်အမှန် တပုဒ်ဘဲမလဲ။ ။သုံးလုံးကို အကုန်ပေါင်းလျှင်
လည်း၊ ၎င်းဖျတပုဒ်ခေါ်၊ အဟုတ်နှော်မှန်ဘဲ။ ။ထိုသုံးပုဒ်အနေ၊ အနက်ဝေ
ဘော်ခွဲက၊ မလွဲကြလေပါ။ ။အဘိဓာန်သုံးတန်ထွက်၊ တနက်ထည်းမှန်လှပါ
တော့သည်သာ။ ။ယင်းသည် ပုဒ်၏ လက္ခဏာ၊ မှတ်စရာပေစလောက်မို့၊
ရှာဖွေလောက်ပ အမှန်အကန်၊ ယွင်းဘောက်မပြန်။ ။ဝဇီရဂ္ဂ ထိန်ကြည်ဟန်
လို့၊ စိန်ပြည်တန် ဉာဏ်ကြီးဖျလေး။

၈၂။ ဒွါသီတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဥဒကံ စသည်ပုဒ်၊ မှန်အဟုတ်မှတ်ပါ၊ နှောင်းတလုံး ပယ်ခွါ၊ ကြွင်းသေသာ
တပုဒ်စွဲ။ ။စဝဏ္ဏချေပြန်လျှင်၊ မကျေကျန် ယင်းတပုဒ်ခွဲ။ ။သုံးလုံးကို
အကုန်စုလျှင်လည်း၊ ပုဒ်တခုမှည့်ခေါ်၊ ရှေးသူတော်ဖွင့်နဲ့။ ။ထိုသုံးပုဒ်အနေ၊
အနက်ဝေဘော်ခွဲက၊ မလွဲကြလေပါ။ ။ရေကိုသာ ပြိုင်ကာဟော၊ ဆိုင်ရာ
ဘောသင့်လှပေတော့သည်သာ။ ။အာဒိဝန်လက္ခဏာကို၊ မေးစရာ မကျန်
ကြွင်းအောင်၊ ထည့်ကာသွင်းအံ့ မသွေအမှန်၊ မြဲမှတ်ကေန်။ ။အဂ္ဂိနိနှင့်
ပညာဏ်ကို၊ စိန်ပြည်တန် ဉာဏ်ဆိုလောက်ပါငဲ့လေး။

ဥဒကံသဒ္ဓါ နှောင်းတလုံးပယ်၍ ဥဒ-သဒ္ဓါတပုဒ် ရေဟော၌—

နိလောဒံန မဇ္ဈတော၊ မဟောဒမိ၊ ဥဒဗိန္ဒုနိပါတေန၊ ဥဒကုမ္မောပိ
ပူရတိ-အစရှိသော ပါဠိတို့၌ မှတ်အပ်၏။

စဝဏ္ဏချေပြန်၍ မကျေကျန် ဒကသဒ္ဓါ တပုဒ် ရေဟောရာ၌ “န ဒဗ္ဗံ ဒက-
ရက္ခိနော” ဟူသော မဟော်ဇာတ်။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၃၁)။ “အဗ္ဗပက္ကံ ဒကံ သီတံ၊
သီတစ္ဆာယံ မနောရမံ” ဟူသော သသဇာတ်။ (ဇာ၊၁။၁၀၁)။ “ထလဇာ
ဒကဇာ ပုပ္ဖါ” စသော ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်။ (၃၁၃)။ “ဒကံ ကံ သလိလံ ဝါရီ” ဟူ
သော သဒ္ဓနိတိ။ “ပါနိယံ သလိလံ ဒကံ” ဟူသော အဘိဓာန်ပါဠိ (၈၁) တို့၌
မှတ်အပ်၏။ သုံးလုံးပေါင်း ဥဒကသဒ္ဓါ ရေဟော ထင်ရှား၏။

ဥဒကံ စသည်ပုဒ်ဟူရာ၌ အာဒျတ္ထသဒ္ဓါကို ဆိုသောကြောင့် အာဒိဝန်ကို
မေးဘွယ်ရှိရကား အာဒိဝန်လက္ခဏာကိုစသော ကဗျာကို မိန့်သည်။ ဤတွင်
အဂ္ဂိနိသဒ္ဓါ၌ နှောင်းတလုံးပယ်၍ အဂ္ဂိသဒ္ဓါ မီးဟောထင်ရှား၏။ အစတလုံး
ပယ်၍ ဂိနိသဒ္ဓါ မီးဟောရာ၌—

“တမေဝကဋ္ဌံ ခုဟတိ၊ ယသ္မာ သော ဇာယတေ ဂိနိ” ဟူသော ဒသကနိပါတ် စူဠဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကဇာတ် (ဇာ၊၁။၂၀၈)၊ စူဠဗောဓိစရိယပိဋကပါဠိ၊ ယသ္မာတိ ယတော ကဋ္ဌာ ဇာယတိ၊ တမေဝ ခုဟတိ။ ဂိနိတိ အဂ္ဂိ။ ၎င်း အဋ္ဌကထာ (၄။၂၇)။ ဆန္ဒာ ကုဋ္ဌိ အာဟိတော ဂိနိ၊ အထ စေ ပတ္ထယသိ ပဝဿ ဒေဝ” ဟူသော သုတ္တနိပါတ် ခနိယသုတ်။ (သုတ္တနိ။၂၇၂)၊

ဂိနိ ဂိနိ ဂိနယောတိ။ အာဒိနာ။ပ။ဝဒေ ဝိဒ္ဓ။ပ။
မာလံ ယထာအဂ္ဂိ-သဒ္ဓဿေဝ သုမေဓသော။

ဣတိ အလာဗုလာဗုသဒ္ဓါ ဝိယ အဂ္ဂိနိဂိနိသဒ္ဓါပိ ဘဂဝတော ပါဝစနေ ဒိဿန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗော-ဟူသော သဒ္ဓနိတိ ပါဠိတို့၌ မှတ်အပ်၏။

သုံးလုံးပေါင်း အဂ္ဂိနိသဒ္ဓါ မီးဟောရာ၌-အင်္ဂါရေ သန္တတေ သေန္တိ၊ အဂ္ဂိနိ သမ္ပုဇ္ဇလိတံ ပဝိသန္တိ။ (သုတ္တနိပါတ်ကောကာလိကသုတ် ပါဠိတော်။)

အထ လောဟမယံ ပန ကုမ္ဘိံ ၊
အဂ္ဂိနိ သမ္ပုဇ္ဇလိတံ ပဝိသန္တိ။
ပစ္စန္တိ ဟိ တာသု စိရရတ္တံ၊
အဂ္ဂိနိသမာသု သမ္ပုပ္ပလဝါတေ။

(သုတ္တနိ။၃၇၃)တို့၌ မှတ်အပ်၏။

ပညာဏသဒ္ဓါ၌ နှောင်းတလုံးပယ်၍ ပညာသဒ္ဓါဉာဏ်ဟော ထင်ရှား၏။ အစတလုံးပယ်၍ ဉာဏသဒ္ဓါလည်း ဉာဏ်ဟောထင်ရှား၏။ သုံးလုံးပေါင်း ပညာဏသဒ္ဓါ ဉာဏ်ဟောရာ၌-

သာဓု ဓမ္မရုစိ ရာဇာ၊ သာဓု ပညာဏဝါ နုရော။
သာဓု မိတ္တာနမဒြုဗ္ဗော၊ ပါပဿာကရဏံ သုခံ။-

ဟူသော ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်။ (ဇာ၊ ၂။၄၅)။

သုတွာန ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဘိက္ခု ပညာဏဝါ ဣဓ။ -

ဟူသော သုတ္တနိပါတ်(၃၀၈)ဝိဇယသုတ်။

တထာ ဟိ ဘန္တေ ဘဂဝတော သီလပညာဏံ။ -

ဟူသော ပဉ္စဂုံတ္တရ ပါဠိ(အံ၊ ၂။)တို့၌ မှတ်အပ်၏။

၇၃။ တေသိတိမပုစ္ဆာ

အက္ခရာလေးလုံးကို၊ စည်းရုံးလို့တဘန်၊ ဝေါဟာရ ဘာသာလျှန်၊ မြန်မာ ပြန်သည်အနက်။ ။နောက်နှစ်လုံးပုဒ်ကျန်၊ ဟောစရန် ၎င်းသို့ထွက်။ ။ ယင်းပုဒ်ကိုတထွေ၊ ပဒစ္စေဝေဝက်။ ။နောက်ပုဒ်မှာ သည်အနက်ပါတဲ

အဆက်ဆက်သူပေါ်လာ။ ။အဘိဓာန်ဋီကာပြု၊ ပြည်ပင်းယ အမတ်ကြီး
နည်းပါ။ ။ဆန်းနိုင်မျှ သည်ပုဒ်ဟာ၊ တို့ဆရာသဒ္ဒါတတ်ပေမို့၊ မကြာ
ဆတ်ဆတ် ကေနပါပင်၊ ညွှန်းနိုင်လိမ့်ထင်။ ။မအိန်စမ်းပါနှင့်၊ မိန်စမ်းဖျ
ဘုန်းပုခင်ငယ်၊ စတုရင်ဗိုလ်မင်းသို့လေး။

၈၃။ တေသီတိမဝိသဇ္ဇနာ

မုတ္တာမုတ္တဟု၊ လေးလုံးမျှအက္ခရာ၊ ဝေါဟာရမြန်ဘာသာ၊ အနက်မှာ
လက်နက်။ ။နောက်နှစ်လုံးမုတ္တမှာ၊ ဟောစရာ၎င်းသို့ထွက်။ ။ယင်းပုဒ်ကို
တထွေ၊ ပဒစ္စေဝေဝက်။ ။အမုတ္တာ သည်အနက်မှာလဲ၊ လက်နက်ပဲ ထွက်
ပြန်ချေ။ ။အဘိဓာန်ဋီကာပြု၊ ပြည်ပင်းယအမတ်ကြီးနည်းပေ။ ။ဆန်းနိုင်
မျှသည်ပုဒ်နေ၊ တို့မိတ်ဆွေထင်တဲတိုင်းမို့၊ မဆိုင်းမတူ ကေနထင်ထင်၊
ညွှန်းနိုင်သည်ပင်။ ။မအိန်လိုက်ပါဘူ၊ မိန်လိုက်ခဲ့ဘုန်းပုခင်ငယ်၊ စတုရင်
ဗိုလ်မင်းသို့လေး။

သခေပေနာယုခံ ဒသေတုမာဟ မုတ္တာမုတ္တာဒိ။ မုတ္တာမုတ္တ၌ အမုတ္တ၌
ပါဏိတော မုတ္တ၌ ယန္တမုတ္တဉ္စတိ သကလံ တံ အာယုခံ စတုဗ္ဗိခံ ဗဟုန္တမ္ပ
တဗ္ဗေဒါနတိဝတ္တနတော။(အဘိဓာန်ဋီကာ။)

ဤအဖြေလည်း အမေးနှင့်လျော်စွာသာ ဖြေလိုက်သည်။ ဤသဒ္ဒါ အနက်
တို့ကို အဘိဓာန်ဋီကာ၌သာ ပြသည်မဟုတ်ပါ။ စာကိုယ် (၄၇)၌လည်း -

မုတ္တာမုတ္တမမုတ္တ၌၊ ပါဏိတော မုတ္တမေဝ စ။
ယန္တမုတ္တန္တိ သကလံ၊ အာယုခံ တံ စတုဗ္ဗိခံ။ -

ဟူ၍ဆိုသည်။

၈၄။ စတုရသီတိမပုစ္ဆာ

သကလ ဝဇ္ဇဟု၊ ရွတ်ကြသည်ပုဒ်အရာ၊ သံသယစုဒ်တဖြာ၊ ပဒုဒ္ဒါပြုစမ်းပိမ့်၊
ရွှေကျမ်းတတ်ဆရာ၊ လျှောက်လိုက်သည့် စောဒနာကို၊ သောဓနာတော်မူသေး။ ။
နိဿရဏ နိဗ္ဗာနတွင်၊ နိဿရဏ ဆွယ်တိုးလာ၊ ဘယ်ကျိုးငှါ သွင်းခဲ့သလေး။ ။
၎င်းဖျပုဒ်အလို၊ ရုပ်ဝိဂြိုဟ်မျှော်တေး။ ။နှစ်ပုဒ်စပ်လို့ သမာသ်ဆိုလျှင်၊
ဘဟာလိုနက်ပေးလိမ့်၊ သဒ္ဒါရေးလွန်တဲ့ ဘုန်းကြွယ်။ ။နိရုတ်ကိုကျေသူပါမို့၊
ရွှေဗျူဟာ ဆိုတဲ့နည်းကို၊ နိဿယည်းကလေးများ ခံလိုက်ချင်စမ်းပါလှ
တယ်။ ။ကျောင်းတိုင်းကျက်တဲ့ အနက်နှယ်၊ တရုတ် သက်ဝယ်ဆိုတဲ့လား
မို့၊ စဉ်းစားလိုက်ပ ရွှေကိုယ်မြတ်စွာ၊ ကျမ်းတတ်ဆရာ။ ။အနက်ဟောလို့

ယောဇနာတယ်၊ သဘောပါအောင် မိန့်စမ်းပါတဲ့လေး။ ။တသက်ပြောလို့ ထောမနာမယ်၊ တကြောသာအောင် အိန့်စမ်းပါကဲ့ လေး။

၈၄။ စတုရာသီတိမဝိသဇ္ဇနာ

သကလ ဝဋ္ဋဟု၊ ရွတ်ကြသည်ပုဒ်အရာ၊ သံသယငြောင့်မဟာကို၊ နုတ်စိမ့်ငှါ ရည်မှန်းလို့၊ တင်ညွှန်းတဲ့ပုစ္ဆာ၊ လျှောက်လိုက်သည့် စောဒနာကို၊ သောဇနာမည်မကြွင်း။ ။နိဿရဏဝိသေသမှာ၊ နိဗ္ဗာနကျေးဇူးအင်ကို၊ ထူးထင်အောင်သွင်းခဲ့သမင်း။ ။အပါဒါန် သာဇနဖြင့်၊ နိဿရဏ ရင်းပုဒ်ကို၊ ကိတ်ဝိဂ္ဂိုဟ်ဟန်ခင်း။ ။နိဗ္ဗာန နောက်ပဒနှင့်၊ တုလျှာထွတ်ပြီးခါ၊ ဝိသေသနာနက်သွင်းလို့၊ မှန်မယွင်း မှတ်သင့်ဘွယ်။ ။အဒိဋ္ဌာမဟာမိတ်ကယ်မို့၊ ကြည်စိတ်ဖြူမေတ္တာနှင့်၊ ရွှေဗျူဟာဆိုတဲ့နည်းကို၊ နိဿယည်းပေးလိုက်ပါတယ်။ ။သဒ္ဓအတ္တနည်းနှစ်သွယ်၊ ယုတ္တိစမ်းဘွယ် ဉာဏ်ထောက်လှမ်းလို့၊ စူးစမ်းလိုက်တော့ သာကိန္ဓယ်လာ၊ နည်းသင့်မြတ်စွာ။ ။အနက်ဟောလို့ ယောဇနာတယ်၊ သဘောပါအောင် မိန့်လိုက်ပြီတဲ့လေး။ ။တသက်ပြောလို့ ထောမနာဘွယ်၊ တကြောသာအောင် အိန့်လိုက်ပြီကဲ့ လေး။

နိဿရတိ တေသ္မာတိ နိဿရဏံ။ ကိံ နိဿရတိ၊ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခံ။ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခဿ နိဿရဏံ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခနိဿရဏံ။ တဉ္စ တံ နိဗ္ဗာနဉ္စာတိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခနိဿရဏနိဗ္ဗာနံ။ ဤသို့ပြု။ ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ ယဒိဒံ နေက္ခမံ-ဟူသော ပါဠိ၏ သံဝဏ္ဏနာနှင့် လျော်စေ။ ဤသို့ပြုပြီး၍—

သကလ။ပ။ နိဗ္ဗာနဿ၊ အလုံးစုံသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲအပေါင်း၏ ထွက်မြောက်ရာ။ ဝါ၊ကင်းလွတ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။ ဆဋ္ဌိကံ သစ္စိကရဏ၌စပ်။ ဤသို့သော အတ္တယောဇနာကိုမှတ်ပါ။ နိဗ္ဗာန်၏ဝိသေသနကို ဤအရာဌာနမှ တပါးသော အရာဌာန၌ ဟောပြောတော်မူသည်ကား များလှစွာ၏။

၈၅။ ပဉ္စာသီတိမပုစ္ဆာ

ရှုပ်ထွေးလိမ့်၊ ယုဂ်လေးကြိမ် လီလီထပ်ပါတဲ့၊ သည်ကပ်အန္တရ။ ။ယခုဝယ်၊ မြတ်ဘုန်းမို့ ရွှေဉာဏ်ချယ်ပ၊ ဘယ်ယုဂ်ကယ် ဘယ်လောက် ဆန်းပြီလို့၊ မှန်းသိချင်လှ။

၈၅။ ပဉ္စာသီတိမဝိသဇ္ဇနာ

ရှုပ်ထွေးလိမ့်၊ ယုဂ်လေးကြိမ် လီလီထပ်ပါတဲ့၊ သည်ကပ်အန္တရ။ ။ခုခါကို၊ ကလိဆို ယုဂ်စဉ်ဖြောင့်လို့၊ လေးထောင့်ကိုးရာနှင့်၊ ကိုးဆယ်မှာ ခြောက်နှစ်စွန်းတယ်၊ ဆန်းပေါ့ညီလှ။

ဤ၌ ယုဂ်လေးပါး ဟူသော်ကား— “ကတတြေတာဒွါပရကလိဝ-
သေန စတုယုဂံ” ဟု အဘိဓာန်ဋီကာ (၆၇) မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ကတယုဂ်၊
တြေတာယုဂ်၊ ဒွါပရယုဂ်၊ ကလိယုဂ်ဟူ၍ လေးပါးတည်း။ ထိုလေးပါးတို့တွင်—

ကတယုဂ်၏ သင်္ချာအရေအတွက်ကား—

တတြ ကတယုဂဿ မာနုဿသင်္ချာယ ပမာဏံ မဋ္ဌဝိသတိသဟ-
ဿာဓိကာနိ သတ္တရသဝဿလက္ခာနိ။—

ဟု အဘိဓာန်ဋီကာ (၆၇) မိန့်သောကြောင့် နှစ်ပေါင်း တသန်းခုနစ်သိန်း
နှစ်သောင်း ရှစ်ထောင် အရေအတွက် ရှိသည်။

တြေတာယုဂ်၏ အရေအတွက်သင်္ချာကား—

တြေတာယ ဆန္ဒဝုတိသဟဿာဓိကာနိ ဒွါဒသဝဿလက္ခာနိ။—

ဟု ၎င်းဋီကာ (၆၇) မိန့်သောကြောင့် နှစ်ပေါင်း တသန်း နှစ်သိန်း ကိုး
သောင်း ခြောက်ထောင် အရေအတွက် ရှိသည်။

ဒွါပရယုဂ်၏ အရေအတွက်ကား—

ဒွါပရဿ စတုသဋ္ဌိသဟဿာဓိကာနိ အဋ္ဌဝဿလက္ခာနိ။—

ဟု ၎င်းဋီကာ (၆၇) မိန့်သောကြောင့် နှစ်ပေါင်း ရှစ်သိန်း ခြောက်သောင်း
လေးထောင် အရေအတွက် ရှိသည်။

ကလိယုဂ် အရေအတွက်ကား—

ကလိဿ ဗာတ္တိံ သသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ ဝဿလက္ခာနိ။—

ဟူ၍ ၎င်းဋီကာ (၆၇) မိန့်သောကြောင့်၎င်း၊

တဒ်ယုဂမာနံ ဒွါတြိံ ဂတ်သဟဿာဓိကာ စတုလိက္ခဝတ်သယာနိ။—

ဟု သဒ္ဒကပ္ပဒုမအဘိဓာန် မိန့်သောကြောင့်၎င်း လေးသိန်း သုံးသောင်း နှစ်
ထောင် အရေအတွက် ရှိသည်ဟု မှတ်ရမည်။

ထိုယုဂ်လေးပါးတို့သည် အစဉ်အတိုင်း အလှည့်အလည် ဆန်းကြ ကွယ်ကြ
ကုန်သည်ဖြစ်၍ ယခုအခါ ကလိယုဂ်ဆန်းသော အစဉ်သို့ ရောက်ဆဲအခါ ဖြစ်
သည်။ ထိုကလိယုဂ်ဆန်းသော နှစ်ကိုလည်း—

ကလေရာရဗ္ဘတော ဝုညသမ္ပပဉ္စဒ္ဓါကေဂတေ။
ဝတ်သယေဝဗဘူဝဗ္ဗေ။ ဓမ္မိဝိဒါ ဂေါတမာဘိဓာ။—

ဟူသော ဂေါတမပူရာဏ်မည်သော လောကီကျမ်းလာတိုင်း သိအပ်မှတ်အပ်၏။

ဤ ဂါထာ၌ ကလေရာရဗ္ဘတောကို ကလေး အာရဗ္ဘတောဟု ပဒစ္ဆေဒပြု။ ကလိ-သဒ္ဓါ ဆဋ္ဌိကေဝုဏ်သံဝိဘတ်။ ငဲ့သျှင်ေါလောပး-ဟူသော မုဒ္ဒဗောဓ သဒ္ဓါကျမ်းသုတ်။ ။ ငေးပရဿသိသောသျှင်ေါလောပးသျှတ်- ဟူသော ၎င်းဝုတ္တိတို့ဖြင့်။ ကလိသဒ္ဓါနောင် ငသံဝိဘတ်၏ ငကိုချေ။ ဣဓိဇသံဝိဘတ်သု ဟူသော ၎င်းသုတ်ဖြင့် လိ-၏ အစိတ် ဣ-ကို ဧ-ပြု။ ငသာဗ္ဗိးဗေ ဟူသော ၎င်း သုတ်ဖြင့် ငသံဝိဘတ်၏ အကြွင်းဖြစ်သောသံကို ဝိသဇ္ဇနီပြု၍ ကလေးပြီးသည်။

ကလေး၊ ကလိယုဂ်၏။ အာရဗ္ဘတော၊ အစဦးမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ (ထည့်။) ဂုညသမ္ပပဉ္စဒ္ဓါကေ၊ နှစ်ထောင့်ငါးရာ ခုနစ်ဆယ်သော။ ဝတ်သရေဝ၊ နှစ်သည် သာလျှင်။ ဂတေ၊ ရောက်သည်ရှိသော်။ ဓမ္မိဝိဒါ၊ တရားကို သိတော်မူသော။ ဂေါတမာဘိဓာ၊ ဂေါတမ အမည်ရှိသော ဘုရားသည်။ ဝေ၊ စင်စစ်။ ဗဘူဝ၊ ဖြစ်တော်မူပြီ။

အဓိပ္ပါယ်ကား—ဂေါတမဘုရားရှင် ဖြစ်တော်မူလေပြီး၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော နှစ်၌ ကလိယုဂ်ဆန်း၍ နှစ်ထောင့်ငါးရာခုနစ်ဆယ်ရှိပြီ ဆိုလေသည်။ ဤသို့ ကျမ်းဂန်လာသောကြောင့် ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ဆန်းနှင့်သော ကလိယုဂ် နှစ်ထောင့်ငါးရာခုနစ်ဆယ်ကို ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် လွန်ခဲ့သော သာသနာနှစ် နှစ်ထောင့်လေးရာခုနစ်ဆယ်ခြောက်နှစ်နှင့်ရော၍ လေးထောင့် ကိုးရာ ကိုးဆယ် ခြောက်နှစ် ကလိယုဂ်ဆန်း ရောက်ဆဲဟူ၍ မှတ်ရမည်။

သီလက္ခန္ဓိကာသစ်ကိုပြုသော မောင်းထောင်ဆရာကြီးကား- ကောဇာ သက္ကရာဇ်ကိုပင် ကလိယုဂ်ဟု ဆို၏။

ကပ္ပကသာယကလိယုဂေ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ အဟော မဟစ္ဆရိယံ။
ဟုတဝဟမဇ္ဈေဇာတံ၊ သမုဒ္ဒိတမကရန္တမရဝိန္ဒံ။

တဿာယမတ္ထော-ကပ္ပသင်္ခါတကာလ သဉ္ဇယဿ လေခနဝသေန ပဝတ္ထေ ကလိယုဂသင်္ခါတေ သက္ကရာဇသမ္ပတေ ဝဿာဒိသမ္ပဟေ ဇာတော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒခဏသင်္ခါတော ဒိနသမ္ပဟော အန္ဓဿ ပဗ္ဗတာရော- ဟနမိဝ ကဒါစိ ပဝတ္တနဋ္ဌေန၊ အစ္ဆရံ ပဟရိတံ ယုတ္တဋ္ဌေန စ မဟစ္ဆ- ရိယံ ဟောတိ။ (သီလက္ခန္ဓိကာသစ်။ ၁။ ၁၀။)

ထိုကလိယုဂ်ကောဇာရောက်သောခါဝယ် သတ္တဝါတို့၌ အဓမ္မတရား အလွန် အားကြီးသည်ဖြစ်၍ ပျင်းရိခြင်း၊ အိပ်ချင်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ပင်ပန်းခြင်း၊ သောက မောဟ ဆင်းရဲခြင်းဘေးဘယတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကလိယုဂ်အခါ၌

သတ္တဝါတို့သည် ကာမစ္ဆန္ဒ အားကြီးကုန်သည်ဖြစ်၍ ကြမ်းကြုတ်သော စကား
တို့ကို မပြတ်ဆိုတတ်ကုန်၏။ ခိုးသူတို့ဖြင့် ဇနပုဒ်တို့သည် ကျဉ်းမြောင်းကုန်၏။
ဗေဒင်တို့ကို ပါသဏ္ဍတို့ ဖျက်ဆီးကုန်၏။ မင်းတို့သည် သတ္တဝါတို့ကို စားကုန်၏။
ပုဏ္ဏားတို့သည် ဝမ်းစာသာလျှင် လည်းလျောင်းရာရှိကုန်၏။ ဗြဟ္မစာရီဆိုသူတို့
လည်း တရားမကျင့်ကြကုန်။ ရဟန်းလည်း မစင်ကြယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ သမဏ-
ကုဋုမ္ပိက ဖြစ်ကြကုန်၏။

ဤသို့သော အကြောင်းကို သဒ္ဒကပုဒုမအမည်ရှိသော ကျမ်း၌—

ယဒါ သဒါန္ဓတံတန္ဒြိ၊ နိဒြာ ဟိ သာ ဝိမါဒနံ။
ဂေါတမောဟဘယံသံဒေဗျံ၊ သကလိဿု တဒါသ္မတား။
ယသ္မိန်ဇနားကာမနုးသျှုး၊ ဂရုတ်ကဋ္ဌကဘာပိဏား။
ဒသျှုဟ္မုပါ ဇနပဒါ၊ ဝေဒါးပါမဏ္ဍဒူပိတား။
ရာဇာနုဂ္ဂပြဇာဘက္ခု၊ ဂိဇ္ဇေါဒရပရာဒ္ဓိဇား။
အဗြတာဝဋ္ဌဝေါဂိ၊ ဂေါစာဘိက္ခ ကုဋုမ္ပိနုး။—

ဤသို့ စသည်ဖြင့် များစွာအကျယ်လာ၏။ ဤသို့လျှင် ကလိယုဂ်ဆန်းဆဲ
အခါမှာ ကျမ်းလာနှင့် ဒိဋ္ဌသည် တဆိတ်မျှ မကွာကြ။ ကညီတည်းကျသော
ကြောင့် သံဝေဂတိုးပွား၍ တရားလက်မလွတ်အောင် သတိဆောင်သင့်လှတော့
သည် အဆွေ။

၈၆။ ဆာသီတိမပုစ္ဆာ

အဓိမာသ်ကယ်ဟု၊ ထိမ်းမှတ်လို့ ကျမ်းတွေ့ဆို၊ လပိုတဲ့ သဘော။ ။ပို
အကယ်၊ သုံးရာ့ခြောက်ဆယ်က၊ ထိုနှစ်ဝယ် လွန်သည့်ရက်ကို၊ ဘုန်းတွက်လို့ပြော။

၈၆။ ဆာသီတိမဝိသဇ္ဇနာ

ခုနစ်ဖြာ အဓိမာသ်ကယ်လို့၊ သိမှတ်ဘို့ကျမ်းတွေ့ဆို၊ လပိုလို့လွန်ကျူး။ ။
ထိုနှစ်ဝယ်၊ သုံးရာ့ခြောက်ဆယ်က၊ တာပြန်ဘွယ် ကြုံမည်တွက်ကြောင့်၊
ခြောက်ရက်ပို မှန်အထွက်ကို၊ မယုံ ဗိုလ်ကုန်တွက်ပါတော့၊ လွဲထွက်နိုင်ဘူး။

အဓိမာသ်သည် စမ္မာဓိမာသ်၊ ပဉ္စာဓိမာသ်၊ မုဿူဇိမာသ်၊ ဒသာဓိမာသ်၊
တေရသာဓိမာသ်၊ သောဠာသာဓိမာသ်၊ အဠာရသာဓိမာသ်ဟူ၍ ခုနစ်ပါးရှိ
သတည်း။ ထိုအဓိမာသ် ခုနစ်ပါးသည် လပိုလွန်သော သဘောပင်ဖြစ်သည်။
လပိုလွန်ခြင်းသည်လည်း ရက်ပိုလွန်၍ ဖြစ်သည်။ ရက်ပိုလွန်ခြင်းသည်လည်း
နာရီပိုလွန်၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သုဇိဓာတ်ကျမ်း၌ တရက် တရက်သော်

တနာရီသုံးပါး ခုနစ်ဗိဇနာလွန်၏။ တလသော် ငါးဆဲ့ခြောက်နာရီလွန်၏။ တနှစ်သော် တဆဲ့တရက်နှင့် တဆဲ့နှစ်နာရီလွန်၏။ အဓိမာသ် တပါးသော် တလနှင့် နှစ်ဆဲ့လေးနာရီလွန်၏ဟု ဆို၏။ ယခုရောက်ဆဲ သက္ကရာဇ် တထောင်နှစ်ရာ့လေးဆဲ့လေးခုနှစ်၌ကား လွန်ခဲ့သော သုံးခုနှစ် တန်ခူးလပြည့်ကျော် တဆဲ့နှစ်ရက် အတာနေ့ကသည် လာလတ္တံ့သော ကဆုန်လဆန်း သုံးရက်နေ့ ရောက်မှ သုံးရာခြောက်ဆယ်ပြည့်သည်ဖြစ်၍ ယခုနှစ် တာပြန်မည်ဖြစ်သော ကြောင့် ကဆုန်လဆန်းကိုးရက်နေ့ အတာကြုံရကား ခြောက်ရက်ပိုလွန်သည် ဟု မှတ်ပါ။

၈၇။ သတ္တာသိတိမပုစ္ဆာ

သုရိယာ၊ စကြာနေဝန်း။ ။ဆယ်ရပ်ဒိသာသို့၊ ယူဇနာ ဘယ်တိုင်ရောက်အောင်၊ လင်းတောက်လို့ထွန်း။

၈၇။ သတ္တာသိတိမဝိသဇ္ဇနာ

သုရိယာ၊ စကြာနေဝန်း။ ။ယူဇနာ၊ ကိုးသိန်းစီ သွယ်ဖြာလျက်၊ ဆယ်ဒိသာ မိုက်မှောင်ပျောက်အောင်၊ လင်းတောက်လို့ထွန်း။

ဝိစရန္တာ စ ကေပုဟာရေန တီသုပိ ဒီပေသု အာလောကံ ကရေန္တိ။ ဧကေကာယ ဒိသာယ နဝ နဝ ယောဇနသတသဟဿာနိ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတော အာလောကံ ဒဿေန္တိ။ (သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ၁။ ၂၆၃။ လောကပညတ္တိကျမ်း။)

ဝေံ မဟိဒ္ဓိကာတိ စန္ဒိမသုရိယာ ကိရ ကေပုဟာရေနေဝ တီသု ဒီပေသု ပညာယန္တိ၊ ဝေံ မဟိဒ္ဓိကာ။ ဧကေကာယ ဒိသာယ နဝ နဝ ယောဇနသတသဟဿာနိ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတော အာလောကံ ဒဿေန္တိ၊ ဝေံ မဟာနုဘာဝါ။ (သုတ်မဟာဝါ မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ။ ၂၆။ ဥပရိပဏာသ၊ အစ္ဆရိယဗျူတသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ စတုက္ကဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ။)

စန္ဒသုရိယဂတိဒီပနီကျမ်း၌ကား - တမျက်နှာ တမျက်နှာ၌ ယူဇနာကိုးသိန်း နှစ်ထောင်ငါးရာ့ ရှစ်ဆယ်ခုနှစ်ယူဇနာ နှစ်ဂါဝုတ်တိုင်အောင် ထွန်းတောက်ပ နိုင်သည်ဟူ၏။

ဧကေကာယ။ပ။ သာနီတိ ဣဒံ သုခါဝ ဗောဓေနတ္ထံ စက္ကဝါဠသင်္ချာ- မဏ္ဍလံ စတုဘာဂံ ကတော ဒွိသဟဿံ ပဉ္စသတဉ္စ သတ္တာသိတိ ယောဇ-

နာနိ ဒွေ ဂါဝုတာနိ စ အဓိကမူနံဝ၊ ဂဏ်နူပကံ န ဟောတိတိ ဉာယာယ ဆဉ္ဇေတွာ ဝုတ္တံ။ တေဟိ စက္ကဝါဠပရိယန္တေပိ ဩဘာသက- ရဏတော ဧကောယ ဒိသာယ နဝသတသဟဿာနိ၊ ဒွေသဟ- ဿာနိ ပဉ္စသတာနိ သတ္တာသိတိ ယောဇနာနိ ဒွေ ဂါဝုတာနိ စ အန္ဓကာရံ ဝိဓမေတွာ အာလောကံ ဒဿေန္တိတိ။ (စန္ဒသူရိယဒီပနီကျမ်း)

၈၈။ အဋ္ဌာသိတိမပုစ္ဆာ

ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓသတ္တ၊ ရောဂန္တရကပ်သုံးသွယ်။ ။မလွတ်သူပါရှာကြ၊ များလှကြီး ငယ်။ ။သတ္တဝါမှတ်သမိုင်းပါဘဲ၊ ကပ်ပိုင်းတဲ့အန္တရာယ်၊ လူ့ဌာန်ဝယ်သဘော။ ။ မြတ်ဘုန်းလူ၊ ထိုကပ်တွင်ပါသသူတို့၊ ဘယ်သည့်လူ ဘယ်ဂတိမှာ၊ များရှာ ဘိသော။

၈၉။ အဋ္ဌာသိတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓသတ္တ၊ ရောဂန္တရကပ်သုံးသွယ်။ ။မလွတ်သူပါရှာကြ၊ များလှကြီး ငယ်။ ။ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓကပ်တွင်ငြိသူတို့၊ ဘုံပေတ္တိသန္ဓေတွယ်၊ သတ္တန္တရာယ်ငရဲ။ ။ မှတ်တော်မူ၊ ရောဂါတွင် ပါသသူတို့၊ စိတ်ကြည်ဖြူမေတ္တာပွားလို့၊ ထက်နုတ်ပြည် ဝတိန်ဖျားမှာ၊ များကြစမြဲ။

အန္တရကပေါ စ နာမသ ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓရကပေါ ရောဂန္တရကပေါ သတ္တန္တရကပေါတိ တိဝိဓော။ တတ္ထ လောဘုဿဒါယ ပဇာယ ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓရကပေါ ဟောတိ၊ မောဟုဿဒါယ ရောဂန္တရကပေါ၊ ဒေါသု- ဿဒါယ သတ္တန္တရကပေါ။ တတ္ထ ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓရကပေနေ နဋ္ဌာ ယေဘုယျေန ပေတ္တိဝိသယေ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ ကသွာ၊ အာဟာရနိကန္တိယာ ဗလဝတ္တာ။ ရောဂန္တရကပေနေ နဋ္ဌာ ယေဘုယျေန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ကသွာ၊ တေ- သဉ္စိ အဟော ဝတ အညေသံ သတ္တာနံ ဝေရူပေါ ရောဂေါ န ဘဝေ- ယျာတိ မေတ္တစိတ္တံ ဥပပဇ္ဇတိတိ။ သတ္တန္တရကပေနေ နဋ္ဌာ ယေဘုယျေန နိရယေ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ ကသွာ၊ အညမညံ ဗလဝါသာတတာယ။ (သုတ် ပါထေယျစက္ကဝတ္တိသုတ် အဋ္ဌကထာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈။)

၉၀။ ကျေနပ်တိမပုစ္ဆာ

ဝေဠုဝန်၊ ပေတုလွန်ရှေ့လျှံမောင်းပါတဲ့၊ စံကျောင်းတော်ကြီး။ ။သာနဂိုရ်၊ ကိုးကုဋေအိမ်ခြေခိုတဲ့။ ရာဇဂြိုဟ်ရှေ့ပြည်မြတ်ကယ်က၊ ဘယ်ရပ်ဘယ်ဒိသာနှင့်၊ ဘယ်ဆီမှာမိန့်ပါအံ့မယ်၊ ကျမ်းနဲ့လူကြီး။

၈၉။ ကောနနဝုတိမဝိသဇ္ဇနာ

နန္ဒဝန်၊ စံမလွန်ပုံတူပြုလို့၊ ဝေဠုဝန်ခေါ်သမိုက်ပါတဲ့၊ ရွှေတိုက်တော်ကြီး။ ။
သာနဂိုရ်၊ ငါးလုံးတောင်ညိုညိုနဲ့၊ ရာဇဂြိုဟ်ရွှေပြည်မြတ်ကယ်က၊ အဂ္ဂိနေဆိုသည့်
ရပ်မှာ၊ စွဲမှတ်အပြီး။

ရမ္မံ ဝေဠုဝန် ယေန၊ န ဒိဋ္ဌံ သုဂတာလယံ။
န တေန နန္ဒနံ ဒိဋ္ဌံ၊ ဣတိ မညာမသေ မယံ။
ယေန ဝေဠုဝန် ဒိဋ္ဌံ၊ နရ၊ နန္ဒနနန္ဒနံ။
သုဒိဋ္ဌံ နန္ဒနံ တေန၊ အမရိန္ဒ သုနန္ဒနံ။
ဝိဟာယ နန္ဒနံ ဒေဝါ၊ ဩတရိတော မဟိတလံ။
ရမ္မံ ဝေဠုဝန် ဒိဋ္ဌံ၊ န တပုန္နိ သုဝိမ္ပိတာ။

(ခေမာထေရီအပဒါနိပါဠိတော် ၂။ ၂၂၄။ နန္ဒဝံ၊ စံမလွန်ပုံတူပြုကြောင်း။)

ဝေမေ သုတံကေ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္တ-
ကနိဝါပေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ။ပ။
ယံနုနာဟံယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော၊ တေနုပသကံမေ-
ယုန္တိ။ (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် သံ၊ ၁။ ၂၆၉။

ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမောတိ သော ကိရာရာမော ဒက္ခိဏဒ္ဓါရဿ စ ဝေဠု-
ပနဿ စ အန္တရာ အဟောသိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၂။)

ဤအဋ္ဌကထာ၌ “ဒက္ခိဏဒ္ဓါရဿ ဝေဠုဝနဿ စ အန္တရာ အဟောသိ” ဟူ
သော်လည်း တောင်စူးစူးမဟုတ်တတ်၊ အရှေ့သို့ စဉ်းငယ်ယွန်းသည်ဟုမှတ်ပါ။

၉၀။ နဝုတိမပုစ္ဆာ

ပညတ်ရာဌာန၊ တိုင်းသာလှခုနစ်ဆူ။ ဘယ်တိုင်းတွင် အလျင်စပါလို့၊ ဘယ်
သိက္ခာ သည်ပဒ၊ ဆုံးမတော်မူ။ ။ဝါရိတာ နုညာတငယ်တို့၊ ဘယ်ဟာက အစပြု၊
လွယ်တကူမနွေး။ ။ငါးကျမ်းငယ်ကျေ၊ သင်ရိုးအကုန်ချေတဲ့၊ ဂုဏ်မဟေ ရွှေကိုယ်
ကြော့၊ ဘုန်းမော့ဖြေရေး။

၉၀။ နဝုတိမဝိသဇ္ဇနာ

ပညတ်ရာနဂရ၊ တိုင်းသာလှရဌာ။ ။မြို့ကြီးရာဇဂြိုဟ်ဟု၊ သာနဂိုရ်ရွှေပြည်
မြတ်မှာ၊ ပညတ်စစွာ။ ။ဝါရိတာနုညာတတွင်ဖြင့်၊ နုညာတအစဖြာ၊ မှတ်စရာ

တသိး။ ။သင်ရိုးကိုချေ၊ ငါးကျမ်းအကုန်မေ့တဲ့၊ ဂုဏ်မဟေ့ညီခင်ကြော့၊ မှတ်တော့အပြီး။

ဝေသာလိယံ ရာဇဂဟေ၊ သာဝတ္ထိယံ စ အာဠဝိယံ။
ကောသမ္ဘိယံ စ သက္ကေသု၊ ဘဂ္ဂေသု စေဝ ပညတ္တာ။—

ဟူသော ပရိဝါပါဠိတော်(၂၅၅)နှင့်အညီ ပညတ်ရာ ခုနစ်ပါးတို့တွင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌—

အနုဇာနာမိ အာရာမံ - ဟူ၍ အနုညာတ သိက္ခာပုဒ်ကို ရှေးဦးအစ ပညတ်တော်မူသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်တော် ဗာရာဏသီ၌နေတော်မူစဉ် ရဟန်းတို့ကို—

စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိကံ(ဝိ၊၃။၂၇) စသည်ဖြင့် ဒေသစာရီလွတ်တော်မူပြီးလျှင်—

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တုမေဝ ဒါနိ တာသု တာသု ဒိသာသု တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပဗ္ဗာဇေထ ဥပသမ္မာဒေထ။—

ဟူ၍ ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္မဒ(ဝိ၊၃။၂၉)ကို ရှေးဦးစွာ ပညတ်သည် မဟုတ်လော့ဟူ၍ အံ့၊ မဟူသင့်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ဗာရာဏသီ၏ ပညတ်ရာဌာနသို့ မဝင်သောကြောင့် တိုင်းတပါး၌ ပညတ်သော ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္မဒကို ရှေးဦးစွာ ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓက၌ ပြလို၍ ဤအရာ ဌာန၌ သွင်းထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ထိုစကားမှန်၏။ မြတ်စွာဘုရား ဗာရာဏသီပြည်၌ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် တိုင်အောင် နေတော်မူပြီး၍ တနေ့သ၌ ရဟန်းတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍—

စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိကံ။ပ။မာ ဧကေန ဒွေ အဂမိတ္ထ။ပ။ ဘဝိဿန္တိ ဓမ္မဿ အညာတာရော(ဝိ၊၃။၂၇)ဟူ၍ လွတ်တော်မူပြီးလျှင်—

အဟံပိ ဘိက္ခဝေ ယေန ဥရုဝေဠာ ယေန သေနာနိဂမော တေနုပသကံ- မိဿာမိ ဓမ္မဒေသနာယ။—

ဟု မိန့်ပြီးလျှင် ဥရုဝေဠာသို့ ကြွတော်မူရာ လမ်းခရီးအကြား ကပ္ပါသိက တောအုပ်၌ တိသဘဒ္ဒဝဂ္ဂိညီနောင်တို့ကို ဖော်ဘိက္ခုရဟန်းပြု၍ ဒေသစာရီလွတ်ပြီးလျှင် ကိုယ်တော်မြတ် ဥရုဝေဠာသို့ ကြွရောက်တော်မူ၍ သုံးလတိုင်အောင် နေပြီးလျှင် ဥရုဝေဠာကဿပ စသော ညီနောင်သုံးယောက်အဖူးရှိသော ရသေ့တို့ကို ချေချွတ်တော်မူ၍ ဖော်ဘိက္ခုခေါ်သော ရဟန်းတထောင် ခြံရံလျက် ပြာသိုလပြည့်နေ့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူ၏။ ဤအတွင်း တစုံတယောက်သော ရဟန်းမျှ ရှင်လောင်း၊ ပဉ္စင်းလောင်းတို့ကို

ခေါ်ရောက်ခဲ့သည်မရှိသေး။ ထို့ကြောင့် ဗာရာဏသီပြည်၌ ပညတ်သော ပညတ် မဟုတ်ဟု မှတ်သင့်သည်။

၉၁။ ကေနဝုတိမပုစ္ဆာ

ယုတ်မြတ်တဲ့ကြီးငယ်။ ။တို့စိန္တေကျင်လည်ရာ၊ ငါးရဲ့ငါးဆယ်။ ။နိပါတ်လာ ဘဝဟောင်းငယ်တို့၊ လောင်းဇာတိဖြစ်တော်ကျယ်၊ မြစ်ပင်လယ်တနှုန်း။ ။ ဇာတ်များစွာ၊ ဘယ်ကပ်ဘယ်ကမ္ဘာ၌၊ သည်ငါးရာ ကိုယ်တော်ဖြစ်တယ်လို့၊ သနစ်ကုန် ရွှေစာစုပါ၊ ကျမ်းပြုတဲ့ဘုန်း။

၉၂။ ကေနဝုတိမဝိသဇ္ဇနာ

ယုတ်မြတ်တဲ့ကြီးငယ်။ ။တို့စိန္တေကျင်လည်ရာ၊ ငါးရဲ့ငါးဆယ်။ ။နိပါတ်လာ ဘဝပေါင်းငယ်တို့၊ လောင်းဇာတိဖြစ်တော်ကျယ်၊ အံ့ဩဘွယ်သရဲ။ ။ ငါးဇာတ်သာ၊ ရှေးကပ်ဟိုကမ္ဘာ၌၊ တို့မြတ်စွာ ကိုယ်တော်ဖြစ်သည်ပ၊ ကြွင်း သေသာ ဤကမ္ဘာခေတ်မှာတဲ့၊ သနစ်ကုန် ရွှေစာစုလိုက်မယ်၊ ကျမ်းပြုပါဘဲ။

ဤ၌ ငါးရဲ့ငါးဆယ်ဟူသော်လည်း “အပ္ပကံ ဦနမဓိကံ ဝါ၊ ငဏနုပဂံ န ဟောတိ”ဟူသော ပါဠိနှင့်အညီ အနည်းငယ်မျှ အယုတ်အလွန်ကို ပမာဏ မပြုမူ၍ ဆိုသော စကားမျှသာဖြစ်သည်။ ဇာတ်တော်တို့ကား ငါးရာငါးဆယ် မရှိ၊ ငါးရာလေးဆယ် ခုနစ်ဇာတ်သာရှိသည်။ ထိုစကားမှန်၏။ ကေနနိပါတ်၌ ဇာတ်ပေါင်း ၁၅၀, ဒုကနိပါတ်၌ ၁၀၀, တိက၌ ၅၀, စတုက၌လည်း ၅၀, ပဉ္စက၌ ၂၅, ဆက္က၌ ၂၀, သတ္တက၌ ၂၁, အဋ္ဌကနိပါတ်၌ ၁၀, နဝကနိပါတ်၌ ၁၂, ဒသကနိပါတ်၌ ၁၆, ကောဒသက၌ ၉, ဒွါဒသက၌ ၁၀, တေရသက၌လည်း ၁၀, ပကိဏ္ဍက၌ ၁၃, ဝိသတိ၌ ၁၄, တိသ၌ ၁၀, စတ္တာလီသ၌ ၅, ပဏ္ဏာသ၌ ၃, သဠိ၌ ၂, သတ္တတိ၌လည်း ၂, အသိတိ၌ ၅, မဟာနိပါတ်၌ ၁၀ - ဤသို့လျှင် ဇာတ်တော်ပေါင်း ၅၄၇-ဇာတ်သာရှိသည်။

ထိုဇာတ်တို့တွင် ကေနနိပါတ်၌ သေရိဝဂါဏိဇ္ဇဇာတ်, လောမဟံသနဇာတ်၊ ဒုကနိပါတ်၌ အရကဇာတ်၊ စတုကနိပါတ်၌ ကေသဝဇာတ်၊ သတ္တကနိပါတ်၌ ဗကဗြဟ္မာဇာတ်၊ ဤငါးဇာတ်သာ ရှေးကမ္ဘာ၌ဖြစ်သည်။ ကြွင်းသောဇာတ် တို့ကား ဤကမ္ဘာ၌သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုစကားမှန်၏။ ဇာတ်အဋ္ဌကထာတွင် ဤကမ္ဘာ၌ဖြစ်သော ဇာတ်တို့ကိုဆိုရာ “အတိတေ ဗာရာဏသီယံ” စသည်ဖြင့် သာမညချီဆိုတော်မူသည်။ ရှေးကမ္ဘာ၌ဖြစ်သော ဇာတ်တို့ကိုဆိုရာ ကပ်ကမ္ဘာ ကာလဝိသေသကို မှတ်၍ ဆိုတော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် ကေနုဝုတ် သေရိဝဂါဏိဇ္ဇာတိ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၇)၌—

အတိတေ ဣတော ပဉ္စမေ ကပ္ပေ ဗောဓိသတ္တော သေရိဝရဋ္ဌေ
သေရိဝနာမကော ကစ္ဆပုဋ္ဌဂါဏိဇော အဟောသိ-ဟု မိန့်လေသည်။

လောမဟံသနဇာတ် (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၄) ၌လည်း—

အတိတေ ကေနုဝုတ်ကပ္ပမတ္တကေ ဗောဓိသတ္တော ဗာဟိရကံ တပံ
ဝိမံသိဿာမိတိ အာဇီဝကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတော အစေဋ္ဌကော အဟောသိ။—
ဟု မိန့်လေသည်။

ဒုကနိပါတ် အရကဇာတ် (ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၅၅)၌—

ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ သတ္တဝ ဝဿာနိ မေတ္တံ ဘာဝေတွာ သတ္တ
သံဝဋ္ဌဝိဝဋ္ဌကပ္ပေ ဗြဟ္မလောကသ္မိံ ယေဝ ဝသိံ သူတိ ဝတွာ အတိတံ
အာဟရိ။ အတိတေ ကေသ္မိံ ကပ္ပေ ဗောဓိသတ္တော ဗြဟ္မဏကုလေ
နိဗ္ဗတ္တိတွာ။ —

ဟူ၍၎င်း၊ ယင်းဇာတ်နိဂုံး (၅၆)၌လည်း—

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော။ပ။အပရိဟိနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ
သတ္တ သံဝဋ္ဌဝိဝဋ္ဌကပ္ပေ န ဣမံ လောကံ အဂမာသိ-ဟု မိန့်လေသည်။

စတုက္ကနိပါတ်၌ ကေသဝဇာတ်၊ သတ္တကနိပါတ်၌ ဗကဇာတ်တို့ကို ဗကဗြဟ္မာ
မဖြစ်ခင် ဖြစ်သော ဇာတ်ဖြစ်သောကြောင့် ရှေးကမ္ဘာ၌ ဖြစ်သောဇာတ်ဟူ၍
မှတ်လေ။

ထို့ကြောင့် သတ္တကနိပါတ် ဗကဗြဟ္မာဇာတ်(ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၃၇-၄၃)၌—

ဟေဋ္ဌုပပတ္တိကော ကိရေသ ဗြဟ္မာ ပုဗ္ဗေ ဈာနံ ဘာဝေတွာ
ဝေဟပ္ပလေသု နိဗ္ဗတ္တော၊တတ္ထ ပဉ္စကပ္ပသတပရိမာဏံ အာယံ ခေပေတွာ
သုဘကိဏှေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ စတုသဋ္ဌိံ ကပ္ပံ ခေပေတွာ တတော စုတော
အဋ္ဌကပ္ပိယုကေသု အာဘဿရေသု နိဗ္ဗတ္တိ၊ တကြဿ သော ဒိဋ္ဌိ
ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဟိ နေဝ ဥပရိဗြဟ္မလောကတော စုတိံ န တတ္ထ
ဥပပတ္တိံ အနုဿရိ၊ တဒုဘယမ္ပိ အပဿန္တော ဧဝံ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏိ-ဟူ၍
၎င်း။

ကပ္ပေါ စ တေ ဗဒ္ဓစရော အဟောသိံ ၊
သမ္ပုဒ္ဓိမန္တံ ဝတိနံ အမညံ။
တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊
သုတ္တပုဗ္ဗဒ္ဓေါဝ အနုဿရာမိ။

မန်လည် ၁၂—ပ-မ-သ-၁

ဗဒ္ဒစရောဟိ အန္တေဝါသိကော၊ သမ္ပုဒ္ဓိမန္တံ ဝတိနံ အမညန္တိ
ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော စေဝ ဝတသမ္ပန္နော စ တာပသောတိ တံ မညမာနော။
ဣမိနာ ကိ ဒဿေတိ။ မဟာဗြဟ္မေ အဟံ အတိတေ ဣတဝ ကေသ-
ဝတာပသကာလေ ကပေါ နာမ အန္တေဝါသိကော ဝေယျာဝစ္စကရော
ဟုတော တုယံ နာရဒေနနာမ အမစ္စေန ဗာရာဏသိတော ဟိမဝန္တံ
အာနိတဿ ရောဂံ ဝူပသမေသိ -

ဟူ၍၎င်း မိန့်ဆိုလေသည်။

စတုက္ကနိပါတ် (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၃)၌လည်း “ကေသဝေါ ဗကဗြဟ္မာ ကပေါ
ပနာဟမေဝါတိ” ဟု ဇာတ်ပေါင်းတော်မူ၏။

ဗြဟ္မသံယုတ် အဋ္ဌကထာ (သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၁) ၌လည်း “ဟေဋ္ဌပပတ္တိကော
ကိရေသ ဗြဟ္မာ” စသည်ဖြင့် ယခင် စကားအတိုင်းလာ၏။

၉၂။ ဒွေနုတိမပုစ္ဆာ

အထူးတုံထွေလာ။ ။လောင်းတော်သာ မဟုတ်သေးပါဘူး၊ မြေခွေးဆိတ်
ဖြူအိုတို့၊ လိပ်လူလို ဘာသာတတ်သည်ဟု၊ ကျမ်းနိပါတ်မှာ။ ။မကြုံတောင်း
ကိုလှ၊ ယုံကောင်းမှ ယုံချင်ပါ၊ ကျမ်းဆရာညီထွေး။ ။မဝေဘန်၊ အဋ္ဌကထာ
သိကာချန်တဲ့၊ ဋီကာကျန် ဓိပ္ပါယ်ကြွင်းကိုလှ၊ ထင်လင်းစွာ အာဂုံဆောင်လို့၊
ယုံသာအောင် တဉာဏ်ဆန်းတယ်၊ ဂဏ္ဍိသစ်ရေး။

၉၂။ ဒွေနုတိမဝိသဇ္ဇနာ

အထူးတုံထွေလာ။ ။လောင်းတော်သာ မဟုတ်သေးပေဘူး၊ မြေခွေး ဆိတ်
သမင်တို့၊ များစွာပင် လူလိုပြောသည်ဟု၊ ကျမ်းဟောပေပါ။ ။သိန်းကုဋေ
နှစ်လွန်ကျူးခါမှ၊ မဖြစ်ဘူးဖြစ်ပေါ်လာ၊ အဗ္ဘုတာဓမ္မော။ ။အစိန္တိယာ၊
လောကတံထာမို့၊ ရံတခါဖြစ်သင့်ကြောင်းကိုလှ၊ ကျမ်းဟောင်းဘော်မဘွင့်
ပြီဘူး၊ မျက်မြင်ကို ရှေ့ညှုဏ်ချင့်ပါတော့၊ ယုံသင့်အောင် တဉာဏ်ဆန်းလိုက်တယ်၊
ဂဏ္ဍိသဘော။

ဤမြေခွေးဆိတ် သမင်စသည်တို့ လူဘာသာပြောသည်ဟု ကျမ်းနိပါတ်လာ
သည်ကား နှစ်ပေါင်း ကုဋေ သိန်းသန်းမက လွန်မှ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသော
အစ္စရိယ အဗ္ဘုတဓမ္မ၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သည်၊ အစဉ်မပြတ် ဇာတ်နိပါတ်
တိုင်း ပြောဆိုသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် သုဝဏ္ဏမိဂဇာတ် (ဇာ၊၁။၁၂၆။)၌—

န မေ သုတံ ဝါ ဒိဋ္ဌံ ဝါ၊ ဘာသန္တိ မာနုသိ မိဂိ။
တုဉ္စ ဘဒ္ဒေ သုခိ ဟောဟိ၊ သေဝာ စာပိ မဟာမိဂေါ။ - -

ဟူ၍၎င်း၊

မဟာဟံသဇာတ် (ဇာ၊ ၂။၉၁။) ၌လည်း—

န မေ သုတံ ဝါ ဒိဋ္ဌံ ဝါ၊ ဘာသန္တော မာနုသိ ဒိဇော။
အရိယံ ဗြုဝါနော ဝက္ကဏီ၊ စဇန္တော မာနုသိ ဂီရိ။—

ဟူ၍၎င်း အစ္ဆရိယဖြစ်ကြောင်းကို လာသည်။

ဤသို့ တရံတဆစ်ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အစိန္တေယျလောကသဘောအားဖြင့် ဖြစ်သင့်သည်ပင်၊ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း ရှေးကသာ မဟုတ်ပါ၊ ယခုကာလ ၌လည်း အနောက်ပြည် စစ်တကောင်းမြို့နယ် မဒီချောင်းအနီး တည်နေ၍ မဒီချောင်းဟု ခေါ်တွင်သော ရွာ၌ ကျီးကန်း လူ့ဘာသာစကား ပြောသည်ကို ကိုယ်တိုင်ဆတ်ဆတ်ကြားခဲ့မြင်ခဲ့ တွေ့ခဲ့ကြောင်းကို ရခိုင်ပြည်သား လဇ္ဇီပေသလ သိက္ခာကာမဖြစ်သော ဇာဂရအမည်ရှိသော ရဟန်းတပါးပြော၍ ကြားသိရ သည်။ ဤသို့ မျက်မြင်ကို ဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်ထောက်ချင့်၍ ယုံသင့်လှပေတော့ သည် အဆွေ။

၉၃။ တေနုဝုတိမပုစ္ဆာ

မိုဃ်းဝလာတိမ်ညွန့်၊ ထိန်ကွန်တဲ လျှပ်ရောင်ခြည်။ ။ရာဟုလေဝရုဏ်တို့၊
ရွှေပဇ္ဇန် ဗုဇန်မြူး၊ ကျူးတဲနတ်စည်။ ။ဘယ်ယူဇနာ ကွာအလှမ်းငယ်က၊
ထင်စမ်းသိမဟာကြည်၊ တာရည်တော်မူစမ်း။ ။မျိုးလေးဖြာ၊ နောက်သား
နောင်စဉ်လာတို့၊ တသညာလက်ကသုံးငယ်၊ ထုံးပြုဘို့ကျမ်း။

၉၃။ တေနုဝုတိမဝိသဇ္ဇနာ

မိုဃ်းဝလာတိမ်ညွန့်၊ ကာအခွန်သုံးယူဇနာ၊ ဖြာကွန်တဲ လျှပ်ရောင်ဝါမှာ၊
ငါးယူဇနာ ကွာဝေး။ ။လေရာဟုရီမူပြာ၊ ယူဇနာခြားရပ်ကအေး။ ။ရွှေပဇ္ဇန်
ရင့်ကြေး၊ သံလေးနက်ကြက်စီ၊ မာန်သွေးလျက်မြည်ဟီ၊ နတ်ဘေရီရိုက်ကျူး။ ။
ဆယ်ရပ်မျှဒိသာကို၊ နှစ်ယူဇနာခန့်လောက်ကွန်မြူး။ ။တာရည်ရာ သည်အထူး
ကိုလ၊ ယုံဘူးလားဆွေမဟာ၊ ကျမ်းဆတ်ဆတ်လာ။ ။ထုံးပြုလောက်ပါဦး၊
နောင်လာနောက် မျိုးလေးဖြာငယ်၊ တသညာသုံးရန်ဘို့လေး။

ဝုဠိဝါတော နာမ ကိတ္တကံ ဌာနံ ဝါယတီတိ။ ယောဇနမတ္တံ
 အယျာတိ။ပ။မေဃသီသံ နာမ ကိတ္တကေ ဌာနေ ပညာယတီတိ။
 တိယောဇနမတ္တေ အယျာတိ။ ဝိဇ္ဇေလတာ နာမ ကိတ္တကေ ဌာနေ
 ပညာယတီတိ။ စတုပဉ္စယောဇနမတ္တေ အယျာတိ။ မေဃသဒ္ဓေါ နာမ
 ကိတ္တကေ ဌာနေ သုယျတီတိ။ ဧကဒ္ဓိယောဇနမတ္တေ အယျာတိ။
 (ဧကကနိပါတ် အပဏ္ဏကဇာတ် အဋ္ဌကထာ။ဇာ၊ဌ၊၁။၁၁၈။)

၉၄။ စတုနုတိမပုစ္ဆာ

ဗိုလ်တထောင်ကွေးညွတ်၊ လေးတမုတ်သံတိုင်၊ လွတ်စံပြိုင်မာကျန်း။ ။
 ပစ်၍ငယ်နှံ၊ အထက်ကယ် ဘီလာပုံလို့၊ ဘယ်အပုံသာလို့ကွန်မယ်၊ ထိုးတာ
 ဓန့်မုန်း။

၉၄။ စတုနုတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဗိုလ်တထောင်ကွေးညွတ်၊ လေးတမုတ်သံတိုင်၊ လွတ်စံပြိုင်မာကျန်း။ ။
 ပစ်၍ငယ်နှံ၊ ဘီလာပုံ နှစ်ဂါဝုတ်သာပ၊ ရှစ်ဥဿဘထက်ကိုတိုးလို့၊ ဘီလာပုံ
 သာလွန်မိုးတယ်၊ ထိုး၏တာလမ်း။

ပနာဒေါ နာမ သော ရာဇာ၊ ယဿ ယူပေါ သုဝဏ္ဏယော။
 တိရိယံ သောဠသုဗ္ဗေဓော၊ ဥဒ္ဓမာဟု သဟဿဓာ။

(တိကနိပါတ် မဟာပနာဒဇာတ်။ဇာ၊၁။၇၆။)

တတ္ထ ယူပေါတိ ပါသာဒေါ။ တိရိယံ သောဠသုဗ္ဗေဓောတိ ဝိတ္တာ-
 ရတော သောဠသကဏ္ဍပါတဝိတ္တာရော အဟောသိ။ ဥဒ္ဓမာဟု သဟ-
 ဿဓာတိ ဥဗ္ဗေဓေန သဟဿကဏ္ဍဂမနမတ္တံ ဥစ္စော အဟု။ သဟဿ-
 ကဏ္ဍဂမနဂဏနာယ ပဉ္စဝိသတိယောဇနပုမာဏံ ဟောတိ၊ ဝိတ္တာရော
 ပနဿ အဋ္ဌယောဇနမတ္တော။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ။ဇာ၊ဌ၊၂။၃၀၂။)

ဤသို့လာသော ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့နှင့် အညီ ဘီလာအားဖြင့် မြားတဆယ့်
 ခြောက်ပစ်သည်ရှစ်ယူဇနာရှိသောကြောင့် မြားတပစ်လျှင်နှစ်ဂါဝုတ်သွားသည်၊
 အထက်သို့ကား မြားအပစ်တထောင်မှ နှစ်ဆယ့်ငါးယူဇနာသာရှိသောကြောင့်
 မြားတပစ်လျှင် ရှစ်ဥဿဘသာ အထက်သို့ တက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘီလာပုံ
 သာ၍ပြေးဟု မှတ်။

၉၅။ ပဉ္စနဝုတိမပုစ္ဆာ

ဆဲ့နှစ်နှစ်ခါကျူးမှ၊ သာထူးလို့အောင်မြင်၊ ဗိုလ်ထောင်တင်သည်လေး။ ။
ပစ်လွှတ်ခါ၊ စက်မြားငယ်ငါးကြာတို့၊ ဘယ်နှစ်တာ တိုင်လို့ပေါက်အောင်၊ မြူးထက်
အောက်ပြေး။

၉၅။ ပဉ္စနဝုတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဆဲ့နှစ်နှစ်ခါကျူးမှ၊ သာထူးလို့အောင်မြင်၊ ဗိုလ်ထောင်တင်ရွှေလေး။ ။ ။
ပစ်လွှတ်ခါ၊ စက်မြားငယ်ငါးကြာတို့၊ ရှစ်ဥသဘာ ထက်ကို တက်လို့၊ တာနှစ်ဆယ်
အောက်ကို သက်ဘယ်၊ မြူးကွန်လျက်ပြေး။

ဒဠ္ဇဓမ္မာတိ ဒဠ္ဇဓနု ဥတ္တမပုမာဏေန ဓနုနာ သမန္ဓာဂတော။ ဓနုဂ္ဂ-
ဟောတိ ဓနုအာစရိယော။ သိက္ခိတောတိ ဒွါဒသဝဿာနိ ဓနုသိပ္ပံ-
သိက္ခိတော။-

ဟူသော စတုက္ကအင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၅။)

ဒဠ္ဇဓမ္မာ ဓနုဂ္ဂဟာတိ ဒဠ္ဇဓနုနော ဣဿာသာ။ ဒဠ္ဇဓနု နာမ
ဒွါသဟဿထာမံ ဝုစ္စတိ၊ ဒွါသဟဿထာမံ နာမ ယဿ အာရောပိတဿ
ဇီယာဗဒ္ဓေါ လောဟသိသာဒီနံ ဘာရော ဒဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ယာဝ
ကဏ္ဍပုမာဏာ ဥက္ခိတ္တဿ ပထဝီတော မုစ္စတိ။ သုသိက္ခိတာတိ
ဒသဒွါဒသဝဿာနိ အာစရိယကုလေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပိ။—

ဟူသော နိဒါနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၇။)တို့ဖြင့် ဗိုလ်ထောင်တင်
လေး၏ ဆဲ့နှစ်နှစ်ခါကျူးမှ သာထူးလို့အောင်မြင်ကြောင်းကို သိရာ၏။

အထက်သို့ ရှစ်ဥသဘာတက်ကြောင်း၊ အောက်သို့ တာနှစ်ဆယ်သက်ကြောင်း
ကို ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသော မဟာပနာဒဇာတ်ဖြင့်၎င်း၊

“မဟာသတ္တော ဝါဠုကသကဋ္ဌံပိ ပလာလသကဋ္ဌံပိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဥဒကေ
ဧကုသဘပုမာဏံ ကဏ္ဍံ ပေသေသိ ထလေ အဋ္ဌဥသဘပုမာဏံ” —

ဟူသော ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ (ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၃၂၆)၊ ဇိနာလင်္ကာရ ဒီကာပါဌ်တို့ဖြင့်
မှတ်အပ်၏။

“သတ္တဟတ္တော မတော ဒဏ္ဍော၊ ဒဏ္ဍောဝိသတိဥသဘံ” ဟူရကား တဥသ
ဘကား တာနှစ်ဆယ်တည်း။ သရဘင်္ဂဇာတ် အဋ္ဌကထာ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၃၈) ၌

ကား “ဥဒကေ စတုညသဘံ၊ ထလေ အဋ္ဌဥသဘဋ္ဌာနံ ကဏ္ဍံ ပေသေသိ” ဟု ပါဠိရှိ၏။

၉၆။ ဆနုတိမပုစ္ဆာ

ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ဆတို့၊ ဗျာပါရဖြစ်မတူ၊ ဘယ်မှ၍ပုံခြား။ ။လက္ခဏာ သုံးပါးငယ်ယာဉ်သာမူ၊ မယှဉ်ပါအာရုံလဲ့၊ ကဲ့ကြလို့လား။

၉၆။ ဆနုတိမဝိသဇ္ဇနာ

ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ဆတို့၊ ဗျာပါရဖြစ်မတူ၊ ရှုပုံမတနဲ့။ ။လက္ခဏာ၊ သုံးပါးငယ် ယာဉ်သာတို့၊ ယှဉ်ပါသော်ရှုပုံကဲ့၊ လဲ့ကြလို့ဘဲ။

ဝိပဿနာဉာဏ်တို့သည် လက္ခဏတ္တယသမ္မသန ကိစ္စအားဖြင့် လက္ခဏာ ယာဉ်သုံးပါးနှင့် ယှဉ်ကြသည်ချည်း၊ သို့ပင်ယှဉ်သော်လည်း ရှုဆင်ခြင်ပုံ ကဲ့ကြသောကြောင့် ဗျာပါရမတူ ဖြစ်သည်။

တံ ဟိ ပုရိမာနံ အဋ္ဌန္တံ ဝိပဿနာဉာဏာနံ တထကိစ္စတာယ အနုလောမေတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ၂။ ၃၀၈။)

သဗ္ဗာပိ ဝိပဿနာ လက္ခဏတ္တယသမ္မသနကိစ္စာဝ။ ဣဒံပိ တထေဝါတိ ဝုတ္တံ တထကိစ္စတာယာတိ။ (၎င်းဋီကာ၊ ၂။ ၄၇၉-၈၀။)

ဝိပဿနာဉာဏ်ဆယ်ပါးတို့တွင် သမ္မသနဉာဏ်သည် ကာလသုံးပါး၌ ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားတို့ကို ကလာပ်အားဖြင့်၎င်း၊ အနုပဒအားဖြင့်၎င်း အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ ဟူ၍ သုံးသပ်ခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာတို့၌ ပစ္စယတော ဥဒယဗ္ဗယကို၎င်း၊ နိပ္ပတ္တိလက္ခဏာဟု ဆိုအပ်သော ဥဒယကို၎င်း၊ ဝိပရိဏာမလက္ခဏာဟု ဆိုအပ်သော ဝယကို၎င်း ရှုခြင်း မျှဖြစ်သည်။ ဤသို့စသောနည်းဖြင့် -

ခန္ဓာနံ ဥဒယဉ္စ ဝယဉ္စ ဇာနနကံ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ၊ ဥဒယံ မုဉ္စိတာ ဘင်္ဂမတ္တာနုပေက္ခကံ ဘင်္ဂဉာဏံ၊ ဘင်္ဂဝသေန ဥပဋ္ဌိတာနံ သိဟာဒီနံ ဝိယ ဘာယိတဗျာကာရာနုပေက္ခကံ ဘယဉာဏံ၊ တထာနုပေက္ခိကာနံ အာဒိတ္တဘရဿ ဝိယ အာဒီနဝါကာရာနုပေက္ခကံ အာဒီနဝဉာဏံ၊ ဒိဋ္ဌာဒီနဝေသံ နိဗ္ဗိန္ဒနဝသေန ပဝတ္တံ နိဗ္ဗိဒါဉာဏံ၊ ဇာလာဒိတော မစ္ဆာဒိကာ ဝိယ တေဟိ တေဘူမိကဓမ္မေဟိ မုဉ္စိတုကာမတာဝသေန

ပဝတ္တံ မုဉ္ဇိတုကမုတာဉာဏံ၊ မုဉ္ဇနုပါယံသမ္မာဒနတ္ထံ ဒိဋ္ဌာဒီနဝေသုပိ
သမုဒ္ဒသကုဏီ ဝိယ ပုနပုနံ သမ္မသနဝသပဝတ္တံ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏံ၊
စတ္တဘရိယော ပုရိသော ဝိယ ဒိဋ္ဌာဒီနဝေသု တေသု သင်္ခါရေသု
ဥပေက္ခနာကာရပဝတ္တံ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ၊ အနိစ္စာဒိလက္ခဏဝိပဿန-
တာယ ဟေဋ္ဌာ ပဝတ္တာနံ အဋ္ဌန္တံ ဝိပဿနာဉာဏာနံ၊ ဥဒ္ဓံ မဂ္ဂက္ခ-
ဏေ အဓိဂန္တဗ္ဗာနံ သတ္တတိ သဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနုဉ္ဇ အနုလောမ-
တော မဂ္ဂဝီထိယံ ဂေါတြဘူတော ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တံ သစ္စာနုလောမိက-
ဉာဏသင်္ခါတံ နဝမံ အနုလောမဉာဏန္တိ။—

ဟူသော ဋီကာကျော်ပါဌ် (၂၇၂)ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံ ကဲ့လဲ့ထူးခြားဟန်ကို မှတ်တမ်း။

ဤဋီကာ၌ “အဋ္ဌန္တံ ဝိပဿနာဉာဏာနံ” ဟူသည်ကား ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၏ ပဋိပဒါဖြစ်သော ဉာဏ်တို့ကို ရည်၍ ဆိုသည်။

၉၇။ သတ္တနဝုတိမပုစ္ဆာ

နှစ်သန်းနှင့်လေးသိန်း၊ တွက်ကိန်းတဲကုဋေ။ ။ နေ့တိုင်းမှန်အစဉ်ပ၊ မြတ်
ရှင်ပင်သမာပတ်၊ မြဲမှတ်ဝင်ပေ။ ။ ဘယ်နှယ်ပုံ ဘယ်အခြင်းငယ်တို့၊ သစ်
လင်းပဉာဏ်မဟေ၊ စိန်တွေတဲစက်သွား။ ။ သုတ်သုံးတန်၊ အဋ္ဌကထာဋီကာ
လှန်လို့၊ ရွှေဂန္တန်ဝိဇ္ဇာမြောက်အောင်၊ လမ်းပေါက်တဲဖျား။

၉၈။ သတ္တနဝုတိမဝိသဇ္ဇနာ

နှစ်သန်းနှင့်လေးသိန်း၊ ကိန်းကောဋီသင်္ချာ။ ။ နေ့တိုင်းမှန်အစဉ်ပ၊ မြတ်
ရှင်ပင်သမာပတ်၊ မြဲမှတ်ဝင်ပါ။ ။ ကရုဏာဖိုလ်ဖလငယ်နှင့်၊ ဒွါဒသမြတ်သမာ၊
ကေစိဝါနှစ်ပါး။ ။ ပဋိစ္စေ၊ သမုပ္ပါဒဂေဉ်၊ သိန်းကုဋေစုန်ဆန်လို့၊ နေ့စဉ်မှန်
သမာပတ်ကို၊ အပရေဆရာမြတ်ကယ်က၊ နည်းမှတ်တခြား။

စတုဝီသတိ။ ပ။ ဝဇီရာဉာဏန္တိ ဧတ္ထ ကေစိ တာဝ အာဟု-ဘဂဝါ
ဒေဝသိကံ ဒွါဒသကောဋီသတသဟဿက္ခတ္တု မဟာကရုဏာသမာ-
ပတ္တိ သမာပဇ္ဇတိ၊ ဒွါဒသကောဋီသတသဟဿက္ခတ္တုမေဝ စ အရ-
ဟတ္တဖလသမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇတိ၊ တာသံ ပုရေစရံ သဟဝစရဉ္စ
ဉာဏံ ပဋိပက္ခေဟိ အဘေဇ္ဇတံ၊ မဟတ္တဉ္စ ဥပါဒါယ မဟာဝဇီရ-
ဉာဏံ နာမ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ “တထာဂတံ ဘိက္ခဝေ
အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒွေ ဝိတက္ကာ ဗဟုလံ သမုဒါစရန္တိ ခေမော

စ ဝိတက္ကော ပဝိဝေကော စ ဝိတက္ကောတိ။ ခေမဝိတက္ကော ဟိ
ဘဂဝတော မဟာကရုဏာသမာပတ္တိံ ပုရေတွာ ဌိတော၊ ပဝိဝေက-
ဝိတက္ကော အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိံ ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ဘဂံပရိဝါသော
လဟုကော။ မတ္တကပ္ပတ္တော စ သမာပတ္တိသု ဝသိဘာဝေါ၊ တသ္မာ
သမာပဇ္ဇနဝုဋ္ဌာနာနိ ကတိပယစိတ္တက္ခဏေယေဝ ဣဇ္ဈန္တိတိ။ (ဤကား
ကေစိဝါဒတရပ်)

ပဉ္စ ရူပါဝစရသမာပတ္တိယော စတသော အရူပသမာပတ္တိယော။
အပ္ပမညာသမာပတ္တိယာ သဒ္ဓိံ ဒသ၊ နိရောဓသမာပတ္တိံ၊ အရဟတ္တ-
ဖလသမာပတ္တိံ စာတိ ဒွါဒသေတာ သမာပတ္တိယော ဘဂဝါ ပစ္စေကံ
ဒိဝသေ ဒိဝသေ ကောဋိသတသဟဿက္ခတ္တံ ပုရောတ္တံ သမာ-
ပဇ္ဇတိ၊ တထာ ပစ္ဆာ ဘတ္တန္တိ။ ဧဝံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗသမာပတ္တိသံစာ-
ရိတဉာဏံ မဟာဝဇီရဉာဏံ နာမာတိ ကေစိ။ (ဤကား ကေစိဝါဒ
တရပ်။)

ဤနှစ်ရပ်တို့ကိုရည်၍ “ကရုဏာဗိုလ်ဖလငယ်နှင့်၊ ဒွါဒသမြတ်သမာ၊ ကေစိ
ဝါ နှစ်ပါး” ဟူသတည်း။

အပရေ ပန ယံ တံ ဘဂဝတာ အဘိသမ္မောဓိဒိဝသေ ပစ္ဆိမယာ-
မေ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒမုခေန ပဋိလောမနယေန ဇရာမရဏတော ပဋ္ဌာ-
ယ ဉာဏံ ဩတာရေတွာ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနံ အာရဘန္တေန ယထာ နာမ
ပုရိသော သုဝိဒုဂ္ဂံ မဟာဂဟဏံ မဟာဝနံ ဆိန္ဒုန္တော အန္တရန္တရာ နိသာန-
သိလာယံ ဖရသုံ သုနိသိတံ ကရေတိ၊ ဧဝမေ နိသာနသိလာသဒိသိ-
ယော သမာပတ္တိယော အန္တရန္တရာ သမာပဇ္ဇိတွာ ဉာဏသတ္တံ တိက္ခဝိသဒ-
သုရဘာဝံ သမ္မာဒေတုံ အနုလောမပဋိလောမတော ပစ္စေကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါ-
ဒဂံဝသေန သမ္မသန္တော ဒိဝသေ ဒိဝသေ လက္ခကောဋိလက္ခကောဋိ-
ဖလသမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “စတုဝိသတိ ။ပ။
မဟာဝဇီရဉာဏံ နိဿာယာ” တိ။

(ဤကား အပရေဝါဒ၊ ဤကိုရည်၍ ပဋိစ္စေ-စသော စကားကိုဆိုသည်။
သုတ်ပါထေယျ သံဗ္ဗသာဒနိယသုတ်ဋီကာ၊ ဒီ၊ဋီ၊၃။၅၅-၆။သံယုတ်ဋီကာ။)

ဤတွင် သံယုတ်ဋီကာ (သံ၊ဋီ၊၁။၂၅၁)၌ “စတုဝိသတိကောဋိသတသဟဿ-
သင်္ခါသမာပတ္တိယော ပဝိသိတွာတိ” ဟူသော ပုဒ်ကိုဖွင့်၏။ နိဂုံး၌လည်း
“တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ စတုဝိသတိ ။ပ။ ပဝိသေတွာတိ” ဟုဆို၏။

ဤဋီကာတို့၌ ခတ္တု-သဒ္ဓါစသည်တို့ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ကုဋေ နှစ်သန်း လေးသိန်း အရေအတွက် အကြိမ်စေ့အောင် ဝင်စားတော်မူသည်ဟု မှတ်ရမည်။

၉၈။ အဋ္ဌနဂုတိမပုစ္ဆာ

ခြောက်သိန်းနှင့် သုံးသန်း၊ ကိန်းဂဏန်းကုဋေ။ ။ ဉာဏ်စက်ရှိန်ဝဇီရာလို့၊ ဝိပဿနာမြတ်စာရ၊ ကျမ်းပြုအနေ။ ။ သည်နည်းနာ ရွှေယုကိလ၊ ခွဲဝေပ မဟာဆွေ၊ ကမ္ဘာဝေမဆုံး။ ။ ဥဒါန်းငယ်စီ၊ မော်ကွန်းအစဉ်မှီလို့၊ ကပ္ပဋိ တဂုဏ်ပွင့်ပါလိမ့်၊ မိုးယုန်မင်းထုံး။

၉၉။ အဋ္ဌနဂုတိမဝိသဇ္ဇနာ

လောကဓာတ်တသောင်းမှာ၊ ခိုအောင်းတဲ့သတ္တဝါ၊ သန္တာနဗဒ္ဓါငယ်၊ အဗဒ္ဓါနှစ်ပါး၊ သင်္ခါရာသည်တရားကိုလ၊ မှတ်သားဘွယ်အနေ။ ။ သမ္မသနာ မြတ်စာရငယ်လို့၊ ကျမ်းဂန်ပြုမြဲမှန်လှပေ။ ။ ရုပ်နှင့်နာမ် သည်နှစ်ပါးကိုပ၊ ပိုင်းခြားလို့ခွဲဝေ၊ နည်းထွေထွေကြံဆ။ ။ အနေကာဝေါကာရငယ်နှင့်၊ ဟောပြု သည့်ခြင်းရာ။ ။ လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါး၊ တင်ထားလို့ ရှုဆင်ခြင်သည်သာ။ ။ သုံးသန်းခြောက်သိန်းသင်္ချာမှာ၊ ကိန်းစဉ်လာကုန်ငှလို့၊ အနုပဒမကျန်ကုန်စင်၊ သုံးသပ်သည်ပင်။ ။ ညွှန်းလိုက်ကဲ့မိတ်ဆွေခင်ငယ်၊ မဟာဝင် နောင်ထွန်းစေ ဘို့လေး။

သမ္မသနစာရော နာမေတ္တ ဝိပဿနာဘူမိ ဝေဒိတဗ္ဗာ သမ္မသနံ စရတိ ဧတ္ထာတိ သမ္မသနစာရောတိ ကတော။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မသန- စာရော ဒသသဟဿလောကဓာတုယံ သတ္တသန္တာနဂတာ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓါ စ သင်္ခါရာတိ ဝဒန္တိ၊ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသုတိ အပရေ။ -

ဟု မဟာဝါ တေရသကဏ်ဋီကာ (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၂၉) မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ လောကဓာတ်တသောင်း၌ရှိသော သတ္တသန္တာနဂတာဖြစ်သော နာမ်ရုပ် အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ် ဟူသမျှသည် မြတ်စွာဘုရား၏ သမ္မသနစာရမည်၏။ ထိုသမ္မသနစာရ၌ နာမ်ရုပ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အကြမ်း မဲ့ သင်္ခါရတရားတို့၌ ကုဋေ သုံးသန်းခြောက်သိန်း အရေအတွက်စေ့အောင် သုံးသပ်တော်မူသော ဝိပဿနာဉာဏ်တော်သည် မဟာဝင်ဇီရ ဉာဏ်တော်မည်၏။ ထို့ကြောင့် ထေရအဋ္ဌကထာ (၁။ ၁၀) ၌ -

ယထာ ဝဝတ္ထပိတေ နာမရူပေ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ အနုပဒဓမ္မ- ဝိပဿနာဝသေန အနေကာကာရဝေါကာရသင်္ခါရေ သမ္မသန္တော ဆတ္တိ -

သကောဋိသတသဟဿမုခေန သမ္ပသနဝါရံ ဝိတ္ထာရေတွာ တတ္ထ မဟာ-
ဝဇီရဉာဏသင်္ခါတေ ဝိပဿနာဉာဏေ တိက္ခေ သူရေ ပသန္နေ ဝုဋ္ဌာန-
ဂါမိနိဘာဝေန ပဝတ္တမာနေ ယဒါ တံ မဂ္ဂေန သဋ္ဌေတိ-ဟု မိန့်ဆို
တော်မူသည်။

တေရသကဏ်ဋီကာ၌ကား ယခင်သမ္ပသနစာရတို့တွင် အတ္တနိယ၏ အစွမ်း
အားဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းသို့ သက်၍ ကုဋေ သုံးသန်း ခြောက်သိန်း အရေ
အတွက်အားဖြင့် ဖြစ်သည်ဟူ၏။

တထာ ဟိ အတ္တနိယဝသေန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နယံ ဩတရိတွာ ဆတ္တိံ သ-
ကောဋိသတသဟဿမုခေန ဗုဒ္ဓါနံ မဟာဝဇီရဉာဏံ ပဝတ္တံ။ (တေရသကဏ်
ဋီကာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၂၉)။

၉၉။ ကေုနသတိမပုစ္ဆာ

မီးခုနစ်ခွေ ရေတလွဲငယ်နှင့်၊ ကြိမ်ခြောက်ဆဲလေးပြန်။ ။ချိန်မြောက်တဲ့
ရေမှန်၊ လေလှန်ကာဖျက်မြဲ။ ။သုံးသံဝဋ်ယုဂန်ကို၊ မှုအမှန်ကျမ်းကဝေခွဲ။ ။
ကမ္ဘာပျက်သည်ပုံ၊ လည်တုံတုံဟန်လဲ။ ။တည်မကုန်ညံမစဲငယ်နှင့်၊ ပေါ်မြဲတဲ့
ပေါ်လာ။ ။သို့အရာ ကမ္ဘာထုံးကိုလ၊ ဉာဏ်နှလုံးကျလှပါတော့သည်ဆရာ။ ။
ဤဘဒ္ဒ တို့ကမ္ဘာမှာ၊ မီးစကြာဘယ်ချိန်ရောက်ပါလို့၊ ဘယ်ကြိမ်မြောက်ဖျက်
သည့်အနေ၊ ညွှန်းပဘုန်းဝေ။ ။စမ်းမခံပေတဲ့၊ ရွှေကျမ်းနဲ့မဟာဆွေငယ်၊
ကမ္ဘာကြေမော်ကွန်းပလေး။

၉၉။ ကေုနသတိမဝိသဇ္ဇနာ

မီးခုနစ်ခွေ ရေတလွဲငယ်နှင့်၊ ကြိမ်ခြောက်ဆဲလေးပြန်။ ။ချိန်မြောက်တဲ့
ရေမှန်၊ လေလှန်ကာဖျက်သွား။ ။သုံးသံဝဋ်ယုဂန်ကို၊ မှုအမှန် ကျမ်းကဝေခြား။ ။
ကမ္ဘာပျက်သည်ပုံကို၊ ကျမ်းဖုံဖုံထင်ရှားလို့၊ ယုံမှားမဲ့ သည်အရာ၊ သဘော
ကျရှာ။ ။မီးရောက်တဲ့ ကြိမ်အခါကို၊ ကျမ်းပေစာ မထင်ရှားသောကြောင့်၊
ယုံမှားတဲ့ ရှင်သန္ဓေဟာ၊ ကင်းစိမ့်သေချာ။ ။ဤဘဒ္ဒ တို့ကမ္ဘာမှာ၊ ရှေးဦးစွာ
မီးရေလွဲဟာဖြင့်၊ အကြွင်းမဲ့ မကျန်လေပါ၊ ပြီးပေါ့သက်လျာ။ ။ဒုတိယကြိမ်
ဝါရာမှာ၊ မီးတခါ ပြီးပြန်ပေါ့လေး။

ယခုတည်သော ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာသည် ပထမမီးခုနစ်ကြိမ် နောက်ရေဖျက်၍
ဒုတိယခုနစ်ကြိမ်တွင် ပထမမီးဖျက်၍ တည်သော ကမ္ဘာဟူ၍ မဟာရာဇဝင်

တွင် ဆို၏။ ဤရာဇဝင်မှတစ်ပါး ပိဋကတ်သုံးပုံပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာဂန္ထနရတို့၌ အသေအချာအဆိုမရှိ အနာဂတဝင်၌ကား ယခုကမ္ဘာ နောင် မီးဖျက်လတ္တံ့ဟူ၍ ဤမျှသာ ဆို၏။

မေတ္တေယျသ္မိံ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တဿ သာသနေပိ ပရိဟာ-
ယိတေ အယံ ဘဒ္ဒကပ္ပေါ ပရိဟာယိဿတိ၊ တဒါ ဟိ ကပ္ပုဋ္ဌာနဂ္ဂိမ္မိ
ဒယှမာနေ ဗဟူ သတ္တနိကာယာ မဟာဝိနာသံ ပါပုဏိဿန္တိ။
(အနာဂတဝင်။)

၁၀၀။ သတိမပုစ္ဆာ

ခုနစ်ဝါချိန်ကျလို့၊ ဝတိန်ကသက်တော်မူ၊ မာဃိန္ဒဝတြဘူ၊ ညွတ်ကြည်ဖြူ
ဘန်ဆင်း။ ။ သင်္ကဿနှင့် သုဒဿနပူရိဆို၊ ရွှေမြင်းမိုရ်ဦးနှင့် ထုတ်ချင်း။ ။
ရှုမကုန်ပုံပေ့သို့၊ စုံသရေ့ ပရမေ၊ မြရွှေငွေလျှံဝင်း။ ။ ကျမ်းနှစ်စောင်နောင်ခါ
ငြင်းစေဘို့၊ သူခင်းတတ်ပလေရှာ။ ။ ရန်တိုက်မယ်တဉာဏ်ဆင်ထင့်၊ သူဇာလင်
မောင်သိကြားဟာက၊ မြလမ်းသွယ် အလယ်ထား၊ နံပါးကရွှေနှင့် ငွေပါ။ ။
ရွှေလက်ဝဲတဲ့ရွှေလက်ယာ၊ ငွေလက်ဝဲတဲ့ ငွေလက်ယာ၊ နောက်ဓမ္မပဒ၊
အဋ္ဌကထာ ဝိသုဒ္ဓိတို့၊ သူသာသိလို့ ငါသာမြင်သလို၊ ငြင်းကြသကဲ့။ ။ မှန်တရား
စေ့ကဲ့ နှစ်ပါးဆိုကဲ့၊ ဖြေအလို ဘန်တီးပလေး။ ။ ရန်မပျိုးစေနှင့်၊ သိကြားအိုလို့၊
ရွှေဗဟိုရ်ဉာဏ်ကြီးဖျလေး။

၁၀၀။ သတိမဝိသဇ္ဇနာ

ခုနစ်ဝါချိန်ကျလို့၊ ဝတိန်ကသက်တော်မူ၊ မဟိန္ဒဝတြဘူ၊ ညွတ်ကြည်ဖြူ
ဘန်ဆင်း။ ။ မစွန့်ရာဌာနမို့၊ သင်္ကဿပြည်နဂိုရ်၊ ရွှေမြင်းမိုရ်ဦးနှင့် ထုတ်ချင်း။ ။
ရှုမကုန်ဂုဏ်ကြော့၊ စုံသရေ့ ပရမေ၊ ပုံပြကတေ့ ဆန်းထေ့၊ မြရွှေငွေလျှံဝင်း။ ။
နတ်ဗြဟ္မာ ကိုယ်တော်ဆင်းရန်ဘို့၊ သူခင်းတဲ့စောင်းတန်းသုံးဖြာ။ ။ မြလမ်း
သွယ် အလယ်ထား၊ နံပါးက ရွှေနှင့် ငွေပါ။ ။ ရွှေလက်ဝဲတဲ့ ရွှေလက်ယာ၊
ငွေလက်ဝဲတဲ့ ငွေလက်ယာ၊ ကျမ်းပြုဆရာတယောက်ထဲပ၊ အဆိုကဲ့တဲ့ သည်လို့
အရာ၊ များလှကုန်ပါ။ ။ ထိုထိုဘာဏက မြတ်ဆရာကို၊ အတုလိုက်ခါ မိန့်လိုက်
ထာတဲ့လေး။ ။ ကိုယ်ကိုယ်မှာသမျှ မှတ်စရာကို၊ ဂရုစိုက်ခါ အိမ်လိုက်ပါကဲ့
လေး။

အထ တထာဂတဿ ပရိနိဗ္ဗာနတော သတ္တသု သာဓုကီဠနဒိဝသေသု
သတ္တသု စ ဓာတုပူဇာဒိဝသေသု ဝီတိဝတ္တေသု အစုမာသော အတိ-

က္ကဏန္တော၊ ဣဒါနိ ဂိမ္မာနံ ဒိယဇော မာသော သေသော၊ ဥပကဋ္ဌာ
ဝဿူပနာယိကာတိ မန္တော။ (ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ။၁။၇)။

ဘဂဝါ ဟိ ဝိသာပုဏ္ဏမာယံ ပစ္စုသသမယေ ပရိနိဗ္ဗုတော၊
အထဿ သတ္တာဟံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ဂန္ဓမာလာဒိဟိ ပူဇယိံ သု။ ဧဝံ
သတ္တာဟံ သာဓုကိဋ္ဌနံဒိဝသာ နာမ အဟေသု။ တတော သတ္တာဟံ
စိတကာယ အဂ္ဂိနာ ဈာယိ၊ သတ္တာဟံ သတ္တိပဉ္စရံ ကတော သန္ဓာဂါရ-
သာလာယံ ဓာတုပုဇံ ကရိံ သူတိ ကေဝိသတိ ဒိဝသာ ဂတာ။ပ။
အာဝုသော ဣဒါနိ တုမ္ဘာကံ စတ္တာလိသ ဒိဝသာ ဩကာသော
ကတောတိ။ (သီလက္ခန္ဓာအဋ္ဌကထာ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇။ အဆိုကဲ့ပုံတရပ်) [၁]

မဟာကဿပတ္ထေရော ရာဇဂဟံ အာဝုသော ဂစ္ဆာမာတိ ဥပဗ္ဗံ
ဘိက္ခုသံသံ ဂဟေတွာ ကေ မဂ္ဂံ ဂတော။ (ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ။၁။၇)

ဝေဠု ပန ဝတွာ ထေရော အတ္တနော ပဉ္စသတာယ ပရိသာယ
ပရိဝုတော ရာဇဂဟံ ဂတော။ အညေပိ မဟာထေရော အတ္တနော
အတ္တနော ပရိဝါရေ ဂဟေတွာ သောကသလ္လသမပ္ပိတံ မဟာဇနံ
အဿာသေတုကာမာ တံ တံ ဒိသံ ပက္ကန္တာ။ (သီလက္ခန္ဓာအဋ္ဌကထာ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇)။ [၂]

သတ္တာ ကပိလပုရံ ဂန္တော တတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ (ဓမ္မပဒ
အဋ္ဌကထာ။၁။၇၄)။

ဣတိ ဘဂဝါ ကပိလပုရံ အာဂန္တော ဒုတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ။
(ဝိနည်းမဟာဝါအဋ္ဌကထာ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၀)။ [၃]

မဟာသတ္ထောပိ။ပ။ကပိလဝတ္ထု ဂန္တော ပဌမဒဿနေနေဝ ပိတရံ
သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ ပုနဒိဝသေ ပိတု နိဝေသနံ ဂန္တော
။ပ။ဓမ္မံ ကထေသိ။ (အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ)။

ဘဂဝါ ဒုတိယဒိဝသေ ဝိသတိဘိက္ခုသဟဿပရိဝါရော ကပိလဝတ္ထု
ပိဏ္ဏာယ ပါဝိသိ။ပ။ အန္တရဝိထိယံ ဌိတောဝ ဥတ္တိဋ္ဌေ န ပမဇ္ဇေယျ။ပ။
ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ရာဇာ သောတာပတ္တိဖလံ
သစ္စာကာသိ။ (မဟာဝါအဋ္ဌကထာ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၈-၉)။[၄]

သက္ကဿ ဝေဇယန္တော နာမ ပါသာဒေါ သတ္တ ယောဇန-
သတာနိ ဥဂစ္ဆိ။ (သက္ကပဉ္စသုတ် အဋ္ဌကထာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၇။)

ယောဇန သဟဿုဗ္ဗေဓော ဝေဇယန္တပါသာဒေါ။ (မူလပဏ္ဏာသ
အဋ္ဌကထာ။) [၅]

သော ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ သဟကော
နာမ ထေရော ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ကပ္ပိ-
ယုကဗြဟ္မာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော၊ တတြ နံ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာတိ ပဋိ-
သဉ္ဇာနန္တိ။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁၊၁၈၂။ မူလပဏ္ဏာသ
အဋ္ဌကထာ။)

အယံ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ သဟကော နာမ
ဘိက္ခု အနာဂါမီ ဟုတွာ သုဒ္ဓါဝါသေသု ဥပ္ပန္နော၊ တတ္ထ နံ
သဟမ္ပတိဗြဟ္မာတိ သဉ္ဇာနန္တိ။ (သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ။ ၂၊၁၉၆။)[၆]

ဝဿသဟဿန္တိ စေတံ ပဋိသမ္ဘိဒါပုဘောဒပုတ္တခိဏာသဝဝသေန
ဝုတ္တံ၊ တတော ပန ဥတ္တရိပိ သုက္ခဝိပဿကခိဏာသဝဝသေန
ဝဿသဟဿံ၊ အနာဂါမိဝသေန ဝဿသဟဿံ၊ သကဒါဂါမိဝသေန
ဝဿသဟဿံ၊ သောတာပန္နဝသေန ဝဿသဟဿန္တိ ဧဝံ ပဉ္စဝဿ-
သဟဿာနိ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မော ဌဿတိ။ (စူဠဝါအဋ္ဌကထာ။)

ပဋိသမ္ဘိဒါပုတ္တေဟိ ဝဿသဟဿံ အဋ္ဌာသိ။ ဆဋ္ဌဘိညေဟိ
ဝဿသဟဿံ၊ တေဝိဇ္ဇေဟိ ဝဿသဟဿံ၊ သုက္ခဝိပဿကေဟိ
ဝဿသဟဿံ၊ ပါတိမောက္ခေဟိ ဝဿသဟဿံ အဋ္ဌာသိ။ (သုတ်ပါ
ထေယျ အဋ္ဌကထာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၃။) [၇]

ဝေနသာဓဇာတ်၌ ဗောဓိမင်းသား မိမိပြာသာဒ်လုပ်သော လက်
သမား၏မျက်လုံးကို ဖောက်သည်ဟူ၏။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ ဖောက်မည်
အကြံကိုသိ၍ မဖောက်ခင် စက်ယန္တရားရုပ်နှင့် ထွက်ပြေးသည်ဟူ၏။ [၈]

ယောဟကုမ္ဘီဇာတ်၌ ဒု-သ-န-သော အက္ခရာလေးလုံးကို ရှုတ်သော ငရဲသူ
တို့ကား ရှေးက မင်းသားဟူ၏။ ဓမ္မပဒ၌ သေဋ္ဌေးသားဟူ၏။ [၉]

မြတ်စွာဘုရား ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ ပဌမသတ္တာဟမ္ပ ထ၍ နတ်တို့ဝိတက်
ပျောက်အောင် ပြာဋိဟာ ပြုသည်ဟု ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာဆို၏။ ဒုတိယ
သတ္တာဟ အနိမိသမုထ၍ ပြုသည်ဟု အဋ္ဌသာလိနိဆို၏။ [၁၀]

ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်ဝတ္ထု၌ ခိုးသူယောင်ဆောင်၍ မိဘတို့ကို သေအောင်သတ်
ကြောင်းကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာဆို၏။ အသေမသတ် ပုတ်ခတ်၍ အိမ်သို့တဖန်
ဆောင်ကြောင်းကို စတ္တာလီသနိပါတ်၊ သရဘင်္ဂဇာတ် အဋ္ဌကထာဆို၏။ [၁၁]

မင်္ဂလဘုရားလောင်းတော် သားတော်တို့ကိုလှူ၍ စိတ္တဝိကာရမရှိ၊ ပီတိ
သောမနဿဖြစ်ကြောင်းကို အဋ္ဌသလိနိဆို၏။ အားကြီးစွာ သောကဖြစ်၍
ရင်ကွဲကြောင်းကို ဒသကနိပါတ် ဇာတ်အဋ္ဌကထာဆို၏။ [၁၂]

အာ၊ ဗော၊ ကာ၊ ယ၊ င၊ ရှေ့၊ ကဏ်-ဟူသော ဘွားဘက်တော်ခုနစ်ပါး
တို့တွင် ဓမ္မပဒစသော အဋ္ဌကထာ၌ “အာ”၏အရကို အာနန္ဒာဟူ၏။ အင်္ဂုတ္တိုရ်
အဋ္ဌကထာ၌ အာရောဟနိယဟတ္ထိ ဟူ၏။ [၁၃]

ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း ဤ
ငါးလကို ပါဠိဟာရိယပက္ခမည်၏ဟု သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာဆို၏။ ဝါတွင်း
သုံးလသည် ပါဠိဟာရိယပက္ခမည်၏ဟု အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာဆို၏။ [၁၄]

နှစ်လမ်းသုံးဘဝါးဖြင့် နတ်ပြည်သို့ သွားခြင်းကို အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိဟူ၍ဝိသုဒ္ဓိမဂ်
ဆို၏။ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိမဟုတ်၊ လက္ခဏာနိသံသဟူ၍ သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာ
ဆို၏။ [၁၅]

ရတနာသရ ဟူသည် ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော အိမ်တည်းဟု ဝိနည်း
ဟောဝါ အဋ္ဌကထာဆို၏။ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသည်မဟုတ်၊ ရတနာသဘွယ်
ဖြစ်သော အဘိဓမ္မာကျမ်းတို့ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရာဖြစ်၍ ရတနာသရမည်
သည်ဟု အဋ္ဌသလိနိဆို၏။ [၁၆]

ဇာတ်ဝိဓုရ၊ ပုဏ္ဏကဏ်၊ သဒ္ဓကြွေးကြော်၊ လောင်းတော်ကုသ၊ သီဟနာဒိ၊
ဘူရိဒတ္တ၊ ဇာတကတွင်၊ သုဒဿန၊ နာဂရာဇာ၊ ကြော်ငြာသေသံ၊ တတန်
ကဏှ၊ ဇာတက၌၊ သုနခသံ၊ ဤလေးတန်ကား၊ ဇမ္ဗူကြားသည်။ ။ထင်
ရှားကဏှဇာတ်လာတည်း။ ။ပုဏ္ဏကနှင့်၊ ကုသရာဇာ၊ အာဠဝက၊ ကဏှ
ခွေးသံ၊ ဤလေးတန်ကား၊ ဇမ္ဗူကြားသည်။ ။ဤကား သုတ္တနိပါတ်လာ
တည်း။ (သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၈။) [၁၇]

ဤသို့စသည်ဖြင့် ကျမ်းပြုဆရာတိုင်းတည်းဖြစ်လျက် အဆိုကဲ့သည့် အရာသည် သည့်ထက်မက အတိုင်းမသိ ရှိပါသေးသည်။ သည်အရာအစုကို ဂရုစိုက်ကာ အိန်၍ တစိမ့်စိမ့်ရှုလိုက်ပါဦး-ဟူလို။

အဖြေရှိက အသိဉာဏ်ဖြစ်ပွားရာသည်ကို ရည်မှတ်၍ ပြဿနာပြုအပ်သော သတပဒိကပုစ္ဆာ၏ အဖြေဝိသဇ္ဇနာကား ပြီး၏ရှင့်။

မဟတာ၊ သရသာ ဒုရေဝ ယာဟု၊ ဇင်္ဂလဘူမိ။ ။အဗ္ဗူတံ၊ တတ္ထပင်္ကဇံ၊ မင်္ဂလံ ဇနေန္တောယေဝ၊ ပညာဝါ သဟာယော တေန၊ လောကဝုဒ္ဓိ။ (ဝိဘတ်လိင်အံ၊ သမ္မာန်ဝါကျ၊ ကာရကကြိယာ၊ သဒ္ဓါနည်းညီစွာလျက်၊ လင်္ကာဘွဲ့စီအပ်သော မဂဇောသာသင်္ဂဏသင်္ဂဏဒွေးချိုး။)

ယံ ပုစ္ဆံ၊ မုဟုတ္တံ ဗျာကရဏဿာဝ၊ ကာသဗ္ဗာဝေါ။ ။တသ္မာ၊ စိရရတ္တာဝ၊ ပုစ္ဆာ ဗျာကရေယျာတိ၊ တေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ (၎င်းဒွေးချိုး။ ဗျာကရေယျာတိနှင့် ဗျာကရေယျ-ဣတိ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု။)

သစာယံ၊ လဒ္ဓေါကာသံ၊ ဗျာကရဏံကရေ။ ။ကေန္တံ၊ တဝ သန္တိကံဝ အစိရံ သိသံ ကတုာန၊ သုခဒ္ဓဒေ။ (၎င်းဒွေးချိုး။)

ရေသီတာအိုင်ကြီးနှင့်၊ ဆိုင်မနီးဝေးကွာ၊ ကျတ်တီးမြေဇင်္ဂလာ၊ ထင်စရာမဲ့ ရှောင်း။ ။သင်းရနံ့လှိုင်ကြူထုံ၊ ကြာပဒံပွင့်ချက်ကကောင်း။ ။ရှေးယခင် ဟို နှစ်ဦးက၊ မဖြစ်ဘူး ဖြစ်လာ၊ ခေတ်အခါသာကောင်း။ ။မြစ်အညာ ရွှေချောင်းက၊ ဗောဓိလောင်းမှန်ကူ။ ။ကျမ်းပေစာကြည့်ရှုအား၊ သုတများ ရှိလှပေသသူ။ ။ရှေးကံမြင့်လို့ ဟန်သင့်ယူ၊ ဉာဏ်ဆင့်ကူထပ်လောင်းလို့၊ နည်းပေါင်းစုံလင်စွာ၊ မေးလျှောက်သည့်တာ။ ။ချီးမွမ်းလောက်ပေငဲ့၊ မီးထွန်းတောက်သည့်နယ်၊ မေးလျှောက်သည့် ခင်ပုစ္ဆာမှာ၊ တောင်ထိပ်မြေကြာ ပေါ်ပေါက်သည်သို့လေး။

အရတော်မှန်လှ၊ ကလျာဏမိတ်မဟာ၊ သဟာယအဒိဋ္ဌာကို၊ စိတ်မေတ္တာ ကြည်ပွား။ ။ကျမ်းဂန်ထွက် မှတ်စရာကို၊ ပြဿနာမေးပြုလျှောက်ထား။ ။ မေးလျှောက်သည့်ခင်ပုစ္ဆာ၊ ခွင့်လုပ်ခါလျင်လျား၊ ဘွဲ့ထုတ်ခါ ဖြေမအား တတ်လို့၊ ကာလများမြင့်ကြာ။ ။ထူးအထွေ ထင်တော်ရှိပါနှင့်၊ ဝင်သာကိလောင်း ဗုဒ္ဓကံလျာ။ ။သိဿများလို့ တအားနာ၊ တပါးမှာခွါမသင့်လို့၊ သိသိမြင့်တဲ့ ကာလတုက်တာ၊ စိတ်လက်မသာ။ ။သိလောက်သင့်ပါင်၊ ညှိထောက်ချင့်ပါတော့၊ ဖြေဘွဲ့သည့် ဝိသဇ္ဇနာမှာ၊ ကပ်ဦးကမ္ဘာ မိုသားကြီး သွန်းသို့လေး။

ယထာ သင်္ကာရဋ္ဌာနမ္ပိ၊ ဥဇ္ဈိတသ္မိံ မဟာပထေ။
 ပဒုမံ တတ္ထ ဇာယေထ၊ သုစိဂန္ဓံ မနောရမံ။
 ဧဝံ သင်္ကာရဘူတေသု၊ ပစ္စန္ဓေသု မိလက္ခယသု။
 အတိရောစတိ သုတေန၊ အဒိဋ္ဌောမေ သဟာယကော။
 သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ အာသိ၊ အာသိဋ္ဌောဝ မယေ ဒိသော။
 ဒိသောဒိသံ သစေ ဟေယျ၊ ဟေယျ စက္ကပဝဇ္ဇနံ။
 (မြင်းဇက်ခွဂါထာ)

ဝေမ္ပိ တံ ဓမ္မော ဓမ္မာ၊ ဇာနန္တမနတံ နတံ။
 ဇနံ ဝိတတမံ တမံ၊ ကရဓမ္မကရံ ကရံ။
 (အန္တယမကဂါထာ။)

လောကာလောကာနမဗ္ဗာဝါ၊ ဘယာဘယာဒိကပိကံ။
 သူရံ သူရံ ဇနေတေဝ၊ ပဘံ ပဘံ ကရော ကရံ။
 (အာဒိယမကဂါထာ။)

(မန်လည်မြို့မကျောင်းကြီးဆရာ အနက်မြန်မာပြန်သည်။)

ဝိတဏှဓံသန၊ ဝိသဇ္ဇကာရီ။ ။ဂန္ဓပါရဂူစ၊ နယညူဝဏ္ဏေယျ၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ။
 ဂုဏမာယံ စေရော၊ထောမေတုမာရဗ္ဗိ၊ မာဂဓိကေန။ ။မဟတာ၊ သရသာတျာ-
 ဒီဟိ၊ မဟာဠိဗျာကရာ စ အဗ္ဗူတာဝိကရော၊ ဟောဟိ ဧတ္ထ။

(ဝိဘတ်လိင်အံ၊ သမ္ပန်ဝါကျ၊ ကာရကကြိယာ၊ သဒ္ဓါနည်းမပျက်၊ အနက်
 နည်းပြည့်စုံ၊ အလင်္ကာဂုဏ်မယုတ်၊ မာဂဓီလုပ်သော ပဌမပုဒ်ဒွေးချိုး၏ အနု-
 သန္ဓေလေးချိုး။)

ယာဇင်္ဂလဘူမိ၊ အကြင်ကျေးတောခေါင်ခေါင် မြေပြောင်ပြောင်ဖြစ်သော
 ကျတ်တီးပြင်အရပ်သည်။ မဟတာမဟန္တတောပုထုလတော၊ နက်ဝှမ်းကြီးကျယ်
 စွာသော။ သရတာ သရတော ဒဟတော၊ အိုင်မှ။ (တနည်း) မဟတာ မဟန္တ-
 တော ပစုရတော၊ များစွာသော။ သရသာ သရဝန္တတော၊ ရေရှိရာမှ။ ဒူရေဝ၊
 မနီးစပ်ပါ ကွာဝေးရာ၌သာလျှင်။ အဟုဘဝိ၊ ဖြစ်ပြီ။ တတ္ထတိသံဇင်္ဂလဘူမိယံ၊
 ထိုအိုင်ဝေးဒေဝေး ကျေးတောခေါင်ခေါင် မြေပြောင်ပြောင်ဖြစ်သော ကျတ်တီး
 ပြင်အရပ်၌။ အဗ္ဗူတံ၊ မဖြစ်တောင်းသော။ ပင်္ကဇံ၊ ပွင့်ချပ်တရာ ပဒိုကြာ
 သည်။ ဇာယဒတ ဣဝ၊ ဆယ်ရက်တိုင်တိုင် ရနံ့ကြိုင်အောင် ပြန့်လှိုင်ပွင့်ကား
 ထင်ရှားမျက်မှောက် ရဲရဲတောက်မျှ ပေါက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်လာဘိသကဲ့သို့၊
 ပေါက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်လာဘိသည့်နည်း။ မင်္ဂလံ၊ ကောင်းခြင်းကြောညာ မင်္ဂလာကို။
 ဇနေန္တောယေဝ၊ ဖြစ်စေလျက်သာလျှင်။ ပညဝါ၊ သုတမယ စသည်လောက်လုံ
 ပညာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံမြောက်မြားစွာထသော။ သဟာယော၊ လက်တည်းယှဉ်ပူး
 မမြင်ဘူးသော အထူးချစ်ကြည် မဟာဆွေသည်။ ဇာယတိ၊ ဖြစ်လတ်ပေ၏။

တေန ကာရဏေန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းကြောင့်။ လောကဝုဒ္ဓိ၊ ဦးမည်း ဦးဖြူ ရှင်လူသတ္တဝါအပေါင်း၏ ကောင်းမြတ်လွန်ကဲစွာ နတ်ရွာမဂ်ဖိုလ် အစီးအပွားသည်။ ဇာယတိ၊ ဖြစ်ဘိ၏။

ယံ ပဉ္စာ ဗျာကရာ၊ စိရတ္ထ ကာရဏံ။ ။ဒါနိ တံ ဒဿေန္တော၊
သောနေတ္ထံ။ ။ယံ ပုစ္ဆံ၊ မုဟုတ္တံတျာဒိ၊ ဝုတ္တံ တွေ့ပီ။ ။
တသ္မာ၊ ဝေတ္ထော ဥေ ယျောဣတိ။

(ဣတိသဒ္ဓါကို ဝေနေောက်ယှဉ်ပါ။တသ္မာ ဝေတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။)

ယံပုစ္ဆံ၊ အကြင် အမေးတရာ ပြဿနာကို။ ဗျာကရာဏဿ၊ ဖြေရခြင်း၏။
ဩကာသဗ္ဗာဝေါ၊ အခွင့်ခဏ ရသည်၏ အဖြစ်သည်။ မုဟုတ္တံ၊ တခဏမျှ။
ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တသ္မာဝေ၊ ထိုကြောင့်သာလျှင်။ တံပုစ္ဆံ၊
ထိုအမေးတရာမျှလောက်သာ ဖြစ်သော ပြဿနာကို။ စိရတ္ထာ၊ ရှည်ကြာလေး
မြင့် တွက်ချင့်လတ်သော် ဆယ်လကျော်အောင်။ ဗျာကရေယံ၊ ဖြေရချေ၏။
ဣတိ ဝေံ စိရတ္ထဘာဝေါ၊ ဤသို့ ရှည်ကြာလေးမြင့်ရသည်၏ အဖြစ်ကို။
တေ တယာ၊ သင်မဟာကြည် ငါ့ချစ်ဆွေသည်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။

ယံ ပုစ္ဆံ ဗျာကရာဏဿ တို့ကား သတ္တာရဒဿနံ-တို့ကဲ့သို့ ယု-ပစ္စည်းယှဉ်ရာ
ဆဋ္ဌိကံ မမြဲသည်ကိုပြ၏။ ပုစ္ဆာဗျာကရေယံ၌ ပုစ္ဆာကိုကား ဆင်ခြင်အပ်စွ။

ဝေတ္ထံ၊ ပါကဋံ ကာတုယေဝ၊ အဟသာမိ။
သစာဟံ၊ လဒ္ဓေါကာသံတိ။
အာဒိကံ သံသယော၊ ဟတော တေဟိ။

အဟံ၊ ငါသည်။ လဒ္ဓေါကာသံဝ၊ အခွင့်ရသည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ ဗျာကရာဏံ၊
ဖြေခြင်းကို။ သစေ၊ အကယ်၍။ ကရေ ကရေယံ၊ ပြုငြားအံ့။ ဝေံသတိ၊ ဤသို့
ပြုရသည်ရှိသော်။ ကေန္တံ၊ စင်စစ်။ တဝ၊ ချစ်ကြည်သက်ဝင် ငါ့ဆွေသင်၏။
သန္တိကံ၊ အထံသို့။ အစိရံ၊ မကြာမြင့်မီ။ သီသံ၊ လျင်မြန်စွာ။ ကတောန ဝေ၊
ပြု၍သာလျှင်။ သုဒဒ္ဓဒေ၊ ပေးရလွယ်ရာ၏။

ယုဇနာတာလှည့်၊ နှုန်းတောင်ရှည်အပြိုင်၊ သုံးတောင်ပြည့် ဂနိုင်ဝယ်၊
အမြိုင်မြိုင်ကွက်ထွင်း။ ။ကျော်စန္ဒန နိဖြူငယ်၊ တကြူကြူမွှေးပျံ့မသင်း။ ။တောင်
ဟူသရွေ့၊ တောငူငူမှာ၊ စိန်ဝေဘူမဝင်း။ ။ဂဇေဂဇေ-ဆင်ခပင်းမှာလဲ၊ မသွင်း
ပမြူတေ။ ။ရှင်နည်းတူ ဇဗ္ဗူရဋ္ဌ၊ တဆူမြတ်ပေါ်ခဲလှပါပေ။ ။ပရိယတ်နှင့်
ကျင့်မြတ်ခြွေ၊ မဟာဆွေ ကြည်တော်ချစ်နှင့်၊ သည်ဖြစ်သည်ခါတွင်၊ ပေါင်းဆုံ

ရကျင်။ ။ ဗြဟ္မာနှိုင်းတဲ့ သာဂိုဏ်းဝင်ငယ်၊ သမ္ဘာရှင် ဟိတ်နည်းထင့်လေး။
ကမ္ဘာပိုင်းက လာတိုင်းခင်တယ်၊ မဟာဝင် မိတ်ကြီးထင့်လေး။

ဝင့်မသုံ၊ ရှင်ဂုဏ်ကို ထင်မမေ့ပါဘူ၊ မြင်နေ နေ့တိုင်း။ ။ အတ္တုက္ကံ၊ ပရဝတ္ထနံ
နှင့်၊ လွန်တရံ ဆံခြည်စိတ်ကယ်မျှ၊ သန်းရိပ်ရောင် မထင်မိတယ်၊ ဗောဓိသံပိုင်း။

သမ္ဘာဟုံဖြာညို၊ ဂုဏ်ပါမီ သခင်၊ စုံပါဘိ အမြင်ငယ်၊ ရောက်ပါရင် ဘက်
ကမ်း။ ။ များသုတ ဝိဇ္ဇာငယ်၊ တက္ကစ္ဆာ ပြီးသိဒ္ဓိလမ်း။ ။ မဂဓနှင့် သကဋဘင်္ဂလီ၊
နာဂရီ ဘောလှမ်း။ ။ ဂန္ထန္တိရံ ထိုထိုကျမ်းနှင့်၊ စမ်းသရွေ့တွေ့ပါ။ ။ မြန်းပုံ
ကမ်းကုန်ကျအောင်၊ ကျမ်းစုံပြ ဖြေလိုက်သည်မှာ။ ။ ကမ္ဘာမိုးထက် ထပိုးကာ
တယ်၊ အရိုးသာ ထင်မကြားပါဘူ၊ ဖျားစူးစေကျိန်ပါလိုက်ချင်၊ ဘုန်းယုံစိမ့်ပင်။ ။
တဆူဖြစ်မည့် သူချစ်ရှင်ငယ်၊ အနာဂွင် ရင်ရင့်ဆုံးပလေး။ ။ ဇမ္ဗူ ခေတ်၌ ဆူသစ်
ဝင်အောင်၊ ကမ္ဘာတွင် ပွင့်အုံးဖျလေး။

ထင်မနှုန်ပါဘူ၊ ခင်တဘုန်းစွမ်းအင်။ ။ ကြာနေမှာ ရေကိုသိပါဦး၊ နန်းညာဏ်
ကြီးရှင်။ ။ ဖြေရွေလွှာ ပေါ်လာခဲ့သည်ကြောင့်၊ စိတ်ထဲ၌ ကြံဆင်ခြင်၊ အထင်
က သည်သို့။ ။ လေးချက်ကယ်ကျော်၊ ငွေမောင်းကြိမ်ကြိမ်ဆော်လျက်၊ တိမ်
ရွေဘော် ကွာမကင်းသာကြောင့်၊ မပေါ်လာ ရှင်နေမင်းငယ်၊ လင်းရက်ပေလို့။

နောက်ဂါထာတို့၏ အတ္ထယောဇနာ

မဟာပထေ၊ လူပုံများစွာ သွားလာမပြီး လမ်းမကြီး၌။ ဥဇ္ဈိတသ္မိံ၊ စွန့်ပစ်
အပ်သော။ သင်္ကာရဋ္ဌာနမ္ပိ၊ တံမြက်ချေးစုံ စုဝေးပုံရာ ဖြစ်သော။ တတ္ထ၊ ထို
စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ် မစင်ကြယ်သော အရပ်၌။ သုစိဂန္ဓံ၊ ရနံ့မွှေးကြိုင် ပျံ့လှောင်
သော။ မနောရမံ၊ နှလုံးမွေ့လျော် ရှင်ပျော်မြတ်နိုးဘွယ်သော။ ပဒုမံ၊ အပတ်
တရာ ချပ်လွှာပြည့်စုံ ကြာပဒုံသည်။ ဇာယေထ ယထာ၊ ပေါက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်
ဘိသကဲ့သို့။ ဝေတထာ၊ ထိုပမာလျှင်။ သင်္ကာရ ဘူတေသု၊ တံမြက်ချေးစုံ စုဝေး
ပုံသော လမ်းဆုံလမ်းဝ လမ်းမအလယ် မစင်ကြယ်စွာ ရှုပ်ထွေးရာနှင့် ပမာ
သဘွယ် ဖြစ်ကုန်သော။ (ဤမျှလောက် ပါဠိအစဉ်တို့ကား ဓမ္မပဒပါဠိတော်
ချည်း၊ ဂရဟဒိန္နဝတ္ထုဂါထာ။)

မိလက္ခူသု၊ မလအက္ခိ ဉာဏ်မျက်စိတွင် ညစ်ကြေးဖြစ်သော ကချင်ကတူး
ဘီလူးအယောင် ရှမ်းပလောင်က တောင်နေတောသူ မိလက္ခူတို့ ပြောထူအမိုက်
ဒုစရိုက်နှင့် အလိုက်မွေ့လျော် နေပျော်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စန္ဓေသု၊ နန်း
နှင့် မနီး ထီးနှင့်မဆံ ပဟိုရ်သံလည်း တရံမကြား တိုင်းစွန့်နားတို့၌။ မေ၊ ငါ၏။
အဒိဋ္ဌော၊ ဘဝဤနေ့ ယခင်ရွေ့က မတွေ့မမြင်ဘူးသော။ သဟာယော၊ သဟ-
ဓမ္မိက သဗြဟ္မစာရီ သာကီယဇာတ် နတ်ဝိသုဒ္ဓိနွယ် စင်ကြယ်သန့်ရှင်း မျိုးမြတ်

ချင်းဖြစ်သော သိတင်းသုံးဘော် ချစ်ဆွေတော်သည်။ သုတေနေ၊ သုတ်နှင့်ဂေယျ စသည်ကိုးအင် ဘောက်ထိုးဝင်၍ ပါရဂိုတ ဆိုလောက်စွာအောင် လောကဓမ္မ သုတဝိဇ္ဇာ အရာရာကို လိမ္မာလေ့ကျမ်းသော ကျမ်းဂန်အကြားအမြင်ဖြင့်။ အတိရောစတိ၊ အလွန်အကျူး အထူးဆန်းကြယ် နှစ်သက်ဘွယ်ပင် တင့်ဘယ် ပြောင်ရွန်း ထွန်းပေ၏။

မေ၊ ငါ့အား။ ဝတ၊ စင်စစ်။ သုလဒ္ဓံ၊ ကောင်းသောရခြင်းသည်။ အာသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ မယာ၊ ငါသည်။ ဒေသော၊ ချစ်ဆွေအတူ သို့သောသူကို။ အာသိ-ဌောဝ၊ မပြတ်ကာလ တောင့်တလို့ ရှိပါသလျှင်ကတည်း။ ဒေသော၊ ချစ်ဆွေ အတူ ဤသို့သည်။ ဒိသောဒိသံ၊ လေးရပ်ရှစ်ရပ် ဆယ်ရပ်ဒိသာ မျက်နှာနှာ တိုင်း။ သစေ၊ အကယ်၍။ ဟေယျ၊ ဖြစ်ပါငြားအံ့။ ဝေသတိ၊ သို့ချည်းတစေ ဖြစ်ပါလေသော်။ စက္ကပဝဗုဒ္ဓံ၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ် မြတ်ထက် မြတ်သော သဒ္ဓမ္မရာဇာ တို့မြတ်စွာ၏ သာသနာစက် ရောင်ဝါတက်၍ ဘဝဂ်တိုင်အောင် ပွားသည်။ ဟေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။

အာလောကာနံ၊ ကိုယ်ဝါထွန်းပြောင် အလင်းရောင်တို့၏။ အဘာဝါ၊ မရှိ ပျောက်ပြယ် ကင်းကွယ်ခြင်းကြောင့်။ ဘယံ၊ ထိတ်လန့်သည်းဆူ ကြောက်ခြင်း တူသော။ အသုရံ၊ မရဲမတည် မခိုင်ကျည်သော။ အာဒိကပ္ပိကံ၊ ကမ္ဘာပေါ်ဦး ပကတူး၌ ဖြစ်သော။ လောကံ၊ လူအပေါင်းကို။ ပဘံကရော၊ ရောင်ခြည် တထောင် ထွန်းပြောင်ထိန်ဝင်း နေနတ်မင်းသည်။ ပဘံ၊ ကိုးသန်းမိုက်မှောင် ထွန်းလင်းပြောင်သော အရောင်အဝါကို။ ကရံ ကရောန္တော၊ ပြုလျက်။ အဘယံ၊ မကြောက်မရွံ့ မထိတ်လန့်အောင်။ သုရံ၊ ရဲရင့်ခိုင်ကျည်အောင်။ ဇနေတေဝ ဇနေတိ ဣဝ၊ ဖြစ်စေသကဲ့သို့။

ဝေ၊ ဤနေမင်းအတူ။ တံပိ၊ သင်ချစ်ဆွေသည်လည်း။ ဓမ္မကရံ၊ ဒေသနာ တန်ဆောင် တရားရောင်ကို။ ကရံ ကရောန္တော၊ ပြုလျက်။ မောဓမ္မံ၊ ကျေးဇူးရှိ မဲ့ဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် တရားကို။ အဇာနန္တံ၊ မသိသော။ ဝါ၊ မသိ သောကြောင့်။ အနုတံ၊ သုံးပါးမြတ်စွာ ရတနာသို့ သဒ္ဓါမရှိခြင်း မိစ္ဆာရိုင်း၍ မကိုင်းမညွတ်သေးသော။ ဇနံ၊ လူအပေါင်းကို။ နုတံ၊ သဒ္ဓါရှင်မြူး ကြည်နူး ကိုင်းညွတ်အောင်။ တမံ၊ ပညာမလင်း အမိုက်တွင်းသို့ သက်ဆင်းကျုံ့နှစ် မေ့ယစ် မူးဝေ ရူးထွေလေ့သော။ ဇနံ၊ လူအပေါင်းကို။ ဝိတမံ၊ မောဟမိုက်မှောင် ကင်း လွတ်ကွာအောင်။ ကရ ကရောဟိ၊ ကရုဏာဟုံ အာရုံရှေးရှု သနားမှုဖြင့် ဟောပြု ချေချွတ်ပါစေချင်၏။ ဟောပြု ချေချွတ်ပါဘိလော့။

(ဤနှစ်ဂါထာတို့ကား ဥပမေယျဂါထာအစ ဥပမာဂါထာကား အဆုံး ကမောက္ကမ ရေးသားခဲ့ပါသည်။)

ဤတွင်ရှေ့ သတပဒိကပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း ပြီးပြီ။

ဗုဒ္ဓကံရံ ဘုရားလောင်းလျာ မဟာဗောဓိသတ္တ
ပိဋကတ္တယပါရဂူ စင်ဖြူသီလ ဝဇီရဉာဏ်ရှင်
မုံဝင်အာသောကံ ပြောင်ကြီးမြောက်၍
ပေါက်သားမာတင် စွယ်စုံရှင်ဖြစ်တော်မူသော
ကျေးဇူးရှင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်

မင်းကြီး မဟာမင်းခေါင်၊ ဇေယျသုဘွဲ့ရ မိုးတားမြို့စားမင်း၊
မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယျသုဘွဲ့ရ ဒီပဲယင်းဆိုင်ရာမင်း၊ အမတ်ကြီးတို့နှင့်
အမေး အဖြေ ပြုလုပ်အပ်သော

ပညာဝိမံသနုကျမ်း

ပညာဝိမံသနကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

စိုးတားမြို့စား ဒါယကာခံယူခြင်း

မန်လည်ဆရာတော်ပေးစာ

- (၁) ဥတ္တရသ္မိံ မဟာရာဇ-ဓာနိယာ သက္ကရာဇိနော။
ပါကဋ္ဌာဠကမန္ဒာဝ၊ နဂရံ သိရိသောဘိတံ။
- (၂) မနံ ရဇေတိ ပတ္တာနံ၊ ဣတိ မန်လည်တိ နာမကေ။
နဂရေ ရာဇဂါမန္တ-မဟာဝိဟာရမာရမေ။
- (၃) ဝသမာဟံ နာနာဌာနာ၊ သမ္ပတ္တဂဏဝါစကော။
ပုစ္ဆာမိ မြူဟိ တံ ဌာနံ၊ ဉာဏဝန္တ ဝိသောဓယံ။
- (၄) သြဋ္ဌာရိကံ သမာနမ္ပိ၊ န ဓာတုယတနံ ဝဒေ။
တနွာမကံ အတ္ထိ နတ္ထိ၊ ကိံ စေ ဝဒေဟိ ကာရဏန္တိ။

(၁) ကိမတ္ထမတ္တရသ္မိန္တိ အာဒယော စတဿော ဂါထာ ဝုတ္တာတိ။
ဂဏ္ဍိဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆနတ္တန္တိ။ ဧဝံ သတိ သြဋ္ဌာရိကံ ။ပ။ ကာရဏန္တိ ကေဂါထာဝ
ဝတ္တဗ္ဗာတိ။ ဂေါစရဂါမဝသနဌာနကိစ္စာနိ ဒဿေတွာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ ပုစ္ဆန္တောတိ။
တတ္ထ ဟိ သက္ကရာဇိနော သက္ကဒေဝရာဇဿ မဟာရာဇဓာနိယာ သုဒဿန-
နာမိကာယ ဒေဝနဂရမဟာရာဇဓာနိယာ သမ္ပန္နဘူတာယ အဝဓိဘူတာယဝါ
ဥတ္တရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ ပါကဋ္ဌံ သုပါကဋ္ဌံ။ သိရိသောဘိတံ ရတန-
ဝိမာနုယျာန ပေါက္ခရဏိအာဒိဟိ သိရိသောဘေဟိ သောဘိတံ။ အာဠကမန္ဒာ-
နဂရံ ဣဝ တထာ သက္ကရာဇိနော သက္ကဒေဝရာဇသဒိသဿ သကျဝံသာ-
ဘိဇာတဿ ဝါဓမ္မရာဇဿ ရတနာပုံနာမိကာယ မဟာရာဇဓာနိယာ ဥတ္တရသ္မိံ
ပါကဋ္ဌံ။ သိမာဝိဟာရမာဠကပါသာဒဝိမာနုယျာနပေါက္ခရဏိအာဒိဟိ သိရိ-
သောဘေဟိ သောဘိတံ ယံ နဂရံအတ္ထိ၊ တသ္မိန္တိ ယောဇနာ။

(၂,၃) တံ ကိန္နာမန္တိ အာဟ - “မန်လည်တိ”။ ကေနဋ္ဌေနာတိ ဝုတ္တံ “မန်
 ရဉ္ဇေတိတျာဒိ”။ တတ္ထ ပတ္တာနံ မန် ရဉ္ဇေတိတိ သမ္ပန္နော။ ပတ္တာနန္တိ
 နာနာဒေသတော သမ္ပတ္တာနံ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာဒိနံ။ မန်န္တိ စိတ္တံ။ ရဉ္ဇေတိတိ
 အနုရဉ္ဇေတိ၊ အဘိရမာပေတိတျတ္တော။ ဣတိတိ ဝစနတ္ထဟေတုဇော-
 တကော။ ဣတိ တသ္မာ ပတ္တာနံ မန် ရဉ္ဇာပကတ္တာတိ အတ္တော။
 ရကာရဿ ပန လကာရံ ကတော မန်လည်တိ လိက္ခိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
 ဣတိ နာမကေတိ ဝေ နာမကေ နဂရေ။ နိဒဿနတ္တောယံ ဣတိသဒ္ဓေါ။
 တ္တောဝတာ ဟိ ဂေါစရဂါမော ဒဿိတော။ တေန ပတိရူပဒေသတံ
 ဒီပေတိ။ ရုဇဂါမန္တိ။ပ။ မာရမေတိ တ္တေ ယထူပဒေသံ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟ-
 ဆဇ္ဇာဇ္ဇာဒီဟိ အနုသာသနတ္တာ ရုဇာတိ ဝုစ္စတိ။ တဗ္ဗသနဂါမတ္တာ
 ရုဇဂါမော။ သော ဒက္ခိဏဂါမောတိပိ ဝေါဟရန္တိ။ တဿ တေန ဝါ
 သမိပေါ ရုဇဂါမန္တော။ အယဉ္ဇိ အန္တသဒ္ဓေါ သမိပတ္ထဝါစကော။ ယထာ
 အန္တောသမ္ပုဒ္ဓါရန္တိ။ စတုဘုမ္မိကဘာဝေန မဟန္တတ္တာ မဟန္တော စ သော
 ဝိဟာရော စာတိ တထာ။ တေန လက္ခိတော အာရာမော မဟာဝိဟာရ-
 မာရာမော။ မကာရော ပနေတ္ထ ပဒသန္တိကရော။ ရုဇဂါမန္တပုဗ္ဗဒိသာ-
 ဘာဂေ ဌိတော, ကာရိတော ဝါ မဟာဝိဟာရမာရမောတိ တထာ၊ တသ္မိံ ။
 ဣမိနာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ။ တဿ ဝသန္တိ ဣမိနာ သမ္ပန္နော။
 သမ္ပတ္တာနံ ဂဏာနံ ဘိက္ခုသိဿသမ္ပဟာနံ ပရိယတ္တိဓမ္မဝါစကော ဥဒ္ဓိ-
 သန္တော ဣမိနာ ကိစ္စံ ဒဿေတိ။ တေန မိစ္ဆာဉာဏိနံ သံသယံ ပဋိက္ခိပတိ။
 သမ္ပတ္တဂဏဝါစကော ဟုတ္တာ ဝသန္တော ယံ ယံ ဂဏိဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆာမိတိ
 ယောဇ္ဇံ။ ဣမိနာ ဩကာသံ ယာစတိ။ ပြုဟိတိ ကထေဟိ။ တံ ဌာနန္တိ
 တံ မယာ ပုစ္ဆိတံ ဂဏိဋ္ဌာနံ။ ဉာဏဝန္တာတိ အာလပနမေတံ၊ ဉာဏသမ္ပန္န-
 ပဏ္ဍိတာတိ အတ္တော။ ဝိသောဓယန္တိ ဝိသောဓယန္တော။ အယံ ပန
 ယောဇ္ဇနာ-ဘော ဉာဏဝန္တ မယာ ပုစ္ဆိတံ တံ ဂဏိဋ္ဌာနံ မဟာဉာဏေန
 ဝိသောဓယံ ဟုတ္တာ တံ ပြုဟိတိ။ ဣမိနာ အဇ္ဈေသနံ ကရေတိ။

(၄) ဣဒါနိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ဒဿေန္တော ဩဋ္ဌာရိကန္ဓျာဒိမာဟ။ တတ္ထဩဋ္ဌာရိကံ
 ရူပံ သမာနံအပိ တန္နာမကံ တမေဝ ဩဋ္ဌာရိကနာမကံ ဓာတုာယတနံ
 ဩဋ္ဌာရိကာယတနဩဋ္ဌာရိကဓာတုဘာဝံ ဘဂဝါ မဟာမုနိ န ဝဒေ န
 ဝဒေယျ။ တံ ကိ အတ္ထိ နတ္ထိတိ ပုစ္ဆာမိ။ တံ စေ အတ္ထိ၊ အတ္ထိတိ
 ဝဒေဟိ။ နတ္ထိ စေ၊ နတ္ထိတိ ဝဒေဟိ၊ ကာရဏံ ဘူမိပုဂ္ဂလာဒိနံ ဣမိနာ
 ကာရဏေနာတိ အဓိပ္ပါယော။ အယံ ဂါထာနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

(၁၂၃၉-ခု၊ ပဌမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၀-ရက်နေ့ ရေးပေးသည်။)

အတွင်းဝန်မင်း ပြန်စာ

ဇေယျတု။ ။တကောင်းမြို့တွင် သစ်တော် လယ်တော်များကို ချထားလုပ်ဆောင် ထမ်းရွက်နေထိုင်သည့်အတွင်း သက္ကရာဇ် ၁၂၃၉-ခု၊ ပဌမဝါဆို လပြည့်ကျော် ၁၁-ရက်နေ့ မန်လည်မြို့နေ မန်လည်မြို့ဇာတိ သိက္ခာဆယ်ဝါရ ရဟန်းတော် ဦးဇဝနက လေးဂါထာဘွဲ့ပြီးလျှင် ယင်းသည့်ဂါထာ၏ အတ္ထသံ-ဝဏ္ဏနာ ယောဇနာပုံနှင့်တကွ စီကုံးရေးသား၍ ကျောင်းတကာခေါ် ငအောင်ကွပ်သို့ ပေးအပ်ပြီးလျှင် ပို့လာသော အမြောက်အတွင်းဝန်မင်း မိုးတားမြို့စား အညာမြင်စဉ်ဆိုင်ရာ မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင် ဇေယျသူ အလွယ် တကူ ရှောင်တခင် ကိုင်ကြည့်သည့်အလွှာကို မချ၊ ပရိသတ်တို့ရှေ့ မကျဉ်းမကျယ် အလယ်အလတ်ဖြစ်သော မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်၍ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းဂန်မရှိ၍ မကြည့်ရသော်လည်း စာရေးကို ခေါ်၍ သင့်လျော်အောင် ရေး မှတ်စေပြီးလျှင် ပြန်ပေးလိုက်သည့် မြန်မာဘာသာဘုရား။

ဥတ္တရတသ္မိ* မဟာရာဇ - ဓာနိယာ သက္ကရာဇ်နော။
 ပါကဋ္ဌာဠကမန္တာဝ၊ နဂရံ သိရိသောဘိတံ။ (ပါရင်းပဌမဂါထာ။)

သက္ကရာဇ်နော၊ ပူဇော်ရာဖြစ်သော သိကြားနတ်မင်း၏။ မဟာရာဇဓာနိယာ၊ နတ်သားနတ်သမီးတို့၏ ကာမဂုဏ်ဖြင့် မွေ့လျော်ရာ မေရုအမည်ရှိသော တောင် ၏ အကျယ်အဝန်း ဦးစွန်းထိပ်ပြင်၌ အလွန်ရှုချင်ဘနန်းရှိသော နတ်ကွန်း နတ် နန်းနှင့်တကွ ပါရိဆတ္တက ပဏ္ဍုကမ္မလာ ဝေဇယန္တာပြာသာဒ် သုဓမ္မာစရပ် လူနှင့် မစပ် ကာမာဝစရဓာတ် လွန်လျောက်ပတ်၍ သုဒဿနအမည်ရှိသော နတ်မင်း တို့၏ နေရာမြို့ကြီး၏။ ဝါ၊ တနည်းကား။ သက္ကရာဇ်နော၊ သိကြားနတ်မင်းကြီး ၏ နတ်မြို့နှင့်တူသော သက္ကာဝတ ကုမာရဟု ဩရသကြည် နှုတ်မှုန်ရည်ကြောင့် သာကီယမည် မင်းစည်ညွန့်ညွှောက် မင်းရိုးမပျောက် ဆက်လာရောက်၍ ထွန်းတောက်မပြတ် သာကီယဇာတ် အသမ္ဘိန္ဒဓာတ် နေနတ်နွယ်ရိုးဖြစ်သော ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မဟာဓမ္မရာဇ် မင်းတရားမြတ်၏။ ဝါ၊ သက္ကရာဇ်နော၊ ကမ္ဘာဦးမဟာသမ္မတ အာဒိစ္စဝင်ဖြစ်လျက် သကျသာကီယဇာတ် နေနတ်နွယ်ရိုး မှ ဆင်းသက်လျက် လေးသွယ်သင်္ဂါဟ မြတ်ဓမ္မတို့ဖြင့် လူများအပေါင်းအား ကောင်းစွာနှစ်သက် တပ်မက်စေတတ်သော ဂုဏ်ထူးရှိသော လက်နက်စကြာ များသခင် ရာဇဂုဏ်တွင် ရာဇင်အထွတ် ဝန်း၍ညွတ်သော မဟာဓမ္မရာဇ် တရားမင်းမြတ်၏။ မဟာရာဇဓာနိယာ၊ ဘုရားလက်ထက် ထွန်တုန်းပူထက် မဏ္ဍလေးရပ်ကွက် မြေအောင်ချက်သို့ ရွှေစက်ဖြန့်ကာ ပြုံးတော်မူရာ အာနန္ဒာ မည် ညီမထေရ်အလျောက် နောက်နာဂတံတွင် ရန်ကိုဖျက်မိုး ပျက်ပြုန်းအုံး၌ တကျန်းလုံးနတ် ပလာစက္ကရပ် ဖြစ်ထွန်းလတ်၍ မန်းတောင်ရပ်ဘွေ မြင့်မြတ်

မြေဝယ် ကြက်သရေအဆုံ ဤအောင်ခုံတွင် ရတနာပုံနေပြည် ဗျာဒိတ်ရည်သော မင်းနေပြည်ကြီး၏။ တနည်းကား—မဟာရာဇဓာနိယာ၊ ရတိပေမံ ဇနေတိတိ ရတနံ၊ ရတနာနံ ပုဉ္ဇံ ရတနာပုဉ္ဇံ၊ “ရတနာနံ ပုဉ္ဇံ ယဿာတိ ရတနာပုဉ္ဇံ” သမာသ်ကြံ၍ အတန်တန်ဂုဏ် လွန်စုံပုံသောကြောင့် ရတနာပုံ၊ “ရတနာနံ ပုဉ္ဇံ ယဿာတိ ရတနာပုဉ္ဇံ” တနည်းကြံ၍ ပြည့်လျှံကုံလုံ ရတနာပုံ နှစ်စုံနှစ်နည်း တွင် ကမ္မည်းတွင်မှတ် နိဂ္ဂဟိတ်ထက် ပုဉ္ဇံမှတ်ရသော မဏ္ဍလေးအောင်ရပ် မြေကြန်မြတ်၌ ပြာသာဒ်ဝိမာန် နတ်နှုန်းစံသော မင်းနေပြည်ကြီး၏။ ဥတ္တရသ္မိံ၊ မြောက်အရပ်၌။ ပါကဋ္ဌံ၊ နေလပမာ ထင်ရှားစွာသော။ သိရိသောဘိတံ၊ သိမ်ကျောင်းအာရာမ် ဗိမာန်ဥယျာဉ် ရေကန် ရေတွင်း အစရှိသော ကြက်သရေ မင်္ဂလာ အဖြာဖြာတို့ဖြင့် အရာရာတင့်တယ်သော။ ဝါ၊ တောထောင်ဂနိုင်း မြိုင် အထပ်ထပ် ချောင်းဝက်စွပ် ရေယဉ်ပတ်လျက် မပြတ်စိမ်းစို မှိုင်းမိုဝေဆာ မင်္ဂလာ အသရေတို့ဖြင့် တင့်တယ်သော။ ဝါ၊ လေပြည်မသောက် နေမကျောက်၍ ဟေမဝန်လောက် ဆီးနှင်းရောက်လျက် အောက်ထက်နှံ့ သတင်းပြန့်၍ ပတ် ခြံ့ကြက်သရေ တင့်တယ်ပေသော။ အာဠကမန္တာနဂရံ၊ အာဠကမြို့ မန္တာမြို့ အာဠကမန္တာမြို့ အာဠာနာဂိုယမြို့စသော တဆဲတမြို့တို့တွင် အာဠကမန္တာမည် သော နတ်မြို့နှင့် တူသော။

(ယင်းသည့်ဂါထာကို ဥပမာန၊ ဥပမေယျ၊ ဥပမာ၊ ဥပမာဇောတက ဣဝ သဒ္ဓါ၏အရ သကပက္ခ၊ ပရပက္ခ၊ သဒ္ဓိသအစရှိသည် သမ္ပန္န၊ ပဒစ္စေဒ၊ ပဒဝိန္တာ၊ ပဒတ္တ၊ ပဒဝိဂ္ဂဟ၊ ပရိဟာရ၊ ပဒစောဒနာ၊ သံဝဏ္ဏနာနှင့် အကျယ်မထုတ်နည်း ၄၀၊ ဥပစာဆယ်ပါး၊ ဗျင်္ဂ-၉-ပါး စသည်တို့ဖြင့် ဂါထာဆန်းဂိုဏ်းကို စိစစ်၍ အလင်္ကာနည်း ပဒ၊ ဝါကျ၊ ပဒတ္တတို့၏အပြစ် သြဇဂုဏ်၊ ပသာဒဂုဏ်တို့၏အနှစ်ကို ဒေါသနှင့်စစ်၍ အကျယ်မထုတ်သရုပ်စေရုံသာ အနက်မြန်မာပြန်ဆိုလိုက်သည်။)

သကတိ သမတ္ထေတိတိသက္ကော၊ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ မဟာဇနံ ရဇ္ဈေတိ ဝဇေတိတိ ရာဇာ—

ဟူသော သီလက္ခန္ဓာအဋ္ဌကထာ ဝိဂ္ဂိုဟ်နှင့်စပ်၍ “သက္ကော စ သော ရာဇာ စာတိ သက္ကရာဇာ” ဖြစ်လေသည်။ ယင်းသည့်နေရာ၌ သိကြားနတ်မင်း၏ သက္က၊ ပုရိန္ဒဒ၊ မာသဝ၊ ဝါသဝ၊ သူဇံပတိ၊ ဒေဝါနမိန္ဒ၊ သဟဿနေတ္တ အမည် ခုနစ်ပါးတွင် သက္ကသဒ္ဓါကိုသာ ဆိုခြင်းသည် သကျဝံသကိုလည်း ဆိုလိုသည်နှင့် သက္ကဟူ၍သာ နာမံတခု ထုတ်သည်နှင့် တူ၏။ အာဠကမန္တာမြို့သည် ဥပမာန၊ မန်လည်မြို့သည် ဥပမေယျ၊ အာဠကမန္တာမြို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကြက်သရေနှင့် မန်လည်မြို့၏ တင့်တယ်ခြင်း ကြက်သရေတို့ တူမျှသည်ဟု ရဟန်းတော် ဦးဇဝနထင်၍ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် ဥပမာန၊ ဥပမာ၊ ဥပမေယျ ၎င်းတို့ကို ထွန်း

ပြတတ်သော ဣဝသဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။ ။ယင်းသို့ကောက်ခြင်းကား “ဥပမာနုပမေယျာနံ” အစချီသော ကစ္စာယနသာရ သံဒ္ဒါငယ် ဂါထာအလိုပါတည်း။ အာဠကမန္ဒာဝဟု ဣကိုချေ၍ ဂါထာဖြစ်သောကြောင့် ဘွဲ့ရိုးဘွဲ့စဉ်လည်း မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ-အစရှိသော ဓမ္မပဒဂါထာအဆုံး၌ “စက္ကံဝ အနုပါယိနံ” ဟူရာ ဣဝသဒ္ဒါနှင့် အလားတူပေသည်။

မနံ ရဉ္ဇေတိ ပတ္တာနံ၊ ဣတိ မန်လည်တိ နာမကေ။
နဂရေ ရာဇဂါမန္တ - မဟာဝိဟာရမာရမေ။—

ဟူသော ဒုတိယဂါထာအနက်ကား—

ပတ္တာနံ၊ အထူးထူးသောအရပ်တို့မှ ရောက်လာကုန်သော ရဟန်း ရှင်လူ ပြည်သူသတ္တဝါတို့၏။ ဝါ၊ ဝန်းသို့ ကောလင်း မိုးညှင်း မိုးကောင်း ရှမ်း ဓနုအပေါင်း သောင်းပြောင်းကချင် ကရင်သိန်းပေါ အစရှိသော အထူးထူးသော တောတောင်နှံ့စပ် အရပ်ဒေသတို့မှ သွားလာရောက်ပေါက် ခရီးဆုံမြောက်သော အရာမကသော လူအပေါင်းတို့၏။ မနံ၊ စိတ်နှလုံးကို။ ရဉ္ဇေတိ၊ နှစ်သက်စေတတ် ၏။ ဣတိမန်လည်တိနာမကေ၊ ဤအထူးထူးသော အရပ်ဒေသမှ ရောက်လာ ပေါက်လာသော လူအပေါင်းတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးသကဲ့သို့ နှစ်သက်စေတတ် သောကြောင့် မန်လည်အမည်ရှိသော။ နဂရေ၊ နံသံပုဏ္ဏံ ဂရံထေ အနိပုန္ဒကာရီ ပုန်နက်မိ၍ ခုန်ဆီပြည့်နက် အိမ်မိုးယှက်လျက် ကြက်ပျံမကျ ရာဇဂဟ တူမျှမချို ဤသည်မြို့၌။ ရာဇဂါမန္တ မဟာဝိဟာရမာရမေ၊ မင်းနေသောရွာ၏အနီး ကျယ်ဝန်းကြီးမားသော ကျောင်းကြီးဖြင့် ထင်ရှားသောအာရာမ၌။

ယင်းသည့်ဂါထာ၌ “မနံ ရဉ္ဇေတိ တောတိ မန်လည်”ဟု မြန်မာဘာသာ မန်လည်ကို မဂဓဘာသာကြံ၍ ညသတ်ပြီးလျှင် “မန်လည်”ဟု ကြံလေသည်။ ရှူးပုံ ဘူးဝက် ကျားနှင့်ငှက်တည်းဟူသော ရန်သူကို နှိပ်နင်းနိုင်သောကြောင့် အရိမဒ္ဒနာမည်သော ပြည်ကြီးသည် အနော်ရထာမင်းစောလက်ထက်မှ ရှင် အရဟံရောက်လာ၍ ရတနာသုံးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ပုဏ္ဏဂါမဖြစ်ပြန် သည်။ ယင်းသည့် ပုဏ္ဏဂါမကိုပင် ဥ-ကိုဩပြု၍ ဏ-အက္ခရာကိုချေလျက် ဂါမ၌ အာကိုဇျောက်ပြီးလျှင် ကဏ္ဍဇတတိယက္ခရာ ဂငယ်ကို ပဌမက္ခရာ ကကြီး ပြု၍ မကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြုလျက် ပေါက္ကံဟူ၍ ရှိလေသည်။ ကာလရှည်လျားပြန်သဖြင့် ယခု ပုဂံဖြစ်ပြန်သည့်ထုံးစံ၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိမည်သောအရပ်သည် သောဏထေရ် ဥတ္တရထေရ်တို့ရောက်၍ သုဝဏ္ဏဘုံဟု ကျော်စောထင်ရှားလျက် သီရိဓမ္မာ သောကမင်းလက်ထက် တရားပိဋကတ် ပြည့်စုံလတ်ရကား သုဓမ္မာပူရ ဝေါဟာရ ဖြစ်ပြန်သည်။ ကာလရှည်လျားသဖြင့် သု-၌ ဥသရပျောက်၍ ဒန္တဇ စတုတ္ထက္ခရာ

အောက်ခြိုက်သည် ဒုတိယကုဏှ ထဆင်ထူးဖြစ်၍ ဥဒါကုဏှထောက်သဖြင့် မ,ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြုလျက် ယခုကာလ သထုံခေါ်ကြောင်းနှင့် ရှေးမောင်းထောင် ဆရာ တော်ကြီးတို့ ကြံဘူးသည့် ထုံးစံလည်း ရှိပေသည်။

ယင်းသို့ ရှိသော်လည်း မောင်းထောင်ဆရာကြီးတို့ ကြံခဲ့သည်မှာ မာဂဓ ဘာသာသည် မာဂဓဘာသာအတိုင်း၊ မြန်မာဘာသာသည် မြန်မာဘာသာ အတိုင်း သဒ္ဒါပျက်ကို ကြံလေသည်။ ရွှေသမင် ကူးသန်း၍ ကူးသန်းခေါ် ကြောင်း၊ နောက်ကာလရှည်လျားမှ ပုခန်းဖြစ်ကြောင်းနှင့် မဏိရတနာ နေရင်း ဆရာတို့ နိဿယနိယံ များတွင်လည်း မြန်မာဘာသာအလိုက်သာ မြန်မာဘာသာ သဒ္ဒါပျက်ကို ကြံလေသည်။ ယခုကဲ့သို့ န,သတ်၊ ည,သတ် ဘာသာအလိုက်ဖြစ် လျက် မာဂဓဘာသာဆွဲငင်၍ မကြံလေ။ ကြံလိုလျှင် မြန်မာဘာသာ မြန်မာ ဘာသာအလိုက်၊ ရှမ်းကတူး ဘာသာ ရှမ်းကတူးဘာသာအလိုက်သာ ကြံသင့် သည်။ ဘာသာဟူသည်လည်း ဝေါဟာရ အရပ်ဒေသအလိုက် အလွန်များပြား လှသည်။ ယခု ခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြသည့် မန်းမော်မြို့လည်း မန်းမော်မြို့ဖြစ် ကြောင်းနှင့် အသက် ၈၅-နှစ်ရွယ်၊ ၈၀-ရွယ်သူတို့ မေးရာ ပြောဆိုကြသည်။ မန်းဟူသည် ရှမ်းဘာသာ ရွာ၊ မော်ဟူသည် ရှမ်းဘာသာအိုး၊ အိုးလုပ်သော ရွာကို ဆိုလိုသည်။ ဗန်းမော်ကို မာဂဓကြံလျှင် အလွန်လွဲချိမ့်မည်။ မန်လောင် ခရိုင်လည်း မန်ဟူသည် ရွာ၊ လောင် ဟူသည် အင်း၊ အင်းရှိသော ရွာဖြစ်၍ မန်လောင်ဟု ယခုတိုင် ရှမ်းဘာသာနှင့် ဗန်းမော်မြို့တွင် ရှိလေသည်။ မိုးညှင်း၊ မိုးကောင်း၊ ကလေး၊ ဝန်းသို အစရှိသည်ဖြင့် ရှမ်းဘာသာကို မာဂဓဘာသာ ကြံလျှင် လွဲလေချိမ့်ဦးမည်။

မန်လည်မြို့၌လည်း နရပတိစည်သူ ဘောင်စကြာနှင့် တိုင်းခွင်လှည့်ရာ မန်လည်အရပ်က စော်ဘွားအိုသည် မာန်မာနကြီးလှ၍ ရှိမခိုးလိုသည်နှင့် အိုး တွင် ကြိုးတပ်၍ လည်ပင်းမှာ စွပ်ပြီးလျှင် ရေတွင်ဆင်း၍ သေနှင့်လေသည်။ နရပတိစည်သူထောက်မှ ရေထဲမှ လည်ပင်းကို အိုးနှင့်တကွ ပေါ်လာပြန်သော ကြောင့် မာန်မာနကို စွဲ၍ မာန်၊ လည်ပင်းတွင် အိုးဆွဲသောကြောင့် လည်၊ ၂-ခုစပ်၍ “မာန်လည်” ဖြစ်ကြောင်း ရှေးသူဟောင်းတို့ ပြောစမှတ် ပြုသည်။ ယခုတိုင် စော်ဘွားသေသော ရွှေအိုက်လည်း ထင်ရှား ရှိလေ သေး၏။ တနည်းလည်း မန်းမော်နှင့် မန်လောင်ကိုထောက်၍ ရှမ်းဘာသာ အားဖြင့် မန်ဟူသည် ရွာ၊ လည် ဟူသည် ကောင်းမြတ်သည်။ ရွာကောင်း ရွာမြတ်ဆိုလိုသည်။ တကောင်းမြို့အောက် စမ္မာယနဂိုရ်မလည်လည်း ၎င်း တောင်သို့ထောက်အောင် မလည်မပြန်သောကြောင့် ယခုတိုင် “မလည်” ဟူ၍ တွင်လေသည်။ မာဂဓဘာသာကြံလျှင် မှားချိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ပုလိပ်

စားနားတော်သွင်းတွင်- “မလည်တောင်ဝယ်၊ မြဲနှောင်ရစ်ပတ်၊ ရေနေနတ်၏၊ သည်းပွတ်သားရင်း၊ ပြူစောမင်း”ဟု စပ်လေသည်။ ထိုကာလ မြန်မာဟူ၍ မရှိ၊ တနိုင်ငံလုံးပင် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ဓနု၊ ချင်း၊ ကရင်၊ မိလက္ခ၊ တောင်သူ လူမျိုးသာရှိ၍ ၎င်းလူတို့လည်း နတ်ကို ဘုရားထင်မှတ်လျက် ပြောဆိုစမှတ် ကိုးကွယ်စမှတ် ပြုကြလေသည်။ နောက်မှ မြန်မာဟူ၍ ပေါ်လာ ပြန်သည်။ မြန်မာအရင်း မိလက္ခတောင်သူ လူမျိုးပင်မှတ်။ မန်လည်များမှာလည်း ယခုတိုင်ပင် နတ်ကိုးစားလျက် ကိုးကွယ်စမှတ်ပြုကြလေသေး၏။ (များစွာ ဆိုသဖြင့် အကျိုးမရှိ=အလမတိပပဉ္စေန။)

ပတ္တာနံ - ၌ ပတ-ဓာတ်သည် ကျခြင်း၊ ရောက်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော ကြောင့် ပတ္တာနံ သမ္ပတ္တာနံဟူ၍ ဘွဲ့သည်ကား လျော်၏။ ရာဇဂါမန္တ၌ အန္တသဒ္ဓါ-အနီးဟော၊ ရှာ၏အနီး၌ဟု ဆိုလို၏။ အာကာသာနန္တ၌ အန္တ-ပစ္စည်း အနက်မရှိသည်လည်း ရှိ၏။ ပစ္စည်းအနက်မရှိသော် သူထွ၊ ဓာတ် အနက်မရှိသော် တဗ္ဗောဟု နိယံ၌-“ပစ္စည်းဟူကာ၊ နက်မပြု၊ သူထွဟု မှတ် လေ။ ဓာတ်တို့သဘော၊ နက်မဟော၊ တဗ္ဗောဟုကြံလေ”ဟု ဆိုစကုန်၏။

ရာဇဂါမန္တ ဟူရာ၌ ရာဇသဒ္ဓါကို ဤသည့်မန်လည်ဝန်တို့မှာ မှူးမတ် သားမြေး ဖြစ်၍ မဆိုသင့်။ ရာဇ သဒ္ဓါသည် နိုင်ငံအလုံးကို အစိုးရသော ဘိသိက် ခံသောမင်းကိုသာ ဆိုသင့်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာများ၌- “ရာဇာတိ မုတ္တာဘိသိတ္တော သကလရဋ္ဌံ ဣဿရော” စသည်ဖြင့် ဆိုလေသည်။ “ရာဇာတိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ မဟာဇနံ ရဇ္ဇေတိ ဝဇေတိတိ ရာဇာ” ဟူသော သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာကိုလည်း ရှု။ ဦးဇဝနရေးသည် လေးဂါထာဘွဲ့ သံဝဏ္ဏနာတွင်လည်း “ယထူပဒေသံ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟဆဇ္ဇဘဇ္ဇာဒိဟိ အနုသာသ-နတ္တာ ရာဇာတိ ဝုစ္စတိ”ဟု ပါလေသည်။ ဥပဒေသအားလျော်စွာ မြောက် သင့် နှိပ်သင့် အစရှိသော အဆုံးအမ အစိုးရ၍ ပေးနိုင်သောသူကိုသာ ရာဇာ ဟူ၍ ဆိုသည်။ ဤသည့်နေရာ၌ အမစ္စဟူ၍၎င်း၊ ဥက္ကဋ္ဌဟူ၍၎င်း၊ အာသဘ ဟူ၍၎င်း၊ နဂရဂေါပက ဟူ၍၎င်း၊ နဂရဂုတ္တဟူ၍၎င်း၊ နဂရဇေဋ္ဌ ဟူ၍ ၎င်း အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုသင့်သည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ဝန်တို့ကို “နဂရဂေါပကာနံ၊ မြို့ကွပ်မြို့စောင့်တို့၏” ဟု အနက်သမ္မန်ကြလေသည်။ “ရာဇမဟာမတ္တာ-ဒယော” အစရှိသည်တို့ကိုထောက်။

ဂါမ ဟူသည်လည်း အရံတံတိုင်းသာရှိ၍ ဈေးနာ အရံတံတိုင်း နှစ်ပါးရှိ သည်ကို နိဂမ၊ နဂရ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုလေသည်။ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ၌ကား “သအာပဏော နိဂမော” အစရှိသည်ဖြင့် ဈေးပင်ရှိခဲ့သော်လည်း

နိဂမ ခေါ်ကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ မန်လည်ကို ဂါမ ခေါ်သင့်၏။ ဆင်ခြင်ရန်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဇနပုဒ်ဟူသော ဝေါဟာရ၊ နိဂုံးဟူသော ဝေါဟာရပျောက်၍ နှစ်အိမ် သုံးအိမ်ပင်ရှိသော်လည်း ဂါမသဒ္ဒါ၏ အနက်အားဖြင့် ရွာဟူ၍သာ ခေါ်စမှတ်ပြုကြလေသည်။ ကျမ်းတတ်၊ ဂန်တတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့က မခေါ်ဝေါ်အပ်။ နဂရ၊ ဂါမ၊ နိဂမ၊ ဇနပဒ်ဟု ခွဲ၍ ဥပဒေ ပေးသင့်သည်။

ဝသမာဟံ နာနာဌာနာ၊ သမ္ပတ္တဂဏဝါစကော။
ပုစ္ဆာမိ ဗြူဟိ တံ ဌာနံ၊ ဉာဏဝန္တ ဝိသောဓယံ။—

ဟူသော တတိယဂါထာ၏ အနက်ကား—

နာနာဌာနာ၊ အထူးထူးသော ထက်အောက်တောင်မြောက် ရွှေနေောက် အရပ်တို့မှ။ သမ္ပတ္တဂဏဝါစကော၊ ရောက်လာ ပေါက်လာ မှီခိုလာသော ရဟန်းရှင်လူ တပည့်အပေါင်းတို့အား ပဋိဝေဓ၏အခြေ ပဋိပတ်၊ ယင်းပဋိပတ်၏ အခြေသတ်မှတ် ပရိယတ်ကို သင်ကြားပို့ချ ပြသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊လျက်။ ဝသံ-ဝသန္တော၊ ဝိပဿနာဓုရလုပ်၍ မပြတ်သော ဂန္ထဓုရဖြင့် နေသော။ တနည်းကား-ဝသံ-ဝသန္တော၊ သံသရာဝဋ်ဒုက် အပြစ်သေးနပ် တျင်းတျင်း ပြုတ်အောင် နုတ်မည် ပယ်မည် ရှယ်ရည်သည့်အတိုင်း အနုလုံ၊ ဥပစာ၊ ပရိကံ သမထ ဝိပဿနာကို မစီမံနေလေ့ရှိသော။

(ယင်းသို့အနက်ပေးသည်ကား — ပရဝမ္ဘန၊ နိဂ္ဂဟ၊ မဒ္ဒန ပြုလို၍ မဟုတ်ပါ။ သမ္ပတ္တဂဏဝါစကော-ဟူသော ဦးဇဝန၏ ဂါထာပဒ ဝါကျ ဖြစ်သော အနွယ်ကို မြင်သဖြင့် ဂန္ထဓုရနှင့်သာ သင်အံ့ကြံကြည့် ပညာ ဖြည့်လျက်နေသည်။ သံသရာဝဋ်ဒုက် ဖြတ်နုတ်ဖျက်ဆီးရန် သမထဝိပဿနာနှင့် မနေ၊ သမထဝိပဿနာ၌မပျော်မွေ့-ဟူသော ဗျတိရေကကို သိရသောကြောင့် သမ္ပန်လိုက်ပေသည်။ လှေသွား၍ အသက်မွေးသောသူသည် လှည်းသွား၍ အသက်မမွေး၊ မြစ်ညာမှာသာ နေထိုင်ရသည်ဟူက မြစ်အောက်အရပ်၌ မနေ မထိုင်ဟု သိရသကဲ့သို့ ဗျတိရေကကိုထောက်၍ သမ္ပန်လိုက်ပါသည်။)

တနည်းကား-ဝသံ-ဝသန္တော၊ သတ္တကေလာယန များများကြီးကြွ၍ ရုက္ခ-မူလ သုညာဂါရ အရညာဂတ ဝိပဿနာရမ္မကို ဣဋ္ဌ မနာပဖြစ်၊ အာသဝမုပ္ပါဒါ အဝိဇ္ဇာသမုဒယံ ရုပ်နှင့်နာမ်ကိုသာ ပွားရန် များရန် အားအန်တိုးပွား ပမာဒ တရား ကားကားဆင့်ဆင့်ပွင့်သည်သဘော အနုတ္တောကို အတ္တောကဲ့သို့ အသုဘောသည် သုဘောချေတကား၊ အသာရောသည် သာရောထင်ရှား မွေ့ပျော် ပါးလျက် ပရိယတ္တိတရားဖြင့် နေလေ့ရှိသော။ တနည်းကား-ဝသံ-ဝသန္တော

ဤသို့ ဝေါဟာရအားဖြင့် ငါသည် ပရိယတ္တိဗဟုလော နော ဓမ္မဝိဟာရီနှစ် ဆိပြည့်နှက် ရှင်စောမြက်လည်း မနှစ်သက်သေး ပုဒ်ရေး ပါဠိရေး ဝါကျပေး၍ ရှေးအဋ္ဌကထာ ဋီကာအနု မရလက်သန်း ဂဏ္ဍိကျမ်းများကို ဉာဏ်စွမ်း လူစွမ်း အကုန်လှမ်း၍ ဖြန်းဖြန်းကြေအောင် မွှေမည်နှောက်မည် ပျော်သည်မပြတ် ပရိယတ်ဖြင့် အမှတ်မသွေ နေလေ့ရှိသော။ အဟံ၊ ရုပ်နှင့်နာမ်သည်။ ယံဌာနံ၊ အကြင်ခက်ရာခက်ဆစ်ဖြစ်သောအရာကို။ ဉာဏဝန္တံ၊ အိုပညာရှိ။ တနည်းကား— ဉာဏဝန္တံ၊ ဗဟုသုတ ဂန္ထန္တရ မြောက်မြားလှ၍ အတ္တဟိတ ပရဟိတ ကျိုးနှစ် ဝကို မုချမပြတ်၊ လွန်သိတတ်သော အိုပညာရှိ။

(ယင်းသည့်အနက်ကား— အတ္တဟိတပရဟိတသင်္ခါတေ ဒွေ အတ္ထေပဉ္စတိ ဇာနာတိတိ ပဏ္ဍိ။ တဿ ဘာဝေါ ပဏ္ဍိတံ။ ဒသကုသလသမ္ပန္နာ သတ္တာ— ဟူသော မင်္ဂလသုတ်ဋီကာနှင့်အညီတည်း။)

ဝိသောဓယံ-ဝိသောဓယန္တော၊ သုတ်သင်ပြုပြင် ဖြူစင်သန့်ရှင်း လင်းအောင် ပြုသည်ဖြစ်၍။ ဗြူဟိ၊ ဖြေဆိုလော့။

(ယင်းသည့်ဂါထာတွင် ဝသံ-ဝသန္တောကို အပရော နယော သဘောကွဲပြား အနက်ထားသည်လည်း ဦးဇဝန၏ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာတွင်ပင်—

ပရိယတ္တိဓမ္မဝါစကော ဣမိနာ ကိစ္စံ ဒဿေတိ။—

ဟု ပါသည်ကိုထောက်၍ သဒ္ဓါဓိကာ အတ္တာဓိကော ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီ ပေးလိုက်ပေသည်။ တနည်းလည်း ဦးဇဝန၏ “ပရိယတ္တိဓမ္မဝါစကော ဥဒ္ဓိသန္တော” အစရှိသော ဂုဏ်သကတ်ကို မြင်သဖြင့် ဂန္ထဓုရ ဂန္ထဗဟုလ ဂန္ထ-ကောဝိဒ ဂန္ထကောသလ္လ နာနာဂန္ထစိန္တန နာနာဂန္ထဇာနန ဂန္ထလက္ခိတ ဂန္ထဝါဠကဋ္ဌ ဂန္ထပါဒက ဂန္ထာစရိယ အဖြစ်တည်းဟူသော ဂုဏ်သကတ်ကို သိရ ပေသည်။

သကတ်ဟူသည်လည်း—

အရိယတျတ္ထတေဝါနေ-နာတျတ္ထော သောဝ သဿဝါ။
ဧသော သကော သကောဝတ္ထော၊ သကတ္ထော သဝိသေသနံ။

ဟူသော သဒ္ဓတ္ထဘေဒစိန္တာ သဒ္ဓါငယ်ကိုထောက်။

ဂုဏ်ဟူသည်လည်း—

“ဂုဏိယန္တေ အာမန္တိယန္တေ ဧတေနာတိ ဂုဏံ” ဟူသော သဒ္ဓါငယ် ဒီပနီကို ရှုလေတမ့်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ဂုဏ်သကတ် ဇာတ်သကတ် ၂-ပါးတွင် ဂုဏ်ဟူသည်

ပြတတ်သည်၊ ခေါ်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းတို့၏ ဂုဏ်တံခွန်သည် ဖန်ရည် ဆိုးစွန်းသောသင်္ကန်းတည်း။ သင်္ကန်းတည်းဟူသော စံခွန်ကိုမြင်သဖြင့် ဝိရာဂတ္ထသဘာဝကို သိရသကဲ့သို့ဟု ရှင်ရဋ္ဌသာရလည်း—

အရဟဒ္ဓဇ၊ ကာသာဝဖြင့်၊ နာမအန္တတ်၊ ဝစနတ်ကြောင့်၊ လျှောက်
ပတ်သင့်စွာ၊ အရိယာ၏၊ ဝိရာဂတ္ထ၊ သဘာဝကို၊ ဘော်ပြရိပ်ခြည်၊
တံခွန်မည်လျက်၊ ဖန်ရည်ဆိုးစွန်း၊ သက်တင်ရန်းဖြင့်၊ သင်္ကန်းနိစုတ်၊
ထဲးနှိုးဝတ်လျက်—

အစရှိသည်ဖြင့် စပ်ဆိုလေသည်။

ဇေဂ္ဂ သုတ္တန်၌လည်း—

ဝရုဏဿ ဒေဝရာဇဿ ဇေဂ္ဂံ ဥလ္လောကေယျာထ—အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုရာ အမှတ်ထားသော တံခွန်ကိုမြင်သဖြင့် ဤကား မည်သည့်နတ်မင်း၏ တံခွန်တည်း ဟု သိရသကဲ့သို့ ဦးဇဝန၏ ဂန္ထကောဝိဒ ဗဟုသုတမာနိ လဇ္ဇီပေသလ သိက္ခာ ကာမ သီလဝန္တ သပ္ပုရိသပဏ္ဍိတအဖြစ်ကို ဦးဇဝန၏ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာဖြင့် သိရသည်။

“ဂုဏ်တံခွန်ကို၊ မိုးစွန်လွင့်ကြစေသတည်း” ဟူသော တွင်းသင်းမင်းကြီး လက်၌ ဂုဏ်တံခွန်ဟူသည် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ စသော အမူအရာ ဝတ္တ သမ္ပန္န ဝတ္တကောသလ္လကိုပင် ကောက်ယူရချေသကဲ့သို့ မှတ်ရန်။)

ဩဠာရိကံ သမာနမ္ပိ၊ န ဓာတုယတနံ ဝဒေ။
တန္နာမကံ အတ္တိ နတ္ထိ၊ ကိံစေ ဝဒေဟိ ကာရဏန္တိ—

ဟူသော စတုတ္ထဂါထာ၏အနက်ကား—

ဩဠာရိကံ၊ ရုန့်ရင်းသောရုပ်သည်။ သမာနမ္ပိ၊ ဖြစ်လျက်လည်း။ တန္နာမကံ၊ ထိုဩဠာရိကဟူသော အမည်ရှိသော ရုပ်သည်။ (ဓာတုယတနံ ဓာတု အာယတနန္တိ ပဒစ္စေဒံ ကတော၊ ဩဠာရိကလောပပဒံ ပက္ခိပိတော ဒုန္နပဒဿ ပုဗ္ဗလောပံ ကတော) ဩဠာရိကာယတနံ၊ ဩဠာရိကဓာတ်၏အဖြစ်ကို။ နဝဒေ၊ ဘုရားဟောတော်မူရာ။ တံ၊ ထိုဩဠာရိကာယတနံ၊ ထိုဩဠာရိကဓာတ်သည်။ စေအတ္တိ၊ အကယ်၍ ရှိသည်ဖြစ်အံ့။ အတ္တိတိ၊ ရှိ၏ဟူ၍။ ကာရဏံ-ကာရဏေန၊ အကြောင်းဖြင့်။ ဝဒေဟိ၊ ပြောဆိုလော့။ နတ္ထိစေ၊ အကယ်၍ မရှိသည်ဖြစ်အံ့။ နတ္ထိတိ၊ မရှိဟူ၍။ ကာရဏံ-ကာရဏေန၊ အကြောင်းဖြင့်။ ဝဒေဟိ၊ ပြောဆိုလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဤသည်ကား ပုစ္ဆာတည်း။)

ယင်းသည့်ပုစ္ဆာကို အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂဏ္ဍိ၊ ဝိနိစ္ဆယများကို ကြည့်ရှုပြီးမှ အာဂုံအာဂမ အရာကျကျ ဖြေဆိုပါမည်။ အာဂုံပါဠိ မရှိပါချေက မဖြေဆိုအပ် သည် တကြောင်း၊ တောလယ်ခရီး ကျမ်းဂန်နှင့်မနီး ကိုယ်ထီးအလျောက် မေး စလောက်သူ ထွက်မပြုသည်နှင့် အယူဝါဒမည့် ကျမ်းလက်ရှိမပါ ဖြစ်ချေ သည်။

လေသမတ္တံ ဥပါဒါယ၊ ယံ ဝါ တံ ဝါ ပရံပရာ။
စောဒကေ ပန စောဒေတိ၊ သော ဟိ သဗ္ဗံ န ပဿတိ။
သစေ ပဿတိ တံ သဗ္ဗံ၊ ပရိဟာရော န သမ္ဘဝေ။

(သဒ္ဒနီတိ။)

အတ္တနောမတိ ကိဉ္စာပိ၊ ကထိတာ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ။
တထာပိနယမာဒါယ၊ ကထိတတ္တာ အကောပိယာ။

(သဒ္ဒနီတိ ပဒ ၃၃။)

ယင်းသည့် သဒ္ဒနီတိ မြော်ကာမြင်သိ အတ္တနောမဘိနှင့် ရေးမိသည့်တမံ၊ အာ ရုံမဟံ၊ နှုတ်မလုံ၊ ချေက နဲနဲနဲ့ မည် ထင်သေးသည်ကြောင့် အရှည်ခံခိုင် ဖြေမပိုင် လိုက်သည်။ နောက်တိုင်ကလံ တွေ့ကြိမ်မှ ပြမည်ထင်ရှား လက်ဝါးဆီးဖြူဖြစ်စိမ့် မည်။ ခုသည်မှာကား ခရီးသွားမို့ ကိုးကားရန်ကျမ်း ထောက်လှမ်းမရ ရှိချေ သည်။ သည်ကဲ့သို့တလွဲ ပုစ္ဆာဘွဲ့ရလျှင် တကဲ့ကျောက်မြတ် စံရွှေနှင့်ကပ်ကြမှု အတတ်ကျကျ သိရမည်။ အညာမြစ်စဉ် ဝဲယာတွင် လူဟောင်လူလျောက် မပေါက် စဘူး ဉာဏ်မြစ်ညောက် အပေါက်ထူးဟာမို့ စူးစူးဝံ့ဝံ့ရဲပေသည်။ သို့ဉာဏ်တံဆိပ် နိမိတ်အပြုဖြင့် ဂန္ဓကောဝိဒအမှန်သွက်လာပြန်လတ္တံ့ ဟုပီတိပါမောဇ္ဇသုခသမာဓိ ဖွားဖွားထိ၍ ရှိလေသည်။ တွေ့တော့မည် ပူဇော်မည် ကော်ရော်မည် ရှယ် ရည်ကြောင်းများကို လျှောက်ပါသည်။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို ဝါကျထား၍ ဘွဲ့ ခြင်းသည် လိင်အားဖြင့် သဒိသ၊ သမာန ဖြစ်ခြင်း၊ လိင်လောပ၊ လိင်ဝိပလ္လာသ၊ ဝိဘတ်အားဖြင့်လည်း အာချာတ်ဝိဘတ်နှင့် သင့်သည်၊ နိဝိဘတ်နှင့် သင့်သည်၊ မည်သို့ဝစ္စဝါစကဖြစ်သည်၊ မည်သို့ဝိဘတ်ဖြစ်သည်၊ မည်သို့ကျေသည်၊ ဤကား သမာသ်ပုဒ်၊ ဤကား တဒ္ဒိတ်ပုဒ်၊ ဤကားနာမ်ပုဒ်၊ ဓာတ်အားဖြင့်လည်း ဤ ကား ကေကမ္မကဓာတ်၊ ဤကား ဒွိကမ္မကဓာတ်၊ သူဝါဒိဂိုဏ်း၊ စုရာဒိဂိုဏ်း အစရှိ သည်ဖြင့် ကတ္တား၊ ကံ၊ ကရိုဏ်း၊ သမ္ပဒါန်၊ အပါဒါန်၊ အဓိကရဏ စသည်ဖြင့်၎င်း၊ အဘူတတဗော၊ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာန၊ ဝိသေသန၊ နိဒ္ဒါရဏ စသည်ဖြင့်၎င်း အနေ အထား အဆုံးအဖြတ်ကို သိခြင်း၊ မည်သည့် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို မည်သို့သံဝဏ္ဏနာပြု သည်၊ သမ္ပန္နောပုဒ်ကို အဝေးထားရမည်၊ အနီးထားရမည်၊ တေနဝုတ္တံ လက်ရိုး တန်းနှင့် ဣတိသဒ္ဒါ မည်သို့ထည့်ရမည်၊ ကျမ်းဂန်အလိုက် အလှန်ခဲခက် ရှာဖွေ ကြံဘန်ရသည်၊ နည်းဖြစ်လျက် သို့စင်ကလောက် ထွက်မြောက်ပေါ်လာပေ

သောကြောင့် ချီးမွမ်းဘွယ်ရှိပေစွ၊ ရေးထုံးရေးနည်း ပဒဝါကျထားထုံး ထား
 နည်း သင့်လျော်လှလေပြီ။ နည်းမရက ဂါထာလျှင် ဂါထာအလျောက်၊ စုက္ခိယ
 လျှင် စုက္ခိယပါဌ်အလျောက်၊ ပျို့ကဗျာ လင်္ကာလျှင် ပျို့ကဗျာလင်္ကာ
 အလျောက် သီချင်း အဲအံ ရကန် ရတုလျှင် သီချင်း အဲအံ ရကန် ရတု
 အလျောက်၊ အဖုံးအပိတ် အချီအချ အပြေအပြစ် အလွန်လိုလှသည်ဖြစ်၍
 ခဲခက်စွာသောနည်းကို တိုး၍ ကြိုး၍ ကိုးကားလောက်အောင် ကြံဆောင်စေ
 ချင်ကြောင်း။

ခန္ဓသဒ္ဒါသည် ကဒလိခန္ဓော-ငှက်ပျောတုံး၊ ဒါရုက္ခန္ဓော-သစ်တုံး အစရှိသည်
 တို့ကို ဟောသော ခန္ဓသဒ္ဒါကဲ့သို့မဟုတ် “ခန္ဓော ရာသိမှီ” အစရှိသည်ဖြင့်လည်း
 ကောင်း “ရာသဋ္ဌေန ခန္ဓာ” အစရှိသည်ဖြင့်လည်းကောင်း သမ္မောဟဝိနောဒနီ
 အမည်ရှိသော အဋ္ဌကထာ ခန္ဓဝိဘင်းတွင် လာသည်အတိုင်း ရာသိအနက်၌ဖြစ်
 သော ခန္ဓသဒ္ဒါဟုယူပြီးလျှင် အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ ဒုရ၊
 အာသန္န၊ သြဋ္ဌာရိက၊ သုခုမ၊ ဟိန၊ ပဏိတဟု တဆုံတပါးသော အစုသည်
 ခန္ဓာငါးပါး၌ ခန္ဓသဒ္ဒါ၏အရ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းသည့် သဒ္ဒါနှင့်စပ်သော ရုပ်၊
 ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့ကို ခန္ဓာငါးပါးသမုတ်ရာ ဝေဒနာနှင့်
 သညာကိုသာ ခန္ဓာဟု အသီးထုတ်၍ ဟောတော်မူသည်။ ဖဿ စေတနာ တရား
 တို့သည် အလွန်အကဲပြဋ္ဌာန်းသော တရားဖြစ်လျက် ဖဿက္ခန္ဓာ၊ စေတနာက္ခန္ဓာ
 ဟူ၍ အဘယ်ကြောင့် ဘုရားရှင်စော မဟောသနည်း။ ယင်းသို့ ဝိဘင်း
 အဋ္ဌကထာ၌ပင် ပုစ္ဆာတင်၍—

“ကသ္မာ ဖဿက္ခန္ဓာဒယော န ဝုတ္တာ” အစရှိသည်ဖြင့် မေးရာ—

“ဘဂဝါ ဖဿက္ခန္ဓာဒယောတိ ဝုတ္တာ၊ တသ္မာ သင်္ခါရက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ”
 အစရှိသည်ဖြင့် ဖဿက္ခန္ဓာ၊ စေတနာက္ခန္ဓာ အဖြစ်နှင့် မဟောကြားကြောင်းသာ
 ဆိုသည်။ အဋ္ဌကထာဆရာ ကူ၍ မဆို။ ဝေဒနာနှင့် သညာတို့ကိုသာ
 ဝေဒနာသည် သုခ ဒုက္ခ အစရှိသည်ကို ခံစား၍၊ သညာသည် အမှတ်မှား
 အောင်ပြု၍ သံသရာကျယ်တွင်အောင် ချဲ့ထွင်တတ်သည်ဟု မူလဋီကာဆရာ
 အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ဆရာတို့ အသီးအခြားထုတ်လေသည်။ ဖဿ၊ စေတနာ
 တို့ကို ခန္ဓာအသီးအခြား ဟောတော်မမူသော်လည်း သင်္ခါရက္ခန္ဓာသို့ ပါဝင်
 လေသကဲ့သို့ ပသာဒငါးခု၊ ဝိသယရုပ် ခုနစ်ခုတို့ကို သြဋ္ဌာရိက ရုပ်အဖြစ်ဖြင့်
 ဆိုချေကလည်း သြဋ္ဌာရိက ဓာတုယတနသည် သြဋ္ဌာရိက ဖြစ်လေသည်။
 အမေးတွင်လည်း “သြဋ္ဌာရိကံ သမာနံပိ” သာ ပါရှိသည်။ ရုပ်တရားနှင့်
 ဓာတ်အာယတနတရားတို့သည် မထူးမခြား ကာရဏ်အရ အကြောင်းမူကား
 ပုဓာနနည်း၊ ဥပလက္ခဏနည်းဖြင့် ရုပ်တရား သြဋ္ဌာရိကဖြစ်က ပသာဒ၊

ဝိသယဖြစ်သော ဓာတ်အာယတနတို့လည်း သြဋ္ဌာရိက ဖြစ်လေတော့ သည်။

ခန္ဓာဘွဲ့ရာလည်း ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဓာတ်အာယတနဘွဲ့ရာလည်း ကောဒသ ဓာတု၊ ကောဒသာယတန ဟူ၍ပင် ဘွဲ့ရ၏။ ထိုသို့ ဘွဲ့အပ်သော ကော- ဒသဝိဓအရ သြဋ္ဌာရိကလည်း ပါဝင်လေသည်သာ။ ယင်းသည့် ကောဒသ ဝိဓအရ အကျယ်ရှုလို့မူ ခန္ဓဝိဘင်း အဋ္ဌကထာကို ၎င်းအတွင်း မူလဋီကာနှင့် ဆိုင်၍ ရှုလေ။

သြဋ္ဌာရိက၊ သုခုမအဖြစ်ကို ကိရ သဒ္ဓါနှင့်ထုတ်၍ ပုံဥပမာနှင့် ပြုလေ၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် စောနာသည် အလွန်ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် - “စောနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ” ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူလေ၏။ သို့ပင် ပြဋ္ဌာန်းသော် လည်း ခန္ဓာအရာ၌ မထည့်မသွင်း ငါးဆယ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသို့သာ ပါဝင် လေသည်။ ဖဿ၊ စောနာတို့လည်း တဆွဲတပါးသော အစုရသည်သာ။ ဝေဒနာသညာတို့နှင့် သတ္တိဂုဏ်ထူးလည်း တူမျှကြသည်သာ။ ယင်းသို့ပင် တူမျှသော်လည်း ဂေါတမရှင်စော မိန့်ဟောမပြု၍ ပဉ္စက္ခန္ဓာသာ မှတ်ရ ချေသည်။ ခပ်သိမ်းသောတရားတို့မှာ သဘောအတိုင်း ကွဲလွဲ တိမ်းယိမ်း မရှိနိုင်သည့် တရားလည်း ရှိသည်။ အကုသိုလ်သည် သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏ သဘော၊ ကုသိုလ်သည် အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏ သဘောရှိသည်ကို ရှင်စောဘုရားမှ လဲလှယ် ပြန်လှန်၍ မဟောနိုင်။ ပကတိ သဘောရင်းဖြစ် သည်။ ခန္ဓာငါးပါးမှာ ပဉ္စက္ခန္ဓာဟူ၍ ဘုရားဟောသောကြောင့်သာ ခန္ဓာ ငါးပါးဟု မှတ်ရသည်။ အလွန်မြဲသောအမည် သဘောမဟုတ်။ ခြောက်ပါး၊ ခုနစ်ပါး အစရှိသည် ဘုရားဟောခဲ့လျှင်လည်း မှတ်ရတော့မည်သာ။ သြဋ္ဌာရိကရုပ်ကိုလည်း ဓာတ်အာယတနအဖြစ်ဖြင့် ဘုရားမဟောလျှင် မဟော လျှောက်သာ နာမပညတ်ဖြစ်၍ မှတ်ရမည်။ သြဋ္ဌာရိကရုပ်တို့ကို ဓာတ် အာယတနဘွဲ့ရာ၌ သြဋ္ဌာရိကဓာတ်၊ သြဋ္ဌာရိကာယတနတို့သည် အပဓာန အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်လေသည်သာ။

ထိုမှတစ်ပါး ထောက်ထားကိုးကားရန် ပါဠိများနှင့် အမှန်အကန် ဖြစ် အောင် နောက်မှ လျှောက်ပါမည်။ ယခုမှာကား စာလည်းမကြည့်ရ၊ ကြည့်လို၍ ဖာကောင်းမြို့တွင် ရှာဖွေသော်လည်း သူငယ်တို့ သင်ကြားသည့် မင်္ဂလသုတ်ပရိတ်များပြင် မရှိချေ၍ သြဋ္ဌာရိကဓာတ် အာယတနအဖြစ်ကို တိုက်ရိုက် ကောင်းကောင်း မဖြေလှိုက်ရကြောင်း လျှောက်ပါသည် ဦးဇဝန ဘုရား။

“ဥတ္တရသ္မိ” အစချီသော ပဌမဂါထာတွင် “အာဠကမန္ဒာ” ဟူသော ပုဒ်၏ ဝိသေသန, “မန်လည် ဣတိနာမကေ” ဟူသောပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော “သိရိသောဘိတံ” ဟူသောပုဒ်၌ “သိရိ” သဒ္ဒါလည်း ကြက်သရေဟော, တင့်တယ်ခြင်းဟော, “သောဘိတံ” လည်း တင့်တယ်ခြင်းဟော, ကြက်သရေဟော ဖြစ်လျက် သိရိသဒ္ဒါကို ရတနာဗိမာန် ဥယျာဉ်ရေကန် အစရှိသော, သောဘိတံ သဒ္ဒါဖြင့် တင့်တယ်သောဟု အတ္ထယောဇနာတွင် ပါသည်။ သိရိ ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်နှင့် ပြီးကောင်းလျက် သောဘိတံဟု ပဒါလင်္ကာရပြုသည်ကား ဂါထာဖြစ်သောကြောင့်ပင် ပြုသည်, သိရိသဒ္ဒါနှင့် တင့်တယ်ခြင်းကို မဟောဘူးထင်သောကြောင့် ပြုသည်။ ဆင်ခြင်ရန်ရှိ၏။ “သိရိပုဏ္ဏိန္ဒြသင်္ကာသ” ဟူသောပုဒ်၌ သိရိသဒ္ဒါကို ကြက်သရေရှိသော လပြည့်ဝန်းနှင့် တူသော ကြေးမုံပြင်ကဲ့သို့ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော မျက်နှာတော်ရှိသောဟု အနက်ပေးသင့်သည်။ ယင်းသည့်နေရာ၌ သိရိသဒ္ဒါသည် ကြက်သရေဟော၊ ကြက်သရေဟူသည် လပြည့်ဝန်း၏ လှပတင့်တယ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ သိရိဝိသေသနသုဋ္ဌေးဆိုရာ၌ သိရိသဒ္ဒါသည် ကြက်သရေကို တိုးပွားသော သုဋ္ဌေးကို ရသည်။ ရှင်တော်ဂေါတမလက်ထက် သိရိမာမည်သော ပြည့်တန်ဆာမကို အလွန်လှပသော ကြက်သရေရှိသောမိန်းမဟု “သိရိ အဿ အတ္ထိတိ သိရိမာ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုပြီးလျှင် အလွန်လှပတင့်တယ်ခြင်းကို သိရိသဒ္ဒါ ဟောလေသည်။ သိရိသဒ္ဒါနှင့်စပ်၍ များစွာရှိလေသေး၏။ သို့ဖြစ်၍ လှပတင့်တယ်ခြင်းကိုသာ ဟော၏။ တနည်းလည်း သိရိသဒ္ဒါသည် အောင်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် အနောက်တိုင်းပြည်၌ ဗြာဟ္မဏပုဏ္ဏားတို့ ဘိသိက်ပေးရာ “ယှိရိ, ယှိရိ” ဟု ဆိုလေသည်။ “ယှိရိ ယှိရိ = အောင်စေသတည်း - အောင်စေသတည်း” ဆိုလိုသည်။ သင်္သကရိုက်ဖြစ်၍ ယှိရိဆိုသည်။ မာဂဓမ္မကား သိရိတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက် မြဝတီဝန်ကြီး ရေးသည့် ပဉ္စရူပသံ အစ “ကုန်းဘောင်မြို့” အချီတွင် - ကုန်းဘောင် ပရမေ ဇေယာဘိ သိရိ ခုနစ်ကြိမ် ဗြဟ္မာဆုနှင့် အောင်ခင်းကြော့? စံရိပ်ငြိမ် - ဟု စပ်လေသည်။ ဤကား တေန ဝုတ္တံတည်း။

ဇာတ်နိပါတ်များတွင်လည်း ကြက်သရေသည် မည်သည့်အရပ်တွင် နေသည် ကြည့်ရာ တောင်ဝှေးတွင် နေသည်, လူတွင်နေသည်, အိမ်တွင်နေသည် အစရှိသည်များနှင့် ဆိုလေသည်။ ကြက်သရေဟူသည် သိရိပင် အမြဲမှတ်ရန်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ သိမ်, ကျောင်း, စရပ်, ပြာသာဒ် ဗိမာန်, ဥယျာဉ် ရေကန် စသည်တို့ကို သိရိသဒ္ဒါ မဟော။ တခုတည်း လှပတင့်တယ်ခြင်းကိုသာ ဆိုသည်။ သိရိကို သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ, သောဘိတံကို သံဝဏ္ဏနာ ပြုလေသည်မသိ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍—

သိရီ စ သောဘိတဉ္စ သိရီသောဘိတံ-ဟု ဒွန်သမာသံ၊
သိရီ စ တံ သောဘိတဉ္စာတံ သိရီသောဘိတံ ဟူ၍၎င်း၊

သိရီ ဧဝ သောဘိတံ ဟူ၍၎င်း—ကြံလေသလော။ ဂုဏ်နှစ်ပုဒ်ကို
ဝိသေသန ဝိသေသျှ ကြံရမည်လည်းခဲ၏။ နီလော ပဋ္ဌော၊ နီလုပ္ပလံတို့၌
ဂုဏ်နှင့်ဒြပ် ခြားကြပါ၏။

ရာဇဂါမန္တမဟာဝိဟာရမာရမေဋ္ဌ်လည်း အန္တသဒ္ဓါပါ၍ အနီးကို ဟော
မှသာ “မင်းနေသောရွာ၏ အနီး အရှေ့အရပ်အဘို့၌ ကောင်းစွာ ဆောက်
လုပ်အပ်သော ကျောင်းပြား၏” အစရှိသည်ဖြစ်မည် မဟုတ်၊ မင်းနေသော
ရွာ၌ဆိုလျှင် ပြီးလေသည်သာ။ ဂင်္ဂါယံ သဿံ တိဋ္ဌတိဟူသောပါဠိ၌ မြစ်လယ်၌
ကောက်ပင်ရှိသည် မဟုတ်၊ မြစ်၏အနီး ကမ်းပါး၌ ရှိသော ကောက်ပင်ကိုပင်
သမိပ္ပပစာအားဖြင့် ယူရပါသေးသည်။

“သမုဒ္ဓေါ မယာ ဒိဋ္ဌော” အစရှိသော ဧကဒေသုပစာတို့၌လည်း သမုဒ္ဓရာ
အားလုံးကို မြင်သည်မဟုတ်၊ တစွန်းတစ တစိတ်တခြမ်း မြင်ရုံမျှနှင့်ပင်
သမုဒ္ဓေါ မယာ ဒိဋ္ဌောဟု ဆိုရပါသေးသည်။ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ
ဆိုက သာဝတ္ထိပြည်၏ အနီး ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေသည်ဟုသိရ၏။ အန္တ-
သဒ္ဓါ၊ သမိပသဒ္ဓါ၊ ဥတ္တရ ဒက္ခိဏ သဒ္ဓါပါမှမဟုတ်ပါ။ ဂါထာဖြစ်၍ ဆိုလေသလော
ပါမှပင်သင့်သည်ဟု ထင်လေသလော၊ ဂါထာကို ရရှိသူတို့ တွေးတောဆင်ခြင်ရန်။

ဤသို့ အစဉ် ဖြစ်—

ဂါထာပဒံ ဝိစိနိတွာ ဝိသောဇေတွာ စောဒေတုံ စ ပရိဟာရေတုံ စ
ပါဠိအဋ္ဌကထာဒီသု ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေတုံ စ နာနာနယံ စိန္တေတုံ စ
သမတ္ထော စ ဂန္ဓာစရိယော ဟောတိ၊ ဧကဒေသမတ္ထေန ပါဠိတန္တိ
သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗက္ကမံ ဝစနက္ကမံ ပဒက္ကမံ ဌပိတမတ္ထေန န ဂန္ဓာစရိယော
ဟောတိ။ အာစရိယလဒ္ဓေါပဒေသံ နယမေဝ၊ တံ နယံပိ ဌပိတဋ္ဌာနေ
ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ သုန္ဒရောဝ ဝိစိတ္ထောဝ ဝဏ္ဏိတဗ္ဗော။—

ဟု ပါဠိစီရ် ပြန်ပို့ပြန်သတည်း။

ထို ပါဠိ၏ မြန်မာပြန်ကား—

ဂါထာပဒံ၊ ဂါထာပုဒ်ကို။ ဝိစိနိတွာ၊ ရွေးချယ်၍။ ဝိသောဇေတွာ၊ သုတ်
သင်ရှင်းလင်း၍။ စောဒေတုံ စ၊ စောဒနာခြင်းငှါ၎င်း။ ပရိဟာရေတုံ စ၊ ပရိ
ဟာရ်ပြုခြင်းငှါ၎င်း။ ပါဠိအဋ္ဌကထာဒီသု၊ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့မှ။

ဥဒ္ဓရိတော၊ ထုတ်၍။ ဒသေတုံ စ၊ ပြခြင်းငှါ၎င်း။ နာနာနယံ၊ အထူးထူးသော
 နည်းကို။ စိန္တေတုံ စ၊ ကြံခြင်းငှါ၎င်း။ စေ သမတ္ထော၊ အကယ်၍ စွမ်းနိုင်သည်
 ဖြစ်အံ့။ ဂန္ဓာစရိယော၊ ကျမ်းဆရာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဧကဒေသမတ္ထေန၊
 တစ်စိတ်မျှဖြင့်။ ပါဠိတန္တံ၊ ပါဠိအစဉ်ကို၎င်း။ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗကမံ၊ သံဝဏ္ဏနာအစဉ်ကို
 ၎င်း။ ဝစနက္ကမံ၊ သဒ္ဓါအစဉ်ကို၎င်း။ ပဒက္ကမံ၊ ပုဒ်အစဉ်ကို၎င်း။ ဌပိတမတ္ထေန၊
 ထားကာမျှဖြင့်။ ဂန္ဓာစရိယော၊ ကျမ်းဆရာသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။
 အာစရိယလဒ္ဓေါပဒေသံ၊ ဆရာမြတ်တို့ထံမှ ရအပ်သော ဥပဒေဖြစ်သော။ နယ-
 မေဝ၊ နည်းသာလျှင်တည်း။ တံနယံပိ၊ ထိုနည်းသည်လည်း။ ဌပိတဋ္ဌာနေ၊
 ထားရာ၌၎င်း။ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ၊ ဆုံးဖြတ်ရာ၌၎င်း။ သုန္ဒရေဝ၊ ကောင်းစွာသာ
 လျှင်။ ဝိစိတ္တောဝ၊ အထူးဆန်းကြယ်စွာသာလျှင်။ ဝဏ္ဏိတဗ္ဗော၊ ဖွင့်ဆိုအပ်၏။

ဤကား အတွင်းဝန်မင်းထံမှ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၂-ရက်
 နေ့ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုဖြေကြား၍ မန်လည်ဆရာတော်ထံ လျှောက်ထား
 သော စကားတရပ်ပေတည်း။

မန်လည်ဆရာတော်၏ ဒုတိယပေးစာ

ဤသို့လျှောက်ထားသောစာကို မကြာချက်ခြင်း နှလုံးသွင်းကြည့်ရှု၍
 သက္ကရာဇ် ၁၂၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၄-ရက်နေ့တွင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား
 ထံမှ အောက်ပါပြန်စာကို အတွင်းဝန်မင်းထံ ပြန်ပေးရေးသားပြန်သတည်း။

ပြန်ပေးရေးသားပုံမှာ -

သမ္မန္တဆက္ကစသော သံဝဏ္ဏနာနည်းတို့ဖြင့် အကျယ်မဘွင့် အနက်သွား
 သဘောမျှ သိသာရုံ ယောဇနာ သံဝဏ္ဏာနာပုံနှင့်တကွ ပထျာဝတ္တ ၄-ဂါထာ
 တို့ဖြင့် ဘွဲ့ကုံးစီရေး မေးဆိုလိုက်သည်ကို ဒကာအတွင်းဝန်မင်းက မြန်မာ
 ဘာသာ ပြန်ဆိုရေးသား ဖြေကြားသုတ်သင် ပြစ်တင်ချီးမွမ်း နှစ်ခွန်းသော
 စကားတွင် ချီးမွမ်းသောအရာမှာ ဝဏ္ဏာရဟ ဝဏ္ဏဝါဒီ အညီစင်စစ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်
 သည်ဟု နှစ်သက်ဝမ်းသာ ဆရာကား နှလုံးသွင်း၏။ ပြစ်တင်သည့်အချက်မှာ
 အက္ခရစိန္တကာ သဒ္ဓါဉာဏ်အကြံလပ် ပရမတ်က ခပ်ချော်ချော် ပါဠိတော်ကို
 မလေ့လာ အဋ္ဌကထာကို မစုံစမ်း ဋီကာကျမ်းကို မကျွမ်းကျင် ဂန္ဓန္တရအစုံစုမှာ
 စေ့ငုအောင် မဝင်သောကြောင့် ပြစ်တင်ရေးသား၍ ပြန်ကြားလျှောက်ဆို
 သည်သာဟု ဆရာက နှလုံးသွင်းပေသည်။

နှလုံးသွင်းကြောင်းကား -

“ဥတ္တရသ္မိ” အစချီသောဂါထာတွင် ဥပမာပက္ခဖြစ်သော အာဠကမန္တာဝ-
 နဂရံ ပုဒ်ကို အာဠကမြို့၊ မန္တာမြို့၊ အာဠကမန္တာမြို့ အစရှိသည့် သုံးမြို့တို့တွင်

အာဠကမန္ဒာမည်သော နတ်မြို့နှင့် တူသောဟု “နာမဉ္ဇ ရူပဉ္ဇ နာမရူပဉ္ဇ နာမရူပံ” ပုဒ်ကို ကြံသကဲ့သို့ ကေသိသ်ပုဒ် အပတ်တကုတ် ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား သရုပ်ကြား၍ အားထုတ်ကြံစည်လေဘိသည်ကား-

တဿ စ နဂရာ အဟု၊ အန္တလိက္ခေ သုမာပိတာ။
အာဠာနာဠာ ကုသိနာဠာ ပရကုသိနာဠာ၊
နာဠသုရိယာ ပရကုသိဠနာဠာ။

ဥတ္တရေန ကသိဝန္တော၊ ဇနောဃမပရေန စ။
နဝနဝတိယော အပ္ပရအပ္ပရဝတိယော၊
အာဠကမန္ဒာ နာမ ရာဇဓာနီ။

ကုဝေရဿ ခေါ ပန မာရိသ မဟာရာဇဿ ဝိသာဏာ နာမ ရာဇဓာနီ၊
တသ္မာ ကုဝေရော မဟာရာဇော၊ ဝေဿဝဏောတိပဝုစ္စတိ။

(သုတ်ပါဏေယျ၊ အာဠာနာဠိယသုတ် ပါဠိတော်-၁၆၂။)

တဿ စ နဂရာ အဟု၊ အန္တလိက္ခေ သုမာပိတာတိ တဿ ရညော
အာကာသေ သုဠု မာပိတာ ဧတေ အာဠာနာဠာဒိကာ နဂရာ အဟေသု၊ နဂရာနိ
ဘဝိ သူတိ အတ္ထော။ ကေဠိဿ နဂရံ အာဠာနာဠာ နာမ အာသိ၊
ကေံ ကုသိနာဠာ နာမ၊ ကေံ ပရကုသိနာဠာ နာမ၊ ကေံ နာဠသုရိယာ
နာမ၊ ကေံ ပရကုသိဠနာဠာ နာမ။

ဥတ္တရေန ကသိဝန္တောတိ တသ္မိံ ဌဘ္ဘာ ဉဇုံ ဥတ္တရဒိဿယ ကသိ-
ဝန္တော နာမ အညံ နဂရံ၊ ဇနောဃမပရေန စာတိ တေဿ
အပရဘာဂေ ဇနောဃံ နာမ အညံ နဂရံ၊ နဝနဝတိယောတိ အညမ္ပိ
နဝနဝတိယော နာမ ကေံ နဂရံ၊ အပရံ အပ္ပရအပ္ပရဝတိယော နာမ။
အာဠကမန္ဒာတိ အပရမ္ပိ အာဠကမန္ဒာ နာမ ရာဇဓာနီ။ တသ္မာ ကုဝေရော
မဟာရာဇာတိ အယံ ကိရ ။ပ။ ကုဝေရော နာမ ဒေဝပုတ္တော ဇာတော။
အပရဘာဂေ ဝိသာဏာယ ရာဇဓာနိယာ ရဇုံ ကာရေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ
ဝေဿဝဏောတိ ဝုစ္စတိ။ (၎င်း အဋ္ဌကထာ ၁၄၇)။

ဤသို့ အာဠာနာဠ-စသည် အပြား သရုပ်ခြား၍ ထင်ရှားစွာ ပြဆိုသော
ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့မှ အသီး နည်းတပါးကြံသည်ကို အနက်ဉာဏ်ကြီးပေ၏
ဟု ချီးမွမ်းဘွယ်ရှိပေစွ။

အက္ခရာစိန္တကာ၊ သဒ္ဒါဉာဏ်အကြံလပ်ဆိုသည်ကား—

“မနံ ရုဇ္ဈေတိတိ မန်လည်” ဟု “မန်လည်” ကို မာဂဓဘာသာ သဒ္ဒါနုသာရီ ပြု၍ လဟုကနည်း ကြံသည်ကို ရှေးမောင်းထောင်ဆရာကြီး၊ မဏိရတနာ နေရင်းဆရာတော်တို့မှာ မာဂဓဘာသာသည် မာဂဓဘာသာအတိုင်း မြန်မာ ဘာသာသည် မြန်မာဘာသာအတိုင်း သဒ္ဒါပျက်ကြံလေသည်။ မာဂဓဘာသာ ဆွဲငင်၍ မကြံလေ။ ကြံလိုလျှင် မြန်မာဘာသာ၊ ရှမ်းကတူးဘာသာအလိုက် သာ ကြံသင့်ကြောင်းနှင့် ထုံးဟောင်းရှိဟန် အတန်တန်ပုံပြု၍ ပြစ်ဒေါသ တင်ခဲ့သည်။ သို့တင်သော်လည်း ရှေးမောင်းထောင်ဆရာကြီးတို့ ကြံနည်းကြံပုံကို စေ့စုံအောင် မတွေ့၊ ကြံလေ့ကြံထုံးကို မမြင်သောကြောင့် ပြစ်တင်ဆိုမှား သည်သာဟု ဆရာသဘောကျ၏။

ကျကြောင်းကား— မာဂဓဘာသာကို သဒ္ဒါနုသာရီပြု၍ မြန်မာမူဝေါဟာရ နှင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသည့် အရာလည်း ရှိသည်။ ရှေးမြန်မာ၊ တလှိုင်း၊ ယိုးဒယား စသော ဘာသာသက်သက် ခေါ်ဝေါ်ကြသော အရာလည်း ရှိသည်။ ၎င်း ဘာသာတို့ကို အချင်းချင်း ရောနှောပေါင်းယှက် တွဲဘက်ခေါ်ဝေါ်ကြသော အရာလည်း ရှိသည်။ ထို သုံးပါးတို့တွင် မာဂဓဘာသာကို သဒ္ဒါနုသာရီပြု၍ မြန်မာမူဝေါဟာရ နှင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသည့်အရာကား— ဇေတဝန=ဇေတဝန်၊ နိဗ္ဗာန=နိဗ္ဗာန်၊ ရာဇဂဟ=ရာဇဂြိုဟ်၊ တက္ကသီလ=တက္ကသိုလ် စသည် တည်း။ ဘာသာသက်သက် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်ကား အတိပါကဋတရပင်။

ဘာသာအချင်းချင်း ရောနှောပေါင်းယှက် တွဲဘက် ခေါ်ကြသည်ကား— ရွှေဇာ ငွေဇာ၊ သေည်၊ ဇာလည် စသည်တည်း။ ထိုတွင် သဒ္ဒါနုသာရီပြု၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သောအရာမှာ မာဂဓဘာသာပြန်၍ ဟုတ်မှန်စွာ အလိုရှိအပ် သော အနက်ကို ကြံရာ၏။

မိဿကဝေါဟာရ၌ကား— ထိုက်သည်အလျောက် ဘာသာနှင့် လျော်စွာ ကြံအပ်၏။ ထို့ကြောင့် နေတ္တိဋ္ဌိကာ၊ သီလက္ခန္ဓိဋ္ဌိကာသစ် စသော သာသနာကျမ်း၊ အနောက်တိုင်းပြည်က ရောက်သော သက္ကတဘာသာ သင်္သကရိုက် ဖြစ်ကုန်သော ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်း စသည် တို့၏ နိဿယကျမ်းများကို စီရင် ပြုစုတော်မူသဖြင့် ဂန္ဓာစရိယ၊ ဂန္ဓကာရက၊ နာနာဂန္ဓကောဝိဒ၊ နာနာဂန္ဓကောသလ္လ၊ နာနာနယဝိဇာနန၊ ပိဋကဓရ အကျော် မောင်းထောင်ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် သေည်ဇာလီဟူသော ပုဒ်၌ သေည်သဒ္ဒါကို “ချမ်းသာဆော်စည်၊ စိတ်တိုင်းရှည်သည်၊ မျှိုသေည်မည်သာ” ဟူသော လင်္ကာနှင့်အညီ ထွန်းပထင်ရှားခြင်း အနက်ကို

ဆိုသောကြောင့်ဖြစ်သော ပုဗ္ဗဝေါဟာရ ပေါရာဏကထာ မြန်မာဘာသာ အဖြစ်ကို ကြံတော်မူ၍ သေည်ဇာလီဟူသော နေရာကို ထင်ရှားထွန်းပသည့် နေရာ၊ ထင်ရှားသည့် ပွတ်တိုင်ရှိသောနေရာဟု ဆိုလိုသည် ဟု မိန့်တော်မူ သည်။ ထို့နောက်တဖန် ၎င်းပုဗ္ဗဝေါဟာရ ပေါရာဏကထာ မြန်မာ ဘာသာဖြစ်သော သေည်သဒ္ဒါကိုပင် မာဂဓဘာသာ သံသဒ္ဒါကြံပြန်၍ -

သံ သုဠှံ ဇလတီတိ သေည်ဇာလည်။

တနည်းလည်း-သမ္မာ ဇာလော ဧတဿာတိ သေည်ဇာလည်။

တနည်းလည်း-သံ သုဠှံ စလတီတိ သေည်ဇာလည်-

ဟု ဝိဂ္ဂိုဟ် ဝစနတ် ၃-ဝိကပ်ဖြင့် ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ်နှင့် မဆိတ်အောင် ပညာရှိတို့ ကြံကြောင်းကို မိန့်တော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် နသတ်ညသတ် မြန်မာဘာသာအလိုက်ဖြစ်လျက် မာဂဓ ဘာသာ ဆွဲငင်မကြံလေသည်ဟု ဆိုခြင်းသည် ကြံရာကိုမမြင်၍ ဆိုသည်သာ ဟု မှတ်ရာသည်။ သို့ဖြစ်၍ မန်လည်ကို မာဂဓဘာသာပြန်လျှင် “မနောရဉ္စ” သဒ္ဒါဖြစ်ရာသည်။ ၎င်းမနောရဉ္စသဒ္ဒါကို နသတ်ညသတ် သဒ္ဒါနုသာရီပြု၍ မြန်မာမူခေါ်လျှင် မန်လည်ဖြစ်ရာသောကြောင့် မန်လည်ဟု လဟုကနည်း အားဖြင့် ဂါထာ၌ရေးလျက်—

ရကာရဿ ပန လကာရံ ကဘွာ မန်လည်တိ လိခိတန္တိ ဒဠှဗ္ဗံ။

လေခနယပသိဒ္ဓိမျှကိုသာ သံဝဏ္ဏနာ၌ ဘွင့်ဆိုလိုက်သည်။

ဤအရာတွင် ပညာမဟေ့ သညာတွေ့နှင့် မစေ့မငဲ့ စုဒ်လေ့ပြုတတ်သော အနုပညာဝန်တို့က ဉာဏ်အမြင်ကျိုး အထင်နဲ့ သောကြောင့် နှုတ်တို့ စောဒနာ လှုံ့ပြန်ရာသေးသည်။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမကား-မနောဂိုဏ်း မနောသဒ္ဒါ၏ နကိုသတ်၍ မန်ခေါ်ကြောင်း ဥပဒေမရှိဟု၏ ဆိုရာသတည်း။ မရှိကေန် စင်စစ်မှန်စွာ။ သို့သော်လည်း ဤအရာဝယ် ဝတ္တိစ္ဆာနုပုဗ္ဗိကဖြင့် သင်္ကေတဖြစ်သည် မှတ်ရမည်။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမကား- မဟာသီလ၊ မဇ္ဈိမသီလ၊ စူဠသီလ၊ ပဉ္စဂံသီလ၊ ဒသသီလ စသည်တို့၌ သီလသဒ္ဒါကို “သိုလ်”ဟူ၍ သဒ္ဒါနုသာရီ မြန်မာဝေါဟာရမဖြစ်ဘဲ တက္ကသီလ တဌာန၌သာ မြန်မာအလို တက္ကသိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုစင်စစ် ဝေါဟာရဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ယခင် မန်သဒ္ဒါ၊ လည်သဒ္ဒါစသည်သည် ရှမ်းဘာသာဖြစ်၍ ရွာကောင်း ရွာ မြတ်ဟု ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ်နှင့် အတိတ်ကခေါ်သည်ပင်ဖြစ်စေ၊ မာန်မာနကိုစွဲ၍ မာန်၊ လည်ပင်းတွင် အိုးဆွဲသောကြောင့် လည်၊ နှစ်ခုစပ်၍ မဆွပကတူးက

ခေါ်ဘူးသည်ဖြစ်စေ မဆွကအမည် မာန်လည်ဟူသော သဒ္ဒသင်္ကေတပညတ်
မပျက်စေဘဲ မနောရဉ္စဟု မာဂဓအလို ပြန်ဆိုအသစ် ပုဒ်ဓာတ်စစ်၍ ဘွဲ့
လှစ်တဘန် ဝိကပ်ထူး ကြံလျှင်လည်း မကြံအပ် မဆိုသာ။ အဘယ်ကြောင့်
နည်းဟူမူကား-အကြင်သဒ္ဒါသည် ရှေး၌ ဂရဟဝါစက၊ နောက် ကောင်း
သော ဗျူပုတ္တိနိမိတ်ကို ရပြန်သဖြင့် ပသံသဝါစက ဖြစ်ပြန်သကဲ့သို့တည်း။

ထို့ကြောင့်—

အဇ္ဈာယကောတိ န ဈာယတီတိ အဇ္ဈာယကော၊ ဈာနဘာဝနာရဟိ-
တောတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ န ဒါနိမေ ဈာယန္တီတိ။ န ဒါနိမေ
ဈာယန္တီတိ ခါ ဝါသေဋ္ဌ အဇ္ဈာယကာ၊ အဇ္ဈာယကာတွေဝ တတိယံ
အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တန္တိ ဝေ ပဌမကပ္ပိကကာလေ ဈာနဝိရဟိတာနံ ပြာဟ္မဏာနံ
ဂရဟဝစနံ ဥပ္ပန္နံ။ ဣဒါနိ မန္တံ ဈာယတီတိ အဇ္ဈာယကော၊ မန္တေ ပရိဝတ္ထေတီတိ
ဣမိနာ အတ္ထေန ပသံသဝစနံ ကတော ဝေါဟရန္တိ။—

ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ(၈၉) သီလက္ခန္ဓာအဋ္ဌကထာ (၂၂၀)တို့၌ မိန့်ဆိုသတည်း။

ဂါရဟိကော စ ယော ပုဗ္ဗေ၊ ပုန ကာလေ ပသံသိတော။
တံ သဒ္ဓံ အကောပေန္တေန၊ အတ္ထံ စိန္တေယျ ပဏ္ဍိတော။

ဤကား ယင်းသည့် အဋ္ဌကထာတို့နှင့်အညီ မှတ်သားလွယ်အောင် သင်္ဂဟ
ဂါထာ မူလိုက်သည်။

သို့ဖြစ်၍ ဗန်းမော်ကို ယခုကာလ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်နှင့် ဝိဂ္ဂဟကြံလိုလျှင်—
ဗန္တံ မောစန္တိ ဧတ္ထာတိ ဗန်းမော်၊ ဗန္တမောစန-ဟု မာဂဓပြန်။ ဗန္တသဒ္ဓုပ
ပဒ မုစဓာတ်၊ ယုပစည်း။ မုစ မောစနေ-ဟု ဓာတ်နက်ဘော်။

ဝန်းသိုကို ကြံလိုလျှင်လည်း—

ဝနံ ဝိယ ဥဒကံ ဝိယ သေဝိယန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝန်းသို။ ဝနသိဝ-ဟု မာဂဓပြန်။
ဝနသဒ္ဓုပပဒ သိဓာတ်၊ ဝပစည်း။ ဝနသဒ္ဓါကား ဝနကုက္ကုဒ္ဓု=ရေကြက် ဟူ၏
သို့ ရေဟော၊ သိ သေဝါယံ-ဓာတ်နက်ဘော်။

တနိုင်ငံလုံးပင် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ဓနု၊ ချင်း၊ ကရင်၊ မိလက္ခူတောင်သူ လူမျိုးတို့သာ
ရှိ၍ မြန်မာဘာသာ၊ မာဂဓဘာသာမရှိဟု မဆိုကောင်း။ နတ်တို့ ကိုးကွယ်ခြင်း
လည်း ပစ္စန္တရာဇ်အရပ် ရှမ်း၊ ကချင်တို့သာ ကိုးကွယ်သည်မဟုတ်၊ မဇ္ဈိမဒေသ၌
မဇ္ဈိမလူမျိုးတို့လည်း ကိုးကွယ်ကြသည်ပင် ထို့ကြောင့်—

တောန ခေါ် ပန သမယေန ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ စာပါလစေတီယံ-
 စသည်တို့ကို သူတို့၏ပိုင်၊ ဝိနည်းပါဠိတော်တို့၌ မိန့်အပ်ကုန်သတည်း။ ဤမြန်မာ
 တိုင်းနိုင်ငံသည် ယခုမှသာ ကြေညာထင်ရှားသဖြင့် စည်ကားပွင့်လင်း၍
 နေပြည်တော် မဟာရာဇဌာနီဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ပစ္စိမဘဝိက ဘုရားအလျာ
 မဟာဗောဓိသတ် မင်းသိဒ္ဓတ်သည် ယသော်ဓရာ ဗိမ္မာလုမြတ် ဆွေညနတ်နှင့်
 ပြာသာဒ်ရွှေနန်း သိမ်းမြန်းစေမည်တော်မူသော နှစ်နှင့် ငါးနှစ်မြောက်သောခါ
 ကောဇာသက္ကရာဇ်-၈၈ နတ်တော်လဆန်း ၇-ရက်နေ့ မဇ္ဈိမဒေသ သောဠသ
 တွင် သင်္ကဿဆို ပြည်နဂိုရ်မှ ဗိုလ် ၂၇၀၀၀-နှင့်တကွ သာကိယမင်းသားသည်
 အခြားအသီး ထီးနန်းတိုင်းပြည် တည်ထောင်အံ့သောငှါ ချီလာ၍ ဧရာဝတီ
 နဒီကမ်းဦး ရွှေနဖူးဝယ် ထူးမြတ်သာယာလှစွာ တကောင်းသင်းတဲ အမည်ရှိ
 သော သံသယမြို့ကြီးကို ထီးပျိုးနန်းပျိုးပြု၍ တည်ကြောင်း၊ ရာဇာဘိသေက
 သဘင် ယင်တော်မူပြီး၍လည်း “သတိုး မဟာဇမ္ဗုဒီပ ဓဇရာဇာ” ဟု နာမံတံဆိပ်
 ခံကြောင်း၊ ၎င်းသတိုး မဟာဇမ္ဗုဒီပ ဓဇရာဇာမင်းကစ၍ သတိုးမင်းဖျားတိုင်
 ၂၇-ယောက်သော မင်းတို့သည် တကောင်းနေမျိုး သတိုးမင်းဆက် စဉ်မပျက်
 အောင် နန်းတက်စိုးစံကြောင်း စာဟောင်းထွက်ဆိုရှိလေသည်။ ထိုသို့ ထွက်ဆို
 သည်များကို ထောက်ထားစာနာလျှင် ရှည်ကြာအနှစ် သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀-ကျော်
 ၃၀၀၀-တွင်းကပင် မဇ္ဈိမဒေသက သာကိယဇာတ် ဥက္ကဋ္ဌသတိုး နေနတ်မျိုးတို့
 ထီးရိုးနန်းညောင် အစပေါက်၍ ခုလောက်တိုင်အောင် ဇမ္ဗူတောင်ဝယ်
 မြန်ဘောင်ထင်ရှားခဲ့ချေသည်။ ထို့ကြောင့်ရကား မာဂဓဘာသာ ထိုသဒ္ဓါနှင့်
 ကင်းရာသလော၊ မကင်းရာလောဟု သဘောထောက်ချင့် သင့်မသင့်ကို ဉာဏ်ဖြင့်
 ဆင်ခြင်ကောင်းလေသည်။

သို့ဖြစ်၍ “သဒ္ဓါပရမတ် မတတ်သသူ ဗိုလ်လူဆိုရာ မလိုက်ပါလင့်” ဟူ၍
 အရှင်မဟာရဌသဘာရအကျော် စပ်ဆိုတော်မူသည်နှင့်အညီ—

နှုတ်ကောင်းလျှာပါး၊ စကားဖြစ်ရုံ၊ ပုံဥပမာ၊ ကဗျာဂီတ၊ လင်္ကာ
 စသား၊ ထိုမျှပုဒ်ပါဌ်၊ ရှုရှုရှုတ်၍၊ ဆိုတတ်တိုင်းသာ၊ မယုံပါလင့်၊ သဒ္ဓါ
 ပရမတ်၊ ပုဒ်ဓာတ်ပစ္စည်း၊ ဝိနည်းသူတို့၊ ဓမ္မခန်ကို၊ ဟုတ်မှန်ရာရာ၊
 ဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ စာနာထောက်ချင့်၊ ယုံလောက်သင့်သည်။ ။ ယုံခွင့်ရှိမှ
 ယုံပါကြ။ (ဤကား အာဏတ္တိ။)

အာကာသာနန္တံ၌ အနန္တသဒ္ဓါကို အန္တပစ္စည်းမှတ်သဖြင့် အဟုတ်အဟတ်
 ကြံ၍ နိယံအဆိုများနှင့် စကားကျယ်အောင်ဆိုဘိသည်။ ၎င်းအာကာသာနန္တံ၌
 အန္တပစ္စည်းမဟုတ်၊ အနန္တသဒ္ဓါသာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဋီကာကျော်၌
 “နဿ အန္တော အနန္တော” ဟု မဇ္ဈိမအညပဒဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ပြု၍ “အနန္တော

အာကာသော အာကာသာနန္ဓော”ဟု ဝိသေသနပရပဒ ကမ္မဓာရယ်သမာသ် တဲ့စပ်တော်မူသည်။ ထို့နောက်မှ “အာကာသာနန္ဓောယေဝ အာကာသာနန္ဓံ” ဟု နိရုတ္တိလက္ခဏာနှင့်တကွ ကျပစ္စည်း၏ သကတ္ထအဖြစ်ကို ပြတော်မူသည်။ ဝနန္တ၊ ကမ္မန္တ စသည်၌ အန္တသဒ္ဒါကဲ့သို့လည်း တဗ္ဗောမဟုတ်၊ ရာဇဂါမန္တ၌ ရာဇသဒ္ဒါကို ဤသည့် မန်လည်၊ ဝန်းသိုတို့မှာ မူးမတ်တို့သာဖြစ်၍ မဆိုသင့် ဆိုရာ၌ မူးမတ်အရာ ဌာနန္တရပတ္တဖြစ်သော ဝန်တို့ကိုမဆိုထားဘိ ဆဇ္ဇဘဇ္ဇအနုသာသန အမှုကိုပြု၍ ဆုံးမနှိပ်ကွပ်တတ်သော ဂါမဇေဋ္ဌက၊ ဂါမဘောဇက၊ မြို့သူကြီး၊ မြို့အုပ်စသည်တို့လည်း ပရိယာယ်ဥပစာရအားဖြင့် ရာဇာဆိုထိုက်လေသေးသည်။ ဌာနန္တရပတ္တဖြစ်သော မန်လည်ဝန်၊ မြတောင်ဝန်၊ အတွင်းဝန်စသည်တို့မှာကား ဆိုဘွယ်မရှိ ပဂေဝသာ၊ ပရိယာယ်ဥပစာအားဖြင့် ရာဇာအမည်ထိုက်သည်ပင်။

ထို့ကြောင့်—

ရာဇာနော နာမ ပထဗျာရာဇာ ပဒေသရာဇာ မဏ္ဍလိကာ
 အန္တရ ဘောဂိကာ အက္ခဒဿာ မဟာမတ္တာ၊ ယေ ဝါ ပန ဆဇ္ဇ-
 ဘဇ္ဇ အနုသာသန္တိ၊ ဧတေ ရာဇာနော နာမ—

ဟူ၍ ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် ရာဇာနော-ဟူသော မာတိကာ၏ ပဒဘာဇနီ (၅၇)၌ သဗ္ဗညုဘုရားဝေဘန်တော်မူသည်။ အကျယ်ကို ၎င်းအဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ရှုလေ။

ရာဇာတိ မုဒ္ဒါဘိသိတ္ထော သကလရဋ္ဌံ ဣဿရော-ဟူသည်ကား မုချ နိပ္ပရိယာယရာဇာကို ပြသည်။ ယခုမူကား ဥပစာပရိယာယဖြစ်သော ရာဇာကို ပြသတည်း။

ထို့ကြောင့်—“ဝုစ္စတိဝုတ္တံ၊ နာမံရှိရာ၊ ဥပစာ၊ ကျမ်းလာမျှော်ထောက်ရှု” ဟူသောနိယံနှင့်အညီ ယထုပဒေသံ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟ ဆဇ္ဇဘဇ္ဇာဒိအနုသာသနတ္တာ ရာဇာတိ ဝုစ္စတိ-ဟု သံဝဏ္ဏနာပြုသည်။ ၎င်း၌ ယထုပဒေသံ ဟူသောပုဒ်ဖြင့် မုဒ္ဒါဘိသိတ္ထ ခတ္တိယဖြစ်သော ပထဝိဿရ ရာဇာအဖြစ်ကို နှစ်စေသတည်း။

ဤနေရာ၌ အမစ္စဟူ၍၎င်း၊ ဥက္ကဋ္ဌဟူ၍၎င်း စသည်ဆိုချေသော် ဤရွာ၏ မင်းရွာဟူသော ပုဗ္ဗသင်္ကေတ နာမပညတ်သည် မထင်ရှားဘဲ အမစ္စဂါမ-အမတ်ရွာ၊ ဝန်ရွာ၊ ဥက္ကဋ္ဌဂါမ-အကြီးအအုပ်ရွာ စသည် အမည်တပါး တခြားဖြစ်လေရာသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းဟော ရာဇသဒ္ဒါနှင့် ဆိုသည်။ မန်လည်ဝန်ကို မုချ နိပ္ပရိယာယ မုဒ္ဒါဘိသေကမင်းဖြစ်သောကြောင့် ရာဇဂါမမဆို ဟူလိုသော်။ ဂါမ၊ နိဂမ၊ နဂရ ၃-ရပ် ပညတ်ဥပဒေ ကျမ်းဆိုခြေနှင့် အနေမကျ ဤဒေသ၌

အရမည် ရှိချေသည်။ “အပါကာရပရိက္ခေပေါ သာပဏော နိဂမော” ဟူသော ကင်္ခါဋီကာသစ်ပါဌ်နှင့် အညီ တံတိုင်းအရံ မရှိ၊ ဈေးသာရှိသော မန်လည်၊ ကသာ၊ မြတောင်၊ ချန်းတောင် စသည်တို့ကို နိဂုံးခေါ်ဝေါ်အပ်လျက် မခေါ်မူ၍ “သပါကာရာဂဏံ နဂရံ” ဟူသော ၎င်းပါဌ်နှင့်အညီ တံတိုင်းအရံ ဈေးဟူသော အင်္ဂါ ၂-ပါးရှိမှ နဂရ ခေါ်ဝေါ်အပ်လျက် နိဂုံးလက္ခဏာရှိသော မန်လည်၊ ကသာ၊ မြတောင်၊ ချန်းတောင် စသည်တို့ကို မြို့ဟုခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။ ထိုသို့ နဂရလက္ခဏာ အင်္ဂါအစုံ မရှိသော်လည်း ဒေသဌာန ရာဇပညတ် ထိမ်းမှတ် သမုတ်သည့်အတိုင်း “ဣတိ မန်လည်တိ နာမကေ” ဟု နဂရသဒ္ဒါနှင့် ဂါထာ၌ ရေးလိုက်ပေသည်။

ယင်းမန်လည်မြို့ကား ယခုမှသာ မြို့အမည်ရသည်မဟုတ်၊ ပုဗ္ဗကာလ မဆွ သောခါ အစဉ်က ပါဠိလိပုတ် ပုဂ္ဂုတ္တမ ပြည်ဌာန၌ ဗိန္ဒုသာရမင်း၏ လက် ထက်တော်က နရာဒေဝ အမတ်တည်၍ နဂရသိခံတိုင် မြို့သူကြီး ၃-ဆက်တိုင်မှ သီရိဓမ္မာဓသာကမင်းမြတ်သည် ထက်အောက်ယူဇနာ ဇမ္ဗူချားကို အာဏာ ဖြန့်မိုး ဘုန်းတန်ခိုးဖြင့် အုပ်စိုးစမှတ်တော်မူ၍ ၈၄၀၀၀ ကုန်အောင်အညီ မြို့ ဌာနိဝယ် သရီရဓာတ် မွေတော်မြတ်ကို ထိမ်းမှတ်ဆင့်ဆိုရင်း အချိန်နှင့်အညီ စေတီ ၈၄၀၀၀ တည်ကြသည်တွင် မန်လည်မြို့စား “ဇေယျကျော်ထင်” လည်း အဝေတော်ခံရသော သရီရဓာတ်တော်ကို မန်လည်မြို့တွင် စေတီလှဘုရား၊ ရွှေမုဒ္ဒာဘုရား ၂-ဆူ ရေကန် ရေတွင်းနှင့်တကွ တင့်တယ်လျောက်ပတ်စွာ တည်ထား၍ ထိုမန်လည်မြို့သည် ကာလရှည်လျား သင်္ခါရတရားကြောင့် ပျက် ပြားတိမ်မြုပ်ပြန်သည်တွင် သီရိဓမ္မာ မြန်မာ့ဘုရားဆောင် ပြည်ရန်အောင်ဝယ် ဒုတ္တပေါင်မင်းမျိုး ၉-ဆက်စိုး၍ နှယ်ရိုးတခြား ကြက်ဥကျောင်းစား ငတပါး မင်းဆက် ၉-ဆက်မြောက်ညီ မင်းသာသိလျှင် သီရိရွှေနန်း သိမ်းမြန်းစမှတ် တော်မူသည့်အတွင်း သာသိမင်း၏ ကျွန်ရင်း အစစ်ဖြစ်သော ဒိဗ္ဗနရာအမတ်သည် မြေတိုင်းအမတ် သီရိဓမ္မကျော်ထင်၊ အတွင်းဝန်မင်းဇေယျသိခံတို့ ရောဝတီ မင်းဇာချောင်း မင်းဝန်တောင်ရိုး အရှေ့ဘက် သံလျက်စွန်းပမာ မြေမျက်နှာ တိုင်းတာပြီး၍ အရှေ့အနောက် ခရီး ၃၂၀၀၀၊ တောင်မြောက်ခရီး ၅၆၀၀၀၊ ကာရနယ်ကွက် အလယ်ချက်၌ သက္ကရာဇ် ၆၀၂-ခု ဟပေါင်းလဆန်း ၂-ရက် ဗဒ္ဒဟူးနေ့ နံနက် ၄-ချက်တီးအချိန် ဥတ္တရာသင်္ဃနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်မှီလျက် မန်လည် မြို့ဟု သမုတ်၍ တည်ပြီးလျှင် ထိုမန်လည်မြို့စား အမတ်ဒိဗ္ဗနရာကိုလည်း ကောဇာ သက္ကရာဇ် ၆၀၄-ခုတွင် ထီးစည်သနား၍ ခော်ဘွားအရာ ခန့်တော်မူသည်။

ထိုနောက် သရေဓမ္မာဓိရာပြည် သာသိမင်းက သုပညာ နဂရ သိန္နမင်းတိုင် မှ အရိမဒ္ဒနာ ပေါက္ကာရာမံ ပုဂံပြည်စစ် နန်းမြေခေတ်တွင် သမုဒ္ဒရာဇ်မင်းကစ၍

အလောင်းစည်သူမင်းတိုင် ၄၅, ၂-စု ၂-ရပ် ရောထပ်ရေတွက် မင်းဆက်ရာဇဝင် မင်းစဉ်-၅၂ မန်လည်မြို့စား စော်ဘွား ၁၀၈, နှစ်ပေါင်း ၁၀၈၁-နှစ် သက္ကရာဇ်ကို ၄၅၀ ရောက်အခါ ပေါက္ကာရာမ ရိမဒ္ဒမည် ပုဂံပြည်ဝယ် ထိုစည်သူမင်းမြတ် လောကဓာတ်ကို ရဟတ်စကြာ လှည့်ပတ်ရာတွင် ဒိဗ္ဗနုရာကဆက်၍ ဆင်းသက် ဘွားစားသော စော်ဘွားငထွန်းသည် သစ္စာမခံ မာန်မာနလွှားထောင်၍ တိမ်းရှောင်လှည့်လွဲနေသည်တွင် မန်လည်မြို့က အမှုတော်ကို လွှဲပေါ်ထမ်းရွက်သူ ငအင်းတော်, ငစင်းခေါင်, ငနန်ဘ, ငကံ့သီးဘောင်, ငနာသဲတို့ကို ၅-ကဲ့ ၅-ရပ် ဘွဲ့အပ်ပိုင်းခြား ရှာစားပြည်စိုး ပေးတော်မူသဖြင့် မူလတွင်သည် မြို့မမည်ဘဲ “မန်လည်ငါးရပ်” ဟု ဖြစ်လေသည်။

ထိုစည်သူမင်းမြတ်ကို အစပြု၍ ယခုမင်းတရားကြီးဘေးတော်တိုင် ခရိုင် ငါးရပ် ပညတ်သညာ အစဉ်လာ၍ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၆၄-ခုရောက်မှ ပေါ်မိုင်းရွှေကြာကို “သီရိသမန္တသူ” ဟူသောဘွဲ့ထူးနှင့် မြို့သူကြီးအရာခန့်လျက် ခေါင်တုံး, ဝန်းသို့, မိုးကောင်း, မိုးညှင်း, ရွှေခွန်တော်ဆက်ကျေးချာ နယ်မြေများ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ ပညတ်ရင်းအမည်နှင့် “မန်လည်မြို့” သမုတ် ပြဋ္ဌာန်း တော်မူပြန်သည်။

ထိုဘေးဘော် မင်းတရားကြီးကစ၍ ပဉ္စမမြောက် အသမ္ဘိန္ဒ ခတ္တိယဇာတ် မန္တာတ်တဆူ ဖြစ်တော်မူလျက် သူရိယမိတ် အာဒိစ္စဝင် ဘုရင်ဘကာတို့၏ အဓိပတိ ‘ရာဇာဘိရာဇာ ရတနာပုံမြို့တည် ဆင်ဖြူများရှင် လက်နက်စကြာ သခင် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် ဘဝရှင် သာသနဒါယကာ မဟာဓမ္မရာဇ် မင်းတရားကြီး၏ လက်ထက်တော်သို့ ရောက်သောအခါ သာသနာနှင့် မြို့ရွာစည်ကား ရှေးထက်ပွား၍ ထင်ရှားပွင့်လင်း ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇပညတ် ထိမ်းမှတ် သမုတ်သည့်အတိုင်း နဂရသဒ္ဒါနှင့် ရေးစီသတည်း။

သမ္ပတ္တဂဏဝါစကပုဒ်၏ ဗျတိရေကတ္ထကို ဘရဘူတက်တက်လံ ဉာဏ်အရေစစ် ယန္တရားညွှစ်ပြီးလျှင် ကုန်လှစ်သမ္ပန်လိုက်သည်မှာ အလွန်ပင်နှစ်သက်ဘွယ် ရှိပေစွ။ သို့ဖြစ်သော်လည်း ဗျတိရေက နည်းအရနှင့် ဂရဟအနက်ကို သည်ချက်တွင် မကြံအပ်။ မကြံအပ်သည့်အရာကို ပမာထောက်လှမ်း ထားဆောက် ကန်းဖြင့် ရေးပြလိုက်မည်-

ဉာဏဝန္တ၊ အတ္တဟိတ ပရဟိတ ကျိုးနှစ်ဝကို မုချမပြတ် သိတတ် သည်သာ သိပါတုံငြား ကျိုးနှစ်ပါးကို ပွားများသမှု ဉာဏ်မြင်ရှ၍ မပြုမကျင့် တတ်သော ပညာရှိ။

တနည်း-ဉာဏဝန္တ၊ ဂန္ထန္တရ သုတမြောက်မြား ရှိပါငြားလည်း တွင်းကား တူးလျက် မအောင်းကြွက်သို့ ကာမာဒီနဝ ဒုက္ခက္ခန္ဓ ဒုက္ခာဓိကရဏ ဒုက္ခနိဒ္ဒါန-ဒုက္ခဟေတု ထင်ကြောင်းပြု၍ သုံးလူ့ရှင်တော် ဟောတော်မိန့်မြွက် ဆုံးမချက်ကို သက်သက်လွတ်အောင် ရှောင်ကြီးရှောင်၍ အိမ်ထောင်ရာရေး မယားရေးနှင့် သားရေးစားရေး မင်းရေးမင်းမှု ဗဟုကိစ္စ လူ့ဒုက္ခကို ဣဋ္ဌရသာ တဏှာဝိပလ္လာသ အသာဒဖြင့် နေ့ညမရှောင် လုံးပမ်းဆောင်လျက် နောင်တမလွန် အပါယ်ဝန်ကို ကြောက်ရွံ့ဝေးကင်း ယမမင်းနှင့် သူငယ်ချင်း မိတ်ဘွဲ့၍ အမှတ်မဲ့နေပျော်လေ့ရှိသော ပညာရှိ။

တနည်းကား-ဉာဏဝန္တ၊ ဂန္ထန္တရ သုတအရာ မြောက်မြားပါလည်း ပညာ စရိုက် လူဠိလူတွင် ငါ့သို့စင်ကား လူပင်တယောက် တစ်ဆိုလောက်ဟု ပုံမြောက်နတ်ဝင် အဟင်္ကာရ မမင်္ကာရ စသည်ဟုံးစုံး တကြုံးပပ တကြကြနှင့် ဒူးကတော်ချန် ဝန်ထက်ဝန်မည် ကြံစည်သီးသီး ကြံမပြီးအောင် ညီးညီး ပြောင်ပြောင် ဆီမီးရောင်ကို ရွှေတောင်မှတ်ထင် ပိုးမိုက်ဝင်သို့ အမြင်အသိ ရှိသာရှိ၍ ပဋိပန္နမရှိသော ပညာရှိ။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဒကာအတွင်းဝန် ပေးသော “ဉာဏဝန္တ၊ ဗဟုသုတ ဂန္ထန္တရ မြောက်မြားလှ၍ အတ္တဟိတ ပရဟိတ ကျိုးနှစ်ဝကို မုချမပြတ် လွန်သိ တတ်သော အိုပညာရှိ” ဟူသော အနွယ်မှ ဗျတိရေကဖြစ်သော သိတတ်သော ပညာသာရှိသည်။ ထိုအတ္တဟိတ ပရဟိတ ကျိုး ၂-ပါးကို ထောက်ထားမြော်ရှု မပြုမကျင့်တတ်သော “သုတေန ဥပ္ပန္နော နော ပဋိပတ္တိ” ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို သိရသည်နှင့် အနက်သမ္ပန်သော် သင့်လျော်ကောင်းသည် ဖြစ်က ဝန္တပုဒ်ကို အနက်သမ္ပန်ခြင်းသည် သင့်လေစွ။

ဤမှတပါး တင်သော အပြစ်တို့ကို ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထန္တရကျမ်း တို့ကို စေ့စေ့နှလုံးသွင်း၍ ဆင်ခြင်လေဦး။

စတုတ္ထဂါထာကို အနက်သမ္ပန်ရာ၌လည်း “တန္နာမကံ၊ ထိုဩဋ္ဌာရိကအမည်ရှိ သော ရုပ်သည်” ဟူ၍ ကတ္တာအနက်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုကတ္တာသည် နဝဒေ-ဟူ သော ကြိယာ၌သာ စပ်ရာရှိရကား ကြိယာကာရက ဝစ္စဝါစက ဝိရောဓိဖြစ်၍ မသင့်။ ကံပေးမှုကား ဝဒဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ်ဖြစ်၍ သင့်၏။ “ဓာတုာ-ယတနံ” ဟူသော ပုဒ်သည် ဘာဝပုဓာနပုဒ်ဖြစ်၍ သမ္ပန်တောင်းသော် ၎င်း တန္နာမကံကိုပင် တန္နာမကဿ-ဟု ပေးရာ၏။

မေးလိုက်သည့် ပုစ္ဆာပြဿနာကို ဝိသဇ္ဇနာဗျာကရဏ ပြုသည်မှာလည်း “အမ္မံ ပုဋ္ဌော လဗုဇံ ဗျာကဏေတံ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် သရက်ကို မေးရာ တောင်ပိန္နဲကို ပြောဆိုသည် ဟူသကဲ့သို့ “ငည့်ဆိုသူကို သိပါစမ်းလော” မေးရာ ငပွေးနှင့် မြတ်သာ ညောင်ပင်ရွာတွင် တံငါလုပ်၍ နေသည်ဆိုသကဲ့သို့ မေးအပ်သော တရားကိုယ်နှင့် ဖြေဆိုသော အချက်သည် ဘဝဂ်နှင့် အဝီစိသော်မှ နီးလေ၏ မှတ်ရာသည်။

သို့သော်လည်း တောလယ်ခရီး၊ ကိုယ်ထီးအလျောက်၊ မေးစလောက်သူ၊ ထွက်မပြုသည်နှင့်၊ အယူဝါဒမညီ၊ ကျမ်းလက်ရှိ မပါ ဖြစ်ချေသည်။ နောက်တိုင် ကာလ၊ တွေ့ကြိမ်ကြမ္မာ၊ ပြမည်ထင်ရှား၊ လက်ဝါးဆီးဖြူ ဖြစ်စိမ့်မည်။ ခုသည် မှာကား၊ ခရီးသွားမို့၊ ကိုးကားရန်ကျမ်း၊ ထောက်လှမ်းမရ ရှိချေသည်။ သည်ကဲ့သို့ တလှည့်၊ ပုစ္ဆာဘွဲ့ရလျှင်၊ တကဲ့ကျောက်မြတ်၊ စံရွှေနှင့်ကပ်ကြမ္မာ၊ အတတ်ကျကျ သိရမည်ဟု၊ ရှေးအထက်က၊ ထက်မြက်သောဂုဏ်၊ ဉာဏ်စွမ်း ရုံနှင့်၊ သံဟုံကြိမ်းချက် ရှိပေသည်။ ကြိမ်းချက်အတိုင်း၊ ကာလထောက်တန်၊ ကျရောက်မှန်ပြီမို့၊ ကျမ်းဂန်နှင့် နှိုင်းပြီးလျှင်၊ ပိုင်းဖြတ်ဖြေရှင်း၍၊ ထင်လင်းအောင် ပြန်ဆိုခဲ့ပါ။ စားချင်သည်ထက်၊ ကြားချင်ရေးက၊ ဆယ်လေးတက်၊ မိန့်ချက်ပဝေဏီ၊ ရှေးသူဟောင်းများ၊ ဆိုစကားနှင့်၊ အလားညီ၊ ခုသည် ကိုယ် တွေ့ဖြစ်ချေသည်။ ကြေကြေညာညာ၊ တကဲ့ကျောက်မြတ်၊ ဝေဘူဇာတ်ဟု၊ ထင်မှတ်မိရာ၊ နီလာညိုပုတ်၊ မွဲပြာစုတ်မို့၊ မိုးကုတ်ဈေးသုံး၊ ကျောက်စဖြန်း လောက်မှ၊ အနှုန်းမရှိ၊ မဖြစ်ဘိဘဲ၊ မဏိစစ်ကေန်၊ ဝေသာဏ်သား၊ ဝေဘူဖျား က၊ ပတ္တမြားဆိုတန်အောင်၊ အကြံတိုး၍၊ အားကြိုးလှုံလပြုပါလေ။ ယခု ပြဿနာ၊ သည်ပုစ္ဆာမှာ၊ မနာစလောက်၊ ဗူးတောင်းငယ်နှင့်၊ ကျီစယ်လို့တောက် လိုက်ပါသည် အမြောက်ဆန်မမှတ်လိုက်ပါနှင့် ဒကာအတွင်းဝန်မင်း။

ဂါထာဗန္ဓအဖြစ် ပဒဝါကျ ပဒတ္တအဖြစ်တို့ကို စိစစ်ပြဆိုရာ ဝုတ္တောဒယဒ္ဓိကာ၊ ကဝိသာရ၊ အလင်္ကာစသော ကျမ်းမျိုး၊ ပျို့ကဗျာ လင်္ကာ ရတု စသည် စပ်ဆို နည်းတို့၌ အသံကွဲလိုက်နည်း၊ အစင်ဆီနည်း၊ ပြန်ဂဟတ်ဆိုနည်း၊ အစဖြတ်ဆို နည်း၊ ကိုယ်တွင်းပြည့်ဆိုနည်း၊ စမ္ပယ်ချီ စမ္ပယ်ချဆိုနည်း၊ မြင်းဇက်ခွဆိုနည်း၊ ကန့်လန့်ထွေလာဆိုနည်း၊ ဇော်တခိုင်လုံးကျဆိုနည်း၊ မိဿကဆိုနည်း၊ ဓမ္မတာ ဘွဲ့ဆိုနည်း၊ သဘောထမ်းဆိုနည်း၊ သဝေမပါဆိုနည်း၊ ခိုင်ညွန့်ခက်ဖြာဆိုနည်း၊ တပြန်ညီဆိုနည်း၊ အာသာဝတီဝစ္စံချဆိုနည်း စသော နည်းတို့ကို ပြရာ ကဝိကဏ္ဍပါသမည်သော ရခိုင်ဆန်းကျမ်းမျိုး၊ သတ်စေ့ သုံးချက်ညီစပ်နည်း၊ ဦးတိုက်စပ်နည်း၊ ဘီလူးရယ်စပ်နည်း၊ ထိပ်ချင်းထပ်စပ်နည်း၊ ထိပ်ချင်းချွတ် စပ်နည်း၊ ချိန်ခွင်လျှာစပ်နည်းအားဖြင့် ရှင်ဝိစိတ္တသာရမထေရ်မြတ် ဆုံးဖြတ်

ပြဆိုတော်မူသော စပ်နည်းခြောက်ပါးစသောအားဖြင့် များလှစွာသော လောက
 ဓမ္မဗဟုသုတအရာ ကဝိလက္ခဏာဖြစ်ကြောင်းကျမ်းများကို တဆဲ့ခြောက်နှစ်တိုင်
 အောင် သူတော်ကောင်း၌ “ဆယ်စောင်ဇာတ်မျိုး၊ ပါဠိရိုးဂါထာ၊ ငါးရာကော်
 ဒုက်၊ ကောင်ဟုတ်ဗေဒင်၊ သင်္သကရိုက်၊ အလိုက်အဘက်၊ လေ့ကျက်ဘွယ်ဘွယ်၊
 သရဇ္ဈာယ်မှ၊ နည်းကျယ်သဒ္ဒါ၊ ကစွည်းမှလည်း၊ နှုတ်ပါရွှေ၊ ဓာရဏဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဝံ
 သာ၊ စဉ်တိုင်းလာသား၊ ပညာပါရမီ၊ ဖြည့်ပြီးသည်ဟု၊ ကန္တီခိုင်နွယ်၊ ဆုကြီး
 ရွယ်လျက်၊ သူငယ်ကပင်၊ ပဏ္ဍုအင်နှင့်၊ သည်တွင်မွေ့လျော် တရားပျော်၏”
 ဆိုသကဲ့သို့ ကျောင်းသားအရွယ် သာမဏေငယ်ကာလကပင် ရွှေနှုတ်ပါ
 လေ့လာပြုန်းတီး ကြက်မစင်ထက် ဆယ်ပြန်တက်အောင်၊ ကျေညက်ပြီးစီး၊
 ညီးလို့ခုမှ စိတ်ချမကြံ အဟံ့အဟံ့ ချောင်းများညံ့လျှင် ဓာဗျာနံနံသောကြောင့်
 အော့အန်စွန့်ထား ကာလလျား ဆဲငါးနှစ်ခန့် ကြာချေပြီ။

သိရိသောဘိတံ၌ သိရိသဒ္ဒါသည် တင့်တယ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသော်
 လည်း သောဘိတသဒ္ဒါနှင့် တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန မဟုတ်၊ ဘိန္နာဓိကရဏ
 ဝိသေသနသာ ဖြစ်၍ သိရိသဒ္ဒါ၏ တင့်တယ်ခြင်းကား ရတနဗိမာန်
 ဥယျာဉ် ရေကန်တို့၏ တင့်တယ်ခြင်း၊ သောဘိတသဒ္ဒါ၏ တင့်တယ်ခြင်းကား
 အာဠကမန္တာမြို့၊ မန်လည်မြို့တို့၏ တင့်တယ်ခြင်းဖြင့် တည်ရာပြရကား အထူး
 ကြံဘွယ်မရှိပြီ။ “ရူပံဘူတုပ္ပါဒါယ ဘေဒဘိန္နော ရူပက္ခန္ဓော” စသောဋီကာကျော်၊
 “ပဉ္စဝံဓသံသဂ္ဂေဟိ သံသဂ္ဂေါ” စသော အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာ၊ “ရာဂဗန္ဓနေန
 ဗန္ဓော ဒေါသဗန္ဓနေန ဗန္ဓော” စသော သဠာယတနဝဂ္ဂ ဂါမဏိသံယုတ်ပါဠိတို့ကို
 ထောက်လေ။

သိရိပုဏ္ဏိန္ဒုသင်္ကာသမုခံ၌ သိရိကိုလည်း ကြက်သရေဟောကြံ၍ ကြက်
 သရေရှိသောဟု အနက်ဆိုသည်မှာ ထိုသိရိသဒ္ဒါ၏ အသတ္တိတုဒ္ဒိတ်ပုဒ်ကို ဘယ်
 သုတ်ဖြင့် ဘယ်ပစ္စည်းသက်၍ အသတ္တိအနက် ဖြစ်နိုင်မည်မသိ။

ရာဇဂါမ၌ အန္တသဒ္ဒါမပါသော်လည်း သမိပူပစာရတ္ထအားဖြင့် ရွာနီး
 ကျောင်းအနက် ဖြစ်သင့်သည်ဟု “ရာဇဂါမဝိဟာရ” မျှသာ ဆိုချေသော်
 မိုးကောင်း၊ ထီးလင်းစသော မြို့ကျောင်းများကဲ့သို့ မြို့လယ်၊ ရွာလယ်၊ မြို့တွင်း၊
 ရွာတွင်း ကျောင်းမဟုတ်၊ မြို့မ မင်းကုန်းရွာ၏ အနီး၌ တည်သော ကျောင်း
 တည်းဟု အထူးပိုင်းခြား၍ ဖြစ်ခြင်း အတ္ထဝိသေသ ဧကန္တိက ဗျဘိစာရအဖြစ်
 ရှိသောကြောင့်၎င်း “သတိ ဟိ သမ္ဘဝေ ဗျဘိစာရေ စ ဝိသေသနံ သတ္ထကံ
 သိယာ” ဋီကာကျော်၊ သဒ္ဒါငယ်စသည်တို့၌ မိန့်ဆိုကုန်သည်နှင့် အညီ တဗ္ဗော၊
 ပဒပူရဏ၊ ပဒါလင်္ကာရမျှမဟုတ် အနက်တို့ကိုသိရခြင်း၊ မှတ်ရခြင်း အကျိုး
 ရှိ၍ အန္တသဒ္ဒါကိုထည့်၍ ပါဠိစီရေးသားသည်ဟု သိလေမှတ်လေ။ ထို့ကြောင့်

သဒ္ဓါဟူက၊ မကင်းရာ၊ ပဝတ္တနိမိတ်နှင့်။
ဗျုပ္ပတ္တိမှာ၊ အရမှာ၊ ကြိယာဖြစ်လေသင့်။

ထောက်ချင့်ရှုမျှော်ရန်၊ ရထကာရအိုင်ကို ဝစနတ်ပြုပြီးလျှင်—

“ယထာကတဉ္စိ ဗျုပ္ပတ္တိ၊ ရဠိယာ အတ္တနိစ္စယော” အစရှိသည်ဖြင့် အဘိဓာန် ဋီကာ အစရှိသည်တို့၌ ဆိုပလေ၏။ သို့ပင်ဆိုသော်လည်း နည်းကိုမလွတ်ချေ၊ ဘိုးတော်ဘုရား လက်ထက်တော်ဆီက သဘင်ရုပ်စုံ ဆရာအကျော် မောင်သော် ဆိုသူလည်း မောဂ္ဂလာန်သဒ္ဓါကျမ်းတွင် “ဝေတောဠု” သုတ်, “ဝိတောထိ” သုတ် အစရှိသည်တို့ကို ထောက်၍ “တောက်တခိတော အံ” ဟု သုတ်တည်ပြီး လျှင် တောက်တ-ဓာတ်နောင် အံ-ပစ္စည်းဟု တောက်တဲကို ဝိဂ္ဂဟကြံလေသည်။ ဟုတ်သည်လော။ ယင်းသည့် တိရစ္ဆာန်သည် “တောက်တဲ” ဟူသောကြွေးကြော် သံကိုစွဲ၍ တောက်တဲဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ တောက်တဲသဒ္ဓါ၏ ပဝတ္တနိမိတ်ရင်း မဟုတ်။ သို့ မဟုတ်ပါလျက် စကားပျက် သဘင်ဖွဲ့လျက် ရယ်ပွဲထွက်အောင်သာ ဆိုလေသည်။ နည်းကောင်းအမြတ် မမှတ်သင့်။

ရတနာသိမ်အမည်လည်းရသော မြို့၏အရှေ့မြောက် တာ ၅၀၀-လောက်တွင် ခင်ရိုးတန်းရှိသည်ကို ကုန်းဘောင်ခင်တန်းဟု ဆိုစမှတ်ပြုကြလျက် အုတ်ရှစ် ကျေးရွာသား အလောင်းမင်းတရားကြီး ကိုးကွယ်၍ သာသနာတော်ကို ပဝတ္တ- နိမိတ်မယူ၊ “ကုန်အရိံ ဘိန္ဒုတီတိ ကုန်းဘောင်” ဟု ကြံလေသည်။ “မြို့ကိုရစေ” ဟူ၍လည်း အရကြားခဲ့သည်။ ဟုတ်သည်လော၊ မဟုတ်သည်လော။ မောင်း ထောင်ဆရာကြီးတို့ကလည်း ကုန်သဒ္ဓါ ရန်သူဟောမရှိကြောင်းနှင့် ပယ်လေပြီ။ ဟုတ်သည်ဆိုခဲ့လျှင် လှေသမ္ဗန်များနှင့် သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ရာ ဆိပ်ကမ်းများ တွင် ကုန်းဘောင်ပျဉ်ပြားခင်းရသည်။ ယင်းကဲ့သို့ မြန်မာဝေါဟာရအလိုက် အနတ္တနာမ်, ရဠိနာမ်တို့သည် ရှိကြပေသည်။ ယင်းသို့ ရှိစေသမို့လည်း ထုံးနှင့် စံနှင့် ကောက်ချင့်နှိုင်းယှဉ်ပြီးမှ ဆိုသင့်သည်။ ဆိုလည်းဆိုကြပါ၏။ မန်လည် ဝစနတ်ပြု၍ “မနောရဇ” ဟု မာဂဓအလို ပြန်ဆိုသင့်ကြောင်း ဗန်းမော်မြို့ကို လည်း “ဗန္ဓု မောစန္ဒိ ဧတ္ထာတိ ဗန်းမော်” ဟု ဗန္ဓုသဒ္ဓါပပဒ မုစ-ဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း။ မုစ မောစနေ-ဟု ဆိုပလေသည်။ ဝန်းသိုကိုလည်း “ဝန် ဝိယ ဥဒကံ ဝိယ သေဝိယန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝန်းသို” ဟု မာဂဓပြန်ဆိုပြီးလျှင် ဝနရှေးရှိသော သိဓာတ်၊ ဝ-ပစ္စည်းဟု ကြံပလေသည်။ ကြံစမ်းရှိပေစွ။ ဦးဇဝနတို့ကဲ့သို့ ကျမ်းကြီး ဝန်ကြီး နည်းကြီး နာကြီး မရ၊ မတွေ့ဘူး မကြားဘူးသည်နှင့် ချီးမွမ်းလိုက် ပါ၏။

အတ္တနောမတိ ကိဉ္ဇာပိ၊ ကထိတာ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ။
တထာပိ နယမာဒါယ၊ ကထိတတ္တာ အကောပိယာ။-

ဟု ဆိုသည်ကိုလည်း ထောက်ပါလေဦး။ မနောရဉ္ဇဟူသောပုဒ်၌ သဒ္ဓါ၏ ပဝတ္တနိမိတ်သို့ လိုက်၍ ဓာတုတ္ထ၊ အနုတ္တဖြစ်ခဲ့လျှင် ခဲယဉ်းပါ၏။ ဗန်းမော်၌ အနှောင်အဘွဲ့မှ လွတ်ရာဖြစ်သော အရပ်ကြောင့် ဗန်းမော်ခေါ်ကြောင်းနှင့် ဓာတုတ္ထ၊ အနုတ္တ ယူခဲ့လျှင် မည်သည့်အနှောင်အဘွဲ့မှ မည်သူ လွတ်သည်၊ မည်ကဲ့သို့ အနှောင်အဘွဲ့လွတ်သော မြို့ဖြစ်သည် မကြားစဘူး၊ ခဲယဉ်းစွာ။

တုရင်၊ မြင်း။ အဿ၊ မြင်း။ ဂေါ၊ နွား။ မဟိံသ၊ ကျွဲ။ သုနခ၊ ခွေး။ မနုဿ၊ လူ-အစရှိသော မာဂဓသဒ္ဓါတို့၌ မြန်မာဝေါဟာရတို့ကို သဒ္ဓပဝတ္တ အနုတ္တ ဓာတုတ္ထ မကြံ။ တုရင်၊ အဿ၊ ဂေါ၊ မဟိံသ၊ သုနခ၊ မနုဿ တို့ကိုသာ သဒ္ဓပဝတ္တ နိမိတ္တအလိုက် ဓာတုတ္ထ၊ အနုတ္တ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာတို့ ကြံလေသည်။

“တုရိတတုရိတော ဂစ္ဆတိတိ တုရင်္ဂေါ၊ အသတိ ဘက္ခတိတိ အဿော၊ ဂစ္ဆတိတိ ဂေါ၊ မဟိံယံ သေတိတိ မဟိံသော၊ သုဏာတိတိ သုနခေါ၊ မနုတိတိ မနုဿော”ဟူ၍သာ သဒ္ဓအရာ လိမ္မာတတ်ပုန် သူမုန်ဆရာတို့ မိန့်မှာလေသည်။ မြန်မာလူမျိုးများကသာ တုရိတကောင်၊ အဿကောင်၊ ဂေါကောင်၊ မဟိံသကောင် အစရှိသည်မဆိုဘဲ မြင်း၊ နွား၊ ကျွဲ အစရှိသည် လူမျိုးအလိုက် ခေါ်ဝေါ်လေသည်။ မြန်မာဝေါဟာရသို့ လိုက်၍ ဓာတုတ္ထ၊ အနုတ္တ မကြံလေ။

“တောနေ တောနေ ဝတ္တဗ္ဗေ အသက္ကောန္တေ စိတ်ထင်တိုင်း ဝတ္တဗ္ဗံ” ဟူသကဲ့သို့၎င်း၊ “ငါနှင့် ငါသာ၊ နှိုင်းစရာဟု၊ ပညာမုန်ယို၊ အရွယ်ပျိုက” ဟူသကဲ့သို့၎င်း၊ “ငါလည်း ငါပ၊ ဂုဏ်ပေါက်ပြု၏၊ ငါကား ငါ့ဂုဏ်၊ နှုတ်မကု တည်း” အစရှိသဖြင့်၎င်း ထောက်သား၍ အက္ခရာစိန္တက သဒ္ဓဝိဒ္ဓ တံခွန် ထူသား လူလူမိုးစွန် လွင့်တိုင်းလွန်သည်၊ လွန်အောင်တက်စေ လသေး တည်း။

ယင်းသည့် မန်လည်ကို နသတ်နှင့် မန်လည်ဟူ၍ ရာဇဝင်ကြီး၊ ရာဇဝင် သစ်၊ တုကောင်းသမိုင်း၊ စာတမ်းဟောင်းများတွင် မတွေ့ဘူးချေ။ မလည် ချောင်းသို့ နာဂဆိန်အမည်ရှိသော မိဖုရားကြီးဝင်၍ နေကြောင်းနှင့်သာ တွေ့ရသည်။ မလည်ချောင်းဟူသည် မဲဇာချောင်းပင် မှတ်ယူကြသည်။

“ဝရော ဝရည”ကို ကိုရှင်ငယ် လျှာလည်သည့်အတိုင်း ဂါထာဆုံးအောင် လျှာလိပ်၍ ရွတ်အံသည်နှင့် မတူပါစေနှင့်။ မန်လည်ချောင်း မန်လည် အရပ်က သိက္ခာဆယ်ဝါရ ဦးဇဝနသည် တကယ်မြင်ချေမြောက် တယောက် ဆရာ ထွက်ပေါ်လာသည်ဟု များစွာအံ့ဩ အဟောဝတ မဟာပသံသ ချီးမွမ်းလှသည်လည်း ဒေသအရပ်တိုင်း နှံ့ပါပြီ၊ တပည့်တော်တို့မှာ လူလျှင် သူလျောက် လူချင်းထောက်၍သာ ကောင်းကရစုမှတ် ဆည်းပူးတတ်ပါ သည်။ မှတ်တတ်တတ်တို့ သုံးဆောင်တို့ ညွှန်းပို့ပေးရာ ယူပါသည်။ ကျင်လည် ဘဝ လူ့ လောကမို့ ဆုံးမစွဲလမ်း ဖြန်းဖြန်းကံ့ကြေ နောက်မမေ့ရ၍ ပေးလေ သရွှေ အထူးတွေ့လျှင် စေ့စေ့စုံစွာ မှတ်ယူပါကြောင်းကို ကောင်းစွာသော ဂါရဝဖြင့် ဝန္တနာရဟ ပူဇုနေယျ ဦးဇဝနအား လျှောက်ထားလိုက်ပါသည်။ အထက် ဦးဇဝနက ပေးလိုက်သည့် “ဩဠာရိကံ သမာနံပိ” အရကိုလည်း ဓာတုကထာ အဋ္ဌကထာများကို ကြည့်ရှုမှတ်သား၍ “အသည်ဘဝေါ ကေန ခန္ဓေန ဒွိဟာယတနေဟိ ဒွိဟိ ဓာတုဟိ” အရနှင့် သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ ဂါထာအရ သံဝဏ္ဏနာ ယောဇနာပြု၍ လျှောက်လိုက်ပါသည်။ သဒ္ဓါမှာလပ် ပရမတ်မှာ ချော် ပါဠိတော်ကို မလေ့လာ အဋ္ဌကထာကို မစုံစမ်း ဒွိကာကျမ်းကိုမကြည့် တော်တည့်ဖြောင့်မှန် ဓမ္မောဝါဒိ ဆုံးမဟန်ကိုလည်း ကရာစေရံ ဂါရဝဖြင့် မှတ်ကြံနှလုံး စွဲသုံးထင်ရှားပါကြောင်းကို လျှောက်ပါသည် ဦးဇဝနဘုရား။

၁၂၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃-ရက်နေ့ အိမ်ရှေ့နာခံဟောင်း ဦးနှင်းတွင် ပေးသည်။

အတွင်းဝန်မင်းပေး ၅-ဂါထာ

မန်လည်မြို့နေ ဦးဇဝနထံ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာဂါထာဘုရား—

၁။ ရာဇာဘိရာဇာ ယော သူရော၊ ဇဂိန္ဒော ဇဂတိဿရော။
 သုပုညော ပထဗျာတလေ၊ သုသဒ္ဓေါ ဌပိတော မယာ။
 (ရှစ်လုံးဘွဲ့ စက်ဂါထာမျိုး)

၂။ ပိဋကေန သုယုတ္တံ စ၊ ဝဏ္ဏနေ’သန္တဒဿနံ။
 သုကရံ ကာလမလဒ္ဓ- သံခိပံ အဇ္ဈဘာ နယံ။
 (၎င်းဂါထာမျိုး)

၃။ ခန္ဓေနကေန ဒွိဟာယတနေဓာတု အသည်ဘဝေ။
 သင်္ဂါဟိတောတိ နယမဒ္ဓသ ဩဠာရိကံ ပန။
 (ဝိပုလာမိဿဂါထာ)

၄။ တံ ဓာတုယတနံ' ဝန္တိ၊ တိရူပါ သုခုမံ ဝဒေ။
ဝဏ္ဏဿ ဝေဟပ္ပလေ စ၊ စက္ခုသမ္ဘဝတော ဒွိဟိ။

(၎င်းဂါထာမျိုး)

၅။ ဣစ္စာဒိလိက္ခိတ္တဝိသဇ္ဇနာယံ၊ ဝဏ္ဏဿ ရူပါယတနတာ နယဂ္ဂါ။
သံဝဏ္ဏနာယံ ပန တေန ဝုတ္တံ၊ ဝိတ္တာရ မိစ္ဆံ ဂဟိတန္တိ ဇညာ။
(၁၁-လုံးဘွဲ့ ဣန္ဒဝဇီရာဂါထာ)

ကိမတ္ထံ ရာဇာဘိရာဇာတိအာဒယော ပဉ္စ ဂါထာ ဝုတ္တာတိ။ ပဗ္ဗတန္တရေ မဟာဝနေ ဩနုမ္မိတိက္ခု ကုလာနံ ဝသနဋ္ဌာနေ မန်လည်ဣတိ ဝုယေ နဂရဝေါဟာရေ ခုဒ္ဒကဂါမေ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ဝသနကရံ အယျ- ဇဝနာဘိထေရဿ ပုစ္ဆနံ ဝိသဇ္ဇနတ္ထန္တိ။ ဧဝံ သတိ ခန္ဓေနေကေန ။ပ။ ယတနာဒိ ဝုတ္တာ တယော ဂါထာ ဝတ္ထုဗျာတိ အတိပုည ဇဂိန္ဒ ဇဂ- တိဿရ မဟာဝုဓိဿရ ပါဝစနပဉ္စသေလက္ခရသာသနဂ္ဂဟမဟာဓမ္မရာဇဿ ဒါသဗျဘူတအန္တောအမစ္စဘာဝံ ဒဿေတွာ ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဝိသဇ္ဇန္တောဘိ။

၁။ တတ္ထ ဟိ ပထဗျာတလေ ရာဇာဘိရာဇာ သုပုညော အတိပုညော သူရော ပရိစ္စာဂေဟိ သူရော။ အထ ဝါ သီလာဒိဝိပဿနေ အဘဇ္ဇ- ဝိတ္တေန ရတ္ထိဒိဝံ ပဿန္တသုရော။ ဇဂိန္ဒောတိ မနုဿသမ္မဟာနံ ဣန္ဒော။ ဇဂတိဿရေတိ မနုဿလောကဿ သာမိကော။ ယော မဟာဓမ္မရာဇာ သုသဒ္ဓေါ အတိသဒ္ဓေါ။ ဌပိတောတိ ဂဏာရက္ခနတ္ထံ ဌပိတောတိ ဝုတ္တော။ အန္တေမဟာအမစ္စဋ္ဌာနန္တရဌပိတောတိ ယောဇနာ။

၂။ ပိဋကေန သုယုတ္တံ ဝဏ္ဏနံ အဋ္ဌကထာဒီနံ သေန္တဂဝေသန္တော ဒဿနံ သုကရံ ကာလံ အလဒ္ဓ သံခိပံ သံခေပေန လိက္ခိတွာ အဇ္ဈဘာ အဇ္ဈဘာသိ။ ဣမိနာ သာမိကဿ မဟာဓမ္မရာဇဿ ဂုဏဝိသေသံ အတ္တနော ကမ္မကာရဗဟုကိစ္စံ မဟာအမစ္စဘာဝံ နိဝါတစိတ္တေန ဂါရဝဘာဝုပဂမနံ မေ ပဋိဝစနံ ကတွာ။

၃-၄။ ဣဒါနိ သုခုမံ ဂဋ္ဌံ ပုစ္ဆံ ပဉ္စ ဝိသဇ္ဇန္တံ ဒဿေန္တော ခန္ဓေနေကေန- နာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အသညိဘဝေ ဧကေန ခန္ဓေန ဒွိဟိ အာယတ- နေဟိ ဒွိဟိ ဓာတူဟိ သင်္ဂဟိတော ဣတိ ဓာတုကထာနယံ အဒ္ဓသ၊ ဩဋ္ဌာရိကံ ဩဋ္ဌာရိကရူပံ ပန တံ နာမံ နာမေန ဓာတုယတနံ ဩဋ္ဌာရိကဓာတု- ဩဋ္ဌာရိကာယတနဘာဝံ ဘဂဝါ ဘဝန္တိ အဝဒေ။ သုခုမံ သုခုမဘာဝပ္ပတ္တာတိ ရူပါ မွေယတနဓမ္မဓာတုဘာဝံ ဘဂဝါ ဝဒေ အဝေါစ ဝေဟပ္ပလေ

စက္ခုသမ္ဘဝတာဝဏ္ဏဿ အသည်ဘဝေ ပဝတ္တဝဏ္ဏဿ ရူပါယတနတာ
ဂဟိတာ ဒွိဟိ ရူပါယတနဓမ္မာယတနေဟိ ဝုတ္တာ။

၅။ ဣစ္စာဒိလိက္ခိတ္တဝိသဇ္ဇနာယ ဓာတုကထာအဋ္ဌကထာယံ ဝိတ္တာရေန
ဝုတ္တံ၊ ဒွိဟာယတနေဟိတိ ရူပါယတန ဓမ္မာယတနေဟိ ဓာတုသုပိ သေဝ
နယော။ ကေတလဝါသိကာနံ ဟိ သေသဗြဟ္မာ စက္ခုသမ္ဘဝတော တဿ
အာရမ္မဏတ္တာ။ တတ္ထ ရူပါယတနံ ဥဒ္ဒဋံတိ ဝုတ္တံ၊ ဝိတ္တာရံ ဣစ္ဆန္တော
ဂဟိတံ။ ဣတိ ဝိသဇ္ဇနာ။

အထက် “ဩဠာရိကံ သမာနံပိ” အနက်ကို ရှောင်တခင် မြန်မာပြန်၍
မကြံမစည်ရကြောင်းနှင့် လျှောက်လိုက်ပါသည် ဖြစ်လျက် ဘဝဂ်နှင့် အဝီစိ
ကွာလပ်ဘိသော ယောနိမစပ် အာပေါင်အာချပ် ထမ်းရွက်လေလျှပ် ဥတုဇ
ရုပ်ကလာပ်သို့ ပြန်ဂဟတ်မိန့်သံကို လှန်မဖတ် မနောက်ဖြင့် သက္ကစုံကော်
ရော်၍ အဟော်ဝတဟု သြကာသပြုပါ၏။ ကိုယ်မှုနုတ်မှု အယူအလိုက် တိုက်
ရိုက်အလာ ကြိယာကိုလည်း ပထဝီသမာနံ တိဏမိလာတံ ဟောရန်နည်း
မပျက် သိလျက်ပင် ရှိပါသည်။ ဓာတ်၏အနက်မည်သည် ကြိယာ၊ ကြိယာ
ဟူသည် အားထုတ်ခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်းဟူသည် အကြီးအမှူး၊ အကြီးအမှူး
ဟူသည် ကာယတို့၏ ဗျာပါရာ၊ ထိုဗျာပါရာသည်ပင် ကြိယာဟု သဒ္ဒါ
အကျော် လူသုတော်တို့က—

ဓာဘုဒတ္တာဝ ကြိယာ နာမ၊ ကာစိ ဟာ ကာ စ ဇေဋ္ဌကာ။
ကာ စ ကာရကဗျာပါရော၊ သော ကြိယာတိ မနျတေ—

ဟူ၍ ဆိုချေသည်။

သည်နောက်တခါ မှတ်စရာကို အာစေရအစစ် သည်တခါဖြစ်ပြီးမှ စိစစ်ဘွေ
ထုတ် ပုစ္ဆာမလုပ် ယူနုတ်ရွေးချယ် အလွယ်ကြည့်လျော် တပည့်တော်အား
သင့်တော်သည့်အခါ သောဝစသတာ ဒါယကာထင်မှတ်၍ ပေးအပ်သဖြင့်
မှတ်ခွင့်ရပါတော့မည် ဦးစေန။

မန်လည်ဆရာတော် အနက် မြန်မာပြန်ခြင်း

၁၂၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃-ရက်နေ့ အမြောက်အတွင်းဝန်မင်း
အညာမြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ မိုးတားမြို့စား မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင် ဇေယျသူ
ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ ၅-ဂါထာတို့ကို မန်လည်မြို့မကျောင်းကြီး ဆရာ
တော် ဦးစေနမကျဉ်းမကျယ် အနက်မြန်မာ ပြန်ဆိုရေးသားလိုက်သည်။

၁။ ရာဇာဘိရာဇာ ယော သူရော၊ ဇဂိန္ဒော ဇဂတိဿရော။
သုပုညော ပထဗျာတလေ၊ သုသဒ္ဓေါ ဌပိတော မယာ။

ပါရင်းပဌမဂါထာ အနက်ကား—

ပထဗျာတလေ၊ ဇမ္ဗူမဏ္ဍလိပ် သောင်းထိပ်ကျွန်းခွင် မြေအပြင်၌။ ရာဇာဘိ-
ရာဇာ-အနေကသတေဟိ ရာဇဟိ ရာဇနံ ဝါ သဒ္ဓါဒိသဒ္ဓမ္မဝိသိဋ္ဌရာဇိဒ္ဓိဟိ သုပုဏ္ဏ-
ရာဇဘူတာ၊ အပြည်ပြည်ထောင် မြားမြောင်လှစွာ အရာမကသော မင်းတို့ထက်
သဒ္ဓါအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားဥစ္စာ ရတနာကျေးဇူး ထူးမြတ်
လွန်ကဲစွာသော မင်း၏ အရှိန်စော် အာနုဘော်တန်ခိုးတို့ဖြင့် တိုးတက်ကြီးပွား
ခြင်းရှိသော မင်းမြတ်စင်စစ် ဖြစ်၍ ဖြစ်ထသော။ (ဤအဘိသဒ္ဓါ၏ “ဗာဠာ
မေ အာဝုသော ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကန္တံ နော ပဋိက္ကန္တံ” ဟူသော ပါဠိတော်၌
အဘိသဒ္ဓါကဲ့သို့ ဝုဒ္ဓိမန္တ အနက်ဟော။) တနည်း-ရာဇာဘိရာဇာ-အနေကသတ
ရာဇဟိ ပုဇိတရာဇဘူတာ၊ အရာမက များလှဆူဆူ တီးပြုဆောင်းခြင်း ဇမ္ဗူမင်း
တို့ ဆင်မြင်းသားကြီး သွီးကညာ ရတနာတို့ဖြင့် စကြာတော်ရင်း ပဏ္ဏာနှင်း၍
ဆက်သွင်းပူဇော်ထိုက်သော မင်းမြတ်စင်စစ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ထသော။ (ဤကား ၎င်း
အဘိသဒ္ဓါ၏ “ရာဇာဘိရာဇ မနုဇိန္ဒော” ဟူသော သေလနန္ဒဇာတ် ပါဠိတော်၌
အဘိသဒ္ဓါကဲ့သို့ ပုဇိတအနက်ဟော။) တနည်း-ရာဇာဘိရာဇာ-အနေကသတေဟိ
ရာဇဟိ ရညံ ဝါ အဓိကရာဇဘူတာ၊ အရာမက ခတ္တိယဇာတ် သမုတိနတ်
အမြတ်နှင့်နှင့် ဘုရင်နရစို မင်းထိုထိုတို့ထက် ဇာတိပုည ဂုဏမဟတ် ဂုဏ်ဥက္ကဋ္ဌ
တို့ဖြင့် မန္တာတ်စကြာ မဟာဝိဇယ အစရှိသော မင်းတို့ကဲ့သို့ လောကလုံးနတ်
ဗလက္ခရဋ္ဌ အမြတ်အမှန် အလွန်အကဲသော မင်းမြတ်စင်စစ် ဖြစ်၍ဖြစ်ထသော။
(ဤကား ၎င်းအဘိသဒ္ဓါ၏ “အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန” ဟူသော ဝိမာနဝတ္ထု
ပါဠိတော်၌ အဘိသဒ္ဓါကဲ့သို့ အဓိကအနက်ဟော။ “ဝိသေသန၊ အပဓာန
ဖြစ်လက၊ ဘူတသဒ္ဓါနှင့်ဘွင်မြဲ။ ဘူတသဒ္ဓါ၊ ပါလတ်ရာ၊ ဟုတုသဒ္ဓါကျေမြဲ”
ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ရာဇာဘိရာဇသဒ္ဓါသည် ဒဗ္ဗဝါစကဖြစ်၍ မပြဋ္ဌာန်းရကား
ဘူတသဒ္ဓါနှင့် ဘွင်၍ ဟုဘူသဒ္ဓါ၏ အနက်နှင့်တကွ သမ္ပန်လိုက်သည်။)
သုပုညော၊ အကဲအလွန် သူမတူတန် မစံမနှုန်းအပ်သော ဘုန်းပညာရှိထသော။
သူရော၊ ဒါနပရိစ္စာဂတို့ဖြင့် ရဲရင့်ထသော။ ဝါ၊ နှစ်ပါးနာမ်ရုပ် ပစ္စည်းပစ္စယုပ်
ဖြစ်ချုပ်ခြင်းရာ လက္ခဏာတို့ကို ယဏဘူတဝိပဿနာဉာဏ် အဘန်ဘန်ရှုခြင်း၌
မပျက်သော စိတ်ဖြင့် နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး ရှုသဖြင့် ရဲရင့်ထသော။ (၎င်းပုဒ်၏
အဘွင်တွင် သီလာဒိသဒ္ဓါပါသည်။ အရာမသင့် အခွင့်မရှိ သတိသမ္မောဟ
ပမာဒလေခတည်း။) ဇဂိန္ဒော၊ လူအပေါင်းတို့ကို အစိုးရသော။ ဇဂတိဿရော၊
လူ့ပြည်လောကဓာတ် အရပ်ရပ်၏ အရှင်လည်းဖြစ်တော်မူထသော။ ယော-
မဟာဓမ္မရာဇာ၊ အကြင်မင်းတရားကြီးသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ထည့်။) သော-

မဟာဓမ္မရာဇာ၊ ထိုမင်းတရားကြီးကို။ သုသဒ္ဓေါ၊ အလွန်တရာ သဒ္ဓါယုံကြည် သည်ဖြစ်၍။ မယာ၊ ငါသည်။ ဌပိတော၊ ပြည်သူအပေါင်းတို့ကို စောင့်ခြင်း အတွင်းဝန်ကြီးအရာ ဌာနန္တရအထူး ချီးကျူးမြှောက်စား ခန့်ထားအပ်၏။ (၎င်း ဂါထာ ဤသို့ သမ္ပန်သည်မှာ ဌပိတောဟူသော ကမ္မတ္တဝါစက တ-ပစ္စည်းအစုံရှိ သော ကိတ်ကြိယာသည် ကံကိုဟောသဖြင့် မယာဟူသော အဝုတ္တကတ္တားလည်း ရှိရကား “ကတ္တားအဝုတ္တ၊ ရှိလတ်က၊ ဝုတ္တကံလာမြဲ”ဟူသော နိယံနှင့်အညီ သောမဟာဓမ္မရာဇာ-ဟု နိယတ်ဝုတ္တကံပြု၍ အနက်သမ္ပန်ရသည်။ ပျက်အောင် ကြံ၍ သမ္ပန်သည် မမှတ်လေလင့်။ ဤအနက်အရကား ဒကာ အတွင်းဝန်က ယုံကြည်သဒ္ဓါ၍ မင်းကေရုဇ်ကို အတွင်းဝန်ကြီးအရာ ခန့်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ သို့ကားမဟုတ်၊ မင်းကေရုဇ်ကသာ ဒကာအတွင်းဝန်ကို အတွင်းဝန်ကြီးအရာ ခန့်အပ်သည်။ ယင်းသည့် အနက်ကို ရစေလိုသော် မယာ-ဟူသော အမှ-ပုဒ်ကို အဟံ-ဟု ပဌမန္တနှင့် ဝုတ္တကံရှိမှ “တေန မဟာရာဇေန”ဟု နိယတ်ကို အဝုတ္တ ကတ္တားလာ၍ “တေန မဟာဓမ္မရာဇေန၊ ထိုမင်းတရားကြီးသည်။ သုသဒ္ဓေါ၊ ၍။ အဟံ၊ ကို။ ဌပိတော၊ ၍”ဟူ၍၎င်း၊ “တေန မဟာဓမ္မရာဇေန၊ သည်။ သုသဒ္ဓေါ၊ ၍။ ဌပိတော၊ အတွင်းဝန်ကြီးအရာ ဌာနန္တရအထူး ချီးကျူးမြှောက်စား ခန့် ထားအပ်သော။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဒုတိယဂါထာ၏ အဇ္ဈဘာ၌ စပ်လေ။ သို့မှ သင့်မည်၊ ဆင်ခြင်လေ၊ ထောက်ထားလေ၊ စဉ်းစားလေ၊ အက္ခရာသဒ္ဓါပျက်က အနက်ကို ဟုတ်မှန်အောင် သိနိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း “အက္ခရဝိပတ္တိယံ ဟိ အတ္ထဿ ဒုန္နယတာ ဟောတိ”ဟူ၍ အရှင်မဟာကစ္ဆည်း မထေရ်ကျော် မိန့်ဆို တော်မူ၏။ အက္ခရာသာမက ပုဒ်လုံးပင် ပျက်ရကား အလွန်သိခဲစွ။ နောက်နောက် ဂါထာ၏ သံဝဏ္ဏနာတို့၌ ပုဒ်သို့ပုဒ်ထား၊ အတည်အတွင်၊ ကြိယာကာရက၊ ကာလ၊ ယောဂ-စသည်တို့လည်း အမှားအချွတ် များလှချေ၏။ စေ့စေ့ဆင်ခြင်ပါဦး။ သို့သော်လည်း ဂါထာတို့ကို အနက်သိသာရုံ ယောဇနာသမ္ပန် မြန်မာပြန်လိုက်ဦး မည်။)

၂။ ပိဋကေန၊ ဘုရားဟောမှတ် ပိဋကတ်နှင့်။ သုယုတ္တံ၊ ကောင်းစွာယှဉ် သော။ ဝဏ္ဏနံ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသော အဘွင့်ကို။ (ဤ၌လည်း သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ၊ သံဝဏ္ဏနာ အထားအဘွင့် မသင့်လေ။) သေန္တံ၊ ရှာသည်ရှိသော်။ ဝါ၊ ရှာ၍။ (ဤ၌လည်း သံဝဏ္ဏတဗ္ဗနှင့် သံဝဏ္ဏနာ နှစ်ပါးပင် မတင့်တယ်။) သုကရံ၊ အလွယ်တကူ။ ဒဿနံ၊ မြင်၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ကာလံ၊ အခွင့်ကာလကို။ အလဒ္ဓ၊ ရ၍။ သံခေပံ၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ နယံ၊ နည်းကို။ လိက္ခိတော၊ ရေး၍။ အဇ္ဈဘာ၊ လျှောက်ဆိုလိုက်၏။ (အဇ္ဈဘာ-အဇ္ဈဘာသိ၊ ပုဒ်ထားခြင်း ဘွင့်ခြင်းသည်ပင် ကာလ ယောဂအားဖြင့် မသင့်သည်ချည်း။)

၃,၄။ အသညီဘဝေ၊ အသညီဘဝ၌။ ကေနေ၊ သော။ ခန္ဓေန၊ ရူပက္ခန္ဓာ
 ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတော၊ ရေတွက်အပ်၏။ ဒွိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေ ဓာတု၊
 ရူပါယတန ဓမ္မာယတန ရူပဓာတ် ဓမ္မဓာတ်တို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတော၊ ရေတွက်အပ်
 ၏။ (ဤပုဒ်တို့ အလွန်ပျက်၊ ကိလိဋ္ဌဒေါသချည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့။ နယံ၊
 ဓာတုကထာပါဠိတော်နည်းကို။ အဒ္ဓသ၊ မြင်ပြီ။ (ဤလည်း ယောဂ မသင့်။)
 သြဋ္ဌာရိကံ ပန၊ သြဋ္ဌာရိက ရုပ်ကိုကား။ တံ၊ ထိုသြဋ္ဌာရိကအမည်ဖြင့်။ ဓာတု-
 ယတနံ၊ သြဋ္ဌာရိကာယတန သြဋ္ဌာရိကဓာတ်အဖြစ်ကို။ အဝန္တိ-အဝဒေ၊ ဘုရား
 ဟောတော်မူ။ (အနက်သင့်၍သာ ပဋိသေခပေးရသည်၊ သဒ္ဓါနည်းအားဖြင့်
 ကား အတည်အတင့် နှစ်ပါးပင် မသင့်။) သုခမံ၊ သုခမရုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်
 သော။ (ဤလည်း ဝိသေသျှအပြား။) တိရူပါ၊ အာပေါ၊ သြဇာ၊ ဇီဝိတ-ဟု
 ဆိုအပ်သော ၃-ပါးသော ရုပ်တို့ကို။ ဝဒေ-အဝေါစ၊ ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတ်၏
 အဖြစ်ကို ဘုရားဟောတော်မူပြီ။ (ဤအတင့်သည်လည်း မသင့်။) ဝေဟပ္ပလေ၊
 ဝေဟပ္ပိုလ်ဘုံ၌။ စက္ခုသမ္ဘဝတော၊ စက္ခုဖြစ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဝဏ္ဏဿ၊ အသညီဘုံ၌ ဖြစ်သော ဝဏ္ဏာယတန၏။ ရူပါယတနတာ၊ ရူပါယတန၏
 အဖြစ်ကို။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်၏။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ပါးကုန်သော ရူပါယတန ဓမ္မာယတန
 တို့ဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။

၅။ ဣစ္စာဒိ လိက္ခတ္တ ဝိသဇ္ဇနာယံ။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ရေးအပ်သော
 အဖြေ၌။ ဝဏ္ဏဿ၊ အသညီဘဝ၌ဖြစ်သော ဝဏ္ဏာယတန၏။ ရူပါယတနတာ၊
 ဝေဟပ္ပိုလ်ဗြဟ္မာတို့အား ဖြစ်သင့်သော စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် ဒဿနကိစ္စတပ်သော
 အခါ၌ ရူပါယတန၏ အဖြစ်ကို။ နယဂ္ဂါ၊ နည်းယူသဖြင့်။ ဇညာ၊ သိရာ၏။
 (နယဂ္ဂါ-ပုဒ်ခနလည်း မသင့်။ ရူပါယတနတာနှင့် ဇညာကိုလည်း “ယေယုဿ
 ဉာတော ဣယံ ဉာ” ဟူသော သုတ်နှင့်လည်း ဆင်ခြင်လေ။) ပန၊ အာဂမယုတ္တိ
 ကို ဆိုဦးအံ့။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိတ္တာရံ၊ အကျယ်ကို။ သံဝဏ္ဏနာယံ၊ ဓာတု
 ကထာ အဋ္ဌကထာ၌။ ဝိတ္တာရေန၊ အကျယ်အားဖြင့်။ ဒွိဟာယတနေဟိ။ ပ။
 ဝုတ္တာ၊ ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။

ဤသို့ ယခုအဖြေပြုခဲ့သည်မှာ သရက်ပင်ကို မေးရာ သရက်သီးကို ပြောဆို
 သကဲ့သို့ မေးအပ်သော အနေနှင့် ဖြေအပ်လော စကားချက်သည် အနက်
 အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် နီးလှလေပြီ။

ဗဟုကိစ္စ လူ့ဘာဝဖြင့် ကာလဒေသကို ထောက်လျှင် သို့ကလောက်
 အဓိပ္ပါယ်နီးပေက ချီးမွမ်းလောက်လှပေပြီ။ ပုဒ်နေ ပုဒ်ထား အတည် အတင့်
 ကြိယာ၊ ကာရက၊ ဝုတ္တ၊ အဝုတ္တ စသည်များမှာ အတန်ပင် လိုလှချေသေး
 သည်။ ပဒ၊ ဝါကျ၊ ပဒတ္တ အဖြစ်ကို စိစစ်ဘေ့ရှာလျှင် ယူစရာမရှိလောက်ပင်

ဖြစ်ချေသည်။ သို့ကလောက် ဆရာက မိန့်ရှာတော်မူလွန်းသည်ဟု စိတ်ဝမ်း
မသက်သာ မရှိပါလင့်။ ဆရာတို့ထံ ဆည်းကပ်၍ အတတ်ကျကျ သိရအောင်
လျှောက်၍ ဆင်ခြင်ပါလေဦး။ မန်လည်ကို မာဂေဘာသာ သဒ္ဒါနုသာရီပြု၍
မြန်မာမူဝေါဟာရနှင့် ခေါ်ဝေါ်သည်ကို အလွန်ပင် ဒကာအတွင်းဝန်ကသဘော
မကျ ရှိလေသည်။ ပုသိမ်မြို့ကို ကုသိမနဂရ၊ ရက္ခိုင့်မြို့ကို ရက္ခိုက်၊ သတိုးမင်းစောကို
သတို့ဝ၊ သျမ်းကို သိယာမ၊ ယွန်းကို ယောနကစသည် ကလျာဏိကျောက်စာ
သန္ဓေသကထာ၊ ရာဇဝင်၊ စူဠဝင် စသည်တို့၌ ရှေးဆရာတို့ ပါဠိစီရေးသား
ထုံးနည်းများကို သဘောမဝင် မမြင်စလောက် အထင်မှောက်သို့ ကြောက်စရာ
ဒကာတော်။

သဒ္ဒါဉာဏ် တဋ္ဌာနတွင်မှ လှလှကြီး ချော်လေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပုဂ္ဂိုလ်
မြတ် ကျမ်းတတ်ဆရာ နည်းနာမြင်သိ ပညာရှိတို့နှင့် နှိုင်းညှိဆင်ခြင်ပါလေဦး။
သဒ္ဒါအရာကို ဆရာက အာဂုမ်ထုတ်၍ ယုတ္တိနှင့် ပြဆိုပါသော်လည်း သဒ္ဒါနည်း
လက္ခဏာ ဉာဏ်သတိမပေါ်လာသောကြောင့် စိတ်သင်္ကာမရှင်း မျက်စိလည်
လှကြီးနှင့် လမ်းခရီးဆင်းရသကဲ့သို့ ပြောပျင်းစရာ ရှိချေသည် ဒကာ
အတွင်းဝန်မင်း။

၁၂၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၃-ရက်နေ့
မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားထံမှ အတွင်းဝန်မင်းထံ
ပြန်ပေးသောစာ။

အတွင်းဝန်မင်းလျှောက် မေတ္တာစာ

ဇေယျတူ။ ။ မိုးတားမြို့စားမင်း မင်းကြီးမဟာ မင်းခေါင် ဇေယျသူ
ဘွဲ့ရ မြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ အမြောက်အတွင်းဝန်မင်း၏ ချီးမွမ်းထောမနာသော ဩဘာ
မင်္ဂလာ ကောင်းချီးသံတို့ကြောင့် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး
တော် ရှိသမျှသည် ရတနာပုံ မန္တလေးသို့ ပြန်နဲ့ကျော်ကြားသည်ဖြစ်၍
အရှင်နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးဘုရားဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပိဋကတ်တော်
အုပ် ဒီပဲယင်းမြို့ ဆိုင်ရာမင်း မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယျသူက သုနာပရန္တတိုင်း
အဝင် မန်လည်မြို့မအရှေ့ တာသုံးဆယ်ကျော်အကွာ ကျောင်းကြီးတိုက်၌
သီတင်းသုံးနေသော ဆရာတော် ဦးဇဝန လျှောက် မေတ္တာစာ—

ကုရုရဋ္ဌ၊ တိုင်းမဋ္ဌာနီ၊ ကောသမ္မိသညာ၊ မြို့ဟောင်းရာတွင်၊ နော်ရထာသနင်း၊
မင်း၏ကျွန်ယုံ၊ မဟာပုံမည်၊ ပြည်စိုးသည်တွင်၊ အရှည်ကောဇာ၊ သုံးရာပွားပြုံး၊

ရှစ်ဆယ့်သုံး၌၊ ပတ်ကုန်းဝန်းကျင်၊ မြေပြင်လည်လှည့်၊ မြို့ရာကြည့်ရှု၍၊ ယင်းသည့် အခါ၊ ဒက္ခိဏာသို့၊ မျက်နှာပြုငြား၊ သမင်သားကို၊ ကျားစားလင့်ခိုက်၊ ကြုံကြိုက် ကြောင်းဟိတ်၊ နိမိတ်ထင်ရှား၊ သူဟောင်းများတို့၊ စားလင့်ခေါ်ရင်း၊ စလင်း မြို့တောင်၊ ညိုမှေ့ခင်မိုင်းမြ၊ သာစညှန်းလန်း၊ ထေထေဆန်းသည့်၊ သမန်း ရင်းရှာ ဇာတိအရှင် နန်းမတော်မိဖုရားခေါင်ကြီးဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပိဋကတ် တော်အုပ် ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာမင်း မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယျသူ လျှောက်ပါ သည်။

ရာပသ နာဂရာဇာ စောင့်ရှောက်ပါသောကြောင့် ရောဝတီမည်သော မြစ်၏ အနောက်ဘက် သုနာပရန္တတိုင်းအဝင် မန်လည်မြို့မ အရှေ့တာသုံးဆယ် ကျော်ကွာ ကျောင်းကြီးတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသော ဆရာတော် ဦးဇဝန ဘုရား—

သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ ယင်း၏အတွင်း ရာဇဂြိုဟ်မြို့ တောင်ငါးလုံးအတွင်းတည်သော စံမြို့၊ တောင်ငါးလုံးပြင် တည်သော ခံမြို့ အရှေ့ မဟာဗောဓိပင်၏ အနောက် သောသရွာဘွား အရှင်ဗုဒ္ဓဘောသ စီရင်သည့် သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာ၊ ယင်း၏အတွင်း သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ပဏ္ဍိကာဘယမင်း တည်သည့် အနုရာဇမြို့အနောက် ဗဒရတိတ္ထ သင်းဘောဆိပ် သီရိဓမ္မာသောက မင်း နိဂြောဓသာမဏေကိုရည်၍ ဆောက်လှူသောကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေသော ရှင်ဓမ္မပါလစီရင်သည့် လိနတ္ထပုကာသနိဋ္ဌိကာတို့၌လာသော အပရိ- ဟာနိယတရား ၄၁-ပါးတွင် ရဟန်းတို့မှာ ဗဟုသုတဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံရမည်ဟု ဘွဲ့ပြသည်တရပ်၊ ပုဂံမြို့ သက္ကရာဇ် ၅၃၆-ခု နန်းတက်သော ဘောင်စကြာရှင် နရပတိစည်သူမင်းလက်ထက် အရှင်မဟာအဂ္ဂပဏ္ဍိတ၏ နှမရင်းက မွေးဘွားသူ ရှင် အဂ္ဂဝံသမထေရ် ၅၆၉-ခုနှစ် နန်းတက်သော ကျစွာမင်းလက်ထက် စီရင် သည့် သဒ္ဓနီတိသုတ္တမာလာ စတုနယပိုင်း၌ ဘွဲ့ပြသည့် ပါဠိတော်နည်း၊ အဋ္ဌ- ကထာနည်း၊ ဋီကာနည်း၊ ဂန္ထနည်း လေးပါးရှိသည်တွင် မည်သည့်ပါဠိတော်ကို ကြည့်ရှုဘူးသည်၊ မကြည့်ရှုဘူးသည်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း ရဟန်းမည် ရှင်မဟာနာမ နောက်လူထွက်မှ မင်းအဖြစ်သို့ရောက်ကာလ သီရိပါလအမည်ခံသော မင်းလက် ထက် ရှင်ဗုဒ္ဓဘောသစီရင်သည့် အဋ္ဌကထာများတွင် မည်သည့် အဋ္ဌကထာကို ကြည့်ရှုဘူးသည်၊ မကြည့်ရှုဘူးသည်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့အရှေ့ စောဋ္ဌ တိုင်းဘွား ရှင်ဗုဒ္ဓဒတ်စီရင်သည့် အဋ္ဌကထာများတွင် မည်သည့်အဋ္ဌကထာကို ကြည့်ရှုဘူးသည်၊ မကြည့်ရှုဘူးသည်။ ရှင်မဟာဘိခာန၊ ရှင်မဟာဥပသေန တို့နှင့် အမည်မသိ ဆရာတို့စီရင်သည့် အဋ္ဌကထာများကို ကြည့်ရှုဘူးသည်၊ မကြည့်ရှုဘူးသည်၊ ရှင်ဓမ္မပါလမှစ၍ သီဟိုဠ်မထေရ်မြတ်တို့ စီရင်သည့် ဋီကာ

များတွင် မည်သည့်ဋီကာကို ကြည့်ရှုဘူးသည်၊ မကြည့်ရှုဘူးသည်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကိတ္တိသီရိမေဃမင်းလက်ထက် ဒီဃသန္တသေနာပတိ စစ်သူကြီး တောင်းပန်၍ ရှင်မဟာနာမစီရင်သည့် ပဗျပဒေါရဝံသကျမ်း စာကိုယ်နှင့် ယင်း ရှင်မဟာနာမ ပင် စီရင်သည့် အဘွင်ဋီကာမှစ၍ ထိုထိုဂန္ထနိရကျမ်းအများတွင် မည်သည့် ဂန္ထနိရကျမ်းများကို ကြည့်ရှုဘူးသည်၊ မကြည့်ရှုဘူးသည်များကိုလည်း စာပြန် ပေးပါမည့်အကြောင်း။

“တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ပညာတွေ့ဖြင့် ဆိုပေသမျှ မိုးကြိုးကျသို့ ကြံကတွင်းခြင်း ထဲနက်ပြင်းလျက် ပုံခင်းပမာ ဆန်းလင်္ကာနှင့် သဒ္ဒါပရမတ် လောကဝတ် လည်း ပတ်ပတ်လျင်လျား ရဟတ်ချားသို့ စကားချယ်ချုံး နှစ်လုံးနှုတ်လျှာ ဆိုတိုင်းပါလျက် ဆရာပဏ္ဍိတ် ကရဝိက်၏ ထိပ်ထိပ်သောင်းသောင်း ကျူးသံ ညောင်းကို မင်းကောင်းဘုန်းသန် နာထိုက်တန်လျက်” ဟု ရှင်ရဋ္ဌသာရ စပ်ဆို ပြီးလျှင် ရှေ့နန်းကြော့ရှင် ဘုရင်နရပတိထံသွင်းသည့် မေတ္တာစာလေးပိုဒ်နှင့် ညီညွတ်သည် ထင်မှတ်သောကြောင့် လျှောက်ထားလိုက်ပါသည်။

ရောက်လျှင် မဟာဒီဒ္ဒေသနည်း၊ နေတ္တိနည်း၊ သဒ္ဒါနည်း၊ အလင်္ကာနည်း၊ ဝိဒက နည်း၊ ဝဇီရ သာရတ္ထ သင်္ဂဟနည်း၊ သာဓုဇနာနန္ဒနိဒါန နည်းများ၌ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာနိုင်သော ဉာဏ်စွမ်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည့်အတိုင်း ကေကသုံးပါး၊ ဒုက ရှစ်ပါး၊ တိကကိုးပါး၊ မေတ္တာများနှင့် ပိုင်းခြားကာ ရည်ညွှန်း၍ သွန်းလောင်း တော်မူပါမည့်အကြောင်းကို လျှောက်ပါသည် ဆရာတော်ဘုရား။

နန်းမတော်ဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စားမင်း လျှောက် မေတ္တာစာ ပြီး၏။

မန်လည်ဆရာတော်ပေး မေတ္တာစာ

သုနာပရန္တ တိုင်းမအဝင် မန်လည်မြို့မှအရှေ့ တာ ၃၀-ကျော်အကွာ မဟာဝိဟာရ မြန်မာ့သမိုက် ကျောင်းကြီးတိုက်၌ ယာပိုထ်လေးလီ မျှညီရွှင်ပြုံး သိတင်းသုံး၍ နှလုံးချမ်းမြေ့ နေပျော်လေ့ရှိသော ဆရာ-ဦးဇဝနက နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပိဋကတ်တော်အုပ် ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာမင်း မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယျသူ ထံ ပြန်ပေးသည့် မေတ္တာစာ-

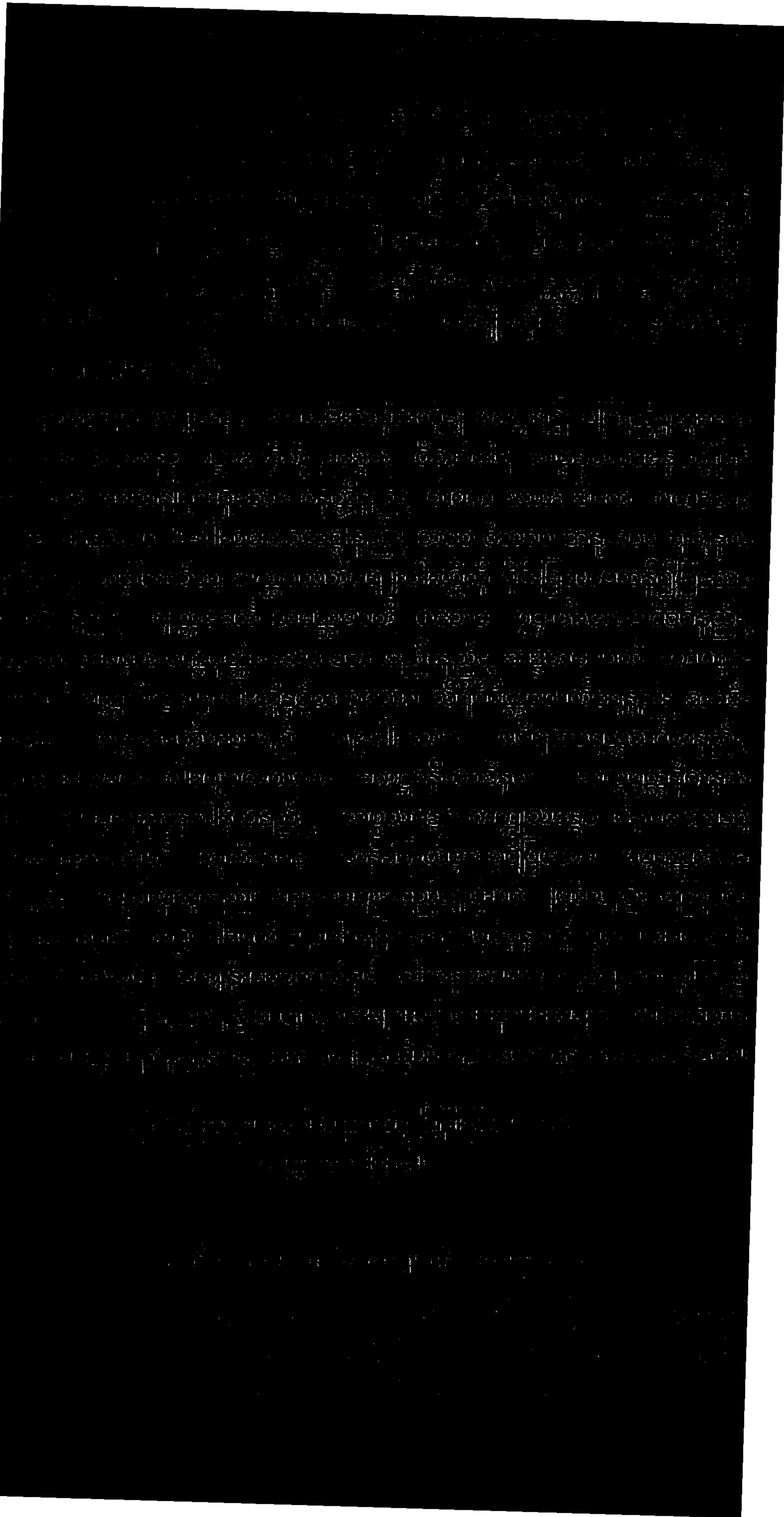
သုနာပရန္တ တိုင်းမှပေါ်ထွန်း ငါတို့ကျွန်းထက် အဝန်း ၉- ရာယူဇနာ ရစ်ခွေ တိုက်မဇ္ဈေမှ ဝေသာလီပြည်ကြီးရှင် ဘုရင်ဥက္ကဋ္ဌ ဗိန္ဒုသာရမင်း မြတ်၏ အမတ်နရာဒေဝ အရင်းစ၍ ပဌမထောင်တည်ပြုစုပြီး မြို့သူကြီး

၂-ဆက်မြောက်သောအခါ ပါဠိလိပုတ်ပြည်ကြီး၌ ထက်အောက် တယူဇနာနှင့် ဇမ္ဗူပါကျွန်းလုံးကို သိမ်းကျုံးစိုးဆောင်သော သီရိဓမ္မာသောကမင်း လက်ထက် စေတီတော် ၈၄၀၀၀-အနက် ဝေပုံစုကျ ဓာတ်တော်ရကို စေတီလှဘုရား၊ ရွှေမုဋ္ဌောဘုရား ၂-ဆူအားဖြင့် မြို့စား ဇေယျကျော်ထင် ယခင်မင်းတရား အမိန့်တော်နှင့် စေတီတည်ထား ကာလလျား၍ ပျက်ပြားတိမ်မြုပ်၍ နေသည် တွင် သီရိခေတ္တ မြန်မာ့တန်ဆောင် ပြည်ရန်အောင်ဝယ် ဒွတ္တပေါင်မင်းမျိုး ၉-ဆက်စိုးမှ နွယ်ရိုးတခြား ကြက်ဥကွောင်းစား ငတပါးမင်းဆက် ၉-ဆက် မြောက်ခါ သာသီမင်းမြတ် သမုနတ်၏ အမတ်ဒိဗ္ဗနရာသည် နောက်ပါသင်းပင်း လူရင်း ၅၀၀-နှင့်တကွ စားကွက်စားမြေ လှည့်ရှာဖွေ၍ မြေတိုင်း အမတ် သီရိဓမ္မကျော်ထင် အတွင်းဝန်မဟာဇေယျသိခံတို့ အပရန္တတိုင်းအဝင် အပါ ရောဝတီမြစ်ကြီးအနောက် မဲဇာချောင်း ကောက်ကောက် စင်းစင်း မင်းဝန်တောင်ရိုးအရှေ့ဘက် သန်လျက်စွန်းပမာ မြေမျက်နှာကို တိုင်းတာ စနစ်၍ အရှေ့အနောက် ခရီးတိုင်ပေါင်း ၅၆၀၀၀-ကွာ တာရနယ်ကွက် အလယ် ချက်၌ သက္ကရာဇ် ၆၀၃-ခု တပေါင်းဆလန်း ၅-ရက် ၄-ဟူးနေ့ မန်လည်မြို့ သမုတ်ပြဋ္ဌာန်းလျက် မန်လည်မြို့စားကိုလည်း စော်ဘွားအရာခန့်အပ် နှစ်ကပ် ပရိမာဏ ကာလမြင့်ရှည် အစဉ်တည်၍ သရေခေတ္တရာပြည် သာသီမင်းက သုပညာ နဂရ ဆိန္ဒမင်းတိုင် ၇, အရိမဒ္ဒနာ ပေါက္ကာရာမံ ပုဂံပြည်စစ် နန်းမြေ ခေတ်ဝယ် သမုဒ္ဒရာဇ် မင်းကောင်းမှ အလောင်းစည်သူမင်းတိုင် ၄၅, နှစ်ပါး နှစ်ရပ် ပေါင်းစပ်ရေတွက် မင်းဆက်ဆူဇာင် မင်းစဉ် ၅၂, မန်လည်မြို့စား စော်ဘွားအရာ ၁၀၈, နှစ်ပေါင်း ၁၀၈၁, သက္ကရာဇ်တို့ ၄၅-ခု ရောက်ပြန်သော အခါ ပေါက္ကာရာမ ရိမဒ္ဒမည် ပုဂံပြည်ဝယ် ထိုစည်သူမင်းမြတ် လောကဓာတ် ကို ရဟတ်စကြာ လှည့်ပတ်ရာတွင် ဒိဗ္ဗနရာကဆက်၍ ဆင်းသက်ဘွားစားသော စော်ဘွား ငထွန်းငယ်သည် လွဲဖယ်သွေဘီ တိမ်းရှောင်နေသည်နှင့် မန်လည် မြို့ကို ငါးစို့ ငါးရပ် ဘွဲ့အပ်ပိုင်းခြား ရွာစားပြည်စိုးထားသည်မှ မူလတွင်သည့် မြို့မမည်ဘဲ မန်လည် ၅-ရပ် ပညတ်ခေါ်ကြ စည်သူမင်းကို အရင်းစ၍ အမရပူရ နန်းတည် ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီးလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၆၄-ခုနှစ်မှ စစ်တမ်းစာရင်း သိမ်းသွင်းစစ်ကြော ပေါမိုင်း ငရွှေကြာကို သီရိသမန္တသူ ဟူသောဘွဲ့မည်ချီး၍ မြို့သူကြီးအရာ ခန့်အပ်ပြီးလျှင် ခေါင်တုံး ဝန်းသို မိုးညှင်း မိုးကောင်း ရွှေခွန်တော်ဆက် ကျေးရွာများပါ ပိုင်းခြား ဘွဲ့ပေး မီးသွေးတော် သားမှတ်၍ ပညတ်ရင်းအမည်နှင့် မန်လည်မြို့သမုတ် ပြဋ္ဌာန်းပြန်ခြင်းကိုပြုသည်မှ ယခု ရတနာပုံ နေပြည်တော်ကြီး၌ ရှစ်ထီးစိုက်ထူ မနောယူ၍ ဇမ္ဗူမြန်ဘုံ သိမ်းခြုံဆက်ခံ နှစ်ဆူမြောက် စိုးစံသော အသမ္ဘိန္ဒ-

ခတ္တိယ သူရိယမိတ် အာဒိစ္စဝင် ပြောင်နွယ်လာ မဟာသင်္ကန္တ သာသနာ့ ဒါယကာတော်ရင်း မင်းမိဖုရား မောင်နှံစုံတို့လက်ထက်တိုင် ပြဒုနန်းညာ ကမ္မုကာလျက် လကျာဏီ မဟေသိနတ် ဒေဝီမြတ်ဖြစ်သော သာသနာ့ ဒါယိကာမ၏ မန္တာဇာတိ ဂေါရိရွယ်ဝင် မင်္ဂလာပင်တိုင်စံစဉ်အခါ ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် ခမည်းတော် မင်းတရားကြီး လက် ထက်ကပင် လကျာတော်ပါ မင်္ဂလာမြို့ရင်းဖြစ်၍ တက်သစ်သောဇေယျာန် နေအရုဏ်နှင့် ပေါင်းဆုံခိုက်ခွင့် ကြုံကြိုက်သင့်သကဲ့သို့ ယခင်အစ ပဌမက မူလဝေါဟာ မင်္ဂလာအမည် ထွန်းလင်းစည်သော မန်လည်မြို့မ ဌာနစက်အုပ် ပဋိရုပ်နှင့် ချက်မြုပ်ဇာတိ ဘွားရာရှိလျက် ပဝတ္တိအခါ ဥက္ကာဘိ ဥက္ကဋ္ဌ ဥက္ကာဇာတ်မှ ဥက္ကဋ္ဌဝံသာ သကျာဓိပတိ တြိခေတ္တ အစိုးရသဖြင့် နရိန္ဒ မရိန္ဒ ဗြဟ္မိန္ဒ ပဝရ ဇနေန္ဒ မဟေန္ဒ ဘဝေန္ဒ ပရမ မကုဋ္ဌ ကုဋ္ဌ အတုလတုလ သုဂတ ဂတ ဒေဗ ဒေဗော် မမြော်ဘက်နှုန်း စက်ဘုန်းသယမ္ဘူ မင်းဆူဆူတို့ သရဖူရတနာ စူဠာစိန်ထွတ် ဦးနှိမ်ညွတ်ရသော စက္ကဝတ်ဘုန်းဖျား တရားမန္တာတ် နေနတ်သေဋ္ဌ်နင်း သုံးလူ့ မင်း၏ ခံတွင်းတော်မြတ် သတပတ်ရုံ ပဒုအာသိုက် မုံကြာတိုက်မှ မြို့က်သန္ဓေဇ ဖြစ်ပွားကြကုန်သော ဓမ္မနိမ္မိ ဝိသုဒ္ဓိနတ် ပရမတ် ဂိုဏ်း ရှစ်ဆိုင်းသင်္ဘော အရိယာနွယ်စဉ် မဟာဝင် ယခုရှိ သမုတိသီလဝန် ကလျာဏထေရ်အမ္ဗန်တို့၏ ထေရဝံသပဒီပ သမဏ သကျသင်္ကယ သဘာဝ ဂိုဏ်းသား ဘုရားသဗ္ဗညု လက်သုံးတော် နောက်ပေါ်အမှုထမ်း ရဟန်းတော် ဦးဇဝန အဒေါသလက္ခဏာ သြဒိဿစေတနာဖြင့် မေတ္တာစကား ပြန်ကြား လိုက်သည်။

သဘောသကန် ဟုတ်မှန်သနစ် သိလိုဖြစ်နှင့် စိစစ်သောအား လျှောက် ထားပန်ထွာ အဘိယာစက ပုဂ္ဂလနိဒါန်း ကျမ်း၏ပြကတေ့ နိမိတ်တွေ့သော ကြောင့် မှန်သရွေ့မှချက်ကို ဟုတ်သမျှ ပြန်အံ့သည်မှာ - “၁၆-နှစ်တိုင်အောင် သူတော်ဘောင်တွင် ဆယ်စောင်ဇာတ်မျိုး ပါဌ်ရိုးကော်ဒုက် ကောင်းဟုတ် ဗေဒင် သင်္သကရိုက် အလိုက်အဆက် လေ့ကျက်ဘွယ်ဘွယ် သရဇ္ဈာယ်မှ နည်းကျယ်သဒ္ဓါ ကစွည်းမှာလည်း နှုတ်ပါရွှေ ဓာရဏဖြင့် ဗုဒ္ဓဝံသာ စဉ်တိုင်း လာသား ပညာပါရမီ ဖြည့်သီးပြီဟု တန္တိခိုင်နွယ် ဆုကြီးရွယ်လျက် သူငယ် ကပင် ဘဏ္ဍာအင်နှင့် စာသင်မွေ့လျော် တရားပျော်၏”ဟု ဇာတ်ပေါင်း လင်္ကာတွင် အရှင်ရဋ္ဌသာရ မဟာထေရ်ကျော် စပ်ဆိုတော်မူသကဲ့သို့ သူငယ် ကာလ မဆွကပင် ကျေးဇူးရှင်ဆရာမြတ်တို့၏ စက်ဥက္ကဋ္ဌရိပ်မြုံဝယ် ခိုလှုံ နည်းခံ သင်အံလေ့ကျက် သက်-၂၁ ရွယ်ပျိုသစ်၌ ရဟန်းဖြစ်သိက္ခာတင် ကမဏသင်္ကဓိခိုင်သို့ ဇာတ်ဝင်သွင်ထူး ယူဦးသောကာလကစ၍ ၃၈-နှစ် တိုင်တိုင် တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ ကြည့်ရှုလုံ့လ ဝါယမဇ အာနုဘော်ကြောင့်

မန္တလေးရတနာပုံ မြေခုံချက်ချာ မဟာရာဇဋ္ဌာန် ဒေသန္တရ သေဋ္ဌဘူမိ ပြည်ဂုဏ်ရှိဝယ် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာအနု မရလက်သန်း ဂဏ္ဍိဒီပနီ မှီရန် ယောဇနာ အလင်္ကာရ ဘိဓာနနှင့် သက္ကတစာစု ဝတ္ထုရာဇဝင် ပုံပြင်စာတမ်း ဆေးကျမ်းသိုက်စာ လင်္ကာမော်ကွန်း သတ်ညွှန်းဇေးချင်း မကြွင်းမှတ်ရန် ဂန္ဓန္တရ ပဒဝါကျ ပဒတ္တဝယ် ဒေါသစွန်းပြောက် ရှစ်ကိုးခြောက်က ဂုဏ်မြောက်ဆယ်ပြာ သဘာဝတ္ထ ဝင်္ဂဝုတ္တိ ဗျတိရေက အနုယနှင့် မုချသဒ္ဒါ ဥပစာရ ဗျက်ကိုးသွယ် နည်းကျယ်များစွာ ဒေသနာက ဝိစယဟု ဟာရလောင်းစွက် အချက်ချက်၌ နှစ်သက်သမှု အာရုံပြု၍ ကြည့်ရှုချမ်းမြေ့ နေထိုင်လေ့ရှိပါသော ခင်မမင်းဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပိဋကတ်တော်အုပ် ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာမင်း မင်းကြီးမဟာသီရိ ဇေယျသု လျှောက်ပါသည် မန်လည်မြို့၌ ယာပိုထ်လေးပေါ် မျှတော်မူပါ သော ဆရာတော် ဦးဇဝနဘုရား—

သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ပုရိသော မဟာသမုဒ္ဒေ ကေစ္ဆိဂ္ဂဋ္ဌံ ယုဂံ ပက္ခိပေယျ၊ တတြာပိဿ ကာဏော ကစ္ဆပေါ သော ဝဿသတ-
 ဝဿသတစ္စယေန သင်္ကိံ သင်္ကိံ ဥမ္မုဇ္ဇေယျ၊ တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ၊
 အပိ နုခေါ ကာဏော ကစ္ဆပေါ ဝဿသတဝဿသတစ္စယေန သင်္ကိံ
 သင်္ကိံ ဥမ္မုဇ္ဇန္တော အမုသ္မိံ ကေစ္ဆိဂ္ဂဋ္ဌေ ဂီဝံ ပဝေသေယျာဏံ။ (သံ၊ ၃။
 ၃၉၇၊ ၃၉၈။)

အနက်ကား— ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာမည် သည်ကား။ ပုရိသော၊ ယောကျ်ားသည်။ မဟာသမုဒ္ဒေ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာ ၌။ ကေစ္ဆိဂ္ဂဋ္ဌံ၊ တပေါက်သာရှိသော။ ယုဂံ၊ ထမ်းပိုးကို။ ပက္ခိပေယျ၊ ပစ်ချရာ၏။ ကာဏော၊ နှစ်ဖက်ကာဏ်းသော။ ကစ္ဆပေါ၊ လိပ်သည်။ အဿ၊ ရှိသည်ဖြစ်ရာ၏။ သော ကာဏကစ္ဆပေါ၊ ထိုနှစ်ဖက်ကာဏ်း သောလိပ်သည်။ ဝဿသတဿဝဿသတဿ၊ အနှစ်တရာ အနှစ်တရာ၏။ အစ္စယေန၊ လွန်သဖြင့်။ ဝါ၊ လွန်သောအခါ၌။ သင်္ကိံ သင်္ကိံ ၊ တကြိမ် တကြိမ်။ ဥမ္မုဇ္ဇေယျ၊ ပေါ်ရာ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တံ၊ ထို ငါဘုရားဟောလတ္တံ့ သော စကားကို။ တုမေ၊ သင်ရဟန်းတို့သည်။ ကိံ မညထ၊ အသို့ အောက်မေ့ကြကုန်သနည်း။ အပိနုခေါ၊ စင်စစ်။ ကာဏော၊ နှစ်ဖက်ကာဏ်းသော။ ကစ္ဆပေါ၊ လိပ်သည်။ ဝဿသတဿ ဝဿသတဿ၊ အနှစ်တရာ အနှစ်တရာ၏။ အစ္စယေန၊ လွန်သဖြင့်။ ဝါ၊ လွန် သောအခါ၌။ သင်္ကိံ သင်္ကိံ ၊ တကြိမ်တကြိမ်။ ဥမ္မုဇ္ဇန္တော၊ ပေါ်သည် ရှိသော်။ အမုသ္မိံ ၊ ဤမည်သော။ ကေစ္ဆိဂ္ဂဋ္ဌေ၊ တပေါက်သာရှိသော။ ယုဂေ၊ ထမ်းပိုး၌။ ဂီဝံ၊ လည်ကို။ ပဝေသေယျ၊ စွပ်မိရာ၏။

ဣတိ တေ၊ ဤစကားကို။ တုမေ၊ သင်ရဟန်းတို့သည်။ ကိံ မညထ၊ အသို့အောက်မေ့ကြမည်နည်း။—

စသည်ဖြင့် သုံးလူ့ သျှောင်ဖျား ဘုရားမြတ်စွာ မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ္တဝယ် ပပါတဝဂ် သတ္တမသုတ် အဋ္ဌမသုတ်တို့၌ ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်၊ ယင်းအဘွင့် သာရတ္ထပကာသနီ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာပြစကားတို့ကို ထောက်၍ ထိုပြင်မှာလည်း သုမေဓာထေရီ ဘိက္ခုနီလျှင် ဘွဲ့စီဂါယာ မဟာနိပါတ် မှတ်သည်မှန်စွာ ဂါထာပြမှာ—

“သရ ကာဏကစ္ဆပံ ပုဗ္ဗေ၊ သမုဒ္ဒေ အပရတော စ ယုဂစ္ဆိဒ္ဓံ။
သိရံ တဿ စ ပဋိမုက္ကံ၊ မနုဿလာဘမိံ ဩပမ္ပံ” —

ချေငံမြက်ဘော် (ထေရီ။၄၃၃)ပါဠိတော်ကို အနက်သမ္မန်လျှင်—

ကာဏကစ္ဆပံ၊ နှစ်ဖက်ကာဏ်းလိပ်ကို။ မနုဿလာဘမိံ၊ လူ၏အဖြစ် ကိုရခြင်း၌။ ဩပမ္ပံ၊ ဥပမာကို။ ကတော၊ ပြု၍။ သရ၊ အောက်မေ့ လေလော့။ ကထံ၊ အသို့ အောက်မေ့ရာသနည်းဟူမူကား။ ပုဗ္ဗေ၊ အရှေ့သုဗ္ဗရာ၌။ ယုဂစ္ဆိဒ္ဓံ၊ လေ၏အစွမ်းဖြင့် မျောပါလေသော တခုသော ထမ်းပိုး၏ အပေါက်ကို။ တဿ၊ ထိုအနှစ်တရာ အနှစ်တရာ လွန်လွန်မှ တကြိမ်သာပေါ်သောလိပ်၏။ သိရံ၊ ဥက္ခောင်းကို။ ပဋိ- မုက္ကံစ၊ စွပ်မိခဲသည်ကိုလည်း။ သရ၊ အောက်မေ့လေလော့။—

မိန့် ဟော ဒေ သ နာ ထင်စွာလာရှိ ပါဠိတော်တွင် အကြင် ယောက်ျား အားကြီးသသူ တယောက်လူသည် ခေါင်းဖြူခေါင်းခွဲ သဲသဲဝှန်ဖြိုး လှိုင်း တံပိုးဖြင့် ရိုက်ကြိုးထန်စွာ မဟာသမုဒ္ဒ ဝေမဇ္ဈသို့ ကေစ္ဆိဂုဋ္ဌ တပေါက်မျှ သာရှိ ကြီးဘိဖြိုးဖြိုး လှည်းထမ်းပိုးကို အားကြီးမာန်ပါ ပစ်ထားရာ၏။ ထိုခါကာဏ ကစ္ဆပသည် ဝဿသဘ ဝဿသတာ မြင့်ကြာနှစ်ပေါင်း ကာလညောင်းမှ ခေါင်းကိုရေပေါ် ဖော်သည်စင်စစ် ဖြစ်လတ်တုံငြား ထိုစကားကို အများသင်တို့ ပသို့ဟူ၍ အောက်မေ့ကုန်ငြား စင်စစ်အားဖြင့် အသွားတိမ်းတင်း ချွတ်ယွင်းသွေဘီ လိပ်ကာဏ်းသည်လျှင် ရက်ရှည်များစွာ တရာတရာ နှစ်လွန်ကြာမှ တခါတခါ ပေါ်ပြန်လှသော် ကေဆိဒ္ဓ ထိုယုဂဝယ် အန္ဓအက္ခိ မျက်စိမလှ ကစ္ဆပ၏ ဂီဝကိုသာ စွပ်မိရာ၏ ဟု လူ့အဖြစ် ကို ရခဲကြောင်းစကားကို ထောက်ပြီးလျှင်—

အာရောဂျမိစ္ဆေ ပရမဉ္စ လာဘံ၊ သီလဉ္စ ဗုဒ္ဓါနုမတံ သုတဉ္စ။
ဓမ္မာနုဝတ္တိဉ္စ အလိနုတဉ္စ၊ အတ္တဿ ဒွါရာ ပမုခါ ဆဋ္ဌေတေ။

ပဌမေဝ၊ လက်မုန်မဆွ ရှေးဦးကလျှင်။ အာရောဂျံ၊ အနာကင်း
သည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော။ ပရမံ၊ မြတ်သော။ လာဘံ၊ လာဘ်ကို။
ဣစ္ဆေ၊ အလိုရှိရာ၏။ သီလဉ္စ၊ ကိုယ်ကျင့်သီလကိုလည်း။ ဣစ္ဆေ၊ အလိုရှိ
ရာ၏။ ဗုဒ္ဓါနုမတဉ္စ၊ ပညာရှိတို့၏ အဆုံးအမ သြဝါဒကိုလည်း။ ဣစ္ဆေ၊
အလိုရှိရာ၏။ သုတဉ္စ၊ အကြားအမြင် ဗဟုသုတကိုလည်း။ ဣစ္ဆေ၊
အလိုရှိရာ၏။ ဓမ္မာနုဝတ္တိဉ္စ၊ သုစရိုက်တရား သုံးပါးကို အစဉ်ကျင့်ခြင်း
ကိုလည်း။ ဣစ္ဆေ၊ အလိုရှိရာ၏။ အလိနုတဉ္စ၊ မပျင်းရိသည်၏အဖြစ်
မတုန်တိုသည်၏ အဖြစ်ဟုသော မြတ်သော လုံ့လကိုလည်း။ ဣစ္ဆေ၊
အလိုရှိရာ၏။ ဧတေဆ၊ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့သည်။ အတ္တဿ၊
လောကီလောကုတ္တရာ စီးပွား၏။ ပမုခါ၊ အကြီးအမြတ်ဖြစ်ကုန်သော။
ဒွါရာ၊ အကြောင်းတို့တည်း။—

ဟု ဟောတော်မူသော ဧကကနိပါတ် အတ္တဿဒွါရဇာတ်ကို ထောက်ပြီးလျှင်
လက်မုန်မဆွ ရှေးဦးကာလ၌သာလျှင် စက္ခုရောဂ စသည်တရား ၉၆-ဖြာ အနာ
ကင်းခြင်းကို ပြုပါရမည့်အကြောင်း။

ပဉ္စိမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ အာယုဿာ။ ကတမေ ပဉ္စ။ သပ္ပိယကာရီ
ဟောတိ၊ သပ္ပိယေ စ မတ္တံ ဇာနာတိ၊ ပရိဏာတဘောဇီ စ ဟောတိ၊
ကာလစာရီ စ ဗြဟ္မစာရီ စ။ ဣမေ ခေါ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အာယုဿာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အာယုဿာ၊ အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေ
တတ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အကြောင်းတရားတို့သည်။ ဣမေ ပဉ္စ၊ ဤငါးပါး
တို့တည်း။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးတို့ဟူသည်။ ကတမေ၊ အဘယ်သည်တို့နည်း
ဟူမူကား။ သပ္ပိယကာရီ၊ လျှောက်ပတ်သည်ကို ပြုလေ့ရှိသည်။
ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သပ္ပိယေစ၊ လျှောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်အစရှိသည်
၌လည်း။ မတ္တံ၊ အတိုင်းအရှည်ကို။ ဇာနာတိ၊ သိ၏။ ပရိဏာတဘောဇီစ၊
သင့်တင့်သော ဆေးဝါးဖြင့် ကောင်းစွာကျက်သော အစာရှိသည်။
ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကာလစာရီစ၊ လျှောက်ပတ်သောအခါ၌ သွားခြင်း
ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဗြဟ္မစာရီစ၊ လျှောက်ပတ်သော အကျင့်ကို
ကျင့်လေ့ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။
အာယုဿာ၊ အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊
အကြောင်းတရားတို့သည်။ ဣမေ ပဉ္စ၊ ဤငါးပါးတို့တည်း။—

ဟု ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည့် အသက်ရှည်ခြင်း၏အကြောင်း ငါးပါးတို့ကိုလည်း သဘောထားပြီးကာ ကျန်းမာတော်မူရန် နှလုံးသွင်းတော်မူ ပါမည့်အကြောင်း။

အာယုဿံ ဘောဇနံ ဇိဏ္ဏော ဝေဂါနုဉ္စပိဓာရဏံ။
ဗြဟ္မစရိယမဟိံ သာ စ၊ သာဟသာနုဉ္စ ဝဇ္ဇနံ။

ဇိဏ္ဏော စားသော အစာကြေသည်ရှိသော်။ ဘောဇနံ၊ စားခြင်း သည်၎င်း။ ဝေဂါနံ၊ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့၏ အဟုန်ကို။ အပိဓာရဏဉ္စ၊ မရပ်မဆိုင်း မတားမြစ်ခြင်းသည်၎င်း။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မေထုန်မမှီဝဲခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မြတ်သော ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းသည်၎င်း။ အဟိံ သာစ၊ သူတပါးအား မညှဉ်းဆဲခြင်းသည်၎င်း။ သာဟသာနံ၊ အဆောဘလျင် အမှုပြုခြင်းတို့၏။ ဝဇ္ဇနုဉ္စ၊ ကြည်ရှောင်ခြင်း၎င်း။—

ဟု သိကြားမင်း၏ သမားတော် ဓာတုန္တရီနတ်ဆေးသမား တပည့် သုဿုတ ရှင်ရသေ့ စီရင်သော သုဿုတဆေးကျမ်းလာ အသက်ရှည်ခြင်း အကြောင်း ငါးပါးကိုလည်း သတိထားပါမည့်အကြောင်း။

ဝါယာမံ ယေ န ကုဗ္ဗန္တိ၊ ဝသန္တသိသိရောတုသု။
ဗျဝါယဗဟုလာ ဂိမော ဝုဠိယံ ပလ္လလမ္ပပါ။

ကဋ္ဌုကမ္ပိလုဏှလဝနာ၊ ဒဓိ ဘောဇီ စ သာရဒေ။
ဒိဝါ ဟိမသ္မိံ နိဒ္ဒါလူ၊ အာမယာ ပိဠိယန္တိ တေ။

ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဝသန္တသိသိရောတုသု၊ တန်ခူး၊ ကဆုန်ဟု ဆိုအပ်သော သိသိရ ရတုတို့၌။ ဝါယာမံ၊ အားသွန်ကြီးကုတ် လှုံလထုတ် ၍ အပင်အပန်းခံခြင်းကို။ န ကုဗ္ဗန္တိ၊ မပြုကုန်။ ဂိမော၊ နယုန်လ၊ ဝါဆိုလ ဟု ဆိုအပ်သော ဂိမုရတို့၌။ ဗျဝါယ ဗဟုလာ၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်း များ ကုန်၏။ ဝုဠိယံ၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်းဟု ဆိုအပ်သော ဝဿာနရတို့၌။ ပလ္လလမ္ပပါ၊ ဘက်ဆွတ်ရေ စသည်တို့ကို သောက်ကုန်၏။ သာရဒေ၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်းဟု ဆိုအပ်သော သရဒရတို့၌။ ကဋ္ဌုကမ္ပိ- လုဏှလဝနာ၊ အစပ်အချဉ် အပူအငန်တို့ကို၎င်း။ ဒဓိစ၊ နို့ဓမ်းကို၎င်း။ ဘောဇီ၊ စားလေ့ရှိ၏။ ဟိမသ္မိံ၊ ဟေမန္တဥတို့၌။ ဒိဝါ၊ နေ့အခါ၌။ နိဒ္ဒါလူ၊ အိပ်ခြင်းများကုန်၏။ တေ၊ ထိုသူတို့ကို။ အာမယာ၊ ၉၆-ပြာ အနာတို့သည်။ ပိဠိယန္တိ၊ နှိပ်စက်တတ်ကုန်၏။

သီဟိုဠ်ကျွန်း သီရိမဟာပရက္ကမဘုဇမင်းလက်ထက် အနုရာဇမြို့အနောက် ငါးညအိပ်ခရီးကွာ ဇမ္ဗုဒေဝါဏိမြို့ ဂဇကုဋတောင်ထိပ်၌ သီတင်းသုံးနေသော

ပုဏ္ဏားမျိုးမှ ရဟန်းပြုသော ငါးဂိုဏ်းအုပ် ရှင်မူလသာမိစီရင်သည့် ဂါထာနှင့်နှင်
 နှင့်သာ ၁၃-အင်္ဂါရှိသော ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာဆေးကျမ်း၊ အမတသာကရ ဆေး
 ကျမ်း၊ စရကသံဟိတာ ဆေးကျမ်း၊ သာရင်္ဂရ သံဟိတာ ဆေးကျမ်း၊ ရသာ
 ရတနာကရ ဆေးကျမ်း၊ ရသစိန္တာမဏိ ဆေးကျမ်း၊ မာဓေ နိဒါန ဆေးကျမ်း၊
 စာကိုယ်၊ ယင်းအဘွင် ဝိဇယရက္ခိတဋီကာ ဆေးကျမ်း၊ သာရသင်္ခေပ ဆေးကျမ်း၊
 ဘာဝပုကာသဆေးကျမ်း၊ ဘေသဇ္ဇရတနာဝဋ္ဌိဆေးကျမ်း၊ ဝေမဇ္ဇမတ ဆေး
 ကျမ်း၊ ဝေဇ္ဇာလင်္ကာရဆေးကျမ်း၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာပြု ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏
 ခမည်းတော် ဗုဒ္ဓဒါသ အမည်ရှိသော သီဟိုဠ်မင်း နန်းစံ ၁၆-နှစ်တွင် စီရင်သည့်
 ယောဂရတနာကရ ဆေးကျမ်းနှင့် သုတ်မဟာဝါပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်
 အဘွင် သုမင်္ဂလဝိလာသိနီအဋ္ဌကထာ၌ “တံ ပန ရသာယနံ သတ္တေ အာဂစ္ဆတိ”
 ဟူ၍၎င်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ သီလနိဒ္ဒေသအဘွင် ပရမတ္ထ မဉ္ဇူသာဋီကာ၌လည်း
 “ရသာယနဘူတံ ဟိ ဘေသဇ္ဇံ သုစိရံပိ ကာလံ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတေယေဝ” ဟူ၍၎င်း၊
 မာဂဓအဘိဓာန် စာကိုယ် ခတ္တိယဝဂ်၌လည်း “တိဝဂ္ဂေါ ဓမ္မကာမတ္တာ၊
 စတုဝဂ္ဂေါ သမောက္ခကာ” ဟူ၍၎င်း၊ ယင်းအဘွင်ဋီကာ၌လည်း “အာဂမနိဒ္ဓိဋ္ဌော
 သမာစာရော ဓမ္မော ဝိသယဝံသယံသန္နိပါတဇံ သုခံကာမော။ သဗ္ဗော ပကရဏံ
 အတ္ထော။ သမောက္ခကာ မောက္ခသဟိတာ ဓမ္မကာမတ္တာ စတုဗ္ဗဂ္ဂေါ ဝုစ္စန္တေ” ဟူ
 ၍၎င်း၊ သီရိရာဇေန္ဒြေသေန ရသေ့စီရင်သည့် ဒဗ္ဗဂုဏပကာသကကျမ်း ဆဋ္ဌပိုင်း
 ၌လည်း—

“ဓမ္မတ္ထ ကာမမောက္ခာနံ၊ အာရောဂံ၊ မူလသာဓနံ။
 ရောဂေါ တဿာပဟတ္တာရော၊ ဩရသောဇီဝိတဿ စ—”

ဟု လာသည်။

အာရောဂံ၊ အနာကင်းခြင်းသည်။ ဓမ္မတ္ထကာမမောက္ခာနံ၊ ဓမ္မ
 အတ္ထ ကာမ မောက္ခတည်းဟူသော စတုဝဂ္ဂ အကျိုးတို့ကို၎င်း။
 ဩရသော ဇီဝိတဿစ၊ စည်းစိမ်ကြက်သရေ အခြံအရံ အကျော်
 အစော အသက်ရှည်ခြင်းကို၎င်း။ မူလသာဓနံ၊ ပြီးစေတတ်သော
 အကြောင်းရင်း၏။ ရောဂေါ၊ အနာသည်။ တဿစ၊ ထိုစတုဝဂ္ဂအကျိုး
 ကို၎င်း။ ဩရသော ဇီဝိတဿစ၊ ကို၎င်း။ အပဟတ္တာရော၊ ပယ်ဖျက်
 တတ်၏-ဟူ၍၎င်း၊

ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာဆေးကျမ်း ရသာယနပိုင်း၌လည်း—
 အာယုဝေဒဖလံ နာမ၊ ဓမ္မတ္ထသုခဟေတုနံ။
 သမ္ပတ္တိံ ကလ္လတာယူနံ၊ သာ သိဇ္ဈတိ ရသာယနာ။—

ဟု လာသည်။

ယာ ရသာယနာ၊ အကြင်ရသာယန ဆေးမည်သည်ကား။ အာယု-
ဒေဝဖလံ နာမ၊ အာယုဝေဒ ဆေးကျမ်း၏ အကျိုးမည်၏။ သာ
ရသာယနာ၊ ထိုရသာယနဆေးကျမ်း မည်သည်လည်း။ ဓမ္မတ္ထသုခ-
ဟေတုနံ၊ ဓမ္မ အတ္ထ သုခအကြောင်းတို့ကို၎င်း။ သမ္မတ္တိ ကလ္လတာယူနံ၊
ပြည့်စုံခြင်း ကျန်းမာခြင်း အသက်ရှည်ခြင်းတို့ကို၎င်း။ သိဇ္ဈတံ၊ ပြီးစီး
နိုင်၏-ဟူ၍၎င်း၊

ယောဂအာယုပုဂ္ဂုဒ္ဓုတ္တာ၊ ဇရာယော ဝိနာသနာ။
မနောသရီရသုဒ္ဓါနံ၊ သံသိဇ္ဈတံ မနဿိတံ။

မနောသရီရသုဒ္ဓါနံ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး စင်ကြယ်ကုန်သော သူတို့၏။
မနဿိတံ၊ စိတ်၌မို့သော။ ယောဂအာယုပုဂ္ဂုဒ္ဓုတ္တာ၊ လုံ့လ အသက်ရှည်
ခြင်း အကျိုးကို၎င်း။ ဇရာယော၊ အိုခြင်းတို့ကို။ ဝိနာသနာ၊ ဖျောက်
ခြင်း အကျိုးကို၎င်း။ သံသိဇ္ဈတံ၊ ပြီးစေနိုင်၏။ -

ဟု လာသော ဘေသဇမဉ္ဇူသာဆေးကျမ်း ရသာယနပိုင်းနှင့် အညီ ဆေးကို
ဘော်နှော သုံးဆောင်ရလျှင် “မဟာဘူတဿ သတ္တိယာ ကာယန္တရေ ပါဒဗဒ္ဓိ
ကရောတိတိ ပါဒရက္ခော” ဟောသော ဝိဂြိုဟ်ဆိုသည့်အရ “လေးပါး
အရိယာ၊ မဟာဘူတ၊ ဓာတ်မမျှသော်၊ ရောဂဗျာဓိ၊ စင်စစ်ရှိအံ့” ဟု ဘူရိဒတ်
ဇာတ်ပေါင်း၌ စပ်ဆိုသည်များနှင့် ချင့်ထောက်ပြီးလျှင် သိဟိန္ဒုကျန်း ရှင်ဝိမလ-
ဗုဒ္ဓိ စီရင်သည့် ဝိဒကဋီကာများကို ကြည့်ရှုပြီးကာ ရသာယနဆေးကို သုံးရလျှင်
အသက် ၃၀၀-ပတ်လုံး ရှည်မည့်အကြောင်း ဖြစ်ပါသည် ဆရာတော် အရှင်
မြတ်ဘုရား။

အရှင်ပေးလိုက်သော မေတ္တာစာလည်း သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅-ခု၊ ပဒုမဝါဆို
လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့ ရောက်လာသည့်အတိုင်း ကြည့်ရှုလျှင် သဗ္ဗညုဘုရား
ဟော သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော် ကာမသုတ်လာ “ကာမံ ကာမယမာနဿ” ဂါထာကို
အစပြောလျက် တဆဲ့ခြောက်ထွေ ဝေဘန်နိုင်သော ရဟန္တာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ
ဟောတော်မူသည့် မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်နှင့် ယင်းအဘွင့် အရှင်ဥပသေနစီရင်
သည့် သဒ္ဓမ္မပဇ္ဇောတိက အဋ္ဌကထာ ရှိပါသည်။ အရှင်ကြည့်ရှုရန် လူစေလွှတ်
ကူးယူလာပါစေမည့်အကြောင်း ထေရအပဒါန် ပါဠိတော်မှာ ရဟန်းမည်
ဝနရတနတိဿမဟာသာမိံ၊ လူမည် မောင်အာနန္ဒာတပည့် ထေရအပဒါန်ပါဠိ
တော်အဘွင့် ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိအဋ္ဌကထာကို စီရင်ပါသည်။ ထေရီအပဒါန်
ပါဠိတော်မှာ သိဟိန္ဒုမထေရ်မြတ်တို့လည်း မဘွင့်၊ ဘွင့်လိမ့်မည်နိုးနိုးအထင်နှင့်
သိဟိန္ဒုသို့ အကြိမ်ကြိမ်မှာသော်လည်း ယင်းအညီ အဋ္ဌကထာမရှိကြောင်းနှင့်
စာပြန်ပေးပါသည်။ ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်အဘွင့် ပရမတ္ထဒီပနိအဋ္ဌကထာကိုသာ

ဆီးချိုပင်ရံသော ဗဒရတိတ္ထဆိပ်နေ ရှင်ဓမ္မပါလ စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံးတွင် ပါပါသည်။ ပဒျပဒေါရဝံသ ဂန္ဓော နိဋ္ဌိတော-ဟုပါသည့်အနေကို ထောက်သော် သက္ကဋဘာသာ ပဒျ၊ မာဂဓာသာပြန်လျှင် ပဇ္ဇ၊ ယင်း ပဇ္ဇသဒ္ဒါလည်း ဂါထာဟော၊ ပဒသဒ္ဒါလည်း ပုဒ်ဟော၊ ဥရုသဒ္ဒါလည်း မဟာအနက်ဟော၊ ဝံသံသဒ္ဒါလည်း အနွယ်ဟောဖြစ်ရာကား ဂါထာပုဒ်နှင့် ယှဉ်၍ မြတ်သော ဘုရားအလောင်းတော် မဟာသမ္မတမင်းအဆက်အနွယ်ကို ပြသောကျမ်း ဆိုလို ပါသည်။ ယင်းသည့်ကျမ်းကိုပင် မဟာဝင်-ဟု လူရှင် ရဟန်းတို့ ခေါ်ဝေါ်ကြပါ သည်။

ဓမ္မာသောကမင်းဟု သတင်းမျှ ကြားဘူးရုံနှင့် အပုံကြီးနှစ်သက်၍ ဝါးဆက် သည့် ဒေဝါနံ ဆိုသံနှင့်မယွင်း သတင်းနံတကြိုင်ကြိုင် တပြန်ပြန်လှိုင်သောကြောင့် “ဒါယကောတိ ဒါနသုရော၊ န သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ တိဋ္ဌတိ၊ ပရိစ္စဇိတံပိ သက္ကောတိတိ အတ္ထော” သုတ်သီလက္ခန်ပါဠိတော် ကုဋဒန္တသုတ်အတွင် သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနီအဋ္ဌကထာ၊ “ဒါနေန သုရောတိ ဒါနသုရော၊ ဒေယျဓမ္မေ ဤသကမ္ပိ သက်” အကတော မုတ္တစာဂေါ” ယင်းအတွင် သာဓုဇနဝိလာသိနီဋီကာသစ်၊ ဤအဋ္ဌကထာတို့၌ ဒါယကောကို ဒါနသုရောတွင်သည့်အလို သဗ္ဗတောဏှတောဝီဝါ သုတ်ဖြင့် သူရအနက်၌ ဏှပစ္စည်းဖြစ်သည်ကို ရည်၍ တွင်သည်။ ထို့ကြောင့် “ပစ္စယံ ဒဒါတိ ဤသကမ္ပိ သက်” အကတော ပရိစ္စဇိတံ သက္ကောတိတိ ဒါယကော” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသင့်ပါသည်။ ဒါဓာတ် ဏှပစ္စည်း “ဒါ ပရိစ္စဇနေ” ဟု ဓာတ်နက် ကြား၍ အနကာ ယုဏှနံသုတ်ဖြင့် ဒါဓာတ်၏ အစိတ်အာကို အာယပြု၍ ဒါယကဟု ပုဒ်ပြီးသည့်အတိုင်း ပစ္စည်းလေးပါးဒါယကာ မှတ်တော်မူပါမည့် အကြောင်းနှင့် အရှင်၏ ဒါယကာဖြစ်သော တပည့်တော်၏ ဘွားသက္ကရာဇ် လေးချိုးသံထောက်ကိုလည်း ရေးသား၍ လျှောက်ပါသည် ဆရာတော်ဦးဇေန ဘုရား။

ပဋိလုံမုမုနှင့်၊ အစ်နှစ်ခုဝေါဟာ။ ။ဝါဆိုယုန်း ငွေခန်းနှင့် ရောင်စုံချို၊ ပုဏ္ဏမိ ပြည့်ကျော်ထွက်လို့၊ ငါးရက်ကယ်တိထိလုမှာမှ၊ ဣန္ဒြိယအလင်း၊ စန်းမင်း နေ့မှာ။ ။နန်းပဟိုရ် ရွှေစည်နှက်လို့၊ ညဉ့်သုံးချက်ကျော်ပါတယ်၊ နာရီသာ ပါဒိဗိယုန်း။ ။အောင်ဇေယျာမင်္ဂလာအချိန်မြတ်နှင့်၊ သိဟ်မှတ်တဲ့ မကိုဋ်နွယ်၊ ကြာတိုက်လယ်ရွှေညွှံက၊ ဘွားသန်စံကျန်း။

မကာရ်းဘောဘုံနန်းမှာ၊ စန်းဣန္ဒြိယသောရီ၊ လက်ပြီဿယှဉ်မှီတယ်၊ နတ်နာရီ ရာဟု။ ။ရွှေငှက်မင်း ဂဠုန်ဝယ်၊ လမေထုန် ဘုန်းပြိုင်လို့ပြု။ ။ကြင်္ခာရုနှင့်၊ တူစုလို့ဗုဒ္ဓါ၊ အင်္ဂါမှာ မိန်မှတ်တယ်၊ သမသတ်ဂြိုဟ်မင်းဇီဝါ။ ။စင်နက္ခတ်ဒွါဒွါ

ဝယ်၊ ပါဒိကောပိုယွန်းလို့၊ ဗိဇနာစွန်း ဆဲသုံးတန်၊ ယင်းဇာတိမှန်။ ။ရွှေလင်း
သူစိန်ပန်ငယ်၊ ကဝိန်ဉာဏ်ထူးပေလိမ့်လေး။

ဤကဲ့သို့ ဘွားဇာတာများကို ရေးသားလျှောက်ပြီးလျှင် မန်လည်ဆရာတော်
၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ကြည်နူးနှစ်သက်လှသဖြင့် ခင်မမင်းဝန် မိုင်းခိုင်းမြို့စား
ပိဋကတ်တော်အုပ် ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာမင်း မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယျသူအမတ်
ကြီးသည် ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာအဖြစ်ဖြင့် ဆည်းကပ်ဝပ်တွား လျှောက်
ထားလေသတည်း။

ပညာဝိမံသနကထာ ပြီး၏။

ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ရပုံ

“ပညာဝိမံသနကထာ” ဟူသော အမည်အားလျော်စွာ ပညာစမ်းပြဿနာ
တို့ကိုလည်း သင့်လျော်ရာ ထည့်လိုက်ပါဦးအံ့။

မော်လမြို့ စာရေးကြီးဦးဘိုးမောင် လျှောက်ထားသောပုစ္ဆာ—

ပလ္လိသာထွန်းတော့တယ်၊ မြဝန်းငယ်ရွှေမုံ၊ ငွေပဒုံ ချပ်ရုံဆင့်သည့်နှယ်၊
ဆယ်ချောင်းစုံလက်မို့တင့်၊ နားသင့်လျှောက်ဆို။ ။ဂဟဋ္ဌာမှာ၊ ပဉ္စာသီလး
အာဒါနဝယ်၊ ကာလဝတ္တမာန်၊ ပေါင်းယူကာခံတော့၊ ငါးတန်တိစေတနာတွင်၊
ကောသာအမှန်ဖြစ်သည်ဟု၊ ဋ္ဌကထာဆရာလှစ်၊ ကျမ်းအဆစ်ကို။ ။သည်
အရာဝယ်၊ ရူပါဒိကုန်၊ ခြောက်အာရုံတွင်၊ ခါကြုံပိုက်ယူ၊ သင်းဘယ်ကိုမူရုံ
သာ၊ ငါးဆူတိစေတနာတွင်၊ ဘယ်စေတနာကေနံဖြစ်သည်ဟု၊ သနစ်ကုန်မှန်
မသိနိုင်ဘူ၊ ဝိရတိ သည်အလိုမှာ၊ ရွှေသဂြိုဟ်စာအထွက်ကယ်နှင့်၊ ထွေးရှက်
ပြေကပ်။ ။တွေးယူရောင်ငယ်၊ မြူမှောင်မိစ္ဆာ၊ မကင်းရာရှင့်၊ ဋီကာမတွေ့၊
ဉာဏ်မဟေ့မို့၊ ကြံလေ့ဥသံ၊ နည်းမကုန်ဘူး၊ သုံးဘုံအဏ္ဍဝါ၊ ထဲနက်စွာမှာ၊
ခဲခက်ရာမေ့၊ ညာသပြေမှာ၊ ဖြာသရေမြူး၊ မာလိန်မူးဖျော့၊ ကျေးဇူးဉာဏ်နီ၊
ဝရဇိန်ကို၊ လှတ်ချိန်ချင့်မြော်၊ ယုဂ်အာဂုံဘော်၍သာ၊ လှော်ကဏ္ဍသိဂီကို၊
ဉာဏ်အဆီနည်းစုံညစ်၍၊ လှစ်ပထေရ်မြတ်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၄၄-ခု၊ တော်သလင်းလဆန်း ၄-ရက်နေ့ မော်လမြို့စာရေး
မောင်ဘိုးမောင်က ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ အထွက် တချက်တည်း ပဉ္စသီလယူ
သည်တွင် “ကေဠိ သမာဒိယတော ကောဝ ဝိရတိ ကောဝစေတနာ” ၏အရ
ဂီတလက္ခဏာ ဘွဲ့စီကာဖြင့် ပုစ္ဆာစောဒကပြုသည်ကို မန်လည်မြို့မ ဌာနသာ

ဆုံး မင်းကုန်းရပ်ကြီး အနီးသာမန် ပြုဗ္ဗာဌာန်ဝယ် နက်သန်ပထဗျာ
 ဝေါဟာသမိုက် ကျောင်းကြီးတိုက်၌ ယာပိုထ်လေးဝ မွေ့လျော်မျှ
 လျက် ဘဒ္ဒန္တဇဝန နာမထူးလည် မဟာထေရ်သည် အရပ်ရပ်သော ပါဠိ
 အဋ္ဌကထာ ဋီကာဂန္ထန္တရ သုတဗုဒ္ဓိ ကဝိကေသရိန် ရှေးသူခမိန်ဆရာမြတ်တို့၏
 ဆုံးဖြတ်သော အယူမှန်တို့နှင့် မလွန်မဆန် မပြန်မကျယ် သိမှတ်လွယ်အောင်
 ပရိယာယ်တဉာဏ်တိုး၍ အဖြေချိုးတေးထပ်ကလေး ရေးဆိုလိုက်သတည်း။

ကျယ်မဘွဲ့ပြီဘူ၊ ရှယ်တဲတဲဖြတ်မညာ၊ နယ်ခဲသည့်ပြဿနာငယ်၊ ကပ်စရာ
 ရှာသေး။ ။ ပစ္စုပ္ပန်နာဂတလို့၊ သမာဒါနဖြစ်ရာ၊ ထိုထိုမျှဋ္ဌကထာ၊ ရွှေ
 ဋီကာကျမ်းတွေကရေး။ ။ ဝတ္တမာန်ရုံးစည်းလို့၊ တလုံးတည်းအညီ၊ ယူအပ်
 သည့်ဝိရတီငယ်၊ ဘယ်နှစ်လီရှိသေး။ ။ ယူတတ်သည့်စေတနာ၊ ကောပင်
 မှန်မဝေးသာပ၊ ဉာဏ်အတေးရှုမြင်။ ။ နောင်ကြဉ်ကာ နာဂတမှာဖြင့်၊ ငါး
 ကိစ္စတပ်မြဲပါပင်။ ။ ခံယူသည့်စိတ်မှာပင်၊ ပါဝင်မည်ကြံအဆနှင့်၊ သံသယ
 အာဘော်ပါ၊ မေးတဲပုစ္ဆာ။ ။ မရွံ့အုံးပါနှင့်၊ တဲဆုံးပ သည်ဝိသဇ္ဇနာငယ်၊
 နောက်ဋီကာချိန်ကြီးတဲလေး။ ။ တကဲဘုန်းပါကဘဲ၊ နဲ့အုံးမလား သည်ပြဿ
 နာငယ်၊ ကျောက်နီလာစိန်ကြီးကဲ့လေး။

အာဂုံဉာပက သာဓကယုတ္တိဟာရကား— ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-
 သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” စသည်ဖြင့် အသီးအသီး ခံယူသောအခါ ပစ္စုပ္ပန်
 ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော သင်္ခါရအာရုံ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုကို အာရုံပြု၍ ပါဏာတိ-
 ပါတ ဒုဿီလစေတနာတည်းဟူသော ဝိရမိတဗ္ဗကိုကြဉ်သဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တ
 သမာဒါနဝိရတီစသည်ကို ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ပင် ရကောင်း၏။ နောက်နောက်
 အခါ ကြဉ်လတ္တံ့သော သမာဒါနဝိရတီတို့ကိုကား အနာဂတ်ကာလ၌ ရ၏။
 သို့ဖြစ်၍ သမာဒါနဝိရတီကို ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ် ကာလ ၂-ပါး၌ဖြစ်ရာ၏
 ဟူသတည်း။

ထို့ကြောင့် “သမ္မာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ ပန သိက္ခာပဒသမာဒါနေ စ ဥတ္တရိံ စ
 အတ္တနော ဇီဝိတံပိ ပရိစ္စဇိတော အဝိတိက္ကမန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝိရတိ သမာဒါန-
 ဝိရတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟု အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ၊ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၊
 မဏိမဇ္ဈဋီကာစသည်တို့ မိန့်ကြကုန်သတည်း။

ထိုပါဠိတို့တွင် သိက္ခာပဒသမာဒါနေ စ-ဟူသောပါဠိဖြင့် သမာဒါနဝိရတီ
 တို့၏ဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ကာလကိုပြ၊ ဥတ္တရိံ စ-ဟူသောပါဠိဖြင့် အနာဂတ်ကာလ
 ကိုပြ၊ ပဉ္စသီလံ သမာဒိယာမိ” ဟု တပေါင်းတည်းခံရာ ခံယူတတ်သော
 သမာဒါန မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝိရတီကိုမရအပ်၊ အာရုံဖြစ်သော

အနာဂတ်ကာလ၌ဖြစ်လတ္တံ့ သော သမာဒါနဝိရတီကိုသာလျှင်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဝိရတီသည် တခုသာ၊ သမာဒါနစေတနာလည်း တခုသာ။ ထို့ကြောင့် “ကေဇ္ဈံ သမာဒိယတော ကောဝ ဝိရတီ ကောဝ စေတနာ” ဟု ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာမိန့်သတည်း။

ထိုသမာဒါနပြုအပ်ပြီးသော ဝိရတီသည်၎င်း၊ စေတနာသည်၎င်း နောက် နောက်သော ပါဏာတိပါတစသည်ကို ကြဉ်သောအခါ ပါဏာတိပါတ ဝိရမဏ ကိစ္စစသောအားဖြင့် ငါးပါးပင်ဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် “ကိစ္စဝသေန ပနေတာသံ ပဉ္စဝိတ္ထံ ပညာပိယတံ” ဟု မိန့်ပြန်သတည်း။

အသီးအသီး ခံယူရာ၌ကား ခံယူစဉ်လည်း ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုကို အာရုံပြု ရသောကြောင့် အသီးအသီး ငါးပါးသော သမာဒါနဝိရတီတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်— “ပစ္စေကံ သမာဒိယတော ပဉ္စေဝ ဝိရတီယော ပဉ္စေဝ စေတ- နာ” ဟု ဝိသေသဝါကျကို မိန့်သတည်း။

ထူးကြောင်း အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား— တပေါင်းတည်းခံယူရာ ဝီတိက္ကမိ- တဗ္ဗဝတ္ထုကို အာရုံမပြု၊ ဝိရတီကိုသာ အာရုံပြု၏။ အသီးအသီး ခံယူရာကား ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထု ကိုလည်း အာရုံပြု၏၊ ဝိရတီကိုလည်း အာရုံပြု၏။ ဤသို့တည်း။

ကေဇ္ဈံ သမာဒိယတော ပဉ္စဂံသမန္နာဂတံ သီလံ သမာဒိယာမိတီ ဝါ ပဉ္စသီ- လံ သမာဒိယာမိတီ ဝါ ကေတော ဟုတော သမုပါဒါယံ ကတော သမာဒါနဝသေန သမာဒါတဗ္ဗာ အာရမ္မဏဘူတာ ပဉ္စသီလသင်္ခါတာ ဝိရတီကောဝ တဒါရမ္မဏိကာ သမာဒါနစေတနာပိ ကော ဝါတိ ယောဇနာ။ တာယ ပန ဝိရတီယာ တာယ စ စေတနာယ အနာဂတေ ဥပ္ပတ္တိက္ခဏေ ပါဏာတိပါတာဒိဝိရမဏကိစ္စဝသ- နတျာဒိ ပစ္စေကံ ပါဠိယေက္ကံ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိ- ယာမိတီ အာဒိနာ သမာဒါနဝသေန ပဝတ္တာ သမာဒါနဝိရတီယော ပဉ္စေဝ သမာဒါနစေတနာပိ ပဉ္စေဝ အယံ ကေဇ္ဈသမာဒါနပစ္စေကသမာဒါနာနံ ဝိသေသောတိ ယောဇနာ။ ကေဇ္ဈံ ဟိ သမာဒါနေ ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထု အနာလမ္မဏံ ဝိရတီယေဝ အာလမ္မဏံ ဟောတိ၊ ပစ္စေကံ ပန သမာဒါနေ ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုပိ အာလမ္မဏံ ဟောတိ၊ ဝိရတီပီတိ အဓိပ္ပါယောတိ။

ဤကား ၎င်းအဋ္ဌကထာပါဌ်တို့ကို ယောဇနာလိုက်ခြင်းတည်း။

ဓကားထာပြေဆိုချက်-၁

စာဟောဆရာကြီး ဦးတိုး အခြားကဆောင်ယူခဲ့၍ လျှောက်ထားသော ပုစ္ဆာ—

ဆာမခွဲပြီဘူ၊ စာဘွဲ့ငယ်ပြေရုံ။ ။ရနံ့ငယ်အံသာ၊ တပင်မှာလည်း၊
အညှာလေးခု၊ မြေမှာစု၍၊ ဥတုတိုင်းမှီ၊ ဒေါင်းရောင်ချီသည်၊ ရာသီမလင့်၊
မီးမှာပွင့်၍၊ ဉာဏ်ဖြင့်တေးယူ၊ သပြေထွန်းသံညှိ၊ ကျွန်းဇမ္ဗူမှာ၊ လူမည်ကာ
မပန်ရလေဘူ၊ ထူးလှအကုံ။ ။ထက်မာငယ်၊ အောင်ချစ်ပြည်မ၊ အစိုးရ
သည့်၊ သုံးရွာတန်ဆောင်၊ မိတေးနောင်တို့၊ ယခေါင်နတ်လူ၊ ပန်ဆင်တော်
မမြဲပ၊ ကြူအထုံကို၊ တပုံဉာဏ်ကူးနှင့်၊ ပြေပါမှ။ ။ပန်းအမည်မှာ၊ ထူးလည်
သာစ၊ ငွေသားဆဒ္ဒန်၊ ဆင့်ထိပ်ယံမှာ၊ နံနဂါးနှင့်၊ မောက်ဖျားခွေချ၊
ဝတ်ပန်းပြု၍၊ လိုက်ရမျိုးဆွေ၊ ရေနတ်နေတို့၊ မြေညီလာစုံ၊ သင့်ထိပ်ရုံမှာ၊
သုညပေါ်ဆင့်၊ တချောင်းခြေမှာ၊ ရွှေတပွင့်နှင့်၊ ရာမင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ ဆင့်ဥက္ကေောင်း
မှာ၊ နှာမောင်းတပ်၍၊ ပန်းမြတ်ကယ်ကြည်စွာ၊ နောင်သိသူရှာကြရော၊
နန်းဉာဏ်မြင့်ကျန်ယုံငယ်၊ စိတ်အာရုံဉာဏ်စက်သွားနှင့်၊ စဉ်းစားပါကြ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ—

ညှာမခွဲပြီဘူ၊ စာရွဲ့နယ်ကြူးလို့၊ တယ်လူးဉာဏ်မာန်လုပ်တဲ့၊ သည်
ပုစ္ဆာ။ ။တကဲ့အယောင်၊ အရွဲ့ငယ်ဆောင်၊ မြောက်တောင်ညှာကြေ၊
နောက်နောင်ခါမေ့ရော့မယ်၊ စာလေလွင့်လမ်းတာရှည်၊ မန်းညှာပြည်မြောက်
ခွင်တိုင်းဆီက၊ ကရိုဏ်းငယ်ဉာဏ်စွယ်စုံနှင့်၊ သိလွယ်ရုံပြေပါလိမ့်မယ်၊ နားစိမ့်
စိမ့်နာ။ ။ဆဒ္ဒန်မှာမှ၊ ဝကိုသာယူလို့မို့၊ နမူအမှန်၊ နဂါးနံဘဲ၊ ထက်ယံ
မောက်ဖျား၊ အချထားမှ၊ နှစ်ပါးငယ်ဝိသဇ္ဇနီ၊ ဝတ်ပန်းသာပြီရော့ပ၊ ပလီ
ရာမှာ၊ သည်စာသွားကို၊ များအသိ။ ။ရေနတ်နငယ်၊ သိစလွယ်ပ၊ ထိပ်
ဝယ်သုည၊ လုံးကြီးပြလို့၊ အောက်ကတချောင်း၊ ငင်တုံရှောင်းမှ၊ ၎င်း
အောက်ဝယ်၊ ရွှေတပွင့်ခြယ်သည်မှာ၊ ဆွယ်အောက်မြစ်ပင်၊ ဝကိုဆင်တည့်၊
ထိုတိုင်မောင်းတပ်၊ တံခွန်သတ်သတဲ့၊ ပေါင်းဘတ်၍ဆို၊ မြတ်ဘုန်းမို့တို့၊
မာရ်ဖြိုမည့်ရက်ခါဝယ်၊ မယ်သူဇာ သနာပို့တယ်၊ နွားနှိပ်၊ ဘော်ဘိ။

စကားထာဖြေဆိုချက်-၂

ဘုရားတပည့်တော် ဒကာမောင်ဘိုးရှုံ ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ဝံ့ပါသည် ဆရာတော်သခင် အရှင်သူတော်မြတ်ဘုရား။

အကြောင်းမှာ ဘုရားတပည့်တော်သည် အောက်ကပါရှိသော အဖြေ ခံလေးချိုးပုစ္ဆာကို ရရှိပါ၍ ဝင်စားကြည့်ရှုပါသော်လည်း မသိမမြင် မထင်မရှား မနွဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရုံမို့ ၎င်းပုစ္ဆာ၏အဖြေ ရေးသူအမည်နှင့်တကွ သိသာထင်ရှားအောင် ဘုရားတပည့်တော် မောင်ဘိုးရှုံသို့ သနားတော်မူပါမည့် အကြောင်း ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ဝံ့ပါသည် ဆရာတော်သခင် အရှင်သူတော်မြတ်ဘုရား။

လေးချိုးပုစ္ဆာ—

ဉာဏ်ကဝိငယ်နှင့်၊ ပဏ္ဍိဂုဏ်မြောက်သည်၊ မှန်သောက်ဆင်။ ။မေရုငယ်ချက်ချာ၊ အခက်ကယ်ဖြာသည်၊ ၄-မြှာဒီပ၊ သိခရသို့၊ ညီမျှသဏ္ဍာန်၊ တူဘက်သာဘန်ခဲ၍၊ ရှုပကွန်ဆပုဂ္ဂိုလ်ငယ်၊ ဟနုတ်ချို ကြူမအိန်သော်လဲ၊ သူမိန်သည် ထင်သဘောငယ်နှင့်၊ စော၍ဘဝင်။ ။မူအခြေငယ်၊ သူဝေခဲလျှင်၊ သေပြီးရှင်လို့၊ ဌီဘင်ဆက်ဆံ၊ ဇီဝိတံကို၊ အမှန်ပြတ်ချေ၊ သွားရပ်စေ၍၊ ရှစ်ထေ့ယုဂ၊ သောဠသဟု၊ ပုဂ္ဂလနွယ်၊ ဝဲလှည့်ခါ လယ်ရတော့၊ မဘွယ်အင်ငယ်၊ ဘယ်ဝင်ဘယ်သျှမ်းကညွန်းလေသိ။ ။သွားစေပုဂ္ဂလ၊ ဗဝီသလဲ၊ ပထမလမ်းစွန်၊ စခန်းသာလွန်သော့ခါ၊ မြန်းကွန်ကြွနေရုံဝယ်၊ ဇေယျခုံနိဗ္ဗာန်ပုံကိုဖြင့်၊ နှံ့ကြပေ၏။

အမည်မှာ၊ ကြည်သရာနံအစတွင်မှ၊ အန္တဇာကပ်လို့၊ သာမှတ်ပါကြ။ ။ သဘောငယ်ယဉ်၊ မဩမှာငယဉ်လို့၊ စလုံးတွင်ဆွယ်တဲဥဟာမို့၊ ရေးသူနာမ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ—

မှန်အသိသာပ၊ ပဏ္ဍိတွင်ကေသရိန်မို့၊ ရွယ်ချိန်ရာ ညှာမထောက်ပါဘူ၊ မှန်သောက်ကယ်ဆင်ပြောင်ကိုမှ၊ ယင်ကောင်လိုသူမခန့်ပါတဲ့၊ ဂူနန်းရှင်။ ။ မေရုငယ်ဒီပ၊ တူညီရှာသည်၊ ပလီစွာဘိ၊ များအသိမို့၊ ဝိတ္တိဝိတ္တာ၊ မခွဲပါဘူ၊ မှန်ထုအဟုတ်၊ ပြန်ကာထုတ်လိုက်လျှင်၊ သမုတ်ကယ်မထိန်၊ နတ်မှာမဖြစ်၊ အရပ်မှာပစ်ကြသည်၊ ပဆစ်အိမ်ဘဲ၊ တကြိမ်ဆက်ပြန်၊ တူဘက်ဖန်၍၊ ရှုပကွန်ဆပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ ပြထုတ်ဆိုတညာဏ်လှစ်သော်လဲ၊ လက်ပျစ်ကယ် မြောက်ချိန်သုံးပါတဲ့၊ ခြောက်လုံးကြောသည်သဘောကို၊ စောတော့အမြင်။ ။အကုန်မှောက်က၊ ခြောက်တဲထုံးစံ၊ အကုန်လန်မှာ၊ ဗာရာခေါ်ငြား၊ ဆဲနှစ်သွား၍၊

ငါးပွင့်အစိတ်၊ တပွင့်ရိပ်က၊ ဆယ်ကွက်ချလို့၊ သူကစီရင်၊ သေပြီးလျှင်ရှင်မြဲပ၊
 ငွီလျှင်ပညတ်၊ ကွက်တိုင်းရပ်သနှင့်၊ နောက်ထပ်သေရ၊ ဘင်ဏေသို့၊ ဇီဝပြတ်ကြေ၊
 မသွားငယ်နေရာ၊ ရှစ်ထေ့နှစ်စုံ၊ ဆဲခြောက်ပုံကား၊ အာဂုံဆတ်ဆတ်၊ ပိုကောင်
 ပင်မှတ်လေတော့၊ ပတ်ပတ်ကယ်မတည်၊ အကောင်နှယ်လည်ကတဲ၊ သည်ဖြစ်
 အင်ကို၊ ဘယ်ကိုးဝင်သုံးပုံကျမ်းတွင်မှ၊ စမ်းမရှိ။ ။ သုတ်ဝိနည်းပါ၊ ဘိဓမ္မာကာ
 ငါးရာနိပါတ်၊ ဇာတ်ရာဇဝင်၊ မဟာဝင်တွင်၊ တွေးထင်ကုန်ငြား၊ မယုံမှားရာဘူ၊
 သွားပိုဆဲခြောက်၊ စေကြွေးခြောက်နှင့်၊ မဘောက်ကယ်သည်ပ၊ ဗာဝိသတို့၊
 ပထမစဆုံး၊ ပေါင်းရုံးကွက်စီ၊ ဗျည်းသတ္တာချီလို့မို့၊ ကုန်အညီ စုံစီစေ့သော့ခါ၊
 မရွေ့ပြီ အလယ်ကွက်မှာလ၊ ဇယ်အကုန် စုပုံလျက်ကယ်နှင့်၊ တလက်တွင်တကြိမ်
 ငြိမ်းသာကြောင့်၊ ပွဲသိမ်းကို ရွှေနေရုံ၌၊ ဇေယခုံ နိဗ္ဗာန်နှံ့တယ်လို့၊ စွဲမှတ်ကုန်ဘိ။
 (၄-ချီးရိုး။)

ကြွက်မင်းနံပဉ္စမ၊ အာဒိဗယင်းအနေ၊ ပုဗ္ဗမ ခွင်းလေ၊ သရာသရေချေပြီး၊
 ကစွည်းသခင်နှုတ်မသွေအောင်၊ သုတ်နယေ ကပ်တော့ရုပ်ပြီး။ ။ အာဒိဗမှာ ဦး
 လာမှ၊ မူးသာကီဝင်ထီး။ ။ ထူးပါရမီရှင်ကြီးမို့၊ အံ့ချီးဘွဲ့ဉာဏ်မဟိန်၊ ၄-ကျွန်း
 ငယ်ဒီပါထက်၊ သူရိယာရောင်သဟင်လိုဘဲ၊ မှောင်မကပ် လင်းလို့သာထိန်။ ။
 ဇာနည်နတ်ဘုန်းရှိန်ငယ်၊ နှုန်းမချိန်ဘယ်ခန့်မှ၊ ကွယ်အံ့ထင်နိုင်ဘောင်၊ ထွန်းတဲ့
 ဂုဏ်ရောင်။ ။ ဆို့လာဝိုင်းတဲ့၊ ညို မိုင်းမှောင်ကို၊ သို့တိုင်းကုန်အောင် ထွန်းမြဲနေ
 ကဲ့လေး။ (တေးထပ်။)

ဂြိုဟ်ဇီဝိပဉ္စမက်၊ နထက်၌အလံထူ၊ လတဆူထိန်ပ။ ။ ညပေါ်မှာ တံခွန်၊
 စိုက်ပါလို့၊ ရွှေတိုက်ဝင်ညာမြေတိုင်းပါဘဲ၊ သမိုင်းငယ်စည်မကွာနှင့်၊ မင်္ဂလာသာ
 ပျိုနုတယ်၊ ရေးသူဌာန။ (ဒွေးချီး။)

ဓကားထာမြေဆိုချက်-၃

ဒကာတယောက် လာရောက်လျှောက်ထားသော ပုစ္ဆာ—

စက္ခုမြေသောတနှင့်၊ သာနလည်းမမြင်၊ စွယ်တချောင်း ဟန်ဆင်သည်၊
 မုခတွင်မမြဲ။ ။ မသွားတတ် မလှမ်းနိုင်သည်၊ တံကျင်ပြိုင်လျှိုနှက်လို့စွဲ။ ။
 ဒေါသစိတ် ဆိတ်မပါတယ်၊ အိပ်ရာက ထဘဲ။ ။ မြေပြင်မှာ မှောက်လဲလို့၊ ဘယ်
 နှစ်ပဲကြာကြာ။ ။ ခန္တီစတရားကို၊ ထောက်ထားလို့ သည်းခံတော့သာ။ ။
 ဘုံသုံးပါးအရသာကို၊ မစားရှာပယ်ပစ်လို့၊ မာန်ယစ်တဲ့ကိလေသာ၊ ဝေးက
 ရှောင်ခွါ။ ။ အဝိည-သဝိညာငယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သာ ရွေးပါတော့လေး။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ—

ပုစ္ဆာတော်ပြုချက်ဖြင့်၊ တုဘက်ခွင့်မပြင်၊ လူ့သက်ရှိ ခဲ့အသွင်ကို၊ ချဲ့ထွင်လို့ တင်စား။ ။ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကိုနှောင်သည်၊ မှတ်ထင်ယောင် မေးချက်က များ။ ။စွယ်တချောင်းမြေလေသည်၊ ကျည်ပေ့ ပေတကား။ ။မရွှေစေ လှုပ် ရှားအောင်ပါ၊ ဂလန်ခါးတံကျင်လျှိုနှက်ခါ၊ မြေပေါ်ထက်မှာ။ ။လဲမှောက်ရက် အမြဲပါပင်၊ ဆန်စပါးပုံအယင်ကို၊ သူထံတွင် ပစ်ကာထားသော်လဲ၊ သစ်သားမို့ သူခမျာ၊မစားတတ်ရှာ။ ။လူတွေဘိုင်း နင်းချက်နာသည်၊ ခန္တီဝါ ဆန်မောင်းတဲ့ လေး။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး တနည်းဖြေတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ—

ဣန္ဒြေဝိညာဉ်မဲ့၊ စွယ်ရှည်တဲ့ သတ္တဝါ၊ သုတ်ဝိနည်းဘိဓမ္မာဝယ်၊ မရှိရှာ လေတောင်း။ ။ကျမ်းဂန်နှင့် ကွာတော်မူတယ်၊ များရှာသူထောင်းနေကြ မောင်း။ ။မြဲမတပ် ကျည်ပေ့ငယ်မှု၊ သူ့အစွယ်တချောင်း။ ။ဘယ်ဘယ်ညာပြန် မပြောင်းအောင်ပါ၊ နံတောင်းက ညှပ်နှစ်တိုင်ဟာ။ ။တံကျင်လျှိုအပြိုင်စိုက် တယ်၊ ထားမြေဦးမှောက်လို့ပင်သာ။ ။နင်းသမျှ သူခံရှာတယ်၊ ခန္တီဝါအလားသို့၊ သစ်သားမို့ ဘယ်အစကို၊ စားလို့မမျှ။ ။ဋ္ဌကလင်္ဂပင်ပါကဘဲ၊ ခုတတ်တဲ့မင့်ဘအေ လို၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ရကောင်းလိမ့်လေး။

ပုဂ္ဂလဘောဒ ဝိသဇ္ဇနာ

၁၂၆၇-ခု၊ တပေါင်းလဆုတ် ၉ ရက်နေ့ မိုးကုတ်မြို့ ဈေးရပ်နေ ကျောင်းဆရာ ကိုစီ လျှောက်ထားချက် ပုစ္ဆာ—

- (၁) သုံးဖြာလောက၊ ခေတ်ကြံနှင့်၊ ဘဝသုံးဘုံ၊ လမ်းမဆုံ၍၊ မကြုံရသော်၊ ဘယ်ရပ်ခေါ်လိမ့်၊ စံပျော်စရာ၊ ဤရပ်သာ၌၊ အဘာဝလား၊ ဘာဝအားဖြင့်၊ ခွဲခြားဝေဘန်၊ အကြောင်းပြန်သည်။ ။လျင်မြန်သိချင်ပါလို၍။
- (၂) သင့်ကြောင်းညွှန်ရှာ၊ မွှေးပြန့်ပါလော့၊ ကာမာပရိ၊ ရှစ်ဆယ်ထိဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မွှေးသော်၊ တွက်ရေဘယ်မျှ၊ မသိရရှင့်၊ သတ္တကာမာ၊ ထိုရပ်ရှာ၌၊ ပုဂ္ဂလဘောဒ၊ ဝဏန်းချ၍၊ ညွှန်ပြအမြန်၊ အမြင်သန်သည်။ ။ပညာဏ်ရှိရှင်စာဆို၍။
- (၃) ဆင့်လောင်းမှန်ရာ၊ ရွေးသန့်ပါလော့၊ မြတ်စွာစောနတ်၊ ပဋိပတ်ကို၊ မပြတ်ဖြည့်လောင်း၊ ဘယ်အကြောင်းဟု၊ ကောင်းကောင်းမမြင်၊ ဉာဏ်မတွင်ခဲ့၊

ချစ်ရှင်ဘဂဝါ၊ စောသတ္တာသည်၊ ကုသလာ ကုသလ၊ ဇဟံဗြ၈်၊ နှစ်ခွန်တန်၊
နှစ်စွန်းမှန်သည်။ ။ဆင်ပန်သိမြင်ရှာလို၍။

၁၂၆၇-ခု၊ တပေါင်းလဆုတ် ၉-ရက်နေ့ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြေဆိုတော်
မူသော ဝိသဇ္ဇနာ-

(၁) တြိခေတ္တ၊ တိလောက၌၊ ဘဝသုံးထပ်၊ လမ်းမစပ်သော်၊ ထိုရုပ်သိရှိ၊
တုမရှိကား၊ ဝိသင်္ခတ၊ မြေချမ်းကြည်၊ မဂ်လမ်းတည်လျက်၊ တိမ်းဖည်မဘောက်၊
ဖြောင့်စွာရောက်သား၊ ကင်းပျောက်ဇာတိ၊ မရှိဇရာ၊ မလာသေမင်း၊ အခေါင်
ချင်းအောင်၊ ငြိမ်းခြင်းအလွန်၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်တည့်၊ မှတ်ရန်သေချာ၊ ထိုရုပ်သာ
ကား၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်၊ ကြွင်းမဲ့ချုပ်၍၊ သမုပ္ပါဒ်စက်၊ ပျက်ခဲလုံးလုံး၊ ဒုက္ခတုံးရှင့်၊
ကုန်ဆုံးမရှိ၊ သို့ဖြစ်ဘိကြောင့်၊ သန္တိလက္ခဏ၊ အသီးရ၏၊ အဘာဝလော၊
ဘာဝလောဟု၊ သဘောဒွိဓာ၊ မရှိရာခဲ၊ မီးမှာပူခြင်း၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်။ ။
ရှိခြင်းပမာ ထင်၏သို့။

(၂) ဉာဏ်ဖြင့်ဘော့ကာ၊ သင့်ကြောင်းရှာသော်၊ ကာမရူပ၊ အရူပဟု၊
လောကသုံးစုံ၊ ဘုံသုံးဆဲတစ်၊ ဘဝခေတ်၌၊ စင်စစ်အဟုတ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကိုး၊ ဝိပါက်
မျိုးကို၊ ကြဉ်ရိုးသီတိ၊ ဝီထိမဆိတ်၊ ရှုဆယ်စိတ်ဖြင့်၊ အဟိတ်ဒုသု၊ ဒွိတိစုဟု၊
ပုထုလေးဖြာ၊ အရိယာရှင်ပါး၊ ဇာတ်အားဆဲ နှစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်စစ်၍၊ တလှစ်မသွေ၊
ဘုံရှိဘော့သော်၊ တွက်ရေမုချ၊ သိစရအောင်၊ ပုဂ္ဂလဘောဒ၊ ဂဏန်းပြပိမ့်၊ ကျမ်းမှ
မကျယ်၊ မှတ်သိလွယ်လော၊ အပါယ်လေးလီ၊ ဒုတစ်စီနှင့်၊ ထို့ပြီတမူ၊ လူ
မဟာရာဇ်၊ ဒုကိုပစ်၍၊ ဆဲတစ်စီရ၊ ဒေဝငါးသွယ်၊ ဒုသုပယ်လျက်၊ ဆယ်စီအမှန်၊
ပဌမဈာန်က၊ စတုတ္ထရုပ်၊ ဝေဟပ်ဘုံထိ၊ တိနှင့်ရိယာ၊ ကိုးစီသာတည်း၊
သဒ္ဓါငါးဘုံ၊ မှတ်ယုံယူကြ၊ နာဂံဖလဌ၊ အရဟတ်မဂ်ဖိုလ်၊ သုံးစီခိုရှင့်၊ ထက်ကို
တရေး၊ လေးအရူပ၊ ပဌမ မဂ္ဂဌာန်၊ ချီချီရှစ်စီ၊ အသညီ၌၊ ဧကိသုဟိတ်၊
ပေါင်းကြိတ်တွက်ဆို၊ ဂဏန်းကြိုသော်၊ ပုဂ္ဂိုလ်အပြား၊ ဝါကရားသည်။ ။
ထင်ရှားသိလေ မြင်၏သို့။

(၃) မှန်ရာဆင့်လောင်း၊ ရွေးချယ်ရှောင်းပိမ့်၊ မြတ်ပေါင်းစောထွတ်၊
ပဋိပတ်ဖြင့်၊ အရဟဖိုလ် နောက်၊ ဖြစ်ရောက်သမျှ၊ ဇောကိစ္စကား၊ ဗျာက
တသာ၊ မသင်္ကာနှင့်၊ ကုသလာ ကုသလံ၊ မဆက်ဆံဘဲ၊ ဇဟံစင်စစ်၊ ဖြစ်၏
မှန်စွာ၊ နိရာနုသယ၊ သန္တာနကြောင့်၊ ကရဏမတ္တံ၊ ကရဏံဟု၊ မိန့်သံ
သာယာ၊ ဝိဂ္ဂိုဟ်လာဖြင့်၊ ကြိယာမတ္တ၊ သဘာဝတည့်၊ နှစ်စမညွှန်း၊ နှစ်
စွန်း မထွက်၊ တချက်သာမျှ၊ ဧကန္တသည်။ ။ထွန်းပလနေ သွင်၏သို့။

မင်္ဂလာပုစ္ဆာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဘုရားတပည့်တော် ကသာမြို့မ မြောက်ရပ်နေ ကျောင်းဒကာ မောင်ဘိုး၊ မောင်စင်း၊ မောင်စံရတို့ ခြေတော်ဦးခိုက် ရှိခိုး နားတော်လျှောက်ပါသည် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

အဋ္ဌတိံ သ မင်္ဂလာတရားတော်မြတ်တွင် “အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ” စသော ဂါထာဝယ် “အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ” ဟု ဟောတော်မူလျှင် ပြီးကောင်းပြီးလျှက် အဘယ်ကြောင့် “မဒ္ဒပါနာ စ သံယမော” ဟူသော ဒုတိယ ပဒကို ထပ်၍ ဟောပြန်သည်၊ ပါပါ-ဟူသော ပဌမ အပါဒါန်ပုဒ်၏ အရသည် အဘယ်ကို ယူရမည်၊ အာရတီ၊ ဝိရတီ ဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့၏ အာရမနာကာရ၊ ဝိရမနာ ကာရတို့သည် မည်ကဲ့သို့ ကွဲပြားကြသည်၊ အာရတီသီလ၏အရ တရားကိုယ် အဘယ်ကို ယူရမည်၊ ဝိရတီသီလ၏ အရ တရားကိုယ် အဘယ်ကို ယူရမည်၊ ၎င်း အာရတီ၊ ဝိရတီ သီလနှစ်ပါးတို့တွင် အဘယ် သီလသည် သာလွန်ထူး မြတ်သည်များကို အပါကဋ္ဌ လိနတ္ထအရာ ဖြစ်ပါ၍ ဒုပ္ပညာ ဒကာအများ တို့က ကွဲပြား ငြင်းခုံကြသော အတ္ထသင်္ကရ သံသယ တိမ်လွှာကို ဉာဏာဝုဇ- ဝဇီရ စက်သွားဖြင့် ပိုင်းခြား ပယ်ဖျက်တော်မူ၍ နောက်သားနောင်လာ ပညာနည်းပါးသည့် ဇာတိကုလပုတ္တ၊ အာစာရ ကုလပုတ္တ ၂-ပါးတို့အား သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မုချဆတ်ဆတ် မှတ်ယူပါရအောင် ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးမတိုက်ကျွေးတော် မူပါမည့် အကြောင်းကို ခြေတော်ဦးခိုက် ရှိခိုး နားတော် လျှောက်ပါသည် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၃-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၅-ရက်နေ့။

ကသာမြို့ မြောက်ရပ်နေ ဒကာမောင်ဘိုး၊ မောင်စင်း၊ မောင်စံရတို့- အဋ္ဌတိံ သ မင်္ဂလာတရားတော်မြတ်တွင် “အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ” စသော ဂါထာ ဝယ် အာရတီအရ၊ ဝိရတီအရ၊ ပါပါအရ၊ “မဒ္ဒပါနာ စ သံယမော” ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူသော အကြောင်းတို့ကို အသေအချာ သန္နိဋ္ဌာန်ကျ သိလို မှတ်လို၍ လျှောက်ထားကြသည် ဖြစ်၍ အသေအချာ အဋ္ဌကဏ္ဍ၊ ဋီကာ သံဝဏ္ဏနာကျမ်းတို့ ဘွင့်ပြမိန့်ဆိုတော်မူကုန်သည့်အတိုင်း မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ် ကျောင်းကြီးဆရာ မဟာထေရ်မြတ်ဖြစ်သော ငါသည် သေချာစွာ ရေးသား ထုတ်ပြလိုက်သတည်း။

“အာရတိ ဝိရတိ ပါပါ”ဟု ဟောတော်မူလျှင် ပြီးကောင်းပြီးလျှက် အဘယ်ကြောင့် “မဇ္ဇပါနာ စ သံယမော” ဟူသော ဒုတိယပဒကို ထပ်၍ ဟောတော်မူပြန်သည် ဟူသော သံသယ အာဘော်ပုဒ်နှင့်တကွ ပုစ္ဆာဝိမတိစ္ဆေဒနာ အားဖြင့် လျှောက်ထားအပ်သော ပဌမ, ဒုတိယ အရာမှာ—

ပါပါ-ဟူသော အပါဒါနပုဒ်၏ အရကို “ပါပါတိ အကုသလာ”ဟူ၍ ခုဒ္ဒက ပါဌ အဋ္ဌကထာ, သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ, ပရိတ်ကြီးဋီကာ မဟာမင်္ဂလ သုတ်အတွင်းတို့၌ ပဒဝဏ္ဏနာ ဘွင့်ပြကုန်သည်နှင့်အညီ အကုသိုလ်တရား ဟူ၍ မှတ်ယူရမည်။ ထို အကုသိုလ်တရားကိုလည်း—

“ပါပံ နာမ ယန္တံ ပါဏာတိပါတော ခေါ ဂဟပတိပုတ္တ ကမ္မကိ-
လေသော အဒိန္နာဒါနံ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရေ မုသာဝါဒေါတိ
ဝေံ ဝိတ္တာရေ တဗ္ဗံ။
ပါဏာတိပါတော အဒိန္နာဒါနံ၊ မုသာဝါဒေါ စ ဝုစ္စတိ။
ပရဒါရဂမနဉ္စ၊ နပ္ပသံသန္တိ ပဏ္ဍိတာတိ။
ဝေံဂါထာယ သင်္ဂဟိတံ၊ စတုဗ္ဗိဓံ အကုသလံ”-

ဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့ ပဒတ္ထဝဏ္ဏနာ ပြုတော်မူကြသည်ဖြစ်၍ ပါထေယျဝဂ် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ် ပါဠိတော်အတိုင်း ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ, မုသာဝါဒဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မကိလေသ အကုသိုလ်တရား လေးပါးကိုသာ ဂေါဗလီဗဒ္ဒနည်း, ပုညဉာဏ သမ္ဘာရနည်းတို့ဖြင့် မှတ်ယူရမည်။

“မဇ္ဇပါနာ စ သံယမော” အရကိုကား သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရ မဏိ သီလကို အဂဟိတဂ္ဂဟဏ ပါရိသေသနည်းတို့ဖြင့် မှတ်ယူရမည်။ “မဇ္ဇ-
ပါနာ သံယမော နာမ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိယာဝေတံ
အဓိဝစနံ”ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့မိန့်။ ။သို့ဖြစ်၍ “အာရတိ ဝိရတိ ပါပါ”ကို
ကမ္မကိလေသ ဓမ္မ ၄-ပါးတို့မှ ကာယဝစီ မနော ဒွါရ ၃-ပါး ကြည်အပ်သော
အဖြစ်ကို သီးခြား၍ သိစေတော်မူလိုသောကြောင့် ရှေးဦးစွာ မင်္ဂလာ
တရား တပါးပြု၍၎င်း, ပဉ္စသီလတို့တွင် မဟာသာဝဇ္ဇ ဖြစ်သောကြောင့်
သုရာပါနကံ အမှုကို မပြု ကြည်ဖဲ ခွါ၍ စောင့်ရှောက်ခြင်း မဇ္ဇပါန သံယမတရား
ကို မင်္ဂလာတပါးပြု၍၎င်း, ဓမ္မဝိဘာဂ ဒေသနာဝိဓာန အမှုတို့၌ အတုမရှိ
လိမ္မာတော်မူလှသော ဒေသနာဝိလာသပတ္တ ဓမ္မိဿရ ဓမ္မသာမိ ဖြစ်တော်
မူသော တရားမင်းဘုရားသည် တရားကို အစိုးရတော်မူသည့်အတိုင်း သတ္တဝါ
တို့၏ အလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာသယနှင့် လျော်စွာ ဒေသနာရွှေဉာဏ် ဝေဘန်ပိုင်းခြား

ပဉ္စသီ ၅-ပါးကို မင်္ဂလာ ၂-ပါးအဖြစ်ဖြင့် စင်စစ် စီရင် တန်ဆာဆင်၍ ဟော
တော်မူသည်ဟု မှတ်ရမည်။

“အာရတိ ဝိရတိ” ဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့၏ အာရမနာကာရ၊ ဝိရမနာကာရ
တို့သည် မည်ကဲ့သို့ ကွဲပြားကြသည် ဟူသော တတိယ လျှောက်ချက်မှာ “အာ-
ရတိတိ အာရမနံ” ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ ပဒဝဏ္ဏနာ ဖွင့်ပြမိန့်ဆိုတော်
မူကြသည်နှင့်အညီ အာရတိပုဒ်ကို ရှေးရှုကြည့်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော
အာရမနတ္ထ ဘာဝဝါစကပုဒ်ဟု မှတ်ရမည်။ “ဝိရတိတိ ဝိရမနံ” ဟူ၍ ၎င်းတို့
ဖွင့်ပြကုန်သည်နှင့်အညီ ဝိရတိပုဒ်ကို အထူးသဖြင့် ကြည့်ခြင်းအနက်ကို ဟော
သော ဝိရမနတ္ထ ဘာဝဝါစက ပုဒ်ဟု မှတ်ရမည်။ ရှေးရှုကြည့်ခြင်းဟူသော
အာရတိကိုလည်း “အာရတိ နာမ ပါပေ အာဒိနဝဒဿာဝိနော မနသာ ဝေ
အနဘိရတိ” ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပြုကုန်သည့်အတိုင်း
ကမ္မကိလေသ အကုသိုလ်တရား လေးပါး၌ အပြစ်ကိုရှုသောသူ၏ စိတ်ဖြင့်သာ
လျှင် မမေ့လျော့ခြင်း အတ္ထာကာရကို မှတ်ရမည်။ ဤသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ဝါ
ထိုအာရတိဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မနောကံကို မုချ အရ ပြတော်မူသည်။ ရှေးရှုကြည့်
ခြင်းဟူသည် အနဘိဇ္ဈာ၊ အဗျာပါဒ မနောကံဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။
ထို့ကြောင့် “ဧတေန မနောကမ္မံ ဒဿတိ” ဟု ပရိတ်ကြီးဋီကာ မိန့်သ
တည်း။

အထူးကြည့်ခြင်းဟူသည်ကိုကား “ဝိရတိ နာမ ကမ္မဒွါရဝသေန ကာယဝါစာ-
ဟိ ဝိရမနံ” ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပြုတော်မူကြသည်နှင့်လျော်
စွာ ကံဖြစ်ရာ ဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရတို့ဖြင့် ကြည့်ခြင်း အတ္ထာ
ကာရကို မှတ်ရမည်။ ဤသံဝဏ္ဏနာစကားဖြင့် ဝါ-ထိုဝိရတိဟူသော ပုဒ်ဖြင့်
ကာယကံ၊ ဝစီကံ ၂-ပါးကို မုချ အရ ပြတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် “ဧတေန
ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ ဒဿတိ” ဟူ၍ ၎င်းပရိတ်ကြီးဋီကာ မိန့်သတည်း။
ပါပါ၊ ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ မုသာဝါဒ ဟူသော
ကမ္မကိလေသ အကုသိုလ် တရား ၄-ပါးမှ။ အာရတိ၊ စိတ်ဖြင့် ရှေးရှုကြည့်ခြင်း။
ဝိရတိ၊ ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် အထူးကြည့်ခြင်း-ဟူ၍ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့်အညီ
အနက်ကို မှတ်ရမည်။

“အာရတိသီလ၏ အရ တရားကိုယ် အဘယ်ကို ယူရမည်၊ ဝိရတိသီလ၏
အရ တရားကိုယ် အဘယ်ကို ယူရမည်” ဟူသော စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ အမေးနှစ်ပါး၌
အာရတိအရ မနောကံ သီလဖြစ်ရကား အလောဘ အဒေါသ စေတသိက်
တရားကိုယ်ဟူ၍ ယူရမည်။ ဝိရတိအရ ကာယကံ ဝစီကံဖြစ်ရကား ဝိရတိ
စေတနာစေတသိက် တရားကိုယ် ဟူ၍ ယူရမည်။

“၎င်း အာရတီသီလ, ဝိရတီသီလ နှစ်ပါးတို့တွင် အဘယ်သီလသည် သာလွန် ထူးမြတ်သည်” ဟူသော ဆဋ္ဌလျှောက်ချက်၌ အာရတီသီလ, ဝိရတီသီလသည် တပါးထက်တပါး ထူးသောအဘို့ရှိသည်မဟုတ်၊ အာရမနာကာရအားဖြင့် မနောကံ, ဝိရမနာကာရအားဖြင့် ကာယကံ, ဝစီကံမျှသာ ဖြစ်၍ ပဉ္စဂံဝါရိတ္တ သီလချည်းပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဝိသေသ အထူးမရှိပြီဟူ၍ မတွေ့မဝေ အသေအချာ အမြဲမှတ်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၃-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၇-ရက်နေ့၊ ကသာမြို့ ၄-ထပ်ဆရာ ယူဆောင်ခဲ့သော လျှောက်လွှာကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး လက်၌ ဖြေဆိုတော်မူသည်။

ဤတွင် ပညာဝိမံသနကျမ်း ပြီး၏။

သီဟိုဠ်ရဟန်းတော်တို့က ဝိသုံဂါမသိမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍

မန္တလေးဆရာတော်များထံ လျှောက်ထားရာ

ထိုဆရာတော်များအနက်

ဝဇီရာရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

တိုက်တွန်းတော်မူချက်ဖြင့်

ရေးသားဆုံးဖြတ် စီရင်တော်မူသော

ဓမ္မာဝိစာရဏကျမ်း

သီမာဝိစာရဏကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သီမာဝိစာရဏပါဠိ

ဇယတု—

နမိတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သီမာဘေဒဝိဇာနကံ။
တဗ္ဗုတံ ဓမ္မံ သံသဉ္စ၊ ကဿံ သီမာဝိစာရကံ။

ဝိသုံဂါမလက္ခဏ ဝိစာရဏာ

၁။ ဝိသုံဂါမာဓိကာရေ တာဝ အကုဋ္ဌိကော ပဒေသော န ဝိသုံဂါမော ဟောတိတိ ဝဒန္တိ အညေ။ ကသ္မာတိ စေ။ ဂါမော နာမ ဧကကုဋ္ဌိကော-
တျာဒိ (၁။ဝိ၊၁။၅၆) ဝုတ္တတ္တာတိ။ ဣဒမ္ပန အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒေဝုတ္တံ၊ န ဝိသုံ-
ဂါမဋ္ဌာနေ။ ဂါမော ပန တေသု တေသု သိက္ခာပဒဋ္ဌာနေသု နာနာနယေန
အာဂတော န ဧကနယေန၊ သော ပါကဋ္ဌောယေဝ။ ဣဓ ပန အကုဋ္ဌိ-
ကောပိ ပထဝိဿရရညော အာဏာယ ယဿ ကဿစိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နုပ-
ဒေသော ဌပေတွာ နဒိဇာတဿရေ ဝိသုံဂါမော ဟောတေဝ။ တဏာ ဟိ
ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃) -

“ယံပိ ဧကသ္မိံ ယေဝ ဂါမဓေတ္တေ ဧကံ ပဒေသံ အယံ ဝိသုံ-
ဂါမော ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဣဇာ ကဿစိ ဒေတိ၊ သော
ပဒေသော ဝိသုံဂါမသီမာ ဟောတိယေဝါ” တိ။

အယဉ္စ ဝိသုံဂါမော နာမ န ဧကကုဋ္ဌိကာဒိလက္ခဏော။ ဂါမဓေတ္တေကဒေ-
သော စ တဿ ဣပရိစ္ဆိန္ဒိန္နုနဉ္စ ဣဇာ ပထဝိဿရေ စ ဘိန္နဘောဇကတာ
စာတိ စတုရင်္ဂေ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃) “ယမ္ပိ ဧကသ္မိံ ယေဝ ဂါမ-
ဓေတ္တေ ဧကပဒေသ” နှိ ဣဒံ ပဌမံ ဟောတိ၊ “ဝိသုံဂါမော ဟောတူတိ
ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ” တိ ဒုတိယံ၊ “ဣဇာတိ” တတိယံ၊ “ကဿစိ ဒေတိ” တိ
စတုတ္ထံ ။

တတ္ထ ယမ္ပိ ။ ပ။ ကေံ ပဒေသန္တိ ဣမိနာ ကေသ္မိံ ဂါမခေတ္တဘူတေ ဌာနေ သကုဋိကော ဝါ အကုဋိကော ဝါ ယော ကောစိ ပဒေသော ဌပေတွာ နဒိဇာတဿရေ အန္တရဒိပကသုသာနဝနပဗ္ဗတာဒိကောပိ ဒဿိတော ကေံ ပဒေသန္တိ ဝုတ္တတ္တာ စေဝ ကေံ ဂါမန္တိ အဝုတ္တတ္တာ စ။

အယံ ဝိသုံဂါမော ဟောတုတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုတိ ဣမိနာ အကုဋိကဘူတဿ ပဒေသဿပိ ဝိသုံဂါမဘာဝါယ ရာဇိစ္ဆာယရာဇာဏာယ ပရိစ္ဆိန္ဒဘာဝေါ။ ရညာ ဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတု ကဿစိ ဒိန္နော ကေသ္မိံ ဂါမေ သကုဋိကောပိ ပဒေသော ဝိသုံဂါမော ဟောတိ၊ ယထာ ဝေသာလီ ကုသိနာရာဒိသု နာနာရာဇုနံ ဘောဇကောနံ ဝါ ဘောဂဘူမိပဒေသော။ သော ဟိ တေသံ ပစ္စေကံ ဘူဉ္စိ- တဗ္ဗကော၊ တေပိ စ တဿ ဣဿရာ ဘောဇကော ဝါ။ တေန ဝုတ္တံ ဥဒ္ဓေါသိတ- သိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၄) သစေ “နာနာရာဇုနံ ဝါ ဘော- ဇကောနံ ဝါ ဂါမော ဟောတိ ဝေသာလီ ကုသိနာရာဒိသဒိသော” တျာဒိ။ တထာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတု ဒိန္နော အကုဋိကောပိ ရာဇာဏာယ ဝိသုံဂါမောဝ ဟောတိ။ ယထာ နဂရလက္ခဏဝိကလော အပါကာရာပဏိကောပိ ဂါမနိဂ- မော နဂရံ နာမ ဟောတိ ရာဇာဏာယ ရာဇိစ္ဆာယ ရာဇသမ္မုတိယာ။

ရာဇာတိ ဣမိနာ ပထဝိဿရရာဇဘာဝေါ၊ ပထဝိတလဘူတေ ကေဂါ- မခေတ္တေ ဘူမိဘာဂဘူတဿ ပဒေသဿ ဒွိဓာဘာဝေန ပရိစ္ဆိန္ဒနံ ကာတုံ သမတ္တာနုဘာဝတ္တာ။ ပထဝိဿရရာဇာနော ဝေ ဟိ ဝေံ ယထိစ္ဆိတံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ သက္ကောန္တိ၊ န အညေ။

ကဿစိ ဒေတိတိ ဣမိနာ ကေဘောဇကဿ ဒိန္နဝသေန ဘိန္နဘောဇက- ဘာဝေါ။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတောပိ ဘောဇကေ အဘိန္နော န ဝိသုံဂါမော ဟောတိ ပကတိဂါမခေတ္တံဝ။ ယထာ ဝိဟာရစေတိယာဒိနံ သဟ ဂါမေနပိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတု ဒိန္နပဒေသော။ တသ္မာ “ကေသ္မိံ ဂါမခေတ္တေ သီမံ ဗန္ဓိတုကာမာ ။ ပ။ ပေ- သေတဗ္ဗံ။ ယေ အဗဒ္ဓသီမာ ဝိဟာရာ၊ တေသု ဘိက္ခု။ ကေဇ္ဈိံ သန္နိပါတေ- တဗ္ဗံ။ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟရာပေတဗ္ဗော” တိ အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၂) ဝုတ္တံ။

ဣဒိ စတုရဂီကံ ဝိသုံဂါမလက္ခဏံ ဥက္ကံသဝသေန ဝုတ္တံ။ အဝကံသဝ- သေန ပန ရညာ ကဿစိ အဒတွာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုဝ ဌပိတပဒေသောပိ ဝိသုံဂါ- မောဝါတိဝဒန္တိ ရညာ အပရိစ္ဆိန္ဒော ဂါမဘောဇကေဟိ အဘူဉ္စိတပဒေသောပိ။ တေန ဝုတ္တံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိယံ (ဝဇိရ၊၄၆၁) “သဗ္ဗောပိ အဇာတဿရော ဟောတိ ဂါမသီမာသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိတိ၊ ယောပိ ကတံ တေသံ ဂါမသီမာသင်္ခံ ဝါ

သမန္တတော တိရဠဂါမေဟိ စေ ကတံ၊ သဗ္ဗဂါမသင်္ခံ ဝါ အညေဟိ ဂါမ-
ခေတ္တေဟိ အသမ္ပန္နဌာနံ စေ၊ ဝိသုံဂါမသီမာသင်္ခံ ဝါ ဂစ္ဆတိတိ အတ္ထော”တိ။

တသ္မာ စတုရင်္ဂကာဒိကော ပဒေသော အကုဋ္ဌိကောပိ ဝိသုံဂါမောဝ
ဟောတိ၊ န ကေကုဋ္ဌိကာဒိလက္ခဏော။ တမ္ပိ သန္ဓာယ မာတိကာ အဋ္ဌကထာယ
ပေါရာဏဋ္ဌိကာယံ (ကင်္ခါ၊ ဋ္ဌိ ဟောင်း။ ၃၆-၇) ဝုတ္တံ “ကေသ္မိယေဝ ဂါမ-
ခေတ္တေ ကေ ပဒေသံ။ ယမ္ပိ ဝိသုံဂါမသီမာ ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော ရာဇာ
ကဿစိ ဒေတိ၊ သောပိ ဝိသုံဂါမော ဟောတိ ဝေါ”တိ (ဝိဠု၊ ၃။ ၃၃၃) အဋ္ဌ-
ကထာဝစနတော တံ ပဝိသန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ ဂါမန္တရာပတ္တိ ဟောတိ ဝေ။
သစေ တတ္ထ ဝိဟာရော ဝါ ဒေဝကုလံ ဝါ သဘာ ဝါ ဂေဟံ ဝါ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ
ဝတ္ထုမတ္ထမေဝ ဟောတိ၊ ဂါမောတိ ဝိနယကမ္ပံ သဗ္ဗံ တတ္ထ ကပ္ပတိ။ အပနုသော
ဂါမောတိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တဉ္စ ဌာနံ ဣတရဿ ဂါမဿ ပရိက္ခေပဗန္ဓန္တရေ ဝါ
ဥပစာရဗန္ဓန္တရေ ဝါ ဟောတိ၊ ဝိကာလေ ဂါမပုဝေသနံ အာပုစ္ဆိတောဝ ဂန္တဗ္ဗံ။
နော စေ၊ အရညံ ဝိယ ယထာသုခံ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ။

ဝေ အဋ္ဌကထာနယဉ္စ ဋ္ဌိကာနယဉ္စ သမနုဂန္ဓာ အယံ ဝိသုံဂါမော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

အယမေတ္ထ တာဝ ဝိသုံဂါမလက္ခဏဝိစာရဏာ။

သီမာသမ္မဟနနဝိစာရဏာ

၂။ သီမာသမ္မဟနနာဓိကာရေပိ ဝိဇ္ဇုလောဟလတာ ကတ္ထ မူလဌာတိ
ဝိစာရေတဗ္ဗာ။ သစေ ဂါမသီမာယ မူလဌာ ဘဝေယျ၊ ဝိဇ္ဇုလောဟလတာယပိ
ဂါမသီမာသဘာဝေါ ဟောတိ။ သစေ ဗဒ္ဒသီမာဒီသု မူလဌာ ဘဝေယျ၊
မူလဌာနသီမာသဘာဝေါ ဟောတိ။ သီမာမာဠကမဟာသီမာတလေသု
ဇာတဝဋ္ဋရုက္ခာဒယော ဝိယ။ တသ္မာ အယံ ဝိဇ္ဇုလောဟလတာ ကတ္ထ မူလဌာ၊
ကတ္ထ သီမာယ မူလဌာ ဟောတိတိ ကေန္တေန ဝိဇာနနတ္ထံ ဝိစာရေတွာ အဋ္ဌ-
ကထာနယေန စေ ဋ္ဌိကာနယေန စ သီမာနံ သင်္ကရာသင်္ကရဘာဝေါ ဇာနိ-
တဗ္ဗော။

သစေ ဟိ သီမာသမ္မဟနနကမ္မကရဏဌာနဘူတာယ ပေါရာဏကသီမာယ
မူလဌာ ဟုတွာ ဂတာ ရဇ္ဇု အညတြ သီမာယ အနုရာဓပုရေ မဟာသီမာယ ဝါပိ
အာဟစ ဌိတာ ဘဝေယျ၊ အညတြ သီမာယံ အနုရာဓပုရေ မဟာသီမာယ ဝါပိ၊
မူလဌာ ဟုတွာ ဂတာ ရဇ္ဇု သီမာသမ္မဟနနကမ္မကရဏဌာနဘူတာယ ပေါရာဏ-
ကသီမာယ အာဟစ ဌိတာ ဘဝေယျ၊ သင်္ကရဒေါသောဝ ဘဝေယျ၊ ယထာ
သီမာမာဠကေ ဝဋ္ဋရုက္ခော ဟောတိ (ဝိဠု၊ ၂။ ၃၂၇) တျာဒိနာ အဋ္ဌကထာယ

ဝုတ္တသမ္ပန္နဒေါသော။ ယဒိ ပန သီမာသမ္မဟန္တနန္ဒကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတာယ ဂါမသီမာယ မူလဋ္ဌာ ဟုတော ဂတာ ရဇု အညတြ သီမာယ အနုရာဓပုရေ မဟာသီမာယ ဝါပိ အာဟစ္စ ဌိတာ ဘဝေယျ၊ တာသု ဝါ မူလဋ္ဌာ ဟုတော သီမာသမ္မဟန္တနန္ဒကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတာယ ဂါမသီမာယ အာဟစ္စ ဌိတာ ဘဝေယျ၊ နတ္ထိယေဝ သင်္ကရဒေါသော။ န ဟိ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာဒိသု ဂါမဗဒ္ဓသီမာနံ သမ္ပန္နဒေါသော ဒဿိတော။ တေန ဝုတ္တံ ဝိမတိဝိနောဒနိနာမိကာယ ဝိနယဋ္ဌိကာယံ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၈)၊ ဝိနယာလင်္ကာရနာမိကာယပိ “မဟာသီမာယ ပံထဝိတလန္တိတ္ထေ အာသန္တတရမ္ပိ ဂါမသီမံ အဂ္ဂဟေတော ဗဒ္ဓသီမာယ ဝေ ဂဟိတတ္တာ ဂါမသီမဗဒ္ဓသီမာနံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ပေဒသမ္ပန္နေပိ သမ္ပေဒဒေါသော နတ္ထိအညမညံ နိဿယနိဿိတဘာဝေန ပဝတ္ထိတောတိ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ။

ယတ္ထ သံသော သီမံ သမ္မဟန္တန္တိ၊ တတ္ထ ပေါရာဏကသီမာ ဘဝေယျာတိ ဤဒိသံ ပရိဝိတက္ကနဉ္စေဝ အာသင်္ကာ စ သဗ္ဗတ္ထ န ကာတဗ္ဗာ။ အာသင်္ကာ စ နာမေသာ အာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေပိ ဘဝတိ အနာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေပိ၊ တာသု အာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေယေဝ အာသင်္ကတဗ္ဗာ၊ န အနာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေ။ အာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေ ဟိ အာသင်္ကာယေဝ ဝိညဟိ ပသံသိတဗ္ဗာ။ ပုဗ္ဗေပိ စ အဋ္ဌကထာစရိယာဒယော အာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေယေဝ အာသင်္ကံ သု၊ အနာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေ ပန န အာသင်္ကံ သု။ တေန ဝုတ္တံ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၃၂) “ခဏ္ဍသီမံ အဇာနန္တာ အဝိပွဝါသံယေဝ ဇာနန္တာ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဉ္စပေါသထာဂါရာဒိသု နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေသု ဌတော အပေဝ နာမ သမ္မဟန္တံ သက္ခိယန္တိ၊ ပဋိပန္နိတံ ပန န သိက္ခိယန္တေဝါ” တိ။

တေန ခဏ္ဍသီမာယ အနောကာသဘူတေသု စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဉ္စပေါသထာဂါရာဒိသု အနာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေသု နတ္ထေတ္ထ ခဏ္ဍသီမာတိ နိရာသင်္ကံ ကတော မဟာသီမာယ သမ္မဟန္တိတဗ္ဗဘာဝေါ ဒဿိတော။ တထာ ပေါရာဏဋ္ဌိကာစရိယာဒယောပိ အာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေယေဝ အာသင်္ကံ ကတော ဝိဟာရကောဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရပဋိက္ခေပဿ အန္တော စ ဗဟိ စ လေဉ္စပါတေ သီမာသမ္မဟန္တံ ဝိစာရိံ သု စေဝ၊ တံ အဋ္ဌကထာနယမ္ပိ ဋ္ဌိကာနယမ္ပိ သမနုဂန္တာ အာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေ ဝေ အာသင်္ကံ ကရိတော နိရာသင်္ကံ ဣဒန္တိ မန္တာပိ ဂရုကာတဗ္ဗဘာဝံ ဒဿေတော မဟုဿာဟေန သီမာသမ္မဟန္တနန္ဒကမ္မကရိံ သု စာတိ။

ယဉ္စ ယတ္ထ ပန မဟာသီမာပဟောနကေ ပဒေသေ ကမ္မပတ္တေ ဌပေတော အညေ ဉပသမ္ပန္နာ ဘိက္ခု။ န ဘဝေယျ၊ တာဒိသေ ကာလေ ဒေသေ စ

သိမာသမ္မဟနနံ နိရာသင်္ဂံ ဘဝေယျာတိ ဝုတ္တံ အညေဟိ။ ဧတ္ထာပိ အာ-
သင်္ဂမာနော န နိရာသင်္ဂော ဘာဝေယျ။ တာယ မဟာသိမာဟ သမန္တာ
သဗ္ဗဒိသာသု အာသန္နမာသန္နဘူတာ အညာယောပရံပရာ ဗဒ္ဒသိမာဒိကာယော
အညမညံ ရုက္ခသာခါလတာဒိဟိ သမ္ဗုဒ္ဓိတော ဌိတာ ဘဝေယျံ သာသနဇောတိ-
ဝိသယေ သိမာဟိ အဝိဟာရတာသင်္ဂနိယဘာဝတော။ တသ္မာ ဣဒမ္ပိ ဌာနံ
ဝိစာရေတွာ အာသင်္ဂိတဗ္ဗံ၊ န သဗ္ဗတ္ထာတိ ဒဠဗ္ဗန္တိ။

အယမေတ္ထ သိမာသမ္မဟနနဝိစာရဏာ။

ဥဒကုက္ခေပဝိစာရဏာ

၃။ အဗဒ္ဒသိမာအဓိကာရေပိ ယထာ ဗဒ္ဒသိမာယော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော
အာဏာယ စေ ဘိက္ခုနံ ပယောဂေန စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ န တထာ အဗဒ္ဒသိမာ-
ယော။ အဗဒ္ဒသိမာနဉ္စိ ဂါမသိမာ ပထဝိသရရညော အာဏာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န
စေ ဘဂဝတော အာဏာယန၊ စ ဘိက္ခုနံ ပယောဂေန၊ သော ပါကဋ္ဌော။
နဒီဇာတဿရသမုဒ္ဒသိမာယော ပန အတ္တနော သဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။
န စေ ရညော အာဏာယ၊ န စ ဘဂဝတော အာဏာယ၊ န စ ဘိက္ခုနံ၊
ပယောဂေန။ တေန ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃) “သာ ပန
အတ္တနော သဘာဝေန ။ပ။ သမုဒ္ဒဇာတဿရေသုပိ ဒေသေ နယော”တိ။

ဥဒကုက္ခေပသိမာ ပန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာဏာယ ဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
နေဝ စ သဘာဝေန၊ န စ ဘိက္ခုနံ ပယောဂေန။ ဗုဒ္ဓေါ ဟိ ဘဂဝါ
အာဏာရဟော မဟာကာရုဏိကော ဘိက္ခုသဘဝကာနံ ကာရုညတံ ပဋိစ္စ
ဥဒကုက္ခေပသိမာယ ပရိစ္ဆေဒမတ္တံ ဒဿေတိ “နဒီယာ ဝါ ဘိက္ခဝေ။ပ။
ဧကေပေါသထာ”တိ (ဝိ၊၃။၁၅၀) ဣမိနာ။ ဝုတ္တံဉ္စိ တံ အဋ္ဌကထာယံ
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၄) “ဝေ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရနံ ဗဒ္ဒသိမာဘာဝံ ပဋိက္ခိ-
ပိတွာ ပုန တတ္ထ အဗဒ္ဒသိမာပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေန္တော နဒီယာ ဝါ ဘိက္ခဝေတိ
အာဒိမာဟာ” တိ။

သတ္တမ္ပန္နရသိမာပိ တထေဝ ဗုဒ္ဓေါပိ ဘဂဝါ ပရိစ္ဆေဒမတ္တမေဝ
ဒဿေတိ “အဂါမကေ စေ ။ပ။ ဧကေပေါသထာ”တိ (ဝိ၊၃။၁၅၀)
ဣမိနာ။ ဝုတ္တံဉ္စိ စ အဋ္ဌကထာယံ “ဝေ ဂါမန္တဝါသိနံ သိမာပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ
ဣဒါနိ အရညကာနံ သိမာပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေန္တော အဂါမကေ စေတိ အာဒိ-
မာဟာ” တိ။ ဧတ္ထ စ ပါဠိဝဏ္ဏနာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃) အဂါမကေ စေတိ

ဝိဇ္ဇာဒ္ဓါဝိသဒိသေ အရညေ ဘိက္ခု ဝသတိ၊ အထဿ ဌိတောကာသတော သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာ သမာနသံဝါသကသီမာတိ အတ္ထော။ပ။သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာ သမာနသံဝါသကသီမာတိ အတ္ထော။ပ။တတ္ထ ဧကံ အပ္ပန္နရံ အဋ္ဌဝိသတိဟတ္ထပုမာဏံ ဟောတိ၊ မဇ္ဈေ ဌိတဿ သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာ ဝိနိဗ္ဗေဓေန စုဒ္ဒသ ဟောန္တိတိ အာဒိတိ ပမာဏပရိစ္ဆေဒမေဝ ဝဏ္ဏန္တိ အဋ္ဌကထာ စရိယာ။ ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၆) “သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာတိ မဇ္ဈေ ဌိတဿ။ပ။သေ နယော ဣတရသ္မိံ။ ဥပေါသထကာလေ ပန ပရိသပရိယန္တေ နိသိန္နဘိက္ခုတော ပဋ္ဌာယ သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာ သောဓေတဗ္ဗာ။ ယတ္ထကံ ဘိက္ခုသံသော ဝဇုတိ၊ သီမာပိ တတ္ထကံ ဝဇုတိ”တိ ပမာဏပရိစ္ဆေဒမတ္ထမေဝ ဝဏ္ဏန္တိ၊ န ဘိက္ခုနံ ပယောဂကိစ္စံ။ ဥဒကုက္ခေပ-အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၄) “ယံ ဌာနံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သမန္တတော ဥဒကုက္ခေပေန ပရိစ္ဆိန္တိ၊ တံ ဌာနံ ဥဒကုက္ခေပေါ နာမာ”တိ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ကသ္မာတိ စေ။ ယန္တိ ပဒဿ တန္တိ ပဒေန နိစ္စသမ္ပန္နနိယတ္တာ။

မဇ္ဈိမဿာတိ ထာမမဇ္ဈိမဿ၊ န ပမာဏမဇ္ဈိမဿ၊ နေဝ အပ္ပထာမဿ၊ န မဟာထာမဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဿ မဇ္ဈိမပုရိသဿ တံ ဥဒကုက္ခေပနာကာရံ ပါကဋ္ဌံ ကရောန္တော “ကထံ ပန ။ပ။ ခိပိတဗ္ဗန္တိ (ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၅) အာဟ “ယထာ လေဉ္စုပါတောတိ ယထာ မာတုဂါမော။ပ။ လေဉ္စု ခိပန္တိတိ။ တံ နိဂမေတုံ “ယတ္ထ ဧဝံ။ပ။အယမေကော ဥဒကုက္ခေပေါ”တိ (ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်၊၁၄၈) ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သဗ္ဗပါဠိအဋ္ဌကထာသု မဇ္ဈိမပုရိသဿ ကရဏာကာရမေဝ ဒဿေန္တိ၊ န ဘိက္ခုဿ ကရဏံ။ သစေ ဘိက္ခုဿ ကရဏံ အဝဿံ ကေန္တေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗကံ ဟောတိ၊ အပ္ပထာမော ဝါ ဧကော ဘိက္ခု မဟာထာမော ဝါ သဗ္ဗော ဝါ ဘဝေယျ၊ ဧဝံ သတိ တေသံ ဥဒကုက္ခေပသီမာ န ဘဝေယျ တေသံ အမဇ္ဈိမထာမတ္တာ၊ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ထာမမဇ္ဈိမဿေဝ ပုရိသဿ ဒဿိတတ္တာ။ န ခေါ ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗပါဠိအဋ္ဌကထာသု အဝိစာရိတတ္တာ။ ဧကောပိ ဟိ ဘိက္ခု အပ္ပထာမော ဝါ မဟာထာမော ဝါ ဥဒကုက္ခေပသီမံ ဣစ္ဆတိ စေ၊ တဿာပိ လဗ္ဗေယျ။ ယထာ သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာ ကေဿပိ ဘိက္ခုနော လဗ္ဗတိတိ ဧဝံ ဥဒကုက္ခေပသီမာပိ။

အပိ စ သစေ ဘိက္ခုနော ကာယပယောဂေန ဥဒကုက္ခေပကရဏေန ဝ အယံ သီမာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ယတ္ထ ဒိသာဘာဂေ ပဟောနကတာယ ဥဒကုက္ခေပံ ကရောတိ၊ တတ္ထ ဥဒကုက္ခေပသီမာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယတ္ထ ပန အပ္ပဟောနက-တာယ န ကရောတိ၊ တတ္ထ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပကတိနဒိသီမာတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ

အာပဇ္ဇတိ ဥဒကုက္ခေပဿ အကရဏီယတ္တာ၊ ဤဒိသေ စ ဌာနေ ကမ္ပံ ကရေန္တာနံ နာနာသိမာယ ကမ္ပံ ကရဏီယတံ အာပဇ္ဇေယျ၊ န ခေါပနေ- တမ္ပိ ဒဠဗ္ဗံ။ ပဟောနကဋ္ဌာနမေဝ ဟိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ န အပ္ပဟောနကဋ္ဌာနံ။ တေန ဝုတ္တံ မာတိကာအဋ္ဌကထာယ လီနတ္ထပကာသနီနာမိကာယံ ပေါရာဏ- ကဋီကာယံ (ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၅) “သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါတိ ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗဒိသာသု ဂဟေတဗ္ဗမေဝါတိ စေ၊ ယတော လဗ္ဘတိ၊ တတော ဂဟေ- တဗ္ဗော”တိ။ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယံ နာမ မာတိကာဘိနဝဋီကာယမ္ပိ (ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၃၄၇) “တသ္မာ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ ပဟောနကဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ပန ကုန္ဒဒိအာဒိသု နပ္ပဟောတိ၊ တတ္ထ ပဟောနကဋ္ဌာနတော ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော”တိ။

ဝေံ ပါဠိတော စ အဋ္ဌကထာတော စ ယုတ္တိတော စ ဝိစာရဏီ- ယမာနာ ဘိက္ခုနံ ပယောဂေနေဝ အဝဿိ ဧကန္တေန သတ္တဗန္ဓရဒကုက္ခေပ- သိမာယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ ဝါဒါ န ပသံသိတဗ္ဗာ။ အပိ စ ဘိက္ခုဟိ ကာယပ္ပ- ယောဂေ ကယိရမာနေပိ ဒေါသော နတ္ထိ ပါဠိအဋ္ဌကထာသု ဘိက္ခုဟိ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗဘာဝဿ အဒဿိတတ္တာ။ ဂါမဂါမုပစာရာရညဟတ္ထပါသာဒိ- ပရိစ္ဆေဒဒဿနံ ဝိယာတိ ဒဠဗ္ဗံ။

သစေပိ ဘိက္ခု ကရေယျ၊ န ယထာကထံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခုနံ အပ္ပမာဏဘာဝတော၊ ထာမမဇ္ဈိမဿေဝ ပမာဏဘာဝတော စ။ နိသံသယကာ- မော ပန ကရေယျ၊ နတ္ထိ ဒေါသော ကရဏေန။ တသ္မာ မာတိကာအဋ္ဌက- ထာယံ (ကင်္ခါ။၉၀) ဝုတ္တံ “တသ္မာ သမန္တာ ပရိသပရိယန္တတော အဗ္ဘန္တရ- ပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ စ၊ တသ္မာ တဿာ အန္တော ပရိသပရိယန္တော ပဋ္ဌာယ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ စ”။ ကုရန္တိအဋ္ဌကထာ- ယမ္ပိ “ဥဒကုက္ခေပံ ဝါ ပရိစ္ဆိန္ဒတိတိ စ၊ န တံပိ အဝဿိ ကတ္တဗ္ဗတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ”န္တိ ဒဠဗ္ဗံ။

တမေဝ အဋ္ဌကထာပါဠိ အာဂမ္မ ဒဠံ ကတွာ အဝဿိ ဧကန္တေန ဘိက္ခု- နာ ကာယပ္ပယောဂေန ပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော ဝေါတိ ဝဒန္တိ အညေ။ တံ သာရတော န ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ယထာ သော သရူပစာရတော လေဉ္စူပါတေနေဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ စ၊ ပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ ဣန္ဒရီလတော အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဝိဟာရပရိက္ခေပါ မိနိတဗ္ဗာ။ သစေ ဝိဟာရော ပရိက္ခိတ္တော ဟောတိ။ပ။ တံ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ မိနိတဗ္ဗန္တိ စ၊ ဟတ္ထပါသပ္ပမာဏံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗန္တိ စ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တေပိ ပမာဏပရိစ္ဆေဒ-

ဒဿနမတ္တမေဝ ဟောတိ၊ န အဝဿံ ဧကန္တေန ဘိက္ခုပယောဂေန ကတ္တဗ္ဗဘာဝ-
ဒဿနံ၊ တထာ ယသ္မာ ဣဓာပိ အဝဿံ ဧကန္တေန န ကာတဗ္ဗံ၊ တသ္မာ တေသံ
ဝစနံ သာရတော န ပစ္စေတဗ္ဗမေဝ။

အပိစ ပန ဥပစာရသိမာဒီနံ ကမ္မကရဏသိမာဟိ အသဒိသတံ ဝဒန္တိ။
ကိဉ္ဇာပိ သဗ္ဗံ အသဒိသံ၊ ပရိစ္ဆိန္ဒာကာရံ ပန သဒိသံ ဧဝ၊ န နာနာကရဏံ။
သမာနာကာရမေဝ အဋ္ဌကထာသု ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အကယိရမာနေပိ စ
ဘိက္ခု ပယောဂေ ဣမာ သိမာယော ကမ္မကရဏဘိက္ခုသု သန္နိပတိတေသု
ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ သိမိစ္ဆာယ နိယမိယမာနာ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ
အဋ္ဌကထာယံ “ဥပေါသထကာလေ ပန ပရိသပရိယန္တေ နိသိန္ဒဘိက္ခုတော
ပဋ္ဌာယ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမာ သောတေဗ္ဗာ။ ယတ္ထကံ ဘိက္ခုသံဃော ဝဇုတိ၊
သိမာပိ တတ္ထကံ ဝဇုတိ” တိစ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၆)၊ ယဒဝ ပရိသာ ဝဇုတိ၊ တာဝ သိမာပိ
ဝဇုတိ။ ပရိသပရိယန္တတော ဥဒကုက္ခေပေါယေဝ ပမာဏန္တိစ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၃၄။)
ဧတ္ထ စ ကမ္မကရဏတ္ထံ သန္နိပတမာနော ဘိက္ခုသံဃော သိမိစ္ဆာယ ဝိနာ န
သန္နိပတတိ အရညနဒိသိမိစ္ဆာယ ဝါ သတ္တဗ္ဗန္တရဒကုက္ခေပသိမိစ္ဆာယ ဝါ၊ တသ္မာ
သစေ သတ္တဗ္ဗန္တရဒကုက္ခေပသိမိစ္ဆာယ သန္နိပတမာနော ဘိက္ခုသံဃော
ဟောတိ၊ ယာဝ ပရိသာ၊ တာဝ သိမာ ဝဇုန္တိ၊ ဝဇုမာနာ ဘဝန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အနိယမိယမာနာ ပန န ဥပ္ပဇ္ဇန္တေဝ။ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ သဗ္ဗထာ သတ္တဗ္ဗန္တရ-
ဒကုက္ခေပသိမာယော ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇေယျု၊ န အရညနဒိသိမာဒိကာယော။ တသ္မာ
ဝိမတိဝိနောဒနီ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၉) ဋီကာ စရိယာဒယော ပေါရာဏကာ “ဝဂ္ဂကမ္မ-
ပရိဟာရတ္ထံ သိမာပေက္ခာယ သတိ ဧဝ ဥဒကုက္ခေပသတ္တဗ္ဗန္တရသိမာယော
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နာသတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ” န္တိ အာဟံသု။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တပိ နိယမိတကာလေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊
နော အနိယမိတကာလေ။ တေန ဝုတ္တံ “သစေ ပနေတ္ထ ဗဟူ ဘိက္ခု၊ ဝိသု ဝိသု
သံဃကမ္ပံ ကဏေန္တိ။ ပ။ အညော ဥဒကုက္ခေပေါ ဌပေတဗ္ဗော၊ တတော အဓိကံ
ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတိ” တိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၃၄။)

“အညော ဥဒကုက္ခေပေါ ဌပေတဗ္ဗော” တိ တေန အယံ ဥဒကုက္ခေပေါတိ
နိယမိတွာ ဌပနံ ဒဿတိ အနိယမိတွာ ဌပေတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝတော၊
တထာ အဓိကန္တိ အာဒိနာပိ။ နိယမေတွာ အဋ္ဌပိတေ ပန န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နဒိအရ-
ညသိမာယောဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ “ဌပေန္တေဟိ ဦနကံ န ဌပေတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌပေ-
တုံပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝါ တိ ဟိ ဝဇီရဗုဒ္ဓိယံ (ဝဇီရ။ ၄) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ နိယမိတကာလေ
ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နော အနိယမိတကာလေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တပိ စ နိယမိတ-

ဠာနေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နော အနိယမိတဠာနေ။ တသ္မာယေဝ အဠာကထာယံ
“ဂစ္ဆန္တိယာ ပန နာဝါယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ ။ ဥဒကုက္ကေပမတ္တမေဝ
ဟိ သိမာ။ တံ နာဝါ သိသမေဝ အတိက္ကမတိ၊ ဧဝံ သတိ အညိဿာ သိမာယ
ဥတ္တိ အညိဿာ အနုသာဝနာ ဟောတိ”တိ ဝုတ္တံ။ (ဝိ၊ဠာ၊၃။၃၃၄)။

ဝိမတိဝိနောဒနိ၊ ဝိနယာလင်္ကာရနာမိကာသု ဝိနယဋီကာသုပိ “သိသမေဝ
အတိက္ကမတိတိ ဣမိနာ တံ အနတိက္ကမိတွာ အန္တော ဧဝ ပရိဝတ္တမာနာယ
ကာတုံ ဝဋ္ဋတိတိ ဒဿေတိ” တိစ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိသာရတ္ထဒီပနိ ပေါရာဏကဝိနယ-
သင်္ဂဟဋီကာသုပိ “ဂစ္ဆန္တိယာ ပန နာဝါယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိတိ ဧတ္ထ ဥဒကု-
က္ကေပမနတိက္ကမိတွာ ပရိဝတ္တမာနာယ ကာဟုံ ဝဋ္ဋတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ စ။
ဧဝံ သတ္တဗ္ဗန္တရုဒကုက္ကေပသိမာယော ဘိက္ခုနံ ကာယပယောဂတော န
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သိမိစ္ဆာဝသေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာဏာယ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ ဒဠဗ္ဗာ။
(ဝိမတိ၊ ၂။၁၃၆။ ဝိနယလင်္ကာရ၊ ၁။၃၃၈။ ဝဇီရ၊ ၄၅၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။၂၅၇)။

အပိ စ သမ္မတာနုလောမဝါဒေ သစေ ဘိက္ခုနံ ကာယပယောဂဝသေန
သမ္မတာနုလောမနယေန တိဟိ နိမိတ္တာဒိဟိ ကတသိသံသကောဒိသဏ္ဍာနာ
ဗဒ္ဓသိမာယော ဝိယ ယာ တာ သတ္တဗ္ဗန္တရုဒကုက္ကေပသိမာယော ကရေယျု၊
ဣမာယောပိ တိကောဏာဒိသဏ္ဍာနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျု၊ ကောဏေထုယေဝ သတ္တ-
ဗ္ဗန္တရုဒကုက္ကေပပမာဏာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျု၊ အန္တရာပန န ဥပ္ပဇ္ဇေယျု၊ ဧဝံ သန္တေသု
အယံ ဝါဒေါ “သမန္တာသတ္တဗ္ဗန္တရာ” တိ စ “သမန္တာဥဒကုက္ကေပါ” တိ စ ဝုတ္တ-
ပါဠိယာပိ “မဇ္ဈေ ဌိတဿ သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာ ဝိနိဗ္ဗေဓေန စုဒ္ဓသ ဟောန္တိ” တိ
(ဝိ၊၅၊ ၂။ ၂၃၆) ပရိသပရိယန္တတော ဥဒကုက္ကေပေါယေဝ ပမာဏန္တိ” စ
(ဝိ၊ဠာ၊၃။၃၃၄) “ဝုတ္တအဠာကထာယပိ ဥဇုပဋိပက္ခော ဝိယ ခါယတိ၊ သမာနသံဝါ-
သကသိမာသမ္ပုတိကမ္မဝါစာယမ္ပိ “သမန္တာ နိမိတ္တာ ကိတ္တိတာ” တိ ဝုတ္တသဒိ-
သောတိ ဝဒန္တိ စေ။ တန္တု။ သမန္တာ နိမိတ္တာတိ ဧတ္ထ သိမာမဏ္ဍလဿ၊ သိမာ-
မဏ္ဍလတော ဝါ သမန္တာတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ နေဝ မဇ္ဈေ ဌိတဿ
ဘိက္ခုနော ဝါ န ပရိသပရိယန္တတော ဝါ။ “တံဗန္ဓန္တေဟိ သိမာမာဠကဿ
သမန္တာ နိမိတ္တုပဂါ ပါသံဏာ ဌပေတဗ္ဗာ” တိ ဟိ အဠာကထာသု ဝုတ္တံ။

ယဒိ ပန မဇ္ဈေ ဌိတဿ ဝါ ပရိသပရိယန္တတော ဝါ သမန္တာတိ ဂဟိ-
တဗ္ဗော ဘဝေယျု၊ တေဿံ ကမ္မဝါစာယံ မဇ္ဈေ ဌိတတော ဝါ ပရိသပရိယန္တ-
တော ဝါ ပပာဏံ ဝုတ္တံ သိယာ။ ဣဓ ပန ပမာဏံ ဝုတ္တမေဝ။ တသ္မာ သစေ
ပဟောနကံ ဌာနံ ဘဝေယျု၊ မဇ္ဈေ ဌိတသောဝ စ ပရိသပရိယန္တတော့ စ

သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာ ဝိနိဗ္ဗေဓေန စုဒ္ဒသ ဝါ ဥဒကုက္ကေပပုမာဏပရိစ္ဆေဒေါ ဝါ ဂဟိတဗျောဝ ဟောတိ။ နော သိမာမဏ္ဍလဿ၊ န ဝါ သိမာမဏ္ဍလတော။ တေန ဝုတ္တံ မာတိကာဋ္ဌကထာယ ပေါရာဏဋီကာယံ (ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၅) “သမန္တာ ဥဒကုက္ကေပါတိ ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗဒိသာသု ဂဟေတဗ္ဗမေဝါတိ စေ၊ ယတော လဗ္ဗတိ၊ တတော ဂဟေတဗျောတိ။

အဘိနဝဋီကာယံပိ (ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၄၈) “တသ္မာ ဥဒကုက္ကေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗျော”တိ ပဟောနကဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ပန ကုန္ဒဒိ- အာဒိသု န ပဟောတိ၊ တတ္ထ ပဟောနကဋ္ဌာနတော ဥဒကုက္ကေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗျောတိ။ သစေပိ သမ္မတာနုလောမနယေန ဥဒကုက္ကေပပါ ကာတဗျော သိယာ၊ ဧဝံ သတိ ကေန သာ သမ္မဟတာနုလောမနယေန သမ္မဟနိတဗျောတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ကဿ သမ္မတာနုလောမေဝါဒေါ ပါဠိအဋ္ဌကထာယ- ဥဇ္ဈပုဋိပက္ခော ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဗျော။

ဧဝံ ပါဠိယတ္ထံ အဋ္ဌကထာနယေန၊ အဋ္ဌကထာယတ္ထံ ဋီကာနယေန ဟေဋ္ဌ- ပရိယဝသေန သံသန္နိတော ဂဟေတဗျော စေ မနသိကာတဗျော စ ဝိညူဟိတိ။

အယမေတ္ထ ဥဒကုက္ကေပဝိစာရဏာ။

ပါသာဏဝိစာရဏာ

၄။ အန္တောနဒိယံ ပါသာဏာဓိကာရေ ပန ပါသာဏထမ္ဘေ နိခဏိတော အဋ္ဌကေ ကရေန္တိ၊ န တေ ကပ္ပန္တိတိ အညေ။ ကသ္မာတိ စေ။ သမန္တပါသာဓိ- ကာယံ “အန္တောနဒိယံ ပါသာဏော ဝါ ဒီပကော ဝါ ဟောတိ။ပ။ ဂါမသိ- မာသချံမေဝ ဂစ္ဆတိ”တိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၅) ဝုတ္တတ္တာတိ ဝဒန္တိ။

တံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ယူယံ “အန္တောနဒိယံ ပါသာဏော”တိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၅) တေ ဝုတ္တော၊ သော တတ္ထဇာတကော၊ ဥဒါဟု အာဟရိမော ဂေဟသမ္ဘာရူ- ပဂေါ ထမ္ဘာဒိကောတိ။ တတ္ထဇာတကောပိ အာဟရိမော အဂေဟသမ္ဘာရူပ- ဂေါပိ ပါသာဏောတိ ခါယတိ။ “အန္တောနဒိယံ ဗဒ္ဒေ အဋ္ဌကေ”တိ စ၊ “နဒိယံ သေတုံ ကရေန္တိ”တိ စ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၅) အဋ္ဌကထာယမေဝ ဟိ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသယံ နာမ မာတိကာဘိနဝဋီကာယမ္ပိ (ကင်္ခါ၊ဋီ၊ သစ်။၂၄၆။) အန္တောနဒိယံ ဇာတပိဋ္ဌပါသာဏဒီပကေသုပိ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆ- ယော ကာတဗျောတိ ဝုတ္တံ။

တံတ္ထံ စ အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၅) “ဗဒ္ဒေ အဋ္ဌကေ”တိ ဣမိနာ အနဋ္ဌကဘူတော အတတ္ထဇာတကော ပါသာဏော အာဟရိမောပိ န ကပ္ပတိတိ ဒဿိတော။ ဇာတရုက္ခေတိ ဣမိနာ တတ္ထဇာတကပါသာဏော န ကပ္ပတိတိ ဒဿိတော။ တသ္မာ သစေ အဋ္ဌကသမ္ဘာရဘူတော အတတ္ထဇာတကော အာဟရိမော ပါသာဏထမ္ဘော ဟောတိ၊ ကပ္ပတိတိ ခါယတိ။ သောပိ န ကပ္ပတိတိ ဝဒန္တိ အညေ။ ကသ္မာ “နဒိတော မာတိကံ ဟရန္တာ။ပ။ကာတုံ ဝဋ္ဌတိ။ပ။ သစေ အာဝရဏေန ဝါ ကောဋ္ဌကဗန္ဓုနေန ဝါ သောတံ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ။ပ။ ကာတုံ န ဝဋ္ဌတိ။ အာဝရဏမတ္ထကေပိ ကာတုံ န ဝဋ္ဌတိ။ပ။ နဒိသခိ-မေဝ ဂစ္ဆတိ”တိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၅) အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တတိ။

တ္ထေ စ အာဝရဏံ နာမ နေဝ စ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂေါ ထမ္ဘော၊ န စ အဋ္ဌကော၊ န စ သေတုပါဒါ။ အဇ ခေါ ဥဒကပ္ပဝါဟနိဝါရဏတ္ထာယ ကတံ။ တေန ဝုတ္တံ ပိမတိဝိနောဒနိဝိနယာလင်္ကာရနာမိကာသုဋ္ဌိကာသု “အာဝရဏေန ဝါတိ ဒါရုအာဒိနိ နိခဏိတွာ ဥဒကနိဝါရဏေန ကောဋ္ဌကဗန္ဓုနေန ဝါတိ မတ္တိကာဒီဟိ ပူရေတွာ ကတသေတုဗန္ဓုနေန ဝါ ဥဘယေနာပိ အာဝရဏမေဝ ဒသေ-တိ”တိ(ဝိမတိ၊ ၂။၁၇၆)။ ယသ္မာ ဥဒကနိဝါရဏဘာဝေန ကတာနိ ဒါရုအာဒိနိပိ န ဝဋ္ဌန္တိ၊ တသ္မာ “အာဝါရဏမတ္ထကေပိ န ဝဋ္ဌတိ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၃၅) ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌကေ သေတုဘာဝေန ပန ဥဒကပ္ပဝါဟသုပရိ ကတော အာဟရိမော ပါသာဏထမ္ဘောပိ ဝဋ္ဌတိတိ ဒိဿတိ။ တသ္မာ “အန္တောနဒိယံ ဗဒ္ဒေ အဋ္ဌကေတိ စ၊ နဒိယံ သေတုံ ကဏေန္တိ၊ သစေ အန္တောနဒိယံယေဝ သေတု ဝါ သေတုပါဒါ ဝါ”တိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၃၅) စ ဝုတ္တံ။ တတ္ထံ ဟိ အဋ္ဌကထမ္ဘာသေတုပါဒထမ္ဘာ ယေ ကေစိ ဒါရုမယာ ဝါ ပါသာဏာဒိမယာ ဝါ ဟောန္တိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ န ဒါရုမဟာဝ အဋ္ဌကထာဒိသု အဝိစာရိတတ္တာ။

ထမ္ဘတုလာ ပန ဂေဟသမ္ဘာရူပဂေါ လောကေ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂေါ နာမ ဒါရုမယာ ဝါ ပါသာဏမယာ ဝါ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တံ သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာယံ “ထမ္ဘတုလာ သောပါဏဖလကာဒိသု ဒါရုမယံ ဝါ ပါသာဏမယံ ဝါ ယံ ကိဉ္စိ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂ”န္တိ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၃။)

အဋ္ဌကောပိ ဂေဟကာရော ပတိဿယော ထမ္ဘသု ကတော၊ တထာ သေတုပိ။ တေန ဝုတ္တံ “သေတုပါဒါဝါ”တိ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၃။) ထမ္ဘသု ပန ကတေသု န ဝိစာရိတဗ္ဗာ။ ထမ္ဘာ ဟိ နာမ ဒါရုမယာ ဝါ ပါသာဏမယာ ဝါကိ လောကေ ပါကဋ္ဌာ။ တသ္မာ အဋ္ဌကထာဒိသုပိ န ဝိစာရိတာ။

အပိစ နဒိယာ အန္တောဂတံ သကဋ္ဌံပိ နဒိပရိယာပန္နံ ဟောတိ၊ နဒိသင်္ချံ ဝ
 ဂစ္ဆတိ။ သကဋ္ဌဿ ပနေတ္ထ နေမိသင်္ချါတော စက္ကန္တော အယဗဒ္ဓေါပိ ဟောတိ၊
 တဿာပိ အဋ္ဌကထာသု အဝိစာရေတွာ အဝိသေသေန နဒိပရိယာပန္နဘာဝေါ
 ဝုတ္တော။ အထ ဂါမေ ဝါ နဒိယာ ဝါ ပရိယာပန္နော ဟောတိ၊ ဂါမပရိဟာရော
 စေဝ နဒိပရိဟာရော စ လဗ္ဘတိတိ။ ဣတိ ကတွာ ဥဒကပ္ပဝါဟနိဝါရဏတ္ထာယ
 အကတာ အဋ္ဌကထေတုတမ္ဘာ စေဝ တင်္ဂဏိကသကဋ္ဌအရိတ္တာဒိနိ စ ပါသာ-
 ဏာဒိမယာနိ ကပ္ပန္နိတိ ဒိဿတိ။

တထာပိ စ ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာဒိသု ပုနပ္ပုနံ သုဋ္ဌတရံ ဥပပရိက္ခိတွာ
 အာစရိယသဘာနုဉ္စ ဝါဒဝရံ အညမညံ သံသန္နိတွာ သဗ္ဗေဟိ အဝိရောဓကရဏ-
 ဝသေန ဂဟေတဗ္ဗမိဒံ ဌာနံ၊ တတော စေ ဥတ္တရံ န ပဿေယျု ယုတ္တိတရံ၊
 ဝေမေဝန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။

အယမေတ္ထ ပါသာဏဝိစာရဏာ။

နိဂမန

- ၁။ ဝေမေဝ စ ပိညကာ၊ စိန္တေယျု သုဇ္ဈာဏိကာ။
 ပါဠိဋ္ဌကထာဋီကာသု၊ အဝိရောဓာ ယထာ သိယံ။
 သိယာ သစေ ဝိရောဓေတ္ထ၊ ဇဟေယျု တမ္ပိ ပဏ္ဍိတာ။
- ၂။ သတိမန္တေ ဂတိမန္တေ သဒ္ဓတ္တနယကောဝိဒေ။
 သုယုတ္တဝါဒိနော သဗ္ဗေ၊ ဂါရဝေါ သိရသာ နမေ။
- ၃။ မန်လည်နာမမ္ပိ နဂရေ၊ မဟာဝိဟာ ဝါသိနာ။
 ဘဒန္တဇဝနနာမေန၊ မဟာထေရေန ယာ ကတာ။
- ၄။ ယာမဏ္ဍဝယုဂက္ခိမ္ပိ၊ နိဗ္ဗုတာ ဇိဗ္ဗာသနေ။
 ကိစ္စက္ခယံ ပတ္တေ သာကေ၊ ဖုဿမာသဿ ပုဏ္ဏမေ။
 ရဝိဝါရေ ဒွိဗဏ္ဍိမ္ပိ၊ နိဋ္ဌိတာ ဇေတု သာ သဒါတိ။

သိမာဝိစာရဏာ နိဋ္ဌိတစ။

သီမာဝိစာရဏ နိဿယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဏာမ

အဟံ၊ ငါသည်။ သီမာဘေဒဝိဇာနကံ၊ သိမ်အပြားကို အထူးအချွန် အလွန် အားဖြင့် သိတော်မူတတ်သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဘောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် သိစွမ်းနိုင်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ နမိတွာ-နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ နမိတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ တဗ္ဗူတံ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားကြောင့်သာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့ ထောက်နိုင်သော။ ဓမ္မဉ္စ၊ တရားတော်မြတ်ကို၎င်း။ သံဃဉ္စ၊ သံဃာတော်မြတ်ကို၎င်း။ နမိတွာ-နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ နမိတွာ၊ ၍။ သီမာဝိစာရဏံ၊ ဝိသုံဂါမ-အစရှိသော သိမ်တို့၏ လက္ခဏာကို စိစစ်ရာ စိစစ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သီမာဝိစာရဏမည်သော ကျမ်းကို။ ကဿံ၊ ပြုပြင်စီရင်ပေးအံ့။

ဝိသုံဂါမလက္ခဏဝိစာရဏာ

၁။ ဝိသုံဂါမာဝိကာရေ၊ ဝိသုံဂါမ သိမ်အရာ၌။ တာဝ၊ သီမာသမ္မဟာနန-စသည်တို့၏ ရှေးဦးစွာ။ လက္ခဏော၊ လက္ခဏာကို။ ဝေံ၊ ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။ အကုဋိကော၊ အိ-မရှိသော။ ပဒေသော၊ အရပ်သည်။ ဝိသုံဂါမော၊ ဝိသုံဂါမသည်။ ဝါ၊ အသီးအခြားရွာသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ဣတိဣဒံ ဝေဒနံ၊ ဤသို့သောစကားကို။ အညေ၊ တပါးသောဆရာတို့သဏ္ဍိ။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ ကတ္တာ၊ အဘယ်ကြောင့်။ အကုဋိကော၊ သော။ ပဒေသော၊ သည်။ ဝိသုံဂါမော၊ သည်။ နဟောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေပုစ္ဆေယျ၊ အကယ်၍ မေးငြားအံ့။ ဂါမော နာမ ကေကုဋိကောတျာဒိ၊ “ဂါမော နာမ ကေကုဋိကော” အစရှိသော စကားကို။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်ပဒဘာဇနိဋ္ဌိ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အကုဋိကော၊ သော။ ပဒေသော၊ သည်။ ဝိသုံဂါမော၊ သည်။ နဟောတိ၊ နိုင်။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ ပရိဟာ-ရာ၊ အပြေကည်။ ဣတိဣဒံ ဝေဒနံ၊ ကို။ အညေ၊ တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ယင်းသို့ အညေဆရာတို့ ဆိုငြားသော်လည်း။ ဣဒံ ဝေဒနံ၊ ဤ ဝိသုံဂါမော နာမ ကေကုဋိကော” အစရှိသော စကားကို။ အဝိနာဒါန သိက္ခာပဒေ၊ အဝိနာဒါန

သိက္ခာပုဒ်၌။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ ဝိသုံဂါမဋ္ဌာနေ၊ ဝိသုံဂါမအရာ၌။
 နုဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်။ ပန သစ္စံ၊ မှန်၏။ ဝါ- ပန ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။
 ဂါမော၊ ဂါမအရသည်။ တေသုတေသုသိက္ခာပဒဋ္ဌာနေသု၊ ထိုထိုသို့သော သိက္ခာ
 ပုဒ်အရာတို့၌။ နာနာနယေန၊ အထူးထူးသော နည်းဖြင့်။ အာဂတော၊ လာ၏။
 ဧကနယေန၊ တနည်းတည်းဖြင့်။ နအာဂတော၊ မလာ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။
 ဝိသုံဂါမဋ္ဌာနေ၊ ၌။ နုဝုတ္တံ၊ အပ်။ သော၊ ထိုအထူးထူးသော နည်းဖြင့် လာသော
 ဂါမအရသည်။ ပါကဋ္ဌောယေဝ၊ တင်ရှားလှသည်သာတည်း။ ပန၊ စင်စစ်သော်
 ကား။ ဝါ၊ လိုရင်းအချုပ်သော်ကား။ ဣဓ၊ ဤဝိသုံဂါမအရာ၌။ အကုဋ္ဌိကောပိ၊
 အိမ်ပင်မရှိငြားသော်လည်း။ ပထဝိဿရေညော၊ ရေမြေရှင်မင်း၏။ အာဏာယ၊
 အာဏာဖြင့်။ ယဿ ကဿစိ၊ တစုံတယောက်သော သူအား။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော၊
 ထက်ဝန်းကျင်ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍။ ဒိန္နုပဒေသော၊ ပေးအပ်သော အရပ်သည်။
 နဒီဇာတဿရေ၊ မြစ်-ဇာတရဿအိုင်တို့ကို။ ဌပေတော၊ ချန်ထား၍။ ဝိသုံဂါမော၊
 ဝိသုံဂါမသည်။ ဟောတေဝ၊ ဖြစ်သည်သာတည်း။ တထာ တံ ဝစနံ၊ ထိုစကား
 သည်။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ဝါ၊ တထာ ဟိ-တတော ဝေ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။
 အဋ္ဌကထာယံ၊ မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌။ ယံပိ။ပ။သော ပဒေသော ဝိသုံဂါမသိမာ
 ဟောတိယေဝါတိ၊ ယံပိ။ပ။ ဟောတိယေဝ-ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။
 ဧကသ္မိံ ယေဝ၊ တခုသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဂါမခေတ္တေ၊ ဂါမခေတ်၌။ ယံပိ ဧကံ
 ပဒေသံ၊ အကြင်တခုသော အရပ်အစိတ်ကိုလည်း။ အယံ၊ ဤအရပ်အစိတ်သည်။
 ဝိသုံ၊ အသီးအခြား။ ဂါမော၊ ရွာသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ရာဇာ၊ မင်းသည်။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍။ ဒေတိ၊ ပေး၏။ သော
 ပဒေသော၊ ထိုအရပ်သည်။ ဝိသုံဂါမသိမာ၊ ဝိသုံဂါမသိမ်သည်။ ဝါ၊ အသီး
 အခြားသော ရွာ၏ အပိုင်းအခြားသည်။ ဟောတိယေဝ၊ ဖြစ်တော့သည်သာ
 တည်း။ စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ အယံ ဝိသုံဂါမော နာမ၊ ဤဝိသုံဂါမမည်သည်။
 ဧကကုဋ္ဌိကာဒိသက္ခဏောဝ၊ တအိမ်တည်းသာရှိသောရွာ အစရှိသော လက္ခဏာ
 ရှိသည်။ ဝါ၊ ဧကကုဋ္ဌိက-အစရှိသော လက္ခဏာရှိသည်သာလျှင်။ န၊ မဟုတ်။
 စ၊ စင်စစ်သော်ကား။ ဂါမခေတ္တေကဒေသောစ၊ ဂါမခေတ်တစိတ်တကွက်၎င်း။
 တဿ၊ ထိုဂါမခေတ်တစိတ်တကွက်၏။ ရာဇပရိစ္ဆိန္ဒနဉ္စ၊ မင်းပိုင်းခြားသတ်မှတ်
 ခြင်း၎င်း။ ရာဇာ၊ ပိုင်းခြားအပ်သော မင်းသည်။ ပထဝိဿရေစ၊ ရေမြေကို
 အစိုးရခြင်း၎င်း။ ဘိန္နုဘောဇကတာစ၊ ပြားသော ရွာစားရှိသည်၏အဖြစ်၎င်း။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုရဂေါ၊ အင်္ဂါလေးပါးရှိ၏။ ဟိ-ဝိတ္တာရေမိ၊ အကျယ်ခံ၍
 ပြဦးအံ့။ အဋ္ဌကထာယံ၊ အဋ္ဌကထာ၌။ ယမ္ပိ ဧကသ္မိံ ယေဝ ဂါမခေတ္တေဧကံ
 ပဒေသန္တိ၊ “ယမ္ပိ။ပ။ဧကံပဒေသံ”ဟူသော။ ဣဒံအင်္ဂံ၊ ဤအင်္ဂါသည်။ ပထမင်္ဂံ၊
 ရှေးဦးစွာသော အင်္ဂါတပါးသည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ ဝိသုံဂါမော ဟောတုတိ
 ပရိစ္ဆိန္ဒိတောတိ၊ “ဝိသုံ။ပ။ပရိစ္ဆိန္ဒိတော”ဟူသော ဤအင်္ဂါသည်။ ဒုတိယင်္ဂံ၊ ၂-ခု

မြောက်သော အင်္ဂါသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ရာဇာတိ၊ ရာဇာဟူသော အင်္ဂါသည်။ တတိယင်္ဂါ၊ ၃-ခုမြောက်သော အင်္ဂါသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ကဿစိ ဒေတိတိ၊ ကဿစိ ဒေတိ-ဟူသော အင်္ဂါသည်။ စတုတ္ထင်္ဂါ၊ ၄-ခုမြောက်သော အင်္ဂါသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။

တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော အင်္ဂါတို့တွင်။ ယမ္ပိ၊ ပ။ ဧကံ ပဒေသန္တိ ဣမိနာ၊ “ယမ္ပိ၊ ပ။ ဧကံ ပဒေသံ” ဟူသော ဤပထမအင်္ဂါပြုပါ၍ ဖြင့်။ ဧကသ္မိံ၊ တခုသော။ ဂါမခေတ္တဘူတေ၊ ဂါမခေတ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဌာနေ၊ အရပ်၌။ သကုဋ္ဌိ-ကောဝါ၊ အိမ်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ အကုဋ္ဌိကောဝါ၊ အိမ်မရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ယောကောစိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော။ ပဒေသောပိ၊ အရပ်ကို၎င်း။ နဒီဇာတဿရေ၊ တို့ကို။ ဌပေတွာ၊ ၍။ အန္တရဒီပကသုသာနဝနပဗ္ဗတာဒိကောပိ၊ အလယ်ကျွန်းသောင် သုသာန် တော တောင် အစရှိသည်ကို၎င်း။ ဒဿိတော၊ ပြတော်မူအပ်၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်။ ဒဿိတော၊ နည်း။ ဧကံပဒေ-သန္တိ၊ ဧကံပဒေသံ-ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ စေ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဧကံဂါမန္တိ၊ ဧကံ ဂါမိဟူ၍။ အဝုတ္တတ္တာစ၊ မဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဒဿိတော၊ ဧ။

အယံ ဝိသုဒ္ဓိဂါမော ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတူတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ အကုဋ္ဌိကဘူတဿ၊ အိမ်မရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ပဒေသဿပိ၊ အရပ်ကိုလည်း။ ဝိသုဒ္ဓိဂါမဘာ-ဝါယ၊ ဝိသုဒ္ဓိဂါမဖြစ်စေခြင်းငှါ။ ရာဇိစ္ဆာယ၊ မင်း၏အလိုဖြင့်။ ရာဇာဏာယ၊ မင်း၏ အာဏာဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒဘာဝေါ၊ ပိုင်းခြားအပ် ပိုင်းခြားနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿိတော၊ ဧ။ ဟိသစ္စံ၊ ဧ။ ရညာ၊ သည်။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတူ၊ ၍။ ကဿစိ၊ တစုံ တယောက်သောသူအား။ ဒိန္နော၊ ပေးအပ်သော။ ဧကသ္မိံ၊ တခုသော။ ဂါမေ ၌။ သကုဋ္ဌိကောပိ၊ သော။ သောပဒေသော၊ သည်။ ဝိသုဒ္ဓိဂါမော၊ ဝိသုဒ္ဓိဂါမ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ယဏာကိံ၊ အဘယ်အရပ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူ။ ဝေသာလီ-ကုသိနာရာဒီသု၊ ဝေသာလီပြည် ကုသိနာရုံပြည် အစရှိသ ည်တို့၌။ နာနာရာဇူနံ ဝါ၊ အထူးထူးသောမင်းတို့၏၎င်း။ ဘောဇကောနံဝါ၊ ရွာစားတို့၏၎င်း။ ဘောဂ-ဘူမိပဒေသောယထာ၊ စားရာဖြစ်သော မြေအရပ်ကဲ့သို့တည်း။ ဟိသစ္စံ၊ ဧ။ သောပဒေသော၊ ထိုအရပ်သည်။ တေသံ ရာဇဘောဇကောနံ၊ ထိုမင်း ထိုရွာစား တို့၏။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗကော၊ စားအပ်သော အရပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ တေပိစ၊ ထိုမင်း ထိုရွာစားတို့သည်လည်း။ တဿ ပဒေသဿ၊ ထိုအရပ်ကို။ ဣဿရာဝါ၊ အစိုးရကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဘောဇကောဝါ၊ စားတတ်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဥဒ္ဓေါသိတ သိက္ခပဒဋ္ဌကထာယံ၊ ဥဒ္ဓေါသိတသိက္ခာပုဒ်၊ အဋ္ဌကထာ၌။ နာနာရာဇူနံ

ဝါဘောဇကောနံ ဝါ ဂါမော ဟောတိ ဝေသာလီကုသိနာရာဒိသဒိသောတျာဒိ၊
 “နာနာရာဇ္ဇနံ။ပ။ သဒိသော” အစရှိသောစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဝေသာလီ-
 ကုသိနာရာဒိသဒိသော၊ ဝေသာလီပြည်၊ ကုသိနာရုံပြည် အစရှိသည်နှင့်တူ
 သော။ နာနာရာဇ္ဇနံဝါ၊ တို့၏၎င်း။ ဘောဇကောနံဝါ၊ တို့၏၎င်း။ ဂါမော၊သည်။
 သစေဟောတိ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတု၊ ၍။ ဒိန္ဒော
 ပေးအပ်သော။ အကုဋိကောပိ၊ အိမ်မရှိသောအရပ်သည်လည်း။ ရာဇာဏာယ၊
 မင်း၏အာဏာဖြင့်။ ဝိသုဂါမောဝ၊ လျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယထာကံ၊ ကား။
 နဂရလက္ခဏာဝိကလော၊ မြို့၏လက္ခဏာမှ ချွဲကင်းသော။ အပါကာရာပဏိကော၊
 တံတိုင်းမရှိ၊ ဈေးမရှိသော။ ဂါမနိဂမောပိ၊ ရွာနိဂုံးသည်လည်း။ ရာဇာဏာယ၊
 ဖြင့်။ ရာဇိစ္ဆာယ၊ ဖြင့်။ ရာဇသမ္ပတိယာ၊ မင်း၏ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်းဖြင့်။
 နဂရနာမ၊ မြို့မည်သည်။ ဟောတိယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ရာဇာတိဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ပထဝိဿရရာဇဘာဝေါ၊ ရေ မြေပိုင်သ အစိုးရသခင်
 အရှင်မင်း၏အဖြစ်ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပထဝိဿရရာဇ-
 ဘာဝေါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ နည်း။ ပထဝိတလဘူတေ၊ မြေအပြင်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။
 ဧကဂါမခေတ္တေ၊ တခုသောဂါမခေတ်၌။ ဘူမိဘာဂဘူတဿ၊ မြေအဘို့ဖြစ်၍
 ဖြစ်သော။ ပဒေသဿ၊ အရပ်ကို။ ဒွိဓာဘာဝေန၊ နှစ်ကဲ့နှစ်ဖြာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။
 ပရိစ္ဆိန္ဒနံ၊ ပိုင်းခြားခြင်းကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ သမတ္တာနုဘာဝတ္တာ၊ စွမ်း
 နိုင်သော တန်ခိုးအာနုဘော် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒဿိတော၊ ၏။ ဟိ
 သစ္စံ၊ ၏။ ပထဝိဿရရာဇာနော ဝေ၊ တို့သည်သာလျှင်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ဆိုခဲ့ပြီး
 သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ယထိစ္ဆိတံ၊ အလိုရှိတိုင်း။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ၊ ငှါ။ သက္ကောန္တိ၊
 တတ်နိုင်ကုန်၏။ အညေ၊ ပထဝိဿရမင်းမှ တပါးသော မင်းတို့သည်။
 နသက္ကောန္တိ၊ မတတ်နိုင်ကုန်။

ကဿစိ ဒေတိတိဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ဧကဘောဇကဿ၊ တယောက်သောရွာစား
 အား။ ဒိန္ဒဝသေန၊ ပေးသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဘိန္ဒဘောဇကဘာဝေါ၊ ပြားသော
 ရွာစားသူကြီး အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတောပိ၊ ပိုင်း
 ခြားသော်လည်း။ ဘောဇကေ၊ ရွာစားသည်။ အဘိန္ဒေ၊ မပြားသည်ရှိသော်။
 ဝိသုဂါမော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ပကတိဂါမခေတ္တံဝါ၊ သည်သာလျှင်။
 ဟောတိ၊ ၏။ ယထာကံ၊ ကား။ ဝိဟာရစေတီယာဒိနံ၊ ကျောင်း စေတီအစရှိ
 သည်တို့အား။ ဂါမေနပိ၊ ရွာနှင့်လည်း။ သဟ၊ တကွ။ ဒိန္ဒပဒေသောယထာ၊
 ပေးအပ်သော အရပ်ကဲ့သို့တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧကသ္မိံ ဂါမခေတ္တေ
 သိမံ ဗန္ဓိတုကာမာ။ပ။ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အဟရာပေတဗ္ဗောတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌ-
 ကထာယံ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။(အဋ္ဌကထာအနက်ကို ပါဠိရှိသမျှ ပေး

လိုက်အံ့- ကေသို့၊ တခုသော။ ဂါမခေတ္တေ၊ ဂါမခေတ်၌။ သိမံ၊ သိမ်ကို။ ဗန္ဓိတုကာမာ၊ ဘွဲ့လို သမုတ်လိုကုန်၏။ ပ။ ပေသေတဗ္ဗံ၊ စေလွှတ်အပ်၏။ ယေ ဝိဟာရာ၊ အကြင်ကျောင်းတို့သည်။ အဗဒ္ဒသိမာ၊ မဘွဲ့ မသမုတ်ရသေးသော သိမ်ရှိကုန်၏။ တေသု၊ ထိုသိမ်မရှိသေးသော ကျောင်းတို့၌။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း တို့ကို။ ကေဗ္ဗံ၊ တပေါင်းတည်း။ သန္ဓိပါတေတဗ္ဗာ၊ စည်းဝေးစေအပ်ကုန်၏။ ဆန္ဒာရဟာနံ၊ ဆန္ဒထိုက်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏။ ဆန္ဒော၊ ဆန္ဒကို။ အာဟာရာ- ပေတဗ္ဗော၊ ဆောင်စေအပ်၏။)

စတုရဂီကံ၊ အင်္ဂါလေးပါးရှိသော။ ဣဒံ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟသီလကမ္မဝိစာရဏံ၊ ဤဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟသီလကမ္မဝိစာရဏံကို။ ဥက္ကံသဝသေန၊ အလွန်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ ဥက္ကဋ္ဌနည်း၏ အစွမ်း ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အဝကံသဝသေနာန၊ အယုတ်၏အစွမ်းအားဖြင့်ကား။ ရညာ၊ သည်။ ကဿစိ၊ အား။ အဒတော၊ မပေးမူ၍။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော၊ ရှိသာလျှင်။ ဌပိတပဒေသောပိ၊ ထားအပ်သောအရပ်သည်၎င်း။ ရညာ၊ သည်။ အပရိစ္ဆိန္ဒောပိ၊ မပိုင်းခြားအပ်သော အရပ်သည်၎င်း။ ဘောဇကေဟိ၊ ရွာစားတို့ သည်။ အဘုဋ္ဌိတပဒေသောပိ၊ မစားအပ်သော အရပ်သည်၎င်း။ ဝိသုဒ္ဓိမော၊ ဝိသုဒ္ဓိမည်သည်သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိယံ၊ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၌။ “သဗ္ဗောပိ အဇာတဿရော ဟောတိ ဂါမသိမာသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိတိ ယေဟိ ကတံ။ ပ။ အတ္ထောတိ” ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

(ဋီကာအနက်ပေး- သဗ္ဗောပိ အဇာတဿရော ဟောတိ ဂါမသိမာသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ယေဟိ၊ အကြင်ရွာသားတို့သည်။ ကတံ၊ ပြုအပ် ၏။ တေသံ၊ ထိုပြုသော ရွာသားတို့၏။ ဂါမသိမာသင်္ခံ ဝါ၊ ဂါမသိမ်ဟူ သော ရေတွက်ခြင်းသို့၎င်း။ သမန္တတော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ တီရဋ္ဌဂါမေဟိ၊ ကမ်း၌တည်သော ရွာသားတို့သည်။ စေကတံ၊ အကယ်၍ ပြုအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ သဗ္ဗဂါမသင်္ခံ ဝါ၊ အလုံးစုံသော ရွာသားတို့၏ ရွာဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့ ၎င်း။ အညေဟိ၊ တပါးကုန်သော။ ဂါမခေတ္တေဟိ၊ ရွာနယ်ခေတ်တို့နှင့်။ အသ- မ္မန္တဌာနံ၊ မစပ်ယှက်သောအရပ်သည်။ စေဟောတိ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ ဝိသုဒ္ဓိမ- သိမာသင်္ခံ ဝါ၊ ဝိသုဒ္ဓိသိမ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့၎င်း။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ “သဗ္ဗောပိ” အစရှိသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိ ပဒ၏ အဓိပ္ပါယ်ကျအနက်တည်း။) ။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ စတုရဂီကာဒိကော၊ အင်္ဂါလေးပါး စသည်ရှိသော။ ပဒေသော၊ အရပ်သည်။ အကုဋ္ဌိကောပိ၊ အိမ်မရှိသော်လည်း။ ဝိသုဒ္ဓိမော၊

ဝိသုဂါမသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ကေကုဋ္ဌိကာဒိလက္ခဏော။ ကေကုဋ္ဌိကာ
 အစရှိသော လက္ခဏာရှိသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ တမ္ပိလက္ခဏံ၊ ထိုသို့သော
 လက္ခဏာကိုလည်း။ ဝါ တမ္ပိဝစနံ၊ ထိုစကားကိုလည်း။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။
 မာတိကာ အဋ္ဌကထာယ၊ မာတိကာ အဋ္ဌကထာ၏။ ပေါရာဏဋ္ဌိကာယံ၊
 ဋ္ဌိကာဟောင်း၌။ ကေသ္မိံ ယေဝ ဂေါမခေတ္တေ။ ပ။ ယထာသုခံ ဂန္ဓဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ။ (ဋ္ဌိကာနက်-ကေသ္မိံ ယေဝ၊ သော။ ဂါမခေတ္တေ၊ ဌ။ ကေံ၊ သော။
 ပဒေသံ၊ ကို။ အယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဝိသု၊ အသီးအခြား။ ဂါမသီမာ၊ သည်။
 ဟောတု၊ စေ။ ဣတိ၊ သို့။ ရာဇာ၊ သည်။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော၊ ပိုင်းခြား၍။ ကဿစိ၊
 အား။ ဒေတိ၊ ဧ။ သောပဒေသော၊ သည်။ ဝိသုဂါမော၊ သည်။ ဟောတိဝေ၊
 ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌကထာဝစနတော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ
 ဆိုခြင်းကြောင့်။ တံ၊ ထိုဝိသုဂါမသို့။ ပဝိသန္တိယာ၊ ဝင်သော။ ဘိက္ခုနိယာ၊
 ရဟန်းမိန်းမအား။ ဂါမန္တရာပတ္တိ၊ ရွာဘပါးသို့သွားခြင်းကြောင့် သင့်သော
 အာပတ်သည်။ ဟောတိဝေ၊ ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုဝိသုဂါမရွာ
 တွင်း၌။ ဝိဟာရောဝါ၊ ကျောင်းသည်၎င်း။ ဒေဝကုလံ ဝါ၊ နတ်ကုန်းသည်၎င်း။
 သဘာဝါ၊ သဘင်သည်၎င်း။ ဂေဟံဝါ၊ အိမ်သည်၎င်း။ သစေနတ္ထိ၊ အကယ်၍
 မရှိအံ့။ ကေဝလံ၊ ကျောင်းအစရှိသည်တို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်။ ဝတ္ထု-
 မတ္တမေဝ၊ အရာမျှသာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်အံ့။ ဂါမောတိ၊ ရွာဘဲဟူ၍။ တတ္ထ၊
 ထိုအရာမျှ၌။ သပ္ပံ၊ အလုံးစုံသော။ ဝိနယကမ္ပံ၊ ဝိနည်းကံသည်။ ကပ္ပတိ၊ အပ်
 ၏။ ဟိသစ္စံ၊ ထိုစကားသည် မမှားကေန် မုချမှန်၏။ အမနုဿောဂါမေ၊ တိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ပဒဘာဇနီ၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တဉ္စဌာနံ၊ ထိုအရပ်သည်လည်း။ ဣတ-
 ရဿ၊ ဤမှတပါးသော။ ဂါမဿ၊ ရွာ၏။ ပရိက္ခေပဗ္ဗန္တိရေဝါ၊ အရံတွင်း၌၎င်း။
 ဥပစာရဗ္ဗန္တိရေဝါ၊ ဥပစာတွင်း၌၎င်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်အံ့။ ဝိကာလေ၊ နေလွဲ
 သောအခါ၌။ ဂါမပ္ပဝေသနံ၊ ရွာတွင်းသို့ဝင်ခြင်းကို။ အာပုစ္ဆိတော၊ ပန်ကြား
 ၍သာလျှင်။ ဂန္ဓဗ္ဗံ၊ သွားအပ်၏။ နောစေဟောတိ၊ အကယ်၍ တပါးသော
 ရွာ၏ အရံတွင်း ဥပစာတွင်း မဟုတ်အံ့။ အရညဝိယ၊ တောကဲ့သို့။ ယထာသုခံ၊
 အလို့ရှိတိုင်း။ ဝါ၊ ချမ်းသာသလို။ ဂန္ဓဗ္ဗံ၊ သွားအပ်၏။

ဝေ၊ ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ အဋ္ဌကထာနယဉ္စ၊ အဋ္ဌကထာ
 နည်းကို၎င်း။ ဋ္ဌိကာနယဉ္စ၊ ဋ္ဌိကာနည်းကို၎င်း။ သမနုဂန္ဓာ၊ ကောင်းစွာဉာဏ်ဖြင့်
 လျှောက်၍။ အယံဝိသုဂါမော၊ ဤဝိသုဂါမလက္ခဏာကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ စင်စစ်ကေန်
 သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်အပ်၏။

ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိသုဂါမအရာ၌။ တာဝ၊
 စွာ။ ဝိသုဂါမလက္ခဏ ဝိစာရဏာ၊ ဝိသုဂါမသိမ်၏ လက္ခဏာကို စိစစ်ခြင်းတည်း။

သီမာသမ္မဟနနဝိစာရဏာ

၂။ သီမာသမ္မဟနနာဓိကာရေပိ၊ သိမ်နုတ်သောအရာ၌လည်း။ ဝိဇ္ဇာ-
 လောဟလတာ၊ လျှပ်စစ် ကြေးနန်းနွယ် ကြေးနန်းကြိုးသည်။ ကတ္ထ၊ အဘယ်
 အရပ်၌။ မူလဋ္ဌာ၊ အမြစ်အရင်း တည်လေစိုက်လေသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိစာ-
 ရေတဗ္ဗာ၊ စိစစ်အပ်၏။ ဂါမသီမာယ၊ ဂါမ သိမ်၌။ မူလဋ္ဌာ၊ အမြစ်အရင်းတည်
 စိုက်သည်။ သစေ ဘဝေယျ၊ အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။ ဝိဇ္ဇာလောဟလတာပိ၊
 သည်လည်း။ ဂါမသီမာသဘာဝေါ၊ ဂါမသိမ်နှင့် သဘောတူသည်သာလျှင်။
 ဟောတိ၊ ၎င်း။ ဗဒ္ဒသီမာဒိသု၊ ဗဒ္ဒသိမ်အစရှိသည်တို့၌။ မူလဋ္ဌာ၊ သည်။ သစေ
 ဘဝေယျ၊ အံ့။ မူလဋ္ဌာနသီမာသဘာဝေါ၊ ကြေးနန်းကြိုး အရင်းတည်စိုက်
 ရာ သိမ်နှင့်အလားတူသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ ကာ ဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့
 နည်းဟူမူကား။ သီမာမာဋ္ဌကမဟာသီမာတလေသု၊ ခဏ္ဍသိမ် တန်ဆောင်း
 မဟာသိမ်အပြင်တို့၌။ ဇာတဝဋ္ဋရုက္ခာဒယော ဝိယ၊ ပေါက်ဆုတ်သော
 ပညောင်ပင် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အယံဝိဇ္ဇာလော-
 ဟလတာ၊ သည်။ ကတ္ထ၊ ၌။ မူလဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ကတ္ထသီမာယ၊ ၌။
 မူလဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။
 ဝိဇာနနတ္ထံ၊ သိခြင်းအကျိုးငှါ။ ဝိစာရေတွာ၊ စိစစ်၍။ အဋ္ဌကထာနယေနစေ၊
 အဋ္ဌကထာနည်းဖြင့်၎င်း။ ဋီကာနယေနစ၊ ဋီကာနည်းဖြင့်၎င်း။ သီမာနံ၊ သိမ်
 တို့၏။ သင်္ကရာသင်္ကရာဘာဝေါ၊ ရောယုက်သည်၏အဖြစ် မရောယုက်သည်၏
 ဖြစ်ကို။ ဇာနိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

ဟိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ သီမာသမ္မဟနနကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတာယ၊ သိမ်နုတ်ခြင်း
 သီမာသမ္မဟနနကံကို ပြုရာအရပ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပေါရာဏကသီမာယ၊ ရှေး
 သိမ်ဟောင်း၌။ မူလဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ဂတာ၊ သွားသော။ ရဇ္ဇ၊
 ကြေးနန်းကြိုးသည်။ အညတြ၊ တပါးသော။ သီမာယဝိ၊ သိမ်၌၎င်း။ အနုရာဓ-
 ပုရော၊ အနုရာဓမြို့၌။ မဟာသီမာယဝိပိ၊ မဟာသိမ်၌၎င်း။ အာဟစ္စ၊ ထိခတ်
 ၍။ ဌိတာ၊ တည်သည်။ သစေ ဘဝေယျ၊ အံ့။ အညတြ၊ သော။ သီမာယ
 ဝိ၊ ၎င်း။ အနုရာဓပုရော ၌။ မဟာသီမာယ ဝိပိ၊ ၎င်း။ မူလဋ္ဌာ၊ သည်။
 ဟုတွာ၊ ၍။ ဂတာ၊ သော။ ရဇ္ဇ၊ သည်။ သီမာသမ္မဟနန ကမ္မကရဏဋ္ဌာန-
 ဘူတာယ၊ သော။ ပေါရာဏကသီမာယ၊ ၌။ အာဟစ္စ၊ ၍။ ဌိတာ၊ သည်။
 သစေ ဘဝေယျ၊ အံ့။ သင်္ကရဒေါသောဝိ၊ ရောယုက်သော အပြစ်ဒေါသ
 သည်သာလျှင်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ယထာကံ၊ အဘယ်အပြစ်
 ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား။ သီမာမာဋ္ဌကေ ဝဋ္ဋရုက္ခော ဟောတိ၊ တျာဒိနာ၊
 သီမာမာဋ္ဌကေ ဝဋ္ဋရုက္ခော ဟောတိ- အစရှိသည်ဖြင့်။ အဋ္ဌကထာယ၊
 မဟာဝိအဋ္ဌကထာ၌။ ဝုတ္တသမ္ပန္ဒဒေါသော ယထာ၊ ဆိုအပ်သော သမ္ပန္ဒ

ဒေါသကဲ့သို့တည်း။ ဝါ၊ ဆိုအပ်သော စပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အပြစ်ကဲ့သို့
 တည်း။ ပန၊ ထိုသို့မဟုတ်။ သီမာသမ္မဟာနနကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတာယ၊ သော။
 ဂါမသီမာယ၊ ဂါမသိမ်၌။ မူလဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟုတော၊ ရှိ။ ဂတာ၊ သော။ ရဇ္ဈ၊
 သည်။ အညကြ၊ သော။ သီမာယဝါ၊ ၌၎င်း။ အနုရာဓပုရော ၌။ မဟာ-
 သီမာယဝါပိ၊ ၌၎င်း။ အာဟစ္စ၊ ရှိ။ ဌိတာ၊ သည်။ ယဒိဘဝေယျ၊ အကယ်၍
 ဖြစ်ငြားအံ့။ ဧဝံသတိ၊ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်။ တာသုဝါ၊ ထိုမှတစ်ပါးသော
 သိမ် မဟာသိမ်တို့၌လည်း။ မူလဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟုတော၊ ရှိ။ သီမာသမ္မဟာနနကမ္မ-
 ကရဏဋ္ဌာနဘူတာယ၊ သော။ ဂါမသီမာယ၊ ၌။ အာဟစ္စ၊ ရှိ။ ဌိတာ၊ သည်။
 ယဒိဘဝေယျ၊ အံ့။ ဧဝံသတိ၊ သော်။ သင်္ကရဒေါသော၊ သည်။ နတ္ထိယေဝ၊ မရှိ
 သည်သာတည်း။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ဝါ-ဟိယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာ-
 ဒီသု၊ အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာ အစရှိသည်တို့၌။ ဂါမဗဒ္ဓသီမာနံ၊ ဂါမသိမ်
 ဗဒ္ဓသိမ်တို့၏။ သမ္ပန္နဒေါသော၊ ကို။ နဒဿိတော၊ မပြုအပ်။ ဟသ္မာ၊ ကြောင့်။
 သင်္ကရဒေါသော၊ သည်။ နတ္ထိယေဝ၊ တည်း။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိမတိဝိနော-
 ဝနိနာမိကာယ၊ ဝိမတိဝိနောဒနိ အမည်ရှိသော။ ဝိနယဋ္ဌိကာယမ္ပိ၊ ဝိနယဋ္ဌိကာ၌
 ၎င်း။ ဝိနယာလင်္ကာရနာမိကာယပိ၊ ဝိနယာလင်္ကာရအမည်ရှိသော ဋ္ဌိကာ၌
 ၎င်း။ မဟာသီမာယ ပထဝီတလန္တိ ဧတ္ထ။ပ။ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။

(ဋ္ဌိကာနက်-မဟာသီမာယ ပထဝီတလန္တိ ဧတ္ထ၊ မဟာသီမာယ ပထဝီ-
 တလံဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ်၌။ အာသန္နတရမ္ပိ၊ အလွန်နီးသည်လည်း ဖြစ်
 သေန။ ဂါမသိမ်၊ ကို။ အဂဟေတော၊ မယူမူ၍။ ဗဒ္ဓသီမာယဝေ၊ ဗဒ္ဓသိမ်ကို
 သာလျှင်။ ဝါ၊ ဗဒ္ဓသိမ်၏သာလျှင်။ ဂဟိတတ္တာယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
 ဂါမသီမဗဒ္ဓသီမာနံ၊ ဂါမသိမ် ဗဒ္ဓသိမ်တို့၏။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ရုက္ခာဒိ-
 သမ္မေဒသမ္ပန္နေပိ၊ သစ်ပင်အစရှိသည်တို့နှင့် ရောနှော စပ်ယှက်သော်လည်း။
 သမ္မေဒဒေါသော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ နတ္ထိ၊ မရှိသနည်း။
 အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ နိဿယနိဿိတဘာဝေန၊ နိဿယနိဿိတ၏အဖြစ်ဖြင့်။
 ပဝတ္ထိတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊
 ယူအပ်၏။)

ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ သံသော၊ သံသာသည်။ သိမ်၊ ကို။ သမ္မဟာနန္တိ၊
 နုတ်ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုသိမ်နုတ်ရာအရပ်၌။ ပေါရာဏကသီမာ၊ သိမ်ဟောင်း
 သည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဤဒိသံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ပရိဝိတက္ကနဉ္စေဝ၊
 အကြံကို၎င်း။ အာသင်္ကာစ၊ ယုံမှားသံသယကို၎င်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အရာခပ်သိမ်း
 ၌။ နကာတဗ္ဗာ၊ မပြုအပ်။ စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ သော အာသင်္ကာနာမ၊ ဤ
 ယုံမှားသံသယမည်သည်။ အာသင်္ကနိယဋ္ဌာနေပိ၊ ယုံမှားလောက်သော အရာ

၌လည်း။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ အနာသကံနိယဋ္ဌာနေပိ၊ မယုံမှားလောက်
 သောအရာ၌လည်း။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ တာသု၊ ထိုယုံမှားလောက် ယုံမှား
 သင့်သောအရာ၊ မယုံမှားလောက် မယုံမှားသင့်သောအရာတို့တွင်။ အာသကံ-
 နိယဋ္ဌာနေယေဝ၊ ၌သာလျှင်။ အာသကံတဗ္ဗာ၊ ယုံမှားအပ်၏။ အနာသကံ-
 နိယဋ္ဌာနေ၊ ၌။ နအာသကံတဗ္ဗာ၊ မယုံမှားအပ်။ ဟိစ္စံ၊ ၏။ ဝါ-ဟိယသ္မာ၊
 ကြောင့်။ အာသကံနိယဋ္ဌာနေ၊ ၌။ အာသကံာယေဝ၊ ယုံမှားခြင်းကိုသာလျှင်။
 ဝိညဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ပသံသိတဗ္ဗာ၊ ချီးမွမ်းအပ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 အာသကံနိယဋ္ဌာနေယေဝ၊ ၌သာလျှင်။ အာသကံတဗ္ဗာ၊ ၏။ အနာ-
 သကံနိယဋ္ဌာနေ၊ ၌။ နအာသကံတဗ္ဗာ၊ အပ်။ စ၊ သည်သာမဟုတ်သေး။
 ပုဗ္ဗေပိ၊ ရှေး၌လည်း။ အဋ္ဌကထာစရိယာဒယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ အစ
 ရှိသည်တို့သည်။ အာသကံနိယဋ္ဌာနေယေဝ၊ လျှင်။ အာသကံံသု၊ ယုံမှားကြ
 ကုန်၏။ အနာသကံနိယဋ္ဌာနေပန၊ မယုံမှားသင့်သောအရာ၌ကား။ နအာသကံံ-
 သု၊ မယုံမှားကြကုန်။ တေန၊ ကြောင့်။ ခဏ္ဍသီမံ ပန အဇာနန္တာ။ ပ။ ပဋိဗန္ဓိတံ
 ပန န သက္ခိယန္ဓေဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

(အာကာရအနက် - ခဏ္ဍသီမံပန၊ ခဏ္ဍသီမံကိုကား။ အဇာနန္တာ၊ မသိကုန်
 ဘဲ။ အဝိပွဝါသံယေဝ၊ အဝိပွဝါသသီမံကိုသာလျှင်။ ဇာနန္တာ၊ သိကုန်သော
 ရဟန်းတို့သည်။ စေတိယဂံဏ ဗောဓိယဂံဏ ဥပေါသထာဂါရာဒီသု၊ စေတီ
 ယင်ပြင် ဗောဓိယင်ပြင် ဥပုသ်အိမ် အစရှိကုန်သော။ နိရာသကံဋ္ဌာနေသု၊
 ယုံမှားကင်းလောက်သော အရပ်တို့၌။ ဌတု၊ တည်၍။ သမ္မဟနိတံ၊ နုတ်ခြင်း
 ငှါ။ အပေဝနာမ သက္ခိယန္တိ၊ တတ်နိုင်ကုန်ငြားအံ့လည်း မသိ။ ပဋိဗန္ဓိတံ
 ပန၊ ဘွဲ့ခြင်း သမုတ်ခြင်းငှါကား။ နသက္ခိယန္ဓေဝ၊ မတတ်နိုင် မစွမ်းနိုင်
 လတ္တံ့ ကုန်သည်သာတည်း။)

တေန၊ ဤခဏ္ဍသီမံပန အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်။ ခဏ္ဍသီမာယ၊ ခဏ္ဍ
 သီမံ၏။ အနောကာသဘူတေသု၊ နေရာမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။
 စေတိယဂံဏ ဗောဓိယဂံဏ ဥပေါသထာဂါရာဒီသု၊ ကုန်သော။ အနာသကံနိယ-
 ဋ္ဌာနေသု၊ တို့၌။ ဧတ္ထ၊ ဤအရပ်၌။ ခဏ္ဍသီမာ၊ ခဏ္ဍသီမံသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
 ဣတိ၊ သို့။ နိရာသကံံ၊ ယုံမှားကင်းသည်ကို။ ကတု၊ ၍။ မဟာသီမာယ၊
 မဟာသီမံ၌။ သမ္မဟနိတဗ္ဗာဘာဝေါ၊ နုတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒသိတော၊ ၏။
 တထာ၊ တူ။ ပေါရာဏကဋီကာစရိယာဒယောပိ၊ ဋီကာဟောင်းဆရာ အစရှိ
 သည်တို့သည်လည်း။ အာသကံနိယဋ္ဌာနေယေဝ၊ ၌သာလျှင်။ အာသကံံ၊
 ယုံမှားခြင်းကို။ ကတု၊ ၍။ ဝိဟာရကောဋီတော၊ ကျောင်းစွန်းမှ။ ပဋ္ဌာယ၊
 စ၍။ ဝိဟာရပရိက္ခေပဿ၊ ကျောင်းအရပ်၏။ အန္ဓောစ၊ အတွင်း၌၎င်း။ ပဟိစ၊

အပဉ္စိဂဏ်း။ လေဉ္စုပါတေ၊ ခဲဘကျဉ်း။ သီမာသမ္မဟနနံ၊ သိမ်နုတ်ခြင်းကို။
 ဝိစာရိံ သုစေဝ၊ စိစစ်လည်း စိစစ်ကြကုန်၏။ တံ၊ ထိုသိမ်နုတ်ခြင်းကို။
 အဋ္ဌကထာနယမ္ပိ၊ အဋ္ဌကထာနည်းကို၎င်း။ ဋီကာနယမ္ပိ၊ ဋီကာနည်းကို၎င်း။
 သမန္တဂန္ဓာ၊ အစဉ်တလျှောက်လိုက်၍။ အာသကံနိယဋ္ဌာနေစေ၊ လျှင်။
 အာသကံ၊ ကို။ ကရိတွာ၊ ပြု၍။ ဣဒံ၊ ဤအရပ်သည်။ နိရာသကံ၊
 ယုံမှားဘွယ်မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မန္တပိ၊ အောက်မေ့ သိမြင် မှတ်ထင်ကုန်
 ၍လည်း။ ဂရုကာတဗ္ဗဘာဝံ၊ အလေးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒသေတွာ၊
 ပြု၍။ မဟုဿာဟေန၊ ကြီးစွာအားထုတ်ခြင်းဖြင့်။ သီမာသမ္မဟနနကမ္ပံ၊ ကို။
 ကရိံ သုစ၊ ပြုလည်း ပြုကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၎င်း။

စ၊ အညေဝါဒကို ဆိုဦးအံ့။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ မဟာသီမာပဟော-
 နကေ၊ မဟာသိမ်သမုတ်လောက်သော။ ပဒေသေ၊ အရပ်၌။ ကမ္မပုတ္တေ၊ ကံ
 အားလျောက်ပတ်သော ရဟန်းတို့ကို။ ဌပေတွာ၊ ထား၍။ အညေ၊ ကမ္မပုတ္တ
 ရဟန်းမှတစ်ပါးကုန်သော။ ဥပသမ္ပန္နာ၊ ပဉ္စင်းဖြစ်ကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းတို့
 သည်။ နဘဝေယျံ၊ မဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။ တာဒိသေ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။
 ကာလေစ၊ အခါ၌၎င်း။ ဒေသေစ၊ အရပ်၌၎င်း။ သီမာသမ္မဟနနံ၊ သည်။ နိရာ-
 သကံ၊ ယုံမှားကင်းလောက်သည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယံဝစနံ၊
 အကြင်စကားကို။ အညေဟိ၊ တပါးသောဆရာတို့သည်။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ဧတ္ထာပိ၊
 ဤအညေဆရာတို့ စကား၌လည်း။ အာသကံမာနော၊ ယုံမှားလိုသောသူသည်။
 နိရာသကော၊ ယုံမှားကင်းလောက်သည်။ နဘဝေယျ၊ မဖြစ်နိုင်ရာ။ ကဿာ၊
 အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမကား။ တာယ ဟောသီမာယ၊ ထိုဟောသိမ်၏။
 သမန္တာ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ သဗ္ဗဒိသာသု၊ အလုံးစုံသောအရပ်တို့၌။ အာသန္ဓမာ-
 သန္ဓဘူဘာ၊ အလွန်နီးနားသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အညာယော၊ တပါးကုန်
 သော။ ပရိပရာ၊ အဆက်ဆက်ကုန်သော။ ဗဒ္ဒသီမာဒိကာယော၊ ဗဒ္ဒသိမ်
 အစရှိသည်တို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ရက္ခသဘာဝါလတာဒိဟိ၊ သစ်ပင်
 သစ်ခက်နှယ်အစရှိသည်တို့နှင့်။ သမ္ပန္နိတွာ၊ စပ်၍။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သည်။ ဘဝေ-
 ယျံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ သာသနဇောတိကဝိသယေ၊ သာသနာတော် ထွန်းလင်း
 တောက်ပရာအရပ်၌။ သီမာဟိ၊ သိမ်တို့မှ။ အဝိရဟတာသကံနိယဘာဝ-
 တော၊ မကင်းနိုင်ဟု ယုံမှားဖြစ်ဘွယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ တဿာ၊
 ထို့ကြောင့်။ ဣဒမ္ပိ ဌာနံ၊ ဤအရာဌာနကိုလည်း။ ဝိစာရေတွာ၊ စိစစ်၍။
 အာသကိတဗ္ဗံ၊ ယုံမှားအပ်၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အရာခပ်သိမ်း အရပ်ခပ်သိမ်း၌။
 နအာသကိတဗ္ဗံ၊ မယုံမှားအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၎င်း။

ဣတိအယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ သီမာသမ္မဟနနဝိစာရဏာ၊ သိမ်နုတ်
 ခြင်းကိုစိစစ်ခြင်းတည်း။

ဥဒကုက္ခေပဝိစာရဏာ

၃။ အဗဒ္ဒသိမာဓိကာရေပိ၊ အဗဒ္ဒသိမ်၏အရာ၌လည်း။ ဗဒ္ဒသိမာယော၊ ဗဒ္ဒသိမ်တို့သည်။ ဘဂဝတော၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ အာဏာယစေဝ၊ အာဏာဖြင့်၎င်း။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်းတို့၏။ ပယောဂေန စ၊ လုံ့လဖြင့်၎င်း။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယထာ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ အဗဒ္ဒသိမာယော၊ အဗဒ္ဒသိမ်တို့သည်။ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဟိသစ္စံ၊ ၎င်း။ အဗဒ္ဒသိမာနံ၊ အဗဒ္ဒသိမ်တို့တွင်။ ဂါမသိမာ၊ သည်။ ပထဝိဿရ-
ရညော၊ ရေမြေရှင်မင်း၏။ အာဏာယ၊ အာဏာဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း။ ဘဂဝ-
တော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ အာဏာယ၊ အာဏာဖြင့်။ နေဝဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ ဘိက္ခု-
နံ၊ တို့၏။ ပယောဂေန၊ ဖြင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ သော၊ ထိုဂါမသိမ်ဖြစ်ပုံသည်။
ပါကဋ္ဌော၊ ထင်ရှား၏။ ပန၊ အထူးကိုဆိုဦးအံ့။ နဒိဇာတဿရသမုဒ္ဒသိမာ-
ယော၊ နဒိသိမ် ဇာတဿရသိမ် သမုဒ္ဒသိမ်တို့သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ သဘာ-
ဝေနေဝ၊ သဘောအားဖြင့်သာလျှင်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ရညော၊ ၎င်း။ အာ-
ဏာယ၊ ဖြင့်။ နစေဝဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ အာဏာယ၊ ဖြင့်။ နစ
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ပယောဂေန၊ ဖြင့်။ နစဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ တေန၊
ကြောင့်။ အဋ္ဌကဏာယံ၊ ၎င်း။ သာ ပန အတ္တနော သဘာဝေန။ ပ။ သမုဒ္ဒဇာတဿ-
ရေသုပိ ဒေဝေ နယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ပန၊ ဂါမသိမ် စသည်မှတစ်ပါး
ဥဒကုက္ခေပသိမ်ကို ဆိုဦးအံ့။ ဥဒကုက္ခေပသိမာ၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ်သည်။
ဘဂဝတော၊ သော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ ၎င်း။ အာဏာယစေ၊ လျှင်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း။ သဘာဝေန၊
ဖြင့်။ နေဝဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ပယောဂေန၊ ဖြင့်။ နစဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
မဖြစ်။ ဟိသစ္စံ၊ ၎င်း။ အာဏာရဟော၊ အာဏာထားခြင်းငှါ ထိုက်တော်မူသော။
မဟာကာရုဏိကော၊ ကြီးမြတ်သော ကရုဏာရှိတော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ သော။
ဗုဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဘိက္ခုသာဝကာနံ၊ ရဟန်းတပည့်တို့အား။ ကာရုညတံ၊
သနားတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဥဒကုက္ခေပသိမာယ၊
ဥဒကုက္ခေပသိမ်၏။ ပရိစ္ဆေဒမတ္တံ၊ အပိုင်းအခြား အတိုင်းအရှည်မျှကို။
နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခဝေ ။ ပ။ ဧကူပေါသထာတိ ဣမိနာ၊ “နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခဝေ
။ ပ။ ဧကူပေါသထာ” ဟူသောကြံပါ၌ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ ဟိသစ္စံ၊
၎င်း။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၎င်း။ ဧဝံ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ။ ပ။ နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခ-
ဝေတိ အာဒိမာဟာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။

(အဋ္ဌကထာနက်-ဝေ၊ ဤသို့။ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ၊ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊
ဇာတဿရအိုင်တို့၏။ ဗဒ္ဒသိမာဘာဝံ၊ ဗဒ္ဒသိမ်၏ အဖြစ်ကို။ ပဋိက္ခိပိတော၊
ပယ်တော်မူပြီး၍။ ပန၊ တာနံ။ တတ္ထ၊ ထိုမြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌။
အဗဒ္ဒသိမာပရိစ္ဆေဒံ၊ အဗဒ္ဒသိမ်၏ အပိုင်းအခြားကို။ ဒဿေဇ္ဇော၊ ပြတော်

မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခဝေတိအာဒိံ၊ “နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခဝေ” ဤသို့အစရှိသောစကားကို။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။)

သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာပိ၊ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်သည်လည်း။ တထေပ၊ ထိုဥဒကုက္ကေပ သိမ်အတူသာတည်း။ ဘဂဝါ၊ သော။ ဗုဒ္ဓေါပိ၊ သည်လည်း။ ပရိစ္ဆေဒမတ္တမေဝ၊ အပိုင်းအခြားမျှကိုသာလျှင်။ အဂါမကေ စေ။ ပ။ ကေပေါသထာတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ “ဝေ ဂါမန္တဝါသိနံ သီမာပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အာရညကာနံ သီမာပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေန္တော အဂါမကေ စေတိအာဒိမာဟာ” တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

(အဋ္ဌကထာနက် - ဝေ သို့။ ဂါမန္တဝါသိနံ၊ ရွာနီးကျောင်း၌ နေကုန်သော ရဟန်းတို့၏။ သီမာပရိစ္ဆေဒံ၊ သိမ်အပိုင်းအခြားကို။ ဒဿေတွာ၊ ပြုပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ အာရညကာနံ၊ တောနေရဟန်းတို့၏။ သီမာပရိစ္ဆေဒံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ သည်။ အဂါမကေ စေတိအာဒိံ၊ ကို။ အာဟ၊ ဟော တော်မူ၏။)

တ္ထေ စ ပါဠိဝဏ္ဏနာယံ၊ ဤပါဠိတော်ကို ဘွင်းပြရာ အဋ္ဌကထာ၌လည်း။ အဂါမကေ စေတိ၊ အဂါမကေ စေဟူသည်ကား။ ဝိဇ္ဇျာဠဝိသဒိသေ၊ ဝိဇ္ဇျာ မည် သော တောကြီးနှင့်တူသော။ အရညေ၊ တော၌။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဝသန္တိ၊ နေကုန်၏။ အထ၊ ထိုသို့နေကြရာ၌။ တေသံ၊ ထိုရဟန်းတို့၏။ ဌိတော- ကာသတော၊ တည်ရာအရပ်မှ။ သမန္တာ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ သတ္တဗ္ဗန္တရာ၊ ခုနစ် ခုသော အဗ္ဗန္တရတို့သည်။ သမာနသံဝါသကသီမာ၊ သမာနသံဝါသက သိမ် မည်၏။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။ ပ။ သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာတိ၊ ဟူသည်ကား။ တတ္ထ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော အဗ္ဗန္တရတို့တွင်။ ကေ၊ တခုသော။ အဗ္ဗန္တရံ၊ အဗ္ဗန္တရသည်။ အဋ္ဌဝိသတိ ဟတ္ထပ္ပမာဏံ၊ နှစ်ဆဲ့ရှစ်တောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ဌိတဿ၊ တည်သောရဟန်း၏။ သမန္တာ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ သတ္တဗ္ဗန္တရာ၊ ခုနစ်ခုသော အဗ္ဗန္တရတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝိနိဗ္ဗေဓေန၊ ထုတ်ချင်း ပေါက်အားဖြင့်။ စုဒ္ဒဿ၊ တဆဲ့လေး အဗ္ဗန္တရတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအာဒိဟိ၊ ဤသို့အစရှိကုန်သော စကားတို့ဖြင့်။ ပမာဏပရိစ္ဆေဒမေဝ၊ ပမာဏ အပိုင်းအခြားကိုသာလျှင်။ အဋ္ဌကထာစရိယာ၊ အဋ္ဌကထာဆရာ တို့သည်။ ဝဏ္ဏန္တိ၊ ဘွင်းကုန်၏။ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယမ္ပိ၊ ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ ၌လည်း။ သမန္တာ သတ္တဗ္ဗန္တရာတိ။ ပ။ သီမာပိ တတ္ထကံ ဝစုတိတိ၊ ဟူ၍။ ပမာဏ ပရိစ္ဆေဒမတ္တမေဝ၊ ပမာဏ အပိုင်းအခြားမျှကိုသာလျှင်။ ဝဏ္ဏန္တိ၊ ကုန်၏။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ပယောဂကိစ္စံ၊ ပယောဂလုံ့လကိစ္စကို။ နဝဏ္ဏန္တိ၊

မဘွင်ကုန်။ ဥဒကုက္ခေပဋ္ဌကထာယမ္ပိ၊ ဥဒကုက္ခေပ အဋ္ဌကထာ၌လည်း။ ယံ
 ဌာနံ၊ အကြင်အရပ်ကို။ မဇ္ဈိမဿ၊ အား လျစ်လျူ အလယ်အလတ်ရှိသော။
 ပုရိသဿ၊ ယောက်ျား၏။ သမန္တတော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ဥဒကုက္ခေပေန၊
 ရေတကျဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒံ၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။ တံဌာနံ၊ ထိုအရပ်သည်။ ဥဒကုက္ခေ-
 ပေါနာမ၊ ဥဒကုက္ခေပ သိမ် မည်၏။ ဣတိ အယံ ယောဇနာ၊ ဤသို့သော
 အနက်ယောဇနာခြင်းကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်အပ်ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်။
 ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စေပုစ္ဆေယျ၊ အံ။ ယန္တိပဒဿ၊ ယံ
 ဟူသော အနိယတ်ပုဒ်၏။ တန္တိပဒေန၊ တံဟူသောနိယတ်ပုဒ်နှင့်။ နိစ္စသမ္ပ-
 န္ဓနိယတ္တာ၊ အမြဲစပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။
 ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗော၊ ဖြေအပ်၏။

မဇ္ဈိမဿာတိ၊ ဟူသည်ကား။ တာမမဇ္ဈိမဿ၊ အားအလယ်အလတ်ရှိသော
 ယောက်ျား၏။ ဥဒကုက္ခေပေန၊ ရေတကျဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒံ၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။
 ပမာဏမဇ္ဈိမဿ၊ အရပ်ပမာဏ အလယ်အလတ်ရှိသော ယောက်ျား၏။
 ဥဒကုက္ခေပေန၊ ဖြင့်။ နပရိစ္ဆိန္ဒံ၊ မပိုင်းခြားအပ်။ အပုထာမဿ၊ အားနည်း
 သောယောက်ျား၏။ ဥဒကုက္ခေပေန၊ ဖြင့်။ နေဝပရိစ္ဆိန္ဒံ၊ မပိုင်းခြားအပ်။
 မဟာထာမဿ၊ ကြီးသောအားရှိသော ယောက်ျား၏။ ဥဒကုက္ခေပေန၊ ဖြင့်။
 နပရိစ္ဆိန္ဒံ၊ အပ်။ ဣတိအယံ အဓိပ္ပါယော၊ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဝုတ္တံဝုတ္တော၊
 ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ တဿ မဇ္ဈိမပုရိသဿ၊ ထိုမဇ္ဈိမပုရိသ၏။ တံ ဥဒကု-
 က္ခေပနာကာရံ၊ ထို ရေပစ်သော အခြင်းအရာကို။ ပါကဋံ၊ ထင်ရှားစွာ။
 ကရောန္တော၊ ပြုတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍။ ကထံ ပန။ပ။ အယမေကော ဥဒကု-
 က္ခေပေါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ဝေံသို့။ သဗ္ဗပါဠိအဋ္ဌကထာသု၊ ခပ်သိမ်းသော
 ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌။ မဇ္ဈိမပုရိသဿ၊ ၎င်း။ ကရဏာကာရမေဝ၊ ပြုသော အခြင်း
 အရာကိုသာလျှင်။ ဒဿေန္တိ၊ ပြကုန်၏။ ဘိက္ခုဿ၊ ၎င်း။ ကရဏံ၊ ပြုခြင်းကို။
 နဒဿေန္တိ၊ မပြကုန်။ သစေ၊ အကယ်၍။ ဘိက္ခုဿ၊ ၎င်း။ ကရဏံ၊ ကို။ အဝဿံ၊
 မချွတ်။ ကေန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကံ၊ အလိုရှိအပ်သည်။ ဟောတိ၊
 အံ။ ဧကော၊ တယောက်သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အပုထာမောဝါ၊ လည်း။
 ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သဗ္ဗောဝါ၊ အလုံးစုံသော ရဟန်းသည်မှုလည်း။ မဟာ-
 ထာမောဝါ၊ လည်း။ ဘဝေယျ၊ ၎င်း။ ဝေံသတိ၊ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်။
 တေသံ၊ ထိုရဟန်းကိုအား။ ဥဒကုက္ခေပသိမာ၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ်သည်။ န ဘ-
 ဝေယျ၊ မဖြစ်ရာ။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမှုကား။ တေသံ၊ ထို ရဟန်း
 တို့၏။ အမဇ္ဈိမထာမတ္တာ၊ မဇ္ဈိမပုရိသ၏ အားမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
 တည်း။ အဋ္ဌကထာယဉ္ဇ၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း။ ထာမမဇ္ဈိမဿေဝ၊ အား
 အလယ်အလတ် ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ပုရိသဿ၊ ကို။ ဒဿိတတ္တာ၊

ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဝေပန၊ ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော အခြင်း အရာဖြင့်ကား။ ခေါ၊ စင်စစ်။ နဒဠ္ဗဗ္ဗ၊ မမှတ်အပ်။ ကသ္မာ၊ ကား။ သဗ္ဗပါဠိ- အဋ္ဌကထာသု၊ ခပ်သိမ်းသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌။ အဝိစာရိတတ္တာ၊ မစိစစ် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိသစ္စံ၊ ၎င်း။ အပ္ပထာမောဝါ၊ သော။ မဟာထာမောဝါ၊ သော။ ဧကောပိ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းတယောက်သည်လည်း။ ဥဒကုက္ခေပသိမံ၊ ကို။ စေတုစ္ဆတိ၊ အကယ်၍ အလိုရှိအံ့။ တဿပိ၊ ထို ရဟန်း အားလည်း။ လဗ္ဗေယျ၊ ရရာ၏။ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမာ၊ ကို။ ဧကဿပိ၊ တယောက်လည်းဖြစ်သော။ ဘိက္ခုနော၊ အား။ လဗ္ဗတိယထာ၊ ရအပ်သကဲ့သို့။ ဝေပာထာ၊ တူ။ ဥဒကုက္ခေပသိမာပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဗတိ၊ ၎င်း။

အပိစ၊ တနည်းလည်း။ ဝါ-အပိစ အပရော၊ တပါးသော။ နယော၊ နည်းကို။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုဦးအံ့။ သစေ၊ ၎င်း။ ဘိက္ခုနော၊ ၎င်း။ ကာယပယောဂေန၊ ကိုယ်၏သို့လဖြင့်။ ဥဒကုက္ခေပကရဏေနော၊ ရေတကျကို ပြုမှသာလျှင်။ အယံ သိမာ၊ ဤသိမ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ငြားအံ့။ ယတ္ထ ဒိသာဘာဂေ၊ အကြင် အရပ် မျက်နှာအဘို့၌။ ပဟောနကတာယ၊ လောက်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ဥဒကုက္ခေပံ၊ ကို။ ကရောတိ၊ ၎င်း။ တတ္ထ၊ ထို အရပ်မျက်နှာ အဘို့၌။ ဥဒကုက္ခေပသိမာ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း။ ယတ္ထပန၊ အကြင်အရပ်၌ကား။ အပ္ပ- ဟောနကတာယ၊ မလောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န ကရောတိ၊ မပြု။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ ပကတိနဒိသိမာတိ၊ ပကတိနဒိသိမ် ဟူ၍။ ဝတ္တ- ဗ္ဗတံ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဥဒ- ကုက္ခေပဿ၊ ရေတကျကို။ အကရဏီယတ္တာ၊ မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း။ ဤဒိသေ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ဌာနေစ၊ အရပ်၌လည်း။ ကမ္မံ၊ ကံကို။ ကရောန္တာနံ၊ ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့အား။ နာနာသိမာယ၊ အထူးထူးသော သိမ်၌။ ကမ္မံ၊ ကံကို။ ကရဏီယတံ၊ ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇေယျ၊ ၎င်း။ တေမိ၊ ဤသို့သော အမှတ်မျိုးကိုလည်း။ န ခေါ ပန ဒဠ္ဗဗ္ဗ၊ မမှတ်အပ်။ ပဟောနကဋ္ဌာန မေဝ၊ လောက်သော အရပ်ကိုသာလျှင်။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ယူအပ် ၎င်း။ အပ္ပဟောနကဋ္ဌာနံ၊ မလောက်သောအရပ်ကို။ နဂဟေတဗ္ဗံ၊ မယူအပ်။ တေန၊ ကြောင့်။ မာတိကာ အဋ္ဌကထာယ၊ မာတိကာ အဋ္ဌကထာ၏။ လီနတ္ထ ပကာသနီနာမိကာယံ၊ လီနတ္ထပကာသနီ အမည်ရှိသော။ ပေါရာဏက- ဋီကာယံ၊ ၎င်း။ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူသည် ၎င်း အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗဒိသာသု၊ အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌။ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ၊ ယူအပ်သည်သာတည်း။ ဣတိစေ၊ ဤသို့ဆိုငြားအံ့။ ယတော၊ အကြင်အရပ်မှ။ လဗ္ဗတိ၊ ၎င်း။ တတော၊ ထိုအရပ်မှ။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ယူအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ဝိနယတ္ထ မဇ္ဈိသာယံ နာမ၊ ဝိနယတ္ထ မဇ္ဈိသာ အမည်ရှိသော။

မာတိကာဘိနဝဋီကာယမ္ပိ၊ မာတိကာ ဋီကာသစ်၌လည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမန္တာ ဥဒကုက္ကေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ “သမန္တာ ။ပ။ ကာတဗ္ဗော” ဟူသော ဤစကားကို။ ပဟောနကဋ္ဌာနံ၊ လောက်သောအရပ်ကို။ သန္တာယ၊ရည်ရော်၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ယတ္ထပန၊ အကြင်ဥဒကုက္ကေပ သိမ်၌ ကား။ ကုန္ဒဒီအာဒီသု၊ မြစ်ငယ် အစရှိသည်တို့၌။ နပုဟောတိ၊ မလောက်။ တတ္ထ၊ ထို မလောက်သော အရပ်၌။ ပဟောနကဋ္ဌာနတော၊ လောက်ရာ အရပ်မှ။ ဥဒကုက္ကေပ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။

ဝေ၊ ဤသို့။ ပါဠိတောစေဝ၊ ပါဠိတော်နည်းအားဖြင့်၎င်း။ အဋ္ဌကထာ-တောစ၊ အဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့်၎င်း။ ယုတ္တိတောစ၊ အသင့်ယုတ္တိအားဖြင့်၎င်း။ ဝိစာရဏီယမာနာ၊ စိစစ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ပယောဂေန ဝေ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ အဝဿံ၊ မချွတ်။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ သတ္တ-ဗ္ဗန္တရုဒကုက္ကေပသီမာယော၊ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်၊ ဥဒကုက္ကေပ သိမ်တို့သည်။ ဥပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဣမေ ဝါဒါ၊ ဤသို့သော အယူဝါဒတို့ကို။ နပသံသိ-တဗ္ဗာ၊ မချီးမွမ်းအပ်ကုန်။ အပိစ၊ တနည်းလည်း။ ဘိက္ခုဟံ၊ တို့သည်။ ကာယပုယောဂေ၊ ကို။ ကရိယမာနေပိ၊ ပြုသော်လည်း။ ဒေါသော၊ အပြစ် သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဘိက္ခုဟံ၊ တို့သည်။ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗ-ဘာဝဿ၊ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်၊ မပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို။ အဒဿိတတ္တာ၊ တည်း။ ကိဝိယ၊ အဘယ်ကို ပြသကဲ့သို့နည်းဟူမူ။ ဂါမဂါမုပစာရာရည-ဟတ္ထပါသာဒိပရိစ္ဆေဒဒဿနံဝိယ၊ ရွာ၊ ရွာ၏ဥပစာ၊ တော၊ ဟတ္ထပါသ်အစရှိ သည်တို့၏ အပိုင်းအခြားကို ပြသကဲ့သို့တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၎င်း။

ဘိက္ခု၊ သည်။ သစေပိ ကရေယျ၊ အကယ်၍ပြုငြားအံ့။ ယထာကတံ၊ ပြုသည်အတိုင်း။ နပုဇ္ဇေယျ၊ မဖြစ်ရာ။ ကသ္မာ၊ ကား။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံ သော ရဟန်းတို့၏။ အပ္ပမာဏ ဘာဝတောစ၊ ပမာဏမဟုတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၎င်း။ ထာမမဇ္ဈိမဿေဝ၊ ၎င်းသာလျှင်။ ပမာဏဘာဝတောစ၊ ပမာဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်းတည်း။ နိသံသယကာမောပန၊ သံသယကင်းလိုသောရဟန်း သည်ကား။ ကရေယျ၊ ပြုရာ၏။ ကရဏေန၊ ပြုခြင်းကြောင့်။ ဒေါသော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ၊ မာတိကာအဋ္ဌ ကထာ၌။ “တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမန္တာ၊ မှ။ ပရိသ ပရိယန္တတော၊ ပရိသတ် အဆုံးအစွန်မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ အဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒေါ၊ အဗ္ဗန္တရ အပိုင်းအခြားကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။” ဣတိစ၊ ဤသို့၎င်း။ “တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဿာ၊ ထို မြစ်သမုဒ္ဒရာဇာတဿရအိုင်၏။ အန္တော၊ အတွင်း၌။ ပရိသပရိယန္တတော၊ မှ။

ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ သမန္တာ၊ မှ။ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ၎်။”
 ဣတိစ၊ ၎င်း။ ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာယမ္ပိ၊ ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌လည်း။ “ဥဒကုက္ခေပဝါ၊
 ရေတကျကိုလည်း။ ပရိစ္ဆိန္တတိ၊ ပိုင်းခြား၏။” ဣတိစ၊ ၎င်း။ ဝုတ္တံ၊ ၎်။ တံပိ၊
 ထိုစကားကိုလည်း။ အဝဿံ၊ မချွတ်။ ကတ္တဗ္ဗတံ၊ ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။
 သန္ဓာယ၊ ၎်။ နဝုတ္တံ၊ မဆိုအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၎်။

တမေဝ အဋ္ဌကထာပါဌံ၊ ထိုအဋ္ဌကထာပါဌံကိုပင်လျှင်။ အာဂမ္မ၊ စွဲလမ်း
 တခုအကြောင်းပြု၍။ ဒဋ္ဌကတ္တာ၊ မြဲမြံသည်ကိုပြု၍။ အဝဿံ၊ မချွတ်။ ကေ-
 န္ဓေန၊ ဖြင့်။ ဘိက္ခုနာ၊ သည်။ ကာယပုယောဂေန၊ ဖြင့်။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ကို။
 ကာတဗ္ဗော ဝေ၊ ပြုအပ်သည်သာတည်း။ ဣတိဣဒံစနံ၊ ကို။ အညေ၊ တို့သည်။
 ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တံစနံ၊ ထိုအညေဆရာတို့၏ စကားကို။ သာရတော၊ အားရှိ
 သောအားဖြင့်။ ဝါ၊ မြဲမြံသောအဘို့အားဖြင့်။ ဝါ၊ မြတ်သောအားဖြင့်။ ဝါ၊
 အနှစ်ရှိသောအားဖြင့်။ နပစ္စေတဗ္ဗံ၊ မယုံကြည်အပ်။ သော၊ ထိုရွာ၏ဥပစာကို။
 သရူပစာရတော၊ အိမ်၏ဥပစာမှ။ လေဉ္စူပါတေနေဝ၊ ခဲတကျဖြင့်သာလျှင်။
 ပရိစ္ဆိန္တတဗ္ဗော၊ ၎်။ ဣတိစ၊ ၎င်း။ ပရိက္ခိတ္တဿ၊ အရံရှိသော။ ဂါမဿ၊ ၎်။
 ဣန္ဒြိလတော၊ တံခါးခုံမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ အပရိက္ခိတ္တဿ၊ သော။ ဂါမဿ၊ ၎်။
 ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော၊ အရံထိုက်ရာအရပ်မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ယာဝဝိဟာရ-
 ပရိက္ခေပါ၊ ကျောင်း၏အရံတိုင်အောင်။ မိနိတဗ္ဗော၊ တိုင်းတာအပ်၏။ သစေ၊
 ၎်။ ဝိဟာရော၊ ကျောင်းသည်။ ပရိက္ခိတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ အံ။ပ။ တံ၊
 ထိုအရံကို။ ပရိစ္ဆေဒံကတ္တာ၊ အပိုင်းအခြားပြု၍။ မိနိတဗ္ဗော၊ ၎်။ ဣတိစ၊ ၎င်း။
 ဟတ္ထပါသပုမာဏံ၊ ကို။ ပရိစ္ဆိန္တဗ္ဗံ၊ ၎်။ ဣတိစ၊ ၎င်း။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၎်။
 ဝုတ္တံပိ၊ ဆိုသော်လည်း။ ပမာဏပရိစ္ဆေဒဒဿနမတ္တမေဝ၊ အတိုင်းအရှည်
 ပမာဏ အပိုင်းအခြားကို ပြခြင်းမျှသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၎်။ အဝဿံ၊
 မချွတ်။ ကေန္ဓေန၊ သဖြင့်။ ဘိက္ခုပယောဂေန၊ ရဟန်းလုံလပယောဂဖြင့်။
 ကတ္တဗ္ဗဘာဝဒဿနံ၊ ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြခြင်းသည်။ နဟောတိယထာ၊
 မဖြစ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤသတ္တဗ္ဗန္တရ ဥဒကုက္ခေပသိမ်အရာ
 ၎်လည်း။ အဝဿံ၊ မချွတ်။ ကေန္ဓေန၊ ဖြင့်။ ယဿ၊ ကြောင့်။ နကာတဗ္ဗံ၊ မပြု
 အပ်။ တဿ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုအညေဆရာတို့၏။ စနံ၊ စကားကို။ သာရ-
 တော၊ ဖြင့်။ နပစ္စေတဗ္ဗမေဝ၊ မယုံကြည်အပ် မယုံကြည်ထိုက်သည်သာတည်း။

အပိစ ပန၊ တနည်းလည်း။ ဥပစာရသိမာဒီနံ၊ ဥပစာရသိမ်အစရှိသည်တို့
 ၎်။ ကမ္မကရဏသိမာဟံ၊ ကံပြုရာသိမ်တို့နှင့်။ အသဒိသတံ၊ မတူသည်၏အဖြစ်
 ကို။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသည်။ ကိဉ္ဇာပိအသဒိသံ၊ အကယ်၍ကား
 မတူ။ ပန၊ ထိုသို့ဥပစာရသိမ်၏ ကံပြုရာသိမ်နှင့် အလုံးစုံအကုန် မတူငြားသော်

လည်း။ ပရိစ္ဆိန္ဒာကာရံ၊ ပိုင်းခြားပုံ အခြင်းအရာသည်။ သဒိသံဝေ၊ တူကြသည် သာတည်း။ နနာနာကရဏံ၊ အထူးမရှိကြ။ သမာနာကာရမေဝ၊ တူသော အခြင်းအရာကိုသာလျှင်။ အဋ္ဌကထာသု၊ အဋ္ဌကထာတို့၌။ ဒသိတံ၊ ပြအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ဘိက္ခုပယောဂေ၊ ရဟန်း၏ပယောဂကို။ အကယ်ရ- မာနေပိစ၊ မပြုလုပ်သော်လည်း။ ဣမာသိမာယော၊ ဤသတ္တဗ္ဗန္ဓရသိမ် ဥဒ- ကုက္ခေပသိမ်တို့သည်။ ကမ္မကာရကဘိက္ခုသု၊ ကံပြုသောရဟန်းတို့သည်။ သန္နိ- ပတိတေသု၊ စည်းဝေးကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ၊ ဝဂ်ဖြစ်သော ကံကို ပယ်ခြင်းငှါ။ သိမိစ္ဆာယ၊ သိမ်ဟူသော အလိုဖြင့်။ နိယမိယမာနာဝေ၊ မှတ်အပ်ကုန်သော်သာလျှင်။ ဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ “ဥပေါသထကာလေ ပန၊ ဥပုသ်ပြုသောအခါ၌ကား။ ပရိသပရိယန္တေ၊ ပရိသတ်အဆုံး၌။ နိသိန္နဘိက္ခုတော၊ နေသောရဟန်းမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ ၌။ သတ္တ- ဗ္ဗန္ဓရသိမာ၊ ကို။ သောဓိတဗ္ဗာ၊ သုတ်သင်အပ်၏။ ယတ္တကံ၊ အကြင်မျှလောက်။ ဘိက္ခုသံဃော၊ သည်။ ဝခုတိ၊ ပွား၏။ တတ္တကံ၊ ထိုမျှလောက်။ သိမာပိ၊ လည်း။ ဝခုတိ၊ ပွား၏။” ဣတိစ၊ ၎င်း။ “ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ ပရိသာ၊ သည်။ ဝခုတိ၊ ပွား၏။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်။ သိမာပိ၊ လည်း။ ဝခုတိ၊ ပွား၏။ ပရိသပရိယန္တတော၊ မှ။ ဥဒကုက္ခေပေါယေဝ၊ ရေတကျသည်သာလျှင်။ ပမာဏံ၊ တည်း။” ဣတိစ၊ ၎င်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရပ်၌။ ကမ္မကာရဏတ္ထံ၊ ကံပြုခြင်းငှါ။ သန္နိပတမာနော၊ စည်းဝေးသော။ ဘိက္ခုသံဃော၊ သည်။ သိမိစ္ဆာယ၊ သိမ်ဖြစ်လိုခြင်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ နသန္နိပတတိ၊ မစည်းဝေး။ အရညနဒိသိမိစ္ဆာယာဝါ၊ အရညသိမ်၊ နဒိသိမ် ဖြစ်လိုခြင်းနှင့်၎င်း။ သတ္တဗ္ဗန္ဓရဒကုက္ခေပသိမိစ္ဆာယာဝါ၊ သတ္တဗ္ဗန္ဓရသိမ်၊ ဥဒ- ကုက္ခေပသိမ် ဖြစ်လိုခြင်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ နသန္နိပတတိ၊ မစည်းဝေး။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သစေ၊ ၌။ သတ္တဗ္ဗန္ဓရဒကုက္ခေပသိမိစ္ဆာယ၊ သတ္တဗ္ဗန္ဓရ သိမ်၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ် အလိုရှိသဖြင့်။ သန္နိပတမာနော၊ စည်းဝေးသော။ ဘိက္ခုသံဃော၊ သည်။ ဟောတိ၊ အံ့။ ယာဝ၊ လောက်။ ပရိသာ၊ သည်။ ဝခုတိ၊ ၏။ တာဝ၊ လောက်။ သိမာ၊ တို့သည်။ ဝခုန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝခုမာနာ၊ ပွားကုန်လျက်။ ဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအယံအတ္ထော၊ ဤသို့သောအနက်ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

အနိယမိတမာနာ ပန၊ မမှတ်အပ်ကုန်သော်ကား။ နုဥပုဇ္ဇန္တေ၊ မဖြစ်ကုန် သည်သာတည်း။ သစေဥပုဇ္ဇန္တိ၊ အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ သဗ္ဗထာ၊ ခပ်သိမ်း သောအခြင်းအရာဖြင့်။ သတ္တဗ္ဗန္ဓရဒကုက္ခေပသိမာယောဝေ၊ တို့သည်သာလျှင်။ ဥပုဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ အရညနဒိသိမာဒိကာယော၊ အရညသိမ်၊ နဒိသိမ် အစရှိသည်တို့သည်။ နုဥပုဇ္ဇေယျ၊ မဖြစ်ကုန်ရာ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိမတိ-

ဝိနောဒနိဋ္ဌိကာစရိယာဒယော၊ ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာဆရာ အစရှိကုန်သော။
 ပေါရာဏကာ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ၊ ငှါ။ သီမာပေက္ခာယ၊
 ဥဒကုက္ခေပသိမ်၊ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်ဟု ငဲ့ခြင်းသည်။ သတိဝေ၊ ရှိသော်သာလျှင်။
 ဥဒကုက္ခေပသတ္တဗ္ဗန္တရသိမာယော၊ တို့သည်။ ဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ သီမာပေက္ခာယ၊
 သည်။ အသတိ၊ မရှိခဲ့သော်။ ဥဒကုက္ခေပသတ္တဗ္ဗန္တရသိမာယော၊ တို့သည်။
 နုဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိဣဒံဝစနံ၊ ကို။ အာဟံသု၊ ဆိုကြကုန်ပြီ။
 ဥပုဇ္ဇန္တိပိ၊ ဖြစ်ကုန်သော်လည်း။ နိယမိတကာလေယေဝ၊ မှတ်အပ်သောအခါ၌
 သာလျှင်။ ဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ အနိယမိတကာလေ၊ မမှတ်သောအခါ၌။ နောဥပုဇ္ဇန္တိ၊
 မဖြစ်ကုန်။ တေန၊ ကြောင့်။ သစေပနေတ္ထံ၊ ပ။ ဥိနကံ ပန န ဝဋ္ဋတိတိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ၏။ (အာကာရအနက် - သစေ ပန၊ ကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤ မြစ် သမုဒ္ဒရာ ဇာတ
 ထရအိုင်၌။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဝိသုဝိသု၊ အသီး
 အသီး။ သံသကမ္ပံ၊ သံသကံကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုကုန်အံ့။ ပ။ အညော၊ တပါး
 သော။ ဥဒကုက္ခေပေါ၊ ကို။ ဌပေတဗ္ဗော၊ ထားအပ်၏။ တတော၊ ထိုဥဒကု-
 က္ခေပ တခုထက်။ ဝါ၊ ရေတကျထက်။ အဓိကံ၊ အပိုအလွန်သည်။ ဝဋ္ဋတိ၊ ၏။
 ဥိနကံပန၊ ယုတ်မှုကား။ နဝဋ္ဋတိ၊ မအပ်။)

အညောဥဒကုက္ခေပေါ ဌပေတဗ္ဗောတိ ဧတေန၊ “အညော ဥဒကုက္ခေပေါ
 ဌပေတဗ္ဗော” ဟူသော ဤပါဠိရပ်ပါဌ်ဖြင့်။ အယံ၊ ဤအရပ်သည်။ ဥဒကုက္ခေပေါ၊
 ဥဒကုက္ခေပသိမ်တည်း။ ဝါ၊ ရေတကျလောက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ နိယမေတွာ၊
 မှတ်၍။ ဌပနံ၊ ထားခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ အနိယမေတွာ၊
 မမှတ်မှု၍။ ဌပေတံ၊ ထားခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျ ဘာဝတော၊ မတတ်
 ကောင်း မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ အဓိကန္တိအာဒိနာပိ၊ အဓိကံ
 အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်လည်း။ တထာ၊ တူ။ နိယမေတွာ၊ ၍။ ဌပနံ၊ ကို။ ဒဿေ-
 တိ၊ ၏။ နိယမေတွာ၊ ၍။ အဌပိတေပန၊ မထားသော်ကား။ နုဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။
 နဒီ အရညသိမာယောဝ၊ နဒီသိမ်၊ အရညသိမ်တို့သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊
 ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဌပေန္တေဟိ၊ ထားသောရဟန်းတို့သည်။ ဥိနကံ၊
 အယုတ်ကို။ နုဌပေတဗ္ဗံ၊ မထားအပ်။ ဟိသစ္စံ၊ ၏။ အဌပေတံပိ၊ မထားဘဲ
 လည်း။ ဝဋ္ဋတိဝေ၊ အပ်သည်သာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တန္တိ၊ ဆိုအပ်၏ဟူ၍ ဝဇိရဗုဒ္ဓိ-
 ဋ္ဌိကာယံ၊ ၌။ ပုတ္တံ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိယမိတကာလေဝေ၊ ၌သာလျှင်။
 ဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ အနိယမိတကာလေ၊ မမှတ်သောအခါ၌။ နောဥပုဇ္ဇန္တိ၊
 မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တထာဥပုဇ္ဇန္တိပိ၊ ထိုသို့ဖြစ်ကုန်
 သော်လည်း။ နိယမိတဌာနေယေဝ၊ မှတ်ရာအရပ်၌သာလျှင်။ ဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။
 အနိယမိတဌာနေ၊ မမှတ်ရာအရပ်၌။ နောဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာယေဝ၊ ထို့ကြောင့်
 သာလျှင်။ အဌကထာယံ၊ ၌။ ဂစ္ဆန္တိယာ၊ သွားသော။ နာဝါယ ပန၊ လျှော့၌

ကား။ ကာတုံ၊ ဌါ။ နဝဋ္ဌတိ၊ မအပ်။ ကသွာ၊ ကား။ ဟိယသွာ၊ ကြောင့်။ ဥဒကုက္ခေပမတ္တမေဝ၊ ရေတကျအရပ်မျှ သည်သာလျှင်။ သိမာ၊ သိမ်ဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုရေတကျ ပမာဏရှိသောသိမ်ကို။ နာဝါ၊ လှေသည်။ သိဗမေဝ၊ မြန် မြန်သာလျှင်။ အတိက္ကမတိ၊ လွန်သွား၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့လွန်သွားသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ အညိဿာ၊ တပါးသော။ သိမာယ၊ ဌှိ။ ဥတ္တိ၊ ဥ တ်ဖြစ်၏။ အညိဿာ သော။ သိမာယ၊ ဌှိ။ အနုသာဝနာ၊ ကမ္မဝါစာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တိ၊ ၏။ ဝိမတိဝိနောဒနိ ဝိနယာလင်္ကာရနာမိကာသု၊ ဝိမတိဝိနောဒနိ၊ ဝိနယာလင်္ကာရ အမည်ရှိကုန်သော။ ဝိနယ ဋီကာသုပိ၊ ဝိနည်းဋီကာတို့၌လည်း။ သိဗမေဝ အတိက္ကမတိတိ ဣမိနာ၊ “သိဗမေဝ အတိက္ကမတိ” ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ တံ၊ ထိုရေတကျအရပ်ကို။ အနတိက္ကမိတွာ၊ မလွန်မူ၍။ အန္တောဝေ၊ အတွင်း၌ သာလျှင်။ ပရိဝတ္တမာနာယ၊ လည်နေသောလှေ၌။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ ဝဋ္ဌတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေတိ၊ အဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မူ၏။ ဣတိစ၊ ၎င်း။ ဝဇီရဗုဒ္ဓိသာရတ္ထဒီပနိ ပေါရာဏက ဝိနယသင်္ဂဟဋီကာသုပိ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ၊ သု ရတ္ထဒီပနိဋီကာ၊ ဝိနယသင်္ဂဟဋီကာဟောင်းတို့၌လည်း။ ဂစ္ဆန္တိယာ ပန နာဝါယ ကာတုံ နဝဋ္ဌတိတိ ဧတ္ထ၊ “ဂစ္ဆန္တိယာ ပန။ပ။ ဝဋ္ဌတိ” ဟူသော ဤအဋ္ဌကထာပါဌ်၌။ ဥဒကုက္ခေပံ၊ ကို။ အနတိက္ကမိတွာ၊ ၍။ ပရိဝတ္တမာနာယ၊ ဌှိ။ ကာတုံ၊ ဌှိ။ ဝဋ္ဌတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။ ဣတိစ၊ ၎င်း။ ဧဝံ၊ သို့။ သတ္တဗန္ဓရုဒကုက္ခေပသိမာယော၊ တို့သည်။ ဘိက္ခူနံ၊ တို့၏။ ကာယပယောဂတော၊ ကြောင့်။ နဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ သိမိစ္ဆာဝသေန၊ သိမ်အလို၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဘဂဝတော၊ သော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ ၏။ အာဏာယဝေ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ဥပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗျာ၊ ၏။

အပိစ၊ တနည်းလည်း။ သမ္မတာနုလောမဝါဒေ၊ သမုတ်သည်နှင့်လျော် သော ဝါဒ၌။ သစေ၊ ၍။ ဘိက္ခူနံ၊ တို့၏။ ကာယပယောဂဝသေန၊ ဖြင့်။ သမ္မတာနုလောမနယေန၊ သမုတ်သည်နှင့်လျော်သောနည်းဖြင့်။ တိဟိ၊ သုံးခု ကုန်သော။ နိမိတ္တာဒိဟိ၊ နိမိတ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ကတသိသံသုကာဒိသဏ္ဌာနာ၊ ပြုအပ်သော လမ်းဆုံ ခရီးဆုံစသည် သဏ္ဌာန်ရှိကုန်သော။ ဗဒ္ဓသိမာယောဝိယ၊ ဗဒ္ဓသိမ်တို့ကဲ့သို့။ ယာတာ သတ္တဗန္ဓရုဒကုက္ခေပသိမာယော၊ အကြင် သတ္တဗန္ဓရ သိမ်၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ်တို့ကို။ ကာရေယျ၊ ပြုကုန်ငြားအံ့။ ဣမာယောပိ၊ ဤသိမ် တို့သည်လည်း။ တိကောဏာဒိ သဏ္ဌာနာ၊ သုံးထောင့်သဏ္ဌာန် ရှိကုန်သည်။ ဥပုဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ကောဏေသုယေဝ၊ ထောင့်တို့၌သာလျှင်။ သတ္တဗန္ဓရုဒကုက္ခေပပမာဏာ၊ သတ္တဗန္ဓရသိမ်၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ်ပမာဏ ရှိကုန်သည်။ ဥပုဇ္ဇေယျ၊ ကုန်ရာ၏။ အန္တရာပန၊ အတွင်းအကြား၌ကား။ နဥပုဇ္ဇေယျ၊ မဖြစ် ကုန်ရာ။ ဧဝံသန္တေသု၊ ဤသို့ဖြစ်ကုန်သည်ရှိသော်။ အယံဝါဒေါ၊ ဤ အယူဝါဒ

သည်။ သမန္တာသတ္တဗ္ဗန္တရာတိစ၊ ၎င်း။ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါတိစ၊ ရှိ၎င်း။ ဝုတ္တ-
 ပါဠိယာပိ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်နှင့်၎င်း။ မဇ္ဈေ ဌိတဿ သမန္တာ
 သတ္တဗ္ဗန္တရာ ဝိနိဗ္ဗေဓေန စဒ္ဒသ ဟောန္တိတိ စ၊ ၎င်း။ ပရိသ ပရိယန္တတော
 ဥဒကုက္ခေပေါယေဝ ပမာဏန္တိ စ၊ ၎င်း။ ဝုတ္တအဋ္ဌကထာယပိ၊ ဆိုအပ်သော
 အဋ္ဌကထာနှင့်၎င်း။ ဥဇုပဋိပက္ခောဝိယ၊ ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့။ ခါ-
 ယတိ၊ ထင်၏။ သမာန သံဝါသက သီမာသမ္ပတိကမ္မဝါစာယမ္ပိ၊ သမာနသံဝါ-
 သကသိမ်ကို သမုက်ရာ ကမ္မဝါစာ၌လည်း။ သမန္တာ နိမိတ္တာ ကံတ္တိတာတိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တသဒိသော၊ ဟောတော်မူအပ်သည်နှင့်တူ၏။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒန္တိ၊ အကယ်
 ရှိဆိုကုန်ငြားအံ့။ တန္တ၊ ယင်းစကားကို သို့မဆိုလင့်။ ဝါ-တံဝစနံ၊ ထိုစကား
 မျိုးကို။ နဝတ္တဗ္ဗံ၊ မဆိုအပ်၊ မဆိုသင့်၊ မဆိုထိုက်။ ဝါ၊ တံဝစနံ၊ သည်။ နယုတ္တံ၊
 မသင့်လျော်။ ဝါ၊ မတော်။ ဝါ- တံဝစနံ၊ သည်။ နသန္ဓရံ၊ မကောင်း။ သမန္တာ
 နိမိတ္တာတိ ဧတ္ထ၊ သမန္တာနိမိတ္တာ ဟူသော ဤသမာနသံဝါသကသိမ်၏ ကမ္မဝါစာ
 ပါဠိတော်၌။ သီမာမဏ္ဍလဿ၊ သိမ်အဝန်း၏။ သမန္တာ၊ မှ။ ဝါ၊ တနည်းကား။
 သီမာမဏ္ဍလတော၊ သိမ်အဝန်းမှ။ သမန္တာ၊ ထက်ဝန်းကျင်။ ဣတိ အယံ
 အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၎င်း။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ဌိတဿ၊ တည်သော၊
 ဘိက္ခုနောဝါ၊ ၎င်းလည်း။ သမန္တာအတ္ထော၊ ထက်ဝန်းကျင်ဟူသော အနက်ကို။
 နေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မသိအပ်။ ပရိသပရိယန္တတောဝါ၊ ပရိသတ်အဆုံးမှလည်း။
 သမန္တာတိအတ္ထော၊ ကို။ နဝေဒိတဗ္ဗော၊ အပ်။ ဟိသစ္စံ၊ ၎င်း။ တံ၊ ထိုသမာနသံဝါ-
 သက သိမ်ကို။ ဗန္ဓန္တေဟိ၊ ဖွဲ့ သမုတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။ သီမာမာဠ-
 ကဿ၊ ၎င်း။ သမန္တာ၊ မှ။ နိမိတ္တုပဂါ၊ နိမိတ်လောက်ကုန်သော။ ဝါ၊ နိမိတ်အဖြစ်
 သို့ရောက်နိုင်ကုန်သော။ ပါသာဏာ၊ ကျောက်တို့ကို။ ဌပေတဗ္ဗော၊ ထားအပ်ကုန်
 ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌကထာသု၊ တို့၌။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။

ပန၊ သည်သာမဟုတ်သေး။ မဇ္ဈေ၊ ၌။ ဌိတဿ ဝါ၊ ၎င်း။ ပရိသ ပရိယန္တ-
 တောဝါ၊ ၎င်း။ သမန္တာတိအတ္ထော၊ ကို။ ဂဟိတဗ္ဗော၊ ယူအပ်သည်။ ယဒိ
 ဘဝေယျ၊ အံ့။ ဝေသတိ၊ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ဧတိသံ ကမ္မဝါစာယံ၊ ထို
 သမာန သံဝါသကသိမ်၏ ကမ္မဝါစာ၌။ မဇ္ဈေ၊ ၌။ ဌိတောဝါ၊ မှ၎င်း။
 ပရိသပရိယန္တတောဝါ၊ ၎င်း။ ပမာဏံ၊ ပမာဏကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။
 သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣပေန၊ ဤ သတ္တဗ္ဗန္တရာသိမ်၊ ဥဒကုက္ခေပ သိမ်အရာ၌
 ကား။ ပမာဏံ၊ ကို။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဆိုအပ်သည်သာတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ပဟောနကံ၊ လောက်သော။ ဌာနံ၊ သည်။ သစောဘဝေယျ၊ အံ့။ ဝေသတိ၊
 သော်။ မဇ္ဈေ၊ ၌။ ဌိတဿေဝစ၊ ၎င်း။ ပရိသပရိယန္တတော စ၊ မှ၎င်း။
 သမန္တာ၊ ထက်ဝန်းကျင်။ သတ္တဗ္ဗန္တရာဝါ၊ ခုနစ်အတ္တဗ္ဗန္တရတို့ကို၎င်း။ ဝိနိဗ္ဗေဓေန၊

ထုတ်ချင်းခတ်အားဖြင့်။ စုဒ္ဒသဝါ၊ တဆဲလေးအဗ္ဘန္တရတို့ကို၎င်း။ ဥဒကုက္ခေပ-
 ပုမာဏပရိစ္ဆေဒေါ၊ ရေတကျအတိုင်းအရှည် အပိုင်းအခြားကို၎င်း။ ဂဟိ-
 တဗ္ဗော၊ ယူအပ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ သီမာမဏ္ဍလဿ၊ သိမ်အဝန်း၏။
 သမန္တာ၊ မှ။ နေဝဂဟိတဗ္ဗော၊ မယူအပ်။ သီမာမဏ္ဍလတောဝါ၊ မှလည်း။ နဂဟိ-
 တဗ္ဗော၊ မယူအပ်။ တေန၊ ကြောင့်။ မာတိကာအဋ္ဌကထာယ၊ ၎င်း။ ပေါရာဏ
 ဋီကာယံ၊ ဌ။ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုတော်မူအပ်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗဒိသာသု၊ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌။
 ဂဟေတဗ္ဗမေဝ၊ ယူအပ်သည်သာတည်း။ ဣတိစေ၊ ဤသို့ဆိုငြားအံ့။ ယတော၊
 အကြင်အရပ်မှ။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ တတော၊ ထိုအရပ်မှ။ ဂဟေတဗ္ဗော၊
 ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။

အဘိနဝဋီကာယမ္ပိ၊ ဋီကာသစ်၌လည်း။ တသ္မာ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေ-
 ဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ ပဟောနကဋ္ဌာနံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၎်။
 ဝုတ္တံ၊ ၎်။ ယတ္ထ ပန၊ အကြင် ဥဒကုက္ခေပသိမ်၌ကား။ ကုန္ဒဒီအာဒီသု၊ မြစ်
 ငယ်အစရှိသည်တို့၌။ နပဟောတိ၊ မလောက်။ တတ္ထ၊ ထိုမလောက်ရာ၌။
 ပဟောနကဋ္ဌာနတော၊ လောက်ရာအရပ်မှ။ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ၊ ကို။
 ကာတဗ္ဗော၊ ၎်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၎်။ သစေပိ၊ လည်း။ သမ္မတာနုလောမန-
 ယေန၊ ဖြင့်။ ဥဒကုက္ခေပေါ၊ သည်။ ကာတဗ္ဗော၊ သည်။ သိယာ၊ အံ့။ ဧဝံသတိ၊
 သော်။ ကေန၊ အဘယ်သူသည်။ သာ၊ ထိုဥဒကုက္ခေပသိမ်ကို။ သမ္မဟတာနု-
 လောမနယေန၊ နုတ်သည်နှင့်လျော်သောနည်းဖြင့်။ သမ္မဟနိတဗ္ဗော၊ နုတ်အပ်
 သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တဗ္ဗတံ၊ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။
 ဝေဠကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်။ သမ္မ-
 တာနုလောမဝါဒေါ၊ သည်။ ပါဠိအဋ္ဌကထာယ၊ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနှင့်။
 ဥဇုပဋိပက္ခော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၎်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၎်။

ဧဝံ ဤသို့ ပြဆိုပြီးခဲ့သည့်အတိုင်း။ ပါဠိယတ္ထံ၊ ပါဠိတော်၏ အနက်ကို။
 အဋ္ဌကထာနယေန၊ အဋ္ဌကထာနည်းနှင့်။ အဋ္ဌကထာယတ္ထံ၊ အဋ္ဌကထာ၏
 အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဋီကာနယေန၊ ဋီကာနည်းနှင့်။ ဟေဋ္ဌပရိယဝသေန၊
 အောက်အထက် ပြန်လှန်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ သံသန္နိတွာ၊ နှီးနှော၍။ ဝိညဟိ၊
 တို့သည်။ ဂဟေတဗ္ဗောစေဝ၊ ယူလည်း ယူအပ်၏။ မနသိကာတဗ္ဗောစ၊
 နှလုံးလည်းသွင်းအပ်၏။

ဣတိအယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအပဒ္ဒ သိမ်အရာ၌။ ဥဒကုက္ခေပဝိစာရဏာ၊
 ဥဒကုက္ခေပသိမ်ကို စိစစ်ခြင်းတည်း။

ပါသာဏဝိစာရဏာ

၄။ ပန၊ ဝိသုဂါမစသည်တို့ကို စိစစ် ပြီးသည်မှတစ်ပါး မြစ် စသည်တို့၏ အတွင်း၌တည်သော ကျောက်ကို စိစစ်ဦးအံ့။ အန္တောနဒိယံ၊ မြစ်အတွင်း၌။ ပါသာဏာဓိကာရေ၊ တည်သောကျောက်၌။ ဝိစာရဏာ၊ ကို။ ဝေ၊ ဤသို့ဆိုလတ္တံ့ သော နည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ ပါသာဏထမ္မေ၊ ကျောက်တိုင်၌။ နိခဏိတော၊ စိုက်၍။ အဋ္ဌကေ၊ ငြမ်းတို့ကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုကျောက်တိုင်၌ စိုက်၍ပြုအပ်ဘော ငြမ်းတို့သည်။ နကပ္ပန္တိ၊ မအပ်ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ အညေ၊ တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့် မအပ်ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စေပုစ္ဆေယျ၊ အံ့။ သမန္တပါသာဒိကာယ၊ သမန္တပါသာဒိကာမည်သော မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌။ အန္တောနဒိယံ၊ ၌။ ပါသာဏောဝါ၊ ကျောက်သည်၎င်း။ ဒီပကောဝါ၊ ကျွန်းသည်၎င်း။ ဟောတံ၊ ရှိသည်ဖြစ်အံ့။ ပ။ ဂါမသီမာသခံမေဝ၊ ဂါမသိမ်ဟူသော အရေအတွက်သို့သာလျှင်။ ဂစ္ဆတံ၊ ရောက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တံစနံ၊ အညေဆရာတို့၏ ဆိုသော ထိုစကားကို။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ စိစစ်အပ်၏။ ကံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ အဘယ်သို့ စိစစ်အပ်သနည်း ဟူမူ။ အန္တောနဒိယံ ပါသာဏောတိ ဧတ္ထ၊ အန္တောနဒိယံ ပါသာဏောဟူသော ဤအဋ္ဌကထာပါဌ်၌။ ယှာယံ-ယော အယံ ပါသာဏော၊ အကြင်ကျောက်ကို။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်၏။ သောပါသာဏော၊ သည်။ တတ္ထဇာတကော၊ ထိုမြစ်အတွင်း၌ မချီမကြွနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်နေသော ကျောက်လော။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့မဟုတ်။ အာဟရိမော၊ ချီကြ ဆောင်ယူနိုင်လောက်သော။ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂေါ၊ အိမ်၏အဆောက်အဦလောက်သော။ ထမ္ဘာဒိကော၊ ကျောက်တိုင်စသည်လော။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ ၏။ တတ္ထဇာတကောပိ၊ ထိုမြစ်တွင်း၌ ဖြစ်သော်လည်း။ အာဟရိမော၊ သော။ အဂေဟသမ္ဘာရူပဂေါ၊ အိမ်၏အဆောက်အဦမလောက်သော။ ပါသာဏော၊ ကျောက်တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ခါယတိ၊ ထင်၏။ ဟိသစ္စံ၊ ၏။ အန္တောနဒိယံ ဗဒ္ဒေ အဋ္ဌကေတိစ၊ ၎င်း။ နဒိယံ သေတုံ ကရောန္တိတိစ၊ ဟူ၍၎င်း။ အဋ္ဌကထာယမေဝ၊ အဋ္ဌကထာ၌ပင်လျှင်။ ဝိသု၊ သီးခြား။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (အဋ္ဌကထာနက်-အန္တောနဒိယံ၊ ၌။ ဗဒ္ဒေ၊ ဖွဲ့အပ်သော။ အဋ္ဌကေ၊ ငြမ်း၌၎င်း။ နဒိယံ၊ ၌။ သေတုံ၊ တံတားကို။ ကရောန္တိ၊ ကုန်၏။) ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသယံနာမ၊ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသယံအမည်ရှိသော။ မာတိကာဘိနဝဋီကာယမ္ပိ၊ ၌လည်း။ အန္တောနဒိယံ၊ ၌။ ဇာတပိဋ္ဌိပါသာဏဒီပကေသုပိ၊ ဖြစ်သော ကျောက်ဖျာကျွန်းတို့၌လည်း။ အယမေဝဝိနိစ္ဆယော၊ ဤအဆုံးအဖြတ်အတိုင်းကိုသာလျှင်။ ကာတဗျော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ တတ္ထအဋ္ဌကထာယံ၊ ဌံ။ ဗဒ္ဒအနုကေတိဣမိနာ၊ ဖြင့်။ အနုကဘူတော၊ ငြမ်းမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ အတတ္ထဇာတကော၊ ထိုမြစ်တွင်း၌မဖြစ်သော။ ပါသာဏော၊ သည်။ အာဟရိမောပိ၊ သော်လည်း။ နကပ္ပတိတိ၊ မအပ်ဟူ၍။ ဒဿိတော၊ ပြအပ်၏။ ဇာတရုက္ခေတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ တတ္ထဇာတကပါသာဏော၊ သည်။ နကပ္ပတိတိ၊ ဟူ၍။ ဒဿိတော၊ ၎င်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သစေ၊ ၍။ အနုကသမ္ဘာရဘူတော၊ ငြမ်း၏ အဆောက်အဦဖြစ်၍ဖြစ်သော။ အတတ္ထဇာတကော၊ သော။ အာဟရိမော၊ သော။ ပါသာဏထမ္ဘော၊ သည်။ ဟောတိ၊ အံ့။ ကပ္ပတိတိ၊ အပ်၏ဟူ၍။ ခါယတိ၊ ထင်၏။ သောပိ၊ ထိုကျောက်တိုင်သည်လည်း။ နကပ္ပတိတိ၊ မအပ်ဟူ၍။ အညေ၊ တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ နဒိတော မာတိကံ ဟရန္တာ။ပ။ နဒိသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌံ။ ဝုတ္တတ္တာ၊ တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ပရိဟာဓော၊ တည်း။

စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအဋ္ဌကထာပါဌ်၌။ အာဝရဏံနာမ၊ ဆည်မည်သည်ကား။ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂေါ၊ သော။ ထမ္ဘော၊ တိုင်သည်။ နေဝစဟောတိ၊ မဖြစ်။ အနုကော၊ သည်။ နစဟောတိ၊ မဖြစ်။ သေတုပါဒါ၊ တံတားခြေတို့သည်။ နစဟောန္တိ၊ ကုန်။ အထခေါ၊ စင်စစ်သော်ကား။ ဥဒကပ္ပဝါဟနိဝါရဏတ္ထာယ၊ ရေအယဉ်ကို မစီးမသွားရအောင် တားမြစ်ခြင်းငှါ။ ကတံ၊ ပြုအပ်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဝိမတိဝိနောဒနိဝိနယာလင်္ကာရနာမိကာသု၊ ဝိမတိဝိနောဒနိ၊ ဝိနယာလင်္ကာရ အမည်ရှိကုန်သော။ ဋီကာသု၊ ဋီကာတို့၌။ အာဝရဏေန ဝါတိ။ပ။ဒဿေတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။

(ဋီကာနက် - အာဝရဏေန ဝါတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဒါရုအာဒိနိ၊ သစ်အစရှိသည်တို့ကို။ နိခဏိတွာ၊ စိုက်၍။ ဥဒကနိဝါရဏေန၊ ရေအသွားကို တားမြစ်သော သစ်ဆည်ဖြင့်၎င်း။ ကောဋ္ဌကဗန္ဓနေန ဝါတိ၊ ကား။ မတ္တိကာဒိဟိ၊ မြေအစရှိသည်ဖြင့်။ ပူရေတွာ၊ ပြည့်စေ၍။ ကတသေတုဗန္ဓနေန ဝါ၊ ပြုအပ်သော တံတားအဖွဲ့ဖြင့်၎င်း။ ဥဘယေနပိ၊ အာဝရဏေနဝါ၊ ကောဋ္ဌကဗန္ဓနေနဝါ ဟူသော နှစ်ပုဒ်လုံးဖြင့်လည်း။ အာဝရဏမေဝ၊ ဆည်ကိုသာလျှင်။ ဒဿေတိ၊ အဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မူ၏။

ဥဒကနိဝါရဏဘာဝေနပန၊ ရေကိုဆီးတားစရာ၏အဖြစ်ဖြင့်ကား။ ကတာနိ၊ ပြုအပ်ကုန်သော။ ဒါရုအာဒိနိပိ၊ သစ်အစရှိသည်တို့သည်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နဝဒန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာဝရဏမတ္ထကေပိ နဝဒ္ဓတိတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌံ။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ (အာဝရဏမတ္ထကေပိ၊ ဆည်ထိပ်၌လည်း။

နဝဇ္ဇတိ၊ မအပ်။) အဋ္ဌကံသေတုဘာဝေန၊ ငြမ်းတံတား၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥဒက-
 ဝါဟဿ၊ ရေအယဉ်၏။ ဥပရိ၊ အထက်၌။ ကတော၊ သော။ အာဟရိမော၊
 သော။ ပါသာဏထမ္ဘောပိ၊ သည်လည်း။ ဝဇ္ဇတိတိ၊ အပ်၏ဟု။ ဒိဿတိ၊
 ထင်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အန္တောနဒိယံ ဗဒ္ဓေ အဋ္ဌကေတိစ၊ ရှိ၎င်း။ နဒိယံ၊ ၌။
 သေတုံ၊ တံတားကို။ ကရောန္တိ၊ ကုန်၏။ သစေ၊ ရှိ။ အန္တောနဒိယံယေဝ၊ ၌သာ
 လျှင်။ သေတုဝါ၊ ၎င်း။ သေတုပါဒါဝါ၊ တံတားခြေတို့သည်၎င်း။ ဣတိစ၊
 ၎င်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဟိသစ္စံ၊ ၏။ ဣတ္ထိ၊ ဤငြမ်းတံတား၌။ အဋ္ဌကထမ္ဘသေတုပါဒ-
 ထမ္ဘာ၊ ငြမ်းတိုင် တံတားခြေတိုင်တို့သည်။ ယေကေစိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။
 ဒါရုမယာဝါ၊ သစ်သားဖြင့်ပြီးကုန်သည်၎င်း။ ပါသာဏာဒိမယာဝါ၊ ကျောက်
 အစရှိသည်ဖြင့်ပြီးကုန်သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။
 ဒါရုမယာဝါ၊ သစ်သားဖြင့်ချည်း ပြီးကုန်၏ဟူ၍သာလျှင်။ ဝါ၊ သစ်သားတိုင်
 ချည်းဟူ၍သာလျှင်။ နဒဠဗ္ဗာ၊ မမှတ်အပ်ကုန်။ ကသ္မာ၊ ကား။ အဠကထာဒိသု၊
 တို့၌။ အဝိစာရိတတ္တာ၊ တည်း။ ထမ္ဘတုလာပန၊ တိုင် ထုပ်လျှောက်တို့သည်
 ကား။ လောကေ၊ လောက၌။ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂါ၊ အိမ်၏အဆောက်အဦ
 လောက်ကုန်၏။ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂါ နာမ၊ မည်သည်။ ဒါရုမယာဝါ၊ ၎င်း။
 ပါသာဏမယာဝါ၊ ၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဟိသစ္စံ၊ ၏။ သေနာသနက္ခန္ဓကဠ-
 ကထာယံ၊ ၌။ ထမ္ဘတုလာသောပါဏဖလကာဒိသု၊ တိုင် ထုပ်လျှောက် စောင်း
 တန်း ပျဉ် အစရှိသည်တို့၌။ ဒါရုမယံဝါ၊ သော။ ပါသာဏမယံဝါ၊ သော။
 ယံကိဉ္စိ၊ အလုံးစုံသည်။ ဂေဟသမ္ဘာရူပဂံ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

အဋ္ဌကောပိ၊ ငြမ်းသည်လည်း။ ဂေဟာကာရော၊ အိမ်သဏ္ဍာန်ရှိသော။
 ထမ္ဘေသု၊ တိုင်တို့၌။ ကတော၊ ပြုအပ်သော။ ပတိဿယော၊ အိမ်တည်း။
 သေတုပိ၊ လည်း။ တထာ၊ ထိုငြမ်းအတူတည်း။ တေန၊ ကြောင့်။ သေတု-
 ပါဒါဝါတိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ကတေသု၊ ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော။ ထမ္ဘေသုပန၊ တိုင်တို့
 ၌ကား။ နဝိစာရိတဗ္ဗာ၊ မစိစစ်အပ်ကုန်။ ထမ္ဘာနာမ၊ တိုင်တို့မည်သည်။
 ဒါရုမယာဝါ၊ သစ်သားတိုင်တို့ဟူ၍၎င်း။ ပါသာဏမယာဝါတိ၊ ကျောက်တိုင်တို့
 ဟူ၍၎င်း။ လောကေ၊ ၌။ ဟိယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပါကဋ္ဌာ၊ ထင်ရှားကုန်၏။
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဠကထာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ နဝိစာရိတာ၊ မစိစစ်
 အပ်ကုန်။

အပိစ၊ တနည်းလည်း။ နဒိယာ၊ ၏။ အန္တောဂတံ၊ အတွင်း၌ ကျရောက်
 သော။ သကဋံပိ၊ လှည်းသည်လည်း။ နဒိပရိယာပန္နံ၊ မြစ်၌အတွင်းဝင်၊
 အကျမ်းဝင်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ နဒိသင်္ချံ၊ မြစ်ဟူသော အရေ
 အတွက်သို့သာလျှင်။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတ္ထိ၊ ဤသို့ဖြစ်ရာရောက်ရာ၌။

သကဋ္ဌဿ၊ လှည်း၏။ နေမိသင်္ခါတော၊ အကွပ်ဟုဆိုအပ်သော။ စက္ကန္တော၊ လှည်းဘီး၏အစွန်းသည်။ အယဗဒ္ဓေါပိ၊ သံဖြင့်ကွပ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ တဿာပိ၊ ထိုအကွပ်၏လည်း။ အဋ္ဌကထာသု၊ တို့၌။ အဝိစာရေတွာ၊ ၍။ အဝိသေသေန၊ သာမညအားဖြင့်။ နဒိပရိယာပန္နဘာဝေါ၊ မြစ်၌အကျမ်းဝင်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဂါမေဝါ၊ ၌၎င်း။ နဒိယာဝါ၊ ၌၎င်း။ ပရိယာပန္နော၊ သည်။ အထဟောတိ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ ဧဝံသတိ၊ သော်။ ဂါမပရိဟာရောစေဝ၊ ရွာအစောင့်အရှောက်ကို၎င်း။ နဒိပရိဟာရောစ၊ မြစ်အစောင့်အရှောက်ကို၎င်း။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်။ ဥဒကပ္ပဝါဟနိဝါရဏတ္ထာယ၊ ငှါ။ အကတော၊ မပြုအပ်ကုန်သော။ ပါသာဏာဒိမယာနိ၊ ကျောက်အစရှိသည်တို့ဖြင့်ပြီးကုန်သော။ အဋ္ဌကသေတုထမ္ဘာစေဝ၊ ငြမ်းတံတားတိုင်တို့သည်၎င်း။ တခံဏိကသကဋ္ဌအရိတ္တာဒိနိစ၊ တခဏပြုလုပ်အပ်သော လှည်း ထိုးဝါး အစရှိသည်တို့သည်၎င်း။ ကပ္ပန္တိ၊ အပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒိဿတိ၊ ထင်၏။

တထာပိစ၊ ထိုသို့ပင်အပ်ကုန်၏ဟု ထင်သော်လည်း။ ပါဠိအဋ္ဌကထာဒီကာဒိသု၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ဒီကာ အစရှိသည်တို့၌။ ပုနပုနံ၊ အကြိမ်ကြိမ်အဘန်ဘန်။ သုဋ္ဌတရံ၊ ကောင်းမြတ်စွာ။ ဥပပရိက္ခံတွာ၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်၍။ အာစရိယသဘာနဉ္စ၊ ဆရာမြတ်တို့၏လည်း။ ဝါဒဝရံ၊ အယူတော်မြတ်ကို။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သံသန္တိတွာ၊ နှီးနှော၍။ သဗ္ဗေဟိ၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ဒီကာ၊ အာစရိယာဝါဒ ဟူသမျှ ခပ်သိမ်းတို့နှင့်။ အဝိရောကေရဏဝသေန၊ မဆန့်ကျင်မှုကို ပြုသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဣဒံဌာနံ၊ ဤအရာဌာနကို။ ဝါ၊ ဤသိမ်း၏အကြောင်းကို။ တတော၊ ထိုပြဆိုခဲ့ပြီးသော စိစစ်ခြင်း ဝိစာရဏ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဝိနိစ္ဆယ ထက်။ ဥတ္တရံ၊ လွန်သော။ ယုတ္တတရံ၊ သင့်မြတ်လျောက်ပတ်သော ဝိစာရဏ ဝိနိစ္ဆယကို။ စေ န ပသေယျ၊ အကယ်၍ မမြင်ကုန်ငြားအံ့။ ဧဝံသတိ၊ ဤသို့ မမြင်သည်ရှိသော်။ ဝေမေဝန္တိ၊ ဤဆိုခဲ့ပြီးပြခဲ့ပြီးသော စိစစ်ခြင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဝိစာရဏ၊ ဝိနိစ္ဆယ အတိုင်းပင်တည်းဟု။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ယူအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

ဣတိအယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤသိမ်အရာ၌။ ပါသာဏဝိစာရဏာ၊ မြစ်တွင်းစသည်တို့၌ရှိသော ကျောက်ကို စိစစ်ခြင်းတည်း။

နိဂမန

၁။ စ၊ သီမာဝိစာရဏမှတပါး နိဂမ စကားရပ်ကို တသပ်ဆိုဦးအံ့။ ယထာ၊ အကြင်သို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ စိန္တိယမာနေ၊ ကြံအပ်သည်ရှိသော်။ ပါဠိ-အဋ္ဌကထာဋီကာဒီသု၊ တို့၌။ အဝိရောဓော၊ မဆန့်ကျင်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သည်။ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝေမေဝ၊ ထိုသို့မဆန့်ကျင်သော အခြင်းအရာဖြင့်သာလျှင်။ သုဇုဉာဏိကာ၊ အလွန်ဖြောင့်မတ်သော ဉာဏ်ရှိကုန်သော။ ဝိညူကာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ စိန္တေယျ၊ ကြံကုန်ရာ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော စကားရပ်၌။ ဝိရောဓော၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စသည်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အရာဌာန ဝိစာရဏ စကားများသည်။ စေသိယာ၊ အကယ်တစီ ရှိခဲ့ငြားအံ့။ တမ္ပိ၊ ထိုဆန့်ကျင်ဘက်စကား ဟူသမျှကိုလည်း။ ပဏ္ဍိတာ၊ ကျမ်းဂန်မြော်မြင် ပညာရှင်တို့သည်။ ဇဟေယျ၊ စွန့်ကုန်ရာ၏။

၂။ သတိမန္တေ၊ သတိနှင့်ပြည့်စုံကုန်သော။ ဂတိမန္တေ၊ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြကုန်သော။ သဒ္ဒတ္ထ နယကောဝိဒေ၊ သဒ္ဒါနည်း၊ အနက်နည်း၌ လိမ္မာတော်မူကြကုန်သော။ သုယုတ္တ ဝါဒိနော၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ စသည်တို့နှင့် အလွန်သင့်လျော်အောင် ယူတော်မူလေ့ရှိကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဂရဝေါ၊ ဆရာမြတ်တို့ကို။ သိရသာ၊ ဦးဖြင့်။ နမေ - နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

၃။ မန်လည်နာမမ္ပိ၊ မန်လည်အမည်ရှိသော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ မဟာဝိဟာရဝါသိနာ၊ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးတို့၌ နှစ်ခြိုက်သိမ်မွေ့ သီတင်းသုံးလေ့ရှိသော။ ဘဒ္ဒန္တဇဝန နာမေန၊ ဘဒ္ဒန္တဇဝန အမည်ရှိသော။ မဟာထေရေန၊ မဟာထေရ်သည်။ ယာ သီမာဝိစာရဏာ၊ အကြင် သီမာဝိစာရဏမည်သောကျမ်းကို။ ကတာ၊ ပြုစီရင်အပ်ပြီ။

၄။ သာ သီမာဝိစာရဏာ၊ ထိုသီမာဝိစာရဏကျမ်းသည်။ နိဗ္ဗုတာ၊ မြတ်စွာဘုရား ငါးပါးခန္ဓာ ငြိမ်းရာကေန မုချမှန်သည့် နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်းသို့ ကြွလှမ်းဝင်စံတော်မူသည်မှ။ ဇိနသာသနေ၊ ဗောဓိအောင်မြေ ပလ္လင်ဗေဝယ်လှည်းခြွေပယ်ရှောင် ငါးမာရ်အောင်၏ ထွန်းပြောင်လျှံဝါ စက်အာဏာဟု ဆိုအပ်သော သာသနာတော်သည်။ ယာမဏ္ဍဝယုဂက္ခိမ္ပိ၊ ၂၄၄၃-ခုသို့။ ပတ္တေ၊ ရောက်လတ်သော်။ သာကေ၊ လူတို့ဝေါဟာ ကောဇာနှစ်သစ် သက္ကရာဇ်သည်။ ကိစ္စက္ခယံ၊ ၁၂၆၁-ခုသို့။ ပတ္တေ၊ ရောက်လတ်သည်ရှိသော်။ ဖုဿမာ-သဿ၊ ပြာသိုလ၏။ ပုဏ္ဏမေ၊ လပြည့်နေ့၌။ ရဝိဝါရေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့၌။

ဒွိသဏ္ဍိမ္ပိ၊ နှစ်ချက်တီးအခါ မင်္ဂလာအချိန်မြတ်၌။ နိဋ္ဌိတာ၊ အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်ပြီ။ သာ သီမာဝိစာရဏာ၊ သည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဇေတု၊ သိမ်၏အရာ များစွာချွတ်ချော် မတော်တိမ်းစောင်း မကောင်းသော မိစ္ဆာ ဝါဒတရားကို ပယ်ရှားအောင်မြင်နိုင်စေသတည်း။ ဣတိ၊ ဤသည်ကားအလုံးစုံ စကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

သီမာဝိစာရဏာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

၁၂၇၆-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့၊ မြန်မာပြန်ဆို၍ ပြီးသည်။
သီမာဝိစာရဏ နိဿယ ဤတွင် ပြီး၏။

ဝိသုံဂါမအဆုံးအဖြတ်

ရန်ကုန်မြို့ ကျိုက်ဝိုင်းဘုရားအနီး မင်းကျောင်းတိုက်နေ
ရှင်လက္ခဏ လျှောက်ချက်အရ
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ခံ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ရေးသားတော်မူသော

ဝိသုံဂါမအကျဉ်းအဆုံးအဖြတ်

ဝိသုံဂါမလက္ခဏာ မှတ်လွယ်ရန် အကျဉ်းကား ပကတိဂါမခေတ်တွင်း၌ တစိတ်တရပ်ကို ပိုင်းခြား၍ အစိုးရမင်းက တစုံတယောက်သောသုအား ပေးအပ်သောအရပ်သည် ကေန ဝိသုံဂါမဟူ၍ မှတ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် “ယမ္ပိ ကေသ္မိံ ယေဝ ဂါမခေတ္တေ ကေ ပဒေသံ အယံ ဝိသုံဂါမော ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္နိတော ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ၊ သောပိ ဝိသုံဂါမသီမော ဟောတိ-ယေဝ” ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်၏။

ဤ အဋ္ဌကထာ၌ “အယမ္ပိ ဝိသုံဂါမော ဟောတု” ဟူသောစကားဖြင့် သက်သက် ရှေးပကတိ ရွာသည်သာလျှင် ရွာမဟုတ်။ စင်စစ်သော်ကား ယခု ပိုင်းခြားအပ်သော အရပ်တစိတ်သည်လည်း အသီးသောရွာဖြစ်စေဟူ၍ တခု သာလျှင်ဖြစ်သော ဂါမခေတ်ကို နှစ်ရွာပြု၏ဟု မုချဆတ်ဆတ် ပြသတည်း။ ထို့ကြောင့် “အယမ္ပိ ဝိသုံဂါမော ဟောတူတိ ဣမိနာ န ကေဝလံ ပုရိမ-ဂါမောယေဝ ဟောတိ၊ အထ ခေါ ဣဒါနိ ပရိစ္ဆိန္နပဒေသောပိ ဝိသုံယေဝ

ဂါမော ဟောတုတိ ကေယေဝ ဂါမေတ္တံ ဒွေ ဂါမေ ကရေတိတိ ဒဿေတိ” ဟူ၍ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ မိန့်၏။

“ပရိစ္ဆိန္ဒိတော” ဟူသောပါဠိဖြင့် အရပ်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်း၊ အခွန်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းတို့တွင် တပါးပါးဖြင့် ပိုင်းခြားသည် မည်၏။ အဋ္ဌကထာကြီး ဦးကား “ကေ ပဒေသံ” ဟူ၍ အရပ်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းကို ပြတော်မူ၏။ ဝိနိစ္ဆယဋီကာ စသည်တို့၌ကား အခွန်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းကို ပြတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် “ဂါမပရိစ္ဆေပေါတိ သဗ္ဗဒိသာသု သဗ္ဗာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော ဣမဿ ပဒေသဿ တွေကော ကရေတိ ဇေကရေန နိယမိတော ဂါမပဒေသော” ဟူ၍ ဆို၏။ သိမာလင်္ကာရဏဋီကာလည်း “ဂါမာနံ ကရဂ္ဂါဟပရိစ္ဆိန္ဒော သမန္တတော ဂါမသိမာ” ဟူ၍လည်း ဆို၏။ ထို့ကြောင့် အရပ်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်း၊ အခွန်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်း အတူတူပင်။ ယခု ပြဆိုခဲ့သည့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအတိုင်း ပကတိနယ်မှ အရပ်သီးခြား၊ အခွန်သီးခြား၍ တစုံတယောက် သောသူအား ပေးလျှင် ကျဉ်းသည်ဖြစ်စေ၊ ကျယ်သည်ဖြစ်စေ အခွန်ယူသည် ဖြစ်စေ၊ မယူသည်ဖြစ်စေ ဝိသုဂါမဟူ၍ပင် မှတ်အပ်၏။ ထို ဝိသုဂါမ၌ သိမ်သမုတ်ခြင်းစသော ကံကြီးကံငယ်ကို ပြုအပ်၏။

“ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ” ဟူသော စကားဖြင့် ရွာစားအား ပေးသည့် အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြ၏။ ဝါ-အကြောင်းမှထောက်၍ အကျိုးကိုပြ၏။ ထို့ကြောင့် “ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိတိ ဣမိနာ ဂါမဘောဇကဿ ဒိန္နဘာဝံ ပကာသေတိ” ဟူ၍ ၎င်းဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ မိန့်၏။

ထိုမှတစ်ပါး ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာ၌လည်း “တတ္ထ ဟိ သာ စ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတော သမုပ္ပန္နာ အဘိနဝါ စ ဣတရာ အပရိဝတ္တာ ပကတိသိမာ စ ယထာ ဗဒ္ဓသိမာယ သဗ္ဗံ သံသကမ္ဘိ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဝေမေတာပိ သဗ္ဗာ ကမ္မာရဟတာသဒိသေန ဗဒ္ဓသိမာသဒိသာ။ သာ သမာနသံဝါသာ ကျေပေါသထာတိ အခိပ္ပါယော” ဟူ၍ မိန့်၏။ ၎င်းဝိမတိဋီကာ၌ “ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတော” ဟူသောစကားဖြင့် ရွာမဟုတ်သောခေတ်ကို ရာဇိစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့် ပြန်လည်၍ ရွာဖြစ်၏ဟု ပြ၏။ ထို့ကြောင့် “ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတောတိ ဣမိနာ အဂါမဘူတံ ခေတ္တံ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတော ဂါမော ဟောတိတိ ဒဿေတိ” ဟူ၍ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ မိန့်၏။

“အဘိနဝါ စ” ဟူသောစကားဖြင့် ရှေးဖြစ်သော ဂါမသိမ်၊ အသစ်ဖြစ်သော ဂါမသိမ်-ဤသို့ ရှေးဂါမနှင့်မရောသော အသီးသော ဂါမလက္ခဏာကို

ပြစ်။ ထို့ကြောင့် “အဘိနဝါ စာတိ ဣမိနာ ပုရာဏဂါမသီမာ ၈ အဘိ-
နဝဂါမသီမာ စာတိ ပုရိမဂါမေန အမိဿ ဝိသုဂါမသီမာလက္ခဏံ ဒေသတိ”
ဟူ၍ ၎င်းဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ မိန့်။

ရာဇာ ဟူရာ၌လည်း ပထဝိဿရာဇာသာလျှင် မဟုတ်၊ အမတ်ကြီး၊ ဘုရင်ခံ
ချုပ်ကြီး၊ မဟာမင်းကြီး၊ အရေးပိုင်၊ နယ်ပိုင်၊ ဝန်ထောက်တိုင်အောင်
ပထဝိဿရာ ဇာဇာမှ ရအပ်သော အာဏာရှိသောအစိုးရတို့တည်း။ ထို့ကြောင့်
“ရာဇာဒိဟိ ပရိစ္ဆိန္နဘူမိဘာဂေါ ဟိ သဗ္ဗော ဌပေတွာ နဒီလောဏိဇာတဿရေ
ဂါမသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟူ၍ ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာ၌ အာဒိ-သဒ္ဓါနှင့်
မိန့်၏။ သို့ဖြစ်၍ ရာဇာကို ပထဝိဿရာ ဇာဇာဟူ၍၎င်း၊ ပထဝိဿရာ
ရာဇဟိဟူ၍၎င်း ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ စသည်တို့၌ ဆိုကြခြင်းကို ပဓာနနည်း
အားဖြင့် ဆိုကုန်၏ဟု မှတ်ကုန်ရာ၏။

ကဿစိ ဟူသော သမ္ပဒါနိပုဒ်၌လည်း သက်ရှိသက်မဲ့ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊
သင်္ဘော၊ စေတီ၊ ကျောင်း စသည်အား ပေးအပ်သော အရပ်သည်လည်း
ဝိသုဂါမပင် မှတ်ရာ၏။ အဋ္ဌကထာကြီးနှင့်တကွ ဋီကာကြီး၊ ဋီကာငယ်တို့
အထူးမပြုပြီ။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုကံ မြေများ၌ ဝိသုဂါမအဖြစ်ဖြင့် ရှေး
အခါ ရာဇမဏိစူဠာစေတီ ဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားကြီးလက်ထက်၌ ကျမ်း
တတ် ဂန်တတ်ဖြစ်ကုန်သော တောင်ဘီလာဆရာတော်ကြီး စသော မြန်မာ
ဆရာမူန် ဆရာကြီးတို့သည် သိမ်သမုတ်ကြကုန်၏။ ဤကောလမ္ဗိအလွှာ၌
ရအပ်သော ကျောင်း မြေသည်လည်း ဝိသုဂါမပင်တည်း။

ဝိသုဂါမ အဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

ဝိသုဂါမဝိနိစ္ဆယပါဌ်

ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မံ သံဃံ နမူ၊ သက္ကစ္စံ သိရသာ ဂရုံ။
ဝိသုဂါမံ လိခိဿာမိ၊ သုဗောဓာယ ယထာဂမံ။

ဧတ္ထ ဟိ တံ သင်္ခေပဝိသုဂါမလက္ခဏံ ကေသ္မိံ ပကတိ ဂါမခေတ္တေ
ကော ပဒေသော ပရိစ္ဆိန္နိတွာ ရညာ ကဿစိ ဒိန္နော၊ သော ကေန္တေန
ဝိသုဂါမောဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၁) “ကေသ္မိံ”
ဧဝံ ဂါမခေတ္တေ ကံ ပဒေသံ အယမ္ပိ ဝိသုဂါမော ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ
ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ၊ သောပိ ဝိသုဂါမသီမာ ဟောတိယေဝါ” တိ

ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထာယံ ပနေတ္ထ ပိဏ္ဏတ္ထော အယံပိ ဝိသုံဂါမော ဟောတူတိ ဣမိနာ ကေယေဝ ဂါမခေတ္တံ ဒွေ ဂါမေ ကရေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ဝိနယာ-
 လင်္ကာရဋီကာယံ “အယမ္ပိ ဝိသုံဂါမော ဟောတူတိ ဣမိနာ န ကေဝလံ
 ပုရိမဂါမောယေဝ ဟောတိ။ အထ ခေါ ဣဒါနိ ပရိစ္ဆိန္ဒပဒေသောပိ
 ဝိသုံယေဝ ဂါမော ဟောတိ။ ကေယေဝ ဂါမခေတ္တံ ဒွေ ဂါမေ ကရေ-
 တိတိ ဒဿေတိတိ စ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိတိ ဣမိနာ ဂါမဘောဇနကဿ
 ဒိန္နဘာဝံ ပကာသေတိတိ စ။ (ဝိနယာလင်္ကာရဋီ၊ ၁။ ၃၄၉။)

ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာယမ္ပိ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၇) “တတ္ထ ဟိ သာ စ ရာဇိစ္ဆာ-
 ဝသေန ပရိဝတ္တိတော သမ္ပပုန္နာ အဘိနဝါ စ ဣတရာ အပရိဝတ္တာ ပကတိသီမာ
 စ ယထာ ဗဒ္ဒသီမာယ သဗ္ဗံ သံဃကမ္ပံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝေမေတာပိ သဗ္ဗာ
 ကမ္မာရဟတာသဒိသေန ဗဒ္ဒသီမာသဒိသာ၊ သာ သမာနသံဝါသာ ကေ-
 ပေါသထာတိ အဓိပ္ပာယော”တိ ဝုတ္တံ။

အယမ္ပိ ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာယံ ပိဏ္ဏတ္ထော ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာယံ
 ဝုတ္တော။ ကထံ-ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတောတိ ဣမိနာ အဂါမဘူတံ ခေတ္တံ
 ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတော ဂါမော ဟောတိတိ ဒဿေတိ။

အဘိနဝါ စာတိ ဣမိနာ ပုရာဏဂါမသီမာ စ, အဘိနဝဂါမသီမာ စာတိ
 ပုရိမဂါမေန အမိဿံ ဝိသုံ ဂါမလက္ခဏံ ဒဿေတိတိ။

ပရိစ္ဆိန္ဒိတောတိ ဣမိနာ ပဒေသေန ဝါ ကရေန ဝါ ပရိစ္ဆိန္ဒနဋ္ဌာနေသု
 အညတရေန ပရိစ္ဆိန္ဒေန။ ပရိစ္ဆိန္ဒနံ နာမ တေသု အဋ္ဌကထာယံ “ကေ
 ပဒေသ”န္တိ ပဒေသေန ပရိစ္ဆိန္ဒနံ ဒဿေတိ။ ဝိနိစ္ဆယဋီကာဒိသု ပန ကရေန
 ပရိစ္ဆိန္ဒနံ ဒဿေန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဂါမပရိစ္ဆေဒေါတိ သဗ္ဗဒိသာသု သမ္မာ
 ပရိစ္ဆိန္ဒိတော ဣမဿ ပဒေသဿ ဧတ္ထကော ကရေတိ ကရေန နိယမိတော
 ဂါမပုဒေသော”တိ။ သီမာလင်္ကာရဂဏ္ဍိပဒေပိ “ဂါမာနံ ကရဂ္ဂါဟပရိစ္ဆိန္ဒော
 သမန္တတော ဂါမသီမာ”တိ ဝုတ္တံ။

ရာဇာတိ ဧတ္ထ ရာဇာ နာမ န ပထဝိဿရရာဇာယေဝ၊ အထခေါ
 ပထဝိဿရရညော သန္တိကာ လဒ္ဒနာမာပိ မဟာမစ္စာဒယော ရာဇာ နာမာတိ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေန ဝုတ္တံ ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာယံ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၇) သဟ
 အာဒိသဒ္ဓေန “ရာဇာဒိဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒဘူမိဘာဂေါ ဟိ သဗ္ဗော ဌပေတွာ
 နဒိလောဏိဇာတဿရေ ဂါမသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ”တိ။ တသ္မာ တာသု တာသု

ဋီကာသု ပထဝိဿရရာဇာတိ စ၊ ပထဝိဿရရာဇူဟိတိ စ ဝုတ္တဝစနံ
ပဓာနနယေန ဝုတ္တိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကဿစိတိ သမ္ပဒါနပဒေပိ အဋ္ဌကထာဋီကာဒိသု ဝိသေသံ အဝုတ္တတ္တာ
သဇီဝနိဇ္ဇိဝပုဂ္ဂလဂဏသံသစေတိယဝိဟာရဿ ဒိန္နော ပဒေသောပိ ဝိသု-
ဂါမောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တသ္မာ စေတိယဒိန္နဘူမိယမ္ပိ ဝိသုဂါမဘာဝေန ပုဗ္ဗေ
ရာဇမဏိစူဠစေတိယဒါယကမဟာရာဇကာလေ ဂန္ထကာရကာ ဂန္ထကောဝိဒါ
ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာစရိယာဒယော မရမ္မရာမညဝါသာစရိယာပိ သိမာသမ္ပုတိ
ကရိံသုတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏေန ဒွေဂါမဘာဝံ သမ္ပတ္တာ။
သမ္ပတ္တံ ဥတှာ သိမာသမ္ပုတိ ကာတဗျာ။

ဣဒါနိ သိဟဋ္ဌဒိပေ ကောလမ္ပနဂရေ မာလိဂါဝတ္တဝိသုဒ္ဓါရာမသာမိနာ
မန္တလနဂရေ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမသာမိရာဇဂူရုတ္ထေရဿ အန္တေဝါသိကဂဏဝါစက-
ဘူတေန ဘဒ္ဒန္တသိရိဓမ္မသာရေန ပေသိတပဏ္ဍေ အယံ လဒ္ဓဝိဟာရဘူမိပိ
ဝိသုဂါမောယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

အယဉ္စ ဝိနိစ္ဆယော မရမ္မရဋ္ဌေ ကသာဒိစတြိယံ မန်လည်နဂရဝါသိမဟာ-
ထေရေန ကတောတိ။

၁၂၇၁-ခု၊ ပြာသိုလဆုတ် ၄-ရက်နေ့ ဝိသုဂါမ အဆုံးအဖြတ်ပါဠိ ပြီး၏။

ဝိသုဒ္ဓိဝိသုဒ္ဓိ ဝိနိစ္ဆယ နိဿယ

(သက်သက် အနက်သိရုံမျှကို ဆိုအံ့သတည်း။)

ဗုဒ္ဓဉာဏ်၊ ဘုရားမြတ်ကို၎င်း။ ဓမ္မဉာဏ်၊ တရားတော်မြတ်ကို၎င်း။ သံဃဉာဏ်၊ သံဃာတော်မြတ်ကို၎င်း။ ဂရုစာ၊ ဆရာတော်မြတ်ကို၎င်း။ သက္ကစွာ၊ ရိုသေစွာ။ သိရသာ၊ ဦးဖြင့်။ နမ္မ၊ ရှိခိုးပါ၏။ နမ္မ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ သုဗောဓာယ၊ သိလွယ်ခြင်းငှါ။ ယထာဂမံ၊ အာဂုံပါဠိအားလျော်စွာ။ ဝိသုဂါမံ၊ ဝိသုဂါမသိမ်ကို။ ဝါ၊ ဝိသုဂါမဝိနိစ္ဆယကို။ လိခိဿာမိ၊ ရေးအံ့။

ဟိ၊ မှန်၏။ ဝါ၊ ချဲ့အံ့။ ဣ၊ ဤပဋိညာဏ်စကား၌။ တံသင်္ခေပဝိသုဂါမလက္ခဏံ၊ ထိုအကျဉ်းဝိသုဂါမသိမ်လက္ခဏာကို။ ဧကသ္မိံ၊ တခုသော။ ပကတိဂါမခေတ္တေ၊ ပြုကတေ့ ရွာ၏ ဂါမခေတ်၌။ ဧကော၊ တခုသော။ ပဒေသော၊ အရပ်တစိတ်ကို။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော၊ ပိုင်းခြား၍။ ရညာ၊ မင်းသည်။ ကဿစိ၊ တစုံတယောက်သောသူအား။ ဒိန္နော၊ ပေးအပ်၏။ သော၊ ထိုပိုင်းခြား၍ပေးအပ်သောအရပ်ကို။ ဧကန္တေန၊ မုချအားဖြင့်။ ဝိသုဂါမော၊ အသီးတရွာဟူ၍သာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ၌လည်း။ ဧကသ္မိံ ယေဝ ဂါမခေတ္တေ။ ပ။ ဟောတိယေဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုတော်မူအပ်၏။ ဣ၊ ဤ ဝိသုဂါမသိမ်၌။ အယံပန၊ ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား။ ဣ၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌။ ပိဏ္ဏတ္ထော၊ ပေါင်းအပ်သော အနက်တည်း။ အယမ္ပိ ဝိသုဂါမော ဟောတုတိ၊ ဟောတု-ဟူသော။ ဣမိနာ၊ ဤဝါကျဖြင့်။ ဧကံယေဝ၊ တခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဂါမခေတ္တံ၊ ပကတိရွာ၏ ဂါမခေတ်ကို။ ဒေ ဂါမေ နှစ်ကွဲနှစ်ရွာတို့ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာယံ၊ ၌။ အယမ္ပိ ဝိသုဂါမော ဟောတုတိ၊ ဟောတု-ဟူသော။ ဣမိနာ၊ ဤအဋ္ဌကထာဝါကျဖြင့်။ ဧကဝလံ၊ သက်သက်။ ပုရိမဂါမောယေဝ၊ ရှေးပကတိ ဂါမသည်သာလျှင်။ နဟောတိ၊ ရွာမည်သည်မဟုတ်သေး။ အထခေါ၊ စင်စစ်သော်ကား။ ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ပရိစ္ဆိန္ဒနပဒေသောပိ၊ မင်းပိုင်းခြား၍ ပေးသော မြေတစိတ်အရပ်သည်လည်း။ ဝိသုဂါမော၊ အသီးရွာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်လေ၏။ ဧကံယေဝ၊ တခုသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဂါမခေတ္တံ၊ ပကတိဂါမခေတ်ကို။ ဒေဂါမေ နှစ်ရွာတို့ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသေတိ၊ အဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မူ၏။ ဣတိစ၊ ဤသို့၎င်း။ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိတိ၊ ဒေတိဟူသော။ ဣမိနာ၊ ဤဝါကျဖြင့်။ ဂါမဘောဇကဿ၊ ရွာစားသူကြီးအား။

ဒိန္နဘာဝံ၊ ပေးအပ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ပကာသေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ ဣတိစ၊ ဤသို့၎င်း။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်၏။

ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာယမ္ပိ၊ ဌ်လည်း။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုတော်မူ၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုအဋ္ဌကထာစကား၌။ ရာဇိစ္ဆာဝသေန၊ မင်းအလို၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပရိဝတ္တိတွာ၊ ပြောင်းလွှဲ၍။ သမ္ပပုန္နာ၊ ဖြစ်သော။ သာ အဘိနဝါ စ၊ ထိုအသစ်ဖြစ်သော နောက်သိမ် သည်၎င်း။ ဣတရာ၊ ဤမှတစ်ပါးသော။ အပရိဝတ္တာ၊ မပြောင်းမလွှဲသော။ ပကတိဂါမသီမာစ၊ ရှေးပကတိ ဂါမ သိမ်သည်၎င်း။ ဗဒ္ဒသီမာယ၊ ဗဒ္ဒသိမ်၌။ သဗ္ဗံ၊ သော။ သံဃကမ္ပံ၊ ကို။ ကာတုံ၊ ငှါ။ ဝဇ္ဇတိယထာ၊ အပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံတထာ၊ ထိုအတူသာလျှင်။ တောပိသဗ္ဗာ၊ ထိုအလုံးစုံသော အဘိနဝိသုဒ္ဓိဂါမသိမ်၊ ပကတိဂါမသိမ် နှစ်ခုတို့သည်လည်း။ ကမ္မာရဟတာသဒိသေန၊ ကံပြုထိုက်သောအဖြစ် တူကြသဖြင့်။ ဗဒ္ဒသီမာသဒိ သာ၊ ဗဒ္ဒသိမ်နှင့်တူကုန်၏။ သာ၊ ထိုဝိသုဒ္ဓိဂါမသိမ်၊ ပကတိဂါမသိမ်နှစ်လုံး တို့သည်။ သမာနသဝါသာ၊ တူသောပေါင်းဘော်ခြင်းရှိကုန်၏။ ဧကူပေါသ ထာ၊ တူသောဥပုသ်ရှိကုန်၏။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်လျှင်။ အဓိပ္ပာယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာယံ၊ ဋ္ဌိကာ၌။ အယံပိဏ္ဍတ္တော၊ ဤဆိုအပ်သော ပိဏ္ဍတ္တအရကိုလည်း။ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာယံ၊ ဋ္ဌိကာ၌။ ဝုတ္တော၊ ပြဆိုတော်မူ အပ်၏။ ကထံဝုတ္တော၊ အဘယ်သို့ပြဆိုသနည်း။ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတွာတိ ဣမိနာ၊ ဟူသောဤဝါကျဖြင့်။ အဂါမဘူတံ၊ ရွာမဟုတ်သော။ ခေတ္တံ၊ ရွာ၏ နယ်၏ အပိုင်းအခြားခေတ်အရပ်သည်။ ရာဇိစ္ဆာဝသေန၊ မင်းအလို၏ အစွမ်း ဖြင့်။ ပရိဝတ္တိတွာ၊ ပြောင်းလွှဲ၍။ ဂါမော၊ အိမ်မရှိသောရွာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။

အဘိနဝါ စာတိဣမိနာ၊ ဟူသောဝါကျဖြင့်။ ပုရာဏဂါမသီမာစ၊ ရှေးပကတိ ဂါမသိမ်သည်၎င်း။ အဘိနဝါဂါမသီမာစ၊ အသစ်ဖြစ်သော ဂါမသိမ်သည်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပုရိမဂါမေန၊ ရှေးပကတိ ဂါမသိမ်နှင့်။ အမိသံ၊ မရောစပ်သော။ ဝိသုဒ္ဓိလက္ခဏံ၊ အသီးဖြစ်သော ဝိသုဒ္ဓိဂါမသိမ် လက္ခဏာကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော် မူ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာတိ ဣမိနာ၊ ဟူသောဝါကျဖြင့်။ ပဒေသေနဝါ၊ ပကတိဂါမ ခေတ်၏ အရပ်တစ်ဖက်အားဖြင့်၎င်း။ ကရေနဝါ၊ အခွန်စား၊ ခိုင်စား အားဖြင့် ၎င်း။ ပရိစ္ဆိန္ဒနဋ္ဌာနေသု၊ ပိုင်းခြားရာအရပ်တို့တွင်။ အညတရေန၊ တပါးပါး သော။ ပရိစ္ဆေဒေန၊ ပိုင်းခြားခြင်းဖြင့်။ ပရိစ္ဆန္ဒနာမ၊ ပိုင်းခြားခြင်း

မည်၏။ တေသု၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပိုင်းခြားခြင်းတို့တွင်။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ၌။ ဧကံ ပဒေသန္တိ၊ ဟူသည်။ ပဒေသေန၊ အရပ် တစိတ်အားဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒနံ၊ ပိုင်းခြားခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ ဝိနိစ္ဆယဋီကာဒိသပန၊ ဝိနိစ္ဆယဋီကာ စသည်တို့၌ကား။ ကရေန၊ အခွန်၊ ခိုင်ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒနံ၊ ပိုင်းခြားခြင်းကို။ ဒဿေန္တိ၊ ပြကြကုန်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဝိနိစ္ဆယဋီကာ၌ဆို၏။ ဂါမပရိစ္ဆေဒေါတိ၊ ဟူ၍။ သဗ္ဗဒိသာသု၊ ခပ်သိမ်းသော အရပ်တို့၌။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတော၊ ပိုင်းခြားမှတ် သား၍။ ဣမဿ ပဒေသဿ၊ ဤအရပ်၏။ ဧတ္တကော၊ ဤမျှသော။ ကရော၊ အခွန်းစား၊ ခိုင်စားတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကရေန၊ အခွန်းစား၊ ခိုင်စားအားဖြင့်၊ နိယာမိတော၊ မှတ်အပ်သော။ ဂါမပဒေသော၊ ရွာ၏အရပ်တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ သီမာလင်္ကာရကဏ္ဍိပဒေပိ၊ သီမာလင်္ကာရကဏ္ဍိ ပုဒ်၌လည်း။ ဂါမာနံ၊ ရွာတို့၏။ သမန္တတော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ကရဂါဟပရိစ္ဆိန္ဒော၊ အခွန်စား၊ ခိုင်စားယူခြင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်ကို။ ဂါမသီမာတိ၊ ဂါမသိမ်ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သောစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဝိနိစ္ဆယဋီကာ၌ ပြဆိုတော်မူ၏။

ရာဇာတိတ္ထေ၊ ဟူသောစကား၌။ ရာဇာနာမ၊ မင်းမည်သည်။ ပထဝိဿရရာဇာယေဝ၊ ရေမြေကို အစိုးရသော မင်းသည်သာလျှင်။ နဟောတိ၊ မဟုတ် သေး။ အထခေါ၊ စင်စစ်သော်ကား။ ပထဝိဿရရညော၊ ရေမြေကို အစိုးရသော မင်း၏။ သန္တိကာ၊ အထံမှ။ လဒ္ဒနာမာပိ၊ ရအပ်သော အမည်ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ မဟာမစ္စာဒယော၊ အမတ်ကြီး အစရှိကုန်သော သူတို့သည်။ ရာဇာနာမ၊ မင်းမည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဉ္ဇဗ္ဗာ၊ မှတ်အပ်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာယံ၊ ဋီကာ၌။ အာဒိသဒ္ဓေန၊ အာဒိသဒ္ဓါနှင့်။ သဟ တက္ခ။ ရာဇာဒိဟံ ပရိစ္ဆိန္ဒဘူမိဘာဂေါ ဟိ။ ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (ဋီကာနက်-ဟံ၊ မှန်၏။ ရာဇာဒိဟံ၊ ရေမြေကို အစိုးရသောမင်းအစရှိသော သူတို့သည်။ ပရိစ္ဆိန္ဒဘူမိဘာဂေါ၊ ပိုင်းခြားအပ်သော မြေအဘို့ရှိသော။ သဗ္ဗော၊ အလုံးစုံသော အရပ်ကို။ နဒီလောဏိဇာတဿရေ၊ မြစ်သမုဒ္ဒရာဇာတ- ဿရအိုင်တို့ကို။ ဌပေတော၊ ထား၍။ ဂါမသီမာတိ၊ ဂါမသိမ်ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တာသုတာသုဋီကာသု၊ ထိုထိုဋီကာတို့၌။ ပထဝိ- ဿရရာဇာတိစ၊ ဟူ၍၎င်း။ ပထဝိဿရရာဇဟိတိစ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝုတ္တဝစနံ၊ ဆိုအပ် သောစကားကို။ ပဓာနနယေန၊ ပဓာနနည်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဉ္ဇဗ္ဗံ၊ ၏။

ကဿစိတိ၊ ဟူသော။ သမ္ပဒါနပဒေပိ၊ သမ္ပဒါနပုဒ်၌လည်း။ အဋ္ဌကထာဋီကာ- သု၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသည်တို့၌။ ဝိသေသံ၊ အထူးကို။ အဝုတ္တတာ၊ မဆိုအပ်သည်

အဖြစ်ကြောင့်။ သဇီဝနိဇ္ဇိဝပုဂ္ဂလ ဂဏသံဃစေတီယ ဝိဟာရဿ၊ သက်ရှိသက်မဲ့
 ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဂိုဏ်း၊ သံဃာ၊ စေတီ၊ ဘုရား၊ ကျောင်းအား။ ဒိန္နော၊ ပေးအပ်
 လှူအပ်သော။ ပဒေသောပိ ၊ အရပ်ကိုလည်း။ ဝိသုဂါမောတိ၊ ဝိသုဂါမ
 မြေဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ စေတီယဒိန္နဘူမိယမ္ပိ၊
 စေတီဘုရားအား မင်းလှူသောမြေလည်း။ ဝိသုဂါမဘာဝေန၊ ဝိသုဂါမ မြေ
 ဖြစ်သောကြောင့်။ ဝါ၊ ဝိသုဂါမ အဖြစ်ဖြင့်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ရာဇမဏိ စူဠစေတီ-
 ယဒါယကမဟာရာဇ ကာလေ၊ ရာဇမဏိစူဠာ စေတီတော် ဒါယကာ မင်းမြတ်
 လက်ထက်၌။ ဂန္ထကာရကာ၊ ကျမ်းကို ပြုကုန်သော။ ဂန္ထကောဝိဒါ၊ ကျမ်းဂန်၌
 လိမ္မာ ကုန်သော။ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာစရိယာဒယော၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ
 ဆရာ စသည်တို့သည်၎င်း။ မရမ္မရာမညဝါသာစရိယာပိ၊ မရမ္မတိုင်း၊ ရာမည
 တိုင်း၌နေသော ဆရာတို့သည်၎င်း။ သီမာသမ္ပုတိံ ၊ သိမ်သမုတ်ခြင်းကို။
 ကရိံသု၊ ပြုကြကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ ဝေံ၊ ဤသို့။
 ဝုတ္တလက္ခဏေန၊ ဆိုအပ်သောလက္ခဏာဖြင့်။ ဒွေဂါမဘာဝံ၊ နှစ်ကဲ့နှစ်ရွာအဖြစ်
 သို့။ သမ္ပတ္တာ၊ ကောင်းစွာရောက်ကုန်၏။ သမ္ပတ္တံ၊ ကောင်းစွာရောက်ခြင်းကို။
 ဥတု၊ သိ၍။ သီမာသမ္ပုတိံ ၊ သိမ်သမုတ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုအပ်၏။

ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ သီဟဋ္ဌဒီပေ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌။ ကောလမ္ပနဂရေ၊ ကောလမ္ပ
 မြို့၌။ မာလိဂါဝတ္ထဝိသုဒ္ဓါရာမသာမိနာ၊ မာလိဂါဝတ္ထဝိသုဒ္ဓါရာမကျောင်းတိုက်
 အရှင်ဖြစ်သော။ မန္တလနဂရေ၊ မန္တလေးမြို့၌။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမသာမိရာဇ-
 ဂူရုတ္ထေရဿ၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမအရှင် မင်းဆရာတော်ဖြစ်သော မထေရ်မြတ်၏။
 အန္တေဝါသိကဂဏဝါစကဘူတေန၊ တပည့်ဂိုဏ်း၏ စာချဆရာဖြစ်သော။ ဘဒ္ဒန္တ-
 သိရီဓမ္မသာရေန၊ အရှင်သိရီဓမ္မသာရ ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်သည်။ ပေသိတပဏ္ဍေ၊
 ပေးပို့သော စာလွှာစာရွက်၌။ အယံလဒ္ဓဝိဟာရဘူမိပိ၊ ဤ မင်းလှူ၍ ရအပ်
 သောကျောင်းမြေကိုလည်း။ ဝိသုဂါမောယေဝ၊ ဝိသုဂါမမြေဟူ၍သာလျှင်။
 ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ပရိသမာပနတည်း။

အယဉ္ဇဝိနိစ္ဆယော၊ ဤဝိသုဂါမ အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း။ မရမ္မရဋ္ဌေ၊ မြန်မာ
 ခေါ်သော မရမ္မတိုင်း၌။ ကသာဒိစတြိယံ၊ ကသာဒိစတြိဒ်၌။ မန်လည်နဂရ-
 ဝါသိမဟာထေရေန၊ မန်လည်မြို့၌နေသော မဟာထေရ်မြတ်သည်။ ကတော၊
 ပြုစီရင်အပ်၏။

ဣတိ သမတ္ထော၊ ဝိသုဂါမဝိနိစ္ဆယ ပြီး၏။

နိဂမပါဌ်

မန်လည်နဂရမဟာပါသာဒဝိဟာရဝါသိမဟာထေရေန ရစိတဿ ဝိသုံဂါမဂန္ထဿာယံ နိဿယော။ ကမ္မလူနဂရပုဗ္ဗာရာမဝိဟာရဝါသိမဟာထေရေန လိက္ခိတော မော်လူးနဂရပုဗ္ဗာရာမဝိဟာရဝါသိထေရဿ အဇ္ဈေသနမာရဗ္ဗ ဒဟရဘိက္ခူနံ သုခါယ ဒက္ခိတုန္တိ။

နိဂုံးအနက်

မန်လည်နဂရမဟာပါသာဒဝိဟာရဝါသိမဟာထေရေန၊ မန်လည်မြို့ပြာသာဒကျောင်းကြီး၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော် စံနေတော်မူသော မထေရ်မြတ်သည်။ ရစိတဿ၊ ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော။ ဝိသုံဂါမဂန္ထဿ၊ ဝိသုံဂါမကျမ်း၏။ အယံနိဿယော၊ ဤနိဿယကို။ ကမ္မလူနဂရပုဗ္ဗာရာမဝိဟာရဝါသိမဟာထေရေန၊ ကမ္မလူမြို့ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်၌ ကိန်းအောင်းပျော်မွေ သီတင်းသုံးနေသေ့ရှိသော မထေရ်မြတ်သည်။ မော်လူးနဂရပုဗ္ဗာရာမဝိဟာရဝါသိထေရဿ၊ မော်လူးမြို့ ပုဗ္ဗာရုံတိုက်၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော် စံနေတော်မူသော မထေရ်မြတ်၏။ အဇ္ဈေသနံ၊ တိုက်တွန်းတောင်းပန်ခြင်းကို။ ဒဟရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ ဒဟရဘိက္ခူနံ၊ ရဟန်းငယ်တို့၏။ သုခါယ၊ ချမ်းသာသဖြင့်။ ဒက္ခိတု၊ ကြည့်ရှုစိမ့်သောငှါ။ လိက္ခိတော၊ ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သတည်း။

ဣတိ၊ နိဂုံးအပြီးတည်း။

ဥဒကုက္ခေပသိမ် အဆုံးအဖြတ်

“သီမာဝိဘာဂ” သီဟဠစာအုပ်ငယ်တွင် ပါဝင်သော
ဥဒကုက္ခေပသိမ် အဆုံးအဖြတ်၌ အသင့်ယုတ္တိမရှိသည်ကို

ရှင်းလင်း ချေပတော်မူရသော ဝိသဇ္ဇနာ

ဘုရားတပည့်တော် မန်လည်မြို့ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ ရှင်ဇဝန
ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ထားပါသည် ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား။

အရှင်မြတ်၏ အမိန့်နှင့် ပေးပို့တော်မူခဲ့သော “သီမာဝိဘာဂ” သီဟဠ
စာအုပ်ငယ်သည် ၁၂၆၀ ပြည့် ဝါဆိုလဆန်း ၈-ရက်မှ ရောက်လာသောကြောင့်
၎င်းစာအုပ်သဘောကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ ၎င်းစာကို ရေးသားစီရင်သော
ဆရာသည် သဒ္ဒနယ အတ္ထနယကို လိမ္မာသော ဆေကလက္ခဏာကား ရှိပေ
သည်။ သို့ရှိသော်လည်း ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၊ ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ၊ ဝိနယာလင်္ကာရ-
ဋ္ဌိကာကြီးများနှင့် ပဋိပက္ခပြု၍ ရေးသားဆုံးဖြတ်သော ဝိနိစ္ဆယဖြစ်ချေသည်။
၎င်းဝိနိစ္ဆယစကားကို အစဉ်လိုက်၍ ဖြေဆိုရေးသားလျှင် ရေးသားနိုင်မည်ပင်
ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်သော်လည်း ပင်ပန်းစွာရေးသား၍ အကျိုးများစွာမရှိဖြစ်ပါသည်။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၊ ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာတို့သည် ယခုကာလဖြစ်သော ဋ္ဌိကာ
သာမညမဟုတ်ကုန်။ သာသနာတော်နှစ်ပေါင်း တထောင်ကျော်ကာလဖြစ်၍
ဝိနည်းဋ္ဌိကာကြီး ၃-ကျမ်းတွင် တကျမ်းအဝင်ဖြစ်သည်နှင့် ၎င်းဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၊
ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာကိုပင် အမှီပြု၍ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာစသော နောက်
နောက်ကျမ်းပြုဆရာတို့ ကိုးကားစွဲလမ်း ကျမ်းဂန်ပြုခြင်းနှင့်တကွ သုံးဆောင်
ကြသည်ကား သာသနာတော်နှစ်ပေါင်း တထောင်ကျော်လောက်ပင် ရှိပြီးဖြစ်
၍ ထိုနှစ်ပေါင်း တထောင်ကျော် ကာလအတွင်းလည်း ဆရာကြီး၊ ဆရာမြတ်၊
ဆရာတတ်၊ ဆရာကျော်တို့ မပယ်မလှန် ဝဇီရဗုဒ္ဓိ၊ ဝိမတိဋ္ဌိကာတို့၏ အစီအမံ
အဆုံးအဖြတ်ကိုသာ နည်းယူလိုက်သာ၍ ပြုကြရသည်ကား များစွာပင်ဖြစ်ချေ
သည်။

သို့ဖြစ်လျက် ယခုအခါမှ ဤစာငယ်သဘောသို့ လိုက်စားကြလျှင် ဘုရား
သခင် သာသနာ၌ ရဟန်းသံဃာမြင်သမျှတို့သည် သံသယအတွင်းက လွတ်ကင်း
နိုင်ကြရန်မရှိ။ မိမိဆရာ အဆက်ဆက်တို့လည်း ရှေးအထက်ကာလ ဝဇီရဗုဒ္ဓိ၊

ဝိမတိဝါဒအတိုင်း ပြုကြမည်လည်း မသိရကား မိမိကိုယ်ကိုပင် မိမိယုံမှားဘို့ ဖြစ်ချေသည်။ ဝဇီရဗုဒ္ဓိ၊ ဝိမတိဝါဒများ၌လည်း သုယုတ္တလက္ခဏာသည်လွန် စွာထင်ရှားလှပါသည်။

ယခုရေးသားသော “သီမာဝိဘာဂ” စာအုပ်ငယ်၌ အဆုံးအဖြတ်များသည် အားကြီးသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာကိုသာ ကိုးကားမှီခိုဟန် ပြုသော်လည်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၏ သဘောအဓိပ္ပါယ် အသင့်မဖြစ်ရာသောအရာလည်း ထင် ပါသည်။

“တတ္ထ ယံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါ” ဟူသော ပါဠိတော်၊

“တတ္ထယံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါတိ ယံဌာနံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သမန္တတော ဥဒကုက္ခေပေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ ကထံပန ဥဒကံ ခိပိတဗ္ဗံ၊ ယထာ အက္ခဏတ္တာ ဒါရုဂ္ဂဋ္ဌံ ခိပန္တိ၊ ဧဝံ ဥဒကံ ဝါ ဝါလိကံဝါ ဟတ္ထေန ဂဟတ္တာ ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန သဗ္ဗထာမေန ခိပိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ ခိတ္တံဥဒကံ ဝါ ဝါလိကာ ဝါ ပတတိ။ အယမေကော ဥဒကုက္ခေပေါ—”

ဟူသော မဟာဝါအဋ္ဌကထာတို့၌ ဥဒကုက္ခေပါ - ဥဒကုက္ခေပေန၌ ဥဒကုက္ခေပ အရကို ဝိမတိဝိနောဒနီဋ္ဌိကာ၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာ၊ ပါစိတျာဒိယောဇနာ ဆရာတို့၏အလိုကား ရေကို အထက်သို့ပြု၍ ပစ်ထုတ်သော ရေကျရာအရပ် ဒဗ္ဗဝါစကအဖြစ်ကို ယူတော်မူကုန်၏။

မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿာတိအာဒိသု ဥဒကံ ဥဒ္ဓံ ကတွာ ခိပိယတိ တ္ထောတိ ဥဒကုက္ခေပေါ၊ ဥဒကဿ ပတနောကာသော။ တသ္မာ ဥဒကုက္ခေပါ။ (ဝိမတိဝိနောဒနီဋ္ဌိကာ။)

ဥဒကံ ခိပိတွာ ခိပိယန္တိ တ္ထောတိ ဥဒကုက္ခေပေါ။ (ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာ၊ မဟာဝါယောဇနာ။)

ဤ ဋ္ဌိကာ၊ ယောဇနာတို့ဖြင့် ဥဒကုက္ခေပသဒ္ဓါကို ထာမမဇ္ဈိမ ပုရိသသည် ပစ်အပ်သော ရေကျရာ၊ သဲကျရာအရပ် ဒဗ္ဗဝါစကအဖြစ်ကို ယူတော်မူကုန်၍ ယင်းဒဗ္ဗဝါစက ဥဒကုက္ခေပသဒ္ဓါကို ပရိစ္ဆိန္နသဒ္ဓါနှင့် ပါဌသေသပဒသမ္ပန်ပြု၍ ဖွင့်ပြတော်မူကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥဒကုက္ခေပပိုင်းခြားခြင်းကို ရေ၊ သဲပစ်ခြင်း ကြိယာဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏ဟု မဆိုလို။ ရေသဲကျရာအရပ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသည်အပ် သည်ဟု ဆိုလိုသတည်း။

ဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့၌လည်း—

“ဥဒကုက္ခေပေါတိ ဝက္ခမာနေန ထာမပ္ပမာဏေန ခိတ္တဿဥဒက-
ဿဝါ ဝါလိကာယ ဝါပတိတဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နော အန္တော ပဒေသော”
ဟူ၍ မိန့်ရကား ထာမမဇ္ဈိမပုရိသ၏ ပစ်အပ်သော ရေကျရာ, သဲကျရာ
အရပ်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သည်ကို ဆိုတော်မူ၏။

မဇ္ဈိမဿ မဇ္ဈိမထာမသမ္ပန္နပုရိသဿ ဥဒကုက္ခေ ပပ္ပမာဏေန
သမန္တတော ပရိစ္ဆိန္နော ယာ သီမာ အတ္ထိ အဗဒ္ဒါ၊ အယံ ဥဒကုက္ခေ-
ပသီမာတိ ဒီပိတာ။

(သီမာလင်္ကာရဋီကာပါဌ်။)

ဩတိဏ္ဏေ ကာရကေ သံဃေ၊ အန္တော နဇ္ဇာဒီနံ ပန။
ဥဒကုက္ခေပသီမာ သာ၊ လဗ္ဘတေ ပန နညထာ။

(သီမာလင်္ကာရ အဋ္ဌကထာပါဌ်။)

နဇ္ဇာဒီနံ အန္တော ကာရကေ သံဃေ ဩတိဏ္ဏော၊ သာ ပန ဥဒ-
ကုက္ခေပသီမာ လဗ္ဘတေ။ အညထာ ပန အနောတိဏ္ဏေ န လဗ္ဘတေ။

(၎င်းဋီကာပါဌ်။)

ဤသီမာလင်္ကာရ အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့၌လည်း ထာမမဇ္ဈိမပုရိသ၏ ရေကျရာ
အရပ် ပမာဏဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပိုင်းခြားအပ်သည်ကို ဆိုတော်မူ၏။

ဤအဋ္ဌကထာ, ဋီကာ,ယောဇနာစသော ကျမ်းတို့ဖြင့် ရေပစ်ခြင်း,သဲပစ်
ခြင်း ကြိယာဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သည်ကို မဆိုကုန်။ ထာမမဇ္ဈိမပုရိသ၏ ရေ
တကျ,သဲတကျအရပ်ပမာဏဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သည်ကို ဆိုကုန်သောကြောင့်
ရေပစ်ခြင်း,သဲပစ်ခြင်းကြိယာကိုပြုသည်ဖြစ်စေ,မပြုသည်ဖြစ်စေ ပမာဏမဟုတ်။
ရေတကျ, သဲတကျအရပ်သာ ပမာဏဖြစ်ရကား ထိုရေတကျ,သဲတကျအရပ်
ပမာဏဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သည်ကိုသာ ဥဒကုက္ခေပသိမ် ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ထင်၏။

ရေပစ်ခြင်း,သဲပစ်ခြင်းကြိယာကို ပြု၍ ပိုင်းခြားသော်လည်း အပစ်လက္ခဏာ
ကား မရှိထင်၏။ သို့ပင်မရှိသော်လည်း ပိုင်းခြားတိုင်း ဥဒကုက္ခေပသိမ် မဟုတ်
သည်သာဖြစ်ရာ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ထာမမဇ္ဈိမ ပုရိသ၏ ဥဒကုက္ခေပကို
သာ ဆိုသောကြောင့်တည်း။ ရေပစ်ခြင်း, သဲပစ်ခြင်း ကြိယာဖြင့် ပိုင်းခြား
မှသာ ဥဒကုက္ခေပသိမ် ဖြစ်ရာသည်ရှိသော် အပ္ပထာမဒုဗ္ဗလပုဂ္ဂိုလ်, မဟာထာမ

ဗလဝပုဂ္ဂိုလ်တို့ချည်းသာ ဖြစ်အံ့၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ် မရရာပြီ ဟူသကဲ့သို့ပင် ထင်၏။

စင်စစ် ရေပစ်ခြင်းကြိယာဖြင့် ပိုင်းခြားမှသာ ဥဒကုက္ခေပသိမ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ဥဒကုက္ခေပ မလောက်ရာမျက်နှာ၌ အဘယ်သိမ် ဖြစ်မည်နည်း။ ပကတိ နဒီဇာတဿရသိမ်ဖြစ်အံ့၊ ရေပစ်ရာမျက်နှာ၌ ဥဒကုက္ခေပ၊ ရေမပစ်ရာမျက်နှာ၌ နဒီဇာတဿရသိမ်ဖြစ်၍ သိမ် ၂-လုံး၌တည်လျက် ကံပြုသကဲ့သို့ဖြစ်၏ ဟူ၍လည်း ထင်၏။

သို့ဖြစ်၍ “ကထံ ပန ဥဒကံ ခိပိတဗ္ဗံ” အစရှိသော မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၊ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာပါဌ် “အဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော၊ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော” ဟူသော ကင်္ခါအဋ္ဌကထာပါဌ်တို့ကို ဂါမပရိစ္ဆေဒ၊ ဂါမူပစာရ ပရိစ္ဆေဒ၊ အရညပရိစ္ဆေဒ၊ ဟတ္ထပါသ ပရိစ္ဆေဒ စသည်တို့ကို ပြသော အဋ္ဌကထာပါဌ်များကဲ့သို့ အဗ္ဘန္တရ ပရိစ္ဆေဒ၊ ဥဒကုက္ခေပ ပရိစ္ဆေဒ အစီအရင်ကို ပြသည်ဟူ၍သာ ထင်၏။ ရေကိုပစ်ခြင်း၊ သဲကိုပစ်ခြင်း ကြိယာကိုပြု၍ ပိုင်းခြားခြင်းဖြစ်သည့် သမ္မတာနုလောမဟူသည်ကား ပရိကပ္ပမျှသာထင်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ သမ္မတာနုလောမဖြင့် ရေပစ်ခြင်း ကြိယာကို ပြုရသည်ရှိသော် အဘယ်သို့သော သမ္မဟတာနုလောမဖြင့်ကား ဥဒကုက္ခေပသိမ်ကို နုတ်ဖျက်ရမည်နည်းဟု ပရိကပ္ပပြုဘွယ်ရှိသောကြောင့်တည်း။

ဗဒ္ဒသိမ်နိမိတ်ကဲ့သို့ ဥဒကုက္ခေပကြိယာကို ၃-ချက်၊ ၄-ချက် စသည်ဆိုခြင်းလည်း ပရိကပ္ပပင်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-

“တသ္မာ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ ပဟောနကဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ပန ကုန္ဒဒီအာဒီသု နုပွဟောတိ၊ တတ္ထ ပဟောနက ဋ္ဌာနတော ဥဒကုက္ခေပတ္တံ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော” -

ဟူ၍ ဋီကာတို့၌ ပဟောနကဋ္ဌာနကိုသာ ရည်၍ ဆိုသောကြောင့်တည်း။ ပဟောနကဋ္ဌာန ဖြစ်အံ့၊ ပရိသတ်ထက်ဝန်းကျင် ဥဒကုက္ခေပ ပမာဏကို အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုသောကြောင့်၎င်း တည်း။ ထိုသို့ဆိုလျက် ၃-ချက်၊ ၄-ချက် စသည် ရေကိုပစ်ကြ၍ ၃-ထောင့်၊ ၄-ထောင့် စသည် သဏ္ဍာန် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသည်တို့၌ မဆိုကုန်။ ပဟောနကဋ္ဌာန ပမာဏ အတိုင်းသာ ဆိုကုန်၏။

“အဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒေါ၊ အဗ္ဗန္တရ၏ အပိုင်းအခြားကို။ ဝါ၊ ဥဒကုက္ကေပ၏ အပိုင်းအခြားကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။ ဥဒကုက္ကေပ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဥဒကုက္ကေပ၏ အပိုင်းအခြားကို။ ဝါ၊ မဇ္ဈိမပရိသ ရေတကျ၏ အပိုင်းအခြားကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏” ဟူ၍သာ အနက်ယောဇနာသင့်သည် ထင်၏။

အဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒေါ၊ အဗ္ဗန္တရ နှိုင်းတာခြင်းဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။ ဥဒကုက္ကေပ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ရေကိုကြဲခြင်းပစ်ခြင်းဖြင့်ပိုင်းခြားခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ၏။ ဤသို့ အဗ္ဗန္တရသဒ္ဓါ၊ ဥဒကုက္ကေပသဒ္ဓါ၊ ပရိစ္ဆေဒသဒ္ဓါတို့ကို ကြိယာသဒ္ဓါ ဘာဝဂါစက ကြံ၍ အနက်မယူသင့် ထင်၏ဘုရား။

ဝိသုံဂါမ အရာ၌လည်း ပထဝိဿရရာဇာက တစုံတယောက်သော သူအား ပိုင်းခြား၍ နယ်သီး ပယ်သီးဖြစ်အောင် ပေးသည်ရှိသော် ရာဇိစ္ဆာအားဖြင့် အိမ်လူရှိသည်ဖြစ်စေ၊ အိမ်လူမရှိသည်ဖြစ်စေ ဝိသုံဂါမ မည်သည်ပင်ဟု ထင်ပါသည်။

မြေအရပ်ကို ပိုင်းခြား၍ ပေးသော်လည်း ရှေးဂါမဘောဇက အတွင်းမှ မခြားမလွတ်မှု ဝိသုံဂါမမဖြစ်နိုင်ဟူ၍ ထင်ပါသည်။ ကင်္ခါဒ္ဓိကာဟောင်း၌လည်း-

ကေသ္မိံ ဝေ ဂါမခေတ္တေ ဧကံ ပဒေသံ ဝိသုံဂါမော ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတူာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ၊ သောပိ ဝိသုံဂါမသီမာ ဟောတိ ဝေါတိ အဋ္ဌကထာဝစနတော တံ ပဝိသန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ ဂါမန္တရာပတ္တိ ဟောတိ ဝေ။ သစေ တတ္ထ ဝိဟာရော ဝါ ဒေဝကုလံ ဝါ သဘာ ဝါဂေဟံ ဝါ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ ဝတ္ထုမတ္ထမေဝ ဟောတိ၊ ဂါမောတိ ဝိနယကမ္ပံ သဗ္ဗံ တတ္ထ ကပ္ပတိ။ အမနုဿော ဂါမောတိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တဉ္ဇဋ္ဌာနံ ဣတရဿ ဂါမဿ ပရိက္ခေပဗ္ဗန္တရေ ဝါ ဥပစာရဗ္ဗန္တရေ ဝါ ဟောတိ၊ ဝိကာလေ ဂါမပုဝေသနံ အာပုစ္ဆိတူာဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ နော စေ အရညံ ဝိယ ယထာသုခံ ဂန္တဗ္ဗံ—

ဟူ၍ မိန့်ပါသည်။

သံကြိုး၊ ကြေးနန်းအရာမှာ ၎င်းသံကြိုး၊ ကြေးနန်းသည် မည်သည့်သိမ်က စ၍ မည်သည့် မူလသီမဋ္ဌက ဖြစ်၍ လာသည်ဟု သိအောင် ပြုသင့်ပါသည်။ သိပြီးမှ ယုံမှားသင့်သော် ယုံမှားရာမည် ထင်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ၎င်းသံကြိုး၊ ကြေးနန်းသည် ပဌမမူလရင်းသိမ်၏ သီမဋ္ဌက ဖြစ်ရာသောကြောင့် တည်း။

“ဗဒ္ဒသီမာယ ဇာတံ ယံကိဉ္စိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကေသမ္ပန္ဓေန ဂတံ သီမာသခံ-မေဝ ဂစ္ဆတိ”။ မဟာဝါအဋ္ဌကထာ။ ၎င်းဒီကာ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိ စသည်တို့မှာလည်း ထင်ရှားစွာ၏။

ကျောက်တိုင်၊ ကျောက်လုံးဝါးတို့မှာ ၎င်းဆရာကြီး ဝါဒအတိုင်းပင် ယုတ္တလည်း ထင်ရာပါသည်။ အယုတ္တလည်း ထင်ရာပါသည်။ အဘယ်သို့ အယုတ္တ ထင်ရာသနည်း။ “အန္တောနဒိယံ ဇာတဿရေ ဇာတပိဋ္ဌိပါသာဏဒီပကေသုပိ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗော” ဟူသော ကင်္ခါဋီကာသစ်၌ “ဇာတပိဋ္ဌိ-ပါသာဏ” ဟု မိန့်ရကား “တတ္ထဇာတက” မဟုတ်သော “ပဝတ္တိပါသာဏထမ္ဘ လောဟထမ္ဘ” စသည်တို့ကား “ဂါမ” မဆိုရာ ဟူသော် သင့်သကဲ့သို့ ထင် ပါ၏။

သို့ထင်သော်လည်း “သစေ ပန အာဝရဏေန ဝါ ကောဋ္ဌကဗန္ဓနေန ဝါ သောတံ ပစ္စိဇ္ဇတိ၊ ဥဒကံ န ပဝတ္တတိ။ အပဝတ္တနဋ္ဌာနေ ကမ္မံ ကာတံ န ဝနုတိ။ အာဝရဏမတ္ထကေပိ ကာတံ န ဝနုတိ” စသောအဋ္ဌကထာ၊ အာဝရ-ဏေနာတိ ဒါရူနိ ခဏိတွာ ဥဒကနိဝါရဏေန။ ကောဋ္ဌကဗန္ဓနေန ဝါ မတ္တိ-ကာဒီဟိ ပုရေတွာ ကတသေတုဗန္ဓနေန ဝါ၊ ဥဘယေနာပိ အာဝရဏမေဝ ဒသေတိ” ဟူသောဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ-၁၊ ၃၄၂-တို့ဖြင့် “ပဝတ္တိဒါရူအာဝရဏ” တို့၏ အထက်၌ပင် မအပ်သေးသည်တကားဟု အဆိုရောက်ရာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း “ဥဒကနိဝါရဏ” ဖြစ်၍သာ မအပ်ဟူသည်၊ ဥဒကနိဝါရဏ မဟုတ်မူကား “တတ္ထဇာတက” သစ်ပင်များပင် အပ်သေးသည် တကားဟု ဆိုနိုင်ရာ၏ ထင်ပါသည်။

တပါးလည်း “အန္တောနဒိယံ ဗဒ္ဓေ အန္တကေပိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာတို့၌ “ဗဒ္ဓေ” ဟု ဝိသေသနကို ဆိုခြင်းကြောင့် ဖွဲ့အပ်သမျှ ဒါရူ၊ လောဟ၊ ပါသာဏ စသည်တို့လည်း အပ်သည်ပင် ဟူ၍လည်း ဆိုသင့်မည် ထင်ပါသည်။ သည်မှ တပါး အထောက်အထား မရနိုင်ပြီ။ ထိုဆရာများလည်း ရနိုင်ဘို့ မရှိတော့ သည်သာတည်း။

“သီမာဝိဘာဂ” သီဟဋ္ဌ စာအုပ်ငယ်တွင် ပါဝင်သော
ဥဒကုက္ခေပ အဆုံးအဖြတ် ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

သိမ်နုတ်ခြင်း အစီအရင်

သီမာသမ္မဟနကံ သိမ်နုတ်ခြင်းအစီအရင်ကို မေးလျှောက်ရာ
ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ

မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ အမိန့်ရှိလိုက်သည် ပုသိမ်မြို့
ပန်းတောက်ချောင်း တောင်ကျောင်းဆရာ ရှင်ဝိစိတ္တ ... လျှောက်ထားလိုက်
သော သိမ်နုတ်ရာကမ္မဝါစာ၏ သက်ရာစကား၌ အယုတ်ဆုံး စတုဂံသံဃာသည်
သိမ်၏ အရပ်တစ်ဝိုက်၌နေ၍ သီမာသမ္မဟန ကမ္မဝါစာကို တကြိမ်ဘတ်နုတ်မိသည်
ရှိသော် ထိုသိမ်၏ အမိုးဖြစ်စေ၊ အရံဖြစ်စေ သီမဋ္ဌဟူသမျှနှင့် တသိမ်လုံးသည်
၃-ယူဇနာပင် ကျယ်သော်လည်း တချက်ထည်းကုန်အောင် နုတ်မိလေတော့သည်၊
ပျက်လေတော့သည်ဟူ၍ မှတ်ရာသည်။

“ခဏ္ဍသိမ် ပန အဇာနန္တာ အဝိပွဝါသယေဝ ဇာနန္တာ စေတိယဂံဏ-
ဗောဓိယဂံဏဥပေါသထာဂါရာဒိသု နိရာသကံဋ္ဌာနေသု ဌတာ အပွေဝ
နာမ သမ္မဟနိတံ သက္ခိယန္တိ၊ ပဋိပန္နိတံ ပန န သက္ခိယန္တိ” -

ဟူသော အဋ္ဌကထာအတိုင်းပင်တည်း။

၎င်းအဋ္ဌကထာ၌ ခဏ္ဍသိမ်မရှိဟု ယုံမှားကင်းရာစေတိယင်ပြင်၊ ဗောဓိယင်ပြင်၊
ဥပုသ်အိမ်စသည်တို့၌တည်၍ မဟာသိမ်ကို တချက်တည်းနုတ်သဖြင့် အလုံးစုံ
ဝိဟာရ မဟာသိမ် ပျက်သတည်း။ ရဟန်းသံဃာတို့စု၍ နုတ်ရာတွင်သာ ပျက်
သည်ဟု မမှတ်လင့်။ ယခုအခါ ညောင်စောင်းပမာဏ မျဉ်းကွက်ချ၍ အထပ်
ထပ်စပ်အောင် နုတ်ရသည်ကား ရှေးကသိမ်ဟောင်း ရှိမရှိကို ကော်မုချ မသိရ
သဖြင့် တကွက်ကွက်တွင် နုတ်မိပါစေဟုမှတ်၍ စမ်းကာ ရမ်းကာ နုတ်ရသော
နည်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါလေ။

အကယ်၍ ဗဒ္ဒသိမ်ကို ရေလွှမ်း၍နေခဲ့သော် ၎င်းသိမ်အပြင် ရေပေါ်စင်
တံတားကပင် နုတ်သော်လည်း အောက်သိမ်အလုံးစုံ အကုန်နုတ်မိသည်သာ
ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း သီမဋ္ဌဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

သိမ်သမုတ်ရာ အောက်သို့သက်ခြင်း၊ အထက်သို့တက်ခြင်းမှာ အဋ္ဌကထာ၌
ဆိုသောအတိုင်း နှံရံစသည်တို့သည် သိမ်ပမာဏလောက်မှသာ သက်နိုင်၊ တက်
နိုင်၏။ မလောက်သော် မသက်နိုင် မတက်နိုင်။ အကယ်၍ပင် မလောက်၍
အထက်သို့မတက်သော်လည်း သိမ်အတွင်း၌တည်သော နှံရံတိုင်စသည်တို့သည်

ကား သီမဋ္ဌဖြစ်၍ သိမ်ပင်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုနံရံတိုင်စသည်တို့၌လည်း ကံပြုခြင်း၊ သီမာသောဓန=သိမ်သုတ်သင်ခြင်းကို ပြုအပ်သတည်း။

ဥပရိမဘလေန သမ္ပန္နော ဟောတီတိဣဒံ ကုဋ္ဌာနံ အန္တရာ သီမဋ္ဌာနံ ထမ္ဘာနံ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ ဘဝေယျ၊ ကုဋ္ဌေ ဥပရိမဘလေန အသမ္ပန္နောပိ သီမဋ္ဌထမ္ဘာနံ ဥပရိမတော ပါသာဒေါ သီမဋ္ဌောဝဟောတိ။ (ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ။)

အောက်သို့မူကား ပမာဏလောက်မှပင် သက်သတည်း။ သမုတ်ခြင်းနှင့် နုတ်ခြင်း ကမ္မဝါစာသက်ပုံ၊ တက်ပုံ မတူဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ဥပမာကား - တိုင် ၄-စဉ် အခန်း ၁-ခန်းရှိသော ၂-ဆင့်တိုက် ပြာသာဒ်၌ အလယ် တခန်း၌ သိမ်ပမာဏလောက်၏။ နံရံလည်း အထက်ထပ်လျှောက်သို့ ထိ၍တည် ၏။ ထိုပြာသာဒ်၏အောက်အပြင်၌ အလယ်ခန်းကိုငုံ၍နံရံပြင်က နိမိတ်ကြား၍ သမုတ်သော် အထက်သို့ နံရံပမာဏအတိုင်း သိမ်တက်၏။ အထက်အပြင်က သမုတ်သော်လည်း ဤအတူ နံရံပမာဏအတိုင်း အောက်သို့သက်၏။ နောက် အခါ နံရံကိုဖျက်သော်လည်း အထက်အပြင်၊ အောက်အပြင်တို့သည် သိမ်ပင် ဖြစ်၍တည်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ သမုတ်စဉ်ကပင် သိမ်တက်ခြင်း၊ သက် ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ သို့ဖြစ်သော် သိမ် ၂-လုံးမဖြစ်ပြီလော ဟူငြားအံ့၊ မဖြစ်။ နဒီပါရသိမ်ကဲ့သို့ တသိမ်တည်းသာ ဖြစ်၏ဟူ၍မှတ်။

သမုတ်စဉ်က ပမာဏမလောက်၍ သိမ်မတက်ဘဲ သီမဋ္ဌမျှသာဖြစ်သော် နံရံတိုင်စသည်တို့ကိုဖျက်က ၎င်းသိမ် မသက်သော အပြင်သည် ပျက်လေ၏ဟု မှတ်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ သမုတ်စဉ်ကပင် သိမ်မဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

နုတ်ရာ၌ကား တကွက်နုတ်က သိမ်နှင့်စပ်သမျှ အကုန်ပျက်၏။ အဘယ့် ကြောင့်နည်း၊ ပကတိသိမ်ရင်းပျက်သော် သီမဋ္ဌတို့လည်း မကျန်နိုင်ရာသော ကြောင့်တည်း။ ဤသို့ အထူးတည်း။

သီမာသမ္ပဟန သိမ်နုတ်ခြင်း အစီအရင်
ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

ဗုဒ္ဓကံရ ဘုရားလောင်းလျာ မဟာဗောဓိသတ္တ ပိဋကတ္တယပါရဂူ
စင်ဖြူသီလ ဝဇီရဉာဏ်ရှင် မုန့်ဝင်အာသောက် ပြောင်ကြီးမြောက်၍
ပေါက်သားမာတင် စွယ်စုံရှင်ဖြစ်တော်မူသော
ကျေးဇူးရှင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်
ပဌမရွှေကျင်ဆရာတော်, ဒုတိယရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့၏
တိုက်တွန်းချက်အရ ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်သော

ဓမ္မဝိသုဒ္ဓိစွယ်

ဝိသုဒ္ဓိစွယ်

ဒသသီလ အဆုံးအဖြတ်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဒသသီလ အဆုံးအဖြတ် အမိန့်တော်

ဒသသီလနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးနေ ရှင်ဇဝန လျှောက်ထားချက်ကို ၁၂၅၄-ခုနှစ် ဆင့်ဆိုထုတ်ပြန်တော်မူသည့် တောင်တော် သာသနာပိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမိန့်တော်။

မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးနေ ရှင်ဇဝနက အယူဝါဒ ၂-ခုကို ထုတ်နုတ်တင်ပြ၍ ယုတ္တိ အထောက်အထားနှင့် တကွ လျှောက်ထားချက်၊ ရှင်ပဒုမက မိမိရေးသားသော သဒ္ဓမ္မဇောတိကကျမ်းနှင့် တပါးသော ဝိနိစ္ဆယ တို့ ဝါဒကွဲပြားရှိသည်ကို ရှင်းလင်းတော်မူ၍ ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ အမိန့်တော်ရှိရာ လိုက်နာပါမည့်အကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားချက် အရပ်ရပ်များကို မန္တလေးမြို့ ၄-ပြင်ရှိ ဆရာတော်တို့နှင့် စည်းဝေးညှိနှိုင်း၍ သင့်လျော်သော အရာများကို ဖြစ်စေမှ သာသနာတော် ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားမရှိ၊ သာသနာတော် ကောင်း မွန်ရာသည့်အတိုင်း ၁၂၅၄-ခု သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့ မန္တလေးမြို့ ၄-ပြင်ရှိ တံဆိပ်တော်ရဆရာတော် သင့်လျော်သော သင်္ဘောကြီး အများတို့ကို စည်းဝေးစေ၍ ဘတ်နာကြစေပြီးလျှင် ၎င်းအရပ်ရပ် လျှောက်လွှာပါစကား များကို ၄-ပြင်ရှိ ဆရာတော် စည်းဝေးရာပါ သင်္ဘောတော်ကြီးတို့ကို ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန် အာစရိယဝါဒ အလုံးစုံတို့နှင့် ညှိနှိုင်းဆင်ခြင် နှီးနှောကြစေရာ—

ဒသသီလနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လျှောက်ထားချက်အရများမှာ—၎င်းလျှောက်လွှာ ပါ အဆုံးအဖြတ်များတွင် ရွှေငွေစသည်ကို အာလယပြတ် စွန့်နိုင်မှသာ လူတို့ ဒသသီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးသင့်သည်၊ ရှေးရှိဟောင်း ရွှေငွေစသည်ကို အလုံးစုံ အာလယပြတ်ကင်း၍ မစွန့်နိုင်လျှင် ဒသသီလကို ဆောက်တည်ကျင့် သုံး၍ မရဟူသော အယူဝါဒ၊ ဒသသီလဆောက်တည်ပြီးနောက် ရှိဟောင်း ရွှေငွေ မအပ်သောကြောင့် ဒသသီလကို မဆောက်တည်ခင်က စွန့်အပ်သည် ဟူသော အယူဝါဒ၊ ထိုရှိဟောင်း ရွှေငွေစသည်တို့သည် ဒသသီလခံယူပြီး နောက်ကာလ ခံယူအပ်သော ရွှေငွေတို့နှင့်အတူတူ ဇာတဂ္ဂပပဋိဂ္ဂဟပင်ဖြစ်သည် ဟူသော အယူဝါဒ စသည်တို့ကို—

“ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တာ” အစရှိသော တေရသကဏ်ဋီကာ၊ “ဣမေ ကုလပု-
 ပုတ္တာ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ” အစရှိသော သမန္တပါသာဒိကာအဋ္ဌကထာ၊ “ဝိသာ-
 ခဿ ပဗ္ဗဇ္ဇဋ္ဌာနံ အာဂတာ” အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ “န ဂါမဏိ
 ကပ္ပတိ” အစရှိသော ဂါမဏိသံယုတ်ပါဠိတော်၊ “နိက္ခတ္တမဏိ သုဝဏ္ဏ” အစရှိ
 သော ဃဒ္ဓိကာရသုတ် စသည်တို့ကို ကိုးကား အားထားပြု၍ သဒ္ဓမ္မဇောတိက
 ကျမ်း၌ ရှင်ပဒုမက အခိုင်အမာပြု၍ မြဲမြံစွာ ရေးသားသော်လည်း ၎င်း
 ကိုးကားသော ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ ၎င်းရှင်ပဒုမဝါဒများ အတိုင်း
 အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုရင်းမဟုတ်။ ၎င်းဋီကာ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ပါဠိတော်အရိပ်
 များကို စွဲမိ၍ ရဟန်းတို့အား မအပ်သည်ကို ပြဆိုသောနည်းဖြင့် အလုံးစုံမတူ
 သင့်သော လူတို့ ဒသသီလကို အလိုရှိရာယူ၍ ဆုံးဖြတ်ရေးသား ပြဆိုသော
 အဆုံးအဖြတ် အယူဝါဒမျှသာ ဖြစ်သည်။

ဃဒ္ဓိကာရသုတ်၌ ဃဒ္ဓိကာရအိုးထိန်းသည်သည် ဒသသီလကို ကျင့်သုံးသော
 အရာကို ပြဆိုခြင်းသည်လည်း ဒသသီလကို ဆောက်တည်ပြီးသောကာလ ရွှေ
 ငွေစသည်ကို ခံယူခြင်းမှ ကင်းစေ၍ အမိကိုလုပ်ကျွေးခြင်း၊ အသက်မွေးခြင်း
 ဟူသော အာကာရမျှကို ပြဆိုသော စကားသာဟု ယူသင့်သော အရာ
 ဖြစ်သည်။

ရှင်ပဒုမ၏ ဒသသီလ အဆုံးအဖြတ်များသည် ရွှေ ငွေ ရတနာ ဥစ္စာတို့ကို
 အာလယပြတ်ကင်း၍ စွန့်သည်မဟုတ်ဘဲ အရှင် ဥရုဝေဠကဿပလောင်း အစရှိ
 သော မင်းသားညီနောင် ၃-ယောက်၊ အရှင်ရာဟုလာအလောင်း အစရှိသော
 မင်းသား ၃-ယောက်၊ သာဝတ္ထိပြည်သား အနုပုဗ္ဗ သူဌေးသား အစရှိသော
 ရှေးရှေး သူတော်ကောင်းတို့သည် ဒသသီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးကြသည်
 ကို လာသော ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း ရှိသည်။

အရှင်ဥရုဝေဠ အလောင်းမင်းသား၊ အရှင်ရာဟုလာ အလောင်းမင်းသား
 စသည်တို့သည် ရွှေငွေ ရတနာ ဥစ္စာတို့၌ အာလယ ပြတ်ကင်း၍ စွန့်ပစ်ပြီးမှ
 ဒသသီလ ဆောက်တည် ကျင့်သုံးသော အရာမဟုတ်သည်ကိုလည်း ရှင်ပဒုမက
 အာလယပြတ်စွန့်၍ ကျင့်သုံးသကဲ့သို့ ပြု၍ ရေးသားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။
 ရှေးဆရာတော်ကြီးတို့၏ အယူဝါဒများနှင့်လည်း ဆန့်ကျင် ကွဲပြားရှိသည်။

၎င်း ရှင်ပဒုမက ရှေးဆရာတော်ကြီးတို့ အဆုံးအဖြတ်များကို ပယ်ဖျက်
 ပုတ်ခတ်၍ တပါးသော မထေရ်ကြီးများကို မိစ္ဆာအယူရှိသော အရိဋ္ဌရဟန်း၊
 ကပိလရဟန်း၊ ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများကဲ့သို့ ဆို၍ စွပ်စွဲပြစ်တင် ရေးသား
 ခြင်းများသည် မိမိ၏ဝါဒကို အခိုင်အမာပြု၍ မှားယွင်း ပြစ်မှား ရေးသားမိ
 သော အရာသာ ဖြစ်သည်။

တပါးသော ဝိနိစ္ဆယတို့၌ ရှိဟောင်း မိမိပိုင် ရွှေငွေ ရတနာတို့ကို “ဇာတ-
ရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိ” ဆို၍ ဆောက်တည်လျှင် ပယ်စွန့်ရာရောက်ပြီး
ဖြစ်၍ စွန့်ဘွယ်မရှိပြီဆိုသော်လည်း ဒသသီလကို ခံယူလိုသောသူ၊ ခံယူကျင့်
သုံးသော ဥပါသကာ ယောက်ျား မိန်းမတို့၏ ရှိဟောင်း ရွှေငွေရတနာတို့ကို
အာလယပြတ်၍ စွန့်မှသာ ဒသသီလပြည့်စုံသည်သဘော မဟုတ်သည် အမှန်
ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ တပါးသောဆရာတို့ ဝိနိစ္ဆယများကို ဥဒ္ဓမ္မ ဥဗ္ဗိနယဆို၍
ပယ်သော်လည်း ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သည် မဆိုသင့်
ဖြစ်သည်။

အမရပူရမြို့တည် ဘေးတော် မင်းတရားကြီးလက်ထက် မြောက်ဘက်တိုက်
ဝန်ကြီးဆရာ အထက် ဆင်တဲဆရာတော်ကြီး၊ သလုံးဆရာတော်ကြီး များပင်
ရှိဟောင်းရွှေငွေကို အာလယပြတ် မစွန့်သော်လည်း ဒသသီလကို လူတို့ကျင့်
သုံးဆောက်တည်ကောင်းကြောင်း၊ ရှိဟောင်း ရွှေငွေကို ဒသသီလဆောက်
တည်ပြီးနောက် ငါ့ရွှေ ငါ့ငွေ ရှိသည်ဟူ၍ အောက်မေ့နှစ်သက် သာယာမိ
သော်လည်း သီသမပျက် အပြစ်မရှိကြောင်းများနှင့် ဆုံးဖြတ်တော်မူသော
ဝိနိစ္ဆယများအတိုင်းသာ မှတ်ယူသင့်သည် ဖြစ်သောကြောင့် ပုသိမ်မြို့ ရှင်ပဒုမ
ရေးသားသော “သဒ္ဓမ္မဇောတိက” စာအုပ်ပါ အယူဝါဒများကို ဖျက်ပယ်
နုတ်သိမ်းသင့်ကြောင်း၊ လူတို့ ဒသသီလစောင့်သုံးအပ်သည်ကို ပြဆိုသော ပါဠိ
တော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန်တို့နှင့် ညီညွတ်သော ရှေးဆရာတော်ကြီးများ
အဆုံးအဖြတ် အယူဝါဒများအတိုင်း တည်စေသဖြင့် ငြင်းခုံပြောဆိုမရှိ တည်
ငြိမ်စေသင့်ကြောင်းနှင့် မန္တလေးမြို့ တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော် စည်းဝေး
ညှိနှိုင်းရာပါ သံဃာကြီးတို့သဘော ထင်မြင်လျှောက်ဆို ရှိကြသည်ဖြစ်၍ ပုသိမ်မြို့
ရှင်ပဒုမ ရေးသားသော “သဒ္ဓမ္မဇောတိက” စာအုပ်ပါ လူတို့ဒသသီလနှင့်စပ်သည့်
အယူဝါဒ ဝိနိစ္ဆယများကို စွန့်ပယ်ပြီးလျှင် လူတို့ဒသသီလ စောင့်သုံးရာသည်
ကို ပြဆိုသော ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန်လာ ဝိနိစ္ဆယ၊ ၎င်းကျမ်း
ဂန်တို့နှင့် ညီညွတ်သော ရှေးဆရာတော်ကြီးတို့၏ ဒသသီလအဆုံးအဖြတ်များ
အတိုင်း မှတ်ယူကျင့်သုံးကြစေရမည်။

ဒသသီလ အဆုံးအဖြတ်အမိန့်တော် ပြီး၏။

သုသင်္ခေပ သုသန္ဓေသကထာ ပါဠိ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၄-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့

မင်းကွန်းတောင်တောရ အရညဝါသီဆရာ မေတ္တာရှေ့သွား မှာထားလိုက်သည့်

သုသင်္ခေပ သုသန္ဓေသကထာ ပါဠိ

ဇယတု။ ။ သုဏာတု မေ အာယသ္မာ ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရော ဗဟုဿုတော ပညဝါ သတ္တညု ဓမ္မညု ဝိနယညု ဂန္ထကာရညု ဓမ္မကထိကော လဇ္ဇိပေသလော သိက္ခာကာမော ပရပွဝါဒမဒ္ဒနေ ဝိသေသေန စိတြဝါစာယ အဘိမဒ္ဒနပညော သာသနမလဝိသုဒ္ဓိကာမော ဣဒါနိ ခေါ အာဝုသော ရာမညရဋ္ဌေ ပုသိမ်-နဂရဋ္ဌာနေ ဝသန္ဓေန ပဒုမေန နာမ ဘိက္ခုနာ အတ္တနောမတိယာ ဒသသိ-လဝိနိစ္ဆယသံယုတ္တံ ခုဒ္ဒကပကရဏံ ကတွာ တုယျ အာယသ္မတော ဘဒန္တ-ဇဝနတ္ထေရဿ သန္တိကံ ပါဟိတန္တိ သုတံ။ သစေ ပနာဝုသော အာယသ္မာ ဇဝနတ္ထေရော တဿ ပဒုမဿ ဘိက္ခုနော ကတဝိနိစ္ဆယပကရဏော ပဒုဿ-နာကာရေန ဝါ အမနာပါကာရေန ဝါ ဒုဗျုတ္တဝစနဋ္ဌာနံ သမ္ပယေယျ။ ဧဝံ သတိ—

“အကောဓေန ဇိနေ ကောဓံ၊ အသာဓုံ သာဓုနာ ဇိနေ” —

တိသတ္တာရာ အတုလမာရဝေရဇိနေန ဘဂဝတာ အနုကမ္မမာနေန သုဒိန္နံ ဝေရပုရာဇယက္ကရံ အကောဓာဝုဓံ ပညာဟတ္ထေန သုဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ခန္တိထာမေန ဥက္ခိပိတွာ သုဝါစာပဟာရေန သုဋ္ဌိံ ပဟာရန္တော ဟုတွာ တံ ပရပွဝါဒသင်္ခါတံ သာသနမလဝေရံ ပရာဇေတု။ မံပိယမိတ္တောမံ ဗလာယိကော အာယသ္မာ ဇဝနတ္ထေရော။

သစေ ပနာဝုသော တဿ ပဒုမနာမဿ ပုဂ္ဂလဿ ကတဝိနိစ္ဆယေ သမ္မောဟဝသေန တုယျ အနာဒရာကာရေန အသုဝုတ္တံ ဒုဗျုတ္တဋ္ဌာနံ သမ္ပယေယျ။ ဧဝံသတိ “စက္ခုမာပိ ယထာ အန္ဓော” တိ သတ္တာရာ သုဒိန္နံ အနန္တံပိ အန္တံ ဝိယ ကရဏာဝုဓံ သတိဟတ္ထေန သုဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ကာရုညဝါစာပဟာရေန ပဟာရ-န္တော မေတ္တာဒဏ္ဍေန သုဒမ္ပေန္တော ဟုတွာ ဧတံ အပ္ပဟောနကဝေရံ သမ္မော-ဟဝသေန ပလာသက္ကရံ အစန္တကာရုညပုဂ္ဂလံ သိသံ ဇယတု။ မံပိယမိတ္တော သာသနမလဝိသောဓနဋ္ဌာနေ ကေန္တေန မုပထမ္ပကော ဘဝိဿတိတိ။ သဗ္ဗဒါ မံဗလာယိကော အာယသ္မာ ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရော။

သစေ ပနာယသွာ ဇဝနတ္ထေရော တဿ ပုဂ္ဂလဿ ကတဝိနိစ္ဆယေ အညာ-
ဏဝသေန ဒုဝုတ္တံ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ သမ္ပယေယျ။ ဝေဉ္စ သတိ တုယံ အာယ-
သ္မတော ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရဿ ပိဋကတ္တယေ ဝိသေသေန ဝိသာရဒဉာဏဿ
ဥဇုပ္ပဋိပန္နဉာဏဿ အတ္တနော ဥဇုဉာဏသင်္ခါတံ ဂမ္ဘီရဉာဏဝိသယေသု
ဥဇုဂ္ဂတသင်္ခါတံ ဂမ္ဘီရဉာဏာဝုဓံ သာမာဓိဟတ္ထေန သုဋ္ဌိံ ဂဟေတော ခန္တိသော-
ရစ္စသုနိဝါတပုဟာရေန သုပဟရန္တော ဟုတော တံ ဝေရံ အပ္ပလာသနယောဂျံ
သိဿံ ပရာဇယတု။ မံပိယမိတ္တော မံပိယသဟာယော သတ္ထုသာသနက္ကရော
တိက္ခပညော ဇဝနပညောပရေသံ ဝိညုနံပိ ယေဘုယျေန သံမုယုနဋ္ဌာနဘူတေ
ဒသသီလဝိနိစ္ဆယေ ဝိသေသေန ဥဇုဂ္ဂတဉာဏော ဝိသေသေန ပရပ္ပဝါဒမ-
ဒ္ဒနစ္စေကော ပရိယတ္တိဝိသာရဒေါ သတ္ထညု ဓမ္မညု ဝိနယညု ဂန္ထကာရညုတိ
ဇမ္မုတလေ ဝိသေသေန သုပါကဋ္ဌော အာယသွာ ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရေတိ။

သုသင်္ခေပသုသန္ဓေသကထာပါဌ် ပြီး၏။

မဘက်လောက်သည့် ဘားသူငယ်ကို အဘက်တန်သည် အထင်ရောက်၍
အားကုန်ဟောက်မိသည့် ကေသရာဇာသဘော၊ မပြောလောက်သည့် မြေခွေး
ဖလ်ဂူအောင်းမာန်သွေးသည့် အရေးငယ်သူပုန်ကို အားကုန်ကြီးဟောက် သေ
ဘေးရောက်ကြသည့် ညီနောင်ခြံသေ့ ခြောက်စီးပမာ မဘက်လောက်သည့်
အရာကို မတတ်သာ ဘက်ရသည့်အတွက် မိမိ၏ ခန္တိသောရစ္စ နိဝါတနိမာန
သူတော်ကောင်း ဂုဏ်ကြက်သရေလျော့ပါး စစ်မရောက်ခင် မြှားကုန်သကဲ့သို့
ဖြစ်မသွားရအောင် များများကြီး သတိဆောင်စေချင်ကြောင်းများနှင့် မင်း
ကွန်း ငွေတောင်တောရ အရညဝါသီဆရာ မေတ္တာရွှေသွား မှာထားလိုက်သည့်
“သုသင်္ခေပသုသန္ဓေသကထာ” ရှေ့ကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး မြန်မာဘာသာ
ဖြင့် မှာထားလိုက်သည့် အမိန့်စာ။

သုသင်္ခေပသုသန္ဓေသကထာ ပါဌ်နိဿယ

သက္ကရာဇ် ၂၅၄-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့ ရောက်ရှိ
သော ပဌမ ရှေ့ကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူသည့်
သုသင်္ခေပသုသန္ဓေသကထာပါဌ်ကို အမရပူရနယ် ပလိပ်တဘက်ဆွဲ
မြို့ပြင်ကြီး သာသနာပြုဆရာတော် အရှင်ဝိလာသ အနက်မြန်မာပြန်ဆို
တော်မူသည်။

ဗဟုဿုတော၊ များသော အကြားအမြင်ရှိထသော။ ပညာဝါ၊ ပညာ
ရှိထသော။ ဝါ၊ ပညာဖြင့် ကိလေသာကို ပျှိုအန်တတ်ထသော။ သတ္ထညု၊

ဆန်း အလင်္ကာ သဒ္ဒါ အဘိဓာန်စသော ကျမ်းတို့၌ သိကျမ်းလိမ္မာထသော။
 ဓမ္မည၊ သုတ်အဘိဓမ္မာ၌ ကောင်းစွာ သိလေ့ရှိထသော။ ဝိနယည၊ စောဒနာ-
 သာရဏဝိနယကို သိလေ့ရှိထသော။ ဝါ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်၌ မပြတ်လေ့လာ
 လိမ္မာစွာထသော။ ဂန္ဓကာရည၊ ကျမ်းပြုသော အရာ၌လည်း လိမ္မာကျမ်းကျင်
 ထသော။ ဓမ္မကထိကော၊ ယာနတ္တယံ နိဗ္ဗာန်ယာဉ်မှူး တရာထူးကို ချီးကျူး
 မပြတ် ဟောကြားတတ်သော။ လင်္ဂ၊ ကာယပဂဗ္ဗ စသည်သုံးရပ် စောင့်ကြပ်
 သိမ်မွေ့ ရှက်တတ်လေ့ရှိထသော။ ပေသလော၊ သီလရတနာ မြတ်ဥစ္စာကို
 ကောင်းစွာ အလွန်ချစ်တတ်ထသော။ သိက္ခာကာမော၊ သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို
 လိုလားတောင့်တခြင်းရှိထသော။ ပရပူဝါဒမဒ္ဒနေ၊ သူတပါးတို့၏ အယူတည်းဟူ
 သော မိစ္ဆာဉာဏ်ကို ပယ်လှန်ချိုးဖျက်ခြင်း၌။ ဝိသေသေန၊ အထူးအားဖြင့်။ စိတြ-
 ဝါစာယ၊ အရှင်ကုမာရကဿပကဲ့သို့ ဥဒါဟရဏ် ပုံဥပမာ နာနာနယ ထင်စွာပြု၍
 ဗျဂျတ္ထအဓိပ္ပာယ် သိမှတ်လွယ်အောင် ဆန်းကြယ်သော တရားစကားဖြင့်။
 အဘိမဒ္ဒနပညော၊ အလွန်ချိုးဖျက်တတ်သော ပညာရှိထသော။ သာသန-
 မလဝိသုဒ္ဓိကာမော၊ သာသနာတော်၏ အညစ်အကြေးကို မြှူမွှေးမယှဉ်
 သန့်စင်ခြင်းကို အလိုရှိထသော။ အာယသ္မာ၊ ရှည်သော အသက်ရှိထသော။
 ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရော၊ ကောင်းမြတ်သော ဇဝနမထေရ်သည်။ မေ မမ၊ အရည
 ဝါပျော်ငါဆရာတော်၏။ ဝစနံ၊ စကားကို။ သုဏာတု၊ နာစေချင်၏။ ခေါ၊ စင်စစ်။
 အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ရာမညရဋ္ဌေ၊ ရာမညတိုင်း
 တလိုင်းသုံးရပ်၌။ ပုသိမ်နဂရဋ္ဌာနေ၊ ပုသိမ်မြို့၌။ ဝသန္ဓေန၊ နေသော။ ပဒု-
 မေန၊ ပဒုမမည်သော။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်းသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဒသ-
 သီလဝိနိစ္ဆယသံယုတ္တံ၊ ဆယ်ပါးသီလကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော။ ခုဒ္ဒ-
 ကပကရဏံ၊ သေးသိမ်နုနယ် ကျမ်းစာငယ်ကို။ ကတော၊ ပြုလုပ်၍။ အာယသ္မ-
 တော၊ ရှည်သော အသက်ရှိသော။ ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရဿ၊ ရှင်ဇဝနမထေရ်
 ကောင်းဖြစ်သော။ ဟုယံ၊ သင်၏။ သန္တိကံ၊ အထံသို့။ ပါဟိတန္တိ၊ ပို့သ လာ
 ရောက်၏ဟူ၍။ မေ မယာ၊ ငါသည်။ သုတံ၊ ကြားသတတ်။ ပန၊ သတိအထူး
 ပေးလိုက်ဦးအံ့။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်ဇဝန။ အာယသ္မာ၊ ရှည်သော အသက်ရှိ
 သော။ ဇဝနတ္ထေရော၊ ဇာနည်ထေရ် ရှင်ဇဝနသည်။ ပဒုမဿ၊ ပဒုမ
 မည်သော။ တဿ ဘိက္ခုနော၊ ထိုရဟန်း၏။ ကတဝိနိစ္ဆယပကရဏေ၊ ပြုအပ်
 သော အဆုံးအဖြတ်ကျမ်း၌။ ပဒုဿနာကာရေနဝါ၊ ပြစ်မှားသော အခြင်းအရာ
 ဖြင့်၎င်း။ အမနာပါကာရေနဝါ၊ မနှစ်သက်သော အခြင်းအရာဖြင့်၎င်း။ ဒုဗျတ္တ-
 ဝစနဋ္ဌာနံ၊ မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားအရာကို။ သစေ သမ္ပယေယျ၊
 အကယ်၍ မြင်ငြားအံ့။ ဧဝံ၊ ဤသို့ မြင်သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။

ကောဓံ၊ မျက်မာန်လှိုက်ဆူ ရန်မူလာသော သူတပါးကို။ အကောဓေန၊ အမျက်မထွက်သောအားဖြင့်။ ဇိနေ၊ အောင်ရာ၏။ အသာဓံ၊ သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာကို။ သာဓုနာ၊ သူတော်ကောင်း ပြုသဖြင့်။ ဇိနေ၊ အောင်ရာ၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ အတုလမာရဝေရဇိနေန၊ အတုမရှိမာရ်ငါးပါး တည်းဟူသော ရန်ကို ပယ်လှန်အောင်မြင်တတ်သော။ ဘဂဝတာ၊ ဘုန်းတော် ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ သတ္တာရာ၊ ဘုရားသခင်သည်။ အနုကမ္မမာနေန၊ အစဉ် သနားတော်မူသဖြင့်။ သုဒိန္နံ၊ ကောင်းစွာ ပေးအပ်သော။ ဝေရပုရာဇယက္ကရံ၊ ရန်အောင်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အကောဓာဝုဓံ၊ အမျက်မသိ ခန္တီဗလ အကောဓမေတ္တာ ကြီးစွာသော လက်နက်ကို။ ပညာဟတ္ထေန၊ ပညာဟူသော လက်ဖြင့်။ သုဠှံ၊ ကောင်းစွာ။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်စွဲ၍။ ခန္တီထာမေန၊ ပမာ မထား ခန္တီအားဖြင့်။ ဥက္ခိပိတွာ၊ ရွက်ဆောင်ချီမြောက်၍။ သုဝါစာပဟာရေန၊ ကောင်းသော စကားအရာ သမ္မာဝါစာလက်နက်ဖြင့်။ သုဠှံ၊ ကောင်းစွာ။ ပဟရန္တော၊ ပုတ်ခတ်သည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ ပရပုဝါဒသင်္ခါတံ၊ တပါးသောသူတို့၏ အယူဝါဒဟု ဆိုအပ်သော။ တံ သာသနမလဝေရံ၊ ထိုသာသနာတော်မြတ်၏ အညစ်အကြေးဘေးရန်ကို။ မံပိယမိတ္တော၊ ငါသည် မြတ်နိုးအပ်သော အဆွေဖြစ် သော။ မံဗလယိကော၊ ညာလက်ရုံးတူ ငါအားမူလောက်သော။ အာယသ္မာ၊ ရှည်သော အသက်ရှိသော။ ဇဝနတ္ထေရာ၊ ဇဝနထေရ်သည်။ ပရာဇေတု၊ ရှုံးအောင်ပြုလေ။ ဝါ၊ ရှုံးအောင်ပြုစေချင်၏။

ပန၊ ပညောဝါဒမှတပါး သတျောဝါဒကို ဆိုဦးအံ့။ ဝါ၊ ပညာကိစ္စဖြင့် ဝိဇယလက္ခဏာကို သတိပေးခြင်းမှတပါး သတိကိစ္စဖြင့် ဝိဇယလက္ခဏာကို ကောင်းစွာအထူး သတိပေးဦးအံ့။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်ဇဝန။ ပဒုမဿ၊ ပဒုမ အမည်ရှိသော။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကတဝိနိစ္ဆယေ၊ ပြုအပ်သော အဆုံးအဖြတ်၌။ သမ္မောဟဝသေန၊ တွေဝေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တုယံ၊ သင်အား။ အနာဒရာကာရေန၊ မရှိမသေသော အခြင်းအရာဖြင့်။ အသုဝုတ္တံ၊ မကောင်းသဖြင့် ထောက်လှမ်း၍ ကြက်ကန်းစွဲဆိုအပ်သော။ ဒုဗ္ဗစဋ္ဌာနံ၊ မကောင်းသော စကားရပ်ကို။ သစေ သမ္ပယေယျ၊ အကယ်၍ ရှုမိငြားအံ့။ ဝေံသတိ၊ ဤသို့ရှုမိသည်ရှိသော်။ စက္ခုမာပိ၊ မျက်စိအမြင်ရှိသည်ပင်မူလည်း။ အန္ဓောယထာ၊ ကာန်းသောသူသွင် ကျင့်စေချင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တာရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ သုဒိန္နံ၊ ကောင်းစွာအသင့် ချီးမြှင့်တော်မူအပ် သော။ အနန္တံပိ၊ မကာန်းမမှုန် အလုံးစုံကြည်လင် ကောင်းစွာမြင်သော်လည်း။ အန္တဝိယ၊ သူကာန်းကဲ့သို့။ ကရဏာဝုဓံ၊ ပြုကြောင်းဖြစ်သော လက်နက်ကို။ သတိဟတ္ထေန၊ သတိဟူသော လက်ဖြင့်။ သုဠှံ၊ ကောင်းစွာ။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ကာရုညဝါစာ ပဟာရေန၊ ကရုဏာစကားတည်းဟူသော လက်နက်

ဖြင့်။ ပဟရန္တော၊ ပုတ်ခတ်လျက်။ သုဒမေန္တော၊ ကောင်းစွာယဉ်ကျေးစေသည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်၍။ အပ္ပဟောနကဝေရံ၊ ရန်သူတို့ မပြုစလောက်သော။ သမ္မောဟဝသေန၊ တွေဝေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပလာသက္ကရံ၊ ပြိုင်ဘက်ယှဉ်ခု မာန်မပြုသော။ တေ အစ္စန္ဒကာရုညပုဂ္ဂလံ၊ စင်စစ်ဆတ်ဆတ်သနားအပ်သော ထိုပဒုမမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ မံပိယမိတ္တော၊ ငါသည် မပြတ်ချစ်အပ်သော အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်သော။ သာသနမလဝိသောဓနဋ္ဌာနေ၊ သာသနာ့အညစ်အကြေး မှုအလေးကို ကပ်မြေးမတင် သန့်စင်ခြင်းအရာ၌။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ်အဟုတ်အားဖြင့်။ ဥပထမ္ဘကော၊ အားပေးအားမြှောက်အထောက်အပံ့ ခိုင်ခံ့ခြင်းကို ပြုတတ်သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဣတိ မနသိကတော၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ သဗ္ဗဒါ၊ ဘုရားသာသနာ ရောင်ဝါထွန်းလှစ် ခေတ်သမယ ကာလဟူသမျှ၌။ မံဗလာယိကော၊ ညာလက်ရုံးတူ ငါအားမူလောက်သော။ အာယသ္မာ၊ ရှည်သော အသက်ရှိသော။ ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရော၊ ကောင်းသော ရှင်ဇဝနထေရ်သည်။ ဝါ၊ ဇဝနမထေရ်ကောင်းသည်။ သိသံ၊ ဆောစွာ။ ဇယတု၊ အောင်ပါလော့။

ပန၊ သတျောဝါဒမှတစ်ပါး သမာဓျောဝါဒကို ဆိုဦးအံ့။ ဝါ၊ သတိကိစ္စဖြင့် ဝိဇယလက္ခဏာကို သတိပေးခြင်းမှတစ်ပါး သမာဓိကိစ္စဖြင့် ဝိဇယလက္ခဏာကို ကောင်းစွာအထူး ပေးလိုက်ဦးအံ့။ အာယသ္မာ ဇဝနတ္ထေရော၊ ရှည်သော အသက်ရှိသော ငါ့ရှင် ဇဝနထေရ်သည်။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဣတိ ဝိနိစ္ဆယေ၊ ဟူးဟူးငြားငြား ရေးသားပြုလုပ် ဝိနိစ္ဆယပုဒ်၌။ အညာဏဝသေန၊ ဉာဏ်မရှိသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒုဝုတ္တံ၊ ရှေ့နောက်မညီ ပလိပလာ ဆိုအပ်စွာသော။ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ၊ မတော်မှားယွင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းအရာကို။ သစေသမ္ပယေယျ၊ အကယ်တန္တိ ရှုကြည့်မိငြားအံ့။ ဝေဇ္ဇ သတိ၊ သို့စင်မြင်သိ ရှုကြည့်မိသော်လည်း။ အာယသ္မာတော၊ ရှည်သော သက်တော်ရှိသော။ ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရဿ၊ ကောင်းမြတ်သော ဇဝနထေရ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ပိဋကတ္တယေ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံ၌။ ဝိသေသေန၊ အထူးအားဖြင့်။ ဝိသာရဒဉာဏဿ၊ တောသုံးတောင်၌ ကေသရရာဇာ ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲရင့်သော ဉာဏ်ရှိသော။ ဥဇုပုဋိပန္နဉာဏဿ၊ ဖြောင့်စွာကျင့်သောဉာဏ်ရှိသော။ တယံ၊ သင်၏။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဥဇုဉာဏသင်္ခါတံ၊ ဖြောင့်သော ဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော။ ဂမ္ဘီရဉာဏဝိသယေသု၊ နက်နဲသောဉာဏ်၏ အာရုံတို့၌။ ဥဇုဂ္ဂတသင်္ခါတံ၊ ဖြောင့်ဖြောင့် သွားတတ်သောဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဂမ္ဘီရဉာဏာဝုဓံ၊ နက်နဲသော ဉာဏ်တည်းဟူသော လက်နက်ကို။ သမာဓိဟတ္ထေန၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့လှစွာ သမာဓိဟူသော လက်ဖြင့်။ သုဋ္ဌံ၊ ကောင်းစွာ။ ဂဟေတော၊ ကိုင်၍။ ခန္တိသောရစ္စ သုနိဝါတပုဟာရေန၊ သည်းခံခြင်း ကုသိုလ်ဓမ္မအပေါင်း၌ ကောင်းစွာ

မေ့လျော်ခြင်း၊ လွန်စွာနှိမ်ချခြင်း သူတော်ဥစ္စာ မင်္ဂလာတရားတည်းဟူသော
 လက်နက်ဖြင့်။ သုပဟရန္တော၊ ကောင်းစွာ ပုတ်ခတ်သည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်၍။
 အပလာသနယောဂံ၊ အကိပ်ပိုင်ခြင်းငှါ ပမာမလောက်သော။ တံဝေရံ၊ ထို
 ပဒုမရန်ကို။ မံပိယမိတ္တော၊ ငါသည် မြတ်နိုးအပ်သော အဆွေဖြစ်သော။
 မံပိယသဟာယော၊ ငါသည် မြတ်နိုးအပ်သော အဘော်ဖြစ်သော။ သတ္တု-
 သာသနက္ကရော၊ မြတ်ဘုရား၏ သာသနာတော်ကို ပြုတတ်သော။ ဝါ၊ မြတ်စွာ
 ဘုရားအဆုံးအမတော်ကို ရိုသေစွာ လိုက်နာတတ်သော။ တိက္ခပညော၊
 ထက်သော ပညာရှိသော။ ဇဝနပ္ပညော၊ လျင်သော ပညာရှိသော။ ပရေသံ၊
 တပါးကုန်သော။ ဝိညုနံပိ၊ ပညာရှိ ရှေးဆရာကြီးတို့၏လည်း။ ယေဘုယျေန၊
 များသောအားဖြင့်။ သံမုယုနဋ္ဌာနဘူတေ၊ အလွန်တွေဝေရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။
 ဒသသီလဝိနိစ္ဆယေ၊ ဆယ်ပါးသော သီလ၏ အဆုံးအဖြတ်၌။ ဝိသေသေန၊
 အထူးသဖြင့်။ ဥဇုဂ္ဂတဉာဏော၊ ဖြောင့်ဖြောင့် သိတတ်သောဉာဏ်ရှိ၏။ ဝိသေ-
 သေနပိ၊ အထူးသဖြင့်လည်း။ ပရပ္ပဝါဒမဒ္ဒနစ္ဆေကော၊ သူတပါးတို့၏ အယူ
 တည်းဟူသော မိစ္ဆာဉာဏ်ကို ပယ်လှန်ချိုးဖျက်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ပရိယတ္တိ ဝိ-
 သာရဒေါ၊ သုံးပုံပိဋကတ် ပရိယတ်၌ ရှိရှားခြင်းကင်းသဖြင့် ရဲရင့်၏။ သတ္တညူ၊
 ဆန်းအလင်္ကာ သဒ္ဓါအဘိဓာန် စသောကျမ်းတို့၌ သိကျမ်းလိမ္မာ၏။ ဓမ္မညူ၊
 သုတ်အဘိဓမ္မာ၌ ကောင်းစွာသိနိုင်၏။ ဝိနယညူ၊ စောဒနာ သာရဏ ဝိနယကို
 သိလေ့ရှိ၏။ ဝါ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်၌ မပြတ်လေ့လာ လိမ္မာ၏။ ဂန္ထကာရညူ၊
 ကျမ်းပြုအရာ၌လည်း လိမ္မာကျမ်းကျင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဇမ္မုတလေ၊ ဇမ္မု
 ကျန်းခွင် မြေအပြင်၌။ ဝိသေသေန၊ အထူးသဖြင့်။ သုပါကဋ္ဌော၊ အလွန်ထင်
 ရှားစွာ ပြန့်နှံ့ကျော်စောခြင်းရှိသော။ အာယသ္မာ၊ ရှည်သောအသက်ရှိသော။
 ဘဒန္တဇဝနတ္ထေရော၊ ကောင်းသော ငါ့ရှင် ဇဝနထေရ်သည်။ သီဃံ၊ လျင်စွာ။
 ပရာဇယတု၊ ရှုံးစေလော့။

ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ သုသင်္ခေပ သုသန္ဓေသကထာ၊ ကောင်းစွာ
 ပြောကြား မှာထားတော်မူလိုက်သော သတင်းစကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

မန်လည်ဆရာတော်ထံသို့ ပေးပို့သော ပဌမရွှေကျင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
 သုသင်္ခေပသုသန္ဓေသကထာ နိဿယ ပြီး၏။

မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ အမှတ်တော်စာ

ဒုတိယရွှေကျင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ
မန်လည်ဆရာတော်ထံသို့ ပေးပို့တော်မူသော

အမှတ်တော်စာ

မန္တလေးမြို့ အရှေ့ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာ လျှောက်လိုက်ပါသည် မန်
လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆရာတော်။

အောက်ပြည် ပုသိမ်မြို့ ရှင်ပဒုမသည် “သဒ္ဓမ္မဇောတိက” စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်
မည်ဟု တန်ခူးသက ဆန်တက်ပြသလာစဉ်ကပင် အထက် အုပ်ဖိုရ်ဆရာတော်၊
သင်္ဂဇာဆရာတော်ကြီး နှစ်ပါးတို့ အချင်းချင်း တပါးတပါး စောင်းချိတ်ကြိတ်
နှိပ်ရေးသား၍ တဝါဒတည်းမဖြစ်ကြ၊ ကဲ့ပြားမြဲတိုင်းပင် ကဲ့ပြား၍ ကိုယ့်အယူ
ဝါဒနှင့်ကိုယ် နေကြသည့် ဆယ်ပါးသီလကို ဦးပဒုမ ထပ်မံရေးသားသော်လည်း
အထက်လွှတ်တော်က မပြီးပြတ်သည်ကို ရွာသူကြီးဖြတ်၍ မပြတ်နိုင်သကဲ့သို့
အဘိုးလက္ခ ကုန်ကျရုံ ဝိဝါဒတိုး၍ပွရုံသာ အကျိုးရှိမည် စသည်ဖြင့် အကြောင်း
အကျိုးပြု၍ မြစ်တားပါသော်လည်း မနေ၊ ပုံနှိပ်လေပြီ နောက် ပုသိမ်မြို့ ရန်ကုန်
မြို့များမှာ ကသောက်ကရောက် ဝိဝါဒနှောက်၍ အင်းကန်းဆရာတော် ဖြတ်
တော်ရာ နာခံလိုပါကြောင်းနှင့် နှစ်ပက္ခသားတို့ လာရောက်ကြရာ ဝိဝါဒ ငြိမ်း
ပျောက်လောက်အောင် ဖြတ်တောက်နိုင်လောက်သော အစွမ်းလည်းမရှိ၊ ရှိ၍
ဖြတ်သော်လည်း စေ့စပ်ညီညွတ်နိုင်ကြမည့် အရပ် မဟုတ်သောကြောင့်—

တေသံ ဘေဒါဘိရတာနံ၊ ရာမညရဋ္ဌဝါသိနံ။
တံ ပဉ္စံ ဗျာကရောဇ္ဇောပိ၊ နိရတ္ထော သော ဘဝိဿတိ။
နော ခေါ နိရတ္ထကောယေဝ၊ အထ ခေါ ဟေဋ္ဌိမော ဘေဒေါ။
ဥဒ္ဓံ ဘေဒေန သံမိဿော၊ ဗလဝေယျံ ဥဘော ဘေဒေါ။

ဘေဒါဘိရတာနံ၊ ကဲ့ပြားငြင်းခုံခြင်း၌ ပျော်ပိုက်ကြကုန်သော။ တေသံ
ရာမညရဋ္ဌဝါသိနံ၊ ထိုရာမညတိုင်းသားတို့၏။ တံပဉ္စံ၊ ထိုဆယ်ပါးသီလနှင့် စပ်
သော ပုစ္ဆာကို။ ဗျာကရောဇ္ဇောပိ၊ ဖြေကြားသော်လည်း။ သော၊ ထိုပြဿနာ
အဖြေသည်။ နိရတ္ထော၊ အကျိုးမနပ်သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ။

နော ခေါ နိရတ္ထကောယေဝ၊ အကျိုးမနပ်ရုံသာမကသေး။ အထခေါ၊ စင်
စစ်သော်ကား။ ဟေဋ္ဌိမော ဘေဒေါ၊ အောက်အကဲ့သည်။ ဥဒ္ဓံဘေဒေန၊ အထက်

အကဲ့နှင့်။ သံမိသော၊ ရောစပ်သည်ဖြစ်၍။ ဥဘော ဘောဒါ၊ အကဲ့နှစ်ပါးတို့သည်။
ဗလဝါ-ဗလဝန္ဓော၊ အားကြီးကုန်သည်။ ယျေ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဝါ၊ ဖြစ်ကုန်
လတ္တံ့။

ဤနှစ်ဂါထာကို ရေးသား၍ ပေးလိုက်ပါသည်။ အောက်ပြည် တလှိုင်းက
လာတိုင်းသော ဝိနိစ္ဆယစကားများကို လေးစားမမှု လျစ်လျူရှုစေလိုကြောင်း
နှင့် ယခုနောက်မှ ဆိုက်ရောက်လာသော မန်လည်ဆရာတော် လျှောက်စာ
အတိုင်းပင် လျစ်လျူရှု၍ နေလိုက်ပါသည်။ ရန်ပုန်ခွင်းအမြောက်ကြီးကဲ့သို့
တချက်ပြီးပြီခွင်း၍ ဒသသီလ ဗုဒ္ဓစကြာ သာသနာသည် ရှည်ကြာမတုံး နောင်
မဆုံးဘဲ အလုံးစုံတည်နေ ခိုင်ခံ့ခြင်းအကျိုးငှါ အားထုတ်ပါမည့်အကြောင်း
နှင့် စာပါသည့်အတိုင်း တညီတညွတ်တည်း တဝါဒတည်း တည်နိုင်ကြအောင်
ထပ်မံ အားထုတ်မည့်အရာသည် လွန်စွာ ကောင်းမြတ်လှပါသည်။ ပုဒ်ပါဌ
အက္ခရာ သဒ္ဒါနယ ကံ၊ ကတ္တားကိုမျှ နေရာကျအောင် မသုတ်မသင်တတ်သော
ရှင်ပဒုမငယ်ကို ဘက်ပြိုင်၍ စာမဖွဲ့လောက်သော်လည်း အထက်ဆရာကြီး
များကစ၍ ကဲ့ပြားခဲ့ကြသောဝါဒ ရှည်လျားကြပြီဖြစ်၍ အလုံးစုံ ညီညွတ်စေ
စပ်တဝါဒတည်း အများအပြား လိုက်နိုင်ကြလောက်မှ သင့်လျော်ပါမည်။
သင်္ဂဇာဆရာတော်ကြီး ရေးသားသည့် ဥပါသကောဝါဒဋီကာကို “အက္ခော-
သကဋီကာ” ခေါ်ကြသကဲ့သို့ မရှိစေရအောင် ပြေပြစ်ချောမောစွာ စီရင်ရေး
သားမှ သင့်လျော်မည့် အကြောင်းကို လျှောက်ထားလိုက်ပါသည် မန်လည်မြို့မ
ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာတော်။

ဒုတိယရွှေကျင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ
မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားထံသို့ ပေးပို့သော
အမှာတော်စကား ပြီး၏။

ဒသသီလဝိနိစ္ဆယဝဇီရဂ္ဂ ဒီပနိကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဋိညာဉ်

ဆယ်ပါးသော ဒသသီလကို လူတို့ကျင့်အပ်၊ မကျင့်အပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍
ဝိဝါဒဖြစ်ကြရာ အထက်အဆိုပါ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှစ်ပါးတို့၏ ဟောပြော
တိုက်တွန်းအချက်အရ ဒသသီလဝိနိစ္ဆယချည်း သက်သက်ကို ရေးခဲ့မှု ရှင်လူ

အများတို့ ကြားသိမှတ်ယူရန် သီလအရာ အထက်တန်း ဒေသနာမျှသာဖြစ်၍ အောက်ခြေမူလ ပဉ္စဂံနှင့် အဋ္ဌဂံစသော သီလတို့၏ ဝိနိစ္ဆယများပါ အရင်းပါ လေအောင် ရှင်းလင်းစွာ ပြဆို ဆုံးဖြတ်ဦးအံ့။ (ဤကား ပဋိညာဉ်။)

ငါးပါး၊ ဆယ်ပါး သီလအကျိုး

ဇေယျတု။ ။ကိုယ့် အကျင့်သီလ များစွာတို့တွင် ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါး သီလ၊ ဆယ်ပါးသီလတို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်းသည် ဤဘဝ၌—

သူ၏ အသက်ကိုမသတ် ကြဉ်ရှောင်တတ်သူ ဤသူကား အသက်သတ် တတ်သောသူဟု မင်းဒဏ်စိုးပြစ် သတ်ပြစ် သတ်မှု မဖြစ်။

ဤဘဝ၌ သူတပါး ဥစ္စာကို မခိုးယူတတ်သောသူအား ခိုးပြစ်တိုက်ပြစ် လုယက်ပြစ် အမှုဘေးဒဏ်မရောက်။

ဤဘဝ၌ အိမ်ရာကြူးလွန်ခြင်းကို ကြဉ်ရှောင်တတ်သောသူအား အိမ်ရာကြူး လွန်ပြစ် မဖြစ်မရောက်။

ဤဘဝ၌ မဟုတ်မမှန်စကား ပြောကြားခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်တတ်သော သူအား မုသာဝါဒ အပြစ် မဖြစ်မရောက်။

ဤဘဝ၌ ယစ်မျိုးသေရက်မသောက်၊ ကြဉ်ရှောင်တတ်သောသူအားသောက် မှုစားပြစ် မဖြစ်မရောက်။

ဤသို့ ဤဘဝ၌ ငါးပါးသီလ တည်သောသူတို့အား အပြစ်ငါးပါး မထိမ ရောက်နိုင်၊ ထိရောက်မည့်အရာကိုလည်း မထိတ်မလန့် မစိုးရိမ်ရသဖြင့် ချမ်းသာ ခြင်း၊ ဘေးကင်းခြင်း စသော အကျိုးကို ဒိဋ္ဌမြင်ရ သိရ ခံစားရသတည်း။

ဤကား ပဉ္စဂံတ္တရပါဠိတော် ဥပါသကဝဂ် အဋ္ဌမမြောက် ဓုဇသုတ်အဓိပ္ပါယ် အကျဉ်းမှတ်လွယ်ရုံတည်း။

ထိုပဉ္စသီလ ငါးပါးလုံးရှိသော သူကို၎င်း၊ လေးပါး၊ သုံးပါး၊ နှစ်ပါး၊ တပါးသာ ရှိသောသူကို၎င်း မိမိစောင့်သော အကျင့်သီလကို မင်း၊ မင်း၏ အမတ်၊ အရပ်ပြည်သူ၊ ရှင်လူအပေါင်းတို့ ကောင်းချီးထောမနာ မြတ်နိုး စွာ၍ မေတ္တာစုံမက် နှစ်သက်ကြည်နူး အထူးဝမ်းမြောက် အကျင့်ကို ထောက်ပိုးလျှင် ချီးမြှောက်မ စ ခြင်းစသော အကျိုးထူးကိုလည်း မျက်မှောက် ဒိဋ္ဌမြင်ရ သိရ ခံစားရသတည်း။ ပြုသောသီလကြောင့် အပြစ်တင်ဘွယ်သဘော မရှိ။ အပြစ်ရောက်မှုကား ရှေးဘဝက ဗလဝအကုသိုလ်ကံ ချိန်တန်ခွင့်ရခိုက်

ကာလ၌ ဗာလပျက်ချော် မသူတော်ပုဂ္ဂိုလ်စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်သာ ဟူ၍ မှတ်။ ကြပ်ကြပ်လည်း သိအောင် ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြပါလေ။

ရှစ်ပါး, ဆယ်ပါးသီလတို့၌ အထူးမျှကိုသာ ဆိုအံ့—

“အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသီလ”ကို ဆောက်တည်လျှင် နေ့တိုင်းမဆောက် တည်သောအခါ မဆောက်တည်သတို့ကဲ့သို့ လင်၏ကိစ္စ, မယား၏ကိစ္စ တို့၌ လျှပ်ပေါ် ပူပန်ခြင်းမရှိ၊ စိတ်၏ ငြိမ်သက်ချေမ်း သာယာတည်ကြည်ခြင်းကို ရကုန်၏။

“ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိသီလ”ကို ခံယူဆောက်တည်လျှင် မဆောက် တည်သောအခါ မဆောက်တည်သောသတို့နှင့်အတူ စားကိစ္စ, သောက်ကိစ္စ တို့၌ ကြောင့်ကြဗျာပါ တဏှာနိုးဆော် လျှပ်ပေါ်ပူပန်ခြင်းမရှိ၊ စိတ်၏ ငြိမ် သက် ချေမ်း သာယာတည်ကြည်ခြင်းကို ရကုန်၏။

“နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုက ဒဿနာ ဝေရမဏိသီလ”ကို ခံယူဆောက် တည်လျှင် ကခြင်း, သီခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလို့, မူလို့, ကြည့်ရှုနာခံ လိုသော ဒုဿီလစေတနာ တဏှာပျက်ချော် လျှပ်ပေါ်ပူပန်ခြင်းမရှိ၊ စိတ်၏ ငြိမ်သက်ချေမ်း သာယာတည်ကြည်ခြင်းကို ရကုန်၏။

“မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိသီလ”ကို ခံယူဆောက်တည်လျှင် မဆောက်တည်သောအခါ မဆောက်တည်သောသတို့ ကဲ့သို့ ပန်း, နံ့သာ နံ့သာပျောင်းတို့ကို ပန်လို့, လိမ်းလို့, သုတ်မံလိုသော ဒုဿီလစေတနာ တဏှာပျက်ချော် လျှပ်ပေါ်ပူပန်ခြင်းမရှိ၊ စိတ်၏ ငြိမ်သက် ချေမ်းသာယာ တည်ကြည်ခြင်းကို ရကုန်၏။

“ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏိသီလ”ကို ခံယူဆောက်တည်လျှင် ရှေးမဆောက်တည်သောအခါ မဆောက်တည်သော သူတို့ကဲ့သို့ မြင့်မြတ် ကောင်းမွန်သော အိပ်ရာနေရာ, ကမ္မလာကော်ဇော အချောအနုတို့ကို နေလို ထိုင်လိုသော ဒုဿီလစေတနာ တဏှာပျက်ချော် လျှပ်ပေါ်ပူပန်ခြင်းမရှိ၊ ပကတိတွေ့သမျှနေရာ၌ အားရရောင်ရဲသဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းကို ရကုန်၏။

“ဇာတရူပ ရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိသီလ”ကို ခံယူ ဆောက်တည်လျှင် ရှေးမဆောက်တည်သော အခါ မဆောက်တည်သောသတို့ ကဲ့သို့ ရှေ့ငွေကို စောင့်ရှောက်ခြင်း, သိမ်းဆည်းခြင်း, ခံယူရှာဖွေလိုခြင်း စသော ဒုဿီလ

စေတနာ တဏှာနှိုးဆော် လျှပ်ပေါ်ပူပန်ခြင်းမရှိ၊ ပကတိဝတ်ရုံ စားရုံ ဝတ္ထု တို့၌ စိတ်ချရောင့်ရဲသော သဘောရှိသဖြင့် စိတ်၏ ငြိမ်သက်ချမ်း သာယာ တည်ကြည်ခြင်းကို ရကုန်၏။

ဤသို့ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသီလကို ခံယူဆောက်တည်လျှင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အမှု မပူမပန် မလျှပ်မပေါ် အချောက်အချားမရှိ၊ စိတ်၏ ငြိမ်သက် ချမ်း သာယာတည်ကြည်ခြင်းအကျိုးထူးတို့ကို ကိုယ်၌ ဒိဋ္ဌမျက်မှောက် ရကုန် သတည်း။ တမလွန်လောက ဘဝအထူး ပြောင်းကူးရပြန်သော်ကား နတ်ရွာ သုဂတိ ဘဝကို ရနိုင်သည်ကေန် အမှန်ပင်တည်း။ သီလအကျင့်မရှိသော သူတို့၏ အပြစ်ကိုလည်း အကျိုးမပြုန်၍ပင် သိရ၏။ သိကြလေ။

ဣဓေ နိန္ဒံ လဘတိ၊ ပေစ္စာပါယေ စ ဒုမ္မနော။
သဗ္ဗတ္ထ ဒုမ္မနော ဗာလော၊ သီလေသု အသမာဟိတော။
သီလဝထေရဂါထာ ပါဠိတော်။ (၃၀၉)

သီလေသု၊ သီလတို့၌။ အသမာဟိတော၊ မတည်သော။ ဒုမ္မနော၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟလောင်မီး လောင်ဖျက်ဆီး၍ ပျက်စီးသောစိတ်ရှိသော ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဓေ၊ ဤမသေခင် မျက်မြင်ဘဝ ပစ္စုပ္ပန်ပင်လျှင်။ နိန္ဒံ၊ ငမိုက် ငမဲ ဆိုဆဲကြိမ်းမောင်းခြင်းစသော ကဲ့ရဲ့ပြစ်ဒဏ်ကို။ လဘတိ၊ ရ၏။ ပေစ္စ၊ သေ ပြီးသောအခါ သံသရာ တမလွန်ဘဝ၌မူကား။ အပါယေစ၊ ငရဲတိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသုရကာယ် အပါယ်လေးဘုံ၌လည်း။ နိန္ဒံ၊ ငရဲထိန်းတို့၏ကြောက်ကြိမ်း စဟန် ချောက်ခြိမ်းကဲ့ရဲ့သောဒဏ်ကို။ လဘတိ၊ ရ၏။ သီလေသု၊ သီလတို့၌။ အသမာဟိတော၊ မတည်သောစိတ်ရှိသော။ ဗာလော၊ သူမိုက်အလဇ္ဇီ လူ ဒုဿီသည်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ မျက်မှောက်တမလွန် နှစ်တန်ကာလ နှစ်ဘဝတို့၌။ ဒုမ္မနော၊ နှလုံးမသာယာ ဆင်းရဲစွာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤကား ဒုဿီလအဖြစ် အကျဉ်းဆောင်ရွက် မှတ်သားနှုတ်ငုံရန် ပါဠိ အနက်တည်း။

ဣဓေ ကိတ္တိံ လဘတိ၊ ပေစ္စ သဂ္ဂေ စ သုမ္မနော။
သဗ္ဗတ္ထ သုမနော ဓီရော၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
ထေရဂါထာ ပါဠိတော်။ (၃၀၉)

သီလေသု၊ သီလတို့၌။ သုသမာဟိတော၊ ကောင်းစွာတည်သော။ သုမနော၊ ကောင်းသောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဓေ၊ ဤ မသေခင် မျက်မြင်ဘဝ

ပစ္စုပ္ပန်ပင်လျှင်။ ကိတ္တိံ၊ အကျင့်သီလ အာစာရနှင့် ပြည့်စုံသောသူဟု ဗိုလ်လူစုံမက် နှစ်သက်အံ့သြ ကျော်စောချီးမွမ်းခြင်းကို။ လဘတိ၊ ရ၏။ ပေစ္စ၊ သေလွန်ပြီးခါ သံသရာ တမလွန် ဘဝ၌လည်း။ သဂ္ဂေ၊ ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံပြန်ပြောရာ နတ်ရွာသုဂတိဘုံ၌။ ကိတ္တိံ၊ ကျော်စော ချီးမွမ်းခြင်းကို။ လဘတိ၊ ရ၏။ သီလေသု၊ သီလတို့၌။ သုသမာဟိတော၊ ကောင်းစွာတည်သော။ ဓိရော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ မျက်မှောက် တမလွန် နှစ်တန်ကာလ နှစ်ဘဝတို့၌။ သုမနော၊ ဝမ်းမြောက်သာယာ ချမ်းသာစွာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤကား သုသီလ သီလဝန္တ၏အကျိုး အကျဉ်း နှုတ်ငုံဆောင်ရွက် မှတ် သားရန် ပါဠိတော် ပါဠိအနက်တည်း။

ဤအရာဝယ် အချို့သော ရဟန်းရှင်လူတို့က “သုရာပါနအမှုသည် အကု သိုလ်မဖြစ်” ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အချို့သောရဟန်းရှင်လူတို့ကား “အကုသိုလ် ကား ဖြစ်၏။ ကမ္မပထမမြောက်သောကြောင့် အပါယ်ပဋိဒန္ဓမပေးတတ်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုသူနှစ်မျိုးတို့တွင် အကုသိုလ်မဖြစ်ဟူ၍ ပြောဆို စွဲယူသော သူတို့မှာ သက်သက် ကျမ်းဂန်အရာ ကမ္မလက္ခဏာ သဘာဝတို့ကို မသိမလိမ္မာသော အန္ဓဗာလ အစစ်တို့သာဟူ၍ မှတ်။ ကမ္မပထ မမြောက်သော ကြောင့် အပါယ်ပဋိဒန္ဓ မပေးတတ်ဟူ၍ ပြောဆိုစွဲယူသော သူတို့မှာ ကျမ်းဂန်အရာ ကမ္မလက္ခဏာ သဘာဝတို့ကို စိုးစဉ်းသင်ဘူး ရှုဘူး လေ့လာဘူး သော်လည်း အထူးထူးသောပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဝိနိစ္ဆယတို့ကို မလိမ္မာ၊ မိမိတို့လိုရာ အနက် အဓိပ္ပါယ်တို့ကိုသာ အပါအရဆဲ့၍ အစွဲအလမ်းဖြင့် ကျမ်းဂန်ဟူသမျှတို့နှင့် မနီးမခနာ ပြောဆိုကြသည်သာဟူ၍ မှတ်ရမည်။ တွေ့ဘူးသမျှ ကျမ်းတစိတ်တို့၏ အရိပ်အရောင်ထင်ရာ ထိုသူတို့ ပြောဆိုသော စကားကြောင့်လည်း နားနု ဉာဏ်နု သဘောနုကြသော ပုထုဇဉ် အကားနား အမှိုက်တို့က နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာ အပေါင်းပါ၍ မိစ္ဆာပထ ဥမ္မဂ္ဂခရီးမှား အပါယ်သို့ လားရအောင် အားကျ ပါးကျ သဘောကျ နှလုံးသွင်း ယုံကြည်ခြင်းလည်း ရှိတတ်ကြကုန်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ သုရာပါနကံ အမှုသည် ကမ္မပထ မြောက်သောအဖြစ်၊ အပါယ်ပဋိဒန္ဓ ပေးတတ်သော အဖြစ်တို့ကို စင်စစ်မုချ သိရမှတ်ရ ဆင်ခြင်ရ အောင် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဝိနိစ္ဆယ အရပ်ရပ်တို့ ဆုံးဖြတ် လာရှိသည့်အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ရေးသားပြဆိုဦးအံ့။

သုရာမေရယပါနံ ဘိက္ခဝေ အာသေဝိတံ ဘာဝိတံ ဗဟုလိကတံ နိရယသံဝတ္တနိကံ၊ တိရစ္ဆာနုယောနိသံဝတ္တနိကံ၊ ပေတ္တိဝိသယသံဝတ္တနိကံ၊

အသုရကာယသံဝတ္တနိကံ၊ ယော သဗ္ဗလဟုကော သုရာမေရယပါနဿ
ဝိပါကော၊ သော မနုဿဘူတဿ ဥမ္မတ္တကဘာဝသံဝတ္တနိကော ဟောတိ။
အဋ္ဌဂုံတ္တရပါဠိတော်။ (အံ၊ ၃။ ၇၇)

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သုရာမေရယပါနံ၊ သေအရက် သောက်ခြင်းကို။
အာသေဝိတံ၊ မှီဝဲစေအပ်သည်ရှိသော်။ ဘာဝိတံ၊ ပွားစေထုံစေအပ်သည်ရှိသော်။
ဗဟုလိကတံ၊ များစွာပြုအပ်သည်ရှိသော်။ နိရယသံဝတ္တနိကံ၊ ငရဲ၌ဖြစ်စေ
တတ်၏။ တိရစ္ဆာနယောနိသံဝတ္တနိကံ၊ တိရစ္ဆာန်အမျိုးတို့၌ ဖြစ်စေတတ်၏။
ပေတ္တိဝိသယသံဝတ္တနိကံ၊ ပြိတ္တာဘုံတို့၌ဖြစ်စေတတ်၏။ အသုရကာယသံဝတ္တ-
နိကံ၊ အသုရကာယ်၌ ဖြစ်စေတတ်၏။ သုရာမေရယပါနဿ၊ သေအရက်ကို
သောက်ခြင်း၏။ သဗ္ဗလဟုကော၊ အလုံးစုံသော အကျိုးတို့ထက် အပေါ်ဆုံး
ဖြစ်သော။ ယော ဝိပါကော၊ အကြင်အကျိုးသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော ဝိပါ-
ကော၊ ထိုအကျိုးသည်။ မနုဿဘူတဿ၊ လူဖြစ်သော်လည်း။ ဥမ္မတ္တကဘာဝ-
သံဝတ္တနိကော၊ သူရူး၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (အနက်)

ဤမှတစ်ပါး ဘုရားဟောပါဠိတော်သည် များစွာ။ ဤ၌ ထင်ရှားသော ပါဠိ
တော်မျှကိုသာ အကျဉ်းသိမှတ်ရုံ ထုတ်ဆိုရေးသားလိုက်သည်။ ဤကား
သုရာပါနကံ၏ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ပေးတတ်သောအဖြစ်ကို ပြသော ဘုရား
ဟော သာဓက ပါဠိတော်တည်း။

သဗ္ဗေ ဝေ စေတေ ပါဏာတိပါတာဒယော ဒုဂ္ဂတိဖလနိဗ္ဗတ္တကာ
ဟောန္တိ။

ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာပါဌ။(၂၃)

သဗ္ဗေဝေစ၊ အလုံးစုံသာလျှင်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏာတိပါတာဒယော
ပါဏာတိပါတ အစရှိကုန်သော ငါးပါးသော ဒုဿီလ အကုသိုလ်စေတနာ
တို့သည်။ ဒုဂ္ဂတိဖလနိဗ္ဗတ္တကာ၊ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်။
ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း အပါယူပပတ္တိဖလ၏ အဖြစ်ကို နည်းတူ
ပြတော်မူသည်။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ဥပါလိသုတ် စသည်အဘွင့်တို့
မှလည်း အဂ္ဂတ္တိရ်ပါဠိတော်နည်းပင် ဘွင့်ပြတော်မူသည်။ ကျယ်မည် စိုး၍
မရေးလိုက်ပြီ။ အလိုရှိသူတို့ ထိုအဋ္ဌကထာတို့မှာ ကြည့်လေ။

“ပဉ္စပိ ကမ္မပထာ ဝေ” ဟူ၍ ငါးပါးသော ဒုဿီလ စေတနာတို့သည်ပင်
ကမ္မပထမြောက်ကြောင်းကို သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ သိက္ခာပဒဝိဘင်း
အဘွင့် (အဘိ၊ ၅။ ၃၆၆)၌ မိန့်တော်မူသည်။

ပဉ္စမိ၊ ငါးပါးသော ဒုဿီလ အကုသိုလ် စေတနာတို့သည်လည်း။ ကမ္မပထာ
ဝေ၊ ကမ္မပထတို့သာတည်း။ ကံသည်ပင် အပါယ် လားကြောင်း တို့သာတည်း။
ဒီသနိကာယ်အဋ္ဌကထာ သုတ်ပါထေယျဝဂ် ဒသုတ္တရသုတ် အတွင်၌လည်း ဤ
ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာအတိုင်း ညွှန်ပြ ဘွဲ့ဆိုတော်မူသည်။

ဤကား သုရာပါနကံ၏ ကမ္မပထမြောက်ကြောင်း အဋ္ဌကထာ၌ အဆုံး
အဖြတ်ကိုပြသော စကားရပ်တည်း။

“သုရာပါနကံသည် အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ပေးတတ်၏ဟု ဘုရားဟောတော်
မူသောကြောင့် အသီးအခြား ကမ္မပထအဖြစ်ဖြင့် ဆရာအချို့ ဆိုကြကုန်၏ဟု
မူလဋီကာ၌ ပြတော်မူသည်။

သုရာပါနံ ဘိက္ခဝေ အာသေဝိတံ။ ပ။ နိရယသံဝတ္တနိကန္တိ ဝိသံ
ကမ္မပထဘာဝေန အာဂတန္တိ ဝဒန္တိ။

မူလဋီကာ သိက္ခာပဒဝိဘင်း အတွင်း။ (မူလဋီ၊ ၂။ ၁၇၉)

သုရာပါနံ ဘိက္ခဝေ အာသေဝိတံ။ ပ။ နိရယသံဝတ္တနိကန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝိသံ၊
အသီးအခြား။ ကမ္မပထဘာဝေန၊ ကမ္မပထ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အာဂတံ၊ ပါဠိ
တော်၌လာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။
(ဤကား အနက်။)

အဘယ့်ကြောင့် ကမ္မပထတရားတပါး အသီးအခြားလာ၏ဟူ၍ ထိုဆရာ
တို့ ဆိုလိုကုန်သည်နည်း ဟူမကား- အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ၏ ပဋိသန္ဓေ အကြောင်း၏
အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ထိုအပါယ်ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲမှု ဖြစ်ခြင်း၏
အကြောင်းကြောင့်၎င်း ထိုဆရာတို့ ဆိုလိုကုန်သည်ဟု စတုဗျူဟဟာရ အဓိ-
ပ္ပာယ်သံဝဏ္ဏနာနည်းဖြင့် အနုဋီကာ ဘွဲ့ပြတော်မူသည်။

ကမ္မပထဘာဝေန အာဂတန္တိ ဝဒန္တိ ဒုဂ္ဂတိယာ တတ္ထ ဥပ္ပဇန-
ဒုက္ခဿ စပဝတ္တိဥပုယဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၎င်းမူလဋီကာအတွင်း အနုဋီကာပါ၌။ (အနုဋီ၊ ၂။ ၁၉၀)

ဒုဂ္ဂတိယာစ၊ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ၏၎င်း။ တတ္ထ၊ ထိုအပါယ်ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌။ ဥပ္ပဇ-
နကဒုက္ခဿ စ၊ ဖြစ်သောဆင်းရဲ၏၎င်း။ ပဝတ္တိဥပုယ ဘာဝတော၊ ဖြစ်ခြင်း၏
အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကမ္မပထဘာဝေန၊ ကမ္မပထတပါး၏ အဖြစ်ဖြင့်။
အာဂတန္တိ၊ ပါဠိတော်လာ၏ဟူ၍။ ဝဒန္တိ၊ ဆရာတို့ဆိုကုန်၏။ ဣတိအယံ၊ ဤ
သည်ကား။ အဓိပ္ပာယော၊ ဆရာတို့ အလိုတည်း။ (အနက်)။

ထိုဆရာတို့ဆိုတိုင်း ကမ္မပထ အသီးအခြား ယူခြင်းသည်ကား မသင့်၊ အကယ်၍ ကမ္မပထတပါး အသီးအခြား ယူသည်ရှိသော် ကမ္မပထဆယ်ပါးမက တဆဲတပါး ဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် မသင့်ဟူသတည်း။ ကမ္မပထမမြောက်၍ မသင့်ဟု မဆိုလို၊ သို့ဖြစ်၍—

“ဝေံ သတိ ကောဒသကမ္မပထာ သိယျ” ဟူ၍ မူလဒီကာ ဆရာကြီးသည် လဒ္ဒဒေါသထုတ်၍ ပြတော်မူသည်။

ဝေံ၊ ဤသို့ သုရာပါနကံကို ကမ္မပထတပါး အသီးအခြားယူသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ ကောဒသ၊ တဆဲတပါးကုန်သော။ ကမ္မပထာ၊ ကမ္မပထတရား တို့သည်။ သိယျ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

ဤမူလဒီကာဆရာ၏ စကားကိုထောက်၍ သုရာပါနကံသည် ကမ္မပထ မမြောက်ဟု ဆရာအချို့တို့ဆိုတတ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ ဆိုခြင်းသည်ကား မသင့် သည်သာတည်း။ မူလဒီကာသည် ကမ္မပထတပါး အသီးအခြား မယူအပ်၊ မဆိုအပ်သည်ကိုသာ ပြတော်မူသည်။ ကမ္မပထ မမြောက်သည်ကား မဟုတ်။ ကမ္မပထမြောက်သောကြောင့် ဤသုရာပါနကံကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကမ္မပထ ဆယ်ပါးတို့၌ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏အဖြစ်၊ သဘောတူသည်၏အဖြစ် အားဖြင့် သွတ်သွင်းသင်္ဂြိုဟ်အပ်၏ဟူ၍ သန္နိဋ္ဌာန်ကျကျ ကမ္မပထမြောက် သည်၏အဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။

တသ္မာဿ ယထာဝုတ္တေသ္မေဝ ကမ္မပထေသု ဥပကာရတ္တ-
သဘာဂတ္တဝသေန အနုပဝေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

မူလဒီကာပါဌ်။ (မူလဒီ၊ ၂။ ၁၈၉)

တသ္မာ၊ ထိုသို့ သုရာပါနကံကို ကမ္မပထတပါး အသီးအခြားယူအပ်သည် ရှိသော် အကုသလ ကမ္မပထတရား တဆဲတပါးဖြစ်ရာသောကြောင့်။ အဿ၊ ထိုသုရာပါနကံ၏။ ယထာဝုတ္တေသု၊ အကြင်အခြင်းအရာဖြင့် ဟောတော်မူ အပ်ကုန်သော။ ကမ္မပထေသု၊ အကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးတို့၌။ ဥပကာရတ္တသဘာဂတ္တဝသေန၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်၊ သဘောတူ သည်၏အဖြစ်အစွမ်းဖြင့်။ အနုပဝေသော၊ သွတ်သွင်းခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ စင်စစ် ကေန သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်အပ်၏။

ကျေးဇူးပြုခြင်းသည်လည်း အလုံးစုံသော အကုသလကမ္မပထ တရား ဆယ်ပါးတို့အား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ သဘောတူခြင်းကား ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ကံအား သဘောတူ၏။ ထို့ကြောင့်—

“အဿ သုရာပါနဿ ဥပကာရတ္တံ သဗ္ဗေသံ, သဘာဂတ္တံ မိစ္ဆာစာရဿ” ဟူ၍ အနုဒ္ဓိကာ (၂။၁၉၀) မိန့်သတည်း။

အဿ သုရာပါနဿ၊ ထိုသုရာပါနကံ၏။ ဥပကာရတ္တံ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ သဗ္ဗေသံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော အကုသလကမ္မပထတို့အား။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သဘာဂတ္တံ၊ သဘောတူသည်၏အဖြစ်သည်။ မိစ္ဆာစာရဿ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံအား။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤဒ္ဓိကာပါဌ်တို့ဖြင့် သူ့အသက်ကို သတ်နိုင်အောင် သေသောက်ခြင်းကို ပြုမှု ပါဏာတိပါတမှာ ဥပကာရအဖြစ်ဖြင့် သွင်း၊ သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူလုယက်နိုင်အောင် သေသောက်ခြင်းကိုပြုမှု အဒိန္နာဒါန်ကံမှာ သွင်း၊ အကြွင်းမှာ လည်း နည်းတူ။ အသက်သတ်ခြင်း စသည်ကို မပြု သက်သက် သောက်ရုံ မျှမကား ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၏ သဘောတူ မိစ္ဆာစာရကံမှာ သွင်း ဟုလိုသည်။

ဒ္ဓိကာကျော်မှာလည်း သုရာပါနကံကို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှာပင် သွတ်သွင်းသဂြိုဟ်အပ်၏ဟူ၍ ဆရာတို့ ဆိုကြောင်းကို မိန့်တော်မူသည်။

သုရာပါနမိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယုတိတိ ဝဒန္တိ။ (ဒ္ဓိကာကျော်-၁၇၂)

သုရာပါနမိ၊ သေသောက်ခြင်းကိုလည်း။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ-ဥစ္စာသာလျှင်။ သင်္ဂယုတိ၊ ရေတွက်အပ်၏၊ ပေါင်းအပ်၏။ တူတိ၊ ဤသို့။ အာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ မိန့်ကြကုန်၏။ (ဤကား အနက်)။

အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမကား ရသဟုဆိုအပ်သော ဝတ္ထုကာမဂုဏ်၌ ယုတ်မာ မှားယွင်းသောအကျင့်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဒ္ဓိကာကျော်၌—

“ရသသင်္ခါတေသု ကာမေသု မိစ္ဆာစာရဘာဝတော” ဟု ဟိတ်ခတ်၍ပြတော်မူသည်။

ရသသင်္ခါတေသု၊ ရသဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ ကာမေသု၊ ဝတ္ထုကာမဂုဏ်တို့၌။ မိစ္ဆာစာရဘာဝတော၊ ယုတ်မာမှားယွင်းသော အကျင့်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (အနက်)။

သူတော်မဟုတ် သူယုတ်တို့၏ အကျင့်ကို မှီဝဲခြင်းအစွမ်းအားဖြင့် ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော မသောက်စားအပ်သောအရာကို လွန်ကျူး၍ သောက်စားတတ်သော စေတနာအထူးသည် သုရာပါနမည်၏ ဆိုလိုသည်။

အသဒ္ဓမ္မသေဝနဝသေန ကာယဒွါရပဝတ္တာ အဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနဝိတိက္ကမ-
စေတနာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော နာမ-

ဟူသည်နှင့် သဘောတူယူပုံ။

ဇာတ်ဋီကာမှာလည်း ပါဏာတိပါတ အကုသိုလ်ကံနှင့်အတူ သုရာပါနကံ
ကိုလည်း ကမ္မပထမြောက်သော အကုသိုလ်ကံ၏အဖြစ်ဖြင့် မိန့်ဆိုအပ်၏။

တသ္မာ ပါဏာတိပါတော အကုသလန္တိ ဝုတ္တဘာဝေန သုရာပါနမ္ပိ
တထေဝ အကုသလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(ဒသနိပါတ် မဟာဓမ္မပါလဇာတ်ဋီကာ)။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပါဏာတိပါတော၊ ပါဏာတိပါတသည်။ အကု-
သလန္တိ၊ အပါယ်လားစေတတ်သော အကုသိုလ်ကံဟူ၍။ ဝုတ္တဘာဝေန၊
ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ သုရာပါနံပိ၊ သေသောက်ခြင်းအကုသိုလ်
စေတနာကံကိုလည်း။ တထေဝ၊ ထိုပါဏာတိပါတ စသော အကုသိုလ်ကံ
တို့နှင့် အတူသာလျှင်။ အကုသလန္တိ၊ ကမ္မပထမြောက်သော အကုသိုလ်ကံ
ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဝိမတိဝိနောဒနီ ဋီကာ(၁။၁၁၄)၌လည်း “ကမ္မပထပုတ္တံ အကုသလမေ-
ဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ” စသည်ဖြင့် များစွာ ဆုံးဖြတ်ပြဆိုတော်မူသည်။ ကျယ်ဝန်း
မည် စိုး၍ မထုတ်လိုက်ပြီ။

ဤကား သုရာပါနကံ၏ ကမ္မပထမြောက်ကြောင်း ဋီကာအရပ်ရပ် အဆုံး
အဖြတ်ကိုပြသော စကားရပ်တည်း။

ဤသို့ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ လက်သန်း ကျမ်းကြီး
ကျမ်းမ ဝိနိစ္ဆယအရပ်ရပ် ဆုံးဖြတ်မိန့်ဆိုတော်မူကြသည့်အတိုင်းကိုသာ ယုံယုံ
ကြည်ကြည် သေသေချာချာ မှတ်ကုန်ရာသည်။ သူ့အထင် ငါ့အလို ပြောဆို
ဝိုးဝါး ကြမ်းကြားလေကြား ကျမ်းဂန်လွတ်စကားတို့ကို ယုံမှားမရှိကြစေ
ကုန်လင့်။ ပဋိပတ်အရာမှာ ကျမ်းဂန်သာ ပမာဏဖြစ်သည်။ ဤသို့ သုရာပါန
ကံ၏ အဆုံးအဖြတ်အကျဉ်းကို မှတ်။

ဆယ်ပါးသီလ ခံယူထိုက်ကြောင်း

ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည်ကြရာ၌လည်း လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့
မဆောက်တည်အပ်ကြောင်း အချို့ ရဟန်းရှင် လူ တို့က ပြောဆိုကြကုန်၏။
ဆောက်တည်အပ်ကြောင်းကိုလည်း အချို့ရဟန်းရှင်လူတို့ ပြောဆိုကြကုန်၏။

သို့ပြောဆိုကြသော ရဟန်းရှင်လူတို့တွင် အချို့လည်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းဂန်တို့၌ လိမ္မာသက်ဝင်နိုင်ကုန်၏။ အချို့တို့ကား မသက်ဝင်နိုင်ကုန်။ အထင်အမြင်အားဖြင့် ပြောဆိုကြကုန်၏။ အချို့ကား ကျမ်းဂန်သက်ဝင်ပါ ကုန်သော်လည်း ရှေ့နောက် အောက်ထက် နှီးနှောခြင်းမရှိကုန်။ တွေ့မိ တွေ့ရာမျှကိုသာ မှတ်၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။ ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ် ဆုံးဖြတ် တွင်ပြတော်မူသည်မှာ အချို့ကား သဗ္ဗသာဓာရဏနည်းအားဖြင့် တွင်ပြတော် မူကြကုန်သည်။ အချို့မှာ အရာရောက်သမျှ ပကရဏန္တရ အဓိကာရနည်း အားဖြင့် တွင်ပြတော်မူကြသော အရာတို့ကို သူ့အချို့က နှလုံးမထား၊ မိမိထင် သမျှအလိုရှိသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ စွဲမြဲကိုးကားလိုသောစိတ်နှင့် တစိတ် တခြမ်း ကျမ်းဂန်ကို ကြည့်ရှုသဖြင့် အလိုရှိရာ သာမညနည်း အရိပ်အမြက် မျှကို ယူ၍ သူတပုံ ငါတခြား ဟောပြောသောစကားတို့သာ များကြကုန်သော ကြောင့် မည်သည့်အယူဝါဒ အမိန့်အဆိုကိုမျှ မမှတ်နိုင်ကြ ဖြစ်ရကုန်သည်။

ထို့ကြောင့် သေသေချာချာ သိလို ကျင့်လို မှတ်သားလိုသော သူတို့အား ခြားနားသိသာ ကျင့်မှတ်ရာ၌ ထိုထိုပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂဏ္ဍိ အရပ်ရပ်တို့ ဆုံးဖြတ်သောနည်း အကျဉ်းမျှ ပြဆိုဦးအံ့။

ဤပြဆိုလတ္တံ့ သော လက္ခဏာရှိသော မိစ္ဆာယောဇ်ဝါး အယူမှားတို့ကို ပယ်ရှားသုတ်သင်ကြောင်း သိကြားမင်းဝရဇိန်ဖျား မိုးကြိုးသွားနှင့်တူသော ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒိပနီမည်သော ဤကျမ်းဖြင့် ဖြန်းဖြန်းကြီးကွဲအောင် စွဲလမ်းဆင်ခြင်ကြလေကုန်။

ဤ ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါးတို့ကား အိမ်နေသူ လူတို့ စောင့်သော သီလ မျိုးတို့ဟူ၍ သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးတို့၌ များစွာသော အရာအားဖြင့် လာကုန်သည်။ ထိုပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးတို့အရအတိုင်း—

ဥပါသကဥပါသိကာနံ နိစ္စသီလဝသေန ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ၊ သတိ ဝါ ဥဿာဟေ ဒသ၊ ဥပေါသထဂံဝသေန အဋ္ဌာတိ ဣဒံ ဂဟဋ္ဌသီလံ။ ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ(၁။၁၅)၌ မိန့်တော်မူသည်။

ဥပါသက ဥပါသိကာနံ၊ သီတင်းသည် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့အား။ နိစ္စသီလဝသေန၊ အမြဲဆောက်တည်ရသော အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ၊ ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၎င်း။ ဥဿာဟေ၊ အားထုတ်နိုင်သည်။ သတိ ဝါ၊ ရှိသော်ကား။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့၎င်း။

ဥပေါသထင်္ဂဝသေန၊ ဥပုသ်အင်္ဂါ၏ အစွမ်းဖြင့်။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့၎င်း။ ဣတိဣဒံ၊ ဤသီလသည်လျှင်။ ဂဟဋ္ဌသီလံ၊ အိမ်၌ နေသူ လူတို့ သီလမည်၏။ (ဤကား အနက်။)

ဤသို့ ကျမ်းဂန်အလာ လွန်စွာထင်ရှားလျက် ဆယ်ပါးသီလကို လူတို့ မဆောက်တည်အပ်ဟူ၍ မဆိုရာ။ ဆိုသူကား ကျမ်းဂန်အရာ မလိမ္မာသူတို့သာ တည်း။ ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ၎င်းမဟာဋီကာကြီး၊ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ ပညာဝါရအဖွင့်တို့၌ ပဉ္စသီလ၊ ဒသသီလနှစ်ပါးကို နိစ္စသီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂသီလကို ဥပေါသထသီလဟူ၍ အထင်အရှား မိန့်ဆိုတော်မူကုန်သည်။

သီလံ သမာဒိယိတှာတိ ပဉ္စင်္ဂဒသင်္ဂါဒိဝသေန နိစ္စသီလံ ဂဏှိတှာ ဟူ၍၎င်း၊

ဥပေါသထကမ္ပံ ကတှာတိ ပါဏံ န ဟနေ၊ န စာဒိန္နမာဒိယေတိ ဧဝံ ဝုတ္တံဥပေါသထဒိဝသေသု အဋ္ဌင်္ဂဉ္စ ဥပေါသထကိရိယံ ကတှာ ဟူ၍၎င်းပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ ပညာဝါရအဖွင့် (အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၄၃၅) နှင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာပါဌ။

ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ၊ သံယုတ်ဋီကာတို့၌ကား ပဉ္စသီလကို နိစ္စသီလဟူ၍၎င်း၊ အဋ္ဌင်္ဂသီလကို ဥပေါသထသီလဟူ၍၎င်း၊ ဒသသီလကို နိယမသီလဟူ၍၎င်း အထူးမိန့်ဆိုကုန်သည်။

သီလမယန္တိ နိစ္စသီလဥပေါသထနိယမာဒိဝသေန ပဉ္စ အဋ္ဌ ဒသ ဝါ သီလာနိ သမာဒိယန္တဿ။ (ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ-၁၄၉)။

သီလမယန္တိ၊ သီလမယံဟူသည်ကား။ နိစ္စသီလ ဥပေါသထ နိယမာဒိဝသေန၊ နိစ္စသီလ ဥပုသ်သီလ နိယမသီလစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စ အဋ္ဌ ဒသ ဝါ၊ ငါးပါး ရှစ်ပါး ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်သော။ သီလာနိ၊ သီလတို့ကို။ သမာဒိယန္တဿ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်သောသူ၏။ သီလံ၊ သီလကို။ သီလမယံ၊ သီလဖြင့်ပြီးသော။ ပုညကိရိယန္တိ၊ ပုညကိရိယာဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

နိစ္စသီလဝသေန ပဉ္စဟိ၊ နိယမသီလဝသေန ဒသဟိ၊ ပိသဒ္ဓေန ကတိပယေဟိ ဥပေါသထသီလဝသေန အဋ္ဌဟိပီတိ ဒဿေတိ။

သဂါထာဝဂ်၊ သက္ကသံယုတ်၊ ပဉ္စမသက္ကဝန္တနာသုတ် ဋီကာပါဌ။ (သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၄၁)။

နိစ္စသီလဝသေန၊ နိစ္စသီလ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စဟိ၊ ငါးပါးသီလတို့နှင့်။ နိယမဝသေန၊ နေ့ လ ပက္ခ အပိုင်းအခြားကို မှတ်ခြင်း နိယမ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဒသဟိ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော သီလတို့နှင့်။ သမန္နာဂတာ၊ ပြည့်စုံကုန်၏။ ပိသဒ္ဓေန၊ ပိသဒ္ဓါဖြင့်။ ကတိပယေဟိ၊ နှစ်ရက် သုံးရက်စသည် အမှတ်မရှိ စောင့်သုံးအပ် ကုန်သော။ ဥပေါသထသီလဝသေန၊ ဥပုသ်သီလ၏ အစွမ်းဖြင့်။ အဋ္ဌဟိပိ၊ ရှစ်ပါးသော သီလတို့နှင့်လည်း။ သမန္နာဂတာ၊ ပြည့်စုံကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသေတိ၊ ပြ၏။ (အနက်)။

နိစ္စသီလဟူသည် အမြဲအစွဲစောင့်ရသော ပဉ္စသီလတည်း။ ဥပေါသထသီလ ဟူသည် ဥပုသ်နေ့တို့၌ သုံးသော အဋ္ဌသီလတည်း။ နိယမသီလဟူသည် ပက္ခ၊ လ၊ နှစ် စသည်တို့ကို မှတ်၍ စောင့်သုံးသော ဒသသီလတည်းဟူ၍ ဆိုသည်။

ကြွင်းသော ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၊ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၊ သံယုတ်အဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ ဆက္ကနိပါတ် မဟာတဏှိလဇာတ်အဋ္ဌကထာ၊ အသိတိ- နိပါတ် မဟာဟံသဇာတ်အဋ္ဌကထာ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိ၊ အဋ္ဌ- ကထာစသည်တို့၌ကား လူတို့ဆောက်တည်အပ်ကြောင်း သာမညသာ လာကုန် သည်။ ယင်းသို့ သာမညလာသော အရာတို့သည် ဝိသေသလာသောအရာသို့ လိုက်ရကုန်သောကြောင့် ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ၊ သံယုတ်ဋီကာတို့၌ ဒသသီလကို နိယမသီလ၊ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဋီကာတို့၌ နိစ္စသီလ ဟူ၍ မိန့်ဆိုကြသည့်အတိုင်း မှတ်ရာ၏။ သာမဏေတို့မှာ နိစ္စ၊ လူတို့မှာ အချို့ နိစ္စ၊ အချို့ နိယမဟူ၍ မှတ်။

ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည်ကြသူများ

ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာ၊ သံယုတ်ဋီကာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဋီကာ တို့၌ ဒသသီလကို နိယမသီလ၊ နိစ္စသီလဟူ၍ ဝါဒနှစ်ပါး ဆိုကြကြားသော်လည်း အသင့်ချည်းသာ မှတ်ကုန်ရာ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း—ဝါတိုင်းသုံးလပတ်လုံး ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်နှစ်ထည်တို့ကို ဝတ်ရုံ၍ ဆယ်ပါးသီလကို ဆောက် တည်ကြပြီးလျှင် သုံးလစေ့၍ သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ့၌ ရွာ သို့လာ၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး အလှူကြီးပေးသော ပဒုမုတ္တရ ဘုရားသခင်လက် ထက်တော်က အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း သုမနမင်းသားထို့အတူ ယောက်ျား တထောင် အခြွေအရံနှင့်တကွ ဒသသီလကို ဆောက်တည်၍ ကျင့်သော ဖုဿဘုရားသခင်လက်ထက်တော်က အရှင်ဥရုဝေဠု ကဿပအလောင်း၊ အရှင် နဒိကဿပအလောင်း၊ အရှင် ဂယာကဿပ အလောင်း မင်းသားသုံးပါး စသည်တို့ကဲ့သို့ ကာလကို မှတ်၍ ဒသသီလကို ဆောက်တည်ကြကုန်သည်နှင့်

အညီ ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ၊ သံယုတ်ဋီကာတို့၌ ဒေသသီလကို နိယမသီလဟု မိန့်ဆိုတော်မူကုန်သတည်း။

ကဿပဘုရားသခင် လက်ထက်တော်က ဃဋ္ဌိကာရအိုးထိန်း၊ မင်းသမီးခုနစ်ယောက်၊ ငါတို့ဘုရားသခင် လက်ထက်တော်တွင် ဟတ္ထက ဥပါသကာ၊ ဟတ္ထာဋ္ဌဝက ဥပါသကာ စသည်တို့သည် အနာဂါမ်တည်သဖြင့် လူ၏ဘောင်၌ပင် လူ့အဝတ်နှင့် အသက်ထက်ဆုံး စောင့်သုံးကြသည်နှင့်အညီ ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာတို့၌ ဒေသသီလကို နိစ္စသီလဟု မိန့်ဆိုတော်မူကုန်သတည်း။

အရှင် အာနန္ဒာအလောင်း သုမနမင်းသား အကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ် အဋ္ဌကထာတို့တွင် လာ၏။ ဥရုဝေဋ္ဌ ကဿပတို့ အကြောင်းကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ လာ၏။ ဃဋ္ဌိကာရအိုးထိန်းသည်အကြောင်းကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဃဋ္ဌိကာရသုတ် ပါဠိတော်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာတို့၌ လာ၏။

ဟတ္ထကဥပါသကာ၏ အကြောင်းကိုကား ဟတ္ထက ဥပါသကာ၏ ဘုရားကို ဖူးမြင်ရခြင်း၌ မရောင့်ရဲနိုင်ခြင်း၊ တရားတော်ကို နာရခြင်း၌ မရောင့်ရဲနိုင်ခြင်း၊ သံဃာတော်ကို လုပ်ကျွေးရခြင်း၌ မရောင့်ရဲနိုင်ခြင်း သုံးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံလျက် အဓိသီလကို ဖြည့်ကျင့်၏ဟူ၍ ဟောတော်မူရာ—

“အဓိသီလံ သိက္ခမာနော” ဟူသော တိကအင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်၌ အဓိသီလအရကို “အဓိသီလန္တိ ဒေသဝိဓံ သီလံ။ တဉ္စိ ပဉ္စသီလံ ဥပါဒါယ အဓိသီလန္တိ ဝုစ္စတိ” ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာ (အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၀) ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

အဓိသီလန္တိ၊ အဓိသီလံ ဟူသည်ကား။ ဒေသဝိဓံ၊ ဆယ်ပါး အပြားရှိသော။ သီလံ၊ သီလတည်း။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ တံ၊ ထိုဆယ်ပါးသီလကို။ ပဉ္စသီလံ၊ ပဉ္စသီလကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ အဓိသီလန္တိ၊ အဓိသီလ (လွန်မြတ်သော သီလ)ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဟတ္ထာဋ္ဌဝက ဥပါသကာ၏အကြောင်းမှာလည်း ဟတ္ထာဋ္ဌဝက ဥပါသကာ၏ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ ဗဟုဿုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ အပ္ပိစ္ဆာဟူသော အံဘွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကို ဟောတော်မူရာ— “သီလဝါ ဘိက္ခဝေ ဟတ္ထော အာဋ္ဌဝကော” ဟူသော အဋ္ဌဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် (အံ၊၃။၅၅) ၊ သီလဟူသော ပုဒ်၏အရကို “သီလဝါတိ ပဉ္စသီလဒေသသီလေန သီလဝါ” ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာ (အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၂) ဖွင့်ပြတော်မူသည်။ သီလဝါတိ၊ သီလဝါ ဟူသည်ကား။ ပဉ္စ

သီလ ဒသသီလေန၊ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလအားဖြင့်။ သီလဝါ၊ သီလရှိသည်။ ဟောတိ။ ဖြစ်၏။

ဤ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် ဟတ္ထကဥပါသကာ၊ ဟတ္ထာဠဝက ဥပါသကာတို့ ဆယ်ပါးသီလစောင့်ကြောင်းကို ထင်ရှားသိရသည်။ အချို့လူရှင် ရဟန်းတို့က ဒသသီလကို မိန်းမ မဆောက်တည်ကောင်းဟူ၍ ပြောဆို ငြူစုကြကုန်၏။ ထိုသို့ ငြူစုခြင်းသည်လည်း ကျမ်းဂန်အရာ မလိမ္မာ၍ ဆိုမိဆိုရာ ငြူစုပါသဖြင့် ပြောဆိုငြူစုသည်သာ မှတ်။

သဠာယတနဝဂ် မာတုဂါမသံယုတ် ပါဠိတော်၌ မာတုဂါမတို့၏ နတ်ရွာ သုဂတိလားရခြင်း အကြောင်း-သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ ဟိရိမာ၊ အရှက်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း၊ ဩတ္တပ္ပိ၊ အကြောက်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း၊ သီလဝါ၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ ပညာ၊ ပညာနှင့်ပြည့်စုံခြင်း - ငါးပါး။

မာတုဂါမတို့၏ ရူပဗလ၊ အဆင်းအား၊ ဘောဂဗလ၊ ဥစ္စာအား၊ ဉာတိဗလ၊ ဆွေမျိုးအား၊ ပုတ္တဗလ၊ သားသမီးအား၊ သီလဗလ၊ သီလအား ငါးပါးဟူ၍ ဟောတော်မူရာ သီလဟူသည် ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလတို့ကို မကျိုးမပေါက် ရအောင် စောင့်ခြင်းသည် သီလအားနှင့် ပြည့်စုံသည်မည်၏ဟူ၍ ၎င်းသံယုတ် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆိုတော်မူသည်။

သီလသမ္ပတ္တိ သီလဗလံ။ ပဉ္စသီလဒသသီလာနိ အဓဏ္ဍာနိ ကတော ရက္ခန္ဓဿ ဟိ သီလသမ္ပတ္တိယေဝ သီလဗလံ နာမဟောတိ။

မာတုဂါမသံယုတ်အဋ္ဌကထာပါဌ်။ (သံ၊ ငွေ၊ ၃။ ၁၂၆)။

သီလသမ္ပတ္တိ၊ သီလနှင့်ပြည့်စုံခြင်းသည်။ သီလဗလံ၊ သီလအားတည်း။ ပဉ္စ- သီလ ဒသသီလာနိ၊ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလတို့ကို။ အဓဏ္ဍာနိ၊ မကျိုး မပေါက်သည်တို့ကို။ ကတော၊ ပြု၍။ ရက္ခန္ဓဿ၊ စောင့်သော မာတုဂါမအား။ သီလသမ္ပတ္တိယေဝ၊ သီလနှင့်ပြည့်စုံခြင်းသည်သာလျှင်။ သီလဗလံနာမ၊ သီလ အားမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဤကား အနက်။)

ကဿပဘုရားသခင် လက်ထက်တော်က ရှင်ခေမာအလောင်း သမဏီမည် သောမင်းသမီး၊ ရှင်ဥပ္ပလဝဏ် အလောင်း သမဏဂုတ္တာမည်သော မင်းသမီး၊ ရှင်ပဋ္ဌာစာရီအလောင်း ဘိက္ခုနီမည်သော မင်းသမီး၊ ရှင်ကုဏ္ဍလကေသိ အလောင်း ဘိက္ခုဒါသီမည်သော မင်းသမီး၊ ကိသာဂေါတမီအလောင်း ဓမ္မာ မည်သော မင်းသမီး၊ ဓမ္မဒိန္နာ အလောင်း သုဓမ္မာမည်သောမင်းသမီး၊ ဝိသာခါ

အလောင်း သံဃဒါသီမည်သော မင်းသမီး၊ ဤမင်းသမီးခုနစ်ယောက်တို့သည် လူ့အဖြစ်၌ တည်၍ အသက် အနှစ် နှစ်သောင်း ကာလပတ်လုံး ငယ်စဉ်ကပင် အိမ်ရာမထောင်ဘဲ ဆယ်ပါးသီလဆောက်တည်လျက် “ကောမာရိကဗြဟ္မစရိယ” အကျင့်ကို ကျင့်သဖြင့် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်တို့အား ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် မပြတ် လုပ်ကျွေးကုန်သတည်း။

ထိုမင်းသမီးတို့၏ ဗြဟ္မစရိယကား ငယ်စဉ်ကစ၍ ကျင့်သောကြောင့် “ကောမာရိက ဗြဟ္မစရိယ” မည်၏။ ထိုမင်းသမီးတို့အကြောင်းကို ထေရီဂါထာအဋ္ဌကထာ၊ အပဒါန်ကျမ်း၊ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာကျမ်းစသည်တို့၌ အကျယ်ပြဆိုကုန်၏။

သီဟိုဠ်ကျွန်း ဒေဝါနံပိယတိဿမင်း ညီတော်၏ မိဖုရား အနုဋ္ဌာဒေဝီလည်း ငါးရာသော သတိုးသမီး၊ ငါးရာသော အိမ်တော်သူတို့နှင့်တကွ ဒသသီလကို ဆောက်တည်၍ ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်သဖြင့် မြို့၏အရပ်တခု၌ နေသတည်း။ အနုဋ္ဌာဒေဝီအကြောင်းကား ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ လာ၏။ ပါဠိပါဌ်သားတို့ကိုကား ရှည်များလှ၍ မရေးလိုက်ပြီ။ အဘိဓမ္မာဝိဘင်း အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း ပဉ္စသီလ၊ ဒသသီလကို လူဥပါသကာ ယောက်ျား၊ လူဥပါသိကာမိန်းမတို့၏ ကျင့်အပ်သောသီလအဖြစ်ကို အထင်အရှား ခြားခြားနားနားကြီး မိန့်ဆိုကုန်သည်။

ဥပါသကသိက္ခာတိ ဥပါသကေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ။ သာ ပဉ္စသီလ-ဒသသီလဝသေန ဝဇ္ဇတိ-ဟူ၍၎င်း၊

ဥပါသိကသိက္ခာတိ ဥပါသိကာဟိ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ။ သာ ပဉ္စသီလ-ဒသသီလဝသေန ဝဇ္ဇတိ-ဟူ၍၎င်း၊ ဈာနဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ (အဘိ၊ ဋ္ဌ ၂။ ၃၂၉) မိန့်၏။

ဥပါသကသိက္ခာတိ၊ ဥပါသကသိက္ခာ ဟူသည်ကား။ ဥပါသကေဟိ၊ ဥပါသကာယောက်ျားတို့သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ၊ ကျင့်အပ်သော သိက္ခာတည်း။ သာ၊ ထို ဥပါသကာ ယောက်ျားတို့ ကျင့်အပ်သော သိက္ခာသည်။ ပဉ္စသီလ-ဒသသီလဝတေန၊ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝဇ္ဇတိ၊ အပ်၏။

ဥပါသိကသိက္ခာတိ၊ ဥပါသိကသိက္ခာဟူသည်ကား။ ဥပါသိကာဟိ၊ ဥပါသိကာဒါယိကာမတို့သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ၊ ကျင့်အပ်သော သိက္ခာတည်း။ သာ၊ ထိုဥပါသိကာ ဒါယိကာမတို့ ကျင့်အပ်သော သိက္ခာသည်။ ပဉ္စသီလဒသသီလဝသေန၊

ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝဋ်တံ၊ အပ်၏။ (ဤကား အနက်)။

ထိုမှတစ်ပါး အရာရာအားဖြင့် လာကုန်သည်တို့ကား များစွာပင် ရှိကုန် သေး၏။ ထိုဒေသသီလ စသည်တို့ကို ဆောက်တည်ရာ၌ အမြဲနိစ္စ ယာဝဇီဝ ဆောက်တည်ခြင်းသည် ယမသီလ အကျင့်ဝတ်မည်၏။ နေ့၊ ရက်၊ ပက္ခ၊ တဆဲ ငါးရက်၊ တလ၊ နှစ်လ စသော ကာလကိုမှတ်၍ ဆောက်တည် ကျင့်သုံးခြင်း သည် နိယမ သီလ အကျင့်ဝတ် မည်၏ဟူ၍ အဘိဓာန်စာကိုယ်၊ ဋီကာ တို့၌ ဆိုကုန်သည်။

ယံ ဒေဟသာဓနာပေက္ခံ၊ နိစ္စံ ကမ္မမယံ ယမော။
အာဂန္တုသာဓနံ ကမ္မံ၊ အနိစ္စံ နိယမော ဘဝေ။

အဘိဓာန်ပါဌ် (၅၄)။

ယံ ကမ္မံ၊ အကြင် ဗြဟ္မစရိယ အမှုသည်။ နိစ္စံ၊ အမြဲ အသက်ထက်ဆုံး။ ဒေဟသာဓနာ ပေက္ခံ၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြီးဆုံးအောင် ငဲ့၏။ အယံ၊ ဤ ဗြဟ္မစရိယ အမှုသည်။ ယမော၊ ယမအကျင့်မည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ယံကမ္မံ၊ အကြင် ဗြဟ္မစရိယအမှုသည်။ အနိစ္စံ၊ မမြဲ။ အာဂန္တုသာဓနံ၊ လဆန်း ပက္ခ စသော အခိုက်အတန့်ဖြင့် ပြီးစေအပ်၏။ အယံ၊ ဤ ဗြဟ္မစရိယ အမှု သည်။ နိယမော၊ နိယမ အကျင့်မည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ယံ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိအာဒိကံ ဗြဟ္မစရိယကမ္မံ နိစ္စံ ယာဝဇီဝဿ ဝါ၊ ဒေဟသာဓနာပေက္ခံ သရီရေနေဝ သာဓနမပေက္ခံ၊ အယံ ယံမော နာမ။...ယံ ပနာဂန္တုနာ သုက္ကပက္ခာဒိဝသေန အနိစ္စံ နိယမိတကာလမုပဝါသာဒိကံ၊ အယံ နိယမော။

၎င်းအဘိဓာန်ဋီကာပါဌ်(၃၀၄)။

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိအာဒိကံ၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အစ ရှိသော။ ယံ ဗြဟ္မစရိယကမ္မံ၊ အကြင်မြတ်သောအကျင့်အမှုသည်။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝါ၊ တနည်းကား။ အဿ၊ ထိုသူ၏။ ယာဝဇီဝံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ ဒေဟ- သာဓနာပေက္ခံ-သရီရေနေဝ သာဓနမပေက္ခံ၊ ကိုယ်ဖြင့်သာ ပြီးခြင်းကိုငဲ့၏။ အယံ၊ ဤအကျင့်သည်။ ယမော နာမ၊ ယမအကျင့်မည်၏။ သုက္ကပက္ခာဒိ- ဝသေန၊ လဆန်းပက္ခစသည် အစွမ်းဖြင့်။ အာဂန္တုနာ၊ အခိုက်အတန့်ဖြင့်။ အနိစ္စံ၊ မမြဲသော။ နိယမိတကာလံ၊ မှတ်အပ်သော ကာလပတ်လုံး။

ယံ ပန ဥပဝါသာဒိကံ၊ အကြင် သီတင်းသုံးခြင်း အစရှိသော မြတ်သော အကျင့်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အယံ၊ ဤသီတင်းသုံးခြင်း အစရှိသော မြတ်သောအကျင့်သည်။ နိယမော၊ နိယမအကျင့်မည်၏။

ကာလာဒိဝသေန နိယမိတဗျောတိ နိယမော။ (၎င်းအဘိဓာန်ဋီကာ၊ ၃၀၄။)

ထို ယမ၊ နိယမ ကျင့်သုံးကြသည်ကို သာသနာဝင် ကျမ်းကြီး၊ ကျမ်းမတို့၌ အဆုံးအဖြတ်ကို တိုက်ရိုက် မပြ မဆိုကြသော်လည်း ယခင်ပြဆိုပြီးသော ဝတ္ထုနိဒါန်းတို့၌ ပကရဏန္တရ ဒေခိကာရ လက္ခဏာအရာ အကြောင်းအားဖြင့် အလွန်ထင်ရှားကုန်စွ။

ထိုသို့ ဒသသီလကို နိယမအဖြစ်ဖြင့် နေ့၊ ရက်၊ ကာလ၊ ပက္ခ၊ လ၊ နှစ် တို့ကိုမှတ်၍ ကျင့်ကောင်းသောကြောင့် ပြည့်ရှင်မင်းတို့ ကျင့်ရာ ရာဇဓိ ဆယ်ပါးတို့တွင် သီလဟူသော အကျင့်၌ ပဉ္စသီလ၊ ဒသသီလတို့သည် သီလ မည်၏ဟူ၍ အသီတိ နိပါတ် မဟာဟံသဇာတ် အဋ္ဌကထာ ဘွဲ့ဆိုတော် မူသည်။

ပဉ္စသီလဒသသီလနိ သီလံ။ ၎င်း မဟာဟံသဇာတ် အဋ္ဌကထာ။ (ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၄၀၃)။

ပဉ္စသီလ ဒသသီလာနိ၊ ပဉ္စသီလ ဒသသီလတို့သည်။ သီလံ၊ သီလမည်၏။

ဤ အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် ခရီးမင်းတို့သည် နေ့ရက် ကာလကို ပိုင်းခြားမှတ်သား၍ နိယမအားဖြင့် ဒသသီလကိုလည်း ရံခါရံခါ ဆောက်တည် ကြကုန်သည်၏အဖြစ်ကို စင်စစ် ထင်ရှားစွာ သိအပ်သတည်း။

ဥပုသ်သီလမှာကား ဥပုသ်နေ့တို့ကိုမှတ်၍ ကျင့်သုံးသတည်း။ ထို့ကြောင့် ရာဇဓိဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားတို့တွင် “တပေါ” ဟူသော အကျင့်ကို ဥပုသ် သုံးခြင်းဖြင့် ခြိုးခြံသောအကျင့်ဟူ၍ ၎င်းဇာတ် အဋ္ဌကထာ ဘွဲ့ဆိုတော် မူသည်။

ဥပေါသထကမ္မံ တပေါ။ (၎င်း မဟာဟံသဇာတ် အဋ္ဌကထာ။ (၄၀၃)။

ဥပေါသထ ကမ္မံ၊ ဥပုသ်သုံးခြင်းအမှုသည်။ တပေါ၊ ခြိုးခြံသော အကျင့် မည်၏။ (ဤကား အနက်။)

ဤအလိုဖြင့် ဒသသီလကို မဆောက်တည်ဘဲ ပဉ္စသီလနှင့်သာ နေသော ကာလ ဥပုသ်နေ့တိုင်ရောက်လျှင် ဥပုသ်သီလကို ရှေးပြည့်ရှင်မင်းတို့ ဖောင့်

ခြင်း မမေ့ ပြုကတေ့ဖြင့် စောင့်လေ့ ဆောက်တည်လေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို စင်စစ်သိအပ်သတည်း။

ယင်းသို့ နိစ္စအားဖြင့် ပဉ္စသီလကို၊ နိယမအားဖြင့် ဒသသီလကို၊ ဒီဝသ အားဖြင့် အဋ္ဌသီလကို ရှေးမင်းတို့သည် ဆောက်တည် ကျင့်သုံးလေ့ ရှိသော ကြောင့် ရှေးဗာရာဏသီပြည်ကြီးရှင် ဘုရင်သံဃာမမင်းကြီးသည် မိမိ၌ ထို မင်းကျင့်ဆယ်ပါး ကုသိုလ်တရားတည်ကြောင်းကို ဘုရားလောင်း ဓတရဋ္ဌ ဟင်္သာမင်းအား ပြောကြားမိန့်ဆိုသည့်အဖြစ်ကို အသိတိနိပါတ် မဟာဟံသ ဇာတ် ပါဠိတော်၌ သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားစွာ ဟောတော်မူသည်။

ဒါနံ သီလံ ပရိစ္စာဂံ၊ အဇ္ဇဝံ မဒ္ဒဝံ တပံ။
အကောဓံ အဝိဟိံ သဉ္ဇ၊ ခန္တိံ စ အဝိရောဓနံ။
ဣစ္စေတေ ကုသလေ ဓမ္မေ၊ ဌိတေ ပဿာမိ အတ္တနိ။
တတော မေ ဇာယတေ ပီတိ၊ သောမနဿဉ္ဇ နပုကံ။

(အသိတိနိပါတ် မဟာဟံသဇာတ်ပါဠိတော်။ ဇာ၊ ၂။ ၉၇)။

ဒါနံ၊ ဝတ္ထု ထင်ရှားရှိသော စေတနာဖြင့် အလှူဝတ္ထု ဆယ်ပါးတို့ကို ပေးလှူ ခြင်း။ သီလံ၊ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ။ ပရိစ္စာဂံ၊ ပေးအပ်သမျှ ဒါန ဝတ္ထုတို့ကို စွန့်ခြင်း။ အဇ္ဇဝံ၊ ဖြောင့်မတ်သည်၏အဖြစ်။ မဒ္ဒဝံ၊ နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်။ တပံ၊ ဥပုသ်သုံးသောအမှုဖြင့် ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ခြင်း။ အကောဓံ၊ မေတ္တာရှေးရှုလျက် အမျက်မထွက်ခြင်း။ အဝိဟိံ သဉ္ဇ၊ သနားကြင်နာ သတ္တဝါကို မညှဉ်းဆဲခြင်း။ ခန္တိံ စ၊ သည်းခံခြင်း။ အဝိရောဓနံ၊ ပြည်သူတို့နှင့် မဆန့်ကျင်ခြင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧတေ ကုသလေ ဓမ္မေ၊ ထို မင်းကျင့် ဆယ်ပါး ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ အတ္တနိ၊ မိမိ၌။ ဌိတေ၊ တည်သည်တို့ကို။ ပဿာမိ၊ ငါမြင်၏။ တတော၊ ထို့ကြောင့်။ မေ၊ ငါ့အား။ ပီတိ၊ နှစ်သက်ခြင်း သည်၎င်း။ အနပုကံ၊ အတိုင်းမသိသော။ သောမနဿဉ္ဇ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း သည်၎င်း။ ဇာယတေ၊ ဖြစ်၏။ (ဤကား အနက်။)

ဤဇာတ်ပါဠိတော်ဖြင့်လည်း ပြည့်ရှင်မင်းတို့မှာ မကင်းမလွတ် လူ့ကျင့် ဝတ်ဖြစ်သော ပဉ္စသီလ၊ ဒသသီလ၊ အဋ္ဌသီလတို့ကို နိစ္စ၊ နိယမ၊ ဥပေါသထ အားဖြင့် ကျင့်နည်းစဉ်လာ ကျင့်ကြပါသောအဖြစ်ကို စင်စစ်သိသာသတည်း။

ငါတို့မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌လည်း သာဝတ္ထိပြည်သား သူဌေးသား တဦးသည် ဆရာရဟန်းတို့ကိုကပ်၍ ဒုက္ခမှကင်းလွတ်အောင် အဘယ်သို့ ကျင့်ရပါ မည်နည်းဟု မေးလျှောက်သျှင် စားရေးတံဆွမ်း၊ ပက္ခဆွမ်း၊ ဝါဆိုသက်န်း

စသည်တို့ကို လှူလော့၊ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး ပစ္စည်း
 လေးပါးတို့ကို လှူလော့၊ ဥစ္စာကို သုံးပုံ ပုံ၍ တပုံကို စီးပွားပြု၊
 တပုံကို သားမယားမွေး၊ တပုံကို သာသနာတော်၌ လှူလော့ဟု ဆရာရဟန်း
 မိန့်ဆို ဆုံးမတိုင်းပြုလျက် ထပ်၍ လျှောက်ပြန်ရာ သရဏဂုံ ပဉ္စသီတို့ကို
 ဆောက်တည်လေလော့ဟု မိန့်ဆိုပြန်သဖြင့် မိန့်ဆိုတိုင်း သရဏဂုံ ပဉ္စသီတို့ကို
 ဆောက်တည်၍ အဘယ်သို့ ကျင့်ရပါဦးမည်နည်း ဟု လျှောက်ပြန်ရာတွင်
 ဆယ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်လေလော့ ဟု ဆိုသဖြင့် ဆယ်ပါးသီလကို
 ဆောက်တည်ပြန်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်တရားကို ကျင့်၍ သူဌေးအဖြစ်သို့
 ရောက်ကြောင်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဥက္ကဏ္ဍိတ ရဟန်းဝတ္ထုတွင် ဆိုသည်။

တပါးလည်း ငါတို့ဘုရားလက်ထက်တော်က အိမ်ရာထောင်သူ လူဥပါသကာ
 ကိုသည် သားမယားမွေးကုန်လျက် ပဉ္စသီလကို နိစ္စသီလပြု၍ ဒသသီလကို
 နိယမသီလပြု၍ အဋ္ဌသီလကို ဥပေါသထသီလပြု၍ ဆောက်တည် ကျင့်သုံး
 သဖြင့် နေထိုင်ကြသူတို့ များစွာရှိကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သိကြားမင်းသည်
 လူ့ပြည်သို့ လက်အုပ်ချီကာ ထိုဥပါသကာတို့ကိုရည်၍ ရှိခိုးကြောင်း သဂါထာ
 ဝဂ္ဂ သက္ကသံယုတ်ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ မိန့်ဆိုကုန်သည်။

ယေ ဂဟဋ္ဌာ ပုညကရာ၊ သီလဝန္ဓော ဥပါသကာ။
 ဓမ္မေန ဒါရံ ပေါသေန္တိ၊ တေ နမဿာမိ မာတလိ။

(သဂါထာဝဂ္ဂ သက္ကသံယုတ် ပဉ္စမ သက္ကဝန္ဓနာသုတ်ပါဠိတော်၊ သံ၊ ၁။ ၂၃၆)။

မာတလိ၊ မာတလိနတ်သား။ ယေ ဂဟဋ္ဌာ၊ အကြင် အိမ်ရာထောင်သူ
 လူတို့သည်။ ပုညကရာ၊ လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်း စသော ကောင်းမှုတို့ကို ပြုတတ်
 ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သီလဝန္ဓော၊ ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါး
 သီလတို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဥပါသကာ၊ ရတနာသုံး
 ပါးကို ဆည်းကပ်တတ်သော သီတင်းသည် ဒါယကာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
 ဓမ္မေန၊ တရားသဖြင့်။ ဒါရံ၊ သားမယားကို။ ပေါသေန္တိ၊ မွေးတတ်ကုန်၏။
 တေ ဂဟဋ္ဌေ၊ ထို အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့ကို။ အဟံ၊ ငါ သိကြားမင်းသည်။
 နမဿာမိ၊ ရှိခိုး၏။ (အနက်။)

သီလဝန္ဓောတိ ဥပါသကတ္ထေ ပတိဋ္ဌာယ ပဉ္စဟိပိ ဒသဟိပိ
 သီလေဟိ သမန္နာဂတာ။ ၎င်း အဋ္ဌကထာပါဠိ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၂) ။

သီလဝန္ဓောတိ၊ သီလဝန္ဓော ဟူသည်ကား။ ဝါ၊ သီလရှိသော သူတို့
 ဟူသည်ကား။ ဥပါသကတ္ထေ၊ ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်တတ်သောသီတင်း

သည် ဒါယကာအဖြစ်၌။ ပတိဋ္ဌာယ၊ တည်ကုန်၍။ ပဉ္စဟိ၊ ငါးပါးကုန်သော။ သီလေဟိပိ၊ သီလတို့နှင့်၎င်း။ ဒသဟိ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ သီလေဟိပိ၊ သီလတို့နှင့်၎င်း။ သမန္နာဂတာ၊ ပြည့်စုံကုန်သူတို့တည်း။ (ဤကား အနက်။)

ဥပုသ်စောင့်ရန် နေ့ရက်များ

နိစ္စသီလဝသေန ပဉ္စဟိ နိယမသီလဝသေန ဒသဟိ။ ပိသဒ္ဓေန တတော ကတိပယေဟိ ဥပေါသထသီလဝသေန အဋ္ဌဟိပိတိ ဒဿတိ။ ၎င်း ဋီကာပါဌ် (သံ၊ဋီ၊၁။၃၄၁)။

ဤဋီကာပါဌ်၏ အနက်ကို ရှေးနိယမ အခွဲ (၃၄၁)က ရေးခဲ့ပြီ။

ဤအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ဖြင့် ဒသသီလကို နိယမပြု၍ လူတို့ဆောက်တည်ကြသည်ကိုပြသည်။ ဤသို့ပြဆိုအပ်ပြီးသော နည်းတို့ဖြင့် လောက၌များသော အားဖြင့် ပဉ္စသီလကို နိစ္စသီလ၊ ဒသသီလကို နိယမသီလ၊ အဋ္ဌသီလကို ဥပေါသထဒီဝသ မှတ်၍ ကျင့်သုံး ဆောက်တည်လေ့ရှိကြကုန်သည် ဟူ၍ မှတ်။

ဝတ်ဖြူဝတ် သီလရှင် သူတော်ပြုလုပ်သူတို့ကား ဒသသီလကို နိစ္စသီလ ဆောက်တည်ရမည်မှာ ဆိုဘွယ်မရှိ။

အချို့ ဆရာကြီးတို့ကား ဥပုသ်နေ့မဟုတ်ဘဲ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းသည် ဥပုသ်သီလ မမည်။ အချို့သူတို့ကား အကျိုးမျှမရှိဟု ပြောလည်း ပြောဆိုကုန်၏။ စာစောင် ဖြစ်အောင်လည်း ဆုံးဖြတ်ရေးသားကြကုန်သည်။

ဥပုသ်နေ့မဟုတ်ဘဲ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းသည် ဥပုသ်မမည်ဟူ၍ ရေးသား ဆုံးဖြတ်ကြသည်မှာ “စာတုဒ္ဓသိ” ပဉ္စဒသိ” ယာ စ ပက္ခဿ အဋ္ဌမိ” စသည်ဖြင့် ထိုထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌ လောကစာရိတ္တ အထင်အရှားများသည့်အတိုင်း ဟောတော်မူသည်ကိုသာ မြင်သောကြောင့် ဆုံးဖြတ်ရေးသားသည့် စာမျှသာ ဖြစ်သည်။ ထိုအဆုံးအဖြတ် စာကိုသာ တွေ့ဘူးကြသော ဒုပ္ပည အပ္ပဿုတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလည်း ထိုစာကိုသာ မှတ်ယူ၍ အရပ်ကြို အရပ်ကြား အနှံ့ အပြား နှစ်သက်စွာ ပြောဟောကြကုန်သည်။ အကျိုးမရှိဟူ၍ ပြောဆိုသူတို့မှာ မိစ္ဆာ သက်သက်သာ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌ “စာတုဒ္ဓသိ” ပဉ္စဒသိ” ယာ စ ပက္ခဿ အဋ္ဌမိ” ဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်းသည်ကား လောက၌ အလေ့အကျက်အားဖြင့် အထင်အရှား များရာသို့လိုက်၍ ဟောတော်မူသော လောကစာရိတ္တမျှသာဖြစ်သည်။

ရဟန်းတို့မှာကဲ့သို့ ပကတိစာရိတ္တမဟုတ်၊ မဟာဇနက မင်းသား၊ သင်္ခပုဏ္ဏား စသော ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည် ပင်လယ်ထဲ၌ သင်္ဘောပျက်သောအခါ ဥပုသ်နေ့မဟုတ်သော်လည်း ဥပုသ်ဆောက်တည်သောအရာ တရက်သာမက ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် ဆောက်တည်ခြင်း၊ နတ်သမီး မဆယ်မတင်လျှင် မသေ မခြင်းပင် နေ့ရက်မရွေး ဆောက်တည်ရာ၏။

ပကိဏ္ဍကနိပါတ် ပဉ္စုပေါသထဇာတ်၌လည်း ဘုရားလောင်း ဇာတိမန္တရသေ့ ခို့၊ မြေ၊ မြေခွေး၊ ဝံ-ဤငါးယောက်သော သူမြတ်တို့သည် မာနဖြစ်ခါ မာနကို နှိပ်၍၊ ရာဂဖြစ်ခါ ရာဂကိုနှိပ်၍၊ ဒေါသဖြစ်ခါ ဒေါသကိုနှိပ်၍၊ လောဘဖြစ်ခါ လောဘကိုနှိပ်၍၊ မဟိစ္ဆာဖြစ်ခါ မဟိစ္ဆာကိုနှိပ်၍ နေ့ရက်မရွေး ဥပုသ်ဆောက် တည်ကြကြောင်းကို ၎င်းဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့ မိန့်ဆိုတော်မူကုန်သည်။

နန္ဒိယမင်း၏ မိဖုရားကြီးသည်လည်း ဥပုသ်ဆောက်တည်လျက် လေးမျက်နှာ အရပ်သို့ တရက်စီ တရက်စီ အလှူခံရဟန္တာ အရှင်တို့ကို ပူဇော်၍ ပင့်ကြောင်း ကို အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဧကကနိပါတ် အဋ္ဌကထာ ကဿပဝတ္ထုအတွင်း၊ နိဒါနဝဂ္ဂ ကဿပသံယုတ် အဋ္ဌကထာတို့၌ မိန့်ဆိုကုန်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ တလလျှင် ခြောက်ရက်၊ ရှစ်ရက် စသည်တို့ကား လောက စာရိတ္တ အထင်အရှား များရာသို့လိုက်၍ ဟောတော်မူသည်သာဟူ၍ ကောင်း ကောင်းကြီး မှတ်ကြကုန်။ ဘုရားလောင်း မဟာဇနကမင်းသား၊ သင်္ခပုဏ္ဏား၊ ဘုရားလောင်း ဇာတိမန္တရသေ့၊ ခို့၊ မြေ၊ မြေခွေး၊ ဝံ၊ နန္ဒိယမင်း၏ မိဖုရားကြီး စသည်တို့ကဲ့သို့ မျက်မှောက်၊ တမလွန် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အကျိုးတရား ထင်ရှားစွာ ရှိပါသည်ဖြစ်၍ နေ့ရက်၊ ကာလမရွေး အလိုရှိတိုင်း စောင့်အပ်သုံး အပ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်းကြီးမှတ်၍ မယုံမမှား တတ်အားသမျှ စောင့်သုံးကြလေကုန်။

တပါးလည်း သပရိယန္တသီလ = အပိုင်းအခြားရှိသော သီလ၊ အပရိယန္တသီလ = အပိုင်းအခြားမရှိသော သီလ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၊ ၎င်း အဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာတို့၌ မိန့်ဆိုကုန်သည်။

သပရိယန္တသီလ (အပိုင်းအခြားရှိသော သီလ) ၌ သိက္ခာပဒပရိယန္တသီလ = သိက္ခာပုဒ်အပိုင်းအခြားရှိသော သီလ၊ ကာလပရိယန္တ = ကာလအပိုင်းအခြား ရှိသော သီလဟူ၍ နှစ်ပါး။

ဧတ္ထ စ ဒွေ ပရိယန္တာ သိက္ခာပဒပရိယန္တော စ ကာလပရိယန္တော စ။
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ (ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၈)။

သိက္ခာပဒပရိယန္တ = သိက္ခာပုဒ် အပိုင်းအခြားရှိသော သီလမည်သည် အိမ်ရာထောင်သူ လူ ဥပါသကာ၊ ဥပါသကီတို့၏ ဆောက်တည်လိုသမျှ ဆောက်

တည်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် တပါးသော သိက္ခာပုဒ်၊ နှစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်၊ သုံးပါး၊ လေးပါး၊ ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်၊ ရှစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်၊ ဆယ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တည်း။ သိက္ခမာန်၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သာမဏေယောကျ်ားတို့၏ အမြဲနိစ္စ ဆောက်တည်အပ်သော ဆယ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သာတည်း။

ကတမော သိက္ခာပဒပရိယန္တော။ ဥပါသကောပါသိကာနံ ယထာ-
သမာဒါနဝသေန ကေ ဝါ ဒွေ ဝါ တိဏိ ဝါ စတ္တာရိ ဝါ ပဉ္စ ဝါ အဋ္ဌ ဝါ
ဒသ ဝါ သိက္ခာပဒါနိ ဟောန္တိ။ သိက္ခမာနသာမဏေရသာမဏေရိနံ ဒသ
သိက္ခာပဒါနိ။ အယံ သိက္ခာပဒပရိယန္တော။

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာပါဌ်။ ပဋိသံဠာ၊ ၁။ ၁၀၈)

ကတမော၊ အဘယ်သည်လျှင်။ သိက္ခာပဒပရိယန္တော၊ သိက္ခာပုဒ်အပိုင်း အခြားရှိသော သီလမည်သနည်း။ ဥပါသကောပါသိကာနံ၊ သီတင်းသည် ဒါယကာယောကျ်ား၊ ဒါယိကာ မိန်းမတို့အား။ ယထာသမာဒါနဝသေန၊ အကြင်အကြင် ဆောက်တည်တိုင်းသော အစွမ်းဖြင့်။ ကေဝါ၊ တပါးလည်း ဖြစ်သော။ ဒွေဝါ၊ နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ တိဏိဝါ၊ သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန် သော။ စတ္တာရိဝါ၊ လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စဝါ၊ ငါးပါးလည်းဖြစ် ကုန်သော။ အဋ္ဌဝါ၊ ရှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဒသဝါ၊ ဆယ်ပါးလည်းဖြစ် ကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သိက္ခမာန- သာမဏေရသာမဏေရိနံ၊ သိက္ခမာန်၊ သာမဏေယောကျ်ား၊ သာမဏေမိန်းမ တို့အား။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ အယံ၊ ဤသည်ကား။ သိက္ခာပဒပရိယန္တော၊ သိက္ခာပုဒ် အပိုင်း အခြားရှိသော သီလမည်၏။

ကာလပရိယန္တ = ကာလအပိုင်းအခြားရှိသော သီလမည်သည်ကား ဥပါ-
သကာ၊ ဥပါသကီတို့ ဆောက်တည်သော ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့်
ပရိဝုဏ်သို့ သွားကုန်သည်ဖြစ်၍ ပရိဝုဏ်၌ နေသော ကာလအပိုင်းအခြားကို
ပြု၍ သီလကို ဆောက်တည်ကုန်၏။ ကျောင်းသို့သွားကုန်သည်ဖြစ်၍ ကျောင်း၌
နေသော အပိုင်းအခြားကိုပြု၍ သီလကို ဆောက်တည်ကုန်၏။ တရက်၊ နှစ်ရက်၊
သုံးရက်တို့ထက် အလွန်သော နေ့ရက်တို့ကိုလည်း အပိုင်းအခြားပြု၍ သီလကို
ဆောက်တည်ကုန်၏။ ဤသို့ ကာလအပိုင်းအခြားကိုပြု၍ ဆောက်တည်သော
သီလသည် ကာလပရိယန္တသီလမည်၏။

ကတမော ကာလပရိယန္တော။ ဥပါသကောပါသိကာနံ သမာဒါန-
ဝသေန ပရိဝေဏဂတာ ပရိဝေဏပရိယန္တံ သီလံ သမာဒိယန္တိ။ ဝိဟာရ-
မန်လည် ၂၃-ပ-မ-သ-စ

ကတာ ဝိဟာရပရိယန္တံ သီလံ သမာဒိယန္တိ။ ကေဝါဒ္ဒေဝါ တယောဝါ
ဘိယျော ဝါ ရတ္တိဒိဝါနိ ပရိစ္ဆေဒံ ကတာ သီလံ သမာဒိယန္တိ။ အယံ
ကာလပရိယန္တော။

(၎င်းပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ။ ပဋိသံဠာ။၁။၁၈၈)

ကတမော၊ အဘယ်သည်သာလျှင်။ ကာလပရိယန္တော၊ ကာလအပိုင်းအခြား
ရှိသော သီလမည်သနည်း။ ဥပါသကောပါသိကာနံ၊ သီတင်းသည် ဒါယကာ
ယောကျ်ား၊ ဒါယိကာမိန်းမတို့အား။ သမာဒါနဝသေန၊ ဆောက်တည်တိုင်း၏
အစွမ်းဖြင့်။ ပရိဝေဏဂတာ၊ ပရိဝုဏ်သို့ သွားကုန်သည်ဖြစ်၍။ ပရိဝေဏပရိယန္တံ၊
ပရိဝုဏ်လျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော။ သီလံ၊ သီလကို။ သမာဒိယန္တိ၊ ကောင်း
စွာဆောက်တည်ကုန်၏။ ဝိဟာရဂတာ၊ ကျောင်းသို့ သွားကုန်သည်ဖြစ်၍။
ဝိဟာရပရိယန္တံ၊ ကျောင်းလျှင်အပိုင်းအခြားရှိသော။ သီလံ၊ သီလကို။ သမာ-
ဒိယန္တိ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ကုန်၏။ ကေဝါ၊ တညဉ့်တရက်ကို၎င်း။ ဒ္ဒေဝါ၊
နှစ်ညဉ့်နှစ်ရက်တို့ကို၎င်း။ တယောဝါ၊ သုံးညဉ့်သုံးရက်တို့ကို၎င်း။ ဘိယျော ဝါ
ရတ္တိဒိဝါနိ၊ အလွန်သောညဉ့်နေ့တို့ကို၎င်း။ ပရိစ္ဆေဒံ၊ အပိုင်းအခြားကို။ ကတာ၊
ပြုကုန်၍။ သီလံ၊ သီလကို။ သမာဒိယန္တိ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ကုန်၏။
အယံ၊ ဤသည်ကား။ ကာလပရိယန္တော၊ ကာလအပိုင်းအခြားရှိသော သီလ
မည်၏။

ဤ အဋ္ဌကထာနည်းဖြင့် အိမ်ရာထောင်သူ လူအပေါင်းတို့သည် တပါး၊
နှစ်ပါး၊ သုံးပါး၊ လေးပါးစသော သီလ၌ ဆောက်တည်လိုသမျှ ဆောက်တည်
ရာသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ တအောင်၊ တဏှ၊ တည၊ တရက်၊ တလ၊ တနှစ်၊
တသက်လုံးသော်လည်း ဆောက်တည်ရာသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိရာသတည်း။
“ဆောက်တည်နိုင်သမျှ အကျိုးရ၏၊ လွန်ကျူးသမျှ အပြစ်ကျ၏” ဟူ၍ မှတ်ကြ
လေကုန်။

ရှစ်ပါးသီလမှာ ဥပေါသထ အင်္ဂါတို့နှင့် စပ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြည့်ကျင့်
အပ်သောကြောင့် ဥပုသ်စောင့်သုံးသောအခါ အင်္ဂါရှစ်ပါး မယုတ်မလျော့
စေသင့်၊ ဆယ်ပါးသီလမှာ ယမ၊ နိယမ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြည့်ကျင့်အပ်သောကြောင့်
၎င်း၊ သာမဏေတို့နှင့်လည်း ဆက်ဆံသောကြောင့်၎င်း ဆယ်ပါးသီလဆောက်
တည်သောအခါ လှူဖြစ်သူ၊ သာမဏေဖြစ်သူတို့ ဆယ်ပါးသီလတို့ကို မယုတ်
မလျော့စေသင့်၊ ရှစ်ပါး ဆယ်ပါး အပြည့်အစုံပြု၍ ဆောက်တည်ရာသတည်း။
လှူကြောင့် ပဉ္စသီလအရာ၌ “ကေ ဝါ ဒ္ဒေ ဝါ တိဏိဝါ စတ္တာရိ ဝါ ပဉ္စ ဝါ” ဟူ၍
အစိတ်အစိတ် ပြုလျက် ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ အရာတို့၌ကား
အယုတ်အလွန်ကို မဆိုဘဲ “အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ” ဟူ၍ ရှစ်ပါးတိတိ၊ ဆယ်ပါး

တိတိပြု၍သာ သီးသီးခြားခြား သဒ္ဓါအားဖြင့် ထင်ရှားစွာ ပြတော်မူသည်။

“အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါတိ ဧတ္ထ ဝေ ဥနာဓိကတ္တမဝစနံ ဥပေါသထင်္ဂါဒိ-
နိဗန္ဓဝသေနေဝ တေသံ ပူရေတဗ္ဗတ္တာ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ စ ယုတ္တံ” -

ဟူ၍ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ဂဏ္ဍိပုဒ်၌ ဘွဲ့ဆိုသည်။

အဋ္ဌဝါ ဒသဝါတိ ဧတ္ထ ဝေ၊ အဋ္ဌဝါ ဒသဝါ ဟူသော ပုဒ်တို့၌သာလျှင်။
ဥနာဓိကတ္တံ၊ ရှစ်ပါးဆယ်ပါးတို့အောက်အယုတ်၊ ရှစ်ပါးဆယ်ပါးတို့ထက် အလွန်၏
အဖြစ်ကို။ အဝစနံ၊ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ဆိုတော်မမူခြင်းသည်။ ဥပေါသထင်္ဂါဒိ-
နိဗန္ဓဝသေနေဝ၊ ဥပုသ်သီလအင်္ဂါ အစရှိသည်တို့နှင့်စပ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်
သာလျှင်။ တေသံ၊ ထိုရှစ်ပါး ဆယ်ပါးတို့၏။ ပူရေတဗ္ဗတ္တာစ၊ ပြည့်အောင် ဖြည့်
ကျင့်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာစ၊ လူ့ သာမဏေ နှစ်ဦး
တို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။ (ဤကားအနက်)

ဥပေါသထင်္ဂါဒိ၌ အာဒိဝန်ကို နိယမ၊ နိစ္စ အဖြစ်ကိုယူ၊ ထိုဥပုသ်အင်္ဂါ
အစရှိသည်တို့ကို အမြဲပြု၍ ကျင့်သုံးအပ်သော ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလ
တို့ကို အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ အင်္ဂါဆယ်ပါးတို့ကို ယုတ်လျော့စေလျက် ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၌
သံဝရသီလကို စောင့်ခြင်းအဖြစ်သည် မဖြစ်သလျှင်ကတည်း။ ထိုကြောင့် ရှစ်ပါး
ဆယ်ပါးတို့မှာ အင်္ဂါမယုတ်စေအပ်။

န ပန တေသံ အင်္ဂဝိဟိနပူရဏေ သံဝရဏတ္တံ ဟောတိ။
၎င်းပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ဂဏ္ဍိပုဒ်၊

တေသံ၊ ထိုရှစ်ပါး ဆယ်ပါးသီလတို့ကို။ အင်္ဂဝိဟိနပူရဏေ၊ အင်္ဂါတို့ကို ယုတ်
လျော့၍ ဖြည့်ခြင်း၌။ သံဝရဏတ္တံ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း သီလသံဝရအဖြစ်သည်။
န ပန ဟောတိ၊ မဖြစ်သလျှင် ကတည်း။ (အနက်)

ဤဂဏ္ဍိပါဌ်ဖြင့် ရှစ်ပါး ဆယ်ပါးသီလတို့ကို မယုတ်မလျော့ စေအပ်သည်၏
အဖြစ်ကို ပြတော်မူသည်။ ရဟန်း ပဉ္စင်းတို့ သီလမှာလည်း ဤအတူ၊ ငါးပါး
သီလကို အမြဲအစွဲ နိစ္စသီလအဖြစ်ဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။ လင်ကင်း
မယားကင်း၍သော်၎င်း၊ လင်ရှိ မယားရှိဖြစ်စေ လင်စိတ် မယားစိတ်ကို
ဖြတ်၍သော်၎င်း တတ်အားနိုင်ကုန်သည် ရှိသော် ငါးပါးသီလ၌ ကာမေသု
မိစ္ဆာစာရအရာတွင် အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပြု၍ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမ သီလ
အဖြစ်ဖြင့်လည်း အသက်ထက်ဆုံးဖြစ်စေ၊ နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ်တို့ကို ပိုင်းခြား၍
ဖြစ်စေ ရွှေငွေနှင့် သာယာခြင်း မကင်းဘဲလည်း ဆောက်တည်အပ်ကုန်၏။

ရွှေငွေသာယာ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့မကျင့်အပ်ဟု မဆိုကောင်း ဆိုတတ်ကြသည်။ ဆိုသော်လည်း အရာမဟုတ်။ ငါတို့ဘုရားသခင် ရွှေလက်ထက် တော်က အိမ်ရာထောင်သူ လူ၏အဖြစ်၌တည်လျက် ၎င်းဗြဟ္မစရိယပဉ္စမ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို အသက်ထက်ဆုံး ဆောက်တည်သဖြင့် ရွှေငွေနှင့်မကင်း အလှူပေးခြင်းကိုပြု၍ ပုရာဏဥပါသကာ၊ နကုလမာလာ၊ နကုလပိတာ၊ ဥဂ္ဂသူကြွယ် စသည်တို့ ကျင့်ကြကုန်သည်။ ပုရာဏဥပါသကာ၏ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမ သီလကို ကျင့်ကြောင်းကား ဆက္ကဂုံတ္တရပါဠိတော်၊ ဒသဂုံတ္တရပါဠိတော် မိဂသာလသုတ်၌ လာသည်။

ပိတာ မေ ဘန္တေ ပုရာဏော ဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ အနာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ၊ သော ကာလကံတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော သကဒါဂါမိံ ပတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နောတိ။

ဆက္ကဂုံတ္တရပါဠိတော် (၃၀၅)၊ ဒသဂုံတ္တရပါဠိတော် (၃၆၅)၊ မိဂသာလသုတ်။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ပုရာဏော၊ ပုရာဏအမည် ရှိသော။ ပိတာ၊ အဘသည်။ ဗြဟ္မစာရီ၊ တ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ အနာစာရီ၊ မကောင်းသော အကျင့်ကို မကျင့်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဂါမဓမ္မာ၊ ရွာသူတို့ အကျင့်ဖြစ်သော။ မေထုနာ၊ မေထုန် အကျင့်မှ။ ဝိရတော၊ ကြဉ်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ သော၊ ထိုပုရာဏ အမည် ရှိသော အကျွန်ုပ်အဘကို။ ကာလကံတော၊ သေပြီးသည်ရှိသော်။ သကဒါဂါမိံ၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်၏။ တုသိတံ၊ တုသိတာ အမည်ရှိ သော။ ကာယံ၊ နတ်ပြည်သို့။ ဥပပန္နော၊ ရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗျာကတော၊ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ (အနက်)

ဤသို့ ပုရာဏဥပါသကာ၏ ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလ ကျင့်ကြောင်းကို သိလေ။

နကုလပိတာ နကုလမာတာတို့လည်း လင်မယားအစုံရှိလျက် ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလကို တဆယ့်ခြောက်နှစ်တိုင်တိုင် ကျင့်ကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်း ဆက္ကဂုံတ္တရပါဠိတော်၌ပင် လာသည်။ ဥဂ္ဂသူကြွယ်လည်း ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလကို ဖြည့်ကျင့်ဆောက်တည်၏။ ထိုအကြောင်းကား အဋ္ဌဂုံတ္တရပါဠိ တော်၌ လာသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ တိဿလုလင်၏ ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလကို ကျင့်၍ မိဘနှစ်ပါးကို ကျွေးမွေးကြောင်းကိုလည်း သီဟဠဝတ္ထု၌ လာသည်။ ငါတို့ဘုရားလောင်း ဥဒယဘဒ္ဒမင်း၊ ယသော်ဓရာအလောင်း ဥဒယဘဒ္ဒဒေဝီတို့

၎င်းပြဟ္မစရိယကို ကျင့်ကြကြောင်းလည်း ကောဒသကနိပါတ် ဥဒယဘဒ္ဒဇာတ်၌ လာသည်။ ထိုမင်းမိဖုရားတို့၏ ပြဟ္မစရိယကား ဘူးသည်ကစ၍ ကျင့်သောကြောင့် ဇာတိပြဟ္မစရိယ မည်၏။ ဒုက္ကလ၊ ပါရိက စသည်တို့လည်း ထိုအတူပင်မှတ်။ ၎င်းပြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသိက္ခာပုဒ်၌ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပုဒ်ကို ထည့်၍လည်း ကောဘတ္တိက ပြဟ္မစရိယ အကျင့်တို့ကို အသက်ထက်ဆုံးဖြစ်စေ၊ နေ့ရက်၊ လ၊ နှစ်တို့ကို ပိုင်းခြား၍ဖြစ်စေ ရှေ့ငွေနှင့် သာယာခြင်းမကင်းဘဲလည်း အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့ ဆောက်တည်အပ်၏။ ရှေ့ငွေသာယာသော အိမ်ရာထောင်သူ လူဖြစ်လျက် မဆောက်တည်ရာဟု မမှတ်လင့်၊ မှတ်က အရာမဟုတ်သလျှင်ကတည်း၊ ငါတို့ဘုရားသခင် ရှေ့လက်ထက်တော်၌ အိမ်ရာထောင်သူ လူအဖြစ်၌ တည်လျက် ၎င်းကောဘတ္တိက ပြဟ္မစရိယ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို အသက်ထက်ဆုံး ဆောက်တည်သဖြင့် ရှေ့ငွေနှင့်မကင်းဘဲ အလှူပေးခြင်းကို ပြု၍ ဓမ္မိကဥပါသကာ၊ နန္ဒမာတာ သီတင်းသည်မတို့ အသက်ထက်ဆုံး ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်သည်။

“အယံ ပန ဥပါသကော ကိဉ္ဇာပိ အနာဂါမိ ပကတိယာဝ ကောဘတ္တိကော”

ဟူ၍ ဓမ္မိကဥပါသကာ၏ ကောဘတ္တိကပြဟ္မစရိယ အကျင့်ကို သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ (၂။၁၀၂) ဓမ္မိကသုတ် အဘွင်၌ မိန့်ဆိုသည်။ နန္ဒမာတာ သီတင်းသည်မ၏ ကောဘတ္တိက ပြဟ္မစရိယ အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကိုလည်း ၎င်းသုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ ဓမ္မိကသုတ် အဘွင်၌ ဆိုသည်။

ဥပါသိကာယ စ အယမာနုဘာဝေါ ပရိသုဒ္ဓသီလာ ဟောတိ၊ နိစ္စံ ဝိကာလဘောဇနာ ပဋိဝိရတာ၊ ပိဋကတ္တယဓာရိနီ၊ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ။

၎င်းသုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ (၂။၁၀၁။) ဓမ္မိကသုတ်အဘွင်။

ဥပါသိကာယ စ၊ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာမ၏လည်း။ အယံ အာနုဘာဝေါ၊ ဤသို့သောအစွမ်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ပရိသုဒ္ဓသီလာ၊ စင်ကြယ်သောသီလရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝိကာလဘောဇနာ ပဋိဝိရတာ၊ နေလွဲသောအခါ ခဲဘယ်ဘောဇဉ်တို့ကို စားခြင်းမှ ကြဉ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပိဋကတ္တယဓာရိနီ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနာဂါမိဖလေ၊ အနာဂါမိဖိုလ်၌။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ တည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဥပုသ်နေ့သို့ ရောက်သောအခါလည်း အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အဋ္ဌဂီက ဥပေါသထသီလကို အထူးသဖြင့် ဆောက်တည်ကြကုန်သေး၏။ ကဿပဘုရား

သခင် လက်ထက်တော်ကလည်း ဂဝေသီမည်သော ဥပါသကာသည် သီတင်းသည် ငါးရာတို့နှင့်တကွ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမ အကျင့်၊ ဧကဘတ္တိက ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်တို့ကို ကျင့်ကြကုန်၏ဟူ၍ ပဉ္စဂုံတ္တရ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။ ထိုဥပါသကာတို့ ကျင့်ကြောင်းကား—

ကဿပ ဘုရားသခင်လက်ထက်တော်၌ ဂဝေသီမည်သော ဥပါသကာသည် ငါးပါးသီလတို့ ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကိုမပြု၊ ဥပါသကာ ငါးရာတို့သည်လည်း ငါးပါးသီလ၌ ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကို မပြုကုန်။ ထိုအခါ ဂဝေသီမည်သော ဥပါသကာသည် “ငါကား ဥပါသကာ ငါးရာတို့၏ အကြီးဖြစ်လျက် ငါးပါးသီလတို့၌ ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကိုမပြု၊ ငါးရာသော ဥပါသကာတို့သည်လည်း ၎င်းသီလငါးပါး၌ မဖြည့်ကျင့်ကြကုန်၊ ငါနှင့် အတူအမျှသာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ငါသည် အကြီးဖြစ်ပါလျက် တစုံတခုမျှ လွန်ကဲခြင်းမရှိ။ ယခုမူကား ငါသည် လွန်ကဲ၍ ကျင့်အံ့” ဟု ကြံ၍ ဥပါသကာငါးရာတို့ထံ ကပ်ပြီးလျှင် “ယနေ့ကစ၍ ငါ့ကို ငါးပါးသီလကို ဖြည့်ကျင့်သောသူ” ဟူ၍ မှတ်ကုန်လော့ဟုဆို၏။ ငါးရာသော ဥပါသကာတို့ကလည်း “ငါတို့၏ အကြီးဖြစ်သော ဂဝေသီမည်သော ဥပါသကာသည် ငါးပါးသီလတို့၌ ဖြည့်ကျင့်လျက် အဘယ်ကြောင့် ငါတို့လည်း ငါးပါးသီလတို့၌ မဖြည့်ကျင့်ဘဲရှိကုန်အံ့နည်း” ဟု ကြံကြကုန်ပြီးလျှင် ဂဝေသီဥပါသကာထံ ကပ်၍ “ယနေ့ကစ၍ ငါတို့ဥပါသကာငါးရာတို့ကိုလည်း သီလငါးပါးတို့၌ ဖြည့်ကျင့်ကုန်သောသူတို့” ဟူ၍ အရှင်ဂဝေသီ မှတ်ပါလော့ဟု ဆို၍ ငါးပါးသီလကို ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်၏။ ထို့နောက် ဂဝေသီ ဥပါသကာသည် “ငါနှင့် ဥပါသကာငါးရာတို့ အတူအမျှ ဖြစ်ကြကုန်ပြီ၊ လွန်ကဲအောင်ပြုအံ့” ဟု မေထုန်အကျင့်ကို ကြံ၍ ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမ အကျင့်ကို ကျင့်ပြန်၏။ ဥပါသကာ ငါးရာတို့လည်း ထိုအတူ ကျင့်ကြကုန်ပြန်၏။ ထို့နောက် ဂဝေသီ ဥပါသကာသည် တထပ်သာ စား၍ နေလဲ့ ညစာ စားခြင်းမှ ကြဉ်၍ ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယ အကျင့်ကို တက်၍ကျင့်လေ၏။ ဥပါသကာ ငါးရာတို့လည်း အတူလိုက်၍ ထိုအကျင့်ကို ကျင့်ကြပြန်ကုန်၏။ ထို့နောက် ဂဝေသီ ဥပါသကာသည် ရဟန်းပဉ္စင်းပြုလေ၍ ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။ ဥပါသကာ ငါးရာတို့လည်း ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ထို့ကြောင့် အာနန္ဒာ “အလွန်ထက်အလွန် အမွန်ထက်အမွန် တဆင့်ထက် တဆင့် အားထုတ်ကုန်လျက် မြတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကြကုန်အံ့ဟူ၍ ကျင့်အပ်သော သိက္ခာကို ကျင့်အပ်၏၊ ကျင့်ရမည်” ဟူ၍ ပဉ္စဂုံတ္တရ ပါဠိတော်၌ အရှင်အာနန္ဒာအား ဘုရားသခင် ဟောတော်မူသည်။

တသ္မာ တိဟ အာနန္ဒ ဝေ သိက္ခိတဗ္ဗံ-ဥတ္တရုတ္တရိ ပဏိတပဏိတံ
ဝါယာမမာနာ အနုတ္တရံ ဝိမုတ္တိံ သစ္စိကရိဿာမာတိ။

ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော်၊ ဂဝေသိသုတ်။ (အံ၊ ၂။ ၁၉၂)။

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝေ၊ ဤသို့။ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊
ကျင့်အပ်၏။ ကိံ၊ အဘယ်သို့ကျင့်အပ်သနည်း။ ဥတ္တရုတ္တရိ၊ လွန်သည်ထက်
လွန်အောင်။ ပဏိတ ပဏိတံ၊ မြတ်သည်ထက် မြတ်အောင်။ ဝါယာမမာနာ၊
အားထုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိသော။ ဝိမုတ္တိံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်
ကို။ သစ္စိကရိဿာမ၊ မျက်မှောက်ပြုကုန်အံ့။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့။ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊
ကျင့်အပ်၏။ (တိဟ-ကား အနက်မရှိ။ နိပါတ်ပုဒ်မျှသာဟု မှတ်။)

ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့သည်လည်း တတ်စွမ်း
နိုင်လျှင် တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်တို့ကို လူ့ဘောင်၌ တည်လျက်
ဖြည့်ကျင့်ကြလေကုန်။ မည်သူတဦး မဟောဘူး၊ မပြောဘူးပါ ဟူ၍ မယုံကြည်
မရှိကြစေကုန်နှင့်။ ဟောရိုး ကျင့်ရိုး ပြတ်၍သာ မကြားရဘူး၊ မကျင့်ရဘူး
ဖြစ်လေသည်။ ဆယ်ပါးသီလကိုကား နေ့ရက်၊ ပက္ခလ၊ နှစ်တို့ကို ပိုင်းခြား
သဖြင့် ရှေ့၊ ငွေ့ကိုသာ သာယာခြင်း ကင်းစေ၍ ဆောက်တည်အပ်သည်၏
အဖြစ်ကို ပြခဲ့ပြီးသော မင်းစသော ရှေးသူဟောင်း အလောင်းအလျှာတို့
ကဲ့သို့ စောင့်ကုန်ရာ၏။ အိမ်ရာထောင်သော လူတို့မှာ ငါ့ရှေ့၊ ငါ့ငွေ့ဟု
အောက်မေ့ သာယာခြင်း မကင်းနိုင်ရာဟူ၍ ပညာမဟေ့ သညာငွေ့နှင့်
ပြောဆိုလေ့ ရှိသော ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူတို့ စကားများကို ယခင်ပြခဲ့ပြီး နိယမ
နည်းတို့ဖြင့် သုတ်သင်ကြလေ။ ယုံမှားကင်းစေလျက် တတ်အားနိုင်က နေ့
ရက်၊ ပက္ခ၊ လ၊နှစ်တို့ကို ပိုင်းခြား၍ ကြိုးစားအားထုတ် စောင့်ကြလေ။

ဤ ဒေသသီလအရာ၌ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ် အဆုံးအဖြတ် လက္ခဏာကား
နာနာဝါဒဖြစ်သဖြင့် ကျမ်းဂန်အရာ ထင်ရှားစွာသော ဆရာသမားကြီးတို့ပင်
အသီးအသီး အဟော အမိန့် မတူ အယူမမျှ ရှိကုန်ကြသောကြောင့် သူဆရာ
စကား၊ ငါ့ဆရာစကား ကြားနာရဘူးသည်ကိုသာ အထူးမှတ်စွဲကုန်၍ နက်နဲ
ကျယ်ဝန်းလှစွာသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထန္တရစသော ကျမ်းဂန်
သဘောတို့ကိုကား နှီးနှောစေ့စပ်ခြင်း မတတ်နိုင်ဘဲ ကြက်ကန်းစွဲ စွဲယူလျက်
သူဝါဒ၊ ငါ့ပါဒ လူတိုင်းပေါက်ကြ၍ ဘရဘူ ဘရဘူ ပြောဆိုကြကုန်
သည်။ သို့ပြောဆိုကုန်သော်လည်း နာနာဂန္ထ နာနာနယသာဓာရဏ ဝိသေသ
အဓိကာရစသော ကျမ်းဆို ကျမ်းပြု ဝိနိစ္ဆယလက္ခဏာတို့ကို စေ့စုံစွာ နှလုံး
မထားနိုင်ကြသဖြင့် ကျမ်းဂန်ကို အလွတ်ထား၍ သူစကား၊ ငါ့စကား ငြင်းခုံ

မူ ပျားကြလျက် အလကား အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သာ ဖြစ်ကုန်သည်။ ပဋိပတ် နှင့် စပ်သော အရာဆိုသည်မှာကား အနုညဝိသယ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အရာ သာ ဖြစ်သည်။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏အရာ ဘုရားဟောဒေသနာကိုလည်း အဋ္ဌကထာ အရှင်မြတ်တို့သာ ဆုံးဖြတ် သိမြင်တော်မူနိုင်ကြကုန်သည်။ ထို အဋ္ဌကထာအရှင်မြတ်တို့ အဆုံးအဖြတ်သိမ်မွေ့သော လီနတ္ထအရာကိုလည်း ဋီကာ ဂဏ္ဍိ ဆရာမြတ် ကျမ်းတတ်ဝိသေသ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အရာသာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤဒသသီလ ဇာတရူပအရာဝယ် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအလို ထိုထိုသော ကျမ်းဂန်တို့သဘောနှင့် နှီးနှော၍ သုတ်သင်ပြဆိုလိုက်ဦးအံ့။

သာမဏေတို့ကဲ့သို့ ရှိဟောင်း ရွှေငွေတို့ကို အလုံးစုံအာလာယပြတ် စွန့်နိုင် မှသာ ဒသသီလကို စောင့်သင့်သည်ဟူ၍၎င်း၊ ဃဋီကာရအိုးထိန်းသည်တို့ကဲ့သို့ ရွှေစိတ် ငွေစိတ် ပြတ်ကင်း၍ အပေတဇာတရူပဖြစ်သဖြင့် ယာဝဇီဝအသက်ရှိ သမျှ ကာလရှည်ကြာစွာ နိစ္စ၊ ယမ စောင့်နိုင်မှသာ စောင့်ကောင်းသည် ဟူ၍ ၎င်း ပြောဆိုတတ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ ပြောဆိုကုန်သော်လည်း ပြောဆိုကုန် တိုင်း မယူ မမှတ်ကြရာ။ သာမဏေတို့မှာ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့ကဲ့သို့ ဤဒသသီလ၌ နိစ္စ အနိစ္စ ယမ နိယမ မပြားရာ။ သာမဏေဟူက လူတို့မှာ ပဉ္စသီလကဲ့သို့ နိစ္စသီလ၊ ယမသီလသာဖြစ်၍ စင်စစ် သာမဏေအဖြစ်ရှိသမျှ မစောင့်မနေရာ၊ စောင့်ရှောက်ကြရသည်ဖြစ်၍ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့နှင့်မတူ၊ အလုံးစုံအာလာယပြတ် စွန့်လွှတ်၍ စောင့်ရသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အာလာယပြတ် စောင့်ရသည်ဆိုရာ၌လည်း အနာဂါမ် ရဟန္တာတို့စိတ်ကဲ့သို့ ရွှေစိတ် ငွေစိတ် သာယာစိတ်ကို ကင်းနိုင်မှာမဟုတ်၊ ရှေးလူကာလက ရှိခဲ့ဘူးသော ရွှေ ငွေ ရတနာများ၌ ငါ့အား ရွှေငွေရတနာရှိ၏၊ ရှိခဲ့၏ဟူ၍ အတိတ်ကစွန့်ခဲ့သော ရွှေငွေကို အာရုံပြု၍ သာယာမိသော်လည်း သီလမပျက်၊ ငါကား ဤမည် သောအခါ ရွှေငွေကိုရှာဖွေ၍ ရလတ္တံ့ဟု အနားဂတ်၌ရလတ္တံ့ ရွှေငွေကို အာရုံ ပြု၍ သာယာမိသော်လည်း သီလမပျက်။ ဤရွှေငွေသည် အရှင်သို့ ဖြစ်စေ ဟူ၍ မျက်မှောက်ရွှေတွင် ထင်ရှားစွာပြု၍ ပေးလာသည်ကို၎င်း၊ ဤမည်သော အရပ်ဌာန၌ရှိသော တပည့်တော် ရွှေငွေသည် အရှင်သို့ဖြစ်စေဟူ၍ မမြင် မျက်ကွယ် ပေးလာသည်ကို၎င်း ကိုယ်ဖြင့်လည်းမပယ်၊ နှုတ်ဖြင့်လည်းမပယ်၊ စိတ်ဖြင့် သည်းခံသည်ကိုသာ သာယာသည်ဟုဆိုသည်။ ရှေးကရှိခဲ့ဘူးသော ရွှေငွေကို အောက်မေ့နှစ်သက်မိသည်ကို သာယာသည်ဆို၏ဟု မမှတ်ကြနှင့်။

ထို့ကြောင့်-

ဥပနိက္ခိတ္တံ ဝါ သာဒိယေယျာတိ ဣဒံ အယျဿ ဟောတူတိ ဝေ သမ္ပုခါ ဝါ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ မမ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ၊ တံ တုယံ

ဟောတူတံ ဧဝံ ပရမ္မုခါ ဌိတံ ဝါ ကေဝလံ ဝါစာယ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ
ဝါ တုယုန္တိ ဝတော ပရိစ္စတ္တံ ယော ကာယဝါစာဟိ အပ္ပဋိက္ခိပိတော စိတ္တေန
အဓိဝါသေယျ၊ အယံ သာဒိယေယျာတိ ဝုစ္စတိ—

ဟူ၍ ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ ရှုပိယပဋိဂ္ဂါဟ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ် အဘွင့်
(၁၇၅) မိန့်သတည်း။

ဥပနိက္ခိတ္တံဝါ သာဒိယေယျာတိ၊ ဥပနိက္ခိတ္တံဝါ သာဒိယေယျ ဟူသည်ကား။
ဣဒံ၊ ဤရွှေ ငွေသည်။ အယျဿ၊ အရှင်အား။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။ ဣတိဧဝံ၊
ဤသို့။ သမ္မုခါဝါ၊ မျက်မှောက်၌၎င်း။ အသုကသ္မိံနာမ၊ ဤမည်သော။
ဌာနေ၊ အရပ်၌။ မမ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ၊ ရွှေငွေသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။
တံ၊ ထိုရွှေငွေသည်။ တုယု၊ အရှင်ဘုရားအား။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။ ဣတိဧဝံ၊
ဤသို့။ ပရမ္မုခါဝါ၊ မျက်ကွယ်၌၎င်း။ ဌိတံ၊ တည်သောရွှေငွေကို၎င်း။ ကေဝလံ၊
သက်သက်။ ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်၎င်း။ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ၊ လက်ဆုပ်ဖြင့်၎င်း။ တုယု၊
အရှင်ဘုရား၏။ သန္တကံ၊ ဥစ္စာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတော၊ ဆို၍။ ပရိစ္စတ္တံ၊
စွန့်အပ်သော ရွှေငွေကို၎င်း။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ကာယဝါစာဟိ၊
ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်။ အပ္ပဋိက္ခိပိတော၊ မပယ်မူ၍။ စိတ္တေန၊ စိတ်ဖြင့်။ အဓိဝါ-
သေယျ၊ သည်းခံငြားအံ့။ အယံ၊ ဤသို့ စွန့်ပေးလာသော ရွှေငွေကို ကိုယ်
နှုတ်တို့ဖြင့် မပယ်မူ၍ စိတ်ဖြင့် သည်းခံသောရဟန်းကို။ သာဒိယေယျာတိ၊
သာဒိယေယျဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ထို့ကြောင့် လူမှားလည်း သူတပါးတို့ ပေးသောရွှေငွေကို ကိုယ်နှုတ်တို့တွင်
တပါးပါးဖြင့် မပယ်ဘဲ စိတ်ထဲက အလိုရှိ၍ ဆိတ်ဆိတ်ခံယူ သာယာနေသည်
ကိုသာ ရွှေငွေကို သာယာသည်ဟူ၍ ဆိုသည်မှတ်။ သီလမဆောက်တည်မီက
ရှိဟောင်းရွှေငွေကို ငါ့ရွှေ ငါ့ငွေ ရှိခဲ့၏ဟု နှစ်သက် အောက်မေ့မိသည်ကို
သာယာသည်ဟူ၍ ဆိုသည်ဟု မမှတ်နှင့်။ အကယ်၍ ထိုသို့ဆိုခဲ့သော် ဥရု-
ဝေဠုစသော အလောင်းမင်းသားသုံးပါး၊ ရာဟုလာအလောင်း၊ အာနန္ဒာ
အလောင်း စသည်တို့သည် ဒသသီလကို ခံယူဆောက်တည်နိုင်စရာ မရှိရာပြီ။
ကြပ်ကြပ် ဆင်ခြင်ကြလေ။

အကယ်၍ ပေးလာသော ရွှေငွေကို စိတ်ထဲက လိုချင် သာယာစေဦး၊
ကိုယ်ဖြင့်၎င်း၊ နှုတ်ဖြင့်၎င်း တပါးပါးဖြင့် ဤရွှေငွေကား ငါနှင့်မအပ်ဟုပယ်အံ့၊
သီလမပျက်သည်သာ ဟူ၍မှတ်။

သစေ ပန စိတ္တေန သာဒိယတိ၊ ဂဏှိတုကာမော ဟောတိ၊
ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ နယိဒံ ကပ္ပတီတိ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဝဋ္ဌတိ။—

ဟူ၍ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ, (၁၇၅), ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ (ဝိဠာ ၂။ ၂၇၀) တို့ မိန့်သည်ကို ရှု။

သစေ ပန၊ အကယ်၍ကား။ စိတ္တေန၊ စိတ်ဖြင့်။ သာဒိယတိ၊ သာယာအံ့။ ဂဏှိတုကာမော၊ ယူလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်အံ့။ ကာယေနဝါ၊ ကိုယ်ဖြင့်၎င်း။ ဝါစာယဝါ၊ နှုတ်ဖြင့်၎င်း။ ဣဒံ၊ ဤရွှေငွေသည်။ နကပ္ပတိ၊ မအပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်အံ့။ ဝဇ္ဇတိ၊ အပ်၏။

ဤ အဋ္ဌကထာပါဠိတို့ဖြင့် ကိုယ်နှုတ်တို့တွင် တပါးပါးဖြင့်ပယ်မှု စိတ်ထဲက နှစ်သက်သာယာရုံနှင့် သီလမပျက်သည်ကို ပြ၏။

အရှင်မရိ သူတပါးတို့ မသိမ်းဆည်းအပ်သော တစုံတခုသစ်ပင်ရင်း၊ တွင်း စသည်တို့၌ တည်သော ရွှေငွေကို မြင်သဖြင့် ဤကား ငါ့ရွှေ ငါ့ငွေဟု စိတ်ထဲက စွဲမှတ်သာယာစေဦး၊ မိမိလည်း မကောက်မယူ သူတပါးကိုလည်း မကောက် မယူစေဌားအံ့၊ သီလမပျက်သေး။ မိမိကိုယ်တိုင် ကောက်ယူသော်၎င်း၊ သူတ ပါးကို ကောက်ယူစေသော်၎င်း သို့မှသာ သီလပျက်သည်ဟူ၍ မှတ်။

ဥဂ္ဂဏှေယျ ဝါတိ အတ္တနော အတ္တာယ ဒိယမာနံ ဝါ ကတ္တစိ ဌိတံ ဝါ နိပ္ပရိဂ္ဂဟိတံ ဒိသ္မာ သယံ ဂဏှေယျ ဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေယျ ဝါတိ တဒေဝ အညေန ဂါဟာပေယျ ဝါ—

ဟူသော ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ(၁၇၅)ကို ထောက်။

ဥဂ္ဂဏှေယျ ဝါတိ၊ ဥဂ္ဂဏှေယျ ဝါ ဟူသည်ကား။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ အတ္တာယ၊ အကျိုးငှါ။ ဒိယမာနံဝါ၊ ပေးအပ်သောရွှေငွေကို၎င်း။ နိပ္ပရိဂ္ဂ-ဟိတံ၊ သူတပါးတို့ မသိမ်းဆည်းအပ်သော။ ကတ္တစိ၊ တစုံတခုသော အရပ်၌။ ဌိတံဝါ၊ တည်သော ရွှေငွေကို၎င်း။ ဒိသ္မာ၊ တွေ့မြင်၍။ သယံ၊ မိမိသည်။ ဂဏှေယျဝါ၊ ကောက်ယူဌားအံ့။ ဥဂ္ဂဏှာပေယျာဝါတိ၊ ဥဂ္ဂဏှာပေယျဝါဟူသည် ကား။ တဒေဝ၊ ထိုမိမိအကျိုးငှါ လှူအပ်သော ရွှေငွေ သူတပါးတို့ မသိမ်း ဆည်းအပ်သော တစုံတခုသော အရပ်၌တည်သော ရွှေငွေကိုပင်လျှင်။ အညေန၊ သူတပါးကို။ ဂါဟာပေယျဝါ၊ ကောက်ယူစေဌားအံ့။ နိဿဂ္ဂိယံ၊ ရွှေငွေကို လည်းစွန့်အပ်၏။ ပါစိတ္တိယံ၊ ပါစိတ်အာပတ်လည်းသင့်၏။ -ဟူ၍ အနက်ပေး။

ဤ အဋ္ဌကထာပါဠိတို့၌ “ကတ္တစိ ဌိတံ ဝါ နိပ္ပရိဂ္ဂဟိတံ ဒိသ္မာ” စသည်ဖြင့် တွေ့သည့် ရွှေငွေကို ကောက်ယူမိ၊ ကောက်ယူစေမိမှသာ သီလပျက်သည်ကို ပြ၏။ မိမိလည်း မကောက်မယူ သူတပါးကိုလည်း မကောက်မယူစေလျှင် သီလ ပျက်၏ဟူ၍ မဆို။

တစုံတယောက်သော သူတို့က များစွာသော ရွှေငွေတို့ကို ယူခဲ့၍ ပေးလာသည်ကို “ငါ မအပ်”ဟု ပယ်သဖြင့် “တပါးသောသူတို့ လက်၌ထားပါအံ့၊ အကျွန်ုပ်လက်၌ ထားပါအံ့၊ သင်သည်ကား သက်သက်အပ်သော ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ရုံသာ သုံးဆောင်ပါတော့”ဟုဆို၍ ပေးသည်ကို စိတ်ထဲက ငါ့အား ပစ္စည်းသုံးဆောင်စရာ ဤမည်သောသူ၏ လက်၌ ရွှေငွေရှိ၏ဟု အောက်မေ့သာယာသော်လည်း သီလမပျက်ဟူ၍ မှတ်။

သစေ ပန ဘိက္ခုဟိ န ဝဋ္ဋတိတိ ပဋိက္ခိတ္တေ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဝါ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတိ၊ မမ ပုရိသာနံ ဝါ မယံ ဝါ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတိ၊ ဧဝံ တုမေ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ ဝဒတိ၊ ဝဋ္ဋတိ။

သမန္တပါသာဒိက အဋ္ဌကထာ၊ ရာဇသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၇။)

သစေ ပန၊ အကယ်၍ကား။ ဘိက္ခုဟိ၊ ရဟန်းတို့သည်။ နဝဋ္ဋတိ၊ မအပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ ပယ်အပ်သည်ရှိသော်။ ကပ္ပိယကာရကာနံဝါ၊ ကပ္ပိယကာရကတို့၏လည်း။ ဟတ္ထေ၊ လက်၌။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ မမ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ပုရိသာနံဝါ၊ အချင်းတို့၏၎င်း။ မယံဝါ၊ အကျွန်ုပ်၏၎င်း။ ဟတ္ထေ၊ လက်၌။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဧဝံ၊ သက်သက်။ တုမေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ ပစ္စယေ၊ အပ်သောပစ္စည်းတို့ကို။ ပရိဘုဉ္ဇထ၊ သုံးဆောင်တော်မူကုန်လော့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒတိ၊ ဆိုအံ့။ ဝဋ္ဋတိ၊ အပ်၏။

ဤအဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ရဟန်းတို့အား ရွှေငွေကို သာယာလျက် ကိုယ်နှုတ်တို့တွင် တပါးပါးဖြင့်ပယ်မှု အာပတ်မသင့်သကဲ့သို့ လူတို့မှာလည်း သီလမပျက်ဟု မှတ်ကြလေ။

ထို့ကြောင့် သီလခံယူပြီးနောက် အသစ်မခံမယူဘဲ ရှေးကရှိသော အိမ်တွင် ထားခဲ့သောရွှေငွေကို အောက်မေ့မိ၍ စိတ်ကသာယာရုံနှင့် သီလမပျက်။ ၎င်းတွင် ထားခဲ့သောရွှေငွေကို သီလခံယူပြီးမှ ကိုင်ခံသော်၎င်း၊ သားမယားစသည်တို့ ပေးလာသည်ကို ကိုယ်နှုတ်တို့တွင် တပါးပါးဖြင့် မပယ်ဘဲ သာယာသော်၎င်း သို့သာယာမှသာ သီလပျက်၏ဟု မှတ်လေ။

ရဟန်းတို့မှာ တယောက်သောသူသည် အရာအထောင်သော ရွှေငွေတို့ကို ခြေရင်း၌ထား၍ “ဤရွှေငွေသည် အရှင်ဘုရားဘို့ဖြစ်ပါစေ”ဟု ဆိုသည်ကို “ဤရွှေငွေကား ရဟန်းတို့အား မအပ်”ဟုပယ်၏။ ဥပါသကာလည်း “အကျွန်ုပ်သည် အရှင်ဘုရားတို့အား စွန့်ပြီးပြီ”ဟု ဆို၍သွား၏။ တပါးသောသူသည် ထို

အရပ်သို့ ရောက်လာ၍ “အရှင်ဘုရား ဤရွှေငွေကား အဘယ်သို့နည်း”ဟု မေးသဖြင့် ဥပါသကာ လျှောက်ဆိုသောစကား မိမိက ပြန်၍ပြောဆိုသော စကားတို့ကို ထို မေးလျှောက်သောသူအား ပြောလျှင် “တပည့်တော် စောင့်ရှောက်ပါအံ့၊ လုံခြုံရာအရပ်ကို ပြတော်မူပါ”ဟု ဆိုအံ့၊ ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်သို့ တက်၍သော်လည်း “ဤအရပ်လုံခြုံ၏” ဟု ပြောရာ၏။ ဤအရပ်၌ ထားလော့ဟူ၍ကား မဆိုအပ်။ တံခါးကိုပိတ်၍ စောင့်ရှောက်သဖြင့်ကား နေအပ်၏။ တစုံတခု ရောင်းအပ်သော သင်္ကန်းသပိတ် ရောက်လာ၍ “အရှင်ဘုရား ဝယ်ယူလော့”ဟု ဆိုသော် “ဥပါသကာ ငါတို့အား ဤသင်္ကန်း သပိတ်ကို အလိုရှိ၏၊ ဤသို့ထားသော ဝတ္ထုလည်း ရှိ၏၊ ကပ္ပိယကာရက မရှိ”ဟု ပြောအပ်၏။ အကယ်၍ “တပည့်တော်ပင် ကပ္ပိယကာရကပြုအံ့” ဟု ဆိုအံ့၊ တံခါးကိုဖွင့်၍ “ဤအရပ်၌ ထား၏”ဟု ပြောအပ်၏။ “ဤ ရွှေငွေကို ယူလော့” ဟူ၍ကား မဆိုအပ်။ အကယ်၍ ထိုဒကာသည် ထိုရွှေငွေကိုယူ၍ ထိုရဟန်းအား ကပ္ပိယဘဏ္ဍာဖြစ်သော သင်္ကန်း သပိတ်စသည်ကို ပေးအံ့၊ အပ်၏။ အကယ်၍ ရွှေငွေကို များစွာအပိုအမို ယူအံ့ “သင့်ဥစ္စာကို ငါ မယူလိုပြီ၊ သင်ထွက်လော့”ဟု ဆိုအပ်၏။ အပြစ်မရှိ သုံးဆောင်အပ်သကဲ့သို့ သူတပါးတို့၏၎င်း၊ သားမယားတို့၏၎င်း ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ အပ်သည်ဟု မှတ်ရာ၏။ သူတပါးတို့၏၎င်း၊ သားမယားတို့၏၎င်း ဥစ္စာကို မဆိုထားဘိဦး၊ သင့်ဘို့ ဥစ္စာဟု ပေးသည်ကိုပင် “ငါမအပ်”ဟု ပယ်သဖြင့် မအပ်သော်လည်း “သင့်ဥစ္စာပင်” ဟု ထားသော ရွှေငွေဥစ္စာကိုလည်း လုံခြုံအောင် တံခါးပိတ်ခြင်း စသည်ကိုပြု၍ စောင့်အပ်၏။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်း ကပ္ပိယဝိစာရဏ အစီအရင်ဖြင့် ပြောဆို ဝယ်ယူရသော ဝတ္ထုကိုလည်း သုံးဆောင်အပ်၏ ဟူ၍ သိလေ။ ပါဠိကား ရှည်လှ၏။ ပါဠိကိုလိမ္မူ အဋ္ဌကထာ(ဝိ၊ င္ဍ၊ ၂။ ၂၇၀) မှာ ယူလေ။

ဤသို့ ရွှေတွင် မျက်မှောက် တယောက်ယောက်က ပေးလာသော ရွှေငွေကို ကိုယ်နှုတ်တို့တွင် တပါးပါးဖြင့် ပယ်လျက် ရသော ထိုရွှေငွေအတွက် ကြောင့် သီလမပျက်။ ကပ္ပိယ အစီအရင်တတ်လျှင် ထိုရွှေငွေမှ ဖြစ်သော ပစ္စည်းကိုပင် အပ်သေး၏ဟု ဝိနည်းကျမ်းဂန် ကေန်ဆတ်ဆတ် အဆုံးအဖြတ် အထင်အရှားရှိသောကြောင့် ဒသသီလ မဆောက်တည်ခင်က မကိုင်မခံ၊ မသာယာပြီ၊ ပယ်ခဲ့ပြီး သီလခံယူပြီး နောက်လည်း ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် မကိုင်မခံ၊ သူတပါးတို့ပေးလာသည်ကိုလည်း မသာယာ၊ ရှိဘူးသော ရွှေငွေကို ငါ့ရွှေငွေ ရှိသေးသည်ဟု စိတ်ထဲက အောက်မေ့ သာယာမိရုံနှင့် ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ် မပျက်ရာ။ ပျက်ရာ၏ဟု ပြောကြ ဟောကြ ယုံမှားကြသော ရဟန်းရှင်လူတို့မှာ ဝိနည်းအရာ မလိမ္မာကြ၍ ထင်ရာထင်တိုင်း တရားတော်ကို ငါအလို

ရှိတိုင်း ယူမှား ပြောဟောကြသည်သာ ဖြစ်သည်။ ပမာဏမဟုတ်ဟူ၍ အသက် ထက်ဆုံး မှတ်ကြလေကုန်။

ထို့ကြောင့် သီလခံယူပြီးမှ သူတပါးတို့ ပေးလာသည်ကို၎င်း၊ အမှတ်မရှိ သော အရပ်၌ တွေ့မြင်နိုင်သည်ကို၎င်း မယူမခံမူ၍ “ငါနှင့် မအပ် မစပ်ပြီ” ဟု ကိုယ်နှုတ်နှစ်ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့် ပယ်၍သာ ပိုင်းခြားသော နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ် ကာလပတ်လုံး ဒသသီလကို သုတ်သင်ရာ၏။ ရှိရင်း ရွှေငွေတို့ကို အာလယ ပြတ်ကင်းအောင် သုတ်သင်ရမည်ဆိုသော ရဟန်းရှင်လူတို့ စကားကို ဝိနည်း ကျမ်းဂန်ထက် လွန်သည်ဟူ၍ မှတ်ရာ၏။ အာလယ ပြတ်ကင်းအောင် မသုတ် သင်နိုင်သော် ဝိနည်းတော်နှင့် ညီရုံလည်း သင့်မြတ်ပါ၏။ သုတ်သင်နိုင်သော် ကောင်းလှ၏။

အချို့သော ရဟန်းရှင်လူတို့ကလည်း “ပစ္ဆိမံ ပန သာမဏေရာနမေဝ ဝိသေသဘူတံ” - ဟူသော ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာပါဌ် (၁၄)ကို အဋ္ဌကထာ၏ အလိုမကျ ထင်သမျှစွဲယူ၍ “ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်သည် သာမဏေတို့အားသာ အထူးဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်သည်။ လူတို့နှင့်မဆက်ဆံ၊ လူတို့စောင့်အပ်သော သိက္ခာပုဒ် မဟုတ်” ဟူ၍ ဆိုကုန်၏။ မသင့်အနေတည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- ၎င်းအဋ္ဌကထာ၏ အလိုရှိအပ်သော အဓိပ္ပါယ် မဟုတ်သောကြောင့်၎င်း၊ တပါး သော အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ပင် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်၎င်း မသင့် သလျှင်ကတည်း။

ချဲ့၍ပြဦးမည် - အဘယ်သို့ အဋ္ဌကထာ၏ အဓိပ္ပါယ် မဟုတ်သနည်း။ အဋ္ဌကထာသည် ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို အလိုမရှိ။ အလိုရှိသော အဓိပ္ပါယ်ကား ဆယ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင် ပဌမ၊ ဒုတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ သိက္ခာပုဒ် လေးပါးတို့သည် လူသာမဏေ နှစ်ဦးသားတို့အား အခါပေသိမ်း မပြတ်စောင့် ထိန်းအပ်သော နိစ္စသီလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆက်ဆံကုန်၏။ တူကြကုန်၏။ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ သိက္ခာပုဒ်နှစ်ပါးကို တအင်္ဂါတည်းပြု၍ အဆုံးစွန် ဇာတရူပ သိက္ခာပုဒ်မှတစ်ပါး အကြွင်း သိက္ခာပုဒ် ရှစ်ပါးတို့သည် ဥပေါသထသီလ၏ အစွမ်းဖြင့် သာမဏေတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်၏။ တူကြကုန်၏။ အဆုံးစွန် ဇာတရူပ သိက္ခာပုဒ်တစ်ပါးသည်ကား သာမဏေတို့အားသာလျှင် နိစ္စသီလ အဖြစ်ဖြင့် အထူးဖြစ်၍ဖြစ်၏။ အိမ်ရာထောင်သူ လူဥပါသကာတို့အားကား ဥပေါသထသီ လ၏အဖြစ်ဖြင့်မဆက်ဆံ၊ ဥပုသ်စောင့်လျှင် ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်လည်းဆက်ဆံရာ သေး၏ဟု မဆိုအပ်။ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်သည် ဥပေါသထသီလ အဖြစ်ဖြင့် သာမဏေတို့နှင့်အတူ လူတို့စောင့်ရမည် မဆိုရာ။ သာမဏေတို့သာ မစောင့် မနေရာ အထူးစောင့်ရမည့် နိစ္စသီလဖြစ်၏။ လူတို့မှာ မစောင့်နိုင်သော် နေရာ၏။

စောင့်နိုင်သော် စောင့်ရ၏ ဟူ၍သာ ၎င်းခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာဆရာ အဓိပ္ပါယ် ရှိသည်။ တတ်စွမ်းနိုင်သည်ရှိသော် နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ်ကိုပိုင်းခြား၍ နိယမသီလ၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ အသက်ထက်ဆုံး တတ်နိုင်သည်ရှိသော် နိစ္စ ယမသီလ၏ အဖြစ် ဖြင့်၎င်း၊ တတ်အားသမျှ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့လည်း ဒသသိလကို စောင့် အပ်လှတော့သည်သာတည်း။ လူတို့မစောင့်အပ်ဟူ၍ မမှတ်ကြကုန်လင့်။

ဤအဋ္ဌကထာမှ တပါးသော သုတ္တန်အဋ္ဌကထာ၊ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ၊ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းကြီး ကျမ်းမများ၌ လူတို့စောင့်အပ်ကြောင်းကို အညီအညွတ် လာကုန်သည်။ ဤခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာ(၂၅)တွင်လည်း အထက် အာဒါနဝိနိစ္ဆယနည်းကို ပြရာ၌ -

“အာဒါနတော စ ယထာ ပုရိမာနိ သာမဏေရေန ဝါ ဥပါသကေန ဝါ သမာဒိယန္တေန သမာဒိန္နာနိ ဟောန္တိ၊ တထာ တောနိပိ” ဟူ၍ မိန့်၏။

အနက်ကား - အာဒါနတောစ၊ ခံယူသောအားဖြင့်လည်း။ ပုရိမာနိ၊ ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော သိက္ခာပုဒ်ငါးပါးတို့ကို။ သာမဏေရေနဝါ၊ သာမဏေသည်၎င်း။ ဥပါသကေနဝါ၊ ဥပါသကာ ဒါယကာသည်၎င်း။ သမာဒိယန္တေန၊ ဆောက် တည်သဖြင့်။ သမာဒိန္နာနိ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်အပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ တောနိပိ၊ ထို နောက်သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုလည်း။ သာမဏေရေန ဝါ၊ သည်၎င်း။ ဥပါ သကေနဝါ၊ သည်၎င်း။ သမာဒိယန္တေန၊ ဆောက်တည်သဖြင့်။ သမာဒိန္နာနိ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား - ရှေး ပါဏာတိပါတ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ် ငါးပါးတို့ကို ရှင်၊ လူ နှစ်ဦးတို့ပင် ဆောက်တည်အပ်သကဲ့သို့ နောက်ဝိကာလအစ ဇာတရူပ အဆုံးရှိသော သိက္ခာပုဒ်ငါးပါးကိုလည်း ရှင်၊ လူနှစ်ဦးလုံးပင် ဆောက်တည်အပ် ၏ ဟူလိုသည်။

ကျမ်းဂန်ကို ရှေ့နောက်၊ အောက်ထက် သေသေချာချာ ဆင်ခြင်မှတ်သား နှလုံးထားကြကုန်။

ထို့ကြောင့် “ဥဿာဟေ၊ သာမဏေတို့ကဲ့သို့ ရှိဟောင်းရွှေငွေတို့ကို အာလယ ပြတ် စွန့်လွှတ်နိုင်သည်။ သတိရှိသော်” ဟူ၍ အနက်ယောဇနာခြင်းသည် ဝိနည်း ကျမ်းဂန်တို့ထက် လွန်လွန်းလှသည်။ အနက်ယောဇနာလွန်သည်ကိုသာ တွေ့မြင် ကြရသော်လည်း အပ္ပဿုတ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း ၎င်းအနက်ကိုစွဲ၍ ရှိဟောင်း ရွှေငွေကို အာလယ မပြတ်နိုင်သည့် အတွက်ကြောင့် ဆယ်ပါးသီလကို ရဲရဲ

ကြီး မစောင့်ဝံ့ကြ၊ စောင့်ပြီးမှလည်း ကုက္ကုစသံသယ ရှိနေကြရ၏။ ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသော ကျမ်းကြီး ကျမ်းမတို့ ဆုံးဖြတ်ကြသော ဝိနိစ္ဆယ အတိုင်းသာ ယုံကြည်ကိုးကား အားပြု၍ နှလုံးသွင်းကြရာသတည်း။

“ဥဿာဟေ၊ ငါးပါးသီလထက် အလွန်စွမ်းနိုင်သည်။ သတိရှိ၊ သော်။ ဒသဝါ၊ ဆယ်ပါးသီလတို့၎င်း” ဟူ၍သာ တပါးသော အဋ္ဌကထာကြီးနှင့်အညီ အနက် ယောဇနာရာ၏။ ရှေးအနက်အတိုင်း အာလယပြတ် စွန့်နိုင်ရာ၌ကား ဆိုဘွယ်မရှိ၊ ကောင်းပါ၏။ ရှိဘူးသော ရှေ့ငွေကို အာလယပြတ် မစွန့်ခဲ့ဘဲ ဒသသီလ ခံယူ ဆောက်တည်ပြီးမှ ရှေ့ငွေကို အသစ်မခံယူမူ၍ ဝိနည်းတော်နှင့်ညီရုံ ဆောက် တည်ခြင်းသည်လည်း အသင့်ပင်၊ သီလအန္တရာယ်မဖြစ်ဟူ၍ မှတ်လေကုန်။

ယခင်ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီးသော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ လာသည့်အတိုင်း ရှေးလူ အဖြစ်နှင့်ကာလက ရှေ့ငွေတို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့သည် သာမဏေပဉ္စင်းပြုကုန် သည်ရှိသော် ထိုရှေ့ငွေတို့ကို “ငါ့ရှေ့ ငါ့ငွေ ရှိ၏” ဟု အောက်မေ့သာယာ သော်လည်း မကိုင်မယူသေးသမျှ ဒဏ်၊ အာပတ် သင့်၏ဟု မဆိုကောင်း။ ထို့အတူ အိမ်ရာထောင်သူ လူဥပါသကာ၊ ဥပါသကီတို့လည်း ရှေးဒသသီလ မဆောက်တည်ခင် ရှိနှင့်သောရှေ့ငွေတို့ကို “ငါ့ရှေ့ ငါ့ငွေ မဟုတ်” ဟု အာလယ ပြတ် မစွန့်ဘဲ “ငါကား ရှေ့ငွေတို့ကို မကိုင်မခံပြီ” ဟု ဒသသီလကို ဆောက်တည် သည်မှနောက်၌ “ငါ့ရှေ့ ငါ့ငွေရှိ၏” ဟု အောက်မေ့ သာယာမိသော်လည်း သီလ ပျက်၏ဟု မဆိုကောင်းသည်သာတည်း။ ကြပ်ကြပ် ဆင်ခြင်ကြပါလေကုန်။

ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့သည် ရှစ်ပါးသီလစောင့်သူတို့ထက် “ဇာတဂ္ဂပ ရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိ” ဟူသော သံဝရသီလ ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ် သိန်းသန်း ကုဋေမက တိုးပွားရာသည်ကိုသိလျက် ဆယ်ပါးမစောင့်နိုင်၍ ရှစ်ပါးသာ စောင့် ကြရသည် ဟူရာမှာလည်း နည်းယူလောက်သော အရာမဟုတ်။ ထိုသူတို့သည် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ သံဃာတော်ကို လုပ်ကျွေးသော ဥပါသကာ၊ ဥပါသကီ တို့ဖြစ်သဖြင့် ရှေ့ငွေကို ကိုင်ခံသာယာ စီရင်ခြင်း မကင်းနိုင်သောကြောင့် မစောင့်ကြသည်သာ ဖြစ်ရာသည်။ ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့ထက် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရတနာရှေ့ငွေ များစွာပြည့်စုံသဖြင့် တသက်လုံးပင် ရှေ့ငွေနှင့် မကင်းနိုင် စကောင်းသော ရှေးသံယမမင်းကြီး စသော ပြည့်ရှင်မင်းမြတ်တို့ ဖြစ်လျက် မင်းအဖြစ်ကိုလည်း မစွန့်ဘဲ နိယမသီလပြု၍ ဒသသီလဆောက်တည်ကြသော အရာလည်း အောက်က ပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း အလွန်ထင်ရှားစွာ၏။

“ဥရုဝေဠ္လစသော အလောင်းမင်းသား ညီနောင်သုံးပါးတို့ ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ကြသော ဝတ္ထု၌ “ကေ၊ တယောဒုက္ခဿော။ အမစ္စံ၊ အမတ်ကို။ ဥပဋ္ဌာကာ-

ဌာနေ၊ အလုပ်အကျွေးအရာ၌။ ဌပေတွာ၊ ထား၍။ ကေံ၊ တယောက်သော။ အမစ္စံ၊ ကို။ အာယဝဗုဇနနကံ၊ အခွန်အတုပ် တိုးပွားအောင် ဖြစ်စေတတ်သည်ကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ကေံ၊ သော။ အမစ္စံ၊ ကို။ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဿ၊ ဘုရားအမှူးရှိသော။ သံဃဿ၊ သံဃာအား။ ပရိဝေသကဌာနေ၊ လုပ်ကျွေးတတ်သော အရာ၌။ ဌပေတွာ၊ ထား၍။ အတ္တာနော၊ မိမိတို့သည်။ ဒသသီလဝိနိ၊ ဆယ်ပါးသော သီလတို့ကို။ သမာဒါယ၊ ဆောက်တည်ကုန်၍။ တေမာသံ၊ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး။ သိက္ခာပဒါနိ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို။ ရက္ခိံ သု၊ စောင့်ကုန်၏။ ဟူ၍ အင်္ဂုတ္တရ ကေကနိပါတ် အဋ္ဌကထာ (အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၁) လာရကား ရွှေငွေ ဥစ္စာရတနာများ အတိုးအပွားပြုတတ်သူ အမတ်စသည်တို့ကို အိမ်တွင်ထားခဲ့ပြီးမှ မိမိတို့မှာ ကျောင်းတော်သို့သွား၍ ဆယ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်၍ နေကြကြောင်း ထင်ရှားစွာ၏။

အရှင်ရာဟုလာစသော အလောင်းမင်းသား သုံးပါးတို့ ဆယ်ပါးသီလ စောင့်သုံးကြသော ဝတ္ထုမှာလည်း “သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံသော မင်းသားသုံးပါးတို့ သည်လည်း။ ကေစိတ္တာ၊ တူသောစိတ်ရှိကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်ကုန်၍။ ဒသသီလဝိနိ၊ ဆယ်ပါးသောသီလတို့ကို။ သမာဒါယ၊ ဆောက်တည်ကုန်၍။ နိရာဂန္ဓာဝ၊ ကင်းသောလူနဲ့ ရှိကုန်သည်လျှင်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်ကုန်၍။ သတ္ထုဿ၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ ဒါနဂ္ဂပရိဝေသနကေ။ အလှူပေးတင်းကုပ်၌ လုပ်ကျွေးတတ်ကုန်သော။ တယော၊ သုံးယောက်ကုန်သော။ ပုရိသေံ၊ အချင်းတို့ကို။ ဌပယိံ သု၊ ထားကုန်၏။ ဧေသု၊ ထိုသုံးယောက်တို့တွင်။ ဧကော၊ တယောက်သည်။ ဓနုဓညပ္ပါဒကော၊ ဥစ္စာစပါးတို့ကို ဖြစ်ပွားစေတတ်သော သူသည်။ အဟောသိ၊ ၏။ ဧကော၊ သည်။ မာပကော၊ နှိုင်းချင့်တတ်သောသူသည်။ အဟောသိ၊ ၏။ ဧကော၊ သည်။ သံဝိဓာယကော၊ အရပ်ရပ်ကို စီရင်တတ်သောသူသည်။ အဟောသိ၊ ၏” ဟူ၍၎င်း အင်္ဂုတ္တရ ကေကနိပါတ် အဋ္ဌကထာ (အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၁) လာသောကြောင့် ရွှေငွေစပါး ဥစ္စာများကို ဖြစ်ပွားအောင် ပြုတတ်သောသူ စသည်တို့ကို အလှူတင်းကုပ်၌ ထားခဲ့ပြီး၍ မိမိတို့မှာ ကျောင်းတော်သို့သွား၍ ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းနေကြကြောင်း အလွန် ထင်ရှားစွာ၏။

ထို့ကြောင့် ရှိရင်း ရွှေငွေတို့ကို အာလယပြတ် ပယ်စွန့်နိုင်မှ ဆယ်ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းသည်ဟူ၍ မမှတ်ရာ။ ပိုင်းခြားသည့် နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ် အတွင်း၌သာ ရွှေငွေတို့ကို ခံယူသာယာခြင်း မဖြစ်စေရသော နိယမ ဗြဟ္မစရိယနည်းသည် ကောင်းကင်ပြင်ဝယ် နေဝန်းလဝန်းထက်မက ထင်ရှားစွာ။ ထိုသို့ထင်ရှားလျက် ကျမ်းဂန်အကုန် ထုတ်ဖော်နှိုးနှော ပြောဟော

ညွှန်ပြသော ဆရာသမားနည်းပါး၍ တစိတ်တဒေသ တွေ့သမျှ အရာကို မှတ်စွဲ၍ သူတနည်း ငါတဖုံ ပြောဟောကြသောကြောင့် ဆယ်ပါးသီလကို နိယမဗြဟ္မစရိယ အကျင့်ဖြစ်အောင် ကျင့်နည်း၊ ဆောက်တည်နည်း ကွယ်ပ တိမ်မြုပ် ရှိနေရသည်။ တစိတ်တဒေသ ဆုံးဖြတ်ရေးသား ပြောဟောကြသည် ကိုသာ ကြည့်ဘူး ရှုဘူး ကြားနာရဘူးသော ရဟန်းရှင်လူတို့လည်း တွေ့ဘူး ကြားဘူးရာမျှကိုသာ မှတ်စွဲ၍ ကျမ်းဂန်အပြည့်အစုံ အာဂုမ် သာဓက ယုတ္တိပြု၍ တပါးကဆရာများ ဟောပြောသော်လည်း မယုံမကြည်နိုင်အောင်ပင် ရှိကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ သေသေချာချာ ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ် လာသည်ကို တပေါင်းတည်းစု၍ ပြခဲ့သော ယမ၊ နိယမနည်းနှင့်တကွ ရွှေငွေကို သာယာခြင်း ဆိုသည့်အရာများကို စဉ်းစားအားထုတ် ဆင်ခြင် မှတ်ကြလေကုန်။

နိယမအရာတွင် “သုက္ကပက္ခာဒိဝသေန” ဟု အဘိဓာန်ဋီကာဆိုသောကြောင့် တဆယ့်ငါးရက် တပက္ခအောက်အယုတ် တနေ့တရက်မျှဖြစ်လျှင် ဒသသီလ ဗြဟ္မစရိယကို မသုံးကောင်း၊ အယုတ်သဖြင့် တဆယ့်ငါးရက် တပက္ခ စောင့်သုံး နိုင်မှ စောင့်သုံးကောင်းသည်ဟူ၍ မမှတ်နှင့်။ အမြဲမပြတ် စောင့်အပ်သော လူသာမဏေတို့၏ နိစ္စသီလဖြစ်သော ပဉ္စသီလ၊ ဒသသီလတို့ကိုလျက် တတ်အား သမျှ တနေ့တရက်ပင် လူသာမဏေတို့ စောင့်သုံးအပ်သကဲ့သို့ ဒသဗြဟ္မစရိယ တို့ကိုလည်း တနေ့တရက် စသည် တတ်အားသမျှ အိမ်ရာထောင်သူလူတို့သည် စောင့်အပ်သုံးအပ်လှတော့သည်ဟူ၍မှတ်။ တရက်နှစ်ရက်မျှဖြစ်မှ အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်သောကြောင့် ဗြဟ္မစရိယအကျင့်သည် မထင်ရှားသည်သာဖြစ်သည်။ မကျင့် မသုံးအပ်သည် မဟုတ်ဟု မုချဆတ်ဆတ် အသက်ထက်ဆုံးမှတ်။

ဒသဗြဟ္မစရိယကို မဆိုနှင့်ဦး၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ သမဏဗြဟ္မစရိယတို့ကို လည်း တတ်အားသမျှ စောင့်အပ်ကြသေးသည်ကို အများရှင်လူ ငယ်ငယ် ကြီးကြီး ယောက်ျား မိန်းမ သိတတ်ကြလျက် ဒသဗြဟ္မစရိယ သီလမှာမှ တတ်အားသမျှ မစောင့်ရဟု အန္တအစစ် အကန်းဖြစ်၍ မဆင်မခြင် ထင်ရာထင် တိုင်း မမှတ်ကြကုန်နှင့်။ ဝိသေသဘာဂိယ သီလ မဖြစ်သော်လည်း ဝါသနာ ဘာဂိယသီလ ဖြစ်စေရသော် ဘဝသမ္ပတ္တိ အကျိုးရှိသည်သာ ဖြစ်၏။

အကျိုးမရ အပြစ်ကျဟု အပ္ပဿုတ မိန်းမယောက်ျား ရှင်လူအများ ငြူစူစကား အပြောများသော်လည်း တရားကျမ်းဂန် လာတိုင်းကိုသာ ယုံယုံ ကြည်ကြည် အားကိုးအားထား ကိုယ့်အလားကို မမှားရအောင် ဓမ္မဇေ ဓမ္မကေတု ဓမ္မဂရု တရားကိုသာ အလေးပြုသဖြင့် သုဂတိမဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် အကြောင်း သူတော်ကောင်းအကျင့်ကို တဆင့်ထက်တဆင့် မြင့်ထက်မြင့်

မြတ်ထက်မြတ် မှန်ထက်မှန် လွန်ထက်လွန်အောင် ပြခဲ့ပြီးသော ဂဝေသီ ဥပါသကာ အမှူးရှိသော သီတင်းသည် ငါးရာတို့ကဲ့သို့၎င်း၊ အရှင်အာနန္ဒာ အရှင်ရာဟုလာ အရှင်ဥရုဝေဠကဿပ အလောင်းတော်စသော ရှေးသူတော် ကောင်းတို့ကဲ့သို့၎င်း၊ နကုလမာတာ နကုလပိတာ ပုရာဏဥပါသကာ ဥဂ္ဂသုကြွယ် စသော ဥပါသကာ ဥပါသကီတို့ကဲ့သို့၎င်း၊ ဓမ္မိကဥပါသကာ နန္ဒမာတာ စသော ဥပါသကာ ဥပါသကီတို့ကဲ့သို့၎င်း ဖြည့်ကျင့်ကြိုးစား အားပါးထုတ်၍ ပကတိပဉ္စသီလ၊ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလ၊ ကေဘတ္တိက ဗြဟ္မစရိယ၊ အဠာဂ်ဗြဟ္မစရိယ၊ ဒသသီလဗြဟ္မစရိယတို့ကို အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့ဘောင်၌ နေကုန်သော ဥပါသကာ၊ ဥပါသကီတို့သည် တတ်အားသမျှ နေ့လ၊ နှစ်ပိုင်း လိုတိုင်းခြား မှတ် စောင့်တတ် စောင့်နိုင်ကြစေကုန်။ တတ်အားသမျှ စောင့်ပြီးမှလည်း စိတ်ကကြည်စွာ အခါခါ သင့်တင့်ရာ၌ “ငါကား ဤမည်သော ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်ကို ချီးမြှင့်ကျင့်သုံးရပေပြီ၊ ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်သည် ငါ၌ တည်စေရ ပေပြီ” ဟူ၍ အာရုံပြုကာ မပြတ်ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာသတည်း။ ဤကဲ့ သို့သော အဆုံးအဖြတ်ကို အလွန်ရခဲစွာ အတိဒုလ္လဘ ဝိနိစ္ဆယပေတည်းဟု မှတ်ကြပါလေကုန်။

ဤမျှလောက် မကျဉ်းမကျယ်သော စကားအစဉ်ဖြင့်—

ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ အပြီးသတ်သတည်း။

ဥပုသ် အဆုံးအဖြတ်

ဥပုသ်မျိုးကို ခွဲခြား ပြဉ်းအံ့—

ဥပုသ်သည် နိဂဏ္ဌဥပုသ်၊ ဂေါပါလဥပုသ်၊ အရိယဥပုသ် ဟူ၍ သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်—

အကျိုးသက်သက် မရှိသော ဒိဋ္ဌိဝါဒ၊ နိဂဏ္ဌတို့ ဆုံးမအပ်သည့်အတိုင်း သုံး သော ဥပုသ်သည် နိဂဏ္ဌဥပုသ် မည်၏။

နှားကျောင်းသားတို့နှင့် အတူတကွ နေသကဲ့သို့ အဘိဇ္ဈာ၊ တဏှာ၊ လောဘ နှင့်စပ်၍ မပြတ်သော စီးပွားရေး၊ ရောင်းရေး၊ ဝယ်ရေး၊ လုပ်ကိုင်ရေး၊ လင်ရေး၊ သားရေး၊ မယားရေး၊ အိပ်ရေး၊ စားရေး၊ ပျော်ပါးရေးတို့နှင့်သာ တွေးဆကြံစည်လျက် သုံးသော အရိယဥပုသ်ပင် ဂေါပါလဥပုသ် အရာ၌ တည်လေသည်။

အရိယုပေါသထော အယံ အပရိသုဒ္ဓဝိတက္ကတာယ ပန ဂေါပါလ-
ကဥပေါသထဋ္ဌာနေ ဌိတော။

(တိကအင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ၊ ဝိသာခုပေါသထသုတ်အတွင်း။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၉၄)။

အယံ၊ ဤဥပုသ်သည်။ အရိယုပေါသထော၊ အရိယဥပုသ် လျှင်တည်း။
အပရိသုဒ္ဓဝိတက္ကတာယ ပန၊ မစင်ကြယ်သော ဝိတက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
ကား။ ဂေါပါလက ဥပေါသထဋ္ဌာနေ၊ ဂေါပါလကဥပုသ် အရာ၌။ ဌိတော၊
တည်၏။

အရိယဥပုသ်မည်သည်ကား သောတာပန် သကဒါဂါမ် စသော အရိ
ယာတို့သုံးသော ဥပုသ်မျိုးတည်း။

ထိုအရိယာဥပုသ်သည် ဗြဟ္မာပေါသထဥပုသ်၊ ဓမ္မပေါသထဥပုသ်၊ သံဃုပေါသ
ထဥပုသ်၊ သီလုပေါသထဥပုသ်၊ ဒေဝတုပေါသထဥပုသ်၊ အဋ္ဌဂီကဥပုသ်ဟူ၍
ခြောက်ပါးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို တိကအင်္ဂုတ္တပါဠိတော် ဝိသာခုပေါသထသုတ်၌
လာသတည်း။

ဘုရားသခင် ဂုဏ်တော်ကို အောက်မေ့သဖြင့် သုံးသောဥပုသ်သည် ဗြဟ္မာ
ပေါသထ ဥပုသ်မည်၏။

ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်ကို အောက်မေ့သဖြင့် အာရုံပြု၍ သုံးသော
ဥပုသ်သည် ဓမ္မပေါသထ ဥပုသ်မည်၏။

ရှစ်ယောက်သော အရိယာ သံဃာတော်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အောက်မေ့
သဖြင့် အာရုံပြု၍ သုံးသောဥပုသ်သည် သံဃုပေါသထ ဥပုသ်မည်၏။

မိမိ၏ ငါးပါး၊ ဆယ်ပါးစသော သီလတို့ကို အောက်မေ့ ဆင်ခြင်သဖြင့်
သုံးသောဥပုသ်သည် သီလုပေါသထ ဥပုသ်မည်၏။

နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို သက်သေထား၍ မိမိ၏ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊
ပညာ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ ဟူသော သူတော်ကောင်းတရား ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို
အောက်မေ့သဖြင့် သုံးသောဥပုသ်သည် ဒေဝတုပေါသထ ဥပုသ်မည်၏။

ပါဏာတိပါတ အာရုံသော ဒုဿီလ အကျင့်ရှစ်ပါးတို့ကို မကျင့်ဘဲ သုံး
ခြင်း နေခြင်းသည် အင်္ဂါရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော အဋ္ဌဂီက ဥပုသ်
မည်၏။

ဤအရာ၌ ဥပုသ် သုံးခြင်းမည်သည်ကို ယခုအခါ အထင်အရှား ပြုလေ့
များသည်ကိုသာ မြင်ကြရသဖြင့် အမြင်သို့လိုက်၍ လပြည့်၊ လကွယ်၊ ရှစ်ရက်

သီတင်းနေ့တို့၌ ရှစ်ပါးသီလဆောက်တည်၍ သုံးသော အဋ္ဌဂီက ဥပုသ်ကိုသာ ဥပုသ်သုံးသည်ဟု ထင်ကြရ၊ မှတ်ကြရသည်။ အဋ္ဌဂီကဥပုသ်သုံးခြင်းမှတစ်ပါး အခြားသော ဥပုသ်သုံးခြင်းမရှိ ဟူ၍၎င်း၊ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့သာ ဥပုသ်သုံးရသည်။ ရသေ့ ရဟန်းတို့မှာကား ဥပုသ်သုံးခြင်းမည်သည် မရှိ ဟူ၍၎င်း ထင်မှတ်ကြရကုန်သည်။ ပြောသော်မှလည်း မယုံမကြည်နိုင် ရှိကြရတော့သည်။ ယင်း အရိယ ဥပုသ်သုံးခြင်း မည်သည်ကား ရှေးငါးပါးသော အရိယ ဥပုသ်တို့ကို ရှင် လူ ရဟန်းတို့ပင် သုံးထိုက်ကုန်သည်။ နောက်ဆုံး အဋ္ဌဂီက ဥပုသ်ကိုကား အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့သာ စောင့်သုံးကုန်သည်။ ရှေး အရိယ ဥပုသ်ငါးပါးမှာ အဋ္ဌဂီကသီလကို ဆောက်တည်မှသာ မဟုတ်၊ အိမ်ရာထောင်သူ လူ၊ ရဟန်းသည်လည်း မည်သည့်နေ့ရက်မဆို ဤမျှလောက် အခါ၊ ကာလ၊ နေ့၊ ရက်တို့ပတ်လုံး ဘုရားဂုဏ်တော်၊ တရားဂုဏ်တော်၊ သံဃာ့ဂုဏ်တော်၊ မိမိတို့ ပဉ္စသီလ၊ ဒဿသီလ၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ သဒ္ဓါသီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပတို့ကို အောက်မေ့ဆင်ခြင်သဖြင့် သီတင်းသုံး နေအံ့ဟု ဆောက်တည်၍ နေသမျှသည် အရိယဥပုသ် သုံးသည် မည်၏ဟု မှတ်လေကုန်။

ဤအဋ္ဌကထာ (အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၉၆)၌ “သီလာနီတိ ဂဟဋ္ဌော ဂဟဋ္ဌသီလာနိ၊ ပဗ္ဗဇိတော ပဗ္ဗဇိတသီလာနိ” ဟူ၍၎င်း၊ “သီလုပေါသထန္တိ အတ္တနော သီလာနုဿရဏဝသေန ဥပဝုတ္ထော ဥပေါသထော သီလုပေါသထော နာမ” ဟူ၍၎င်း မိန့်ဆိုသည်များကို နှလုံးထားမိကြစေ။

ဤအရာကို စာပေကျမ်းဂန် အတန်အရာ သင်ကြား ကြည့်ရှုတူးကြရုံ သာမညနှင့် သတိရခဲစွ။ သို့ဖြစ်၍ ပြောရိုး ဟောရိုးပင် ပြတ်လေ ကွယ်လေ တော့သည်။

ထိုပါဠိ၏အနက်ကား— သီလာနီတိ၊ သီလာနိ ဟူသည်ကား။ ဂဟဋ္ဌော၊ အိမ်ရာထောင်သူလူသည်။ ဂဟဋ္ဌသီလာနိ၊ လူတို့သီလဖြစ်သော ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလတို့ကို။ အနုဿရတိ၊ အောက်မေ့၏။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းသည်။ ပဗ္ဗဇိတသီလာနိ၊ ရဟန်း သီလဖြစ်သော ဆယ်ပါးသီလ၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ တို့ကို။ အနုဿရတိ၊ အောက်မေ့၏။

သီလုပေါသထန္တိ၊ သီလုပေါသထ ဟူသည်ကား။ အတ္တနော၊ လူ ရဟန်း ဖြစ်သော မိမိ၏။ သီလာနုဿရဏဝသေန၊ ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလ၊ စတု ပါရိသုဒ္ဓိသီလတို့ကို အောက်မေ့သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဝုတ္ထော၊ သုံးအပ်

သော။ ဥပေါသထော၊ ဥပုသ်သည်။ သီလုပေါသထောနာမ၊ သီလုပေါသထ မည်၏။

ဤသို့ လူတို့သီလ၊ ရဟန်းတို့သီလကို အောက်မေ့သဖြင့် ဥပုသ်သုံးခြင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်ဆို ဘွင့်ပြုတော်မူသောကြောင့် သီလုပေါသထနှင့်တကွ ရှေးငါးပါးသော အရိယဥပုသ်သုံးခြင်းကို လူ ရဟန်းတို့ပင် နေ့၊ ရက်၊ ကာလ မရွေး သုံးအပ်သည်ဟု စင်စစ် သိရာ မှတ်ရာသတည်း။ အလေ့အကျက် အပြောအဆို နည်း၍သာ မထင်ရှားသည်။ ကြပ်ကြပ်သတိထား၍ ဆင်ခြင် ကြလေကုန်။

ဥပုသ်နေ့ အပြားကို ပြဆိုဦးအံ့—

ဥပုသ်နေ့သည် တလ တလ၏ လဆန်းပကွ၌ ရှစ်ရက်မြောက် ဥပုသ်နေ့ အဋ္ဌမိ၊ တဆယ့်လေးရက်မြောက် ဥပုသ်နေ့ စာတုဒ္ဒသီ၊ တဆယ့်ငါးရက် မြောက် ဥပုသ်နေ့ ပန္နရသီဟူ၍ ပကွဥပုသ်နေ့သုံး၊ ထိုအတူ လဆုတ်ပကွ၌ သုံး၊ ဤသို့ တလ တလလျှင် ပကတိပကွ ဥပုသ်နေ့ ခြောက်ရက်။ ဤကား ပါဠိတော်နည်း။

တလလျှင် လဆန်း ငါးရက်မြောက် ပဉ္စမိဥပုသ်နေ့၊ ရှစ်ရက်မြောက် အဋ္ဌမိ ဥပုသ်နေ့၊ တဆယ့်လေးရက်မြောက် စာတုဒ္ဒသီ ဥပုသ်နေ့၊ တဆယ့်ငါးရက် မြောက် ပန္နရသီ ဥပုသ်နေ့ဟူ၍ လဆန်းပကွ၌ ပကွဥပုသ်နေ့ လေး၊ ဤအတူ လဆုတ်ပကွ၌ လေး၊ ဤသို့ တလလျှင် ပကတိဥပုသ်နေ့ရှစ်ရက်။ ဤကား အဋ္ဌကထာနည်း။

ဤသို့ ပကတိ ဥပုသ်နေ့ တလလျှင် ခြောက်ရက်၊ ရှစ်ရက်ဖြစ်သတည်း။

ပါဠိဟာရိယ ပကွဥပုသ်နေ့ ဟူသည်ကား ပကတိဥပုသ်နေ့ ခြောက်ရက် တို့၏ အဋ္ဌမိဥပုသ်အဝင် ခုနစ်ရက်နေ့၊ အထွက်ကိုးရက်နေ့၊ စာတုဒ္ဒသီဥပုသ် အဝင်နေ့၊ အထွက်မရှိ၊ တဆယ့်သုံးရက် ပန္နရသီဥပုသ် အထွက် လပြည့်ကျော် တရက်နေ့၊ အဝင်မရှိ။ ဤသို့ လဆန်း၌ ပါဠိဟာရိယ ပကွဥပုသ်နေ့ လေး ရက်၊ လဆုတ်မှာလည်း ထိုအတူ လေးရက် ပေါင်းရှစ်ရက်။ ပကတိ ပကွ ဥပုသ်နေ့ ခြောက်ရက်တို့နှင့် ပေါင်းသော် တလလျှင် ဥပုသ်နေ့ တဆယ့် လေးရက် ဖြစ်သတည်း။ ဤကား ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၊ ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ၊ နေမိဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့ နည်းပေတည်း။

တနည်းကား ပါဠိဟာရိယ ပက္ခဉပုသ်နေဟူသည် အဋ္ဌမိနေ၏အကြံ၊ အပို ခုနစ်ရက်၊ ကိုးရက်နေ့၊ စာတုဒ္ဒသီ၊ ပန္နရသီဥပုသ်နေတို့၏ အကြံ၊ အပို တဆယ့် သုံးရက်၊ အထွက်တရက်နေ့၊ ဝါဆိုခြင်း၏ အပို သီတင်းကျွတ်လကွယ်တိုင် တဆယ့်ငါးရက်၊ ဤနေ့တို့သည် ပါဠိဟာရိယ ဥပုသ်နေ့ မည်ကုန်၏။ ဤကား သဂါထာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာဆရာ နည်းပေတည်း။

တနည်းကား ပါဠိဟာရိယ ပက္ခဉပုသ်နေဟူသည် ဝါတွင်းသုံးလ။ တနည်း သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်တရက်နေ့က တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်တိုင် အောင် တလ။ တနည်း သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ပက္ခ တဆယ့် ငါးရက်။ ဤသည်လျှင် ပါဠိဟာရိယ ဥပုသ်နေ့တည်း။ ဤကား အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ နည်း။

တနည်း ဝါဆိုလဆန်း တရက်နေ့က တန်ဆောင်မုန်းလကွယ်နေ့ တိုင် အောင် ငါးလလုံးသည် ပါဠိဟာရိယ ပက္ခဉပုသ်နေ့မည်၏။ တနည်း ဝါဆိုလ၊ တန်ဆောင်မုန်းလ၊ တပေါင်းလ၊ ဤသုံးလတို့သည် ပါဠိဟာရိယ ပက္ခ ဥပုသ်နေ့ မည်ကုန်၏။ ဤကား သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ နည်းပေတည်း။

တိကအင်္ဂုတ္တိရံ ပါဠိတော် ရာဇသုတ်၌ကား ပဋိဇာကရဥပုသ်ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူသေးသည်။ ၎င်းပဋိဇာကရ ဥပုသ်အရကိုလည်း ပဋ္ဌမိနေနှင့် တကွ အဋ္ဌမိ၊ စာတုဒ္ဒသီ၊ ပန္နရသီဥပုသ်နေ့ လေးရက်တို့၏ ရှေ့တရက် နောက် တရက် အဝင်အထွက်နေ့တို့ကို အကြံနေ့၊ အပိုနေ့ ပြု၍ ၎င်းအင်္ဂုတ္တရ ရာဇသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဘွဲ့ပြတော်မူသည်။ ဤပဋိဇာကရဥပုသ်နေ့ကိုလည်း ပါဠိဟာရိယ ပက္ခ ဥပုသ်နေ့ဟူ၍ပင် ပကိဏ္ဍကနိပါတ် သုရုစိဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ဆိုသည်။

ဤသို့ ဥပုသ်နေ့၊ ဥပုသ်သုံးနည်းတို့ကို အသီးအသီး အဋ္ဌကထာကြီး တို့သည် အနည်းနည်း ပြဆိုကြသည်ကား အသီးအသီး တတ်အား သမျှ အနိဗန္ဓု၊ နိဗန္ဓု အားဖြင့် လောက၌ ပြုလေ့ ကျင့်လေ့သို့ လိုက်သဖြင့်၎င်း၊ ယင်းသို့ အသီးအသီး ပြုကျင့်သော်လည်း အကုသိုလ်အရာ မဖြစ်၊ မမြစ် မပယ် အပ်၊ ပြုအပ် ကျင့်အပ်သည်သာ ဖြစ်သဖြင့်၎င်း၊ အသီးအသီး အနည်းနည်း ဘွဲ့ပြတော်မူကြသည် ဟူ၍မှတ်။ ကျင့်သုံးနိုင်သမျှ နှစ်၊ လ၊ ပက္ခ၊ ရက်၊ ကာလ တို့ဖြင့် ကျင့်သုံးကြလေကုန်။ ပြဆိုသောနည်းဖြင့်သာ ပြုရမည်၊ ပြုအပ်သည် ဟူ၍ မမှတ်လင့်။

အချို့ဆရာတို့က ကျမ်းဂန်ကို ဂရုပြုသည် ဟူ၍ ကျမ်းဂန်တို့၏ နိတတ္ထ၊ နေယျတ္ထ၊ မုချ၊ ဥပစာ သုတ္တန်နည်း လက္ခဏာများကို သေသေချာချာ နှလုံး

မသွင်း၊ ယူလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်သို့ ကျအောင် တွေ့ကရ တခြမ်းတစိတ်နှင့် ပိတ်လှ အောင် ပြောဟော၍ အဆုံးအဖြတ် စာတမ်းများကို ရေးသားစီရင်ခြင်းကို လည်း ပြုကြကုန်သည်။ ထိုသို့ ရေးသားစီရင်ခြင်းကို ပြုကြငြားသော်လည်း တစိတ်တခြမ်း ကျမ်း၏သဘော မနိုးနှောသောကြောင့် အတ္တနောမတံသာ ဖြစ်၍ စင်စစ် မယုံကြည်ထိုက်သည်သာတည်း။

ပဉ္စမိနေ့၌သုံးမူ ပဉ္စမိဥပုသ်၊ အဋ္ဌမိနေ့၌သုံးမူ အဋ္ဌမိဥပုသ်၊ စာတုဒ္ဒသီနေ့ သုံးမူ စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်၊ ပန္နရသီနေ့သုံးမူ ပန္နရသီဥပုသ် မည်၏။ ၎င်းဥပုသ်နေ့ တို့ကို အကြိုအပိုနှင့် ပဉ္စမိ အဋ္ဌမိတို့ကို သုံးခြင်း၊ အကြိုနှင့်သာ စာတုဒ္ဒသီ၊ အပိုနှင့်သာ ပန္နရသီတို့ကို ဆက်၍သုံးခြင်းသည် အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာနည်း ပဋိ ဇာကရဥပုသ် မည်၏။ သုရူပိဇာတ် အဋ္ဌကထာနည်း ပါဠိဟာရိယပက္ခဥပုသ် လည်း မည်၏။

ဝါတွင်းသုံးလဖြစ်စေ၊ ဝါကျွတ်ပြီး တလဖြစ်စေ၊ ဝါကျွတ်ပြီး တဆယ့်ငါး ရက်ဖြစ်စေ အမြဲမပြတ် သုံးမူ ၎င်း အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာနည်း ပါဠိဟာရိယ ပက္ခနိဗန္ဓ ဥပုသ်မည်၏။ ဝါဆိုလကစ၍ တန်ဆောင်မုန်းလတိုင် ငါးလလုံး ကျင့်သုံးမူ တနည်းလည်း ဝါဆိုလ၊ တန်ဆောင်မုန်းလ၊ တပေါင်းလ ဤ သုံးလလုံး အမြဲသုံးမူ သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာနည်း ပါဠိဟာရိယပက္ခနိဗန္ဓ ဥပုသ်မည်၏။ ကြွင်းသော နေ့၊ ရက်၊ ကာလတို့မှာကား အမည်အထူးမရ။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်ဥပုသ်ဟူ၍ လောက၌ အမည်မတွင် မထင်မရှားသည်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုထိုအမည် အထူးမရသော နေ့၊ ရက်၊ လတို့၌ ဥပုသ်မသုံး အပ်သည်ကား မဟုတ်၊ သုံးအပ်လှတော့သည်သာတည်း။ သုံး၍ အကျိုးမရှိ သည်ကား မဟုတ်၊ အကျိုးရှိလှပါတော့သည်သာတည်း။

ဘုရားလောင်း ဇနကမင်းသား၊ သင်္ခပုဏ္ဏား၊ နန္ဒိယမင်းကြီး မိဖုရား စသည်တို့ကဲ့သို့ လောကီ လောကုတ္တရာ အကျိုးရှိသည်အဖြစ်ကို စင်စစ်အမှန် ကော်ကြီး သိကြလေကုန်။

“ဥပေါသထံ ဝုစ္စတိ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ သဗ္ဗဒိဝသေသု ဂဟဋ္ဌေဟိ ရက္ခိ- တဗ္ဗသီလံ” ဟူ၍ သုတ်မဟာဝါ မဟာသုဒဿနသုတ် ဋီကာမိန့်သည်ကို နှလုံး ပြုမိကြပစေ။

အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော။ သဗ္ဗဒိဝသေသု၊ အလုံး စုံသော နေ့တို့၌။ ဂဟဋ္ဌေဟိ၊ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့သည်။ ရက္ခိတဗ္ဗသီလံ၊ စောင့်အပ်သော သီလကို။ ဥပေါသထံ၊ ဥပုသ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ထို့ထို ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ နေ့၊ ရက်၊ ပက္ခ၊ လတို့ကို အထင်အရှား အထူးအားဖြင့် ဟောကြားဘွဲ့ပြ ဆုံးဖြတ်ကြလျက် တနေ့၊ တည၊ ထက်ဝက်သောကာလ တို့ကို ဘွဲ့ပြဆုံးဖြတ်ခြင်း မရှိကုန်သော်လည်း တနေ့၊ တည၊ ထက်ဝက်မျှဖြင့် မစောင့် မသုံးကောင်းဟူ၍ မမှတ်လင့်။ အခုမာသက ဘုရားအလောင်းစသည်တို့သည် တတ်အားသမျှ နေ့ထက်ဝက်မျှ စောင့်ကုန်ကြ၍ ဗာရာဏသီ မင်းအဖြစ်ကို ရကြောင်း၊ အနာထပိဏ်သူဌေး၏ သူရင်းငှါးသည် ထက်ဝက်သော ဥပုသ်ကိုစောင့်၍ တန်ခိုးကြီးသော ဘုမ္မစိုးနတ်ကြီး ဖြစ်ရကြောင်း ဇာတ်ဝတ္ထုအားဖြင့် အထင်အရှား ရှိလေသည်။

ငါးပါးသီလကိုလည်း သေခါနီးကာလ၌ တခဏမျှ ဆောက်တည်၍ သေဆုံးစုတိကျလျှင် နတ်ပြည်၌ အကုန်ဖြစ်ရသော သင်္ဘောသားခုနစ်ရာတို့ အကြောင်း သဂါထာဝဂ် ဒေဝတာသံယုတ် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ လာကုန်သည်။ သေခါနီးကာလ၌ တခဏမျှ ဆောက်တည်၍ သီလနှင့်တကွ သတ်ဖြတ် သေဆုံးကြသဖြင့် နတ်ပြည်၌ဖြစ်ကြသော ခိုးသားငါးရာတို့ အကြောင်းကို လည်း သုတ္တနိပါတ် ကပိလသုတ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌ လာကုန်သည်။ ငါးပါးလုံးမဟုတ်၊ ပါဏာတိပါတ တပါးမျှကို တရက်လုံးမဟုတ်၊ ညဉ့်အခါ၌သာ ဆောက်တည် ကြဉ်ရှောင်ခြင်းကြောင့် ဝေမာနိကပြိတ္တာအဖြစ်၌ ညဉ့်အခါ နတ်ချမ်းသာကို ခံစားရသော မိဂလုဒ္ဒက သားမုဆိုးတို့ အကြောင်းကိုလည်း ပေတဝတ္ထု ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ နှစ်ဝတ္ထုပင် လာကုန်သည်။

သို့ဖြစ်၍ စောင့်နိုင်သမျှ အကျိုးရသဖြင့် အိမ်ဆုထောင်သူ လူဖြစ်ကုန်သော ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့သည် ပဉ္စသီလကို နိစ္စသီလပြု၍၎င်း၊ ဒသသီလကို နိယမသီလပြု၍၎င်း၊ အဋ္ဌကထာသီလကို ဥပေါသထသီလပြု၍၎င်း တတ်အားသမျှ ကျင့်သုံးဆောက်တည်ကြလေကုန်။

ပုဒ်အဆုံးအဖြတ်နှင့် ရွတ်ဖတ်သံများ

သီလခံယူကြရာ၌ 'အရပ်အလေ့အားဖြင့်၎င်း၊ အယူဝါဒအားဖြင့်၎င်း ခံယူ ရွတ်ဆိုကြခြင်းသည်လည်း ဟုတ်ဟုတ်ဟတ်ဟတ် တတ်မှတ်လိမ္မာစွာသော ဆရာနည်း၊ ကျမ်းနည်းတို့ကို မရ၊ ရသမျှ ရွတ်ဆိုကြသဖြင့် သဒ္ဒနယအရာ လွန်စွာ ချွတ်ယွင်းကြသည်များ၏။ သို့ဖြစ်၍ နားလည်လိမ္မာလိုသူတို့ မှတ်သားရန် ပဒေသောဓန အကျဉ်းမျှဖြင့် သုတ်သင်လိုက်ဦးအံ့—

ရှစ်ပါးသီလခံယူရာ “သဟ အဋ္ဌကံသမန္နာဂတံ” ၌ “သမ္ပန္နာဂတံ” ဟု ပစောက်သံနှင့်မရွတ်လင့်၊ “သမန္နာဂတံ” ဟု မအက္ခရာသံနှင့်ရွတ်။ “သမန္နာဂတာတိ

သမန္တအာဂတာ ပဝတ္တာ ယုတ္တာ စ” ဟူ၍ “သဂါထာဝဂ် ဝဂီသသံယုတိ အဋ္ဌကထာ၊ သုတ္တနိပါတ် သုဘာသိတသုတ် အဋ္ဌကထာ (သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၂၃)၊ ပဉ္စကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရမဟာဋီကာကြီးတို့ ဘွဲ့ဆိုကြကုန်သည်။

ဤအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးတို့၌ “သမန္တာဂတာ” ဟူသောပုဒ်ကို သံပုဒ်၊ အနုပုဒ်၊ အာဂတပုဒ် ဟူ၍ ပြကုန်သည်။ “အာဂတ”ပုဒ်၏အနက်ကို “ပဝတ္တာ ယုတ္တာ စ” ဟူ၍ အနက်နှစ်ထပ် ဘွဲ့ပြကုန်သည်။

ထို အဋ္ဌကထာတို့၌ သံပုဒ်၊ အနုပုဒ်တို့၏ အနက်တို့ကို “သမ္မာ အနုရူပတော အာဂတာ ပဝတ္တာတိ သမန္တာဂတာတိ ဝုစ္စတိ” ဟူ၍၎င်း၊ “သမ္မာ အနုရူပတော ယုတ္တာတိ ဝတ္တု အရဟတိ” ဟူ၍၎င်း သံယုတ်ဋီကာ၌ ဘွဲ့ပြတော်မူသည်။ ဤ သံယုတ်အဋ္ဌကထာကဲ့သို့ အဘွဲ့ဋီကာ သံဝဏ္ဏနာမရှိသော အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှာကား ၎င်း “သမန္တအာဂတာ ပဝတ္တာ ယုတ္တာ စ” ဟူသော သံဝဏ္ဏနာပါဠိတို့သည် နောက်နောက်ဆရာတို့ အလိုရှိရာ ပြုပြင်ရေးသားလျက် ထိုထိုပေတို့၌ အထွေထွေထင်ကုန်၏။ သို့ ထင်ကုန်သော်လည်း ၎င်း “ပဝတ္တာ ယုတ္တာ” ပုဒ်တို့သည် အကမ္မကဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော ပုဒ်တို့ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် သဒ္ဒနယ၊ အတ္ထနယအရာ လိမ္မာတော်မူကြကုန်သော ဆရာကြီးတို့၌ အလွန်ထင်ရှားရကား မမှား မပျက်နိုင်သည်သာတည်း။

ယင်း အဋ္ဌကထာကြီး၊ ဋီကာကြီးတို့နည်းသို့သာ အစဉ်လိုက်ကုန်၍ နောက်နောက် အနုဋီကာ၊ ဂဏ္ဍိ၊ ယောဇနာ၊ သံဝဏ္ဏနာ ဆရာမြတ်တို့သည်လည်း ဤသမန္တာဂတ ပုဒ်အတိုင်းသာ သဒ္ဒတ္ထ၊ ပဒတ္ထ၊ ဓာတုတ္ထလက္ခဏာတို့ဖြင့် သံဝဏ္ဏနာ ပြုတော်မူကြကုန်သည်။ အဘယ်သို့ပြုသနည်းဆိုသော်—

“သမန္တာ ဂစ္ဆတိ သမ္ပဇ္ဇတိတိ သမန္တာဂတံ” ဟု မဏိမဉ္ဇူဆရာ ပြုတော်မူ၏။
သံအနုအာဂစ္ဆတိတိ သမန္တာဂတော သံအနုအာပုဗ္ဗ ဂမု သပ
ဂတိမိ။
(သန္နိဂဠုန်ပုံ။)

သမန္တာဂတောတိ သမန္တတော အနုပုနုပုနံ အာဂတောတိ သမန္တာဂတော၊ သမဂီဘူတောတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ဟိ သံသဒ္ဓေါ သမန္တတ္ထဝါစကော၊ အနုသဒ္ဓေါ န ဥပစ္ဆိန္နတ္ထဝါစကော။

(ပါစိကျာဒိယောဇနာ၊ သြဝါဒဝဂ်၊ ပဌမသိက္ခာပုဒ် အဘွဲ့။)

သာသနာဝင်ပိဋကတ် မာဂဓာာသာကျမ်းတို့မှတစ်ပါး နာဂရီဗင်္ဂလီ အက္ခရာရေး လလိတဝိတ္ထာရစသော သင်္သကရိုက်ကျမ်းများမှာလည်း “ဗာတ္ထိ” သ မဟာ-

ပုရိသ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော” စသည်ဖြင့် နအက္ခရာတွင် ဥ-၏ ကာရိယ
ဝ-အက္ခရာနှင့် အသေအချာရေးလျက် ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုထို အဋ္ဌ-
ကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂဏ္ဍိ၊ ယောဇနာ၊ ဂန္ထန္တရသံဝဏ္ဏနာကျမ်းတို့နှင့်အညီ “သမန္နာဂတံ”
ဟူသောပုဒ်သည် ပစောက်အက္ခရာနှင့်မဟုတ်၊ မ-အက္ခရာနှင့်သာ စင်စစ်ကေန့်
မုချမှန်၏ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်ကြလေ။

ယင်း “သမန္နာဂတံ” ပုဒ်၌ နငယ်နှစ်လုံး ခွေးဘော်နှင့်လည်းရှိသည်။ ရူပ-
သဒ္ဒါကျမ်းနှင့်ညီ၏။ တပါးကျမ်းတို့၌ကား အကူးမဆိုကုန်။ သမန္နာဂတံဟူ၍
နခွေးဘော်မရှိဘဲလည်း သင့်၏။ နနှစ်လုံးခွေးဘော်နှင့်လည်း သင့်၏။ စိဝရ-
စေတာပနံ၊ စိဝရစေတာပနံဟူ၍ နှစ်ပါးလုံးပင် သင့်ကြောင်း ကခါဋီကာသစ်၊
ဂဏ္ဍိ၊ ဝိသောဓန လေခယနကျမ်းတို့ မိန့်ဆိုကုန်သကဲ့သို့တည်း။

နေတ္ထိမဟာဋီကာကြီး၊ သုတ်သီလက္ခန္ဓာ မဟာဋီကာကြီးနှင့်တကွ ဗေဒင်
ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ သဒ္ဒါကျမ်းစသော လောကီသင်္ဂဟကျမ်း
တို့၏ နိဿယအနက် မြန်မာဘာသာတို့ကို ကောင်းစွာစီရင်တော်မူသော ပဌမ
မောင်းထောင် သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်ကား နခွေးဘော်မရှိဘဲ
အလိုရှိတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် “ဣတိ အာဒိစ္စဝံသောဝ၊ အဋ္ဌဂံသမန္နာဂတော”
ဟူ၍ အဋ္ဌက္ခရာ ပသျှာဝတ္ထ ဒုတိယပါဒ သမဋ္ဌာနအရာတွင် ဇဂိုဏ်းသင့်ထား
လျက် ကျောက်စာသစ် စီရေးတော်မူသည်။

သခါရဘာဇနီမည်သော စာငယ်၌ကား “သမ္ပန္နာဂတံ=ပြည့်စုံခြင်းအနက်၊
သမန္နာဂတံ=ညီညွတ်ခြင်းအနက် နှစ်ပါးလုံး သင့်မြတ်ပါ၏” ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ရေး
သားလျက် ရှိသည်ကား ထိုဆရာ၏ အလိုအတိုင်းသာ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊
ယောဇနာ၊ ဂန္ထန္တရ သံဝဏ္ဏနာကျမ်းတို့နှင့် သက်သက်မညီသည်သာတည်း။

သည်သာမဟုတ် “ဥပေါသထပုဒ်ကိုလည်း ဥပေါသထ၊ ဥဘောသထ” ဟူ၍
နှစ်ပါးလုံးသင့်ကြောင်းကို ၎င်းသခါရဘာဇနီစာငယ်၌ပင် အလိုရှိရာ ရေးသား
ဆုံးဖြတ်လျက် အဟုတ်အဟတ်ကဲ့သို့ ပါရှိသည်။ သို့ပင်ပါရှိသော်လည်း ကျမ်း
ဂန် သင်ဘူးသမျှ ဆရာမှန်က ယုံကြည်နှစ်သက်ခြင်း မရှိနိုင်ကြပါ။ ရယ်စရာသာ
ဖြစ်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ယင်း ပစောက် အက္ခရာနှင့် ဥပေါသထ
သဒ္ဒါကိုသာလျှင် “အယံ ပန ဥပေါသထသဒ္ဒေါ၊ ဤဥပေါသထသဒ္ဒါသည်ကား။
ပါတိမောက္ခဒ္ဒေသသီလဥပဝါသပညတ္တိဒိဝသေသု၊ ပါတိမောက်ပြုခြင်းအနက်၊
ဥပုသ်သီလအနက်၊ ဥပုသ်စောင့်ခြင်းအနက်၊ ဥပေါသထဆင်၊ ဥပေါသထ
မင်းသားစသော ပညတ်အနက်၊ ဥပုသ်နေအနက်တို့၌၊ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏” ဟူ၍
ထိုထို အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အဘိဓာန်စသော ကျမ်းတို့၌ အရာတိုင်း မိန့်ဆိုသော

ကြောင့်တည်း။ သို့ဖြစ်၍ ဥပေါသထသီလံဟူ၍သာ ပစောက်အက္ခရာသံနှင့်ရွတ်၊ ဥဘောသထသီလံဟု ဘက္ခန်းအက္ခရာသံနှင့် မရွတ်နှင့်။ အမြဲအသေအချာမှတ်။

“ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟူ၍ ခံယူဆောက် တည်နည်းသည်သာ ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိတော်စသည်တို့နှင့် ညီစွာ။

“ပါဏာတိ” ၌ တိ-ကို၎င်း၊ “ပါတာ” ၌ တာ-ကို၎င်း တဝမ်းပူ အက္ခရာ သံနှင့် ပီပီရွတ်။ ဒဒွေးသံနှင့် မရွတ်နှင့်။

“သမာဒိယာမိ” ၌ ဒိ-ကို လုံးကြီးတင်သံနှင့်ရွတ်။

“အဒိန္နာဒါနာ” ၌ အဒိန္နာကို အချသံထင်အောင်ရွတ်။

“အဗြဟ္မစရိယာ” ၌ ဗြ-ဟု နိဂ္ဂဟိတ် သေးသေးတင်သံ ထင်အောင်ရွတ်။ “ရိညုတ်ကျိုးနံ၊ ဆုံးမခံလျက်၊ အဗြဟ္မာမာ” ဟူသော ပါရမီခန်း လင်္ကာစပ်သံ ကို ထောက်။

“သုရာ” ၌ သု-ကို ရဿ တချောင်းငင်သံ ထင်အောင်ရွတ်။ ဒီဃ နှစ်ချောင်း ငင်သံ မရွတ်နှင့်။ သေအရက်ဟောသုရာ-သဒ္ဒါသည် အာဒိရဿပုဒ် သုဓာတ် တည်း။ “သု အဘိသဝေ၊ သု သဝနေ” အဘိဓာန်ဋီကာ။ လောကီသင်္ကရိုက် နာဂရီ ဗင်္ဂလီ အက္ခရာရေး မုတ္တာဝဠိ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ သဒ္ဒတ္ထောမမဟာနိမိ အဘိဓာန်ကျမ်း စသည်တို့၌လည်း အတူတူချည်း။

“မေရယ” ၌ ရ-ကြီးတွင် လုံးကြီးတင်သံ မပါစေနှင့်။ “မဒံ ဇနေတိတိ မေရယံ။ ဣယော အဿေ၊ ဒဿ ရော စ” အဘိဓာန်ဋီကာ။

ဤသို့ ပြဆိုသုတ်သင်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း သေသေချာချာ ကောင်းမွန်စွာ မှတ်သား၍ အားထုက်လေ့လာကြကုန်ရာသတည်း။

“တွေးဆဗ္ဗိဝါး၊ တတ်ယောင်ကားနှင့်၊ လေးပါးမည်မှတ်၊ ပရမတ်ကို၊ မတတ်သောသူ၊ ဗိုလ်လူဆိုရာ၊ မလိုက်ပါလင့်” ဟူ၍ အရှင်ပါဒဝံတောင် ဆရာ တော် စပ်ဆိုတော်မူသကဲ့သို့ ယောင်ယောင်ဝါးဝါး စကားဖြစ်ဆန်း တရားဖြစ် ဆန်း၊ ရဟန်းရှင်လူတို့ ဟောပြောရွတ်ဆိုတိုင်း မမှတ်မစွဲရာ၊ သဒ္ဒါအဆုံးအဖြတ် အနက်အဆုံးအဖြတ်သို့ရောက်လျှင် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထန္တရကျမ်းတို့က နိတတ္ထ၊ နေယျတ္ထ ဘွင်ပြမိန်ဆိုတိုင်းသာ ယုံကြည်စွာ စွဲမှတ်၍ ကျင့်အပ်ကုန်ရာ သတည်း။

ခံယူဆောက်တည်ရပုံ

ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလ၊ ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလတို့ကို ခံယူဆောက်တည် လိုမှု ပဉ္စသီလ၊ အဋ္ဌသီလ၊ ဒသသီလ ခံယူဆောက်တည်နည်းတို့ကိုလိုက်၍ ခံယူ သင့်၏။ မိမိအလိုလိုလည်း ခံယူဆောက်တည်အပ်၏။ စေတီတော်အပြင်၊ ဗောဓိပင်ရှိရာ၊ ရဟန်း၊ သာမဏေ၊ လူ ဥပါသကာတို့ထံလည်း ခံယူဆောက်တည် အပ်၏။ တပေါင်းတည်းလည်း ဆောက်တည်အပ်၏။ အသီးအသီး တပါးစီ တပါးစီ ခြား၍လည်း ဆောက်တည်အပ်၏။ ဆောက်တည်နည်းကား ပဉ္စသီလ၊ အဋ္ဌသီလ၊ ဒသသီလတို့မှာ ထင်ရှားကုန်စွ။

ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလကို တပေါင်းတည်း ခံယူဆောက်တည်လိုမှု “ဗြဟ္မစရိယ- ပဉ္စမသီလံ သမာဒိယာမိ” ဟု ဆို၍ ခံယူဆောက်တည်လေ။ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလံ၊ မြတ်သောအကျင့်ဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မစရိယလျှင် ငါးခုမြောက်ရှိသော သီလကို။ သမာဒိယာမိ၊ ကောင်းစွာ ခံယူဆောက်တည်ပါ၏။ (ဤကား အနက်။)

၎င်း သီလကိုကောင်း၍ သရဏဂုံနှင့်တကွ ဆောက်တည်လိုမှု -

“အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ” -

ဟူ၍ သုံးကြိမ်တောင်း။ “နမော တဿ၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ” စသည်မှာ ဆိုမြဲ အတိုင်းပင်။ “ပါဏာတိပါတာ၊ အဒိန္နာဒါနာ၊ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ၊ မုသာဝါဒါ၊ သုရာမေယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟူ၍ ဆောက်တည်လေ။

ဆရာဖြစ်သူ သီလပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဆောက်နှင်းတိုက်တုန်းရန် ဝကားမှာ -

“တိသရဏေန သဟ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလံ သာဓုကံ ကတော အပ္ပ မာ ဒေထ သမ္ပာဒေထ” -

ဟူ၍ ဆိုရာ၏။ ဤကား ဗြဟ္မစရိယ သီလဆောက်တည်ပုံတည်း။

ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလကို တပေါင်းတည်း ခံယူဆောက်တည်လိုမှု “ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလံ သမာဒိယာမိ” ဟု ဆို၍ ဆောက်တည်လေ။ ။ ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလံ၊ နေမလွဲခင် စားခြင်းဟုဆိုအပ်သော တထပ်သာ စားခြင်းနှင့်ယှဉ်သော မြတ်သောအကျင့်တည်းဟူသော သီလကို။ သမာဒိယာမိ၊ ကောင်းစွာ ခံယူဆောက်တည်ပါ၏။ ဤသို့ ခံယူဆောက်တည်လေ။

သရဏဂုံနှင့်တကွ ခံယူဆောက်တည်လို့မူ-

“အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။ ဒုတိယမ္ပိ၊ တတိယမ္ပိ” — ဟု ထည့်၍ သုံးကြိမ်ဆိုလေ။ ပြီးလျှင် “နမော တဿ-စသည်နှင့် သရဏဂုံ တို့” ပါဆို။

“ပါဏာတိပါတာ၊ အဒိန္နာဒါနာ၊ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မုသာဝါဒါ၊ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ၊ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” — ဟူ၍ ဆောက်တည်လေ။

ဆရာဖြစ်သူတို့က ဆောက်နှင်းတိုက်တုန်းရန် စကားမှာ “တိသရဏေန သဟ ဧကဘတ္တိက ဗြဟ္မစရိယသီလံ သာဓုကံ ကတော အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ” ဟူ၍ ဆိုရာ၏။ ဤကား ဧကဘတ္တိက ဗြဟ္မစရိယသီလ ခံယူဆောက် တည်ပုံပေတည်း။

ဤကဲ့သို့ ခံယူဆောက်တည်နည်း၊ ပေးနည်းမှာ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်း ဝန်တို့၌ အပြည့်အစုံ မလာမရှိ၊ မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဝိမတိ စသည်တို့၌ အမြက်အရိပ် တစ်စိတ်တဒေသကို ဝါကျပြည့်စုံအောင် ယသဝစုနဝတ္ထုဆရာကြီး စသည်တို့ စီကုံးရေးသား မိန့်ဆိုကြသည့် နည်းအတိုင်းသာ ခံယူဆောက်တည် ကြရသည်၊ ပေးကြရသည်ဟူ၍ မှတ်ကြရာသတည်း။

ဤမျှလောက်သော စကားအစဉ်ဖြင့် သီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီ မည်သော ကျမ်းသည် အပြီးကမ္ပတ် အဆုံးသတ်သတည်း။

နိဂုံး

ပတ္တာနံ မနံ ရဇ္ဇေတိ၊ ဣတိ မန်လည်တိ နာမကေ။
နဂရေ ရာဇဂါမမိ၊ မဟာဝိဟာရမာရမေ။
ဝသန္တောဟံ မဟာထေရော၊ ဘဒ္ဒန္တဇဝနဝုယော။
သီလဝိနိစ္ဆယံ ကာသိံ၊ ယံ ဝဇိရဂ္ဂဒီပနိံ။

နိဋ္ဌိတာယံ သက္ကရာဇေ၊ ဒွိသတေကသဟသိကေ။
ကေပညာသာဓိကမိ၊ ဇေဋ္ဌဋ္ဌသုက္ကမဇ္ဈိမေ။

ပတ္တာနံ၊ ထက်ဝန်းဒိသာ ရပ်မျက်နှာမှ ရောက်လာကုန်သူ ရှင်လူရဟန်းတို့၏။ မနံ၊ စိတ်နှလုံးကို။ ရဇ္ဇေတိ၊ ယူကျုံးစုံမက် နှစ်သက်မွေ့လျော် ရှင်ပျော်တပ်စွန်းစေတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ ထက်ဝန်းဒိသာ ရပ်မျက်နှာမှ ရောက်လာကုန်သူ ရှင်လူရဟန်းတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးစုံမက် နှစ်သက်မွေ့လျော် ရှင်ပျော်တပ်စွန်းစေတတ်သော နာမလာဘ ဝိသေသဟိတ် နိမိတ်ဗျူပွတ် ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်။ မန်လည်တိနာမကေ၊ မနောရဉ္စ နိပ္ပန္နပုဒ် ပြီးပြယုဂ်၌ နိရုတ္တိနည်း ကစွည်းအလို ရ-ကို လ-ပြု နှစ်ခု နှစ်ခု ပြုတံ့ခွန်ဖြူ အလံထူ၍ ဇမ္ဗူမြေပေါ် ထင်ပေါ်ထိန်ရိုက် နန်းမကိုဋ်တွင် ရွှေတိုက်တော်သွင်း ရွှေမင်ကွင်း သဖြင့် ပွင့်လင်းသာသနာ ရောင်ဝါထိန်ကြည် လွန်ထူးစည်သည့် မန်လည်ဟူ၍ အမည်ရှိသော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ ရာဇဂါမမိ၊ မင်းကုန်းရွာအနီး၌။ မဟာဝိဟာရမာရမေ၊ မဟာဝိဟာရသမိုက် ကျောင်းကြီးတိုက်၌။

ဝသန္တော၊ သီတင်းသုံးနေသော။ မဟာထေရော၊ နှစ်ဆယ့်ငါးဝါ မဟာထေရ်ကြီးမြောက်လတ်ပြီးသော။ ဘဒ္ဒန္တဇဝနဝုယော၊ ဘဒ္ဒန္တဇဝန အမည်ရသော။ အဟံ၊ ငါသည်။ သီလဝိနိစ္ဆယံ၊ ငါးပါးသီလ ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ ဟူသမျှ တို့ကို ဆုံးဖြတ်ရာ ဆုံးဖြတ်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဝဇိရဂ္ဂဒီပနိံ၊ သိကြားမင်း၏ ဝရဇိန်သွား မိုးသုံးကြိုးသွားကဲ့သို့ ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြတတ်သော။ ယံ သီလဝိနိစ္ဆယံ၊ အကြင် သီလဝိနိစ္ဆယကျမ်းကို။ အကာသိံ၊ ပြုစီရင်ပြီ။

အယံဝိနိစ္ဆယော၊ ဤသီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇိရဂ္ဂဒီပနိ အမည်ရှိသောကျမ်းသည်။ သက္ကရာဇေ၊ မြန်မာသတိုး နေနတ်မျိုးတို့ တန်ခိုးလျှပ်တ် လောကဓာတ်၌ ထိမ်းမှတ်ဝေါဟာ အစဉ်လာသော ကောဇာနှစ်သစ် သက္ကရာဇ်သည်။ ကေပညာသာဓိကမိ၊ ၅၁-ခုအလွန်ရှိသော။ ဒွိသတေကသဟသိကေ၊ တထောင့်နှစ်ရာ သင်္ချာစင်စစ် ရောက်တုံလစ်သော်။ ဇေဋ္ဌဋ္ဌသုက္ကမဇ္ဈိမေ၊ နယုန်လဆန်းရှစ်ရက် သောကြာနေ့ မွန်းတည့်အချိန်၌။ နိဋ္ဌိတော-နိဋ္ဌိ ဣတော ဂတော ပတ္တော၊ အပြီးအဆုံး နိဂုံးတိုင်မြောက် ရောက်လတ်ပြီတည်း။

ဣတိ၊ ဤကား အပြီးသတ်တည်း။

ပုသိမ်မြို့ ဦးပဒုမဆရာတော်က

ဒသသီလဝိနိစ္ဆယဝဇီရဂ္ဂဒီပနီကျမ်း၌ ပါရှိသော
စကားရပ်အချို့ကို အပြစ်တင်ရေးသားလာသဖြင့်
ပြန်လည်ဖြေကြား ရေးသားအပ်သော

ရာမညေယျာဝါဒ

ဝိရုဏ္ဏဏိဗ္ဗ

ရတနာပျော့ပျော့ဝါဒဝိရုဏ်တော်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဆယ်ပါးသီလနှင့် ရွှေ ငွေ

ဇေယတု။ ။ မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆရာ မဟာထေရ်
ဘဒ္ဒန္တက အဒေါသစေတနာ ဟန်မပါ မာန်မပါ ဉာဏ်မေတ္တာ ရှေ့ပြေး၍
မြေသောစကားဖြင့် ပြန်ကြား အမိန့်ရှိလိုက်သည် ပုသိန်မြို့ ကျောင်းသစ်
ဆရာ ရှင်ပဒုမ... ဂါရဝလက္ခဏာ ဟန်ပုံကြီးပါပါ ငါသာပြီအရေး စိတ်ကြံ
ရည်အတွေးနှင့် ကခုန်ကာ ကြော်ကြွေး၍ ကျုပ်လာပြီ ဘထွေးဟု အသံပေး
ခွဲခွဲနှင့် ရဲရဲကြီး ဝင်လာသော ဒါမရိက မြေကြီးကဲ့သို့ ဘိစီးနှိပ်နှင်း
အပြင်ဘမ်းစုပ်စွဲ၍ အရှင်မြတ်တို့ သီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီကျမ်း၌ ရဟန်း
ရှင်လူ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်ထိန်းသူတို့အား ရှိဟောင်း ရွှေ ငွေ
အပ်ကြောင်းကို ရေးသားပါရှိသော စကားသည် ဘုရားဟော ဂါမဏိသုတ်၊
ရူပိယသိက္ခာပုဒ်တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်၍ အဓမ္မ အဝိနယ စကားပင်
တည်းဟု ပါဠိတော်ကို ထင်စွာပြု၍ ရေးသား ဆုံးဖြတ်ပါသည်ဟူ၍ ထိ
မထင် တကယ်အားနှင့် လျှောက်ထားကလူခွဲသည်မှာ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်ကို
စောင့်ထိန်းသူတို့အား ရှိဟောင်း ရွှေ ငွေ အပ်ကြောင်းကို ရေးသားပါရှိ
သော စကားဟူသော အချက်သည် မနှစ်သက်သူ ထိုရှင်လူတို့သာ အယူ
မချင့် ပလေလွင့်အောင် မသင့်သော နှလုံးသွင်းဖြင့် ချွတ်ယွင်းအောင်
ကြံယူစုပ်စွဲခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

ထိုစကားမှန်၏။ ၎င်းဆရာ ဆုံးဖြတ်ရေးသားသော သီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂ-
ဒီပနီကျမ်း၌ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်ထိန်းသူတို့အား ရှိဟောင်း ရွှေ
ငွေ အပ်ကြောင်းကောင်းသည် ထင်ရှားတိုက်ရိုက်မပါ။ ဆရာလည်း နှလုံးသွင်း
ကင်းကင်း သန့်သန့် မရှိ မှန်၏။ ရှေးကရှိဘူးသော ရွှေ ငွေကို အောက်မေ့
နှစ်သက်မိသည်ကို သာယာသည်ဆို၏ဟု မမှတ်ကြနှင့် စသောစကားတို့ကို
ယူမှားအလွဲ စုပ်စွဲ ပြောဆိုကြသည်သာ ဖြစ်၏။

ထိုစကားတွင် ရှေးက ရှိခဲ့ဘူးသော ရွှေငွေကို အောက်မေ့ နှစ်သက်မိသည်ဆိုရာမှာ ရဟန်းပဉ္စင်း ဒသသီလမခံမီ ရှေးအဘိဋ္ဌိ သိမ်းဆည်းထားသော ရွှေငွေတို့ကို ရဟန်းပဉ္စင်း ဒသသီလခံယူ သမာဒါန သမာပန္န ဖြစ်ပြီးမှ အယောနိသော မနုသိကာရဖြင့် ရွှေငွေ ရှိခဲ့၏ဟု အောက်မေ့ နှစ်သက် သာယာမိသည်ကိုသာ ဆိုသည်။ ရှိဟောင်း ရွှေငွေကို အပ်၏ဟူ၍ မဆို၊ အချို့ အချို့သော ရဟန်း ရှင်လူတို့ကလည်း ရွှေငွေဟူသမျှကိုပင် ငါ့ရွှေ ငါ့ငွေဟု အောက်မေ့ နှစ်သက် သာယာမိသည်ကို သာယာသည်ဆိုသော အမှတ်၊ အာလယပြတ်ဟူသည်ကိုလည်း အနာဂါမ် ရဟန္တာတို့၏ စိတ်နှင့်အတူ ရွှေ ငွေကို မနှစ်သက် မသာယာတတ် အာသာပြတ်သည်ကို အာလယပြတ် ဆိုသကဲ့သို့ မှတ်ကြသည် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအမှတ် မရှိစေခြင်းငှါ ရွှေ ငွေကို စိတ်က နှစ်သက် သာယာခြင်း အာသာဆန္ဒ အာလယသည် ရဟန်းများပင် မကင်းနိုင်သောအဖြစ်၊ စိတ်ကနှစ်သက် သာယာရုံနှင့် သီလအန္တရာယ်မရှိသော အဖြစ်ကိုသာ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ ရှိသည့်အတိုင်း ဘော်ပြရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။ မိမိ ရွှေငွေဟောင်း၌ ခံယူ သာယာသုံးဆောင်အပ်ကြောင်းကို မရေးသား။ ရသေ့နု ရသံ နိုးနှောဉာဏ်နှင့် စိတ်ကြံမှားယွင်း နှလုံးသွင်းမျှမရှိ ပရိကပ္ပ ကြံဆအလဲ့ ရှင်လူမဲ့တို့ စွပ်စွဲခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ ပြောင့်မှန် လိုသော သဘောနှင့် စဉ်းစားဆင်ခြင်ရာ၏။

ဤအဆုံးအဖြတ် စကားတို့၌ လိုရင်းအရမှာ ရှေးလူ့ ကာလက ရှိဟောင်း ရွှေ ငွေစသော ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုကို ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟု ယူမှားခြင်းကို အရင်းပြု၍ ရွှေ ငွေသည်လည်း ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုပင်ဟူ၍၎င်း၊ ရှိဟောင်း ရွှေ ငွေသည် ရဟန်းခံ ရှင်ပြု၍ ရဟန်းရှင် ဖြစ်သည်နှင့်တကွနက် နိဿဂ္ဂိယ အာပတ်၊ ဒဏ် ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်းမခံမီ စွန့်အပ်ကြောင်းဟူ၍၎င်း၊ ရှိဟောင်း ရွှေငွေနှင့် တကွ သီလဆောက်တည်၍ လူတို့အား မရဟူ၍၎င်း၊ ရွှေ ငွေရတနာကို မစွန့်အပ်သောသူကို ရဟန်းမဟုတ်၊ ရှင်သာမဏေ ဓဟူ၍၊ ဒသသီလတည်သူ လူဥပါသကာ မဟုတ်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်လေဟူ၍၎င်း သူသူ ငါငါ သာသနာနှင့် ဆရာသမားကြီးများကို စွပ်စွဲပုတ်ခတ် ဂါမဏိသံယုတ် ဃဋ္ဌိကာရသုတ် အစရှိသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန်ကြီးများကို ဘောက်ပြန်ချွတ်ယွင်း အောင် အနက် အဓိပ္ပါယ်ဆောင်ပြု၍ အာလယပြတ် ရှိဟောင်း ရှေးကာလက ရွှေ ငွေကို မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် မစွန့်ဘဲ လူမှာ ဒသသီလ ဆောက်တည်၍ မရ၊ ရဟန်းခံ ရှင်ပြု၍ ရဟန်း ရှင်ဖြစ်သည်နှင့်တကွနက် နိဿဂ္ဂိယ အာပတ် ဒဏ်ဖြစ်၏ဟူသော ဝါဒသာ ပမာဏတည်း။

ထိုဝါဒ၏ မဟုတ် မမှန် ဘောက်ပြန် မှားယွင်းသောအဖြစ်၊ မိမိကျမ်းရေး ပုတ်ခတ်ခြင်း၏ အလွန်ဝန်လေးသည်၏ အဖြစ်ကို သတိပညာရှိက သည်မျှ

လောက်ပြသဖြင့် သတိရ၍ သိနိုင်ရာ၏။ မိမိပင် ရိပ်မိ၍ သိသည်ပင်ဖြစ်သော်
လည်း မိမိမှ တပါး ဉာဏ်နုသူ လူရှင်များတို့ ယူမှားခြင်း မကင်းကြရာသော
ကြောင့် သမာဒါနဝိရတိ ဖြစ်ရာ၌ ဝိတိက္ကမဝတ္ထုကို အာလယပြတ်မှ သမာ-
ဒါနဝိရတိ ဖြစ်သည်၊ မဖြစ်သည်များကို ခြားနား၍ သိစေခြင်းငှါ အလိုရှိအပ်
သော ကျမ်းရင်းဖြင့် ထင်လင်းစွာ ပြဆိုဦးအံ့။

အဘယ်နည်း “ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ။ပ။
ဥစ္စာသယနမဟာသယနံ ပဟာယ ဥစ္စာသယနမဟာသယံနာ ပဋိဝိရတာ”
ဟူသော တိကဂုံတ္ထရ ဝိသာခုပေါသထသုတ်ပါဠိ (အံ၊၁။၂၁၁) အဋ္ဌကထာ
ဋီကာကြီးတို့သာတည်း။

ဤပါဠိတော်၌ ပါဠာနုသာရိအဓိပ္ပါယ်ကား ပါဏာတိပါတ စေတနာကို
ပယ်၍ ပါဏာတိပါတစေတနာမှ ကြဉ်၏။ပ။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနစေတနာ
ကို ပယ်၍ ဥစ္စာသယနမဟာသယန စေတနာမှ ကြဉ်၏ ဟူသည်တည်း။
၎င်း၌ ပယ်၍ကြဉ်ခြင်းသည် သမာဒါနဝိရတိဖြစ်အံ့၊ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဖြစ်သော
ဇီဝိတိန္ဒြေအစရှိသော ဝတ္ထုကို အာရုံပြု၍ ဝိတိက္ကမနစေတနာဟု ဆိုအပ်သော
ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုမှ ကြဉ်ခြင်းအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်—

တတ္ထ ပုရိမာ ဒွေ ဝိရတိယော ယံ ဝေါရောပနာဒိဝသေန
ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗံ ဇီဝိတိန္ဒြေယာဒိဝတ္ထု၊ တံ အာရမ္မဏံ ကတော ပဝတ္တန္တိ။

သုတ်သီလကွန်အဋ္ဌကထာ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၂) ကုဋဒန္တသုတ်အဘွင်း။

တံ အာရမ္မဏံ ကတော ပဝတ္တန္တိတိ ယထာဝုတ္တံ ဝိတိက္ကမဝတ္ထု
အာလမ္ပိတော ဝိတိက္ကမစေတနာသင်္ခါတဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတော ဝိရ-
မဏဝသေန ပဝတ္တန္တိ။

၎င်းသုတ်အဘွင်း မဟာဋီကာ (သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၂၂)

တတ္ထ၊ ထို ၃-ပါးသောဝိရတိတို့တွင်။ ပုရိမာ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒွေ၊
၂-ပါးကုန်သော။ ဝိရတိယော၊ သမ္ပတ္တဝိရတိ သမာဒါနဝိရတိတို့သည်။ ဝေါ-
ရောပနာဒိဝသေန၊ သူ့ အသက်ကို ချခြင်းအစရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိတိက္ကမိ-
တဗ္ဗံ၊ လွန်ကျူးအပ်သော။ ယံ ဇီဝိတိန္ဒြေယာဒိဝတ္ထု၊ အကြင် ဇီဝိတိန္ဒြေအစရှိ
သော ဝတ္ထုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံဇီဝိတိန္ဒြေယာဒိဝတ္ထု၊ ထိုဇီဝိတိန္ဒြေအစရှိသော
ဝတ္ထုကို။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံကို။ ကတော၊ ပြု၍။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။
(အဋ္ဌကထာအနက်။)

တံအာရမ္မဏံ ကတော ပဝတ္တန္တိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ယထာဝုတ္တံ၊ အကြင်
အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော။ ဝိတိက္ကမဝတ္ထု၊ လွန်ကျူးအပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေအစ

ရှိသော ဝတ္ထုကို။ အာလမ္ပိတော၊ အာရုံပြု၍။ ဝိတိက္ကမနစေတနာသင်္ခါတဝိရမိ-
တဗ္ဗဝတ္ထုတော၊ လွန်ကျူးခြင်းစေတနာဟု ဆိုအပ်သော ကြည်အပ်သောဝိရမိ-
တဗ္ဗဝတ္ထုမှ။ ဝိရမဏဝသေန၊ ကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်တတ်
ကုန်၏။ (ဋီကာအနက်။)

သမုစ္ဆေဒဝိရတိ ဖြစ်အံ့၊ နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ ၎င်းလွန်ကျူးခြင်းစေတနာဟု
ဆိုအပ်သော ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတို့မှ ကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏။

“ပစ္စိမာ နိဗ္ဗာနာရမ္ပဏာဝ” ။ ၎င်းအဋ္ဌကထာ(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၂)

ပစ္စိမာ၊ နောက်၌ဖြစ်သော သေတုဃာတ သမုစ္ဆေဒဝိရတိသည်ကား။
နိဗ္ဗာနာရမ္ပဏာဝ၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့လျှင် သမာဒါနဝိရတိ၊ သမုတ္တဝိရတိ၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတိတို့၏ အာရုံ
ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုကို ခွဲခွဲခြမ်းခြမ်း ကွဲကွဲပြားပြားရှိအောင် မှတ်ယူ၍ ဝိရတိ၏
အာရုံ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတို့ကို သိလေဟု အာရုံဖြစ်သော ရှေ့ငွေစသော ဝတ္ထုကို
ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု မမှတ်လင့်၊ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟူ၍သာ မှတ်။ ခံယူ သာယာ
ခြင်း စေတနာကိုသာလျှင် ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟူ၍ သေအောင်မှတ်။ ဤကား
ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုဖြစ်သော ရှိဟောင်းရှေ့ငွေကို ပယ်ရမည်မဟုတ်။ ဝိရမိတဗ္ဗ
ဝတ္ထုဖြစ်သော ခံယူသာယာခြင်း ဝိတိက္ကမနစေတနာကိုသာလျှင် ပယ်ရ ကြည့်
ရသည်။ ထိုသို့ ပယ်ရ ကြည့်ရခြင်းသည်လည်း ပစ္စုပ္ပန် ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုဖြစ်
သော ရှေ့ငွေကို အာရုံပြု၍ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဖြစ်သော ခံယူသာယာခြင်း ဝိတိ-
က္ကမနစေတနာကိုသာ ပယ်ရ ကြည့်ရသည်။ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုဖြစ်သော ရှေ့
ငွေ၌ အာလယ ပြတ်-မပြတ်စသည်ကို အဘယ်သို့ စစ်ရန် ရှိအံ့နည်း၊ မရှိသင့်
သည်သာတည်း။ ဤကား ရှေ့ငွေသည် ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုမဟုတ်၊ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ
ဝတ္ထု၏ အဖြစ်၊ ဝိတိက္ကမနစေတနာသည်သာလျှင် ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု၏ အဖြစ်၊
ဝိရတိ၏လည်း ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုကိုမကြည့်၊ အာရုံသာပြု၍ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဖြစ်
သော ဝိတိက္ကမနစေတနာကိုသာ ကြည့်သည့်အဖြစ်ကြောင့် ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထု၌
အာလယ ပြတ်-မပြတ်ကို မစစ်ရာသည့် အဖြစ်ကို သိစေကြောင်းတည်း။

ဤမျှလောက်ဖြင့်လည်း ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုကို ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟူ၍ အယူ
အမှတ် မှားသဖြင့် ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ-စသည်၌ ပယ်ခြင်းဟူသည်ကို
အာလယပြတ် ဒါနပရိစ္စာဂမြောက်အောင် ပယ်နိုင်မှ သမာဒါနဝိရတိ ဖြစ်သည်
ဟု စွဲလမ်းကြီးမှား ရေးသားဆုံးဖြတ် ပုတ်ခတ်ပြောဆိုမိခြင်းများကို ငါမှား
ပြီဟု သိလောက်ရာပြီ။ သို့ပင် သိလောက်ရာသော်လည်း “ပါဏာတိပါတံ
ပဟာယ” စသည်၌ ပယ်ခြင်း ကြည့်ခြင်း၏ ပယ်ခြင်း သဟဇောတာဒိ ပစ္စည်း

အကြောင်းရှိသော ကြည်ခြင်း သဟဇာတာဒိ ပစ္စယုပ္ပန် အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ် ဖြင့် ကာလတချက်တည်း ရရာသည်အဖြစ်ကို၎င်း၊ ပယ်ခြင်းကာလ ရှေးရှိသော ကြည်ခြင်းကာလ နောက်ရှိသည်အဖြစ်ဖြင့် ကာလ ၂ ပါး ခြား၍ ရရာသည် အဖြစ်ကို၎င်း ပယ်သည်မှစ၍ မပျက်သမျှကာလပတ်လုံး ကြည်ခြင်း ရှိသည် အဖြစ်ကို၎င်း အများရှင်လူ အယူမမှား ထင်ရှားသိစေခြင်းငှါ—

ဤသို့ဒိဋ္ဌိ၊ နှုံးဖြင့်ငြိသား၊ အတိဗာလ၊ အရိဋ္ဌလျှင်၊ ရှေးက ဝါ သနာ၊ ပါဘိရကား၊ ပုဏ္ဏားဒေဝ၊ ယညကျေးဇူး၊ အထူးထူးကို၊ အမူး အမော်၊ ချီးမွမ်းသော်တည်း၊ ထိုရော်ရေနတ်၊ ပရိသတ်တို့၊ မချွတ်ပင် ကို၊ မင်းသားဆိုသည်၊ အလို့မှန်ငြား၊ ဟုတ်ယောင်ကားဟု၊ ထူးခြား မသိ၊ မှတ်လျင်းဘိ၏၊ ပုတိမစ္ဆ၊ တလ္လညီပုပ်၊ ထုပ်သည့် ဖက်လျှင်၊ နံ့သက်သိုးဦ၊ သဘောတူသို့၊ အယူမှားရှောင်း၊ သူမကောင်းနှင့်၊ ရှည် ပေါင်းသော့အား၊ ထွေပြားမိစ္ဆာ၊ နာနာကာရ၊ ဘောက်ပြန်ကြ၏၊ ကြီးလှပညာ၊ ဘုရားလျာကား၊ မသာကိုယ်လက်၊ မွေရာထက်ဝယ်၊ ငြိမ်သက်လျောင်းစဉ်၊ မောဟယှဉ်သား၊ စည်လျှင်စကား၊ အမှားမှား ကို၊ ကြားလတ်သော့ခါ၊ ဥပမာဖြင့်၊ မဟာမေဒနီ၊ ပြို့ခဲပြီဟု၊ ဘန် တီဘန်တွတ်၊ ရေရွတ်ကြောက်ဘွယ်၊ ယုန်သူငယ်ကြောင့်၊ မတုယ်မတာ၊ ပြေးကုန်ရှာသား၊ စာနာမဲ့လျှင်း၊ သားခပင်းကို၊ တောမင်းသီဟ၊ တိုင်းတွံဆင်ခြင်၊ တွေးတိုင်းမြင်၍၊ နားဝင်ဆုံးမ၊ နေထိုင်ကျသို့၊ ခဏ ထိုရော်၊ အရိဋ္ဌခေါ်လျက်၊ မနော်မယ၊ ဝါဒချိုတဲ့၊ အကျယ်ချဲ့သား၊ တဆယ့်လေးပါး၊ ဂါထာများတွင်၊ ရှေးဖျားတခု၊ တိုင်တည်ပြုမှ၊ ထိုက စသား၊ သာရနည်းရှား၊ ညီတော်အားလျှင်၊ ယူမှားမှောက်လှန်၊ ကျေပွန်ဖြေတင်၊ တုံရာတွင်၌၊ သန့်စင်ဦးပြည်း၊ သင်တုန်းလှည်းသို့၊ သိမ်းဆည်းကုန်ကြောင်း၊ ဆိုပေရှောင်းအံ့။ ။သံညောင်းမပျံ့ မပျူး တည်း—

ဟူသော ဇာတ်ပေါင်းလင်္ကာ၌ အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် စပ်ဆိုတော်မူသည်နှင့်အညီ ရှင်ပဒုမဝါဒအတိုင်း ညွတ်ရိုင်းယူမှား ဝိုးဝါးမိစ္ဆာ နာနာဝါဒ ဖြစ်ကြကုန်၍ ဒသသီလမခံမီ ရှင်ပဉ္စင်းမခံမီ ရှေးကာလက ပရိ စာဂဖြစ်အောင် အာလယပြတ် မစွန့်ခဲ့ဘဲ ဒသသီလခံခြင်း၊ ရဟန်းရှင်ခံခြင်း ကိုပြုလျှင် သီလမရ။ ဒသသီလ ဇာတဇ္ဈပ ရူပိယသိက္ခာ မဟာပထဝီ ပြို့ခဲ ပြီဟု ပလိပလာ ထွေရာလေးပါး ပြောဆိုပြေးသွား ချောက်ချားကြွက်ဆူ အယူမတည် ရှိနေကြရာ မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ မဟာထေရ

ဘဒန္တက ရှင်ပဒုမ ကိုးကဏ္ဍဖြင့် ဝါဒချိတ် အကျယ်ချဲ့၍ စိမ့်ရေးသား သည်များကို အင်္ဂုတ္တရ မဟာဒီကာကြီးနည်းဖြင့် ထုတ်ပြီးသမ္မ တိုင်တည်ပြု၍ ဆိုမှုကုန်တွင် သန့်စင်ဦးပြည် တချက်တည်းဖြင့် သင်တန်းလှည်း ပြဆိုဦးအံ့—

“ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ၊ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ” ဟူသော ပါဠိ တော်၌ ပယ်ခြင်းအကြောင်းရှိသော ကြည်ခြင်းဟူလိုသည်။ သို့ကြောင့် “ပဟိန ကာလတော ပဋ္ဌာယ ။ပ။ ပဋိဝိရတာ ဝါတိ ဇေတန ပဟာနဟေတုကာ ဣဓာဓိပေတာ ပဋိဝိရတာတိ ဒဿေတိ” ဟူ၍၎င်း မဟာဒီကာကြီး (အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၇၅) မိန့်၏။

ပဟိနကာလတော ပဋ္ဌာယ ။ပ။ ပဋိဝိရတော ဝါတိ ဇေတန၊ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်။ ပဟာနဟေတုကာ၊ ပယ်ခြင်းအကြောင်းရှိသော။ ပဋိဝိရတာ၊ ကြည်ခြင်း ဝိရတိကို။ ဣဓ၊ ဤအရာ၌။ အဓိပေတာ၊ အလိုရှိအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ (ဤကား အနက်။)

အဘယ်သို့လျှင် ပယ်ခြင်း၊ ကြည်ခြင်း ၂-ပါးသည် တကာလတည်း ဖြစ် သဖြင့် ပယ်ခြင်းအကြောင်းရှိသော ကြည်ခြင်းကို အလိုရှိအပ်သနည်း ဟူမူ ကမ္မက္ခယကရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပါဏာတိပါတ ဒုဿိလျစေတနာကို ပယ်ခြင်းကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုဒုဿိလျစေတနာမှ စင်စစ်အမြဲ သာလျှင် ကြည်ကုန်၏ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်သတည်း။

ကမ္မက္ခယကရဉာဏေန ဟိ ပါဏာတိပါတဒုဿိလျဿ ပဟိနတ္တာ အရဟန္တာ အစ္စန္ဒမေဝ တတော ပဋိဝိရတာတိ ဝုစ္စတိ။ ၎င်းမဟာဒီကာကြီး (၁၇၅)။

ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ကမ္မက္ခယကရဉာဏေန၊ ကံကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်။ ပါဏာတိပါတ ဒုဿိလျဿ၊ ပါဏာတိပါတ ဒုဿိလျ စေတနာကို။ ပဟိနတ္တာ၊ ပယ်အပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အရဟန္တာ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အစ္စန္ဒမေဝ၊ စင်စစ် အမြဲသာလျှင်။ တတော၊ ထို ပါဏာတိပါတ ဒုဿိလျစေတနာမှ။ ပဋိဝိရတာ၊ ကြည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ (ဤကား အနက်။)

အဘယ်ကြောင့် ပယ်ခြင်း၊ ကြည်ခြင်းကို တကာလတည်းဟူ၍ ဆိုအပ်သနည်း ဟူမူ “သမုစ္ဆေဒဝသေန ပဟာနဝိရတိနံ အဓိပေတတ္တာ” ၎င်းမဟာဒီကာ ကြီး (၁၇၅) မိန့်။ သမုစ္ဆေဒဝသေန၊ သမုစ္ဆေဒ အစွမ်းဖြင့်။ ပဟာနဝိရ

တိန်၊ ပဟာနဝိရတီတို့ကို။ အဓိပေတတ္တာ၊ အလိုရှိအပ်သည့် အဖြစ်ကြောင့် တည်း။ (အနက်။)

အရဟတ္တမဂ်ခဏဖြစ်၍ ပယ်ခြင်း၊ ကြဉ်ခြင်း ပဟာနဝိရတီ ၂-ပါးသည် တကာလတည်း ရအပ်၏။ ရှေ့ နောက် ကာလ ၂-ပါးကို မရအပ် ဟူလိုသည်။

ထိုသို့ ရှေ့နောက်ကာလ ၂-ပါးကို မရအပ်ခဲ့သော် အဘယ့်ကြောင့် “ပဟိန- ကာလတော ပဋ္ဌာယ” ဟူ၍ ပယ်သော ရှေးကာလကို “တတော ဒုဿိလျ- တော သြရတာ ဝိရတာဝ” ဟူ၍ ကြဉ်ခြင်း နောက်ကာလကို အဋ္ဌကထာ ဆရာ ဆိုဘိသနည်းဟု အရုစိစောဒနာဖြင့် စောဒနာငြားအံ့၊ ထိုသို့ပယ်သော ရှေး ကာလ ကြဉ်သော နောက်ကာလ မရှိသော်လည်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဟူသော ပယ်တတ်သော မဂ္ဂင်တရား ငါးပါး၊ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဟူသော ကြဉ်တတ်သော မဂ္ဂင်တရား ၃-ပါးဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရား ရှစ်ပါးတို့၏ ပစ္စည်း၊ ပစ္စ- ယုပ္ပန်၏ အဖြစ်ကို ငဲ့သည်ရှိသော် သဟဇာတ်မဂ်တရားတို့ကို ပစ္စည်း၊ ပစ္စ- ယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ယူခြင်းသည် ရှေ့နောက် ကာလ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် အဖြစ်ဖြင့် ယူခြင်း ဖြစ်သော အခြင်းအရာ အစွမ်းဖြင့် ပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိကုန်သော ကျေးဇူးပြုတတ် သော တရားတို့၌ ပယ်ခြင်းကြိယာအားဖြင့် “ရှေးကာလဟု” ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ကုန်သော ဝိရတီတရားတို့၌ ကြဉ်ခြင်း ကြိယာအားဖြင့် “နောက်ကာလ” ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်၏ ဟူသတည်း။

ကိဉ္ဇာပိ ပဟာနဝိရမဏာနံ ပုရိမပစ္စိမကာလတာ နတ္ထိ၊ မဂ္ဂဓမ္မာနံ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိနံ သမ္မာဝါစာဒိနဉ္စ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေ အပေက္ခိ- တေ သဟဇာတာနံပိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဂဟဏံ ပုရိမပစ္စိမ- ဘာဝေနော ဟောတီတိ ဂဟဏပုဝတ္တိအာကာရဝသေန ပစ္စယဘူတေ- သု သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိသု ဥပကာရကဓမ္မေသု ပဟာနကြိယာယ ပုရိမ- ကာလဝေါဟာရေ၊ ပစ္စယုပ္ပန္နာသု စ ဝိရတီသု ဝိရမဏကြိယာယ အပရ- ကာလဝေါဟာရေ စ ဟောတီတိ။ (၎င်းမဟာဋီကာကြီး ၁၇၅)။

ပဟာနဝိရမဏာနံ၊ ပယ်ခြင်း ကြဉ်ခြင်းတို့၏။ ပုရိမပစ္စိမကာလတာ၊ ရှေ့ နောက်ကာလ၏ အဖြစ်သည်။ ကိဉ္ဇာပိနတ္ထိ၊ အကယ်၍ကား မရှိ၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ ထိုသို့ မရှိသော်လည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိနံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိကုန်သော။ မဂ္ဂဓမ္မာနဉ္စ၊ ပဟာနကိစ္စရှိသော မဂ္ဂင်တရားတို့၏၎င်း။ သမ္မာဝါစာဒိနံ၊ သမ္မာ- ဝါစာ အစရှိကုန်သော။ မဂ္ဂဓမ္မာနဉ္စ၊ ဝိရမဏ ကိစ္စရှိသော မဂ္ဂင်တရားတို့၏၎င်း။

ပစ္စယ ပစ္စယပ္ပန္နဘာဝေ၊ ပစ္စည်း ပစ္စယပ္ပနံ အဖြစ်ကို။ အပေကိုတေ၊ ငဲ့သည် ရှိသော်။ သဟဇာတာနံပိ၊ အတူတကွဖြစ်ကုန်ကြသော တရားတို့ကိုလည်း။ ပစ္စယ ပစ္စယပ္ပန္နဘာဝေန၊ ပစ္စည်း ပစ္စယပ္ပန်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ ပုရိမပစ္စိမ ဘာဝေနော၊ ရှေ့နောက်ကာလ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ လျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်သောကြောင့်။ ဂဟဏပုဝတ္တိ- အာကာရဝသေန၊ ပစ္စည်း ပစ္စယပ္ပန်အဖြစ်ကို ယူလိုခြင်းဖြင့် ဖြစ်သောအခြင်း အရာအစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စယဘူတေသု၊ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အာဒိသု၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိကုန်သော။ ဥပကာရကဓမ္မေသု၊ ကျေးဇူးပြုတတ် သော တရားတို့၌။ ပဟာနကြိယာယ၊ ပယ်ခြင်းကြိယာဖြင့်။ ပုရိမကာလ- ဝေါဟာဓရာ၊ ရှေးကာလဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပစ္စယပ္ပန္နာသု၊ ပစ္စယပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိရတိသုစ၊ ဝိရတိတရားတို့၌လည်း။ ဝိမရဏကြိယာယ၊ ကြဉ်ခြင်းကြိယာဖြင့်။ အပရကာလ ဝေါဟာဓရာ၊ နောက် ကာလဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်အပ် ၏။ (ဤကား အနက်။)

ဤကား ပယ်ခြင်း၊ ကြဉ်ခြင်း ပဟာနဝိရတိတို့၏ တကာလတည်း၏ အဖြစ် ကို အင်္ဂုတ္တရ မဟာဒီကာကြီး အဆုံးအဖြတ် ဘွင့်ပြခြင်းတည်း။

ထို့ကြောင့် ပယ်ခြင်း ကြဉ်ခြင်းကို ပယ်ခြင်းကာလ ရှေးရှိသော ကြဉ်ခြင်း ကာလ ၂-ပါးရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုသာ မမှတ်ရာ၊ ပယ်ခြင်းအကြောင်းရှိသော ကြဉ်ခြင်းလည်း ရှိသည်ဖြစ်၍ ပယ်ခြင်း ကြဉ်ခြင်း တပြိုင်နက် တကာလတည်း လည်း ရှိ၏ ဟူ၍ စင်စစ်ကေန မှတ်ရာ၏။

တနည်း—သမုစ္ဆေဒပဟာနံ၏ အစွမ်းဖြင့် မဂ်ခဏ၌ ပယ်ခြင်းကို၊ ပဋိပ- သဒ္ဓိပဟာနံ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖိုလ်ခဏ၌ ကြဉ်ခြင်းကို သိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်း မဟာဒီကာကြီး(၁၇၅)၌ “ပဟာနံ ဝါ သမုစ္ဆေဒဝသေန ဝိရတိ ပဋိပုဿဒ္ဓိ- ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာ”ဟူ၍ တဝိကပ်ဖြင့် အတ္ထယောဇနာ ပြုတော်မူပြန် သတည်း။

ဝါ၊ တနည်းကား။ သမုစ္ဆေဒဝသေန၊ သမုစ္ဆေဒမဂ်ခဏ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဟာနံ၊ ပယ်ခြင်းကို။ ပဋိပုဿဒ္ဓိဝသေန၊ ပဋိပုဿဒ္ဓိဖိုလ်ခဏ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိရတိ၊ ကြဉ်ခြင်းကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်၏။

ဤဝိကပ်နည်းဖြင့်ကား ပယ်ခြင်းသည် ရှေးကာလ၊ ကြဉ်ခြင်းသည် နောက် ကာလအားဖြင့် ၂-ပါးရအပ်သည့် အဖြစ်ကို ပြတော်မူသည်။

တနည်း—သူ့အသက်ကို သတ်ကြောင်းတရားဟု ဆိုအပ်ကုန်သော အဟိ-
ရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ဝိဟိံ သ အစရှိကုန်သော ကိလေသာ
တရားတို့ကို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ကုန်၍ ပါဏာတိ
ပါတဒုဿီလျကံမှ စင်စစ် အမြဲသာလျှင် ကြဉ်ကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊
ကိလေသာတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော် ကိလေသာလျှင် အကြောင်းရှိသော
ကံ၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့် မဂ်ဖြင့်ပယ်၍ အမြဲကြဉ်ကုန်သည် ဟူသည်တည်း။
ထို့ကြောင့်—

အထ ဝါ ပါဏော အတိပါတီယတိ ဧတေနာတံ ပါဏာတိပါတော၊
ပါဏသာတဟေတုဘူတော ဓမ္မသမ္ပဟော။ (ပရမတ္ထတော)အဟိရိက-
အနောတ္တပ္ပ ဒေါသ မောဟ ဝိဟိံ သာဒဿာ ကိလေသာ။ တေ ဟိ
အရဟန္တာ အရိယမဂ္ဂေန ပဟာယ သမ္ပုဂ္ဂါဋ္ဌေတွာ ပါဏာတိပါတ-
ဒုဿီလျတော အစ္စန္ဒမေဝ ပဋိဝိရတာတိ ဝုစ္စန္တိ။ [၎င်း မဟာဒ္ဓိကာကြီး
(၁၇၅) မိန့်။]

အထဝါ၊ တနည်းကား။ ဧတေန၊ ဤတရားအပေါင်းဖြင့်။ ပါဏော၊
အသက်ကို။ အတိပါတီယတိ၊ လျင်စွာချအပ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့အသက်ကို
လျင်စွာ ချကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ သော၊ ထိုတရားအပေါင်း
သည်။ ပါဏာတိပါတော၊ ပါဏာတိပါတမည်၏။ ပါဏသာတဟေတုဘူတော၊
အသက်ကို သတ်ကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဓမ္မသမ္ပဟော၊ တရားအပေါင်း
တည်း။ ပရမတ္ထတော၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်။ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ ဒေါသ-
မောဟ ဝိဟိံ သာဒဿော၊ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ ဒေါသ မောဟ ဝိဟိံ သ
အစရှိကုန်သော။ ကိလေသာ၊ ကိလေသာတို့တည်း။ တေ၊ ထိုကိလေသာတို့ကို။
အရဟန္တာ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အရိယမဂ္ဂေန၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်။
ပဟာယ၊ ပယ်ကုန်၍။ သမ္ပုဂ္ဂါဋ္ဌေတွာ၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ကုန်၍။ ပါဏာတိပါတ-
ဒုဿီလျတော၊ ပါဏာတိပါတ ဒုဿီလျကံမှ။ အစ္စန္ဒမေဝ၊ စင်စစ်အမြဲသာလျှင်။
ပဋိဝိရတာတိ၊ ပယ်ကုန်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ကိလေသေသု၊
ကိလေသာတို့ကို။ ပဟိနေသု၊ ပယ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ကိလေသနိမိတ္တ ကမ္မ-
ဿ၊ ကိလေသာ အကြောင်းရှိသော ကံ၏။ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်
တည်း။ (ဤကား အနက်။)

ဤဝိကပ်ဖြင့်ကား အကြောင်းတရားကို ပယ်သည်ကစ၍ မလွန်ကျူးသမျှ
ကို ကြဉ်၏ ထိုလိုသည်။

အဓိနွာဒါန စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းသာတည်း။

အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယာဒီသုပိ ဒေသေ နယော။ ၎င်းမဟာဋီကာကြီး (၁၇၅)။ ထို့ကြောင့် ဤနည်းအတူ “ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိ-ပါတာ ပဋိဝိရတော” အစရှိသော ပုထုဇဉ် စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဋ္ဌကိက အနုကရဏ ဥပေါသထသီလ သမာဒါနဝိရတီ အဘို့၌လည်း ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သမုစ္ဆေဒဝိရတီနှင့် အတူပင်ဖြစ်။ မဟာဋီကာကြီး၌ အထူး မပြ။ ထို့ကြောင့် သမာဒါနဝိရတီ၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတီတို့၏ ပယ်ခြင်း=သမာဒါန သမုစ္ဆေဒ၊ ကြည်ခြင်း=ဝိရတီဟူ၍ ဆိုအပ်ခြင်း တူ၏ဟူ၍ မှတ်။

ဒသသီလ၌လည်း “ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပဟာယ ဇာတရူပရဇတ-ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော”ဟူ၍ ဖြစ်သင့်၏။ သမာဒါနဝိရတီ၊ သမုစ္ဆေဒ ဝိရတီတို့၏ ကာလအပိုင်းအခြားကိုကား အဋ္ဌကထာ၌ ဧကသဒ္ဓါ၏ အနက် အားဖြင့် မဟာဋီကာကြီး၌ ဘွဲ့ပြဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။

ဝိရတာဝါတိ အဝဓာရဏေန တဿာ ဝိရတိယာ ကာလာဒိ-ဝသေန အပရိယန္တတံ ဒဿေတိ။ ယထာ ဟိ အညေ သမာဒိန္န-ဝိရတာပိ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တတာယ လာဘဇီဝိတာဒိဟေတု သမာဒါနံ ဘိဒ္ဓန္တိ၊ န ဝေံ အရဟန္တော၊ အရဟန္တော ပန သဗ္ဗသော ပဟိန-ပါဏာတိပါတတ္တာ အစ္စန္တဝိရတာ ဝေတိ။

၎င်းမဟာဋီကာကြီး (၁၇၅)။

ဝိရတာဝါတိ ဧတ္ထ၊ ဝိရတာဝ ဟူသော ဤပုဒ်၌။ အဝဓာရဏေန၊ ဝေ သဒ္ဓါဖြင့်။ တဿာ ဝိရတိယာ၊ ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သမုစ္ဆေဒ ဝိရတီ၏။ ကာလာဒိဝသေန၊ ကာလ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အပရိယန္တတံ၊ အပိုင်းအခြား မရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ အဋ္ဌကထာပြန်။ ဟိ၊ အသဒိဿ ပမာဖြင့် ထင်စွာပြဦးအံ့။ အညေ၊ တပီးကုန်သော ပုထုဇဉ် စသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်။ သမာဒိန္နဝိရတာပိ၊ ဆောက်တည်အပ်သော ကြည်ခြင်း ဝိရတီ ရှိကုန် သော်လည်း။ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တတာယ၊ မတည်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ လာဘဇီဝိတာဒိဟေတု၊ လာဘ် အသက် အစရှိသော အကြောင်း ကြောင့်။ သမာဒါနံ၊ ဆောက်တည်ခြင်းကို။ ဘိဒ္ဓန္တိ ယထာ၊ ဖျက်ဆီးတတ် ကုန် သကဲ့သို့။ ဝေံ တထာ၊ ထို ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတူ။ အရဟန္တော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ န ဘိဒ္ဓန္တိ၊ မဖျက်ဆီးတတ်ကုန်။ အရဟန္တော ပန၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား။ သဗ္ဗသော၊ အချင်းခပ်သိမ်း။ ပဟိန ပါဏာတိ-ပါတတ္တာ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော ပါဏာတိပါတ ဒုဿီလျစေတနာ ရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ အစ္စန္တဝိရတာ ဝေ၊ စင်စစ်မပျက် အသက်ထက်ဆုံး ကြည်ကုန်သည် သာလျှင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတိ၊ ပြန်။ (ဤကား အနက်။)

ဤ အင်္ဂုတ္တရ မဟာဋီကာကြီးဖြင့် သမာဒါနဝိရတီ၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတီတို့၏ ပျက်ခြင်းကာလ တူသည်ကိုသာ ပြ၏။ ဖြစ်ခြင်းကာလ အာကာရမူကား မထူးမခြား တူသည့်အဖြစ်ကို ပြ၏ မှတ်။

ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသည်ကို သမုစ္ဆေဒ၊ ထိုသမုစ္ဆေဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသည်ကို ပဟာနု၊ သမ္မာဝါစာ စသည်ကို ဝိရတီ ဟူ၍ မဂ်စိတ္တ- ကွဏ္ဍ၌ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း ဆောက်တည်သော မဟာကုသိုလ် စေတနာ စသည်ကို သမာဒါနု၊ ထိုသမာဒါနု မဟာကုသိုလ် စေတနာကို ပဟာနု၊ သမ္မာဝါစာ စသည်ကို ဝိရတီ ဟူ၍ သမာဒါနုစိတ္တကွဏ္ဍ၌ သိအပ်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ မဂ်ခဏကို ပဟာနု၊ ဖိုလ်ခဏကို ဝိရတီဟူ၍ သိအပ် သကဲ့သို့ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း သမာဒါနုစိတ္တကွဏ္ဍကို ပဟာနု၊ နောက် ကြည့်သော စိတ္တကွဏ္ဍကို ဝိရတီဟူ၍ သိအပ်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အရိယ မဂ်ခဏကို ပဟာနု၊ နောက် အမြဲကြည့်ခြင်းကို ဝိရတီဟူ၍ သိအပ်သကဲ့သို့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း သမာဒါနုခဏကို ပဟာနု၊ နောက်ကြည့်သမျှကို ဝိရတီဟူ၍ သိအပ်၏။

ထို့ကြောင့် အသက်၊ ရွှေငွေစသော ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုကို အာရုံပြု၍ ပါဏာတိပါတ စေတနာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏ စေတနာဟု ဆိုအပ်သော ဝိရမိတဗ္ဗ ဝတ္ထုကိုသာ ပယ်ခြင်း ကြည့်ခြင်း သမာဒါနုပြုရ၏။ သမာဒါနုပြုသည်က စ၍ သီလရသည်ဖြစ်၏။ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဖြစ်သော အသက်၊ ရွှေငွေတို့၌ အာလယ ပြတ် ပရိစာဂဖြစ်အောင်၊ မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် စွန့်ပယ်ခြင်းကို မဆို အပ် မဆိုထိုက်၊ ဆိုခွင့်မရှိ၊ ဘုရားသခင်မှ ဟောတော်မူ။ အဋ္ဌကထာဋီကာ စသည်တို့၌ကား ဝေးစွာ စကြာဠာမက မဆိုသည်သာတည်း။ သို့ဖြစ်၍ အသက်သတ်ခြင်းစေတနာ၊ ရွှေငွေခံယူခြင်းစေတနာကို ပယ်လိုသော စိတ် စေတနာ သမာဆန္ဒနှင့် သီလခံယူဆောက်တည်ကြသော ရဟန်း ပဉ္စင်း၊ ရှင်သာမဏေ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသကံ သီတင်းသည် အပေါင်းတို့သည်လည်း သိက္ခာသမာဒါနု ခံယူဆောက်တည်သည်ကစ၍ သီလရနိုင်ကုန်သည် မုချဟု သံသယမရှိ အပျဉ်းကျမ်းထိ ဆေးအောင်မှတ်လေ။

ထို့အတူ သီလကွန် ပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ် စူဠသီလ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်၊ မဟာဋီကာကြီးတို့၌ ဆုံးဖြတ်ကုန်သည်။ ၎င်း၊ သီလကွန် ပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ကား မြတ်စွာဘုရား၏ ဇူလသီလ အား ဖြင့် လာ၏။ ပုထုဇဉ် ရဟန်း သင်္ဘောသည်လည်း သမာဒါနုအားဖြင့် ရသင့်

သည့်အဖြစ်သည်- “ယထာ ဟိ အညေ သမာဒိန္နဝိရတိကာပိ အနဝဋ္ဌိတ-
စိတ္တတာယ လာဘဇိဝိတာဒိဟေတု သမာဒါနံ ဘိန္ဒန္တိ၊ န ဝေ ဘဂဝါ”
ဟူသော ဋီကာ (ဒိ၊ဋီ၊၁။၁၄၄, သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၂၅) ပါဠိတို့ဖြင့် ထင်ရှား၏။

၎င်းဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ် ပါဠိကို အကုန်ထုတ်မှု အလွန်များစွာ၏။
ဤ အင်္ဂုတ္တရ မဟာဋီကာကြီးပါဠိနှင့် အတူတူပင် ဘုရားသခင်၏ အရာသာ
ခြား၏။ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် စူဠဟတ္ထိ ပဒေါပမသုတ် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊
ဋီကာတို့၌ကား ရဟန်း၏ အရာအားဖြင့် လာ၏။ ထို့ကြောင့်-

ပဟာယာတိ ဣမံ ပါဏာတိပါတစေတနာ သင်္ခါတံ ဓုဿိလျံ
ပဇဟိတော”၊ (၎င်းသုတ် အဋ္ဌကထာ။)

“ပဇဟိတောတိ သမာဒါနဝသေန ပရိစ္စဇိတော”။ ၎င်းသုတ်
ဋီကာ(မ၊ဋီ၊၂။၁၅၂)။

ကြွင်းသမျှ အဆုံးအဖြတ်အဓိပ္ပါယ် စကားရပ်ကား အင်္ဂုတ္တရ မဟာဋီကာ၊
သီလက္ခန္ဓာဋီကာတို့နှင့် တူ၏။ အနည်းငယ်မျှသာ ထူး၏။ သို့ဖြစ်သော်လည်း
ပဟာယ၏ သမာဒါနအဖြစ်ကို ထင်စွာသိရအောင် ထုတ်နုတ်ရေးသားဦးအံ့။

ပဟိနကာလတော ပဋ္ဌာယ ။ပ။ ဝိရတောဝါတိ ဇေတန တေန
ပဟာနဿ ဝိရတိယာ စ သမာနကာလတံ ဒဿေတိ၊ ယဒိ ဝေ
ပဟာယာတိ ကထံ ပုရိမကဗ္ဗလနိဒ္ဒေသောတိ။ တထာ ဂဟေတဗ္ဗတံ
ဥပါဒါယ။ ဓမ္မာနံ ဟိ ပစ္စယပစ္စယပ္ပန္နဘာဝေ အပေက္ခိတေ
သဟဇာတာနံပိ ပစ္စယပစ္စယပ္ပန္နဘာဝေန ဂဟဏံ ပုရိမပစ္စိမ-
ဘာဝေနေဝ ဟောတိတိ ဂဟဏပဝတ္တိအာကာရဝသေန ပစ္စယဘူ-
တေသု ဟိရောတ္တပ္ပဉာဏာဒိသု ပဟာနကြိယာယ ပုရိမကာလ-
ဝေါဟာရော၊ ပစ္စယပ္ပန္နာသု စ ဝိရတိသု ဝိရမဏကြိယာယ အပရ-
ကာလဝေါဟာရော စ ဟောတိတိ ပဟာယ ပဋိဝိရတော
ဟောတိတိ ဝုတ္တံ။ ပဟာယာတိ ဝါ သမာဒါနကာလဝသေန ဝုတ္တံ၊
ပစ္စာ ဝိတိက္ခမိတဗ္ဗဝတ္ထုသမာယောဂဝသေန ပဋိဝိရတောတိ။ ပဟာ-
ယာတိ ဝါ—

နိဟန္တာန တမောခန္ဓံ၊ ဥဒိတောယံ ဒိဝါကရော။
ဝဏ္ဏပညာဝဘာသေဟိ၊ ဩဘာံသေတော သမဂ္ဂတောတိ စ။

ဝေမာဒိသု ဝိယ သမာနကာလဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ဝါ ပါဏော အတိပါတိယတိ ဇေတနာတိ ပါဏာတိပါတော၊
ပါဏသာတဟေတဘူတော အဟိရိကာနောတ္တပ္ပဒေါသမောဟဝိဟိ-
သံဒိကော စေတနာပဓာနော သံကိလေသဓမ္မော၊ တံ သမာဒါန-
ဝသေန ပဟာယ။ တတော။ပ။ ဝိရတောဝ ဟောတိတိ အဝဓာရဏေန
တဿာ ဝိရတိယာ ကာလာဒိဝသေန အပရိယန္တတံ ဒဿေတိ။ ယထာ
ဟိ အညေ သမာဒိန္နဝိရတိကာပိ အနံဝဋ္ဋိတစိတ္တတာယ လာဘဇီဝိကာဒိ
ဟေတု သမာဒါနံ ဘိန္ဒန္တေ။ န ဝေမယံ။ အယံ ပန ပဟိနကာလတော
ပဋ္ဌာယ ဩရတော ဝိရတောတိ။

[မူလပဏ္ဏာသဒ္ဓိကာ (မ၊ဋီ၊၂။၁၅၂-၃။) စူဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်
အဘွင်။]

၎င်းဒ္ဓိကာပါဌ်၏ အနက်ကား—ပဇဟိတောတိ၊ ဟူသည်ကား။ သမာဒါန-
ဝသေန၊ ဆောက်တည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပရိစ္စဇိတော၊ စွန့်ပယ်၍။ ပဟိန-
ကာလတော ပဋ္ဌာယ။ ပ။ ဝိရတောဝါတိ ဇေတန၊ ဟူသောကြံပါဌ်ဖြင့်။ ပဟာန-
ဿစ၊ ပယ်ခြင်း၏၎င်း။ ဝိရတိယာစ၊ ကြည်ခြင်း၏၎င်း။ သမာနကာလတံ၊
တူသောကာလရှိသည့်အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၎င်း။ ဝေ၊ ဤသို့ ပြသည်။ ယဒိ
သိယာ၊ အံ။ ပဟာယာတိ၊ ဟူ၍။ ကထံ၊ အသို့။ ပုရိမကာလနိဒ္ဒေသော၊ ရှေး
ကာလကိုပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆယျ၊ အံ။ တထာ၊
ထိုရှေးကာလ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗတံ၊ ယူအပ်သည့်အဖြစ်ကို။
ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ပုရိမကာလနိဒ္ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။
ဝဒေယျ၊ ၎င်း။ ဟိ ဝိတ္တာရေမိ၊ အံ။ ဓမ္မာနံ၊ မဟာကုသိုလ်တရားတို့၏။ ပစ္စယ-
ပစ္စယပ္ပန္နဘာဝေ၊ ကို။ အပေက္ခိတေ၊ သော်။ သဟဇာတာနံပိ၊ တို့ကိုလည်း။
ပစ္စယပစ္စယပ္ပန္နဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဂဟဏံ၊ သည်။ ပုရိမပစ္စိမဘာဝေနော၊ လျှင်။
ဟောတိ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဂဟဏပဝတ္ထိအာကာရဝသေန၊ ဖြင့်။
ပစ္စယဘူတေသု၊ ကုန်သော။ ဟိရေတ္တပ္ပဉာဏာဒိသု၊ တို့၌။ ပဟာနကြိယာယ၊
ဖြင့်။ ပုရိမကာလဝေါဟာရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ ပစ္စယပ္ပန္နာသု၊ ကုန်သော။
ဝိရတိသုစ၊ တို့၌လည်း။ ဝိရမဏကြိယာယ၊ ဖြင့်။ အပရကာလဝေါဟာရော၊
သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဖဟာယ ပဋိ-
ဝိရတော ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ဝါ၊ ကား။ ပဟာယာတိဣဒံ၊ ဟူသော
ကြံစကားကို။ သမာဒါနကာလဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ပစ္စာ၊ ၌။ ဝိတိက္ကမိ-
တဗ္ဗဝတ္ထုသမာယောဂဝသေန၊ ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုနှင့် တွေ့ကြုံ
သည့်အစွမ်းဖြင့်။ ပဋိဝိရတောတိဣဒံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ဝါ၊ ကား။ ပဟာယာတိ
အယံသဒ္ဓေါ၊ ကို။

အယံဒိဝါကရော၊ ဤနေမင်းသည်။ တမောခန္ဓံ၊ အမှိုက်မှောင်စုကို။
နိဟန္တာနံ၊ ပယ်ဖျောက်၍။ ဥဒိတော၊ တက်ထွန်း၏။ ဝဏ္ဏပညာဝ-
ဘာသေဟိ၊ အဆင်းဂုဏ်ရောင် ပညာရောင်တို့ဖြင့်။ ဩဘာသေတွာ၊
ထွန်းပ၍။ သမုဂ္ဂတော၊ တက်၏။ ဣတိစ၊ ဤသို့၎င်း။

ဝေမာဒိသုဝိယ၊ ဤသို့အစရှိသည်တို့၌ကဲ့သို့။ သမာနကာလဝသေန၊ ဖြင့်။
ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

အထဝါ၊ ကား။ ဧတေန၊ ဖြင့်။ ပါဏော၊ ကို။ အတိပါတိယတိ၊ ၏။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါဏာတိပါတော၊ ၏။ ပါဏသဘာတဟေတုဘူတော၊ သော။
အဟိရိကာနောတ္တပ္ပဒေါသမောဟဝိဟိံ သာဒိကော၊ သော။ စေတနာပ-
ဓာနော၊ ပါဏာတိပါတစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ရှိသော။ သံကိလေသဓမ္မော၊
ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားတည်း။ တံ၊ ထိုညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်
သော အကုသိုလ်တရားကို။ သမာဒါနဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဟာယ၊ ၍။ တတော၊
။ပ။ ဝိရတောဝါတိတ္ထေ၊ တို့၌။ အဝဓာရဏေန၊ ဖြင့်။ တဿာ ဝိရတိယာ၊ ၏။
ကာလာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ အပရိယန္တတံ၊ ကို။ ဒသေတိ၊ ၏။ ဟိ၊ အံ။ အညေ၊
တို့သည်။ သမာဒိန္နဝိရတိကာပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တတာယ၊ ဖြင့်။
လာဘဇီဝိကာဒိဟေတု၊ ကြောင့်။ ဘိန္ဒုန္တေဝ ယထာ၊ သို့သာလျှင်။ ဧဝံ၊ တူ။
အယံ၊ ဤရဟန်းသည်။ နဘိန္ဒုတိ၊ မဖျက်။ အယံ ပန၊ သည်ကား။ ပဟိန-
ကာလတော၊ မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ဩရတော ဝိရတော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒသေတိ၊
၏။ (အနက် ပြီး၏။)

ဤဋီကာဖြင့် “ပဟာယ” ၏ “သမာဒါန” အဖြစ်သည် အလွန်ထင်ရှား၏။

ပုသိန်ရှင်ပဒုမကား ၎င်း “ပဟာယ” ၏ “သမာဒါန” အဖြစ်ကို အလွန်ပုတ်ခတ်
၏။ ဝန်လေးစွာ။ ခံခြင်းကြိယာဝိစ္စေဒမဖြစ်သောကြောင့် ရှိဟောင်းရွှေငွေသည်
ရှေးဦးစွာခံခြင်းပင် အင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့် ညီပြီးဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ရှိဟောင်းရွှေငွေကို
လည်း ခံဆဲ ခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာရှိသည်ပင် ဟူ၍ ရှင်ပဒုမသည် ဆိုပြန်ရာ၏။ ထိုသို့
ဆိုခြင်းသည် ရှိဟောင်း ရွှေငွေကို ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟု အယူမှားခြင်းကို အရင်း
ပြု၍ စွန့်စေလိုလှသဖြင့် အင်္ဂါ ၃-ပါး ညီပြီးဖြစ်အောင် ကြံဆောင်၍ ပြောဆို
ကာမတ္တ ပရိဝိတက္ကန မိစ္ဆာဝါဒမျှသာ ဖြစ်၏။

ထိုဝါဒသည် ပုသိန် ရှင်ပဒုမ၏ ဦးခေါင်းအင်္ဂါကဲ့သို့ မိစ္ဆာဝါဒကြီး တခုပင်
တည်း။ ထိုဝါဒကို “ထန်းပင်လည်ဆစ်၊ လောင်မီးပစ်သို့၊ သစ်သစ်ပိတ်ချိုး၊
ရန်မြစ်တုံးစိမ့်” ဟူသကဲ့သို့ ရန်မြစ်တုံးအောင် လက်ရုံးဝရဇိန် ဉာဏ်စက်ရှိန်ဖြင့်
ပစ်ချိန်ဖြတ်ပိုင်းဦးအံ့—

ဤဝါဒကို သုတ်သင်ရာ၌ အရှည်မလိုက်ဘဲ ဝါဒရှင် ရှင်ပဒုမကိုပင် မေးစစ် ရာ၏။ ခံခြင်းကြံယာ ဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်သောကြောင့် ရှိဟောင်းရှေ့ငွေသည် ရှေး ဦးစွာ ခံခြင်းပင် အင်္ဂါ ၃-ပါး ညီပြီးသည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရှိဟောင်း ရှေ့ငွေလည်း ခံဆဲ ခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြံယာ ရှိသည်အဖြစ်ကို ဆရာဆိုခြင်းသည် ဆရာ့ ပရိဝိတက္ကန ဝါဒအတိုင်း ဆိုသလော၊ သို့မဟုတ် ဘုရားဟောပါဠိတော် နှင့်တကွ မူလ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းတို့၌ ဉာဏ်စွမ်းအလျောက် တွေ့ရှိ၍ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအတိုင်း ဆိုသလောဟု သဘောကို မေးစစ် ရာ၏။ ထိုသို့ မေးစစ်လျှင် “ဇာတရူပရဇတဘာဝေါ အတ္တုဒ္ဓေသိကတာ၊ ဂဟဏာဒီသု အညတရဘာဝေါတိ ဣမာနေတ္ထ တိဏိ အင်္ဂါနိ။ နိက္ခိတ္တမဏိ- သုဝဏ္ဏာ” ဟူသော ပါဠိတော်ပါဠိများကိုသာ “ဒွါရာဝတိ၊ ပုရိစစ်ရှင်၊ စိတ်ကြီး ဝင်သည်။ ။ ကျားသွင်မျက်မှောင် ဘားဘားတည်း” ဟူသကဲ့သို့ မျက်မှောင် ဘားဘား ကိုက်တော့မည့်ကျားကဲ့သို့ မျက်နှာထဲမှ မှန်မှန်နှင့် တအားကုန် စွဲလမ်း၍ ပရမ်းပတာ လိုရာဝါဒ အတွင်းကျအောင် နေယျတ္ထအဓိပ္ပါယ်နှင့် တကွ အကျယ်အပွားရှုတ်၍ ပြောရာ၏။ ထိုသို့ ပြောဆိုလျှင် တန်ဦးဆရာ၊ တန်ဦးဆရာ၊ အလိုရှိသမျှ၊ လည်ကြောထအောင်၊ ဘရဘူစောင်ချမ်း၊ ခွေးပိန် မကို၊ ကျားထ၍ ဘမ်းသည့်နယ်၊ မပြောစမ်းပါနှင့်၊ ကျုပ်တို့ကမှာ၊ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းရင်းတို့၌ ခံခြင်းကြံယာ ဝိစ္ဆေဒမဖြစ်သည့်အဖြစ်၊ ရှိဟောင်း ရှေ့ငွေလည်း ခံဆဲ ခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြံယာ ရှိသည်အဖြစ် ရှိ-မရှိကိုသာ သိလို၍ မေးပါသည်။ ယခု ဆရာရှုတ်ဆိုပါသည့် ဂါမဏိသုတ် ပါဠိတော်ပုဒ်များ နှင့် ထုတ်အပ်သော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာပါဠိများမှာ ခံခြင်းကြံယာ ဝိစ္ဆေဒမဖြစ် ရာ။ ရှိဟောင်းရှေ့ငွေလည်း ခံဆဲ ခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြံယာ ရှိသည်အဖြစ်ကို ကြက်မြစ်လောက်မဆိုပါနှင့်၊ မည်စီစာဆံခြည်စုနှင့် အဏုမြူကလေးလောက်မျှ မထင်ပါတကား။ ယခုဆရာ ရှုတ်ဆိုပါသည့် အဋ္ဌကထာပါဠိ အရမှာ—ရှေ့ငွေ ၏အဖြစ်၊ မိမိတို့ ညွှန်သည့်အဖြစ်၊ ခံယူခြင်းစသည်တို့တွင် တပါးပါး၏ အဖြစ် ဟူသော အင်္ဂါ ၃-ပါးကိုသာ၎င်း၊ ဂါမဏိသုတ် ပါဠိတော်အရမှာလည်း ရဟန်း တို့အား ပတ္တမြား ရှေ့ငွေကို ပယ်သောသဘောရှိသည့် အဖြစ်ကိုသာ၎င်း ပြ ပါစတကား။ ခံခြင်းကြံယာ ဝိစ္ဆေဒမဖြစ်သည့်အနက် ရှိဟောင်း ရှေ့ငွေလည်း ခံဆဲ ခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြံယာရှိသော အနက်တို့သည် ယုန်ချိုလိပ်မွေး ပုဇွန်သွေး နှင့် ခွေး၏လဘို့ ကြက်နို့ မြွေခြေတို့ကို ရှာဘော့စမ်းသပ်၍ မရ မတွေ့ သကဲ့သို့ ရှိ၏။ သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သစ်လင်းထပ်ကာ တိုက်ရိုက်လာကို ပါဠိပါဠိပုဒ် ထုတ်နိုင်လျှင် ထုတ်ဦးလော့။ မထုတ်နိုင်လျှင် ဝန်ချ၊ တွေ့ကရစိတ်ကူးနှင့် အရူး က ဘုရားနှင့်ပစ်သကဲ့သို့ ခေတ္တဂံတ ရာမကျဘဲ ဘုရားပါဠိ ရမိရာ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာပါဠိများနှင့် ပုတ်ခတ်စွပ်စွဲ ကျမ်းဂန်များစွာ သာသနာနှင့် လူတကာ အကျိုးနဲ့အောင် ဖြန့်ကြဲ၍ မပြောစမ်းပါနှင့် ဆရာဟု ဆိုရာ၏။

ထိုသို့ဆိုလျှင် ခံခြင်းကြိယာ ဝိစ္စေဒ မဖြစ်ကြောင်း၊ ရှိဟောင်း ရှေ့ငွေ
 လည်း ခံဆဲ ခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာရှိသော ဝတ္ထု၏ အဖြစ်များကို ဘုရားဟော
 ပါဠိနှင့် တကွ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိတို့၌ အရိပ်
 အမြက်မျှ သက်သက်ကလေး မလာ၊ တိုက်ရိုက်မှာ ပဂေဝ၊ ဝေးနိုင်သမျှဖြစ်
 သောကြောင့် တစိုးတစိ ပါဠိပုဒ်ပါဠိကို အဟုတ်အဟတ် ထုတ်ဆို ဆောင်ပြု
 နိုင်တော့မည် မဟုတ်။ ငုတ်တုပ်မမြက် ကြောင်မိသော ကြွက်ကဲ့သို့ မထွက်နိုင်
 မလွတ်နိုင် ကြံ့မိုင်တွေဝေ သေချင်ကမန်း ပင်ပန်းစိတ်ညစ် အပူရေ
 ညစ်ရအောင် ရှေးသစ္စက အမ္မဋ္ဌတို့နှင့်အတူ အပူဘရဘွက် အယူပျက်၍
 ပတ္တကန္ဓ မကု်ဘူတ မုချစင်စစ် ဖြစ်တော့မည်မချွတ်။ ထိုသို့ဖြစ်သည်ရှိ
 သော် မိမိ၏ဝါဒသည် အတ္တနောမတိ ပရိဝိစာက္ကန မိစ္ဆာဂါဟမျှသာ ဖြစ်သဖြင့်
 သူတထူးမှာ ထဆင်ထူးကို ထောင်နိုင်လျှင် အနိုင် ၆ ဖြစ်သေး၏။ ပုသိန်ရှင်
 ပဒုမ၏ ခံခြင်းကြိယာ ဝိစ္စေဒ မဖြစ်ဟူသော ဝါဒ၊ ရှိဟောင်းရှေ့ငွေလည်း
 ခံဆဲခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာရှိသည့်အဖြစ် ဟူသောဝါဒမှာ ဝလုံးကို အကြိမ်ကြိမ်
 ထောင်၍ သေအောင်ပင် ပြုသော်လည်း ခုမရ ဆယ်မရ ဝရေ ၀ - နှင့် သူည
 ဟူ၍သာ ခေါ်စရာဖြစ်၍ ပစ်ရုံ ပယ်ရုံ စွန့်ရှား ဖျောက်ဖျက်ရုံမျှသာ ဖြစ်၏။

သို့ မဖျောက်ဖျက်ဘဲရှိက အဒိန္နဒါန၌ ခိုးယူခြင်းကြိယာသည် ခိုးယူခြင်း
 ကြိယာ ဝိစ္စေဒမဖြစ်သောကြောင့် ခိုးယူပြီးဟောင်း ဥစ္စာလည်း ရှေးဦးစွာ
 ခိုးယူခြင်းပင် အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ညီပြီးဖြစ်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် ခိုးယူပြီးဟောင်း
 ဥစ္စာလည်း ခိုးဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာရှိသော ဝတ္ထုပင် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော်
 ခိုးယူပြီး ဥစ္စာရှိသမျှ ခိုးသူခားပြ မင်းခယောကျ်ားစသော သူတို့သည်
 ပဉ္စသီလမျှ ခံယူမရနိုင်သည်ဖြစ်ရာ၏။ ပဉ္စသီလမခံမီ ထိုခိုးယူခြင်းကြိယာ ဝိစ္စေဒ
 ဖြစ်အောင် ခိုးယူထားပြီးစသာ ဥစ္စာကို အာလယပြတ်ပရိစာဂဒါနဖြစ်အောင်
 စွန့်ခွဲရဦးမည်လော။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နိဂ္ဂဟပြုဘွယ် များ၏။

တပါးလည်း ရှေးကာလ ကြိယာမပြတ်၍ အာပတ်အင်္ဂါစသည် ဖြစ်ခဲ့သော်
 ဤဇာတရူပ၊ ရူပိယ သိက္ခာပုဒ်တို့ကြောင့်သာ မဟုတ်သေး၊ ရူပိယသံဝေါဟာရ၊
 ကယဝိက္ကယ၊ ပဌမကထိန၊ သန္နိမိ၊ ဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ် စသည်တို့ကြောင့်လည်း
 ရဟန်းရှင် ဖြစ်သည်နှင့် တကွနက် ဒဏ်၊ အာပတ်၊ မိစ္ဆာဇီဝ ဖြစ်ကြကုန်ရာ
 သည်ကား များစွာရှိခဲ့၏။

အဘယ်သို့နည်း၊ ရှေးလူ့ ကာလက မိမိ သင်္ကန်းသပိတ်ကို မိမိရှေ့ငွေနှင့်
 ဝယ်ယူခဲ့၍ ရဟန်းပဉ္စင်းပြုလျှင် ဖလှယ်အပ်သော မိမိဥစ္စာ၏ ရှေ့ငွေ၏အဖြစ်
 ဖလှယ်ထားခြင်း ကြိယာဝိစ္စေဒ မဖြစ်သောကြောင့် အင်္ဂါ ၂-ပါးညီသဖြင့်

ရှင်ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဒဏ်ထိုက်ခြင်း၊ ပဉ္စင်းဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ရူပိယသံဝေါဟာရ သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် နိဿဂ္ဂိအာပတ် သင့်ခြင်းတို့သည် မချွတ် ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ လူ့ကာလက အကပ္ပိယဝတ္ထုနှင့် ဖလှယ်ဝယ်ယူခဲ့သော ကပ္ပိယ ဝတ္ထု သပိတ်၊ သင်္ကန်း၊ ထီး၊ ပုရပိုက်၊ စာအုပ်၊ ခဲတံစသည်တို့သည် ဖလှယ်ဝယ်ယူ ခဲ့သော ကြိယာဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်သောကြောင့် သာမဏေ၊ ပဉ္စင်းဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် သာမဏေမှာ ဒဏ်၊ ပဉ္စင်းမှာ ကယဝိက္ကယ သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် နိဿဂ္ဂိ အာပတ် သင့်ခြင်းတို့လည်း မချွတ်ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

လူသာမဏေအခါက ရှာဘော့ခဲ့သော မိမိသပိတ် သင်္ကန်းဖြင့် ၁၁-ရက်၊ ၁၂-ရက်၊ ၁၃-ရက် စသည်ရောက်မှ ပဉ္စင်းခံလျှင် ဇာတ်ပမာဏနှင့်ပြည့်စုံသော မိမိသပိတ် သင်္ကန်း၏ မိမိဥစ္စာ၏ အဖြစ်စသော အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီးဖြစ် သောကြောင့် ရဟန်းဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ပဌမကထိန သိက္ခာပုဒ်၊ အတိရေကပတ္တ သိက္ခာပုဒ်တို့ဖြင့် နိဿဂ္ဂိအာပတ် သင့်ရသည် မချွတ်ဖြစ်ရာ၏။ လူသာမဏေကာလက ကိုင်ယူထားသော ကာလိက ၄-ပါးတို့သည် ကိုင်ယူ ထားခြင်းကြိယာဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စင်းဖြစ်ကာလ အကပ်ပျက်သာ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ အကပ်မြောက်ပြီး ဖြစ်လျှင်လည်း ၎င်းကာလိက ၄-ပါးတို့တွင် ယာဝကာလိက၊ ယာမကာလိက တို့ကြောင့် ပဉ္စင်းဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် သန္နိဓိသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် နိဿဂ္ဂိအာပတ် သင့်ရသည် မချွတ်ဖြစ်ရာ၏။ လူ့ ကာလက အဆွေမတော်သော သူတို့ထံ တောင်းယူခဲ့သော ပစ္စည်းရှိလျှင်လည်း ရဟန်း ဖြစ်ကာလ တောင်းယူထားခြင်း ကြိယာဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်သောကြောင့် ဝိညတ္တိ ဒုက္ကဋ်သင့်ခြင်း၊ မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်ခြင်းတို့သည် မချွတ်ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဤသို့လျှင် ရှေးလူ့ ကာလက ကြိယာကိုမဖြတ်မလွတ် မစွန့်မပယ်ခဲ့သော် ကြိယာဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်၍ အာပတ်သင့်ရလျှင် ရဟန်းပဉ္စင်းဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် များစွာသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကြောင့် ဒဏ်၊ အာပတ် ထိုက်သင့်ရန် အလွန်များစွာရှိ၏။

ဝိသာခ ဥပါသကာဝတ္ထုမှာလည်း အသပြာထောင်ထုပ်သည် မိမိ အောက် ပိုးကျိုက်သော ပုဆိုးကြားမှ ကျလာသည်ကိုမြင်၍ ရဟန္တာအရှင်များ အမိန့် ရှိသည်မှာလည်း “ဥပါသက ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဌာယ န သက္ကာ ဝိစာရေတုံ။ ဣဒါနေဝ တံ ဝိစာရေဟိ” ဟူ၍ ရဟန်းဖြစ်သောအခါမှစ၍ ရွှေ ငွေကို စီရင်ခြင်းငှါ မသင့် မအပ်သည်ကိုသာ အမိန့်ရှိကုန်သည်။ အာလယ ပြတ်ရမည်၊ ကြိယာဝိစ္ဆေဒဖြစ်အောင် ဖြတ်ရမည်ကို အမိန့်မရှိကုန်။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ညီတော် နန္ဒမင်းသားကို အလိုမရှိဘဲသာလျှင် ရဟန်းပြုတော်မူ၏။

တံ အနိစ္စမာနံယေဝ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဝိနည်းမဟာဝါအဋ္ဌကထာ။
 အနိစ္စမာနန္တိ မနသာ အရောစေန္တံ ဝါစာယ ပန ဘဂဝတာ
 ပဗ္ဗဇိဿသိ နန္ဒာတံ ဝုတ္တေ ဂါရဝေန ပဋိက္ခိပိတံ အဝိသဟန္တော
 အာမာတံ အဝေါစ။ ဘဂဝါ စ ဧတေန လေသေန ပဗ္ဗာဇေသိ။
 (ဝိမတိဋီကာ)

ထို့အတူ အရှင် ရာဟုလာ သာ ကီ ဝင် မင်း သား ငါး ရာ တို့ ကိုလည်း
 အလိုမရှိကုန်ဘဲ ရဟန်းပြုတော်မူ၏။

တေသံ ဂရုဂါရဝေန အတ္တနော ရုစိယာ ပဗ္ဗဇိတာနံ အနဘိရတိ
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ, သံယုတ်အဋ္ဌကထာ။)

တပါးလည်း မိမိအပင်းအသင်း ဥစ္စာရွှေငွေစသည်တို့၌ အာလယ်မကင်း
 ငဲ့ကွက်ခြင်း အလွန်ထင်ရှားသော ဝင်္ဂီသပုဏ္ဏား၊ ထို့အတူ စန္ဒာဘပုဏ္ဏား
 တို့ကို ဘုရားသဗ္ဗညုကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တကွ နိဂြောဓကပ္ပအစရှိသော ရဟန္တာ
 အရှင်မြတ်တို့သည် အာလယ် ပြတ်-မပြတ်ကို မေးစစ်ခြင်းမပြုဘဲ ပဗ္ဗဇူပသမ္ပဒ
 အဖြစ်ကို ပြုတော်မူကြကုန်၏။

တုမေ ယာဝ အဟံ အာဂစ္ဆာမိ၊ တာဝ အနုက္ကဏ္ဍိတွာ စရထ။
 (သံယုတ်အဋ္ဌကထာ, ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ။)

ထို့အတူ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ သူငယ်ကို အရှင်သိဂ္ဂဝ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်
 ရဟန်းပြုတော်မူခြင်း၊ နာဂသေနသူငယ်ကိုလည်း အရှင်ရောဟဏ ရဟန္တာ
 မထေရ်မြတ် ရဟန်းပြုတော်မူခြင်း၊ ဘောသက သူငယ်ကိုလည်း အရှင်ခရဝတ
 ရဟန္တာမထေရ်မြတ် ရဟန်းပြုတော်မူခြင်းများသည်လည်း ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌက-
 ထာ၊ မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ မိလိန္ဒပဉ္စာ အဋ္ဌကထာ၊ ဗုဒ္ဓဘောသပုတ္တိစူဠဝင်
 ကျမ်းတို့၌ ထင်ရှားစွာ၏။

ရှေးလူ့ ကာလက ပယောဂသမုဋ္ဌာန် အင်္ဂါတို့သည် ရဟန်း ပဉ္စင်းခံပြီး၊
 သီလခံပြီးသောအခါ၌ အာပတ်၏ အင်္ဂါမဟုတ်ကုန်။ ရဟန်း ပဉ္စင်းခံပြီး၊
 သီလခံပြီး၍ ရဟန်း ပဉ္စင်း သီလတည်သူတို့၏ ပယောဂ စသည်တို့သာ
 အာပတ် စသည်တို့၏ အင်္ဂါ ဖြစ်ကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ “ယော
 ပန ဘိက္ခု” ဟူသော ပယောဂဝန္တကတ္တားပုဒ်ဖြင့် အထင်အရှား ဘုရား ဟော
 တော်မူသောကြောင့်၎င်း၊ “ဘိက္ခုနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော သိက္ခံ
 အပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလံ အနာဝိကတာ” ဟူသော နဒီသောတ အဓိကာရ
 ဝိသေသနအားဖြင့် ထင်ရှားသောကြောင့်၎င်း ရဟန်း ပဉ္စင်း စသည်တို့၏
 ပယောဂစသည်တို့သာ အာပတ် စသည်တို့၏ အင်္ဂါဖြစ်ကုန်၏။ ရှေးလူ့ ကာလက

ပယောဂ စသည်တို့သည် ရဟန်းပဉ္စင်းခံပြီးသောအခါ၌ အာပတ်၏အင်္ဂါ မဟုတ်ကုန် ဟူ၍မှတ်။

ရှင်ပဒုမကား ရှိဟောင်း ရွှေငွေသည် ရဟန်းခံ ရှင်ပြု၍ ရဟန်းရှင် ဖြစ် သည်နှင့်ဟကုန်နက် နိဿဂ္ဂိအာပတ်၊ ဒဏ် ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်းမခံမီစွန့်အပ် ကြောင်းကို “နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ အပေဘဇာတရူပရဇတာ”ဟု ဂါမဏိ သုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်၏။ “ပယောဂေ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ပဋိလာဘေ နိဿဂ္ဂိယံ” အစရှိသော အာပတ်သင့်ကြောင်း သမုဋ္ဌာန်ကို ငါလောက်မျှ ဘုရားမသိ သောကြောင့် ဟောတော်မူ၏ဟု မမှတ်လေနှင့်။ ရှိဟောင်း ရွှေငွေသည် ပျက် ကြောင်းအင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဟောတော်မူ၏ဟု မှတ်လေ ဟူ၍ ဂါမဏိသုတ်၊ စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏ သိက္ခာပုဒ် ဝိဘင်းပါဠိတော် များကို အရာမဟုတ် အနက်အဓိပ္ပါယ်ယူ၍ သူတကာကို ပုတ်ခတ် ရေးသား ခြင်းသည် အလွန်ဝန်လေး၏။

အဘယ့်ကြောင့်နည်း— ဂါမဏိသုတ် ပါဠိတော်၌ ပတ္တမြား ရွှေငွေကို ပယ်ရသော “သမဏာ သကျပုတ္တိယာ”ဟူသော အထင်အရှား ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသော ကတ္တား ပုဒ်ကို ထိမ်မြုပ် ကွယ်ထား၍ မိမိ အလိုရှိရာ လူ့ အဖြစ်ကပင် အာလယပြတ် ပယ်စွန့်ရသည်ကိုသာ ပြုသောကြောင့်၎င်း၊ လူ့ အဖြစ်ကပင် အာလယပြတ် ပယ်စွန့်ခဲ့ရမည်ဟူသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ အဆုံးအဖြတ်သည် ပိဋကတ်သုံးပုံ၌ပင် အရိပ်အမြှောက်မျှ သက်သက်မလာ သောကြောင့်၎င်း အလွန်ဝန်လေး၏။

“ပယောဂေ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ပဋိလာဘေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ” ဟူသော ပါဠိတော် သည်လည်း ရူပိယသိက္ခာပဒဝိဘင်း ပါဠိတော်မဟုတ်၊ စိဝရ ပဋိဂ္ဂဟဏ သိက္ခာပဒဝိဘင်းပါဠိတော် စသည်သာတည်း။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲလျက် ကြိယာ ဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်ခြင်းကို၎င်း၊ ကြိယာဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်သောကြောင့် ရှိဟောင်း ရွှေငွေသည် ပျက်ကြောင်းအင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီးသော အဖြစ်ကို၎င်း ဒဋ္ဌိကရဏ၊ အာဂမယုတ္တိ ရှာ၍ တထွာတမိုက်မျှ ပုဒ်ပါဠိပါဠိကို မရနိုင်လှသဖြင့် အရာမဟုတ်ဘဲ ဆောင်ထုတ်သွတ်သွင်း ရေးသားရခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ “ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ နိဿဂ္ဂိယံ” ဟူသော သဒ္ဒန္တရသဒ္ဒိဋ္ဌာန် ရှိသမျှသည် လူ၏ ပယောဂ ကြိယာဟူ၍ မမှတ်လင့်။ လူမှာ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ နိဿဂ္ဂိစသည် မသင့်တတ်၊ ရဟန်းမှာသာ သင့်တတ်ရကား ရဟန်း၏ပယောဂ ကြိယာ ဟူ၍သာ သေအောင်မှတ်လေ။

သို့ဖြစ်၍ ဤ“ပယောဂေ ဒုက္ခန္တံ၊ ပဋိလာဘော နိဿဂ္ဂိယံ” ဟူသော ပါဠိတော်သည် ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏ သိက္ခာပုဒ်၌လည်း မလာ၊ ကြိယာဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်သည်ကို ဟောသဖြင့် အင်္ဂါ ၃-ပါးညီပြီးအဖြစ်ကိုလည်း မပြု၊ ရှေးလူ့ကာလက ရှိဟောင်းရှေ့ငွေ စသည်တို့ကို ပရိစ္စာဂဒါန ဖြစ်အောင် ငါ့ဥစ္စာမမှတ်၊ အာလယပြတ် စွန့်ရမည်ဟူ၍လည်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ မလာ၊ “ပဟာယ”ဟူသမျှကို မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် အာလယပြတ် စွန့်သည်ကိုသာ မမှတ်ရာ။

“ဗိန္ဒုသာရရညော ကိရ ဒုဗ္ဗလကာလေယေဝ အသောကကုမာရော အတ္တနာ လဒ္ဓံ ဥဇ္ဇေနိရဇ္ဇံ ပဟာယ အာဂန္တော သဗ္ဗနဂရံ အတ္တနော ဟတ္ထဂတံ ကတာ သုမနကုမာရံ အဂ္ဂဟေသိ” ဟူသော ပါဠိ၌ အခိုက်အတန့်မျှ ပယ်စွန့်ခြင်းကိုလည်း ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဣမေ ကုလပုတ္တာ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ မဟန္တု ဉာတိပရိဝဋ္ဌံ ဟတ္ထဂတာနိ ရဇောနိပိ ပဟာယ ပဗ္ဗဇန္တာ” စသည်တို့၌ “ပဟာယ”ကို “နိက္ခိတ္တဏေသုဝဏ္ဏာ”၌ နိက္ခိတ္တံ၊ “ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ”၌ ပဟာယနှင့် အနက်သဘောတူဟု အလိုရှိတိုင်းယူ၍ မပြုသင့်။

၎င်း အဋ္ဌကထာ၌ ပဟာယကို မုချအာလယပြတ် ပယ်စွန့်ခြင်း ဟူ၍သာ မမှတ်ရာ။ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါဖြစ်ကုန်သော သူတို့သာ အာလယပြတ် စွန့်ပယ်နိုင်ကုန်ရာ၏။ “ဉာတိပရိဝဋ္ဌံ” ကိုလည်း ထောက်။ ငါ့ဒါန ဆွေမျိုး မဟုတ်ဟု မစွန့်ရာသည်သာတည်း။ ကင်းကွာထားခဲ့သည်ကိုသာ ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ရှိဟောင်း ရှေ့ငွေ အဆွေအမျိုး စသည်တို့ကို ကိုယ်မှ ကင်းကွာ ပယ်ထား၍ သိက္ခာသမာဒါနပြုသဖြင့် သီလရ၏။ သီလရပြီးလျှင် ပယ်အပ်သမျှကို ပယ်ရခြင်း ကိစ္စပြီး၏ဟူ၍ မှတ်။

သိက္ခာသမာပန္နဖြစ်ပြီးမှ ကျူးလွန်ခြင်း ရှိသော်သာ သီလအန္တရာယ် ဖြစ်၏။ သိက္ခာသမာပန္နမဖြစ်မီ ရှေးလူ့ ကာလက အာလယပြတ် ပရိစ္စာဂဒါနမြောက်အောင် စွန့်လွှတ်ပယ်ထားခဲ့မှ သီလရသည်ဟူ၍ ပြောဆိုဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် သာသနာတော်၌ အလွန်ကြီးမားသော ဥပုသ်အန္တရာယ် ဖြစ်၍ ရဟန်း ပဉ္စင်းတို့နှင့်တကွ လူဥပါသကာ၊ ဥပါသကီ ဒသသီလတည် သီတင်းသည်အမှု ပြုခွင့်ရနိုင်စရာမရှိ၊ နိယမ ဒသသီလ ကာလယုတ္တ ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်တရား ဘုရားရှင် အဆုံးအမတော်သည် စင်စစ်ပျောက်ချုပ် ကွယ်ငုပ် ပျက်စီးရတော့မည်သာတည်း။

ထို့ကြောင့်“ခံယူခြင်း ကြိယာဝိစ္ဆေဒ မဖြစ်သောကြောင့် ရှေးလူ့ ကာလက ရှိဟောင်းရှေ့ငွေသည်လည်း အင်္ဂါ ၃-ပါးညီပြီး ဖြစ်၍ နိဿဂ္ဂိယ အာပတ်ဒဏ်

သင့်၏ ထိုက်၏”ဟူသော ဝါဒကို သာရအားဖြင့် မမှတ်လင့်။ ရှိဟောင်း
ရွှေငွေလည်း ခံဆဲခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန် ကြိယာရှိ၏ဟူသော အယူလည်း ရွှေငွေကို
ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟု အယူအမှတ်မှားသဖြင့် စွန့်ရမည်ဟူသော မိမိဝါဒကို
ဒဠီကမ္မဖြစ်စေလိုသောကြောင့် ကျမ်းနည်း၊ ဝန်နည်း နိဿယည်းမဲ့ ပေါက်
လွတ်ချဲ့၍ တကယ်အယောင် ကြံဆောင်ပြောဆိုခြင်းသာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့်—

ဝဏ္ဏဂန္ဓ၊ ရသမကင်း၊ ကြာပင်ရင်း၌၊ စင်းလျင်းဝပ်လျား၊ နေ
လှည့်ငြားလည်း၊ နံ့များတကြိုင်၊ လှိုင်ချိုမြက်၊ ပန်းအရက်ကို၊
နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်၊ ငါ့ဘို့ရောက်ဟု၊ မသောက်တတ်အား၊ ငါးမိုက်
ဖားသို့၊ မပြားဝမ်းတွင်း၊ ကြမ္မာနှင်း၍၊ သားချင်းဖြစ်ပြီး၊ ငါနှင့်
နီးလျက်၊ မော်မီးမော်မန်း၊ နှလုံးဆန်းဖြင့်၊ သူကားအလား၊
အမြင်မှား၍၊ တရားလေဘင်၊ နားဝင်တည့်၊ တဖြင်ကြံတွေး၊
ပညာဆွေးသည်၊ မောင်ထွေးကဏိဌ၊ ညီအရိဌ် ကုဒိဌ်မျိုး၊ ပုဏ္ဏား
ဆိုးတို့၊ ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း၊ သင်သောကျမ်း၌၊ ငြိမ်းချမ်းမင်ဖိုလ်၊
ရောက်စိမ့်ဆိုသည်၊ အလိုမရှိ၊ ဖြစ်ဘိရကား၊ တရားခေမာ၊ နိဗ္ဗာန်
ရှာသည်၊ ပညာရှိများ၊ ယုံမှားပေကာ၊ လူမိစ္ဆာမှု၊ အောင်ရာလည်း
ဖြစ်၊ သဘောစစ်ဖြင့်၊ မပစ်လျင်းဘဲ၊ ဆောင်သုံးစွဲ၏၊ စဲစဲရိပ်ထင်၊
တံလှုပ်မြင်သော်၊ ဤလျှင်စတေ၊ အကယ်ရေဟု၊ မှတ်လေ ဘော
သား၊ စဉ်တလျားတည့်၊ ရိရူးပန်းဟိုက်၊ သောက်အံ့လိုက်သို့၊
အမြိုက်သာရ၊ စူးစမ်းကြ၍၊ အတ္ထုမြင်၊ ထိုဗေဒင်ကို၊ ဆင်ခြင်
မဲ့မြို့၊ သူမိုက်တို့သာ၊ ယုံကြည်ရှာလိမ့်၊ အတ္ထာနတ္ထ၊ နားပါးဝသည်၊
တွက်ဆစိတ်ပြား၊ သူမြတ်အားကား၊ စီးပွားဟုတ်ယောင်၊ လှည့်ပတ်
ဆောင်သည်။ ။လည်အောင်မတတ် နိုင်စွမ်းတည်း။—

ဟူသော ဇာတ်ပေါင်းလင်္ကာနှင့်အညီ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းမ
သဒ္ဒနယ အတ္ထနယ နားမဝသူ ထိုအယူကို ကြည်ဖြူစိတ်မှာ ယုံကြည်စရာ။
နားဝသသူ ရှင် လူတို့အား ယူမှားယုံကြည်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ရာသည်သာ
တည်း။

ထိုအချက်၌ စုဒ္ဓိဘက်အာဂုံ မေးစစ်ဘုံလည်း ၃ ပုံပိဋကတ် သေအောင်
ရှာ၍ မဘော့ဘတ်၊ နှုတ်လွတ်သိုးဝါး စကားမည်ကာ ပြောမည်သာ မှန်စွာ
မချွတ်ဖြစ်ရကား အထူးမေးဘုယ်ခရှိ၊ ကြာသာ ကြာရော့မည်၊ တို့သူငါ
အသိဘုဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်၍ ရှေးလူ့ကာလ ရှိဟောင်းရွှေငွေ၌ ရှေးဦးစွာ ခံယူသာယာခြင်း ကာယပယောဂ၊ ဝစီပယောဂအခိုက်သာ ပဋိဂ္ဂဟဏစေတနာ ကြံယာဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်နေဟူ၍ သေအောင်မှတ်။ ခံယူပြီးနောက် ခံယူခြင်း ကြံယာပြီးပြီ ဖြစ်သည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ရူပိယသိက္ခာပဒ ဝိဘင်း ပါဠိတော်တို့၌ ငိဿဇနဝိဓိကို ပြရာတွင် “အဟံ ဘန္တေ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ” ဟူ၍ အတိတ်ကြံယာ ကာလအားဖြင့် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်ပင် ဟောတော်မူသည်။ ဘုရားဟော ပါဠိတော်အတိုင်းကိုမိ၍ ကင်္ခါ၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာတို့၌ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၊ အရှင်ဓမ္မသီရိမထေရ်တို့လည်း အတိတ်ကြံယာနှင့်ချည်း ရေးသား ပြဆိုတော်မူကြကုန်သည်။ သင်္ဂါယနာ ၃-တန်၊ ၄-တန်၊ ၅-တန် မြောက် ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်သည်တိုင်အောင် “အဟံ ဘန္တေ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ” ဟူ၍ အတိတ်ကြံယာနှင့်ချည်းသာ အထင်အရှား ရေးသား တင်ပြတော်မူကြသည်။ ဤ ယခုမှ ရှင်ပဒုမ နောက်မှပေါ်သည့် ရွှေခရုက ရှိဟောင်း ရွှေငွေလည်း ခံဆဲခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြံယာရှိသည်ဟု ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ရခြင်းသည် ဘုရားသခင်ထက်ပင် လွန်သည် မဟုတ်တုံလော။ ဝိဘင်း ပါဠိတော်နှင့် တကွ ကင်္ခါ၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ကျမ်းအားလုံးကို မီးအုံး၍ ပစ်ရတော့မည်လော။

“မျက်မြင်၍သို့၊ လူတို့တကာ၊ မျိုး ၄-ဖြာကို၊ ဗြဟ္မာဘန်ဆန်း၊ ညွှန်းသောဟူလျက်၊ ပိုင်းခြားပျက်ခဲ၊ နှိုင်းချက်စာနာ၊ စူးစမ်းရှာသော်၊ မိစ္ဆာအလို၊ ညီထွေးဆိုသည်။ ။ကြည်ညိုသူနား မချမ်းတည်း။—

ဟူသကဲ့သို့ မိမိဥစ္စာ အဖြစ် မကင်းသမျှ ရှိဟောင်း ရွှေငွေလည်း ရှေးဦးစွာ ခံခြင်းကြံယာမပြတ် ခံဆဲခံခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ကြံယာရှိသည်ပင်ဟု ရှင်ပဒုမ ဆိုသောစကားကို ဘုရားဟော ပါဠိတော်နှင့်တကွ မူလလက်သန်း အဋ္ဌကထာ ကျမ်းတို့၌ စူးစမ်းရှာစစ်သော် ပစ္စုပ္ပန်ကြံယာ ခံဆဲခံခိုက်ရှိသည်ကို မထင်။ အတိတ်ကြံယာနှင့် ခံပြီးကိုသာ တွေ့မြင်ထင်ရှား ရှိသောကြောင့် သူ့မှာ အယူ တပါးသူကို ငြူစုနှိပ်စက် နှောင့်ယှက်ပုတ်ခတ်လိုသဖြင့် ပရိဝိတက္ကန ဝါဒယုတ်မာ မိစ္ဆာအလို ရှင်ပဒုမဆိုသည်။ ကြည်ညိုငါတို့ မနှစ်မျှီတည်း၊ မကြိုက်တည်း၊ မယုံတည်း၊ အလကားတည်း။

ထို့ကြောင့် ရှိဟောင်း လူ့ကာလက ရွှေငွေကို အသစ်ခံယူခြင်း ပဋိဂ္ဂဟဏ စေတနာ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုကိုသာ ကြဉ်သောအားဖြင့် ဒသသီလ ရှင်ပဉ္စင်း ခံကြ၍ တတ်အားသမျှ စောင့်သုံးကြရ၏။ ရွှေငွေကို ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု မှတ်၍ ဖောက်တတ်ရာမှ မကြံပါနှင့် ရှင်ပဒုမ။

အကြင် ရဟန်းရှင်လူ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်တည်သူတို့သည် ရွှေငွေကို ခံပြီး၍ မစွန့်ဘဲ ဒေသနာကြား၍ ထိုအာပတ်သည် မစင်ခြင်း၊ ဒဏ်ထမ်းသော်လည်း မပြေခြင်း၊ သီလဆောက်တည်သော်လည်း မရခြင်း ဟူ၍ စွဲလမ်းသော ဝါဒသည်ကား ပုသိန်ရှင်ပဒုမ၏ အသည်းနှလုံး အသက် ခြေလက်အင်္ဂါနှင့်တကွ သော ကိုယ်ကြီးပင်တည်း။ ထိုအသည်းနှလုံး အသက် ခြေလက်အင်္ဂါနှင့် တကွသော ကိုယ်ကြီးဖြစ်သော မိစ္ဆာဝါဒကို—

“လျင်လျားမကြာ၊ သည်တခါ၌၊ အာဠာဝက၊ ဒုက္ကလကို၊
ဒေါသမာန်ယစ်၊ မြေဝယ်ပစ်က၊ ဆဲနှစ်နှစ်စင်၊ မြက်တပင်မျှ၊
မြေပြင်ပယ်လင်း၊ မပေါက်ကင်းသို့၊ တျင်းတျင်းမကျန်၊ မြစ်ရင်း
လှန်အံ့” -

ဟူ၍ ရှာစည်ရှာစား မင်းလှသင်္ခယာ ဘွဲ့မည်သာသော ဆရာဦးပုည စပ်ဆိုသော ဇင်းမယ်နိုင်မော်ကွန်းနှင့် အညီ ငါးထောင်သာသနာ ကမ္ဘာ ခေတ်လုံး သည်အယူကွန် နောင်မလွန်နိုင်ဘဲ ရင်အညွန့်တုံးတည့်အောင် အဆုံးသတ်လက်နက်ကြီးဖြင့် တချက်ပြီး ဖြိုခွင်းလိုက်ပေဦးအံ့။

ရှင်ပဒုမသည် ယခုကာလ ဒသသီလ ဆောက်တည်ကြသော သူတို့ကို ငြူစူသော နှလုံးသွင်းနှင့် ရှိရင်းရွှေငွေကို စွန့်စေလိုလှသည်လည်းတကြောင်း၊ ရွှေငွေကို ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟူ၍ ယူမှားစွဲလမ်းခြင်း အရင်းရှိသည်လည်း တကြောင်း အကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့် ရဟန်း ပဉ္စင်းနှင့် လူကို အတူတူ အဖြစ်ထား၍ ယူမှားစွဲလမ်းခြင်းဖြင့် ချွတ်ယွင်းသော ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်၏။

စင်စစ်ကား ရဟန်း ပဉ္စင်းနှင့် လူတို့သည် သိက္ခာရခြင်း မတူကြကုန်။ အဘယ်သို့နည်း—သာမဏေတို့မှာ ရဟန်းအထံ၌ သရဏဂုံဆောက်တည်မှ ရကုန်၏။ ထို့ကြောင့်—“အာဒါနတော ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒါဒိနိ စေတနိ သာမဏေရေန ဘိက္ခုသန္တိကေ သမာဒိန္နာနေဝ သမာဒိန္နာနိ ဟောန္တိ”ဟူ၍ ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာမိန့်။

အာဒါနတော၊ ခံယူနည်းအားဖြင့်ကား။ တောနိ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒါဒိနိ စ၊ ထိုပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပုဒ် အစရှိသည်တို့ကို လည်း။ သာမဏေရေန၊ သာမဏေသည်။ ဘိက္ခုသန္တိကေ၊ ရဟန်းအထံ၌။ သမာဒိန္နာနေဝ၊ ဆောက်တည်အပ်ကုန်သော်သာလျှင်။ သမာဒိန္နာနိ၊ ဆောက်တည်အပ်သော မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ (အနက်။)

ထိုဆောက်တည်ခြင်းသည်လည်း အသီးနှုတ်မြက်၍ ဆောက်တည်ရတော့မည် မဟုတ်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇသရဏဂုံဖြင့် ရကုန်၏။ ထို့ကြောင့်- “သိက္ခာပဒါနိ ပန သရဏဂမနေနေဝ ဣဇ္ဈန္တိ” ဟူ၍ ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၊ ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ (ဝိသင်္ဂဟ၊ ဌ။ ၁၆၁) မိန့်။

သိက္ခာပဒါနိပန၊ သိက္ခာပုဒ်တို့သည်ကား။ သရဏ ဂမနေနေဝ၊ သရဏဂုံဖြင့်သာလျှင်။ ဣဇ္ဈန္တိ၊ ပြီးကုန်၏။ (အနက်။)

အဘယ့်ကြောင့် ပြီးကုန်သနည်း—

“သာမဏေရာနံ ဟိ သရဏဂမနံ ဘိက္ခုနံ ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာသဒိသံ၊ တသ္မာ ဘိက္ခုနံ ဝိယ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဣမိနာပိ ဒသ သီလာနိ သမာဒိန္နာနေဝ ဟောန္တိ” ဟူ၍ ၎င်း ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၊ ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ (ဝိသင်္ဂဟ၊ ဌ။ ၁၆၁။) မိန့်။

သာမဏေရာနံ၊ သာမဏေတို့၏။ သရဏဂမနံ၊ သရဏဂုံသည်။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်းတို့၏။ ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာသဒိသံ၊ ဥပသမ္ပဒ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာနှင့် တူသည်။ ဟိယသ္မာ၊ အကြံကြောင့်။ ဟောတိ၊ ၎င်း၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သရဏဂမနေနေဝ၊ သရဏဂုံဖြင့်သာလျှင်။ ဣဇ္ဈန္တိ၊ ပြီးကုန်၏။ ပြည့်စုံကုန်၏။ တသ္မာ၊ ထိုသို့သရဏဂုံဖြင့်သာလျှင် သိက္ခာပုဒ်ပြည့်စုံသောကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ ရဟန်းတို့၏ ဥပသမ္ပဒ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာနှင့် တူသောကြောင့်။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်းတို့၏။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံဝိယ၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလကဲ့သို့။ ဣမိနာပိ၊ ဤပဗ္ဗဇ္ဇသရဏဂုံဖြင့်လည်း။ ဒသသီလာနိ၊ ဆယ်ပါးသော သီလတို့သည်။ သမာဒိန္နာနေဝ၊ ဆောက်တည်အပ်သော မည်ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ (အနက်။)

သို့ဖြစ်သော် ဘယ်အကျိုးငှါ ပေးပြန်ရသနည်းဟူမူ—

ဝေံ သန္တေပိ ဒဠိကရဏတ္ထံ အာယတိံ သံဝရေ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ပုန ဒါတဗ္ဗာနိ။ ၎င်း အဋ္ဌကထာ။ (ဝိသင်္ဂဟ၊ ဌ။ ၁၆၁)။

ဝေံ၊ ဤသို့ သရဏဂုံဖြင့် ဒသသီလကို ဆောက်တည်အပ်ပြီးသည်မည်ကုန်သည်။ သန္တေပိ၊ ရှိကုန်သော်လည်း။ ဒဠိကရဏတ္ထံ၊ မြဲမြံစွာပြုခြင်းအကျိုးငှါ။ အာယတိံ သံဝရေ၊ နောင်အခါစောင့်ခြင်း၌။ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ၊ တည်စေခြင်းအကျိုးငှါ။ ပုန၊ တဖန်။ ဒါတဗ္ဗာနိ၊ ပေးအပ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပေးရကုန်၏။ ဝါ၊ ပေးရကုန်မည်။ (အနက်။)

၎င်းအဋ္ဌကထာတို့နှင့်အညီ သာမဏေတို့မှာ ရဟန်းထံ၌ သရဏဂုံရသဖြင့် ဒေသသီလတို့သည် ပြည့်စုံကုန်၏။ အသီး သမာဒါန မပြုရကုန်ပြီ။

ပဉ္စင်းတို့မှာ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာဖြင့် စတုပါရိသုဒ္ဓိ ၄-ပါးတို့သည် ပြည့်စုံ ကုန်၏။ အသီး သမာဒါန မပြုရကုန်ပြီ။ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့မှာကား မိမိ အလိုလိုသာ ဆောက်တည်သဖြင့်၎င်း၊ တပါးသော ရဟန်းရှင်လူတို့အထံ၌ ဆောက်တည်သဖြင့်၎င်း ပြည့်စုံကုန်၏။ ထို့ကြောင့်—

ဥပါသကေန ပန အတ္တနာ သမာဒိယန္တေနာပိ သမာဒိန္နာနိ
ဟောန္တိ၊ ပရဿ သန္တိကေ သမာဒိယန္တေနာပိ။ ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ
(၁၈) မိန့်။

ဥပါသကေန ပန၊ ဥပါသကာသည်ကား။ အတ္တနာ၊ မိမိသည်။ သမာဒိ-
ယန္တေနာပိ၊ ဆောက်တည်သဖြင့်လည်း။ သမာဒိန္နာနိ၊ ဆောက်တည်အပ်သော
မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပရဿ၊ သူတပါး၏။ သန္တိကေ၊ အထံ၌။
သမာဒိယန္တေနာပိ၊ ဆောက်တည်သဖြင့်လည်း။ သမာဒိန္နာနိ၊ ဆောက်တည်
အပ်သော မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ (အနက်။) ဆောက်တည်၍ရကုန်
၏ ဟူလို။

ထိုဆောက်တည်ခြင်းကိုကား ဝစီဘေဒအားဖြင့် နှုတ်မြှောက်ခြင်းကိုပြု၍
ဆောက်တည်အပ်၏။

ဝစီဘေဒေါ ပန ကာတဗ္ဗောယေဝ။ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ။ (အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀၀)

ဝစီဘေဒေါ ပန၊ နှုတ်မြှောက်ခြင်းကိုကား။ ကာတဗ္ဗောယေဝ၊ ပြုအပ်သလျှင်
ကတည်း။ (အနက်။)

မဟာဋီကာစသည်တို့မှာလည်း သဘောတူချည်းသာပြကုန်၏။ ထို့ကြောင့်
ရှင်၊ ပဉ္စင်းတို့မှာ သရဏဂုံ၊ ကမ္မဝါစာဖြင့် သိက္ခာသမာဒါနပြီးပြီးဖြစ်၏။ ရှေ့ငွေ
ခံယူခြင်းစသည်ကိုလည်း ပယ်ရပြီးဖြစ်၏။ သိက္ခာပုဒ်ကို အထူးသမာဒါနမပြုရ
ပြီ။ ပဉ္စင်းဖြစ်ပြီးမှ ရှေ့ငွေကို ခံယူသာယာသော် သံဝရသီလပျက်၏။ သိက္ခာ
ပုဒ်ကား မပျက်သေး။ ၎င်းရှေ့ငွေကိုသာ ပဉ္စင်းတို့မှာ ရူပိယသိက္ခာပုဒ် အစီအရင်
အတိုင်း စွန့်ကင်းစေရ၏။ စွန့်၍ ဒေသနာကြားပြီးမှ သီလစင်ခြင်းဖြစ်ပြန်၏။
အထူးအသစ် သိက္ခာသမာဒါနမပြုရပြီ။ ရှင်မှာ ဒဏ်ထမ်းသော် သီလစင်ခြင်းဖြစ်
ပြန်၏။ အထူးအသစ် သိက္ခာသမာဒါန မပြုရပြီ။ သရဏဂုံ ကမ္မဝါစာဖြင့်
သိက္ခာသမာဒါန ပြည့်စုံသည်ကစ၍ ရှေ့ငွေကို ပယ်ရခြင်းဖြစ်သောကြောင့်
နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏအပေတဇာတရူပ ဖြစ်၏။

လူတို့မှာကား မိမိဝစီဘေဒဖြင့် သမာဒါနပြုသည်ကစ၍ ပြီး၏။ ရှေ့ငွေ ခံယူခြင်းသည်ကိုလည်း ပယ်ရခြင်းဖြစ်၏။ သီလတည်ပြီးမှ ခံယူသာယာသော် သိက္ခာပုဒ်လည်း ပျက်၏။ သံဝရသီလလည်း ပျက်၏။ သီလမခံမီ ရှင်ပဉ္စင်းမပြုမီ လူ့အဖြစ်ကပင်ရှိသော ရှေ့ငွေကို လူ့အဖြစ်၌ ရဟန်းများကဲ့သို့ မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် စွန့်ရမည်ဟူ၍၎င်း၊ မစွန့်သော် သီလမရ၊ ရဟန်းပဉ္စင်းတို့မှာ ဒဏ် အာပတ်ထိုက်သင့်သည် ဟူ၍၎င်း တစုံတခုသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိအစရှိသော ကျမ်းတို့၌မရှိ။

ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို ထုတ်ဆိုလော့ဟုဆိုလျှင် “နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ” ဟူသော ဂါမဏိသံယုတ် ဃဋ္ဌိကာရသုတ်တို့ကိုသာ ထုတ်ပြန်ရာ၏။ ထိုသုတ်တို့၌ လည်း အဓိကာရဩစိတျအားဖြင့် သိက္ခာသမာဒါနတည်ပြီးသော ရဟန်းပဉ္စင်း၊ ဃဋ္ဌိကာရတို့သာ ပယ်သော ရှေ့ငွေရှိသည်အဖြစ်ကို မုချတိုက်ရိုက် အဓိပ္ပါယ် ဆိုက်၏။ ရှေးလူ့ အဖြစ်ကပင် မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် စွန့်ပယ်ခဲ့ရမည်မဆို။ ထို့ကြောင့် ဂါမဏိသံယုတ်ပါဠိတော် (သံ၊ ၂။ ၅၁၀) ၌ “န ဟိ ဂါမဏိ ကပ္ပတိ သမဏာနံ သကျပုတ္တိယာနံ ဇာတရူပရဇတံ။ ပ။ နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ၊ အပေတဇာတရူပရဇတာ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ” ဟူ၍ သမဏသကျပုတ္တိယတို့ကို သမ္ပဒါနံ၊ ကတ္တား တိုက်ရိုက်ထား၍ ထင်ရှားစွာ ဟောတော်မူသည်။

ဃဋ္ဌိကာရသုတ် (မ၊ ၂။ ၂၄၁) ၌လည်း “ဃဋ္ဌိကာရော ခေါ မဟာရာဇ ကုမ္ဘကာရော ကေဘတ္တိကော ဗြဟ္မစာရီ သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော။ ပ။ နိက္ခိတ္တ- မဏိသုဝဏ္ဏာ အပေတဇာတရူပရဇတော” ဟူ၍ အနာဂါမိဂ်ဖြင့်ပြီးသော သီလတည်ပြီးသော ဃဋ္ဌိကာရကိုသာ ထင်ရှားစွာ ဟောတော်မူသည်။

ရှေးလူ့ကာလ သီလမခံမီကာလ၌ လူဖြစ်သည့်အဖြစ်ကို ရည်၍ ဟောတော် မူသည်မဟုတ်၊ ရှင်ရဟန်းမခံမီ၊ သီလမခံမီ ရှေ့ငွေကို မိမိဥစ္စာအဖြစ်ကင်းအောင် စွန့်ရခြင်းဟူသောဝါဒ၌ သဘောကျ အလွန်ကြီးသောကြောင့် တောင်နိုး မြောက်ဖာ လိုရာရှာ၍ “ဣမေ ကုလပုတ္တာ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ မဟန္တဉ္စ ဉာတိပရိဝဋ္ဌံ ဟတ္ထဂတာနိ ရဇောနိပိ ပဟာယ ပဗ္ဗဇန္တာ” အစရှိသောပါဠိတို့ကို ဆောင်ထုတ်၍ ယုတ္တိဟာရပြုသဖြင့် မိမိအလိုနှင့်လျော်အောင် အဓိပ္ပါယ်ဆောင် ပြီးလျှင် သူယုံအောင်ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် “နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ” တို့ကို ရှေးလူ့ဘဝက စွန့်ပယ်ခြင်းဟူ၍ ပြောဆိုဆုံးဖြတ်လေသည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ် သည်များကို အတ္တနယ အဓိကာရအရာ၊ သာမည ဝိသေသ အရာတို့၌ လိမ္မာ တော်မူကုန်သော ဆရာကြီး၊ ဆရာမြတ်တို့သည်ကား ရင်သပ်၍ ဓမ္မသံဝေဂ ရတော်မူကုန်ရာ၏။

ယင်းပါဠိတို့၌ “ပဟာယ” ကို ရှေးကာလ “ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ” ကဲ့သို့ ယူမှု သမာဒါနပဟာနသဘာတည်း။ ထိုသမာဒါနပဟာနသည်လည်း ယေဘုယျ အားဖြင့် တဒဂံပဟာနသဘာတည်း။ တဒဂံပဟာနဟူက ခဏခေတ္တသာ ပယ်ခြင်း လည်းရှိ၏။ အသက်ထက်ဆုံး ပယ်ခြင်းလည်းရှိ၏။ အာလယပြတ်ပယ်ခြင်းလည်း ရှိ၏။ မပြတ်ဘဲ ပယ်ခြင်းလည်းရှိ၏။ ကိုယ်ကင်း နှုတ်ကင်းရုံ ပယ်ခြင်းလည်းရှိ၏။ နှုတ်မမြှောက်ဘဲ ပယ်ခြင်းလည်းရှိ၏။ နှုတ်မြှောက်ပေးကမ်းစွန့်လွှတ်သဖြင့် ပယ်ခြင်း လည်းရှိ၏။ ဤသို့ အခြင်းအရာဖြင့် ပယ်ခြင်းအများတို့တွင် ရဟန်းဖြစ်မှ ခံ၍ ရသောရွှေငွေကို ရဟန်းတို့ စွန့်ပယ်ရကဲ့သို့ လူမှာလည်း ထို့အတူ စွန့်ပယ်မှ ဒသသီလ ရ၏ဟု မမှတ်ရာ။

လူမှာ တဒဂံပဟာနမျှဖြင့် ကိုယ်မှကင်းပယ်၍ ဆောက်တည်သော် ရ၏။ ထိုသို့ရသောကြောင့် ဘုရားသခင် ရွှေလက်ထက်တော်အခါက ရဟန္တာ ရှင်မဟာကစွည်းမထေရ်မြတ်သည် ကိုယ်တော်၏ အလုပ်အကျွေး ဖြစ်သော ကုဋေတန် နားချောင်းရှိသော ကောဠိကဏ္ဍသောဏဥပါသကာသည် သံဝေဂ ရသဖြင့် ရဟန်းပြုလိုကြောင်း လျှောက်ထားသည်ရှိသော်-

“ဒုက္ကရံ ခေါ သောဏ ယာဝဇီဝံ ဧကဘတ္တံ ဧကသေယံ ဗြဟ္မစရိယံ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် “ဒကာသောဏ အသက်ထက်ဆုံး တထပ်တည်းစားခြင်း၊ တယောက် တည်း အိပ်ခြင်းရှိသော ရဟန်းတို့ ဗြဟ္မစရိယအကျင့်သည်ကား စင်စစ်ပြုနိုင်ခဲ့စွ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ -

“ဣဿံ တံ သောဏ တတ္ထေဝ အာဂါရိကဘူတော သမာနော ဗုဒ္ဓ- သာသနံ အနုယုဉ္ဇ ကာလယုတ္တံ ဧကဘတ္တံ ဧကသေယံ ဗြဟ္မစရိယံ”

ဟူသောပါဠိဖြင့် မိန့်တော်မူ၏။

အနက်ကား - သောဏ၊ သောဏ။ တံ၊ သင်သည်။ တတ္ထေဝ၊ ထိုအိမ်၌ သာလျှင်။ အာဂါရိကဘူတော၊ အိမ်ရာထောင်သူ လူဖြစ်သည်။ သမာနော၊ ဖြစ်လျက်။ ကာလယုတ္တံ၊ ဥပုသ်နေ့ကာလနှင့်ယှဉ်သော။ ဝါ၊ ဥပုသ်နေ့ကာလ၌ လျှောက်ပတ်သော။ ဧကဘတ္တံ၊ တထပ်တည်းစားခြင်းရှိသော။ ဧကသေယံ၊ တယောက်တည်းအိပ်ခြင်းရှိသော။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်သောအကျင့်ဖြစ်သော။ ဗုဒ္ဓသာသနံ၊ မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအမ နိစ္စဖြစ်သော ပဉ္စင်သီလ၊ ဥပေါသထ သီလဖြစ်သော အဋ္ဌင်္ဂသီလ၊ နိယမသီလဖြစ်သော ဒသသီလ၊ သမာဓိဘာဝနာ၊ ပညာဘာဝနာကို။ အနုယုဉ္ဇ၊ ယှဉ်လော့ လှုံလပြုလော့ အားထုတ်လော့။

ဤသို့ ရဟန္တာ အရှင်မဟာကစွည်းမထေရ်မြတ်သည် ဆုံးမတော်မူအပ် သော ဥဒါန်းပါဠိတော် (ဥဒါန။၁၄၅)၊ ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော် (ဝိ၊၃။၂၇၄) ၌

အဓိပ္ပါယ်ကား ဒကာသောဏ သင်သည် အိမ်၌သာလျှင် အိမ်ရာထောင်သူ လူဖြစ်လျက် စာတုဒ္ဒသီ၊ ပဉ္စဒသီ၊ အဋ္ဌမိ၊ ပါရိဟာရိယဟုဆိုအပ်သော ကာလနှင့် ယှဉ်သော ကာလ၌ လျောက်ပတ်သော တထပ်တည်းစားခြင်း၊ တယောက်တည်း အိပ်ခြင်းရှိသော ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ဖြစ်သော နိစ္စသီလဟူသော ပဉ္စင်သီလ၊ ဥပေါသထသီလဟူသော အဋ္ဌင်္ဂသီလ၊ နိယမသီလဟူသော ဒသင်္ဂသီလ၊ သမာဓိ ဘာဝနာ၊ ပညာဘာဝနာကို အားထုတ်လော့၊ ကာလနှင့်ယှဉ်သော ဗြဟ္မစရိယ မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအမကို သင် တတ်နိုင်ရာ၏။ အခါခပ်သိမ်းကား သင် မတတ် နိုင်ရာဟူသတည်း။

ထို့ကြောင့်-

ဣဃံဘတိ စောဒနတ္ထေ နိပါတော။ တတ္ထေဝါတိ ဂေဟေ။ ဗုဒ္ဓ-
 သာသနံ အနုယုဉ္ဇာတိ နိစ္စသီလဥပေါသထသီလနိယမာဒိဘေဒံ ပဉ္စင်-
 အဋ္ဌင်္ဂဒသင်္ဂသီလံ၊ တဒနုရူပဉ္စ သမာဓိပညာဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇ။
 တေ ဟိ ဥပါသကေန ပုဗ္ဗဘာဂေ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓသာသနံ နာမ။
 တေနာဟ ကာလယုတ္တံ ကေဘတ္တံ ကေသေယံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ။ တတ္ထ
 ကာလယုတ္တန္တိ စာတုဒ္ဒသီ ပဉ္စဒသီ အဋ္ဌမိ ပါရိဟာရိယ ပက္ခသင်္ခါတေန
 ကာလေန ယုတ္တံ။ ယထာဝုတ္တကာလေ ဝါ တုယံ အနုယုဉ္ဇန္တိသ ယုတ္တံ
 ပဋိရူပံ သက္ကုဏေယျံ။ န သဗ္ဗကာလန္တိ အဓိပ္ပါယော။—

ဟူ၍ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ (၂၇၁) မိန့်တော်မူသည်။ တေရသကဏ္ဍိကာ (သာ-
 ရတ္ထ၊ ၃။ ၂၉၈) ၌လည်း နည်းတူ။

ဣဃံဘတိ၊ ဣဃံဟူသည်ကား။ စောဒနတ္ထေ၊ တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌။
 နိပါတော၊ နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ တတ္ထေဝါတိ၊ တတ္ထေဝ -ဟူသည်ကား။ ဂေဟေဝ၊
 အိမ်၌သာလျှင်။ ဗုဒ္ဓသာသနံ အနုယုဉ္ဇာတိ၊ ဟူသည်ကား။ နိစ္စသီလဥပေါသထ-
 နိယမာဒိဘေဒံ၊ နိစ္စသီလ၊ ဥပေါသထသီလ၊ နိယမသီလ စသည်အပြားရှိသော။
 ပဉ္စင် အဋ္ဌင်္ဂ ဒသင်္ဂသီလံ၊ ပဉ္စင်သီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလကို၎င်း။ တဒနု-
 ရူပံ၊ ထိုသီလအားလျော်သော။ သမာဓိ ပညာ ဘာဝနာ၊ သမာဓိဘာဝနာ
 ပညာဘာဝနာကို၎င်း။ အနုယုဉ္ဇ၊ ယှဉ်လော့။ ဟိ၊ စွ။ တေ၊ ထို နိစ္စ ဥပေါသထ
 နိယမ စသည် အပြားရှိသော ပဉ္စင်သီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလ၊ သမာဓိ
 ဘာဝနာ၊ ပညာဘာဝနာသည်။ ဥပါသကေန၊ သီတင်းသည် ဥပါသကာ
 သည်။ ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ အရိယမဂ်၏ ရှေ့အဘို့၌။ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ အားထုတ်အပ်
 သော။ ဗုဒ္ဓသာသနံနာမ၊ မြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမတော်မည်၏။ တေန၊ ထို့
 ကြောင့်။ ကာလယုတ္တံ ကေဘတ္တံ ကေသေယံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊
 မိန့်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုစကား၌။ ကာလယုတ္တန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ စာတုဒ္ဒသီ ပဉ္စဒ-

သီ အဋ္ဌမီ ပါဠိဟာရိယပက္ခ သင်္ခါတေန၊ စာတုဒ္ဒသိဥပုသ်နေ၊ ပဉ္စဒသိဥပုသ်
နေ၊ အဋ္ဌမီဥပုသ်နေ၊ ပါဠိဟာရိယပက္ခ ဥပုသ်နေဟု ဆိုအပ်သော။ ကာလေန၊
အခါနှင့်။ ယုတ္တံ၊ ယှဉ်သော။ ဝါ၊ တနည်းကား။ ယထာဝုတ္တကာလေ၊ အကြင်
အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဥပုသ်နေကာလ၌။ အနုယုဉ္ဇန္တိ၊ အားထုတ်သော။
တုယံ၊ သင့်အား။ ယုတ္တံ ပဋိရူပံ၊ လျှောက်ပတ်သော။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်စွာ
ဘုရား အဆုံးအမတော်ကို။ သက္ကုဏေယျံ၊ တတ်နိုင်ရာ၏။ သဗ္ဗကာလံ၊ အခါ
ခပ်သိမ်း။ န သက္ကုဏေယျံ၊ မတတ်နိုင်ရာ။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ အဓိပ္ပါ-
ယော၊ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဤသို့ပြုအပ်ပြီးသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ ရွှေငွေကို အာလယပြတ်
မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် အချင်းခပ်သိမ်း မစွန့်မပယ် နိုင်ရာသောကြောင့်
ရဟန္တာ အရှင်မဟာကစ္စည်း မထေရ်မြတ်သည် မိမိအလုပ်အကျွေးဖြစ်သော
ကောဠိကဏ္ဍသောဏ ဥပါသကာအား ကာလယုတ္တ ဗြဟ္မစရိယဖြစ်သော ဒသ
သီလကို ကျင့်လော့ဟု တိုက်တွန်း ဆုံးမတော်မူသည့်အဖြစ်ကို စင်စစ် ထင်ရှား
စွာ ပြတော်မူကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့မှာ ရဟန်းတို့ကဲ့သို့
မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် စွန့်ရခြင်း အထူးရှိသည် မဟုတ်။ နိယမအားဖြင့်
ပယ်ထား ခံယူသော်လည်း ဒသသီလ ရနိုင်၏ဟူ၍ မှတ်။

ဤသို့လျှင် သိက္ခာသာဇီဝနှင့်တကွသော ရှင်ပဉ္စင်းတို့အား ရှင်ပဉ္စင်းဖြစ်
ပြီးမှ ခံယူ၍ရသော ရွှေငွေကို စွန့်ကင်းမှ ရှင်ပဉ္စင်းတို့၏ သိက္ခာသာဇီဝအတိုင်း
သံဝရသီလ စင်ကြယ်ရသည့်အရာကို သိက္ခာသမာဒါနကင်းသော လူတို့အား
လည်း ရှိဟောင်းရွှေငွေကို ရဟန်းတို့နှင့်အတူ မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင်
စွန့်ခြင်းကို ရှေးဦးပြုမှ ဒသသီလ ခံယူ၍ရသည်ဟု ရဟန်းနှင့်လူ နည်းမတူကို
နည်းတူတခု အယူထားပြုသဖြင့် ရှင်ပဒုမ ရေးသားဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အလျှင်း
ပင် မသင့်။

လူနည်းတခန်း ရဟန်းနည်းတပါး စွန့်ပယ်ဟန်ကို ကျမ်းဂန်မှာခြားလျက်
ထင်ရှားမရှိသည့်အဖြစ်ကို သနစ်သနာ မသိရှာသူ ရှင်လူတို့အား အယူမှား၍
နားပါးဝင်ကြ တကယ်သားဟုတ်စွာ တဝါဒဖြစ်ကြကုန်ရာ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်၍
စင်စစ်မှန်စွာ သည်အရာတွင် နာနာကြီး စစ်မေးရဦးမည်။ အဘယ်သို့နည်း
ရဟန်းတို့မှာ ရဟန်းဖြစ်မှ ခံ၍ရသော ရွှေငွေသည် စွန့်ရမည်ဖြစ်၍ စွန့်ခြင်း
အစီအရင်ကို ဝိနည်းပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဝိနိစ္ဆယ ထင်ရှားရှိကြသောကြောင့်
သိရကုန်ပြီ။ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့စွန့်ရမည့် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို
ဆရာက ပြပါဆိုလျှင် “ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော”
ပါဠိတော်နည်းကို ဉာဏ်ဖြင့်မှီး၍ “ဇာတဗ္ဗပရဇတံ ပဟာယ ဇာတဗ္ဗပရဇတ-

ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဂီရတော” ဟု အလျင်းအသင့် ဉာဏ်ရင့်စေရသည်ဟူ၍ ၎င်း အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်ကိုသာ နည်းယူလုပ်၍ မဟုတ်မရာ ပြုရှာရမည် မချွတ်။ သည် နည်းမှတစ်ပါး “ပဟာယ” ပါသောပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို ပိဋကတ် သုံးပုံမှာ အကုန်ရှာတော့ မတွေ့ပြီ။

၎င်း“ပဟာယ”၏ သမုစ္ဆေဒပဟာန် သမာဒါနပဟာန်ကို ကော်ထင်စွာ အစွာကပင် မဟာဒီကာကြီး ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ပြဆိုခဲ့ပြီ။ အင်္ဂုတ္တရဋီကာ ကျမ်းမဟာထက် ဆရာပဒုမ၏ဝါဒ ဆုံးဖြတ်၍ ပြဆိုသည်ကို ငါတို့က ယုံကြည် နှစ်သက်ရမည်လောဟု ပရိဟာသ ပြုရာ၏။ ရှင်ပဒုမအလို ကျမ်းဆိုမကျ မိစ္ဆာ ဂါဟ ပရိဝိတက္ကနသဘော အတ္တနောမတိမျှသာ ဖြစ်၏ဟု စင်စစ်သေအောင် မှတ်လေ။

ရှင်ပဒုမ နည်းယူပြသော “ဇာတရူပရဇတံ ပဟာယ”လည်း ပြတိုင်းမဟုတ်။ အဘယ်သို့နည်း၊ စေတနာ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု-ဟော “အတိပါတ”ပုဒ်နှင့် တကွ “ပါဏာတိပါတံ”ဟူ၍ သမုစ္ဆေဒသမာဒါန ကြိယာဟော “ပဟာယ”၏ ကံ အဖြစ်ကို စင်စစ် ဘုရားဟောတော်မူသည်။ “ပါဏံ ပဟာယ”ဟူ၍ ဝိတိက္ကမိ- တဗ္ဗဝတ္ထုကို “ပဟာယ”၏ ကံပြု၍ ဟောတော်မူ။ ထိုသို့လျက် ရွှေငွေကို ဝိရမိတဗ္ဗ ဝတ္ထုဟူ၍ အယူအမှတ်မှားခြင်းကို အရင်းပြု၍ ၎င်းရွှေငွေကို ဝိရမိ- တဗ္ဗဝတ္ထုပြုလိုလှသော အယူ၊ တပါးသူတို့ကို နှိပ်စက် ပုတ်ခတ်လိုသည့် မာန ကြောင့် “ဇာတရူပရဇတံပရိဂ္ဂဟဏံ ပဟာယ”ဟု ဘုရားနိဿယည်း ပါဠိနည်း တု တူအောင်ပြုရမည်ကို မပြုတမူ ကိုယ်နည်းကို ကိုယ်ယူ၍ “ဇာတရူပရဇတံ ပဟာယ”ဟု နယဂ္ဂါဟ ပြုခြင်းလည်း အမှားကြီးတခု။

ဗုဒ္ဓသာသနံ အနုယုဉ္ဇာတိ၊ ဟူသည်ကား။ နိစ္စသီလန္တိ၊ နိစ္စသီလဟူ၍။ အာဒိဘေဒံ၊ အစဉ်ပြအပ်သော။ ယံ ပဉ္စဂံဉ္ဇ၊ အကြင် ငါးပါးသီလကို၎င်း။ ယံဒသဂံဉ္ဇ၊ အကြင်ဆယ်ပါးသီလကို၎င်း။ သမာဒိယိတော၊ ဆောက်တည်၍။ တဒနု ရူပံ၊ ထိုသီလအားလျော်သော။ သမာဓိဘာဝနံ၊ သမာဓိဘာဝနာကို၊ အနုယုဉ္ဇ၊ လုံ့လပြု၍။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဥပါသကေန၊ ဒါယကာသည်။ ပုဗ္ဗဘာဂေန၊ ရှေး အဖို့ဖြင့်။ အနုယုဉ္ဇတဗ္ဗံ၊ အားထုတ်လုံ့လပြုအပ်သော။ ဗုဒ္ဓသာသနံနာမ၊ ဘုရား အဆုံးအမတော်မည်၏။ (ဤကား မြန်မာပြန်ချက်။)

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဤ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ၊ တေရသကဏ် ဋီကာပါဠိတို့ကို မသုတ်မသင် ချွတ်ယွင်းအောင် အနက်ပေး၍ အဓိပ္ပါယ် ပြဆိုခြင်းလည်း အမှားကြီး တခု။

ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တာ ပုတ္တဒါရဉ္စေတတရူပရတေဉ္စ ပဟာယေဝ ပဗ္ဗဇန္တိ။
န စ သက္ကာယံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ တံ တေဟိ ဂဟေတုန္တိ” ဟူသော မဏိစူဠက
ဂါမဏိ၏နယဂ္ဂါဟနည်း ယူဟန်ကိုပြသော ၎င်းဂါမဏိသံယုတ် အဋ္ဌကထာ (သံ၊
ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၄၄)၊ တေရသကဏ် ဋီကာပါဌ်များကို မရှင်းမလင်း မိမိလိုရင်း
ရွှေငွေကို ရှေးဦးကမစွန့်ဘဲ ရဟန်းမခံအပ်ဟူသောဝါဒကို တည်စေလိုသော
ကြောင့် “အပ္ပဟာယ၊ မစွန့်မချီ။ ပဗ္ဗဇိတုံ၊ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှါ။ နသက္ကာ၊
မတတ်ကောင်း။ ဝါ၊ မအပ်ကုန်” ဟူ၍ ပုဒ်ပျက်၊ ပါဌ်ပျက်၊ ဝါကျပျက်အောင်
အနက်ပေးလျက် အဓိပ္ပါယ်ယူခြင်းလည်း အမှားကြီးတခု။

“နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ သံသယ ဝါ ဂဏသယ ဝါ ပုဂ္ဂလသယ ဝါ” ဟူသော ကယဝိက္က-
ယသိက္ခာပဒ ဝိဘင်း ပါဠိတော်ကို မထောက်၊ ကယဝိက္ကယသိက္ခာပုဒ်ကြောင့်
ဖြစ်သော နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုတို့သည်ကား ဝိနည်းပရိယာယ်ဖြင့် စွန့်၍ မရကုန်။
မစင်ကဲ့သို့ လွတ်လွတ်စွန့်အပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် “ဂူထံ ဝိယ ဆဇ္ဇေတဗ္ဗော”
ဟု မိန့်၏ ဟူ၍ မရေမရာ ဆုံးဖြတ်ရေးသားခြင်းလည်း အမှားကြီးတခု။

“ပယောဂေ ဒုက္ကဋ္ဌံ ပဋိလာဘော နိဿဂ္ဂိယော ဟောတိ” ဟူသော ဒုတိယ
ပတ္တ သိက္ခာပဒ ဝိဘင်းပါဠိတော်ကို ရူပိယ သိက္ခာပုဒ်၌ သွင်း၍ အဆုမဟုတ်
ပုတ်ခတ်ရေးသားခြင်းလည်း အမှားကြီး တခု။

“နိက္ခိတ္တမဏိ သုဝဏ္ဏာတိ၊ စွန့်အပ်သော ပတ္တမြား ရွှေငွေ ရှိကုန်၏ ဟူ
သည်ကား။ ရူပိယသိက္ခာပဒေနေဝ၊ စောင့်လတ္တံ့ သော ရူပိယသိက္ခာပုဒ်ကြောင့်
သာလျှင်။ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ပယ်စွန့်အပ်ကုန်၏။ ဤကား မြန်မာပြန်ချက်” ဟူ၍
အနက်ဆောင်ပေးခြင်းလည်း အမှားကြီးတခု။

ဤသို့စသော အမှားကြီး အမှားငယ်တို့ကို အကျယ်ထုတ်ပြု၍ မပြီးနိုင်ရာ၊
ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုဖြစ်သော ရွှေငွေကို ဝိရမိတဗ္ဗာတ္ထုဟု အယူမှားခြင်းကို
အရင်းပြု၍ သူတပါးကို ပြစ်မှားပုတ်ခတ်လိုသော ဝါဒလျှင် သမုဋ္ဌာန် ရှိကြောင်း
ချွတ်ယွင်းသော အဘိဓေယျ၊ ပုတ်ခတ်သော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော
ကရဏပုကာရ၊ သုတပညာ နည်းပါးစွာလျက် မိစ္ဆာမာန အားကြီးကြသော
ဗာလရှင်လူတို့သည် ကြည့်ရှုမိက ဝိပရိတတ္ထဉာဏ် အတန်တန် ဖြစ်ခြင်းအကျိုးဟု
ဆိုအပ်သော ပယောဇဉ်၊ မရှည်အနက် ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် သက်သက်မရ အနု-
တ္ထမဟုတ် ရုဇ္ဇိပုဒ်ဖြင့် သမုတ်၍ တင်ကာခေါ်ဝေါ်ခြင်း အဘိဓာန်ရှိသော
“သဒ္ဓမ္မဇောတိက” စာအုပ် တအုပ်လုံးပင် မီးအုံး၍ ပစ်လိုက်စရာချည်း ဖြစ်
တော့သည်။

ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ပါဠိများကို ထား၍ ချန်ခြင်း—

“ကာယဗလ၊ နည်းကျကိုအမ်း၊ မသန်စွမ်းလျက်၊ လက်ပမ်းလိုလား၊ ဥစ္စာပါးလျက်၊ အစားကြေးထိုက်၊ ကြိုက်တတ်သော၊ ဉာဏ်မဆူလျက်၊ ဝိဇ္ဇာရလား၊ မူရူထားနှင့်၊ စကားချဲ့ထွင်၊ ပြောချင်သသူ၊ သုံးယောက် လူကို၊ နောက်ဆူသည်းခြေ၊ တွေဝေသံလည်၊ အရူးမည်ဟု၊ လူ့ပြည် ပြဋ္ဌာန်း” -

ဟူသည်နှင့်အညီ မဖြစ်စေနှင့်၊ မင်းကစ၍ ငါ ပြုရသည်၊ နောက်ကိုမလာ စေနှင့် ရှင်ပဒုမ။

ဇမ္ဗူဒိပ်မြေ၊ သောင်းချက်ဗေတုင်၊ ကေဒေသ၊ တဌာနထက်၊ ယောနကမျိုး၊ သိမ်းပိုက်စိုးသည်၊ ယိုးဒယားမင်း၊ ထီးတစင်းကား၊ ဘုန်းချင်းနှိုင်းချင့်၊ မခိုင်းသင့်လျက်၊ တဖြင့်တပါး၊ ကြံမှောက်မှား၍၊ အများပျက်စီး၊ အချည်းနှီးလျှင်၊ ဘေးကြီးတွေလျှင်း၊ ပြည်ထောင် ချင်းမှ၊ သတင်းမလှ၊ အရှက်ရလည်း၊ မချစ်တ်လက်၊ ညွှန်လူးဝက်လျှင်၊ ပြာထက်တဘန်၊ အိပ်တုံပြန်သို့၊ မာန်တဘီဘီ၊ လက်ရုံးချီလျက်၊ ဇမ္ဗူဒီလုံး၊ ကြုံးအံ့ရည်ချိန်၊ ငါနရိန်ကို၊ ဝရဇိန်ကုန်ကုန်၊ သိကြား ဟန်လည်း၊ မလန်လိပ်ပြာ၊ ဘယ်တောင်တာအံ့၊ အရာမလျော်၊ ခါမတော်က၊ ချွတ်ချော်စမြဲ၊ သည်တပဲ့မှု၊ အခဲမကြ၊ ရှိနှင့်စေဟု၊ ရှေ့ညီလာရံ၊ ဗိုလ်ရှုခံတွင်၊ သံယံစိုင်းပြင်း၊ အရေးခင်းလျက်၊ ခပင်း ဝန်းလည်၊ ရှမ်းကိုးပြည်ကို၊ နည်မျှမကျန်၊ မှောက်လှန်တိုက်သိမ်း၊ ငြိမ်းပြီးခါသော်၊ သာသနာတည်ထွန်း၊ မြန်ဦးစွန်းထက်၊ ကြဋ္ဌန်း တဆူ၊ ထူအံ့ရည်သန်၊ ကိုယ်အားအန်နှင့်၊ မတန်လေစွ၊ တိမာနဟု၊ ဒုက္ခလောလော၊ ပရာဘောကို၊ မနောပိုက်ကျုံး၊ အမိုက်ဖုံးသည်။ ။ လက်ရုံးထောင်ထောင် ထားထားတည်း—

ဟူသည်နှင့်အညီ မဖြစ်စေနှင့် ရှင်ပဒုမ။

ဘုန်းပဒေသာ၊ ပြည့်စုံစွာ၍၊ ပညာပယ်ဖြောင့်၊ တရားစောင့်လျက်၊ မတောင့်မတ၊ မကြောင့်ကြတည့်၊ သုခသီးမှည့်၊ ဆွတ်ကုန်လှည့်ဟု၊ လိုပြည့်လိုတုန်း၊ လူရဟန်းအား၊ ငမ်းထွက်သားသို့၊ ပိုင်းဖြားသိမ်း ထုပ်၊ ပြည်ကြီးအုပ်၍၊ လှုပ်ရှားမနိုင်၊ တောင်နယ်ခိုင်လျက်၊ ထွတ်တိုင် ရှင်တော်၊ အာနုဘော်ကြောင့်၊ ထွန်းပေါ်ကမ္ဘာ၊ ရှေးဦးစွာက၊ ကျန်းချာသမုတိ၊ တုမရှိသား၊ ဗောဓိရှေ့တွင်၊ အောင်မြေပြင်၌၊ ပလ္လင် ရတနာ၊ ပေါက်လှည့်ရာကို၊ မိစ္ဆာလုယက်၊ မာရ်စစ်ထွက်သို့၊ ညောင်

ရွက်ရွန်းရွန်း၊ ရွှေထီးဝန်းနှင့်၊ တက်ထွန်းနေတူ၊ နန်းဝပြုသော်၊ ငြူစု
မာန်မျိုး၊ မျက်မုန်းကျိုးသည်။ ။တန်းခိုးလက်စည်း မသိတည်း—

ဟူသည်နှင့်အညီ လက်စည်းမသိ ပုထုဇဉ်ဂတိကြောင့် မှားမိမှားရာ မှားတတ်
စွာ၏၊မှားရှာခဲ့မိ မှားသည်ရှိလည်း သတိပညာ မာန်ကိုခွါပြီးလျှင်—

ပညာမုန်ယို၊ အပျိုရွယ်က၊ မဆိုစလောက်၊ မာန်စောင်မြောက်၍၊
နှုတ်ငေါက်လွန်မိ၊ ဒေါသရှိလည်း၊ နောက်ပြီး တခါ၊ ရိုသေစွာလျှင်၊
ဤစာကိုးခန်း၊ ပုလဲပန်းဖြင့်၊ စိတ်ကျန်းမာန်လျော့၊ ငါကန်တော့၏၊
မပေါ့ချစ်ခင်၊ သားနှယ်ကြင်၍၊ အရှင်တကော၊ သည်းခံပါလော့၊ မေတ္တာ
မသွေ၊ မုန်းတုံဖြေသည်၊ မြက်ပြေသူတော် ကျင့်ဟောင်းတည်း—

ဟူသည်နှင့်အညီ ပြစ်မှားမိသမျှ ဝန်ချကန်တော့ မာန်လျော့စိတ်ချုပ်
ရေးမိသော ဘုတ်အုပ်ကို သိမ်းနုတ်မီးရှို့ လိုက်ပေတော့ ရှင်ပဒုမ။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၄-ခု တော်သလင်းလကွယ် အင်္ဂါနေ့ နေဝင်
၄-ချက်တီးကျော်အချိန်တွင် သီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဂဏ္ဍိပဗ္ဗကား ဤတွင်ပြီး၏။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၄-ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၀-ရက်နေ့
နေဝင် ၄-ချက်တီးကျော်အချိန်တွင် ရေးသန့်ကူးတင်၍ ပြီး၏။

ဂဏ္ဍိပဗ္ဗရှင်းပြချက်

ဇေယျတု—မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆရာ၊ မဟာထေရ၊
ဘဒ္ဒန္တက၊ အဒေါသစေတနာ၊ ကရုဏာနှင့်၊ ပညာသမ္ပဇဉ်၊ တရားယှဉ်သည်၊
အစဉ်မမှား၊ လူ ၃-ပါးကို၊ အသနားဉာဏ်၊ သမုဋ္ဌာန်ဖြင့်၊ စာပြန်အမိန့်ရှိလိုက်
သည် ပုသိန်မြို့ တလိုင်းချောင်းရပ်နေ လျှောက်ရာပါ ဒကာအပေါင်းတို့—
ဒကာတို့ လျှောက်စကားကို ထောက်လိုက်လျှင် ကြောက်စရာသဘော၊ ကေန်
ကောမည်လောက်၊ ဇောမသန့်ရှင်း၊ နှလုံးသွင်းနှင့်၊ လျှောက်ထားခြင်းအရကို
ဆရာသိလျက်ပင်ဖြစ်၏။

သို့ပင်ဖြစ်လည်း၊ သစ္စကပရိမိုဇ်၊ အမ္မဋ္ဌ လုလင်မိုက်တို့သည်၊ မာန်အလိုက်
နှလုံးသွင်း၊ ဝါဒတင်စွပ်စွဲခြင်းဖြင့်၊ အတင်းပြုလုပ်၊ ပြောဆိုကြသည်တထေ၊
ရွှေပြည်ဌာနီ၊ ကောသမ္မိတွင်၊ မာဂဏ္ဍိသမုတ်၊ မိန်းမယုတ်က၊ ငွေထုတ်၍ငှါး
သဖြင့်၊ ပြည်သားပြည်သူ၊ ဒိဋ္ဌိလူတို့၊ မသူတော်လိုက်၊ ဒုစရိုက်ဖြင့်၊ ငမိုက်

ငမဲ၊ ငကျဲ ငနှား၊ ဒွန်းစဏ္ဍားဟု၊ စကားရုန့်ရင်း၊ ဆဲရေးခြင်းတဖြာ၊ ရာဇဂြိုဟ် မည်မှတ်၊ ရှေ့ပြည်မြတ်တွင်၊ ဒေဝဒတ်အသင်း၊ ဇာတသတ်မင်းတို့သည်၊ လေး ပစ်ခြင်းတဝ၊ ကျောက်ချခြင်းတလိုက်၊ ဆင်တိုက်ခြင်းတမှု၊ ပြစ်မှားခြင်းနှင့်၊ အတင်းပြုတို့ကို၊ သုံးလူ့ ထိပ်တင်၊ ဘုန်းအနန္တ၊ ၉-ဂုဏ်ပသည်၊ ဘဝရှင်လျက်၊ သို့စင်ခံရာ၊ သည်သဘောကို၊ စိတ်ဇောချ၍၊ လောကဓမ္မတာ၊ ငါဆရာလည်း၊ ကရုဏာဝဒေါသော၊ ကျင်းဟောအရာ၊ အညီကျ၍၊ ငါ့ကရုဏာ၊ ငါ့ကိုသာလျှင်၊ ရန်ရှာသမှု၊ အပြစ်ပြုသည်ဟု၊ အနုကမ္မ၊ စိတ်မခွအောင်၊ ဒေါသမမှီ၊ မာန် မသိဘဲ၊ ခန္တီ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ၊ ဂါထာရွှေနှုတ်၊ မိန့်ခွန်း ထုတ်သည့်၊ ပုဒ်ဩဝါကို၊ စိတ်မှာအမြဲ၊ ကောင်းစွာစွဲ၍၊ အခဲမကျေ၊ မယားကိုမေ့သကဲ့သို့၊ ဆူဝေစိတ်နောက်၊ ပုသိန်မြို့ တလိုင်းချောင်းက၊ ဒကာပေါင်း စုဒ်ထောက်၍၊ မေး လျှောက်သည့်စကားချက်တို့ကို၊ ခုတက်ခါတခန်း၊ နုသန္ဓေသစ်ဆန်း၍၊ ဂဏ္ဍိသစ် ရေးလိုက်ဦးအံ့—

ဂတိဝိသောဓနကျမ်း မျက်နှာနံပါတ် ၃၂ -၌“ သတိ ဝါ ဥဿာဟေ ဒသ-ဟု ကျမ်းဆိုရကား သာမဏေတို့ကဲ့သို့ နိစ္စသီလအဖြစ် စွန့်ပစ်ပယ်ခွါ မသာယာအပ်သော ဇာတရူပ ရဇတမျိုးတို့၌ ကိုင်ခံသာယာခြင်း ကင်းစေ၍ တနေ့တရက်မျှ ဥဿာဟအလျောက် စောင့်ရှောက်အပ်ပါသောကြောင့် ဆရာ ၂-ပါးအယူသည် အတူအမျှ ဝါဒညီညွတ်သည်သာ ဖြစ်လေပါသတည်း။ ရဟန်း၊ သာမဏေတို့၏ နိစ္စသီလကဲ့သို့ပင် တနေ့တညဖြစ်စေ တတ်အားသမျှ စောင့် အပ်လှပါတော့သည်သာတည်း” ဟူသောစကား၌ အချို့ဆရာတို့က “နိစ္စသီလ ဖြစ်သောကြောင့် သာမဏေတို့ကဲ့သို့ နိစ္စသီလအဖြစ် စောင့်နိုင်မှစောင့်ရမည်။ ဥပုသ်သီလကဲ့သို့ တနေ့တည တတ်အားသမျှ မစောင့်ရ ဆိုကုန်၏။ အချို့ဆရာ တို့ကား “ဥပုသ်သီလ စောင့်သကဲ့သို့ပင် တနေ့တညဖြစ်စေ စောင့်ကြရမည်” ဆိုကြကုန်၏။ ထိုဆရာ ၂-ဦးတို့စကားမှာ လူတို့လည်း ဒသသီလကို သာမဏေ တို့ကဲ့သို့ နိစ္စသီလအဖြစ်ဖြင့် ခံယူ၍ စွန့်ပစ်ပယ်ခွါ မသာယာအပ်သော ဇာတရူပ ရဇတမျိုးတို့၌ အသစ်တဘန် ကိုင်ခံသာယာခြင်းကင်းစေ၍ တနေ့တရက်မျှ သော်လည်း ဥဿာဟအလျောက် စောင့်ရှောက်အပ်သည်ပင်၊ မစောင့်အပ် သည်မဟုတ်ရကား ဆရာတဦးက နိစ္စသီလ အဖြစ်ကို၊ ဆရာတဦးက ဥပေါ သထသီလကဲ့သို့ တနေ့တညကို ပြောဆိုကြသော်လည်း ဒသသီလသည် နိစ္စသီလ လည်းဖြစ်၊ နိယမသီလလည်းဖြစ်၍ သာမဏေတို့ စောင့်ကြသည့်အတိုင်း နိစ္စသီလအဖြစ်ဖြင့်ပင် ဥပေါသထ သီလကဲ့သို့လည်း တနေ့တညမျှ နိယမအား ဖြင့် စောင့်အပ်ကြောင်းကို သံဝေပစကား ရေးသားဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ သာမဏေတို့မှာ သာမဏေမပြုမီက ရှိဟောင်းရွှေငွေကို အာလယပြတ် မိမိ ဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် စွန့်ပစ်ပယ်ခွါ၍ သာမဏေခံရမည်၊ ထိုအတူ လူတို့

မှာလည်း သီလမခံမိက ရှိဟောင်း ရွှေငွေကို အာလယပြတ် မိမိဥစ္စာ အဖြစ် ကင်းအောင် စွန့်ပစ်ပယ်ခါ၍ ဒသသီလခံရမည်ဟု ဆိုသည်မဟုတ်၊ ဒသသီလ၏ နိစ္စသီလ၊ နိယမသီလအဖြစ်ကို ပြသောစကားမျှသာတည်း။ သေသေချာချာ ဖြောင့်မှန်လိုသော သဘောထားနှင့် စဉ်းစား၍ ဆင်ခြင်ကြလေကုန်။

သီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနိကျမ်း မျက်နှာနံပါတ် ၅၇-၌ “ဥဿာဟေ၊ သာ မဏေတို့ကဲ့သို့ ရှိဟောင်းရွှေငွေကို အာလယပြတ် စွန့်နိုင်ခြင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသော်” ဟူ၍ အနက်ယောဇနာခြင်းသည် ဝိနည်းကျမ်းဂန်တို့ထက် လွန်လှ သည်။ သာမဏေတို့နှင့်လူမှာ မတူ။ သာမဏေတို့မှာ နိစ္စသာဖြစ်၍ သာမဏေ အဖြစ် ရှိသမျှ မစောင့်မနေရ။ အလုံးစုံ အာလယပြတ် စွန့်လွှတ် စောင့်ရှာ သည် ဟူသော စကားအချက်၌ လူတို့မှာ နိယမသီလည်းဖြစ်၍ စောင့်နိုင်သော် စောင့်ရ၏၊ မစောင့်နိုင်သော် နေရ၏၊ အပြစ်မရှိ။ သာမဏေတို့မှာကား နိစ္စသီလ သာဖြစ်၍ သာမဏေအဖြစ် ရှိသမျှ မစောင့်လိုသော်လည်း မနေရ။ အာလယ မပြတ်နိုင်၍ မိမိဥစ္စာအမှတ်ဖြင့် ခံယူသာယာတိုင်း ဒဏ်အပြစ် ထိုက်၏။ သိက္ခာ ဝီတိက္ကမဖြစ်၍ သီလလည်း ပျက်၏။ မစောင့်မနေသာဖြစ်၍ တဏှာ၊ အာလယ ပြတ်ပြတ် စွန့်လွှတ်စောင့်ရှောက်ရာသည်ဟု ဂရုကရဏ အနုသာသနစကား မျှသာ ဖြစ်သည်။ “န ဧတ္ထ ဆန္ဒော ကတဗ္ဗော” ကဲ့သို့တည်း။

ရှင်မခံမိ ရှိဟောင်းရွှေငွေကို မိမိဥစ္စာအဖြစ် ကင်းအောင် အာလယပြတ် စွန့်လွှတ်၍ ရှင်ခံရမည် ဆိုသည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် သမဏေအဖြစ် ရှိသမျှ မစောင့်မနေရ၊ အလုံးစုံ အာလယပြတ် စွန့်၍ စောင့်ရှာသည်ဟု သာမဏေ အဖြစ်၌ စောင့်ရှောက်ရာသည်ကိုသာ ဆိုသည်ဟု မှတ်။

မိမိရှိဟောင်း ရွှေငွေကို အာလယပြတ် မစွန့်မပေးခဲ့ဘဲ ဒသသီလခံ၍ မရ၊ ရှင်ရဟန်းခံသော် ဖြစ်သည်နှင့်တကွနက် ဒဏ်၊ နိဿဂိုအာပတ် ထိုက်သင့် ကြောင်းကို အမြဲစွဲယူ၍ ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ကြသည်ကား ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထု ဖြစ်သော ရွှေငွေကို ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟု အယူအမှတ်မှားခြင်းကို အရင်းပြု၍ ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ကြသည်သာတည်း။ ထိုအကြောင်းကို အောက် ပဒုမောဝါဒ ပဌမကဏ္ဍ၌ ကြည့်ကြလေ။

“ဥဿာဟေ၊ သာမဏေတို့ကဲ့သို့ ရှိဟောင်းရွှေငွေကို အာလယပြတ် စွန့်နိုင် ခြင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသော်” ဟူ၍ အနက်ယောဇနာကြသော ဆရာတို့အလိုကား “ရှင်မခံမိကာလပင် ရှိဟောင်းရွှေငွေကို အာလယပြတ် ငါ့ဥစ္စာအမှတ်အောင် စွန့်လွှတ်ရမည်” ဟူသော အလိုနှင့် ယောဇနာကြသောကြောင့် ဝိနည်းကျမ်းဂန် ထက် လွန်သည်ဟု ဆိုသည်။

ရိုဟောင်း ရွှေငွေကို အာလယပြတ် ငါ့ဥစ္စာမမှတ်ရအောင် စွန့်လွှတ်ရမည် ဟု ဝိနည်းကျမ်းကန်လည်း မရှိ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့မှာလည်း မရှိ၊ “ဆဋ္ဌိကာရာဒယော ဝိယ” ဟု မဟာဋီကာကြီး ပြသည်ကဲ့သို့ ဆဋ္ဌိကာရသုတ်၌ “နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏော အပေတဇာတရူပရဇတော” ဟူသောပါဠိကို “ရှေး ဒသ သီလ မခံမိက ပယ်စွန့်သော ပတ္တမြား ရွှေငွေရှိ၏” ဟူ၍ အရာမဟုတ်ဘဲ နေ ယုတ္တအနက်ပေး၍၎င်း၊ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါဖြစ်ကုန်သော သဒ္ဓါတရားအားကြီးသော ဘဒ္ဒကာပိလာနီ၊ ပိပ္ပလိလုလင်တို့၏ သဘောကိုဆောင်၍၎င်း၊ ကိုယ်မှ မကင်း သေးသော ရွှေငွေရှိသော ဝိသာခ ဥပါသကာကို ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့က ဤ ရွှေငွေကို ရဟန်းဖြစ်သည်ကစ၍ မစီရင်အပ် ဟူသောစကားကို ဆောင်၍၎င်း ရဟန်းမခံမီ၊ ဒသသီလမခံမီ မစွန့်က ဒသသီလလည်းမရ၊ ရဟန်းရှင်ဖြစ်သည်နှင့် တကွနက် ဒဏ်၊ အာပတ် ထိုက်ကြောင်းကို ဆိုကြခြင်းသည် မိမိတို့လိုရင်းကျ အောင် ကြံဆောင်ပြောဆိုခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ စင်စစ်သော်ကား ရှေးအဘို့ ကာလက အာလယပြတ် စွန့်ရမည်ကို မဆို၊ ရဟန်းဖြစ်သည်ကစ၍ မစီရင်ခြင်း၊ ပယ်ခြင်း၊ ကင်းခြင်းတို့ကိုသာ ဆိုသည်။

ဘုရားမြတ်စွာပင် အာလယကိုမစစ်ဘဲ “ရဟန်းခံအံ့လော နန္ဒ” ဟု မိန့်တော် မူသည်ရှိသော် ရိုသေခြင်းဖြင့် မပယ်ဝံ့သည်ဖြစ်၍ “အမိန့်တော်အတိုင်းပါ” ဟု လျှောက်သော အမြက်စကားဖြင့်ပင် နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းခံတော်မူ၏။ ထို့ အတူ အာလယမကင်းခြင်း အလွန်ထင်ရှားသော စန္ဒာဘပုဏ္ဏား၊ ဝင်္ဂီသ ပုဏ္ဏား စသည်တို့ကိုလည်း ရဟန်းခံတော်မူ၏။ အာလယကို စစ်တော်မမူ။

သို့ဖြစ်၍ အာလယပြတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မပြတ်သည်ဖြစ်စေ ဆောက်တည် သည်ကစ၍ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဖြစ်သော ပဋိဂ္ဂဟဏစေတနာကိုသာ ပယ်ရ ကြဉ်ရ သည်။

ထိုပဋိဂ္ဂဟဏစေတနာကို ပယ်ကြဉ်သည်ကစ၍လည်း ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဖြစ်သော ရွှေငွေသည် နိပ္ပရိဂ္ဂဟိတပင် ဖြစ်တော့သည် သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဆရာကမ္မာ “သတိ ဝါ ဥဿာဟေ ဒသ” ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်(၁။၁၅)၌ “ဥဿာဟေ” ဟူ သော ပါဠိတခုကို အဓိပ္ပါယ်ထုတ်၍ ၂-မျိုးဆိုခြင်း မရှိ၊ ဂတိဝိသောဓနကျမ်း မှာလည်း အာလယပြတ် ပရိစ္စာဂဖြစ်အောင် စွန့်ရခြင်း အဓိပ္ပါယ်မပြ။ သီလ- ဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီကျမ်းမှာလည်း အာလယပြတ် ပရိစ္စာဂဖြစ်အောင် စင်စစ် မပြ၊ ရှင်အဖြစ်မှာ တဏှာအာလယပြတ် စောင့်ရာသည်၊ စောင့်ကောင်းသည် မျှကိုသာ ဂရုကရဏ အနုသာသနအားဖြင့် ပြသည်။ သာမဏေအဖြစ် ရှိသမျှ မစောင့်မနေရဟူသော ဝိသေသန စကားအထူးကိုလည်း နှလုံးသွင်း၍ ဖြောင့် မှန်လိုသော သဘောဖြင့် စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြလေကုန်။

ထို့ကြောင့် ပဌမစောဒနာ လျှောက်ချက်မှာလည်း ဆရာ၌ အပြစ်မထင်၊ ကျမ်းစာတွင်လည်း ဒေါသမငြိ၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းသိကြလေ။ ဂဏ္ဍိပဗ္ဗ ပဌမအချက် တည်း။

၎င်း သီလဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီကျမ်း မျက်နှာနံပါတ် ၄၈-၌ “ဆယ်ပါးသီလ ကိုကား နေ့၊ ရက်၊ ပက္ခ၊ လ၊ နှစ်တို့ကို ပိုင်းခြားသဖြင့် ရွှေငွေကို သာယာခြင်း ကင်းစေ၍ ဆောက်တည်အပ်သည့်အဖြစ်ကို ပြခဲ့ပြီးသော မင်းစသော ရှေး သူတော်ကောင်း အလောင်းအလျှာတို့ကဲ့သို့ စောင့်ကုန်ရာ၏” ဟူသော စကား ၌ နေ့၊ ရက်၊ ပက္ခ၊ လ၊ နှစ်တို့ကို ပိုင်းခြားသဖြင့် ပိုင်းခြားတိုင်းသော နေ့၊ ရက်၊ ပက္ခ၊ လ၊ နှစ်တို့ပတ်လုံး ရွှေငွေကို ခံယူသာယာခြင်းကင်းစေ၍ ဆောက် တည် စောင့်သုံးအပ်သည့်အဖြစ်ကို ရှေးမင်းစသော သူတို့ကို ဥပမာပြု၍ ဥပမေယျအားဖြင့် ဤစကားကိုဆိုသည်။ ရှေးမင်းတို့ကဲ့သို့ ဆောက်တည်သမျှ ကာလပတ်လုံး ကိုင်ခံ သာယာခြင်းကင်းစေ၍ စောင့်ရှောက်ကုန်ရာသည် ဟူလိုသည်။

၎င်းကျမ်း မျက်နှာ နံပါတ် ၅၉ ၌ “ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့ထက် စည်းစိမ် ဥစ္စာရတနာရွှေငွေ များစွာပြည့်စုံသဖြင့် တသက်ပတ်လုံးပင် ရွှေငွေနှင့် မကင်း နိုင်စကောင်းသော ရှေးသံယမမင်းကြီးစသော ပြည့်ရှင်မင်းတို့ဖြစ်လျက် မင်း အဖြစ်ကိုမစွန့်ဘဲ နိယမသီလပြု၍ ဒသသီလဆောက်တည်ကြ၏” ဟူသော စကား ၌လည်း ရွှေငွေနှင့် တသက်လုံးမကင်းနိုင်သော သံယမမင်းကြီးသည် မင်း အဖြစ်ကို မစွန့်၊ ရွှေငွေကိုလည်း တသက်လုံး ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်ပြီဟု ဒါနပရိစာဂ ဖြစ်အောင် အာလယပြတ် မစွန့်ဘဲ ဒသသီလကို နိယမသီလပြု၍ နိယမ ကာလပတ်လုံး ရွှေငွေမခံ မသာယာဘဲ ဆောက်တည်စောင့်သုံးသည့်အဖြစ်ကို ဆိုသည်။

ရှေးစကား နောက်စကား ၂-ချက်မှာပင် နေ့၊ ရက်တို့ကိုပိုင်းခြား၍ နိယမ ကာလအားဖြင့် ရွှေငွေကို ခံယူသာယာခြင်း ကင်းစေကြသည်ကိုသာ ဆို၏။ ဖြောင့်မှန်လိုသောသဘောထားဖြင့် နှလုံးသွင်းရာ၏။ သို့ဖြစ်၍ ဒုတိယအထက် စောဒနာလျှောက်ချက်မှာလည်း ကင်း၍ သက်သက် အပြစ် ရှိ။ ဟုတ်မှန်တိုင်း သိကြလေ။ ဂဏ္ဍိပဗ္ဗ ဒုတိယအချက်တည်း။

၎င်းကျမ်း မျက်နှာနံပါတ် ၃၁-၌ “မင်းသမီး ၇-ယောက်တို့သည် လူအဖြစ်၌ တည်ကုန်၍ အသက် ၂-သောင်း ကာလပတ်လုံး အိမ်ရာမထောင်ဘဲ ဆယ်ပါး သီလကို ဆောက်တည်လျက် ကောမာရိကဗြဟ္မစရိယ အကျင့်ကို ကျင့်ကြသဖြင့် ဘုရားအမှုးရှိသော သင်္ဘောတော်တို့အား ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် မပြတ်လုပ်ကျွေး

ကုန်သတည်း”ဟူသော စကား၊ ၎င်းကျမ်း မျက်နှာ ၈၅-၌ “ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့သည် ဆယ်ပါးသီလ အကျိုးကြီးသည်ကိုသိလျက် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တကွ သင်္ခါတော်တို့ကို ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရသော ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကီတို့ ဖြစ်သဖြင့် ရွှေငွေကို ကိုင်ခံသာယာစီရင်ခြင်း မကင်းနိုင်သောကြောင့် မစောင့်ကြသည်သာ ဖြစ်ရာသည် ဟူသောစကား၊ ဤစကား ၂-ချက်တို့တွင် မင်းသမီး ၇-ယောက်တို့၏ ဆယ်ပါးသီလဆောက်တည်လျက် ဘုရားအမှူးရှိသော သင်္ခါတော်တို့အား ပစ္စည်း ၄-ပါးတို့ဖြင့် မပြတ်လုပ်ကျွေးနိုင်ခြင်းသည် ခမည်းတော် မင်းကြီးစသော အလုပ်အကျွေး ကျေးကျွန်တို့ကို ကောင်းစွာစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်သော အခွင့်ကိုရသဖြင့် ရွှေငွေကို မခံသာယာဘဲ ပစ္စည်း ၄-ပါးဖြင့်သာ အလှူရှိတိုင်း ရသောကြောင့် လုပ်ကျွေးနိုင်ကြသည်။ အဇ္ဈာသယဆန္ဒအားကြီးသောကြောင့်လည်း ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်နိုင်ကြသည်ဟူ၍ အသင့်ဖြစ်အောင် နှလုံးထားလိုသောသူတို့အား သဘောကျရာသည်။

ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့မှာ မိမိတို့ ကိုယ်နှုတ် ၂-ပါးဖြင့်ပင် ရွှေငွေကို စီရင်ခြင်းနှင့် မကင်းနိုင်ရာသည်ဖြစ်၍ ထိုကဲ့သို့ အခွင့်ကို မရသောကြောင့်၎င်း၊ ဆန္ဒအဇ္ဈာသယ အားနည်းသောကြောင့်၎င်း ဗြဟ္မစရိယကို မကျင့်သည်သာဖြစ်ရာ၏ ဟူ၍ အသင့်ဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းလိုသောသူတို့ သဘောကျရာသည်။

ပုထုဇဉ်ပင်ဖြစ်စေ အဇ္ဈာသယဆန္ဒအတိုင်း ဗြဟ္မစရိယ အဓိသီလ စသော သိက္ခာအကျင့်တို့ကို ချီးမြှင့်ကျင့်သုံး၍ သီတင်းသည် ရဟန်း ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို ယူနိုင်သည်။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် အရိယာပင်ဖြစ်စေ ဗြဟ္မစရိယစသည်ကို ချီးမြှင့်စောင့်သုံး၍ သီတင်းသည် ရဟန်းပဉ္စင်းအဖြစ်ကို မယူနိုင်။ ဒသဗြဟ္မစရိယကိုပင် အိမ်ရာထောင်သူ လူဖြစ်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တိုင်း မယူနိုင်။ ဆန္ဒအညွတ်နည်း၍ မကျင့်ခြင်း၊ ဆန္ဒအညွတ်ကြီး၍ ကျင့်ခြင်းသာ ဖြစ်ရာသည်။ အကြောင်းတပါး မရှာရာပြီ။

လောကတွင် လူ ရှင် ရဟန်းတို့၌လည်း ထင်ရှား၏။ မိမိ၌ပင်လည်း အလွန် ထင်ရှား၏။ နေ့တိုင်း ဥပုသ်သီလ ရခွင့်ရှိသော်လည်း မရ၊ ငါးပါးမျှသော်လည်း မရ။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တမျှသော်လည်း မအောက်မေ့နိုင်။ ဤသို့ သဘောကို ကား အခွင့်မရ၍ မဟုတ်၊ ဆန္ဒစသော အဓိပတိတရားတို့သည် အားမကြီးသောကြောင့်သာတည်းဟု မှတ်။ ထို့ကြောင့် အသင့်နှလုံးထား၍ ဖြောင့်မှန် လိုသော သဘောဖြင့် ဆင်ခြင်သောသူတို့သည် အသင့်ဟုတ်မှန်တိုင်း သိ၍ သဘောကျရာ၏။ အသင့်နှလုံး မသုံးမသွင်း ချွတ်ယွင်းစေလို ထိုထိုထွေပြား ဝါဒအားဖြင့် အမှားကိုရှာ ဥပါရမ္မ မုန္တဂဝေသီ သဘောမို့၍ အညီအခွင့်

အသင့်မကြိုက် ခွသာတိုက်လိုကြသောလောက၌ ရဟန်း ရှင် လူတို့မှာကား
ဆရာရေးသောကျမ်းစာကို မဆိုထားဘိ ဘုရားဟော ပါဠိကိုပင် ပရိကပ္ပ
တေးဆဝိုးဝါး အယူမှား၍ တပါးသော အယူခွင်သို့ ပြေးဝင်ယူမှားကြကုန်
သေးသည် လျှောက်ရာပါ ဒကာအပေါင်းတို့။ သို့ဖြစ်၍ ဟုတ်မှန်တိုင်း
သိကြလေ။ ဂဏ္ဍိပဗ္ဗ တတိယအချက်တည်း။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၄-ခု၊ တော်သလင်းလကွယ် ၃-ဂါနေ့၊ ညတချက်တီးကျော်
အချိန်တွင် ရာမညေယျောဝါဒ ဝဇီရဂ္ဂဂဏ္ဍိသစ်ကား ပြီး၏။

၂-ပါးစပ် အမည်ဖြင့် ရာမညေယျောဝါဒ ဝဇီရဂ္ဂဂဏ္ဍိသစ်၊ သက္ကရာဇ်
၁၂၅၄-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၁-ရက် စနေနေ့ ၄-ချက်တီးကျော် အချိန်တွင်
ရေးသန့်ကူးတင်၍ ပြီး၏။

ပိဋကတ္တယဆေက နာနာနယကောဝိဒ နိကာယဏ္ဍဝပါရဂူ

ဖြစ်တော်မူသော “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ

မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်

ပုသိန်ရွှေမုဋ္ဌာစေတီတော်အကြောင်းများနှင့်

သြဝါဒကထာ မိန့်ကြားဟောမှုအုပ်သော

မန်လည်ဥဒါန်း

ဩဘာဓကဗျာကျမ်း

မန်လည်ခါနီးကြဘာကဗျာကျမ်း

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဒသသီလကို လူတို့ စောင့်အပ်ကြောင်း ဝိနိစ္ဆယစာတမ်းကို
ပုသိန်မြို့ ဦးပဒုမကိုယ်တော်က
မအပ်ကြောင်း ခုခံ၍ စာအုပ်ရေးထုတ်ပြန်ရာ
သာသနာပိုင် သုဓမ္မာဆရာတော်တို့က
မန်လည်ဆရာတော် ဆုံးဖြတ်သော စာအုပ်ကို အတည်ပြု၍
ဦးပဒုမ ရေးပြုသော စာအုပ်ကို
မီးဖုတ်ပစ်ရမည် အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်ချက်အရ ရေးသားသော

လေးချိုးကြီး ၄-ပုဒ်

၁။ ။ သူမတို့လေမှ၊ သူတို့လျှင် တကယ်မြည်တဲ့၊ မြို့ရွာလည် ရွာစည်ကြီး
ပါတဲ့၊ တီးသမျှ ဖိမ့်ဖိမ့်တုန်။

သူမာလျှင် မာစိန်ချောင်းသာပ၊ သူပျောင်းလျှင် အရေဖြစ်နိုင်တဲ့၊
မယုံလျှင် မအေနှင့်စစ်လာတော့၊ သနစ်ကို ကုန်မလင်းသော်လဲ၊
အဖြစ်ဆို ဂုဏ်သတင်းကိုလ၊ လေညှင်းရာ သင်းကာပျံ့၊ ပန်းရနံ့ပုံ။

ဓာတ်မသိတာမို့၊ ဟတ္ထိကို ယုန်ငယ်ထင်ထင့်၊ ဟိုအောက်ခွင်
ငါးဇင်ရိုင်းငယ်နှင့်၊ ငါးသိုင်းတွေ အညာဆန်တို့ကို၊ တခါ ပြန်ဆန်မရွေ့
ရအောင်၊ တံငါလန် ရွာလည်ကွေ့ တွင်ဖြင့်၊ ဘေးတွေ့စိမ့် တက်တက်
ကုန်၊ မစုံရ သည့်တိုင်း။

ရိုးသိသိ၊ ငါးပိငါးချဉ်သိပ်ပါလို့၊ ထောင်းကြိတ်ချေ ကြေအောင်
ညက်စေမှ၊ နောက်ဆက်ကာ အရေစစ်သည့်ပြင်၊ ခွေးဖင် ချေးဘင်
ဖြစ်စေရမယ်၊ ငါးညစ် တလိုင်း။

၂။

။မာန်မလုပ်ချင်ဘူ၊ မာန်လုပ်လျှင် လွယ်သည်သာပ၊ ငယ်မည်မှာ နငယ်သတ်ရုံဘဲ၊ နေရပ်ကယ် မန်ရွှေလည်နှင့်၊ မာန်နှစ်မည် မာန်စုံ ကွန်နိုင်ငဲ့၊ ဖူးအညွန့် ခေါင်းကတင်။

သို့ကတဲ၊ လုပ်ဘဲ သမ္ပဇဉ်နှင့်၊ မာန်မယှဉ် ဉာဏ်ယဉ်ကို အုပ်ပါလို့၊ ထိန်းချုပ်ကာ မာန်ကိုကင်းစေရ၊ ယင်း ခုခေတ်တွင်။

တကယ်ဆို တကယ်လားပါတဲ၊ အကျယ်ဆို ကျယ်မပွားပြီဘူ၊ မြတ်ဖျား စိန္တေယျာမှာ၊ လူပြီတာ ပုရာဏတို့ကို၊ ယူမိစ္ဆာ သကာ ကျအောင်လို့၊ မီးရေပြ တန်ခိုးဆင်၊ အရိုးပင် လာကျမ်း။

ထို့ တူသာ၊ ဆိုင်ဝံသု ဆိုင်လာတော့၊ ပြိုင်လာလျှင် ကြာမနှေးစေ နှင့်၊ ရှုံးသဟာ နှမပေးပါလို့၊ လိုသေးလျှင် ကိုယ်ပိုင်ယူမပ၊ နိုင်တဲ့သူ ယောက်ဖကြီး ပါဘဲ၊ ဇက်ပေါ်မှာ ဒေါက်ခစီးလို့ရယ်၊ မီး စုတ် ကြတမ်း။

၃။

။ပဒုမ၊ တုပကာ နင်မယောင်နှင့်၊ ဆင်ပြောင် ခြင်ကောင်ဝါးသော် လဲ၊ ယားရုံမျှ ပုံပမာ။

ဉာဏ်အသက်ကိုလဲ၊ စံဖက်သော် နင်မလျော်ဘူ၊ နင့်မယ်တော် ရှင်ဇလာနှင့်၊ ခင်ဆရာ အိမ်ထောင်ကျလျှင်လ၊ ပဒုဆို မောင်ရွှေမမှာ၊ သားငယ်မျှသာ။

ပညာကို ယှဉ်ကဲချင့်ရလျှင်၊ အခွင့်ငယ် အရာနှင့်၊ ယောဇနာ သမ္ပန်မျိုးကိုမှာ၊ နည်းရိုး ဘာမကျခင်က၊ မင်းရန်စ ငါ့ကိုရှာ၊ ငါဘာပြု ဖြန့်မည်တုံး။

နှစ်ဘက်ကား၊ မျက်ခန်း နေကိုပြိုင်သို့၊ ခွင်လုံးပိုင် မင်းစာ မှားပြီ မို့၊ အလားငယ် ပါယ်မကျရစေနှင့်၊ သာအယာ ခွင့်ကြေကြအောင်၊ ငါဆရာ မင့်ဘေဘကို၊ ဦးချလဲ့ အုံး။

၄။

။မဟော်၏သို့၊ ဗောဓိရွှေဉာဏ်ဆင်တဲ့၊ နာဂဝင် ပန်ဆင်ရင်းဟာမို့၊ ဆရာခင် မာန်မသွင်းချင်ဘူ၊ ကင်းစေတော့ ရန်စကို။

ဆိုးတတယ် တယ်မပြုချင်ဘူ၊ ပြစ်မှားသူ မောင်ပဒုကိုလဲ၊ တရားယူ သားတူ ရှုပါလို့၊ ကရုဏာ စေတသိက်ကယ်နှင့်၊ ရွှေစိတ်ကို ခဝါချ၊ ဆုံးမလို့ ဆို။

လူမာမူ လူတခန်းငယ်နှင့်၊ ရဟန်းမှာ တသဏ္ဍာန်ပါ၊ ရှင်မင်းနှင့်
စန္ဒာဘတို့လို၊ သုံးလူ့ဘ ရှင်တော်ကို၊ လိုတော်ရိ ပြုတောင်း။

သို့အရာ၊ မောင်းမင်းလို အယူချာကြလျှင်၊ လူတကာ ပါယ်ရှာသို့
ရောက်သည့်ပြင်၊ သာသနာ ကွယ်ကာမှောက်မည်ကြောင့်၊ ထင်နောက်
နောင် ဉာဏ်ပလီနှင့်၊ မောင်ကြံစည် ဖွင့်ကာလုပ်ပါတဲ့၊ “တောင်ပန်နီ”
မင်းစာအုပ်ကို၊ မီး ဖုတ်ဘို့ ကောင်း။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား

၁၂၇၁-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆုတ် ၃-ရက် အင်္ဂါနေ့
ပုသိန်မြို့ တလိုင်းချောင်းရပ်နေ
ဝိသုဒ္ဓါရာမကျောင်းဒကာ သမာဓိမြို့ဝန်မင်း ဦးတက်ဖြိုးသို့

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေး၍ပေးတော်မူသော

အနုဂ္ဂဟစာတမ်း

သုဘကိဏ်ထိ၊ ရေတိထို့လောက်၊ ဖြိုးဖြိုးမောက်အောင်၊ မိုးပေါက်ကြီးစွာ၊
ယူဇနာတို့ဖြင့်၊ စကြာဝဠာအနေ၊ ကုဋေတသိန်း၊ တိုက်အင်္ဂါန်းလုံး၊ ဟိန်း၍
သွန်ကြီး၊ ရွာသည့်မိုးထက်၊ ထံပိုးလှင်ကန်၊ ဆယ်ပြန်ဆယ်ဆ၊ လွန်မကသော၊
အဒေါသမေဃဝန်၊ ချသွန်ဖြိုးဖြိုး၊ မေတ္တာမိုးဖြင့်၊ ပူမျိုးဟူသရွေ့၊ မြူမငွေဘဲ၊
ချမ်းမြေ့ခပ်သိမ်း၊ ကမ္ဘာမီး ငြိမ်းသကဲ့သို့၊ အေးငြိမ်းကြည်လင်စေခြင်းအကျိုး
ငှါ၊ မဟာထေရ်ကြီး၊ မြောက်ပြီးသက်ရှည်၊ ထင်ရှားတည်သော၊ မန်လည်
မြို့မ၊ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ၊ စာပြန်ကာ အမိန့်ရှိလိုက်သည် ပုသိန်မြို့မ
တလိုင်းချောင်း ရပ်နေ ဝိသုဒ္ဓါရာမ ကျောင်းဒကာ သမာဓိမြို့ဝန် မောင်
တက်ဖြိုး -

ဆရာက မပျို သက်ရွယ်တော် အိုသောကြောင့် တိုတိုကလေး မှတ်
လွယ်ရုံ ပါဠိရေးသား၍ ပေးလိုက်တော့မည် ဒါယကာ နားစေ့စေ့နာ-

ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီ စ ပါပကံ။
ယာဒိသံ ဝပ္ပတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ နိဗ္ဗတ္တတေ ဖလံ။

ပါဠိအနက် အကျဉ်းကား—

ကလျာဏကာရီ၊ ကောင်းသည်ကိုပြုသောသူသည်။ ကလျာဏံ၊ ကောင်း
ကျိုးသည်။ နိဗ္ဗတ္တတေ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ပါပကာရီစ၊ မကောင်းသည်ကို

ပြုသောသူသည်လည်း။ ပါပကံ၊ မကောင်းကျိုးသည်။ နိဗ္ဗတ္တတေ၊ ဖြစ်
တတ်၏။ ယာဒိသံ၊ အကြင်သို့သဘောရှိသော။ ဗီဇံ၊ အခါးအချို့မျိုးစေ့ကို။
ဝပုတေ၊ စိုက်ပျိုး၏။ တာဒိသံ၊ ထိုစိုက်ပျိုးသည့် မျိုးစေ့အတူ သဘော
ရှိသော။ ဖလံ၊ အခါးသီး အချို့သီးသည်။ နိဗ္ဗတ္တတေ၊ ဖြစ်၏။

ဤ သုတ္တန်ပါဠိအရ မြတ်စွာဘုရား အမိန့်တော်ရင်းကို နှလုံးသွင်း အသင့်
ထား၍ ပူဇော်လို့၊ ချီးမြှောက်လို့၊ ကြည်ညိုလို့၊ လေးမြတ်လို၍ ထိုထိုသို့သော
ကာယကံ၊ ပစိကံ၊ မနောကံအမှုတို့ကို ပြုသမျှစေတနာ ပြုသမျှပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ
ဒါယကာ-ဒါယိကာမ ရဟန်း-သာမဏေ ရသေ့ကြီး ဦးခန္တိတို့ကဲ့သို့ သဘာဝ
ပုဂ္ဂလတို့မှာ ကလျာဏကုသိုလ်ချည်း ဖြစ်သည်သာ ဟူ၍ အမြဲဆတ်ဆတ်
မှတ်ပါလေ။

ထိုမှတဖြာ ရဟန္တာကြီး မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အရှင်မြတ်တို့ကာလ
သီရိဓမ္မာ သောကမင်းကြီးလည်း ပူဇော်လို့၊ ချီးမြှောက်လို့၊ ကြည်ညိုလို့၊
မြတ်နိုးလိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာဖြင့် ခုနစ်ပြည်ထောင် တိုင်းပြည်က စေတီ
တော် အဆူဆူတို့ကို ခဲ့ဖောက်၍ ဓာတ်တော်များကို ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင်
ပကတိပြင်ဆင်၍ထားခြင်း၊ မဟာဗောဓိဒက္ခိဏသာခါ လကျောတောင်ကိုင်းကို
ကောင်းမွန်စွာဖြတ်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ပင့်ဆောင်ပူဇော်ခြင်းစသည်များလည်း
ထင်ရှားစွာ ကျမ်းဂန်ရှိသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ ယခုအခါ ကျောင်းဒကာ မောင်တက်ဖိုးတို့လည်း မြတ်နိုး
ကြည်ညို အလွန်ပူဇော်ချီးမြှောက်လိုသော အတိဿယ မဟုဿာဟ ဝိသေသ
ဖြစ်သော အနုဂ္ဂဟစေတနာထူးဖြင့် အကျူးအလွန် “ရွှေမုဋ္ဌော” စေတီတော်
မြတ်ကို ဓာတ်ကြိုးမြှုပ်သွင်း ပြုပြင်ခြင်းဖြင့် မပျက်မယွင်းစေဘဲ ဝင်းဝင်းထိန်
ပြောင် ဓာတ်မီးရောင်တို့ဖြင့် အလွန်တင့်တယ်အောင် ပူဇော်သည်ကို ကုသိုလ်
အထူးမဖြစ်ဟု အပြစ်ကိုဆိုခြင်းငှါ ပညာရှိသဗ္ဗန ပဏ္ဍိတ သူတော်ကောင်းမွန်
လျှင် ဘယ်ညာဏ်နှင့်မျှ မစွမ်းနိုင်ရာ၊ ထိုကုသိုလ် ဝိသေသ၏ မဟာပုလ မဟာနိ-
သံသကိုကား သဗ္ဗညုရှင်တော်ဘုရားမှ ထင်ရှားအောင် ဟောတော်မူနိုင်တော့
ရာ၏ ဝိသုဒ္ဓါရာမကျောင်းဒကာ သမာဓိမြို့ဝန် မောင်တက်ဖိုး။

တသဝေမျှ ယွင်းမကွက်၊ တောင်မစွက် မြောက်မဘက်၊ လိုရာကို မထည့်
စွက်၊ ကကြီးယပင့် ကသတ်ကျက်ကဲ့သို့၊ အောက်မြစ်ချက် ရွှေပေါက်ခြင်း၊
လျှဉ်းပါးဘွယ် ကင်းသဖြင့်၊ ရှင်းရှင်းကြီး လင်းလင်းကြီး ကျမ်းရင်းရှိတိုင်း
ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်ချေသည်။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား

ဦးမောင်ကလေးလျှောက်လွှာ

၁၂၇၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၉-ရက်နေ့ ပုသိန်မြို့ ယိုးဒယားကုန်းရပ် ဗိန္ဒော ဆရာ မောင်ကလေးကလည်း ဒုတိယ ဆရာတော်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို သဘော မကျကြောင်း လျှောက်လွှာတင်ဆက်သည်။

ဘုရားတပည့်တော် ပုသိန်မြို့ ယိုးဒယားကုန်းရပ်နေ ဆေးဆရာကြီး ဦးမောင်ကလေးက ခြေတော်စုံကို ရှိခိုးဝပ်တွား၍ လျှောက်ထားလိုက်ပါသည် မန်လည်မြို့ လေးထပ်ကျောင်းကြီး ဆရာတော် အရှင်သူမြတ် ဘုရား။

၁၂၇၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၈-ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ အစိုးရ ဟိုက်စကူး ကျောင်းကြီး၌ ကျောင်းဒကာ ဦးတက်ဖြိုးအား အရှင်ဘုရား ရေးသား၍ ပေးလိုက်သောစာကို ကြားနာရသဖြင့် အလွန်ပင် နှစ်သက်ရွှင်လန်းခြင်း ရှိပါကြောင်း။ ၎င်းကျောင်းဒကာ ဦးတက်ဖြိုးကဲ့သို့ပင် ဘုရားတပည့်တော် လျှောက်ထားသောစာကို အဖြေနှင့်တကွ ပြန်ပေးလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည် အား ထားခြင်းရှိပါသည် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘုရား။

၎င်းကြားနာရသော အရှင်ဘုရား၏ စာ၌-

ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီ စ ပါပကံ။
ယာဒိသံ ဝပုတေ ဗီဇံ၊ တဒဒိသံ ဟရတေ ဖလံ-

ဟူသော ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်တွင် “ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ” ဟူသော ပဌမပိုဒ်အရ ပုညကိရိယာ ဆယ်ဖြာသော ဓမ္မကို ပြုခြင်း၌သာ ဟောတော်မူ သည် မဟုတ်ပါလား။

စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ၊ ဗောဓိံ ဆိန္ဒန္တိ၊ ဓာတုမိ ဥပက္ခမန္တိ၊
တေသံ ကိံ ဟောတိတိ။ ဘာရိယံ ကမ္မံ ဟောတိ အာနန္ဒရိယ-
သဒိသံ-

ဟူသော သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၀၈) အရှင် ဘုရား၏ သြဝါဒတော်၌ အကုသလပက္ခ သာဝဇ္ဇကမ္မ အမှုမျိုး ဖြစ်နေပါသဖြင့် ကလျာဏကာရီပင် ဖြစ်မည်၊ ဒါနရှင်တို့က ပူဇော်သက္ကာရ ပြုလိုသောအခါ “စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ”သည် ပျက်၍ ကုသလပက္ခမျိုးကို ဝင်ပါမည်လား။ “မနသာ စေ ပသန္နေန” ဟူသော ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်သည်လည်း သာဝဇ္ဇအမှုမျိုး၊ အနဝဇ္ဇ အမှုမျိုးဟု နှစ်မျိုးရှိရာ အနဝဇ္ဇအမှုမျိုး၌သာ စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ် ပသန္န စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ အရှင်ကိုးကားလိုက်သော “ကလျာဏ- ကာရီ” ဟူသော စကားက ပုညကိရိယာ ဆယ်ဖြာသောဝတ္ထု အနဝဇ္ဇကမ္မ

အမှုမျိုးကို ပြုခြင်း၊ “ပါပကာရီစ ပါပကံ” ဟူသော ဒုတိယပိုဒ်၌ ပါပကာရီ-
ဟူသောပုဒ်ဖြင့် အကုသလပက္ခ သာဝဇ္ဇအမှုမျိုးကို ပြုခြင်း ယင်းရှားပါသည်။

ယခုမှာ ကျောင်းဒကာ ဦးတက်ဖြိုးသည် ဓာတ်မီးပူဇော်လို၍ ဘုရားစေတီ
ကြီးကို တူးဖြိုဖောက်ထွင်းခြင်းသည် “စေတီယံ ဘိန္ဒုန္တိ” ဖြစ်ပါသဖြင့် ကလျာဏ
အမှုမျိုးပင် ဖြစ်ပါမည်လား၊ စေတီတော်ကို အကယ်စင်စစ် အရိုးအသား
အားဖြင့် ကြည်ညိုမြတ်နိုး၍ ဓာတ်မီးပူဇော်လိုပါလျှင် ဘုရားဖြစ်သော စေတီ
တော်ကြီးကို ဖောက်ထွင်းနိုင်ခြင်း စိတ္တုပ္ပါဒ် ပသန္န ဖြစ်လာနိုင်ပါမည်လား။

ဘုရားတပည့်တော်သည် သရာဝါသ အိမ်ရာထောင်သော လူ၏ ဘောင်၌
နေ၍ အာဟာရပရိယေသန ကိစ္စကို ရှားမှီးရပါသဖြင့် အကုသလ ဒုစရိုက်
အမှုမျိုး၌ ကုသိုလ်ပင် ဖြစ်လေသလား၊ ကုသလပက္ခ ပုညကိရိယာ အနဝဇ္ဇ
အမှုမျိုး၌လည်း ကုသိုလ် ဖြစ်လေသလားဟု ယုံမှားသံသယရှိခြင်း၊ စေတီ
တော်ကို တူးဖြိုဖောက်ထွင်းခြင်းသည် သာဝဇ္ဇပက္ခ၊ အနဝဇ္ဇပက္ခ နှစ်မျိုး၌
ဟောတော်မူအပ်သော ကျမ်းစာများ ရှိလေသလားဟု ယုံမှားသံသယ ရှိနေပါ
သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဘုရားတပည့်တော် ဆရာ ဦးမောင်ကလေး၏ ယုံမှား
သံသယကို ဝရဇိန်ဉာဏ်တော်နှင့် ပိုင်းဖြတ်သုတ်သင်၍ ကျမ်းဂန်အာဂမ
သာဓကယုတ္တိနှင့် ပေးသနားတော် မူပါမည့်အကြောင်း ကြည်ညိုဝပ်တွား သနား
တော်ခံပါသည် ကျေးဇူးတော်ရှင်ကြီး ဘုရား။

“ရွှေမုဋ္ဌော စေတီ” တော်တွင်
ဓာတ်ကြိုးမြုပ်သွင်း ပူဇော်ခြင်း

ကြော်ငြာစာ

ကျွန်တော် ပုသိမ်မြို့နေ ဦးဘိုးလှိုင်ကုမ္ပဏီ တိုက်အုပ်ဦးဘိုးလှိုင်၊ ဦးမောင်
ကလေးတို့က အများကြားသိစေရန် ကြော်ငြာလိုက်ပါသည်။ ဓာတ်မီး ပူဇော်
လိုသဖြင့် စေတီတော်ကို တူးဖြိုဖောက်ထွင်းရာတွင် အပြစ်မရှိကြောင်းကို
ဝိနိစ္ဆယရေးသားသူ ၁၃-ဦးတို့တွင် တဦးဦးက ဖြစ်စေ၊ အများက ဖြစ်စေ
ဦးပဒုမနှင့် စေတီယဘိန္ဒုနအရာကို တနာရီနှင့် မိနစ်၃၀-ခန့် ဓမ္မာဓမ္မ စစ်ဆေး
ပြောဆိုခြင်း ခံနိုင်ပါလျှင် ဆွမ်းစရိတ် ငွေ ၂၀၀/လှူဒါန်းပါမည်။ ၎င်းပြင်
ဓာတ်မီး ပူဇော်သည်ဖြစ်စေ၊ စေတီတော်နှင့် မစပ်သော ဗာဟိရဝတ္ထုမျိုးကို
ပူဇော်လိုသည်ဖြစ်စေ စေတီတော်ကို ဖောက်ထွင်းတူးဖြိုအပ်သော ပါဠိတော်၊
အဋ္ဌကထာကို ပြုနိုင်လျှင်လည်း ငွေ ၂၀၀/လှူဒါန်းပါမည်။ ၎င်းပြင်လည်း “မန-

သက္ကရာဇ် ပဿုန္နန္တိ-စေတနာကောင်းလျှင် ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်း မရှိသော စေတီတော်များကို တူးမြို့ဖောက်ထွင်းနိုင်သည်” ဟူသောကျမ်းဂန်သာဓက ပြနိုင်ပါလျှင်လည်း ငွေ၅၀၀/ကျပ်လျှင် ဒါန်းပါမည်။ ဤသို့သော အကြောင်းများကို အများပြည်သူတို့ ကြားသိစေရန် ကြော်ငြာလိုက်ပါသည်။

စေတီယံ ဘိန္တန္တိ၊ ဓာတုမိ ဥပက္ကမန္တိ၊ ဘေသံကိ ဟောတိတိ။
ဘာရိယံ ကမ္ပဟောတိ အနန္တရိယသဒိသံ။

ဤအဋ္ဌကယာကဲ့သို့ သာဓက ထင်ရှားအောင် ပြတော်မူပါ။ ဝိနိစ္ဆယရေးသူ ၁၃-ဦးမှ တပါးသော တစုံတယောက်ကိုလည်း ဓမ္မာဓမ္မကို ဖြေဆိုရှင်းလင်းနိုင်ရန် ခွင့်ပြုပါသည်။ ကွယ်ရာက စိတ်မာန် မကြီးသင့်ပါကြောင်း။

၈-၎င်းကြော်ငြာစာကို အရက် ၄၀-အတွင်း အထက်ကဖော်ပြခဲ့သည့် ၃-ချက် တို့တွင် တစုံတယောက်မျှမထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါလျှင် ကုန်းသာဆရာတော် ရေးသားဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း မုချဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော်တို့နှင့်တကွ ပြည်သူအများ ယုံကြည်ထိုက်သင့်ကြောင်း ကြော်ငြာလိုက်ပါကြောင်း။

ဦးမောင်ကလေး၊ ဆရာဦးဘိုးလှိုင်။

ဓာတ်မီးအသင်းသားများဘက်က ဆုံးဖြတ်ရေးသား ကြသော ဝိနိစ္ဆယ ဆရာတော်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်—

- (၁) မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊
- (၂) မန္တလေး တကျိပ်နှစ်ပါး သာသနာပြု ဆရာတော်ကြီးများ၊
- (၃) မန္တလေး ခေမာသီဝံတိုက် ဆရာတော်၊
- (၄) မန္တလေး မစိုးရိမ်တိုက်အုပ် ဆရာတော်၊
- (၅) မန္တလေး အရှေ့ပြင် ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်၊
- (၆) ရန်ကုန်မြို့ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ခံ စံကျောင်းကြီး၊
- (၇) ရန်ကုန်မြို့ ဦးပြားတောရ၊
- (၈) ရန်ကုန်မြို့ မြန်မာပညာရှိအသင်း၊
- (၉) သုံးဆယ်မြို့ မောင်းထောင်ဆရာတော်၊
- (၁၀) ပုသိမ်မြို့ မောင်းထောင်ဆရာတော်၊
- (၁၁) ပုသိမ်မြို့ မြောင်းမြဆရာတော်၊
- (၁၂) ပုသိမ်မြို့ ဆရာတော်တပါး၊
- (၁၃) ပုသိမ်မြို့ အပိုင် ရွေးရွာဆရာတော်ဘုရား။

ပုသိမ်မြို့ ရွှေမုဋ္ဌော စေတီတော်ကို ဓာတ်ကြိုးမြှုပ်သွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍
 ဦးပဒုမအသင်းက ကုသိုလ်မဖြစ်၊ အကုသိုလ်ဖြစ်သည် ဆို၍
 မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပဌမအမိန့်တော် ဆုံးဖြတ်စာကို
 မနာယူပြန်ကြသောကြောင့်
 ဒုတိယတတန် ဆုံးဖြတ်တော်မူသော

မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

အမိန့်စာ၊ ဓာတ်စာ

မာတာပိတု၊ ဂုရုသတ္တဝါ မိုးဗြဟ္မာတို့သည်၊ သည်းချာပုတ္တ၊ သိဿက
 အပေါင်း၊ ဆိုးကောင်းဝေးနီး၊ ငယ်ကြီးမဟူ၊ ဟိန္ဒူဂူတို့အား၊ ချိန်တူအလို၊
 ဗြဟ္မစိုရ်မပြတ်၊ ပွားကြီးတတ်ကုန်သကဲ့သို့၊ နည်းမှတ်ယူသုံး၊ နှလုံးဆောက်တည်၊
 သဘောကြည်လျက်၊ မန်လည်မြို့ဟောင်း၊ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ၊ မဟာ
 ထေရ၊ ဘဒ္ဒန္တက၊ ကျမ်းရိုးကျဉာဏ်၊ ဟုတ်မှန်သဘော၊ အတ္ထောဆိုအနက်၊
 ဒက်ဆို ဒိုး၊ ကြိုးဆို ကြာ၊ အရာမက၊ နည်းထိုမျှတို့ကို၊ အန္တောလီန၊ လီနန္တရ
 စောဒနာ၊ အာဘော်၊ အာကာရတို့နှင့်တကွ၊ စေတောပရိယ၊ ဉာဏပမာ၊
 သိတတ်သော အရာကြောင့်၊ သေချာစွာစာပြန်၍၊ သိစေရန် မိန့်ကြားလိုက်
 သည်။

‘အထက်မစိန်၊ အောက်ပုသိန်၊ ရေမိန်အလယ်ထွင်း’
 ဟူသော ရွှေနန်းသုံးကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံ၊
 “မြို့မှာပုသိန်၊ ရှင်မင်းသိန်၊ သိန်ရာသီကို နုသတ်မည်”
 ဟူသော နောက်ပေါ် ကဝိမျက်မှန်သတ်ပုံ၊
 “စည်းစိမ်ထူပြော၊ နတ်နှင့် လျောသား၊ ရှင်စောပုတူ၊ လှိုက်ဆူ
 ကျော်ရှိန်၊ ပုသိန်မင်းမြေး”

ဟူသော ကိုးခန်းလင်္ကာကြီးတို့နှင့်အညီ သက္ကရာဇ် ၈၉၀-မက ရှေးအထက်
 ကာလကပင် မြန်မာ့ဦးစွန်း၊ ထွန်းလင်းတောက်ပရာ၊ သုနာပရန်၊ တမ္ပဒီပ၊
 ရာမညနှင့်၊ ကမ္မောဇတိုင်း၊ မောကျိုင်းပတ်ခြံ၊ ထီးရံနန်းရံ၊ နိုင်ငံခရိုင် အစိတ်
 နှင့်တကွ၊ ကျန်ရမလွတ်၊ ရာဇဝတ်ဖြင့်၊ ရွှေလွတ်ရွှေရုံး၊ ထီးလုံးနန်းလုံး၊
 အမြဲသုံးလျက်၊ ရေးထုံးမပျက်၊ ဆက်ဆက်မပြတ်၊ နုသတ်ကာရန်၊ နည်းမှန်
 မယွင်း၊ ရွှေတိုက်တော်တိုင်း၊ အစဉ်သွင်း၍၊ သတင်းမင်္ဂလာ၊ လွန်ပွင့်လင်း
 သာသဖြင့်၊ ခေတ်ကမ္ဘာနှမ်းမမှိန်၊ တစ်သညာထွန်းထိန်သည့်၊ ပုသိန်မြို့ ယိုး

ဒယားကုန်းရပ်နေ ဗိန္ဒောဆရာ ဒကာ မောင်ကလေးနှင့်တကွ ငွေပေး
ကြော်ငြာ နောက်ရောက်လာသော ကြော်ငြာစာ ဒကာမောင်လှိုင်တို့—

ကြံ့ခိုင်ခန္ဓာ၊ ငါဆရာလည်း၊ ရှေးခါမဆွ၊ ကာလကပင်၊ ပုသိန်ကပေါ်လာ
သော၊ ဆရာရော၊ ဒကာရော၊ သဘောတူမကဲ့၊ အယူချင်းတုံ့ပြီးလျှင်၊ တရားများ
စွဲတတ်သောကြောင့်၊ ခဲမှန်ဘူးသော စာကလေးကဲ့သို့၊ တအေးအေး ရှိနေရာ၊
ခုရှေ့နောက်များ၊ မကြာ၊ ပေါ်ပေါက်၍ လာပြန်ပြီ၊ အလွှာအရ၊ စာအရ၊ ဒာ
နှုတ်လျှာစားတူနှင့်၊ အာက ကြောက်ဘွယ် ရှိချေသည်။ မြောက်သံ၊ အောက်
သံ၊ အထောက်သံဖြင့်၊ အလံထူပြု၊ ဥဇမဟုတ်၊ ဝက်ဝုတ်မေး၊ ငွေပေးဟိတ်လုပ်၊
ဆိတ်တဆုပ် ဘိုက်တအိတ်၊ ဆိတ်ကိုယ်နှင့်ဆိတ်ဟာ၊ ပမာဏမမျှ၊ ပုသိန်သား
အလေ့၊ ပုသိန်မြေ့ဓာတ်ကြော၊ ပေါ်လာလျှင် ငေါငေါကြီး၊ အံ့ဩလောက်
ဘွယ်ရှိချေသည်။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုလျှင် ဗိန္ဒောဆရာ မောင်ကလေးက၊ ဝါရေးဟန်ကြံ၊
ငါလုံးကြီး ပြသည်မှာ၊ ကလျာဏကာရီ ဂါထာကို၊ ငါဆရာထင်လင်းအောင်၊
ကျမ်းရင်းကိုမပြတ်၊ ဓမ္မပဒပါဠိတော်လာဟု၊ ထုတ်ဖော်ကာပြခဲ့သည်၊ ပြသည့်
အလို၊ ထိုဓမ္မပဒပါဠိတော် ၂၆-ဝဂ်တို့တွင်၊ ဘယ်ဝဂ်တွင်သူပါ၊ ၄၂၄-ဂါထာတို့တွင်၊
ဘယ်ဂါထာဖြစ်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုပေါင်း ၃၀၀-အစုတို့တွင်၊ ဘယ်ဝတ္ထုအထွက်၊
အချက်ကျပြလော့ဆိုလျှင်၊ သူဘာကိုပြမည်သိ၊ ရှက်မရှိဝါကြားတတ်၊ ပညာ
နည်းပါး၊ အရပ်သားတွေနှင့်၊ မိန်းမများတို့ကဲ့သို့မှတ်၍၊ ကျမ်းတတ်ပင်ဆိုကြ
လည်း၊ ငါ့လိုလောက်မျှ သိမထင်ဟု၊ တကယ်ပင်ယူစွဲ၊ အဆင်ခြင်ဉာဏ်မဲ့၍၊
ရဲရဲကြီးဝါကြားလျက်၊ ထင်ရှားစွာဖော်ထုတ်၍၊ ဝက်ဝုတ်အောက်သံနှင့်၊ ထောက်
ခံကာမေးသောကြောင့်၊ အဖြေပေးခက်လှချည့်မောင်ကလေးရယ်၊ ထိုမှတရား၊
ငွေပေး၍ကြော်ငြာသည့် ကြော်ငြာစာ မောင်လှိုင်၏ လက်ကိုင်သည့် စာတမ်း
၌လည်း—

“ဗောဓိရုက္ခံ ဆိန္ဒန္တိ၊ စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ” —

လာရှိသည့်ပါဌ်အရ၊ ဒုဋ္ဌပဒုဋ္ဌအဓိကာရအရာ၊ ပါဠိတော်အလာ၊ ရှောင်ခွါ၍
မကပ်၊ အဋ္ဌကထာနှင့်လည်းမစပ်၊ နပ်ပါပေ့ ဝိနိစ္ဆယဆရာ၊ စေတနာပြဋ္ဌာန်း
ရင်း၊ ပြုလုပ်ခြင်းအတွက်၊ ပျက်စီးသည်၊ ကောင်းမွန်သည်၏ အဖြစ်တို့ကို၊ မစိစစ်
မထောက်ရှု၊ မလိုမှုအရနှင့်၊ မုခမုဒ္ဒ၊ ပသန္ဒအရာသွင်း၊ ခုံမင်းကတဖက်ပါ၊
ပြစ်မရှိပြစ်ရှာ၊ ပညာတော်ကပို၊ စွပ်စွဲချက်အဆိုဖြင့်၊ တံကျင်လျှို တံကျင်ထိုး၊
တရားလို စကားမျိုးတွေနှင့် မရိုးသောလက္ခဏာ၊ မြစ်လယ်ခေါင်မှာ ဆင်သေ

ကောင့်ကြီး မျောသကဲ့သို့၊ တနည်း - မြစ်လယ်ကောင်မှာ ပူးဘောင်ကြီး မျောသကဲ့သို့၊ ပေါလောကြီး ထင်ရှားလေသည်။

ဤကဲ့သို့အမှုကို မုမုဒ္ဒ၊ ပသန္ဒဆိုခဲ့လျှင်၊ ထိုထိုစေတီရုပ်တုတော်ဟူသမျှတို့၌၊ ရှေ့ချလို့ မှန်စီလို့ အရေးတို့ကြောင့်၊ သစ်စား၊ ဟင်းသပြဒါး သုတ်လိမ်းခြင်း၊ ယင်းမှတစ်ဆင့်၊ စေတီတော်ငယ်ငယ်ကြီးကြီးတို့၌ ထီးတော်ကို ခိုင်ခံ့စေခြင်းငှါ၊ လေးမျက်နှာ၊ ရှစ်မျက်နှာ၊ ဆယ်မျက်နှာ စသည်အရပ်တိုင်းတို့၌ ထီးဆိုင်း နှုတ်ထောက်တို့ကို လေးသစ်လောက်၊ တဝါးလောက်၊ တမိုက်လောက်မက သံမယ်န သံချွန်တို့ဖြင့် နှစ်ကျအောင်အပြင်း စေတီတော်အတွင်းသို့၊ ရိုက် သွင်းမြှုပ်နှက်ခြင်းအမှု ပြုကြရသည်လည်း မုမုဒ္ဒ ပသန္ဒဖြစ်သဖြင့် စင်စစ် အကုသိုလ်ချည်းသာဟု ဝိနိစ္ဆယအရာ၊ ထိုဖြတ်စာတွင် ထိုဆရာတို့ဝစန၌ လဒ္ဒဒေါသဖော်ရာသည်။

တဖြာထိုမှ ဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏ ဗောဓိပင်ကိုဖြတ်ခြင်း၊ စေတီတို့ကို ဖောက်ဖျက်ခြင်းတို့မှာ မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်အရ အရှင်မဟာကဿပ ဗျာဒိတ်တော် ထားခြင်းကြောင့် အကုသလ သဘာဝကင်း၍ အပြစ်ရှင်းလွတ် ရလေဟန် ကြွင်းကျန်သူလူအပေါင်းတို့မှာ မကောင်းမှုအကုသိုလ်သာ ဆိုလိုရာ အနက်နှင့်တကွ ကေန္တိက အကုသလ သဘာဝ သာဝဇ္ဇတရားကို မြတ်စွာဘုရား နှင့် ရှင်မဟာကဿပတို့က ဓမ္မာသောက မင်းကိုသာ အပြစ်ကင်းဖြင်စေလျက် မျက်နှာကြီးရာ ဟင်းဖတ်ပါ ဆိုသကဲ့သို့ မလိုအင်သော အနိဋ္ဌပသင်္ဂ အနက် လည်း ဆက်ဆက်ကြီး အတ္ထပန္န အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းဖြင့် ရောက်၍ ယွင်းဖောက် ချတ်လဲ့ စွပ်စွဲရာသို့ ကျချေသည်။

ထိုမှတဖြာ စက်တော်ရာပြောင်းမှု၊ ရှင်သူဓမ္မစာရီ မျက်ကွယ်ဟန်၊ အကယ်၍ မှန်ခဲ့လျှင်၊ ကွယ်တန်ရာပေစွ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-

“သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ” —

နိုင်စံမို့ ကာလသုံးထပ် ခေတ်သုံးရပ်လုံး မလပ်အောင်သိတတ်သော ဓိပတိ အရှင် ဉာဏ်တော်ကြီးသခင်ကို အမြင်တော်နည်းသကဲ့သို့ မဆိုရာလည်း ဆိုရာ ရောက်၊ ပုထုဇဉ်အလျောက် သဒ္ဓါဟုန်ပိုမောက်၍ ယွင်းဖောက် ပြစ်မှားခြင်း ဖြစ်ရာကောင်းသောကြောင့် အလောင်းစည်သူ မင်းကဲ့သို့ မျက်စိကွယ်ခြင်း တူတန်ရာ၏။

ဤမှာမူကား ပြစ်မှားလိုခြင်း သက်သက်ကင်းလျက် လွန်မင်းစွာ ကြည်ညို ကြသည့်အတွက်ဖြင့် ရှေးကထက် လွန်ကျူး၍ မှန်ထူးအောင် ပူဇော်ရန် ကြံဘန်

ပြုလုပ်သည့် အကြောင်းကို မကောင်းမှု အကုသိုလ်ဖြစ်သည်ဟု စင်စစ်အားဖြင့် ပညာရှိသဇ္ဇနတို့ ဝိနိစ္ဆယ မပြုနိုင်ကြရာပေ။

ဟထေထိမြို့ ငါတို့အလို သဘောဆိုလျှင် ထို“ဗောဓိရက္ခံ ဆိန္ဒုန္တိ၊ စေတိယံ ဘိန္ဒုန္တိ” လာရှိသည့် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြရာမူလ အဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်၌လည်း တတန်၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌လည်း တဌာန၊ ကျမ်းဂန်နည်း၊ အဓိကာရလည်း လောဟိတုပ္ပါဒအရာ မာတုသာတက၊ ပိတုသာတက ကံတို့ကဲ့သို့ ဧကန္တိက အကုသလ သဘာဝ၊ သာဝဇ္ဇသဘော မဟုတ်”။

“ပဒုဋ္ဌစိတ္တော လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေယျ” ဟူသော သုတ္တန် အဋ္ဌကထာပါဠိ။

“ပဒုဋ္ဌစိတ္တောတိ တံ ဝဓကစိတ္တောဟုတွာ” ဟူသော ၎င်းသုတ္တန်အဋ္ဌကထာ။

“ပဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေယျ” ဟူသော အဘိဓမ္မာပါဠိ၊
(အဘိဝိ။ ၃၄၉)။

“ပဒုဋ္ဌေန စိတ္တေနာတိ ဒေါသ သမ္ပယုတ္တေန ဝဓကစိတ္တေန” ဟူသော ၎င်း အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ (အဘိဝိ။ ၂။ ၄၀၆) တို့နှင့်အညီ ရှင်ဒေဝဒတ်အလား တရား၌မကြည်ညို သေစေလိုသောသဘော ဒေါသသမ္ပယုတ် ဒုဋ္ဌပဒုဋ္ဌ ဝဓက စိတ်မျိုးဖြင့် ဗောဓိပင်၊ စေတီ၊ ပုထိုးတို့ကို ချိုးဖြတ်ဖောက်ဖျက်ခြင်းတို့ကိုသာ ပြစ်မကင်း ဆုံးဖြတ်ကြလိုကုန်သည်။

ထိုသို့မဟုတ် ဒုဋ္ဌ ပဒုဋ္ဌမပါ အနုဂ္ဂဟစေတနာ သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးတို့ ကဲ့သို့ ချိုးမြောက်လို ကြည်ညိုလို ပူဇော်လိုစိတ်မျိုးဖြင့် ချိုးဖြတ်ဖောက်ဖျက် ခြင်းတို့ကိုကား အပြစ်ကင်း ဆုံးဖြတ်ကြလိုကုန်သည်။

ဤ ငါတို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းမှာ ပါဠိတော်အလာ အဋ္ဌကထာအရ ဖြစ်သော ကြောင့် ယခုခေတ်အခါ လူပညာရှိ ရှင်ပညာရှိ ပရိပပေး ဉာဏ်သူဌေးကြီး တို့ မန္တလေး ရန်ကုန် အောက်စုန် အထက်ဆန် မကျန်မလပ် အရပ်ရပ် ပညာကျော်တို့၏ အလိုတော်တူကြခြင်းသည် ထင်အလင်း သေအချာ စက် ပုံနှိပ်အက္ခရာ မောင်မင်းတို့ ကြော်ငြာစာတွင် ငါဆရာအစ ဦးရေပြု-၁၂ ထင်ရှားကြီးဖြစ်ချေသည်။

သရုပ်စစ်ထုတ်ဆိုလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း မည်မျှရှိဟု မသိကြနိုင်ရာ၊ ကျမ်းဂန် တတ် မှန်ကြပါလျှင် ဤအဋ္ဌကထာ ဤပါဠိတို့၏ အဓိကာရနည်းအနေ တသဝေယွင်းမကွက် ထင်ရာသွင်းမစွက် ကကြီးမပင် ငါ သတ်ကျက် အောက် မြစ်ချက် ရှေ့ပေါက်ခြင်း လျဉ်းပါးဘွယ် ကင်းသကဲ့သို့ ရှင်းရှင်းကြီး လင်း

လင်းကြီး ကွင်းကွင်းကြီး မြင်သိတော်မူကုန်၍ ဤအတူချည်းသာ သမာန
ဝါဒီ အညီအညွတ် ဆုံးဖြတ်ကြကုန်ပေလိမ့်မည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ စင်စစ်မုချ အဟုတ်ကိုထုတ်ပြုရလျှင် မြန်မာ့နိုင်ငံတော်ကြီး
အလုံး၌ အထိပ်ဆုံး အထွတ်ဆုံး အခေါင်ဆုံး အဖျားဆုံး အထက်ဆုံး
ခေါ်သမုတ်သည့် ချိပကုတ်လွတ်တော်ကြီးက ရောမပညာရှိ လူကြီးတွေတို့
ဆုံးဖြတ်ပြီး ကြီးသတ်ပြီး မာလကရောက်ပြီးလျက် သေပြီးသည့်လူ့ပမာ မောင်
မင်းတို့ဖြတ်စာ လူသေစာ တစ္ဆေစာ ငါတို့နှင့်ကင်းစွာ မောင်မင်းတို့ဘာသာ
မောင်မင်းတို့ဖြတ်စာကို တည်လိုရာ အတည်ပြု မှုသာရ ပူမရှာ ငွေ ၂၀၀/မက
ရှိသမျှတအိမ်လုံး အသုံးကျပြုလိုရာ “ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇက” ဟု ရေစက်
ချပေးလှူလည်း ဘယ်သူမျှရေးမလုပ် ပုပ်ပြီးသည့်ဖြတ်တမ်းစာ အိုးထုပ်
နှင့်ပါလေပြီ၊ လူသေစာ တစ္ဆေစာ မနေသာ မနေသောင့် ငွေပေါ်တိုင်း
ရောင့်ပါပေ သနောင့်လိုက်ပါဘိ မောင်လှိုင်ငယ် ယကျိုင်နှင့်နီး၍လင့် အံ့ကြီး
အံ့ဘွယ် ရှိပေသည်။

ပါပမိတ္တ၊ နိဿယခကြောင့်၊ ပါဒချွတ်ယွင်း၊ မင်းအင်္ဂတိ၊ ယုဒိဋ္ဌိကို၊
ဗောဓိသတ္တ၊ နာရဒမဟာ၊ မိုးပြဟွာကဲ့သို့၊ ဆရာတို့အလို၊ တရား
ကိုယ်မှန်ရာ၊ ဆုံးမချင်ပါလည်း၊ ရုစာမင်းသမီးတည်းဟူသော၊ ကောက်
သူ ခံသူလည်းမရှိ၊ ဝိပလ္လာသ၊ ဖောက်ပြန်ကလည်း၊ မောဟလွမ်းပြီး၊
အယူသီး၍၊ စပါးကြီးချက်ငြိ၊ ဟူတုံဘိသို့၊ အဝီစိသွား၊ အကျင့်
မှားကို၊ မြစ်တားမရ၊ ဆုံးမမနာ၊ ရှိဘတ်စွာခဲ ဟူ၍၎င်း၊

လိပ်ခဲပမာ၊ မြဲမြံစွာလျှင်၊ သတ္တဝါတယောက်၊ ယူမှားမှောက်ကို၊
သိန်းလောက်ဘုရား၊ လှန်သော့အားဖြင့်၊ ယရားခြေချွတ်၊ ဖြေမလွတ်
ဘူး-ဟူ၍၎င်း -

ဆိုအပ်သော လက်နှင့်အညီ ဝသီဝါဒ ဖြေမရက ဆုံးမရကျိုး မနပ်မည့်
အတွက်ကြောင့် သနားလျက် နေရချေတော့သည်။

ယခုအခါ မြန်မာဧကရာဇ် သမ္မတိနတ် သာ သနာပြုမင်းမြတ်တို့ စောင့်
မှတ်သင်ရှား ရှိသည်ဖြစ်က စင်စစ်မချွတ် ရာဇဝတ်ဘေးကြီး သင့်ရာ၏။

ထိုစကား မှန်စွာ ဝါ-ထိုစကားကို ထင်ရှားစိမ့်ငှါ ဥဒါဟရုဏ် သက်သေ
ထုတ်၍ အဟုတ်ဖြစ်ဘူးသည်ကို ပြည့်အံ့၊ ဒုတိယ အမရပူရမြို့တည် ရွှေဘို
ဘုရင် မင်းတရားကြီး၏ လက်သက်အခါ မရေမရာ တစ္ဆေရှာက ထလာ
ထွက်လာ ရောင့်တက်လာသော စကြာကတုံး ပေါ်သမျှအားလုံးတို့ကို အ
သက်ဆုံးကွပ်ညှပ် ဇီရင်ခြင်း၊ ယင်းမှတရား မန္တလေးရတနာပုံ ပထမမြို့တည်

နန်းတည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် ဘုရင်မင်းတရားကြီး၏ ရွှေလက်ထက်ကလည်း
 ဓမ္မစက်သြဝါ သာသနာပြု ဆရာတော်ကြီးများ၏ အဆုံးအမကို မယူမနာ
 အယူသန်မာ သေရအောင်မလိမ္မာ လူဖြစ်ကျိုးမနပ်စွာသော ဓာတ်ဆရာ
 ငပိုကို တံကျင်လျှို ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့ ကွပ်ညှပ်စီရင်ခြင်းတို့ကို ပြုကြကုန်၏။
 ယံခုမှာမူ ရွှေတောင်ထက်ဖျား၊ ငှက်စုံနားသကဲ့သို့၊ မခြားအောင် အရောင်
 တူသဖြင့်၊ ကုက္ကလူ ငှက်ခင်ပုတ်တို့က၊ ရွှေငှက်လုပ်ဟန်ဆောင်၊ ရွှေမျက်လုံး
 ကြီး ကြောင်တောင်တောင်နှင့်၊ ရွှေကောင်စစ် ဟင်္သာမင်းတို့ကို၊ မာန်တင်း
 ကာ ပြိုင်ဆိုင်နိုင်ကြသော အခါဖြစ်ရကား၊ ခေတ်အလို ခါအရ၊ ကာလနှင့်
 ကာလဝန်၊ မလွန်ကြအလိုက်၊ ကပ်အဆိုက်၊ ဓာတ်အကြိုက်၊ နတ်ကလည်း
 တိုက်၊ ကျားကိုက်သည့်ထိုပမာ၊ မိုက်၏ဟုမဆိုရာ၊ အခါနှင့်အခါ၊ ငစွာနှင့်
 မိထိလာ၊ ပုံမပါ၊ ပတ်မပါ၊ ဆိုင်းမပါ သွားလိုရာသွား၊ တီးသမား၊ ကသမား၊
 စည်းဒုံးကိုမထား၊ နောက်ပေါ်သည့် ဒိုးပတ်သာ၊ ကိုးရိုးနှင့်ကားရား၊ မိုး
 ကြီးနှင့်၊ သုံးငါး၊ ကြက်သေက ကြောင်မခြား၊ စာမသင်သည့် ခင်ကြီးများ၊
 ကရဏီယနှင့်ဆွမ်းစား၊ ဥပဒေသာ မမှားစေနှင့်၊ လိုရာသာကြွားကြပေတော့၊
 ကာလသား ဖြစ်ကြပေသည့်၊ ဗိန္ဒောဆရာ၊ ဒကာမောင်ကလေး၊ ငွေပေး
 ကြော်ငြာ၊ ကြော်ငြာစာ ဒကာ မောင်လှိုင်တို့။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား။

ပုသိမ်မြို့ ဆရာမြက မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားထံ
 သတိပေး ပြန်ကြား လျှောက်ထားသော

မန် လည်ပြန် စာတမ်း

နမော ဗုဒ္ဓဿ။ ။ပုသိမ်မြို့ ဆရာဦးမြက ဆေးဆရာ ဦးမောင်ကလေး၊
 ဦးဘိုးလှိုင် ကုမ္မဏီတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဖြင့် မန်လည်ဆရာတော်ကို သတိ
 ပေး ပြန်ကြား လျှောက်ထားအပ်သောစာ။

“ပုသိမ်”ဟု မသတ်ကာရန် ရေးသားကြခြင်းသည် ကလျာဏကျောက်စာ
 စသည်တို့၌ ကုသိမရဋ္ဌ “ပုသိမ်နဂရ” စသည်ဖြင့် မဂဓဘာသာဆိုသည်ကို
 ကုသိမနဂရ=ပုသိမ်-ဟု မ-သတ်အနက် ပြန်ဆို၍ မသတ်ကာရန် နိုင်ငံအားလုံး
 ရေးထုံးပြုသည်ကို ပညာရှိတို့ ဝန်ခံကြကုန်၏။

“ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ” စသည်ဖြင့် ဒုကနိပါတ် စူဠနန္ဒိယဇာတ်၊
 ပဉ္စကနိပါတ် ဝေနသာဇာတ်တို့၌ လာသည်တို့ကို ဓမ္မပဒ၌ လာသည်ဟု သတိ

သမ္မောဟဖြင့် ဆိုသည်ကို အမားကြီးဖမ်းမိပြီဟု မြည်တုန်တောက်စားသည်ကို ပညာရှိတို့ ဝန်မခံကြကုန်၊ အကြောင်းမူကား ရဟန္တာအရှင်မြတ်သော်လည်း ပမာဒလေခ ဖြစ်ရသေး၏။

အမည်နာမပင်လုံစေကာ ဟောတော်မူအပ်သော သဒ္ဓါ၊ ပုဒ်၊ ပါဠိ၊ အက္ခရာ ချွတ်ချော်တိမ်းပါးခြင်း မရှိပါသဖြင့် ဝိမုတ္တိရသံ၊ မြိုက်သြဇာသည်၊ ပြည် နှက်လျက်ပင်ရသောကြောင့် ဝါ- ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ။ပ။ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ-ဟု ဟောတော်မူရင်းတိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မပ္ပလာပ ကင်း၍ အတ္တဓမ္မ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါညာဏ်၏ ကျက်စားရာဖြစ်ပေသည်ဟု ပညာ ရှင်တို့ မိန့်ဆိုကုန်၏။

မန်လည်ဆရာတော်သာလျှင်—

“ယာနိ ကရောတိ ပုရိသော၊ တာနိ အတ္တနိ ပဿတိ” ဟူသော ခရီး နှစ်ပါဒကို ချန်ထား၍ “ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ”က စတင်ရေးသားပါ သဖြင့် သမ္မပ္ပလာပ မဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်ရာ၏ဟု ဆိုကုန်၏။

ဒုကနိပါတ် စူဠနန္ဒိယဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း အကြောင်းရင်းမူကား သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ကို သေကြောင်းကြံ၍ လေးသမားကို ခေခိုင်းခြင်း၊ နာဠာ ဂီရိဆင်ကိုလွှတ်ခြင်း၊ ခြေမစတင်၌ သွေးစိမ်းတည်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း စသည် ဖြင့် သနားကရုဏာကင်း၍ ရုန့်ရင်းကြမ်းကြုတ်စွာပြုတတ်သော ရှင်ဒေဝဒတ် ကို အကြောင်းပြု၍ ဤ စူဠနန္ဒိယဇာတ်ကို ဟောတော်မူအပ်၏။

တက္ကသိုလ်ပြည်၌ အရှင်သဒ္ဓါပုတ္တရာအလောင်း ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာထံ တွင် ဗာရာဏသီပြည်သား ပုဏ္ဏားလုလင်သည် ပညာသင်ပြီး၍ ပြန်ကော့အံ့ ဟု ဆရာကိုပန်ကြားရာ ဆရာသည် အင်္ဂုဗိဇ္ဇာ၏ အာနုဘော်ကြောင့် ထို ပုဏ္ဏားလုလင်၏ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်ကိုသိ၍—

“ဣဒံ တဒါ စရိယဝစော ။ပ။ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ”-အဆုံးရှိသော စကားကို အဆုံးအမပေး၍ လွှတ်လိုက်ရာ ပုဏ္ဏားလုလင်သည် ဗာရာဏသီပြည် သို့ရောက်က မှဆိုးအတတ်ဖြင့် အသက်မွေးသော် ဟိမဝန္တာအစွန်း တခုသော ပညောင်ပင်ကြီးကို အမှီပြု၍ မိထွေးတော် ဂေါတမီအလောင်း အမိမျက် မမြင်ကို လုပ်ကျွေး၍ နေသော ဘုရားအလောင်း မဟာနန္ဒိယ မျောက်မင်းနှင့် မျောက်သားအမိ ၃-ယောက်တို့ကို သတ်ဖြတ်၍ အိမ်သို့အပြန် ရွာတံခါးဝ၌ မိုးကြိုးကျ၍ မယား သားငယ် ၂-ယောက်နှင့် အိမ်ပါ လောင်ကျွမ်း၍ ခေါင်တိုင်သာ ကြွင်းကျန်ကြောင်းကို သတင်းစကား ကြားသဖြင့် စိုးရိမ်

ခြင်း နှိပ်စက်၍ အမဲ၊ ထမ်းပိုး၊ လေး၊ ပုဆိုးတို့ကို စွန့်ပစ်ပြီး အချည်းစည်း သော ကိုယ်ဖြင့် လက်မောင်းကိုမြှောက်ကာ ငိုကြွေးလျက်သွားသော် အိမ်သို့ ဝင်က ခေါင်တိုင်လဲ၍ ဦးခေါင်းကို ခဲ့ခံရ၏။ မြေဟင်းလင်းပွင့်၍ အဝီစိက မီးလျှံတက်၏။ ထိုယောက်ျားကို မြေမျိုသည်ရှိသော် ဆရာ၏ အဆုံးအမကို အောက်မေ့၍ စဉ်းစားကာ အကြောင်းကို မြင်ပြီးလျှင် ရှေးဆရာဖြစ်သော ပုဏ္ဏားသည် ငါ့အား အဆုံးအမပေးသည်ဟု ငိုကြွေးလိုရကား—

“ဣဒံ တဒါစရိယဝစော၊ ပေါရာဏာ စရိယော အဗြဝိ။
ဖာသု တံ အကရ ပါပံ၊ ယံ တံ ပစ္စာကတံ တပေ။
ယာနိ ကရောတံ ပုရိသော၊ တာနိ အတ္တနိ ပဿတိ။
ကလျာဏကာရီ၊ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီ စ ပါပကံ။
ယာဒိသံ ဝပ္ပတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ” -

ဟူသော နှစ်ဂါထာကိုဆို၏။ ထိုနှစ်ဂါထာကိုဆိုပြီး ငိုကြွေးလျက် မြေမျိုကာ အဝီစိငရဲ၌ ဖြစ်၏။ (ဤ စူဠနန္ဒိယဇာတ်တော်၌ “ယာနိ ကရောတံ ပုရိသော” စသော ဂါထာသည် ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်သော ရှင်ဒေဝဒတ်အလောင်း ပုဏ္ဏား လုလင်ကို အဆုံးအမ ပေးအပ်သော “ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ” ဂါထာ ပေတည်း။)

ပဉ္စကနိပါတ ဝေဒသာခ ဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းမှာ ငါတို့ဘုရားသည် သံသုမာရဂီရိပြည်ကို အမှီပြု၍ ပဲစဉ်းခုံတော်၌ နေတော်မူစဉ် ကောကနုဒြာသာဒ်ကို ဆောက်လုပ်သော လက်သမားဆရာကြီး၏ မျက်စိကို ထုတ်ယူသော ဗောဓိရာဇ ကုမာရမင်းသား ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်ခြင်း နိုင်ထက် စီးနင်း ပြုလုပ်ကြောင်း ဓမ္မသဘင်၌ဖြစ်သော စကားတွင် ယခုအခါသာလျှင် နိုင်ထက်စီးနင်းပြု၍ မျက်စိကို ထုတ်တတ်သည်မဟုတ်၊ ရှေးကလည်း ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်းဖြစ်၍ ရှင်ဒေဝဒတ်အလောင်း သီရိပုဏ္ဏား နည်းပေးသဖြင့် တထောင်သောမင်းတို့၏ မျက်စိကို ထုတ်ယူဘူးပြီဟု အတိတ်ကို ဆောင်၍ ဟောတော်မူ၏။

ဗာရာဏသီပြည်ကို ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး မင်းပြုစဉ် ထိုမင်း၏သား ဗြဟ္မဒတ် လုလင်သည် ဘုရားလောင်း ဒိသာပါမောက္ခထံ ပညာသင်၍ ပြန်မည်ပြုရာ ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်သော အဖြစ်ကို အင်္ဂုဇာဖြင့်ရှု၍ “အမောင်ဒတ္တ ကြမ်းကြုတ် ခက်ထန်သဖြင့် ရအပ်သောစည်းစိမ်သည် မြင့်မြဲမတည်၊ စည်းစိမ်ပျောက်သော သူသည်လည်း သမုဒ္ဒရာအလယ် လှေသင်္ဘောပျက်သော သူကဲ့သို့ ကိုးကွယ်ရာ မရှိ ဖြစ်တတ်၏” ဟု—

“နယိဒံ နိစ္စံ ဘဝိတဗ္ဗံ ဒတ္တံ၊
 ခေမံ သုဘိက္ခံ သုခတာ စ ကာယေ။
 အတ္တစူယေ မာ အဟု သံမုဋ္ဌော၊
 ဘိန္နံ ပလဝေ သာဂရဿ မဇ္ဈေ။”
 ယံနိ ကာရောတိ ပုရိသော၊ တာနိ အတ္တနိ ပဿတိ။
 ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီစ ပါပကံ။
 ယာဒိသံ ဝပုတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ” —

ဟူသော နှစ်ဂါထာဖြင့် အဆုံးအမပေး၍ လွှတ်လိုက်၏။

လှူလိုသော အနုဂ္ဂဟ စေတနာဖြင့် အလှူပေး ဒါယကာသည် အလှူခံ စေတီတော်ဘုရားကို တူးဖွဲ့ဖောက်ထွင်းအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော ပါဠိအဋ္ဌကထာ ကျမ်းဂန် မရှိပါသဖြင့် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားနှင့် တကွသော ဝိနိစ္ဆယ ဆရာတို့သည် “စိတ်ကောင်းလျှင် ကောင်းတာပ” ဟု သာဝတ္ထိပြည်သူ သဒ္ဓါ မည်သော ဒါယိကာမက ဆက်ခံပြီး ဆိုအပ်သော စကားကို စွဲယူမှတ်သား၍ ‘ထွက်ဟဲ့ထွက်’ဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်သေးဆရာကြီး၏ စကားကိုကြား၍ အိပ်ရာက လန့်နိုးထပြီး အိပ်မှန်စမှားနှင့် တွေ့မိတွေ့ရာကို ဆွဲထွက်သော ရုပ်သေး သမားကဲ့သို့ “ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ” ဂါထာကို ပြုသူကပြု “မနသာ စေ ပသန္ဓေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ” ဂါထာကို ပြုသူက ပြုကြကုန်၏။

ထိုစကားမှန်၏။ မန်လည်ဆရာတော်သည်ပင် ပဌမဝိနိစ္ဆယ၌ “ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ” ဂါထာကို သာဓကပြု၍ ဒုတိယအမိန့်တော် စာတမ်း၌ “ပဒုဋ္ဌစိတ္တော လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေယျ”ဟု လောဟိတုပ္ပါဒ အရာ ဟောတော် မူအပ်သော ပါဠိထက် အဋ္ဌကထာတို့ကို သာဓကပြု၍ ဆိုပြန်၏။ ထိုပါဠိတို့၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ “သေစေလိုသော ဝဓကစိတ်ဖြင့် သွေးစိမ်းတည်သော အမှုကို ပြုရာ၏” ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ထိုဆရာတော်၏ အဘော်မှာ ပသန္ဓစေတနာဖြင့် သွေးစိမ်းတည်အောင်ပြုခြင်းသည် လောဟိတုပ္ပါဒကံ မထိုက်ဟု ဗျတိရိုက် လှန်လိုသည်။ သို့မှ လှူဒါန်းလိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာဖြင့် စေတီတော်ကို တူးဖွဲ့ ဖောက်ထွင်းအပ်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်။

ယင်းသို့ဖြစ်သော် “စေတနာကောင်းလျှင် ပါဏာဘိပါတ အမှုကို ပြုနိုင်သည်”ဟု ဆိုရာရောက်၏။ ဆရာဇီဝကသည် တထာဂတဿ ရူစိယာ-ဟု ဆိုသော ကြောင့် သူ့နာကို ဆေးကုဆရာဖြစ်သော သာဓကပြုရန် မဟုတ်။ ထိုဆရာတော်သည် ဝဂ္ဂုမူမြစ်ကမ်း၌ သံသရာမှ ငြီးငွေ့သော ရဟန်းတို့ကို သံသရာမှ ကျွတ်လွတ်ကြောင်း သတ်ဖြတ်သော ရှင်ယောင်ကြီး၏ဝါဒ မိစ္ဆာအယူကို ယူ၍ ဆိုခြင်းသာဖြစ်၏။ ပါဏာဘိပါတအမှု ပြုခြင်းကို ပသန္ဓစေတနာ အကုသိုလ် စိတ်ဖြင့် မပြုနိုင်။ ဝဓကစေတနာ၊ ပဒုဋ္ဌစိတ်ဖြင့်သာလျှင် ပြုနိုင်သကဲ့သို့ ထို့နည်း

တူစွာ လှူဒါန်းလိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာဖြင့် စေတီတော်ကို တူးဖွဲ့ဖောက်ထွင်းခြင်းကို မပြုနိုင်။ ဖျက်ဆီးလိုသော ပဒုဋ္ဌစိတ်ဖြင့်သာ စေတီတော်ကို တူးဖွဲ့ဖောက်ထွင်းနိုင်သည်။ ယိုယွင်းပျက်စီးသည်ကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ စေတီတော်၏ အဇ္ဈတ္တိက အမှုပြုခြင်းတို့ကို နှိုင်းစံရာမရှိ။ လောဟိတုပ္ပါဒအမှုကို ပသန္န စိတ်ဖြင့် မပြုနိုင်၊ ပြုတတ်သော ဟရားမျိုးပင်မဟုတ်။ ဝဓကစေတနာ ပဒုဋ္ဌစိတ်ဖြင့်သာ ပြုအပ်၏ဟု ပြလိုသောကြောင့် “ပဒုဋ္ဌစိတ္တော လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေယျ” ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ထို့နည်းတူစွာ “ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဝါ တထာဂတဿ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော စေတိယံ ဘိန္ဒေယျ” ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ဝိနာသေယျ အနက်ကို သိလေ။

“မနုဿ စေ ပသန္နေန၊ ဘာသတိ ဝါ” ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဝစီ သုစရိုက်အမှုနှုတ်ဖြင့် ရှိခိုးခြင်းအမှု စသည်ကို ပသန္နစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်းကို ပြုအပ်၏။ ကရောတိဝါ ပုဒ်ဖြင့် ကာယသုစရိုက်အမှု ပညက်ရိယာ ကိုယ်ဖြင့် ကိုင်းခြင်း၊ ရှိုင်းခြင်းစသော အမှုကို ပသန္နစိတ်ဖြင့် ပြုအပ်၏ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ထိုကာယသုစရိုက် ဝစီသုစရိုက်အမှု၌ စေတိယဘိန္ဒနအမှုသည် မပါမဝင်။ ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက်၊ မနောဒုစရိုက်တို့၌သာ ပါဝင်သောကြောင့် “မနုဿ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ”-ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာ အတိုင်း ဖြစ်သင့်၏။

ပသန္နစေတနာ အနုဂ္ဂဟစိတ်ဖြင့် စေတီတော်ကို တူးဖွဲ့ဖောက်ထွင်း ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ အပ်သည်ဟု ဆိုသော ဝိနိစ္ဆယ ဆရာတို့သည် ဆူဖြိုးလှပစေခြင်း ငှါ ဆိတ် နှား စသည်ကို သင်းကွပ်ခြင်းသည် အပြစ်မရှိဟု ဝိနိစ္ဆယ ရေးသားသော ဗိဇ္ဇဒ္ဓါရဆရာတို့၏ အယူမျိုးကို ယူ၍ စေတီတော်၏ တင့်တယ်သိုက်မြိုက်စေခြင်းငှါ ဓာတ်မီးထွန်းလို၍ တူးဖွဲ့ဖောက်ထွင်း ကြေးနန်းကြိုးလျှိုသွင်း မြှုပ်နှံခြင်းကို ပြုခြင်းသည် အပ်၏ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ထိုဆရာတော်တို့သည် ဤအမှုသည် ကုသလပက္ခ၊ ဤအမှုသည် အကုသလပက္ခ၊ ကုသလပက္ခအမှု၌ ကုသိုလ်ပသန္နစိတ်ဖြစ်သည်၊ အကုသလပက္ခအမှု၌ အကုသိုလ်ပဒုဋ္ဌစိတ်ဖြစ်သည် ဟု နေရာကျ မသိ၍သာ ဝါ-မသိသောကြောင့် အကုသလပက္ခ၌ လာသော စေတိယဘိန္ဒနအမှုကို လှူလိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာ ပသန္နစိတ်ဖြင့် အလှူခံ စေတီတော်ကို တူးဖွဲ့ဖောက်ထွင်းအပ်သည်ဟု ရေးသား ဆုံးဖြတ်ကြကုန်၏။ ထိုဆရာတော်တို့၏ အလိုဆန္ဒမျှသာတည်း။

“လှူလိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာ ပသန္နစိတ်ဖြင့် စေတီတော်ကို တူးဖွဲ့ဖောက်ထွင်း ဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြုအပ်သည်” ဟု ဝိနိစ္ဆယ ရေးသားပြောဆိုကြကုန်သော ဆရာတို့သည်—

“ဒါနပတိကော ပန ပဒိပေယျာဒိဒါနဝတ္ထု အနုဂ္ဂဟစိတ္တေန
အနုဂ္ဂဟန္တော ဒက္ခိဏေယျံ စေတိယံ ဘိန္နိတုံ ဝနုတိ” —

ဟူသော ပါဠိမျိုး၊ ထိုပါဠိနှင့် သဘောတူ ပါဠိပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့ကို ကျမ်းဂန်
တို့၌ ရှာမှီး၍ ပြအပ်၏။

ထိုသို့ သဘောရှိစွာ တိုက်ရိုက်သိအပ်သော နိတတ္ထ၊ ဆောင်၍ သိအပ်
သော နေယျတ္ထ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့သည် မရှိကုန်သည် ဖြစ်၍ ထုတ်ဖော်
ရေးသား၍ မပြနိုင်ကြလေ။ ဥပမာကား ယုန်ချို၊ လိပ်မေး ပုဇွန်သွေးကို
ရှာမှီး၍ မရသကဲ့သို့တည်း။

သို့ပါလျက် ဝါ—ဘုရားမပြော မဟောအပ်သည်ကို မပြောဟောအပ်ဟု
တားမြစ်အပ်သော ဒေသနာရှိပါလျက် တွေ့မိ တွေ့ရာ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာကို
သာဓကပြု၍ ထင်မိ ထင်ရာ စိတ်ကူးရသမျှ ရေးသား ပြောဆိုခြင်းသည်
အရိဋ္ဌ ရဟန်း၊ ကဏ္ဍကသာမဏေတို့ကဲ့သို့ ရသာခြင်း အရောရော ပြောဟော
ရေးသားခြင်းသည် ဘုရားကို ဘုရားမဟုတ်ဟု ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်ချေ၏။
ထို့ကြောင့် “နာလံ အဗ္ဘရာယာယာတိ ဝစနေန အသဗ္ဗညုတံ ဒိပေတိ”ဟု
ဝဇီရပုဒ်ဒို့ကာ၌ မိန့်၏။

“ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဝါ တထာဂတဿ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော စေတိယံ ဘိန္နေယျ”ဟု
ဟောတော်မူသည်ကို ဟောတော်မူတိုင်းမဟုတ်၊ အနုဂ္ဂဟစေတနာ ပသန္နစိတ်
ဖြင့် တူးဖြိုဖောက်ထင်း ဖျက်ဆီးခြင်းသည် ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ
ကုသိုလ်ဖြစ်သည်ဟူ၍၎င်း၊ မနသာ စေ ပသန္နေန၊ ဘာသတိဝါ ကရောတိ
ဝါ စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်ဖြစ်သည်ဟူ၍၎င်း ဆိုခြင်းတို့တည်း။ ထိုဆရာတို့သည်
ဘုရားကို ရန်ထောင်၊ တရားကို မှောက်လှန်ခြင်းသာဖြစ်၏။ ထိုစေတီတော်
သည် အုတ်အင်္ဂတေ စသည်တို့ဖြင့် စီမံအပ်သော အဝိညာဏက စေတီတော်ပင်
ဖြစ်သော်လည်း တိုက်၊ အိမ်၊ ဂူ၊ လိုဏ် စသော အဆောက်အဦမျိုးမဟုတ်။
လူပုဂ္ဂိုလ်မျိုး အလှူခံစေတီတော်ဘုရားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ထူပေါ နာမ
အသေနာသနံ”ဟူသော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၊ “စေတိယမ္ပိ စ သံဃေ ဝါ”ဟူသော
နိဂိကဏ္ဍသုတ်တို့ဖြင့် သိအပ်၏။

ယင်္ဂသို့ဖြစ်သော် စေတီတော်ဘုရားကို ကျောင်းဟု ဝါ—ဓာတ်တော်
ကျောင်းဟု အယူမှောက်မှား မိစ္ဆာဉာဏ် ဝင်စား၍ ရေးသား ပြောဟောကုန်
သော သူတို့သည်—

“တိဋ္ဌန္တေ နိဗ္ဗုတေ စာပိ၊ သမေ စိက္ခေ သမံ ဖလံ” -

ဟူသော ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်၊

“တထ္ထဝေကာယ ကန္ဓရာယ ပုဋိနစေတိယံ ကတွာ ဘဂဝတိ သညံ ကတွာ သမာတုကသညဉ္စ ကတွာ ပနပုဗ္ဗေဟိ ပူဇေတွာ နပဿမာနော ပရိစရိ” -

ဟူသော သကစိန္တန်ယတ္ထေရအပဒါန် အဋ္ဌကထာ (၂။၇၇) ၎င်းပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့ကို မတွေ့ မမြင်ဘူး၍သော်၎င်း၊ ဧည့်မြင် ဘူးသော်လည်း အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို မသိ၍သော်၎င်း စေတီတော်ဘုရားကို ဝါ-ဓာတုစေတီတော်ကို ကျောင်း၊ ဓာတ်တော်ကျောင်းဟု ဆိုကြကုန်၏။

ဤအပဒါန်အဋ္ဌကထာတို့၌ သံပုဇော်တီသော်လည်း ဘုရားဟူသော အမှတ် ထားရမည်ဟု “ဘဂဝတိ သညံ ကတွာ” ဟူသောပုဒ်က နည်းဥပဒေသကို ပြတော်မူ၏။

“ဘဂဝဟော ဝသနဂန္ဓကုဋိဝိဟာရောဝ ပူဇနီယဘာဝေန စေတိယံ” ဟု မဟာကစ္စာယနတ္ထေရ အပဒါန် အဋ္ဌကထာ (၂။၅၄) ၌ ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော် သည် ပူဇနီယအဖြစ်အားဖြင့် စေတီမည်၏ဟု ဆို၏။ ဓာတုစေတီတော်သည် ထူပါရဟ၏ အဖြစ်ဖြင့် စေတီဖြစ်၏။ ဤစေတီတော်ကိုကား ဘုရားဟူသော အမှတ်သည်ထား၍ ကိုးကွယ်လှူဒါန်း ပူဇော်သက္ကာရ ပြုအပ်၏။ ကျောင်းကို ကား ဘုရားသည် အမှတ်ထားအပ်သည်မဟုတ်၊ ဘုရားရှင်တို့ သီတင်းသုံးတော် မူရာ ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်ပေဟု နှလုံးပြု၍ ပူဇော်သက္ကာရ ပြုအပ်၏။ ထိုနည်း တူစွာ စေတီဆရာ၊ ဓာတုဆရာတို့ကိုလည်း သိအပ်၏။ ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်သည် ပူဇနီယ ဘာဝအဖြစ်ဖြင့် စေတီမည်၏။ ထူပသည် ဗုဒ္ဓဘာဝအဖြစ်ဖြင့် စေတီ မည်၏။ ထို့ကြောင့်—

“တထာဂကော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ထူပါရဟော” (အံ၊၁။၅၆၇) ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။

ဤကား ဘုရားစေတီနှင့် ကျောင်းကို ခြားနား၍ ပြခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ဓာတုဆရာ ဂန္ဓကုဋိတို့သည် တိုက် အိမ်စသော အဆောက်အဦမျိုးဖြစ်၏။ ထူပ စေတီတော်သည် ကျောင်း၊ အိမ်၊ တိုက်စသော အဆောက်အဦမျိုးမဟုတ်၊ အလှူခံသူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်၏ဟု သိလေ။

အလှူခံ စေတီတော်ကို တူးမြှိုဖောက်ထွင်းအပ်သော အဖြစ်သည် အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ ဝါ-ဝိတဏှဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတိုင်း ဖြစ်မှုကား -

“စေတီယမိံ စ သံဃေ ဝါ ပုဂ္ဂလေ အတိထိသု ဝါ” ဟူသော နိဗ္ဗိကဏ္ဍ သုတ် (ခုဒ္ဒက၊၁၀) ဖြင့် သံဃာ၊ပုဂ္ဂိုလ်စသော အလှူခံဟူသမျှကို လှူလို သော အနုဂ္ဂဟ စေတနာ ပသန္နစိတ်ဖြင့် ထိပါးနှိပ်စက်အပ်သည်ဟုဆိုရာရောက် သောကြောင့် မိစ္ဆာဝါဒသည်သာ ဖြစ်၏။

ဦးဘိုးလှိုင်ကုမ္ပဏီ၏ ဓမ္မာဓမ္မကို ဖြေရှင်းရန် ကြော်ငြာစာ၌ ဓာတ်မီးပူ ဇော်လိ၍ဖြစ်စေ၊ ဗာဟိရဝတ္ထုမျိုးဖြင့် ပူဇော်လိ၍ဖြစ်စေ စေတီတော်ကို တူး ဖြိုဖောက်ထွင်းဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြုအပ်သည်ဟူသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာကိုပြုတော် မူပါဟုဆိုရာ မပြုနိုင်လျှင် သူတော်ကောင်းတို့တံထွာ မပြုနိုင်ဟု မဆိုလိုသဖြင့် “ဗောဓိရုက္ခံ ဆိန္ဒုန္တံ စေတီယံ ဘိန္ဒုန္တံ” ပါဠိတို့က ဆိုတော့မလိုလို ဖြန်းကာ သန်း ကာ ညာတာပါတဆိုပြီးလျှင် မုမေဒ္ဒပသန္နကို ဆက်သွယ်၍ တစပ်မပြီးမီ တစပ်ရှည် ကလိကမာ ပြုလုပ်သည်ကို ပညာရှိတို့ သိကြကုန်၏။ ထိုပညာရှိတို့ စကားသည် မှန်လေစွာ ကြော်ငြာစာ၌—

“အထ ယေ စ ပရိနိဗ္ဗုတေ တထာဂတေ စေတီယံ ဘိန္ဒုန္တံ၊
ဗောဓိံ ဆိန္ဒုန္တံ၊ ဓာတုမိံ ဥပက္ကမန္တံ၊ တေသံ ကိံ ဟောတီတိ။ ဘာရိယံ
ကမ္မံ ဟောတိ အာနန္ဒရိယသဒိသံ” -

ဟူသောအဋ္ဌကထာ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၆) နှင့် “တထာဂတဿ ဝါ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော စေတီယံ ဘိန္ဒေယျ” ဟူသော ပါဠိတော်သည် တသားတည်း တထပ်တည်းဖြစ်၍ စေတီယဘိန္ဒုန အမှုသည် အကုသလ သဘာဝ သာဝဇ္ဇဓမ္မ ဒုစရိုက်အမှုပင် ဖြစ်သောကြောင့် ပဒုဋ္ဌစိတ်ဖြင့် စေတီယဘိန္ဒုနအမှုကို ပြုအပ်သော သဘာဝဓမ္မမျိုးဖြစ်သော ကြောင့် လှူလိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာ ပသန္နစိတ်သည် ရံခါမှား၍မူ စေတီ ယဘိန္ဒုန အမှုမျိုးကိုပြုခြင်းပြုတတ်သော သဘာဝဓမ္မမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် ဝါ-ပါဏာဘိပါတ၊ လောဟိဘုပ္ပေါဒကဘိဋ္ဌံ ပဒုဋ္ဌပသန္နကို မစိစစ်အပ်သကဲ့သို့ စေတီယဘိန္ဒုနအမှုကိုလည်း ပဒုဋ္ဌဖြစ်သည်၊ ပသန္နဖြစ်သည်ဟု စိစစ်ရန်မရှိ။ ပဒုဋ္ဌပင်ဟု သိအပ်၏။ ထိုစကားမှန်၏။ အလှူခံကို ထိပါးနှိပ်စက်၍ လှူအပ် သောအလှူကို အရိပ်အယောင်မျှ ဟောပြောအပ်သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ မရှိ သောကြောင့်တည်း။

အချို့ သော ပညာရှိတို့သည် ယုန်ချို၊ လိပ်မွေး၊ ပုဇွန်သွေး မရှိသကဲ့သို့ပင် လှူလိုသောစိတ်ဖြင့် စေတီတော်ကို တူးဖြို ဖောက်ထွင်းအပ်သည်ဟု ဆိုအပ် သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ အရိပ်အယောင်မျှ မရှိသည်ဖြစ်၍ မပြုနိုင်ပါ။ လှူ

လိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာဖြင့် တူးဖြိုဖောက်ထွင်းခြင်းကို မပြုအပ် မပြုထိုက်ဟု ဆိုအပ်သော သာဓကကို ပြပါဟု ဆိုကြကုန်၏။

ထိုစကား၏အဖြေကား-ဘုရားပြု ဘုရားပျက်ကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ စေတီတော်၏ အဇ္ဈတ္တိကအမှုကို ပြုခြင်းမှတစ်ပါး ဓာတ်မီးပူဇော်ခြင်းစသော ဗာဟိရဝတ္ထုတို့ကို လှူဒါန်းလိုသော အနုဂ္ဂဟစေတနာ ပသန္နစိတ်တို့သည် အကုသလဓမ္မ သာဝဇ္ဇ သဘာဝ၌ အမှုမျိုးဖြစ်သော စေတိယဘိန္ဒုနအမှုကို မပြုနိုင်သောကြောင့် စေတိယ ဘိန္ဒုနအမှုကိုပြုသော ပြုလိုသောစိတ်သည် ပဒုဋ္ဌဝိနာသနစိတ်ဖြစ်၏။ ထိုဝိနာသန ပဒုဋ္ဌစိတ်ကိုပင် မိစ္ဆာဉာဏ်ဖြင့် အနုဂ္ဂဟစေတနာ ပသန္နစိတ်ဟု အမှတ်သညာပြု၍ မိစ္ဆာဝါဒဖြင့် ရေးသားပြောဟောကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် -

“မိစ္ဆာဉာဏန္တိ ပါပကိရိယာသု ဥပါယစိန္တာဝသေန ပါပံ ကတွာ သုကတံ မယာတံ ပစ္စဝေက္ခဏာကာရေန စ ဥပ္ပန္နော မောဟောတိ ဝေဒိတဗျော” —

ဟု မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ (မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၉) ၌ မိန့်အပ်၏။

စေတိယဘိန္ဒုန အမှုကို ပါပကိရိယာမဟုတ်စေဘဲ ပုညကိရိယာထဲသို့သွင်း နိုင်မှ ဝါ- သွင်း၍ ဆိုအပ်သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ရှိသော်သာလျှင် အနုဂ္ဂဟစေတနာ ပသန္နစိတ် ဖြစ်မည်ကို သိလေ။

ပုသိမ်-ဆရာမြ။

ဇွေ ၂၀၀/ကြော်ငြာစာ
ဒကာမောင်ဘိုးလှိုင်နှင့် ဗိန္ဒောဆရာမောင်ကလေးတို့က တောင်းပန်၍
၎င်း ၂-ယောက်တို့ အမည်နှင့်
ဦးအာသံ ရေးသား စီကုံးသည့်

မန်လည်ပြန်လေးချိုး ခွေးချိုးများ

- ၁။ ရှက်စရာ သက်ဝါကြီးပါပေါ့၊ မဂ်အမတာ တက်ခါနီးရအောင်၊
ပုတီးငယ်နှင့် နေတဲ့ရွယ်။
- မနောယု၊ ဒေါသမူတင်လို့၊ လူကိုပင် စိတ်မှန်စွဲတယ်နှင့်၊ တသက်ပန်
ခက်ထန်နဲငယ်၊ ဆဲရက်လေတယ်။

ကြိုက်ယူလျှင် တကယ်မှားပါလို့၊ မိုက်သူတွေ အပါယ်မလား
ရအောင်၊ ရေးသားတဲ့ ဘုတ်အုပ်ငယ်၊ နတ်ပယ်ပါရှင်ဘုရား။

လမ်းအမှန်၊ ကျမ်းဂန် ကိုယ်တော်ရူပါအုံး၊ ယူမိ ယူရာ ယူလို့၊
မာန်တမူ မန်လည်ကရယ်နှင့်၊ ရန်ရှည်အောင် ဘုဏ်နိဗ္ဗလို့က်တာ၊
အောက်တခွင် ရာမညမှာ၊ (အရှင်ဘုရား) မီးစအလား။

နေရပ်မှာတဲ့ မန်ရွှေလည်။

ငယ်မည်မှာ နငယ်သတ်တော့မလား၊ မာန်နှစ်မည် နှစ်ပြန်ထပ်
ရော့မပါ၊ ဘုန်းမြတ်မထေရ်။

နှလုံးရည်၊ ကြည်ပ ရှင်ဘုရား။

ဖန်ခါခါ၊ သံသရာ ရှည်ကြာကြမည်ကြောင့်၊ တပည့်တော် ခန္တီစ
လိုက်မယ်၊ ဦးချလို့ပြား။

၃။ ထောက်မတန်၊ နောက်တဘန် ကိုယ်တော်ဆဲလိမ့်မယ်လို့၊ အမြဲမှတ်
သား။

ရဲဝံ့လျှင်၊ သဲညွန့်ကို လှံတင်၍၊ အမြန်ပင် တကယ်နှိပ်သော်လဲ၊
(အရှင်ဘုရား) မုန်းစိတ်မထား။

၄။ ပြောင်ဇာနည် ဆဒ္ဒန်လောင်း မှာ တော့၊ နောင်ပါရမီ မြတ်ရန်
အကြောင်းရယ်နှင့်၊ ဆုတောင်းပါလို့ ပန်ရွယ်ချူ။

သဘောယုတ်၊ သောနုတ္တိရ် လူညစ်ညမ်းကိုလှ၊ သင်္ကန်းတော်
စိဝရာကြောင့်၊ ကြည်အသာ စွယ်တော်မြတ်ကိုတော့၊ ပြည်အမတာ
ရွယ်မြော်လတ်ပါလို့၊ ပိုင်းဖြတ်၍လှူ။

လောင်းရာဇာ ဘုန်းလှုံကိုရူပါလို့၊ မကောင်းတာ မုန်းမာန်ဖြင့်
ခုပြီဘူ၊ ထုံးစံပြု နည်းစံယူ၊ ရန်သူလို့ စိတ်မထား။

သည်ဆရာ၊ ကြီးမြတ်သူ သီလဝါမို့၊ ထေရ်မဟာ မန်လည်ဘုန်းကို
ဖြင့်၊ တည်အကြာ ရန်ရှည်လို့ မမုန်းရအောင်၊ ကြည်အသာ ခန္တီနှလုံး
ကို၊ သုံးပေါ့ဘုရား။

၅။ ဒုဗ္ဗစနာ ကြားဝါလှပါလို့၊ ဖရုဿာ များစွာပြလိုက်တယ်၊ နားနာကြ
ပါတော့ ပညာရှင်။

ရုပ်ရည်ပြောင်း၊ ဦးခေါင်းမှာ ဆံဖြူဖြူနှင့်၊ ဒေဝဒု တမန်ဆိုက်ပါလို့၊
သေမှုရာ အလံစိုက်တောင်မှာ၊ ရန်ခိုက်ကို အရှည်ပျိုး၊ ဆိုးတဲ့ဘုန်းခင်။

မျက်မပြေ တက်ဝေကြပါလို့၊ သက်မသေ ရက်ရှေ့သမျှကိုဖြင့်၊
တွက်ရေဆပါလို့ ဆဲမဲ့ပြင်၊ ဆင်ခြင်သင့် ပါကြောင်း။

ယခုခါ၊ ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မစိုရ်နှင့်၊ များထိုထို ဝေနေယျကိုဖြင့်၊
ဖျမ်းမျှကာ ရည်သန်လို့၊ အသိဉာဏ် မြတ်တရားရယ်နှင့်၊ ပရိကံ မပြတ်
ထားပါလို့၊ (မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား) ပွားဘို့ချိန်ကောင်း။

ပုသိန်မြို့ ဦးပဒုမ ကိုယ်တော်အား

မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပြန်ရေးသော

ကုသိမောဝါဒချိုး အပုဒ်-၂၀

- ၁။ အဟုတ်ကိုဆို၊ မဟုတ်လို့ ထင်လေတတ်ပါတဲ့၊ ဒေဝဒတ်မျိုး။
မောဟာဖီ၊ ကောကာလီ အဝီစိလို့၊ လားဘိမကိုး။
- ၂။ မေတ္တိယာ ဘူမဇကတွေနှင့်၊ မိုက်ဝှေ့လိစွစိလို့၊ ဒုဿီနှင့် အဖျင်း။
ဇာတ်အယူ၊ စပ်တူအောင် ဓာတ်ကူတို့ပါဘိ၊ မင်းရို့ အသင်း။
- ၃။ မောင်ကလေး မောင်လှိုင်တို့၊ ငွေပိုင်ဝယ် ကိုယ်စားလှယ် ကျွန်ငြေ
ဟာက၊ ကျွန်မာနရဲ။ အငှါးနှင့် ငရဲခံ၊ ကသဲဉာဏ်တူမယွင်းငယ်နှင့်၊
အိမ်နီးချင်း အိမ်ထောင်ယူတော့၊ တညကူ ကူတဲ့ဝတ်လို့၊ လောကွတ်
ပိုကဲ။
- ၄။ ကသဲတူ၊ တညကူ လူငြေငယ်နှင့်၊ ငြေဆရာတွေတို့၊ ကြာလေလေမှား။
သပိတ်တန်းမရောက်ခင်၊ ယပ်တန်းတွင် ရပ်ချင်ရပ်ပေတော့၊ မရပ်လျှင်
ဝီစိတန်း၊ လမ်းပိတ်လိမ့်တကား။
- ၅။ ပုသိန်ကို မသတ်ဟု၊ ဆုံးဖြတ်လို့ ဆိုဟန်။
သို့ဖြစ်လျှင်၊ ရွှေနာဂိန်ထက်၊ ဝတိန်ကို မပင်သတ်လိမ့်မယ်၊ တောရပ်
သားဉာဏ်။
မန်းမဆန်၊ နန်းမတန် ဆန်းဉာဏ်နှင့်ကြံရေး။
ထုံးမယှဉ်ကွာ၊ ပညာဝါ နောက်ဗန္ဓုတ်တွေမို့၊ စဉ်အလာ ဖျောက်ရန်
တတ်ပေဌဲ၊ ထက်နုတ်ကယ် ဝတိန်မှာနှင့်၊ အသူရာအောက်ရပ်သား
နွယ်သို့၊ မခြားစွာ တရားပါ ဖီလာ ဝူကြတယ်၊ ပေါရာဏ ဝေး။

၆။ ။မလိုရာ ပယ်ကာချခဲ့၊ ကလျာဏဂါထာမှာ၊ နှစ်ပါဒ စမပါကို၊
 သမ္ပပုလ္လာဆိုသွင်း။^၁ဈေးပစပ်က နတ်စကားဝတိန်သံလို၊ ပုသိန်ညာဏ်
 ဆန်းပါဘိမင်း။ ကိုယ့်ဝါပုံ အလုံးကြီး၊ အုန်းသီးထက်မကဟာ၊^၂ ဖာပုံ
 ဟာတတ်ခြင်း။ သူ့သန္ဓေ ဝမ်းတွင်းက၊ ပါရင်းတဲ့ ဝါသနာထင်။ လူ
 မြင်လျှင် ဟောင်ချင်ကြ၊ ခွေးဝင်စား နှုတ်သီးလိုပင်။ ငါသာမက
 (ဆရာဗုဒ္ဓသောသနှင့် ကစ္စာယန) မြတ်အရှင်ပါ၊ ပြစ်တင်ကာ ဟောင်ဘိ။
 သမ္မောဋ္ဌကထာ လာအရှိနှင့်၊ နေတ္တိပါဠိ သည်နှစ်ပြင်၊ သင်းကမမြင်။
 မြင်ရိုးလား ထင်ရိုးလား အမျိုးစစ်ဆိုလျှင်မူ၊ ဖိုဝင်သူ ရှင်မျိုးတဲ့လေး။

၇။ ။စေတီယံ ဘိန္ဒုနကိုလ၊ ပါပချည်း ကေနယု၊ မှားဝါဒ အစမူ၊ ငမြဟူ
 လူလား။ လူဟုတ်က မယူရာ၊ ထိုဘိန္ဒုနကြိယာဟာ၊ ပဒုဋ္ဌာ ပဒုဋ္ဌရိသား။
 စေတနာ အပဒုဋ္ဌနှင့်၊ အသောက မြတ်ရာဇာ၊ နတ်ဣန္ဒာ ထင်ရှား။
 သောတာပန် ရှင်သိကြားငယ်လျက်၊ မြတ်ဖျားတဲ့ ဆံစုဋ္ဌာ။ စေတီ
 တော် မြတ်ကဲကို၊ ခဲ့လှစ်၍ ညှပ်ရိုးခတ်ယူပါ။ သည်ဝတ္ထု ကျမ်း
 အလာကို၊ ဘယ်သလာတိမ်ဖုံးလို့၊ မျက်လုံးမျှမရှိဟန်၊ ကာန်းပါဘိညာဏ်၊
 မင်းတို့ယူတိုင်း ကေနမှန်လျှင်၊ သောတာပန် ပါယ်လားလိမ့်လေး။

၈။ ။ယင်းစေတီယံ ဘိန္ဒုနကို၊ ပါပချည်းယူပြီးခါ၊ ဗျာဒိတ်တော် သူသာ
 ရတယ်လို့၊ မင်းဓမ္မာသောကကိုမှ အနုဝဇ္ဇဟူလိုက်ပြန်စွာ။ တတ်ပါပေ
 နတ်ပါပေ အရပ်သားအလေ့မို့၊ ခွေးခြင်သေ့ဟောင်ပမာ။ နနုညာ
 နုညာတငယ်လို့၊ သည်ကိစ္စ လက္ခဏာဟာ၊ ဝိနည်းတော်သာ ပါတကား။
 သုတ္တန်နှင့် ဘိဓမ္မာ၊ ယထာသဘာဝဒေသနာမှာ၊ ဘယ်ကမ္ဘာကြားဘူး
 လိမ့်လား။ ပြစ်ရှိကို ပြစ်မဲ့ထားတယ်လို့၊ ဘုရားမှလွတ်မကျန်၊ စုံစပ်
 ချက်တန်။ အရိုးမကြိုက်ပါလို့ အဘိုးမထိုက်ပါတဲ့ ဆိုးလိုက်စွ မြေတို့
 ပုသိန်ညာဏ်ငယ်၊ ရှေးကာလ သာသနာဒါယကာ မင်းမြတ် သမ္မုတိ
 နတ်တို့ စောင့်ကြပ်ရှိသကဲ့သို့မှန်လျှင်၊ ငပိုဒဏ် ခံရပြီကဲ့ လေး။

၉။ ။ရေမြေကောင်ပပ်ကြားက၊ နတ်နဂါးထွက်သံချီ၊ ဘောဂဝတီ၊ ကြိမ်း
 သံလို ဟန်မထွားပါတကား၊ မင်းတို့လို လူအိမ်ကြားက၊ ဝတိန်ဖျားကိုတဲ့
 ဝေးသီသီ၊ လှမ်းမီတို့နိုင်ဘဲ။ ကျမ်းဂန်အရာ၊ ကွာကြီးအလွန်ကွာခဲ့၊ နေတ္တိ
 လာ နိသျည်းကိုမှ၊ စစ်နည်းပင် မသိခြင်းငယ်ကြောင့်၊ ရက္ခိုင်ကို အနိုင်
 တင်းပါးလို့၊ အငြင်းသာ ကိုယ့်ဝါဒငယ်နှင့်၊ စေတီယံ ဘိန္ဒုနကိုလှ၊ ပါပ
 သဒ္ဒါ အမြင်သန်တဲ့၊ ကရင်ညာဏ် လူငမြရို့ ငယ်၊ မင်းတို့ယူသမျှအလဲ့။

မှတ်ချက်။ ။ ၁။ ဂူကို ဂငယ်ဝဆွဲနှင့် ရေးဖတ်။
 ၂။ ခွေးပါးစပ်က ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။
 ၃။ သူ့အမေဖာသလို ဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်သည်။
 ၄။ ထမိန်ကြားကလူဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်သည်။

၁၀။ ။ မှုအနေ၊ ဥပဒေ သာသည့်ခိုက်ဟာမို့၊ အမှိုက်ကယ်လို့ မဆိုသာ။

ရှေ့တောင်မှာ ငှက်စုံနားသည့်နယ်၊ မခြားပေါင် အရောင်တူလို့၊ ကုက္က
လူ ငှက်ခင်ပုတ်တို့က၊ ရှေ့ရုပ်သွင် ဟင်္သာမင်းတို့ကို၊ ဘင်းနိုင်တဲ့အခါ။

သို့ပါသော် ချော်အလွဲသာပ၊ ခန့်နဲ့ ရေအလသ၊ ညီတာက လွန်
ထင်ရှား။

ခေတ်အလိုက် ကောင်းပေလိမ့်၊ ခါးတောင်းကျိုက်လွဲတဲ့သူ၊ ကိုယ့်
လူ ကိုယ်မရှက်သော်လဲ၊ မျက်စိတွေ ကြောင်ကြောင်နှင့်၊ ပွဲဘောင်မှာ
လူမြင်တိုင်းငယ်၊ ဝိုင်းအရှက်သား။

၁၁။ ။ မန်းရန်ကုန် ဆန်စုန်ချဉ်းပါလို့၊ ဂုဏ်သတင်း ပျံ့လှိုင်၊ ကုန်မကြွင်း
နံ့ကြိုင်တယ်၊ မြန်နိုင်ငံ ထင်ရှား။ လူပဏ္ဍိ ရှင်ပဏ္ဍိ ညဏ်ရို့ကျော်တယ်၊
ကဝိမော်မြောက်တဲ့သူများ။ အင်္ဂလိပ် စစ်ဗိုလ်ကြီးတို့ကဲ့သို့ တောင်
ဆီးလို့ သူခံစေ၊ မြူဆံခြည်စိတ်ထား။ တောင်အသွင် ပုမာမခြားပါတဲ့၊
ပြောင်မာတင် ယတြာရများပါကဘဲ့၊ ဆဲနစ်ပါး ရှိပညာ။ တူဝါဒီသမာန၊
ညီအမျှဆုံးဖြတ်ကြလျက်ကိုသာ။ ပုန်ကန်ဟန်သိင်္ဂါလှေခိုဘဲ့၊ မျှမကြိုက်
သို့ ဂုဏ်တို့ကဲ့အလိမ္မာဟာ၊ ပုသိန်မှာ လာအလေ့ပေပ၊ ကြီးဆင်
ပြောင်၊ တောင်ပြုကတေ့ငယ်နှင့်၊ တောမြေခွေး ပုံအနေ၊ ထူးကြမသေ။
ဘိနပ်ဖြစ်လို့ ပိစပ်ဖြစ်လို့ ပတတ်သို့ မင်းတို့နေမယ်၊ ဆင့်ခြေကို ဘာ
မှတ်ထင်လေး။

၁၂။ ။ နွားချေးတဲ့ ပိုးကောင်ငယ်။

ဆင်ပြောင်ကို မာန်စောင်မိလို့၊ သိသိကြေ ကျင်ရည်ကြောမှာ၊
မြောသေရနယ်။

ထို့သဖွယ်၊ မာန်ကျယ်လျှင် ပျက်မျိုး။

မြေခွေးမှိုက်အသွင်၊ အစောင်မြင် ဟောင်ချင်လို့၊ မာတင်ကို
ဘာထင်မှတ်လေသိ၊ ဘိနပ်လို့ ဆင့်ခြေဘွားမှာ၊ ပြားကြမကိုး။

၁၃။ ။ ကိုယ်ကောင်ကို ထင်မပြနိုင်ဘု၊ သေပြီးသား ဘုတ်တစ္ဆေ၊ ပုန်း
ကွယ်ဝှက်နေ။ အထွေထွေ ပုပ်စော်နံ့ပေး။

ဥပကမိစ္ဆာကောင်ငဲ့။ မာသယောင် ဓမ္မယောင်နှင့်၊ ဆောင်သာ
ဆောင် ပြိတ္တာမျိုးဟာမို့၊ တန်ခိုးရောင် ပြောင်မဝင်းတဲ့ပြင်၊ တိုး၍
တောင် ဟောင်သတင်းငယ်၊ မင်းလူနံ့ဝေး။

၁၄။ ဝက်မစင် ဘင်လူးကို၊ သားမွေးတဲ့ ကေသရာ၊ ဝေးစွာပ ရှောင်သို့။
သည်နောက်နောင်၊ လူအိမ်စော် ဟောင်ဟောင်နှင့်၊ ပုသိမ်ကောင်
လှူငြမြတို့ကို၊ ဘက်ချင်ပေါင် ရှောင်နေရတော့မယ်၊ ဘုန်းက ရွံလို့။

၁၅။ ။ဆိုစရာ ဆိုထိုက်လို့၊ ဆိုလိုက်ရတော့သည်သာ။ လောကဘယ်ရာ။
ပညဝါ၊ စဉ်အလာဟူဘိ။

သူ့စောင်လျှင် ရှောင်မကွင်းသာဘ။ တောင်တွင်း ရှင်ဥတ္တမ
ကျော်တို့၊ ပုဂံခေါ် လူမော်မောင်ကြဲဘမ်းငယ်၊ နန်းသိပြည်သိ။

၁၆။ ။တေးကဗျာ ငါးပိုဒ်နှင့်၊ တုတ်ရိုက်လို့ တောင်းပန်၊ ခြေကန်ကာ ရှိခိုး။
ပုသိန်သွားဉာဏ်၊ ရေစားသံ ဘလချာလန်နှင့်၊ လေးရာနံ ထမိန်ဝတ်
သည့်နှယ်၊ ကွင်းကျွတ်ထက်ဆိုး။

၁၇။ ။ရင်ကန်ခြေကျောက်နှင့်၊ သို့ကလောက်ဆိုးညစ်ကျယ်။ သားမိုက်သူ
ငယ်။ မွေးမိစိတ်ဝယ်၊ ဆိတ်ကယ်ကယ်မျှနာဘဲ။ ကရုဏာ၊ ရှေးထက်ပင်
လွန်သာလို့၊ ပိုက်ဖက်ကာ ပွေ့ချီယမ်းတယ်၊ နမ်းရွပ်ကြမြဲ။

၁၈။ ။ထိုပမာ၊ ငါဆရာ မဟာထေရ်မြတ်က၊ မပြတ်ရည်လို့။ သူများထက်
သာ၊ မင်းဆိုကို ပိုစွာပ၊ ကရုဏာ အလွန်ရိုက်လိုက်တယ်၊ သားမိုက်တွေ့မို့။

၁၉။ ။နှုတ်မထိုင်း၊ ဟုတ်တိုင်းတကယ်ဆိုတတ်တဲ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တပါး။
သာ-တုမခြား၊ ဆိုသာဆို၊ ဗောဓိဉာဏ် ပန်ယူကိုယ်ဖို့၊ ရန်သူကို
ရန်မရှုတယ်။

၂၀။ ။ပြစ်မရှိ ပြစ်ရှာ။
လမင်းကို ခွေးဟောင်သို့၊ ရွှေလရောင် ပြောင်မပျက်တယ်၊ ထွန်း
လျက်ပင်သာ။

မြရွှေဂူ ပတ္တမြားကိုလှ၊ ဝက်များကငြူစွာ၊ ညွှန်လူးကာ တိုက်နဲ့။
ပွတ်လေလေ၊ ရွှေဂူမှာ အရောင်ထွက်တယ်၊ ရှေးကထက်ကဲ။

“အပြစ်မြင်သော်၊ ဝမ်းတွင်မသို့၊ ဟုတ်တိုင်းဆိုသည်၊
သို့ကိုးတို့ ကြိုက်၏တည်း” -

ဟူသော ကိုးခန်းလင်္ကာကြီးနှင့်အညီ နှလုံးထား တတ်ကြပစေ၊ နှလုံးထားလျှင်
ပညာရှိ သူတော်ကောင်းချည်း ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။

“အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
ဘဒ္ဒန္တဇဝန မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား

၁ ထမိန်စော် ဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်သည်။

ပုသိမ်မြို့ကို မ-အက္ခရာသတ်သင့်ကြောင်း

မန်လည်ဆရာတော်ထံ ပြန်စာ

၁-ဒွေးချိုး

အလွဲကိုဆို၊ အဆဲအလျင်လိုလို့၊ ပုသိမ်ကို နှငယ်သတ်ပါတဲ့၊ လူတတ် ခင်ကြီး။ ။မှတ်မစုံ၊ သတ်ပုံဆရာတင်လို့၊ အောက်ရာမဉ် ထုံးစံရှိကိုလ၊ သတိတော် မမူရှာထင့်၊ နမူနာ တင်ကာပြုလိုက်မယ်၊ မှတ်ပအပြီး။

“ဥတ္တရာဇီဝ မဟာထေရော သမ္မဟုလေဟိ ဘိက္ခုဟိ အဒ္ဓိနာဝါ- မဘိရုဟိဿာမိတိ ယေန ကုသိမနဂရံ တေန ပက္ကာမိ”ဟူ၍၎င်း၊

“ဥတ္တရာဇီဝ မဟာထေရော ကုသိမရဋ္ဌဝါသိနံ ပုတ္တော ဥတ္တရာဇီဝ- မဟာထေရဿ သိဿော ကုသိမရဋ္ဌ ဆပဋ္ဌောတိ လဒ္ဓနာမဂါမဝါသိနံ ပုတ္တတ္တာ ဆပဋ္ဌော သာမဏေရောတိ ဝေါဟာရိယတိ”

ဟူ၍၎င်း များစွာလာ၏။ (ကလျာဏိကျောက်စာပါဌ်)

၂-တေးထပ်

ကုသိမာ နဂရလို့၊ မာဂဓ ပါဌ်မှန်၊ မ-သတ်တဲ့ ကာရန်ကို၊ ထေရ် ဘုန်းလျှံ ရှုစား။ ကလျာဏိ ကျောက်စာတော်၊ ထောက်ခါမြော် ရေးတဲ့ စာသွား။ ထုံးတခု ပမာမိတယ်၊ မဟာထေရ် မှတ်သား။ မြတ်ဘိုးတော် သေဌ်နင်းဖျားဟု၊ မင်းတရား လက်ထက်တွင်။ သာသနာ လက်ခံရငယ် လို့၊ ထင်စွာပ စာတမ်းမှာပင်။ မဟာဓမ္မ မည်တွင်သည်၊ မင်းတိုင်ပင် အမတ်ကြီးရယ်က၊ အပြီး မ-သတ်ရန်၊ ဆုံးဖြတ်ခဲ့မှန်။ သတိကိုမမူပြန်လျှင်၊ ဂူအမှန် မြင်ဘူးတဲ့လေး။

မန်လည်ဆရာတော်ကြီးသည် ပုသိမ်မြို့သို့ရောက်ကာလ ထပ်မံရေးသားတော် မူသော အက္ခရာသတ် ဝါစာကြမ်းကြုတ် အချိုးပုဒ် ၂၀-တို့ကို ဆရာမြနှင့်တကွ ဦးမောင်ကလေး၊ ဦးဘိုးလှိုင်တို့က အမျက်ဒေါသ ခက်ထန်သဖြင့် လက်မခံသည့် အကြောင်း—

၃-လေးချိုးသဖြန်

သက်ကြားအို မထေရ်ဘုန်းရယ်က၊ မျက်ဖားညှိ မကြည်နလုံးငယ် နှင့်၊ အတည်မှန်းတော့မှာထင့် သည်တခါ၊

နှုတ်လျှာစတောနှင့်၊ ဘုတ်စာကို ပြပါလို့၊ ဆဲရတာ ချိန် မပြေသေး၊
ကြောင့်၊ သိမ်မြောက်တခါရောက်တော့၊ နာလောက်အောင် ညှာမတူယ်
ဘူ။ ၊ ဗုဒ္ဓ-၂၀ ကဗျာလဲတော့နှင့်၊ မဟာထေရ် စာစီလို့ဆဲ၊ ရဲဝံ့လိုက်တာ။

မဆင်ခြင် မျက်မှောင်ကြုတ်ကယ်နှင့်၊ မစင်ကို လက်ဆောင်လုပ်ပါ
လို့၊ လူအုပ်ကြီး ပွဲလယ်ချာမှာ၊ ပြလာသည့် ပုံအလား။

မသင့်ပေါင်၊ ရှင်လက်ဆောင် ပဏ္ဏာယုတ်ကိုတော့၊ ညှိပုပ်စွာ အစော်
နဲ့လို့၊ မဆက်ဆံ မြန်စွာထွက်ရအောင်၊ လက်မခံ ပြန်စာဆက်လိုက်မယ်၊
ဖုံးသို့ဝှက်ထား။

၎င်း ၂၀-မျှလောက်သော အမြောက်စိန်ပြောင်း လက်နက်ပေါင်းများစွာ
တို့ဖြင့် အခါခါ ပစ်ဖောက်သော်လည်း မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့ခံတင်းစွာ ခန္တီဝါဒ
တည်းဟူသော အောင်မြေမင်္ဂလာ၌ မေတ္တာတည်းဟူသော တပ်မကြီးကို
အပြီးတိုင်စွဲ၍ ရဲရှင်စွာ ခံလိုက်မည့်အကြောင်း—

၄-သဖြန်လေးချိုး

ကောဓတော ဟိတ်ဟန်ပြပါလို့၊ ဒေါသမြေ ဆိပ်ထန်လှချေရဲ့၊ ထိပ်
ပန်ဘုရား မန်လည်ရှင်။

တပည့်စုမှာဖြင့်၊ သတိပြုပါလို့၊ ဝိရုပက္ခေနှင့်၊ မျက်ပြေအောင်
လှစ်ကာညှန်းပါဇွဲ၊ ရက်ရှည်စွာ မေတ္တာသွန်း၊ ဟောန္တုပါပင်။

ပျိုးကာနော် အကျယ်ဟစ်လိုက်တော့၊ ငါ့ရာကျော် နှစ်ဆယ်ရှစ်
ကယ်လို့၊ မေတ္တာစစ် ဗျူဟာဆင်၊ သူလာလျှင်ဖြင့် ရှောင်မလွဲ။

ဝိသိဋ္ဌာ၊ တိတိက္ခာ ပရမံနှင့်၊ ဗု-ခံ-သံ-အလံကိုစိုက်ပါလို့၊ ခံလိုက်မယ်
မဟာထေရ်ရဲ့၊ ပါရမီ အောင်စည်နှိုးတယ်နှင့်၊ အမတာပြည့် နောင်ရည်
ကိုးပါလို့ရယ်၊ ကြိုးတိုက်မည့်ပွဲ။

(လက်စားပြန်က ဆက်သွားရန် ရှိသေးသည်။)

တိပိဋကဓရ တိပိဋကဆေက ပရိယတ္တိဝိသာရဒ
ဝိနယကုက္ကုစ္စက လဇ္ဇီပေသလ သိက္ခာကာမ သီလဝန္တ
ဓီတိမန္တ ပညဝန္တ ပုဂ္ဂလဝိသေသ ဂန္ထန္တရဝိဇ္ဇာဓိရိ ပုဂ္ဂိုလ်အာဇာနည်
မဟာထေရ်မော် မ'ကာရလောပအကျော် “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့ခံ
မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်
မြန်ပြည်သီဟိုဠ် ထိုထိုရောက်လာ အရပ်ရပ်ပုစ္ဆာတို့ကို
သတ္တဝါအများ ယုံမှားသံသယ မရှိရအောင်
သိကြားစက်ရှိန် ဝရဇိန်သွား ရှုပ်ရှုပ်ဝါးသို့
ဖြေကြား ဆုံးဖြတ် စီရင်တော်မူအပ်သော

ဝိသဇ္ဇနရာသီကျမ်း

ဝိသဇ္ဇနု ရွာသီကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

စေတီပြုပြင်ခြင်း အဆုံးအဖြတ်

သေးငယ်သော စေတီတော်ကို ဖျက်တန်သည်တို့ကိုဖျက်၍ ကြီးမား
ဖွံ့ဖြိုးအောင် တည်လုပ်ရာ အပြစ်ရှိ-မရှိ မေးလျှောက်ရာ—
အဖြေဝိသဇ္ဇနာ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ရ မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ အမိန့်
ရှိလိုက်သည် ကျောက်မြောင်းမြို့ ပုခန်းတိုက် ရှင်ပညာသာမိ အစရှိသော
ဂိုဏ်းသင်္ဘောတို့နှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားအကျိုးတော်ဆောင် ဥက္ကဋ္ဌလူကြီးများမှ
စ၍ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ အပေါင်းတို့—

လျှောက်ထားချက် (၁) အရ သီပေါဘုရင် မင်းတရားကြီး၏ ရာဇမုနိ
စေတီတော်မြတ်သည် ဟောင်းနှမ်း သေးငယ်သည်ဖြစ်၍ ကြီးမား မြင့်မြတ်
ဖွံ့ဖြိုးသပ္ပာယ် ကောင်းမွန်စွာ ဖြစ်ပါစေခြင်း အကျိုးငှါ ပယ်ဖျက်တန်သည်ကို
ပယ်ဖျက်၍ ကြီးမားမြင့်မြတ် သပ္ပာယ်ဖွံ့ဖြိုးစွာ အုဋ်အင်္ဂတေ အုဋ်မြစ် တို့ဖြင့်
ချထားခြင်း၌ ပဒုဋ္ဌစေတနာမဟုတ်၊ အပဒုဋ္ဌ အနုဂ္ဂဟ စေတနာဖြစ်၍ တစုံ
တခု အပြစ်ရှိ၏ဟု မဆိုရာ။ ကုသိုလ်တရား များစွာဖြစ်၍ နတ်ရွာသုဂတိ
အကျိုးသာ ရှိရာ၏။

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
မနဿ စေ ပဿဇ္ဇေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။
တတော နံ သုခမဇ္ဇေတိ၊ ဆာယာဝ အနုပါယိနီ။ -

ဟူသော ဓမ္မပဒပါဠိတော် (၁၃)

န ပဋိစ္စ ကမ္မံ ဖုသတိ၊ မနော စေ နပုဒုဿတိ။
အပေါ့ဿုက္ကဿ တဒြဿ၊ န ပါပမုပလိမ္ပတိ။ -

ဟူသော တိတ္ထိရဇာတ် ပါဠိတော်(ဇာ၊၁။၁၀၂)

စေတော ပသာဒဟေတု ဟိ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ သုဂ္ဂတိံ -

ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၀၅)

အဟောင်းအနှမ်း စသည်တို့ကို ပြုပြင်ရခြင်းကြောင့် အသက်ရှည်ခြင်း၊ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးခြင်း စသော ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးကိုလည်း မဟာဝင် ဝသဘမင်းကို ထောက်၍ သိလေ။

(၂)အရ လောကမာရဇိန် ရုပ်ပွားတော်သည် ရာဇမုနိစေတီတော်မြတ်၏ မှန်အတွင်း၌ ကျိန်းစံတော်မူရာ လောကမာရဇိန် မြတ်စွာဘုရားပွဲတော်မှ ရရှိသော ဘဏ္ဍာတော်များကို ရာဇမုနိစေတီတော်မြတ်၌ ပြုပြင်၍ ၎င်းလောကမာရဇိန် ရုပ်ပွားတော်မြတ် အလှည့်ကျ ကျိန်းစံတော်မူရန် လေးမျက်နှာ မှန်တံကဲတော်ကြီး ထပ်၍ပြုပြင်ခြင်း၌လည်း စေတီတော်တဆူတည်း၏ အဖြစ် ရှိသောကြောင့် “စေတိယဿ ပရိဏတံ အညစေတိယဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ပရိဏာမေတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ”ဟူသော (ဝိ၊၁။၃၈၀) သိက္ခာပုဒ်နှင့် မငြိရာ။

(၃)အရ မူလတည်ထားရင်း သီပေါမင်းတရားကြီးနှင့် တကွ မိဖုရား စသည်တို့ကို မပန်ကြားဘဲ ၎င်းရာဇမုနိစေတီတော်မြတ်ကို ဖုံးအုပ်၍တည်ထားခြင်း၌ “ဗုဒ္ဓေါ လောကော သမုပ္ပန္နော၊ ဟိတာယ သဗ္ဗပါဏိနံ” အစရှိသည်ဖြင့် ကျမ်းဂန်များစွာ လာသောကြောင့် ဘုရား တရား သင်္ဘော ရတနာ သုံးပါးကို ကြည်ညိုမြတ်နိုး ချီးမြှောက်ရာ၌ ဒါယကာ မိဘ စသည်ကို ပန်ကြားခြင်းသည် လောကဝတ်မျှသာ ဖြစ်၏၊ ဓမ္မဝတ် မဟုတ်။

ဓမ္မဝတ်အားဖြင့်ကား တစုံတယောက်ကို မပန်ကြားဘဲ အခါကာလ မရွေး ကြည်ညိုတိုင်း၊ ပူဇော်တိုင်း၊ ချီးမြှောက်တိုင်း ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပွားကြသည်သာတည်း။ မြတ်စွာဘုရားကြီးကိုလည်း ဒကာ၊ ဒကာမကို မပန်ကြားဘဲ အတိုင်းတိုင်း၊ အပြည်ပြည်၊ အရပ်ရပ်သို့ ပင့်သွားပူဇော်ကြကြောင်း တရားကျမ်းဂန် များစွာ ရှိသည်။ အကျဉ်းမျှသာတည်း။

၁၂၈၂-ခု၊ ဒုတိယ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၀-ရက်နေ့ ပြီး၏။

ကထိန်အဆုံး အပြတ်

၁၂၇၅-ခုနှစ် လျှောက်ထားချက် ငါးဌာနအရ ခင်းပြီးသော ကထိန်ကို ၂-ကြိမ် ၂-ဘန် ထပ်၍ ခင်းအပ် မခင်းအပ်သည်နှင့်တကွ တကြိမ်ခင်းပြီး သည်ကို နုတ်၍လည်း တဘန် ကထိန်မခင်းအပ်သည်ကို ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ

ဇေယျတု။ ။လျှောက်ထားချက် ငါးဌာနတို့၌ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ယထာရုတ နယဂ္ဂါဟတို့မှတစ်ပါး အလိဂ္ဂိရာကြံဆ၍ ပရိကပ္ပအားဖြင့် ပြောဆို ကြသည်များကို ဆန်စဉ်ရာ ကျည်ပွေ့မလိုက်သကဲ့သို့ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းဂန်တို့အတိုင်းသာ ယထာရုတ နယဂ္ဂါဟ ရသင့်တိုင်းဖြင့် ရေးသားပြဆို ပေအံ့—

ခင်းပြီးသော ကထိန်ကို တဘန် ခင်းထိုက်-မခင်းထိုက် ဟူရာ၌—

သစေ တသ္မိံ အနတ္တတေယေဝ အညံ ကထိန်သဗ္ဗကံ အာဟရတိ၊ အညာနိ စ ဗဟူနိ ကထိန်နာနိသံသဝတ္ထာနိ ဒေတိ။ ယော အာနိသံသံ ဗဟံ ဒေတိ၊ တဿ သန္တကေနေဝ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ ဣတရော တထာ တထာ သြဝဒိတော သညာပေ- တဗ္ဗော။—

ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃၊၂၉၈) ၌“ဣတရော ။ပ။ သညာပေတဗ္ဗော” ဟူသောစကားဖြင့် ၂-ကြိမ် ၂-ဘန် ထပ်၍ မခင်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း၊ တကြိမ် ခင်းပြီးသည်ကို နုတ်၍ မခင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိအပ် သည်သာဖြစ်၏။

အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ၂-ကြိမ် ၂-ဘန်ထပ်၍ ခင်းအပ်လျှင် ကထိန်ခင်း သော ရဟန်းတို့အား အကျိုးများမည် ကော်ဖြစ်လျက် အာနိသံများသော သူ၏ သက်န်းကိုသာ ခင်းစေ၍ အာနိသံနည်းသောသူ၏ သက်န်းကို မခင်း စေဘဲ ဆုံးမပေး၍ သိစေရသောကြောင့် ၂-ကြိမ် ၂-ဘန် ထပ်၍ မခင်းအပ် မခင်းထိုက်ကြောင်းကို သိရာသတည်း။

တပါးလည်း စာကြိမ်ခင်းပြီးသည်ကို နုတ်၍ ခင်းအပ်ပြန်သည် ဖြစ်အံ့၊ ရှေးဦးစွာ ရောက်သောသူ၏သက်န်းကို ရှေးဦးစွာခင်း၍ ၎င်းကို နုတ်ပြီးလျှင် နောက်ရောက်သူ၏သက်န်းကို တဘန် ခင်းခြင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ခွင့်ပြုရာလျက် ထိုသို့လည်း ခွင့်မပြုဘဲ အာနိသံများသောသူ၏သက်န်းကိုသာ ခင်းစေလျက်

အာနိသံနည်းသောသူ၏သင်္ကန်းကို မခင်းစေဘဲ သင်္ကန်းဒါယကာကို ဆုံးမ၍ သိစေအပ်သည်ကိုသာ မိန့်ဆိုသောကြောင့် ခင်းပြီးသည်ကိုနုတ်၍ မခင်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကို သိအပ်သိထိုက်ရာသတည်း။

တနည်း “သစေ ပန ကေသီမာယ ဗဟူ ဝိဟာရာ ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗေ ဘိက္ခု။ သန္နိပါတာပေတွာ ကေတ္တ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ၊ ဝိသံဝိသံ အတ္ထရိတံ နဝနုတံ” ဟူသော ၎င်းအဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၁)ပါ၌ “ဝိသံ ဝိသံ အတ္ထရိတံ နဝနုတံ” ဟူသော စကားဖြင့်လည်း ဥပစာရ တရားတိုက်တည်း၌ပင် အသီးအသီး ကထိန်မခင်းအပ်ဟူ၍ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် မိန့်ဆိုအပ်သောကြောင့် သိအပ်သည်သာတည်း။

ထို့ကြောင့် ခင်းပြီးသော ကထိန်ကိုနုတ်၍ တဘန် ခင်းပြန်အပ်သည်ကို မဆိုနှင့်ဦး၊ တရားတည်း၌ တကျောင်းတခါစီ အသီးအသီးပင် မခင်းအပ်။ ခင်းပြီးသည်ကို နုတ်၍ တဘန်ခင်းရပြန်မည်ကိုကား ဆိုဘွယ်မရှိ။ အကယ်၍ အသီးအသီး အထပ်ထပ်ခင်းအပ်သည်ဖြစ်က အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးတို့၌ အထင်အရှားပင် ဘွင့်ပြမိန့်ဆိုရာ၏။ ဤသို့လည်း မဆိုသောကြောင့် ခင်းပြီးသော ကထိန်ကိုနုတ်ပြီးလျှင် အသစ်ထပ်၍ ထိုတိုက်၊ ထိုအရာ၌ စင်စစ် မခင်းအပ်သည်ကို သိအပ်သိထိုက်ရာသတည်း။

ကထိန်အဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

အမွေခံ အဆိုးအဖြတ်

ရဟန်းသည် အမိအဘ၏ ပစ္စည်းဥစ္စာ အမွေအနှစ်တို့ကို လူများကဲ့သို့ ခံထိုက်၊မခံထိုက်အကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ မိဘတို့မှ လူ့အမွေကို ရဟန်းများ ခံထိုက်-မခံထိုက် ဟူရာ၌—

“န ဘိက္ခဝေ ဣဏာယိကောတိ ဧတ္ထ ဣဏာယိကော နာမ ယဿ ပိတိပိတာမဟေဟိ ဝါ ဣဏံ ဂဟိတံ ဟောတိ၊ သယံ ဝါ ဣဏံ ဂဟိတံ ဟောတိ၊ ယံ ဝါ အာဠပေတွာ မာတာပိတူဟိ ကိဉ္စိ ဂဟိတံ ဟောတိ၊ သော တံ ဣဏံ ပရေသံ ဓာရေတီတိ ဣဏာယိကော”-

ဟူသော အဋ္ဌကထာပါ၌(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၈၀-၁။)၌ အဘအဘိုးတို့ယူအပ်သော ကြွေးမြီဥစ္စာကိုမဆပ်မပေးဘဲ ရဟန်းမပြုအပ်ဟူသောစကားဖြင့် အဘအဘိုးတို့၏ ဆိုးမွေကိုခံထိုက်ရကား ကောင်းမွေကိုလည်း ခံရ ခံထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိအပ်သတည်း။

သားဟူသည် မိဘတို့ဥစ္စာကို အမွေခံအဖြစ်ဖြင့် အစိုးရကြောင်း သခင် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း—

ပုတ္တော ခေါ် အာဝုသော ပိတု ဒါယဇော-
ဟူ၍ ဒုတိယပါရာဇိက ဝိနိတ အဇ္ဇကဝတ္ထု ပါဠိတော်(ဝိ၊၁။၈၄။)

သာမိကော ဟိ ပုတ္တော ပိတု သန္တကဿ-
ဟူ၍ မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၀) ရာဟုလဝတ္ထုအတွင်း၌ မိန့်သတည်း။

ထိုသို့ မိဘအမွေကို သားတို့ခံရခံထိုက်သော်လည်း ရဟန်းတို့မှာ ကပ္ပိယဝတ္ထု တို့ကိုသာ ခံရ၏။ အကပ္ပိယဝတ္ထုတို့ကို ခံသော် “ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော” (ဝိ၊၂။၁၉၀) ဟူသည်နှင့်အညီ သိအပ်၏။

အကပ္ပိယဝတ္ထုပင်ဖြစ်သော်လည်း မိမိ မခံမယူဘဲ အဘို့အစုပေးလာသည်ကို ကာယ ဝစီ တပါးပါးဖြင့် ပယ်၍ ကပ္ပိယဝေါဟာရအစဉ်ဖြင့် ကပ္ပိယကာရကတို့မှ ကပ္ပိယပစ္စည်းကို ရသည်ဖြစ်အံ့၊ အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကို ရာဇသိက္ခာပုဒ်၊ ရူပိယ ပဋိဂ္ဂဟဏ သိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာနည်းတို့ဖြင့် သိအပ်၏။

တပါးလည်း—

“သစေ ပန မာတာပိတုနံ သန္တကံ အဝဿံ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ၊
ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဟောတိ၊ အတ္တနော အတ္တာယ ဂဟေတွာ ပဋိသာမေ-
တဗ္ဗံ” -

ဟူသော ဘိက္ခုဝိဘင်း ရတန သိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာပါဠိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၂) ၌ “အတ္တနော အတ္တာယ ဂဟေတွာ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ” ဟူသောပါဠိဖြင့် မိဘ တို့၏ ကပ္ပိယ ဘဏ္ဍာကို မိမိ၏အကျိုးငှါ ယူ၍ သိမ်းထားအပ်သည်ကို ဆိုသဖြင့် မိဘတို့၏ ကပ္ပိယဘဏ္ဍာဥစ္စာတို့ကို သားဖြစ်သော ရဟန်းတို့က အမွေခံလို့မ ခံထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို စင်စစ် သိအပ်သတည်း။

ထိုသို့ပင် မိဘဖြစ်သောလူတို့၏ ဥစ္စာအမွေကို ခံယူထိုက်သော်လည်း—

သလ္လေခအစ္စတန္တေန အပ္ပမတ္တေန ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယေနာပိ န ကာ-
တဗ္ဗာ အာမိသတ္ထာယ လောလတာ—

ဟူသော ၎င်းရာဇသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁) ၌ မိန့်ဆို ဆုံးမ သည့်အတိုင်းသာလျှင် နိယျာနိက၊ နိဿရဏတ္ထ အကျင့်ရှိသော လဇ္ဇိပေသလ ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ်တို့သည် နှလုံးသွင်းကုန်ရာသလျှင်ကတည်း။

အမွေခံအဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

ရဟန်းလူထွက် ပုဂ္ဂလိက အဆုံးအဖြတ်

ရဟန်းသည် လူထွက်သော် ရဟန်းဖြစ်စဉ် ဒွိသန္တက ပစ္စည်းနှင့်တကွ ပုဂ္ဂလိကဥစ္စာများကို ရထိုက်-မရထိုက်ကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ

ဒိန္နံ သန္တကံ ဟောတိ အဝိဘတ္တံ။ ကေသ္မိံ ကာလကံတေ
ဣတရော သာမိ၊ ဗဟုနမိံ သန္တကေ ဒေသေ နယော။ သဗ္ဗေသု
မတေသု သံသိကံ ဟောတိ။ သစေပိ အဝိဘဇိတော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ-
ဒိနံ ဒေန္တိ၊ အဒိန္နမေဝ ဟောတိ၊ ဝိဘဇိတော ဒိန္နံ ပန သုဒိန္နံ။
တံ တေန သုတေသုပိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိနံယေဝ ဟောတိ၊ န
သံဃဿ—

ဟူသော မဟာဝါ စိဝရက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာပါဌ် (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၅-၆)၌ ဒွိသန္တက အဝိဘတ္တဖြစ်၍ အသီးအခြားစီ မဝေဘန်ဘဲ ထားသော ဥစ္စာကို တယောက် သေသော် ကျန်တယောက်သာ အစိုးရ၏၊ ပိုင်၏ ဆိုသောစကား၌ သေသော် သာ ဆို၏။ လူထွက်သော် ဟူ၍ မဆို။ အကယ်၍ လူထွက်သည်ဖြစ်စေ ထိုလူ ထွက်သည် ရဟန်းမဟုတ်ပြီ ဖြစ်၍ မရထိုက်ဟု မဆိုရာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ပုဂ္ဂလိကဥစ္စာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ပုဂ္ဂလိကဥစ္စာဖြစ်သည်ကို တစုံ တယောက်သော တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ဂိုဏ်း၊ သင်္ချာတို့က ရကောင်း ရထိုက် သော သဘောမရှိ။ ထိုဥစ္စာရှင် ပုဂ္ဂိုလ်သာ လှုပ်ပြစ်သော်လည်း ရပိုင်ရထိုက် သည်သာ ဖြစ်ချေ၏။

ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဝဿံဝုတ္တော ဘိက္ခု ဥပ္ပန္နေ စိဝရေ အဘာ-
ဇိတေ ဝိဗ္ဗမတိ၊ ကာလံ ကရေတိ၊ သာမဏေရော ပဋိဇာနာတိ၊
သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတကော ပဋိဇာနာတိ၊ အန္တိမဝတ္ထု အဇ္ဈာပန္နကော
ပဋိဇာနာတိ၊ သံဃော သာမိ။—

ဟူသော မဟာဝါ စိဝရက္ခန္ဓက ပါဠိတော်(ဝိ၊၃။၄၂၄)၌—

ဥပ္ပန္နေ စိဝရေ အဘာဇိတေ ပက္ခမတိတိ ဧတ္ထ “သံဃေန တတြုပ္ပါ-
ဒတော ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော ဧတ္တကံ ဝဿာဝါသိကံ ဒါတုံ သံဃဿ
ရုစ္စတိ”တိ သာဝိတေပိ ဝိဗ္ဗမတိ၊ တတော န လဘတိ၊ ပုန ပဗ္ဗဇိတော
ဥပသမ္ပဇိတော စိဝရဘာဇနံ သမ္ဘာဝေန္တောပိ န လဘတိယေဝ ပုဗ္ဗ-
ပကတိတော ဘဋ္ဌတ္တာ၊ အထ ပါပိတေ ဝိဗ္ဗမတိ၊ လဘတိတိ စ ဝုတ္တံ-

ဟူ၍၎င်း ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ(၅၀၀)ဖြင့် ပုရိမဝါကျွတ်ပြီးသော ရဟန်းသည် တကြ၊ ပွါဒမ္မ ဝါဆိုသင်္ကန်းကို သံဃာရပြီး မဝေဘန်မိ လူထွက်အံ့၊ မရပြီ။ သံဃာသည် အပလောကနက်ဖြင့် ကြား၍ ထားအပ်ပြီးသော်လည်း လူထွက်အံ့၊ မရ။ တဘန် ရှင်ပဉ္စင်းခံပြန်၍ သင်္ကန်းဝေဘန်ရာ မှီလာသော်လည်း ရှေးပကတိ ရဟန်းသဘောမှ ရှေ့ လျှောပြီး ဖြစ်သောကြောင့် မရ။ အကယ်၍ သင်္ကန်း သည် ဤရဟန်းအား အစုအဘို့ ရောက်၏ဟု ဝေပုံချ၍ ရောက်စေအပ်ပြီးမှ ထွက်အံ့၊ ရ၏ဟူ၍ မိန့်ဆိုသည့်အတိုင်း လူထွက်သောသူသည် ရဟန်းဖြစ်စဉ်က သင်္ကန်း၊ ပုဂ္ဂလိက ဥစ္စာပစ္စည်း၊ ဒွိသန္တက ပစ္စည်းတို့ကို မရထိုက်၊ မရသင့်ဟု မဆိုအပ်သည်သာတည်း။ ရထိုက် ရသင့်သည်ပင် ဖြစ်ပေ၏ဟူ၍ ကျန်းဂန် လာတိုင်း မှတ်ယူကြလေကုန်။

ဤသို့ ရထိုက်သောကြောင့် မဝေ မခြမ်း အတူတူသာ ဒွိသန္တကပြု၍ ထားသော ပစ္စည်းများကို ဒွိသန္တကပြုဘက်ရဟန်း လူထွက်၍ သွားသော် လည်း ထိုလူထွက် အာလယ မပြတ်သေးလျှင် တပါးသော တပည့် စသည်တို့ အား အပိုင်မပေးရာ။ ပေးသည် ဖြစ်သော်လည်း “သစေပိ အဝိဘဇိတော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိနံ ဒေန္တိ၊ အဒိန္နမေဝ ဟောတိ”ဟူသော အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၆)အတိုင်း မပေးအပ်သည်သာဖြစ်၏၊ အပေး မမြောက်သည်သာ ဖြစ်၏-ဟူ၍ မှတ်လေကုန်။ ။(ဒွိသန္တက)

ထိုမှတပါးလည်း—

တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဝိဟာရမဂ္ဂစေတိယင်္ဂဏဗောဓိ-
ယင်္ဂဏာနိ ဇဂ္ဂိတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ သိဉ္ဇိတွာ ပက္ကန္တောပိ ဝိဗ္ဗ-
မန္တောပိ ဝဿာဝါသိကံ လဘတိယေဝ၊ အဘိနိဝိဋ္ဌဉ္ဇိ တေန ကတံ၊
သံသိကံ ပန အပလောကနကမ္ပံ ကတွာ ဂါဟိတံ အန္တောဝသေ ဝိဗ္ဗ-
မန္တောပိ လဘတေဝ၊ ပစ္စယဝသေန ဂါဟိတံ ပန န လဘတိတိ
ဝဒန္တိ -

စူဠဝါ သေနာသန အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၄။)ပါဠိဖြင့်လည်း ဝဿာဝါသိက ဝါဆိုသင်္ကန်းကို လူထွက်ပြီးမှ ရသည်ကို ထောက်၍ လူထွက်သောသူသည် ရဟန်းဖြစ်စဉ်က ပုဂ္ဂလိက ဥစ္စာများကို ရထိုက်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး သိရာ မှတ်ရာ၏။ ၎င်းစကားကိုလည်း ကျမ်းဂန်လာတိုင်း မှတ်ယူကြလေကုန်။

ရဟန်းဖြစ်စဉ် မိမိ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းကို လူထွက်သောအခါ ပိုင်ထိုက် မပိုင်ထိုက် အကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုတော်မူသည့် ဝိသဇ္ဇနာ။

ပြခဲ့ပြီးသော ဤဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာဖြင့်သာ ပိုင်ထိုက်သင့်သော အဖြစ်ကို သိကုန် မှတ်ကုန်ရာ၏။

လူထွက်ပုဂ္ဂလိက အဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

နိလကဟာပဏ အဆုံးအဖြတ်

အဒိန္နဒါန် ပါရာဇိကဝတ္ထု၌ ပဉ္စမာသက ပါဒမှာ အဘယ်ပါဒမျိုးကို အမှန်မှတ်ယူရန် ကျမ်းဂန်နှင့်တကွ ညွှန်ပြုဖြေဆိုတော်မူပါမည့် အကြောင်း လျှောက်မေးရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ

အဒိန္နဒါန်ပါရာဇိကဝတ္ထု ပဉ္စမာသကပါဒမှာ အဘယ်ပါဒအဖြစ် သင့်သည် ဟူရာ၌—

ပဉ္စမာသကော ပါဒေါတိ တဒါ ရာဇဂဟေ ဝိသတိ မာသကော ကဟာပဏော ဟောတိ။ တသ္မာ ပဉ္စမာသကော ပါဒေါ။ ဇေတန လက္ခဏေန သဗ္ဗဇနပဒေသု ကဟာပဏဿ စတုတ္ထော ပါဒေါတိ ဝေဒိတဗျော။ သော စ ခေါ ပေါရာဏဿ နိလကဟာပဏဿ ဝသေန၊ န ဣတရေသံ ဒုဒြဒါမကာဒိနံ။

ဒုတိယပါရာဇိက အဋ္ဌကထာပါဌ်။ (ဝိဇ္ဇာ၊ ၁။ ၂၅၈။)

ဗာရာဏသီနဂရာဒိသု တေဟိတေဟိ ရာဇဟိ ပေါရာဏကသတ္တာ နုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပါဒိတာ နိလကဟာပဏာ။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာပါဌ်။ (ဝဇီရ၊ ၁။ ၂၃၊)

ပေါရာဏသတ္တာနုရူပလက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပါဒိတာ နိလကဟာပဏာတိ ဝေဒိတဗျော ။ပ။ ယသ္မိ ပန ပဒေသေ နိလကဟာပဏာ န သန္တိ၊ တတ္ထာပိ နိလကဟာပဏာနံ ဝလဉ္စနဋ္ဌာနေ စ အဝလဉ္စနဋ္ဌာနေ စ သမာနအဂ္ဂဝသေန ပဝတ္ထမာနံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ နိလကဟာပဏဝသေန စ ပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗျောတိ ဝဒန္တိ။

သာရတ္ထဒီပနီ ဋ္ဌိကာပါဌ်။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၂၃၊)

ပေါရာဏသတ္တာနုရူပံ ဥပ္ပါဒိတော ဝိသတိမာသကဟာပဏဥတ္တမသုဝဏ္ဏဂ္ဂနကော လက္ခဏသမ္ပန္နော နိလကဟာပဏောတိ ဝေဒိတဗျော ။ပ။ ယသ္မိ ပန ပဒေသေ နိလကဟာပဏာ န သန္တိ၊ တတ္ထာပိ ကာဠကဝိရဟိတဿ နိဒ္ဒန္တသုဝဏ္ဏဿ ပဉ္စမာသဂ္ဂနကေန ပါဒပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗျော။

ဝိမတိဝိနောဒနီ ဋ္ဌိကာပါဌ်။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၉၊)

ဟေမရဇတ တမ္ပဟိ၊ သတ္ထေ နိဒ္ဒိဋ္ဌလက္ခဏံ။
အဟာပေတွာ ကတော ဝိသ-မာသော နိလကဟာပဏော။

ဟေမပါဒံ သဇ္ဇုပါဒံ၊ တမ္ပပါဒဒ္ဓယံ ဟိ သော။
မိဿေတွာ ရူပမပေတွာ-ကာသံ သတ္ထေသု ဒဿိတော။

လောကီ ဝုစ္စတေ ဒေါသော၊ နိဒ္ဒေါသတ္တာ တထီရိတော။
တဿ ပါဒေါ သုဝဏ္ဏဿ၊ ဝိသတိအဂ္ဂဓောမတော။

ယသ္မိံ ပန ပဒေသေ သော၊ န ဝတ္တတိ ကဟာပဏော။
ဝိသသောဝဏဝိဟဉ္စိ၊ တပ္ပါဒဂ္ဂန္တိ ဝေဒိယံ။

ဝိသသောဝဏဝိဟဉ္စိ၊ ထေနန္တိ ဘိက္ခပေါ တတော။ ။
စဝန္တိ သာမညဂုဏာ၊ ဣစ္စာဟု ဝိနယညဓောတိ။

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ ဋီကာပါဌ်။ (ဝိဝိနိစ္ဆယ။ ၂။ ဥ၊ဝိနိစ္ဆယ၊ဋီ။၄၀၉။)

ဤဝိနည်းအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ နိလကဟာပဏကိုသာ မိန့်ဆိုကုန်၏။ ၎င်း နိလကဟာပဏကိုလည်း ဝိမတိဋီကာက ရှေ့ကဟာပဏကို ဆို၏။ ဝိနိစ္ဆယဋီကာ က မိဿကကဟာပဏကို ဆို၏။ မိဿက ကဟာပဏဟူသည်ကား ရှေ့တမတ်၊ ငွေတမတ်၊ ကြေးနီနှစ်မတ်ရောသော မိဿက ကဟာပဏတည်း။ ၎င်းမိဿက ဖြစ်သော နိလကဟာပဏ၏ တမတ်သည် ရှေ့စပါးလုံး နှစ်ဆယ်ထိုက်၏။ ရှေ့ စပါးလုံးနှစ်ဆယ်နှင့် အဘိုးထိုက်တူ၏ ဟူလို။ ရှေ့စပါးလုံးနှစ်ဆယ်သည် “စတ္တာ- ရော ဝိဟယော ဂုဉ္ဇာ၊ ဒွေ ဂုဉ္ဇာ မာသကော ဘဝေ” ဟူသော အဘိဓာန် နှင့်အညီ စပါးလေးလုံးသည် တရွေး၊ နှစ်ရွေးသည် တဲဆိုသဖြင့် ငါးရွေးရှိ၏။ နိလကဟာပဏ၏ တမတ်သည် ငါးပဲဖြစ်ရကား ရှေ့တရွေးသည် နိလကဟာ မဏ၏ တဲနှင့် အဘိုးတန် တူမျှ၏ ဟူ၍ မှတ်ရာသတည်း။

ထိုကြောင့် ထို နိလကဟာပဏ မရှိရာအရပ်တို့၌ ရှေ့ငါးရွေး၊ ရှေ့ငါးရွေး ထိုက်သော ဥစ္စာဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ပါရာဇိကဝတ္ထုဟူ၍ မှတ်ရာ၏။ ရှေ့ငါးရွေး သည် တမူးနှင့်တရွေးဖြစ်၏။ ရှေ့ငါးမူးနှင့် နိလကဟာပဏ တကျပ်သည် အဘိုး ညီမျှ၏။ ရှေ့တကျပ်ကို နိလကဟာပဏ နှစ်ကျပ်ဟူ၍ မှတ်လေ။

ထိုသို့ဖြစ်၍ နိလကဟာပဏ ၂-ကျပ်နှင့်မျှသော ရှေ့တကျပ်ကို အရပ်ဒေသ အလိုက် ၁၀-မူး ၁-ကျပ်ရှိသော ဒင်္ဂါး ၁ဝိ ပေးရရာ၌ ၎င်း ၁ဝိ ကို လေးပုံပုံ၊ ၂-ကျပ် ၅-မူးရ၏။ ၎င်းကို ထက်ဝက်ခွဲ ၁-ကျပ်၊ ၂-မူး၊ ပဲသည် နိလကဟာပ

ပဏ=တမတ်။ ရွှေ ငါးရွေး၏ အဘိုးတန်ဖြစ်၏။ ။ ဤကား ရွှေ ၁-ကျပ်ကို ၁ဝိ ပေးရရာတည်း။

၁၅ ပေးရရာ၌ ၎င်း၁၅ကို ၄ ပုံပုံ၊ ၃ ကျပ် ၇ မှူး ၁ ပဲ ရ၏။ ၎င်းကို ထက်ဝက်ခွဲ၊ ၁ ကျပ် ၈ မှူး ၁ ပဲ တရွေးသည် နိလကဟာပဏတမတ်၊ ရွှေငါးရွေး၏ အဘိုးတန်ဖြစ်၏။ ဤကား ရွှေ ၁ ကျပ်ကို ၁၅ ပေးရရာတည်း။

ဤအတူ ရွှေ ၁ ကျပ်ကို ၂ဝိ ပေးရရာ၌ ငွေ ၂ဝိကို လေးပုံပုံ၊ ၅ ကျပ်။ ၎င်း ၅ ကျပ်ကို ထက်ဝက်ခွဲ၊ ၂ ကျပ် ၅ မှူး။

ရွှေ ၁ ကျပ်ကို ၂၅ ပေးရရာ၌ ငွေ ၂၅ ကို ၄ ပုံပုံ၊ ၆ ကျပ် ၂ မှူး၊ ၅။ ၎င်းကို ထက်ဝက်ခွဲ၊ ၃ ကျပ် ၁ မှူး ၁ ရွေး။

ရွှေတကျပ်ကို ငွေ ၃ဝိ ပေးရရာ၌ ငွေ ၃ဝိ ကို ၄ ပုံပုံ၊ ၇ ကျပ် ၅ မှူး။ ၎င်းကိုထက်ဝက်ခွဲ၊ ၃ ကျပ် ၇ မှူး ၁ ပဲ။

ရွှေတကျပ်ကို ၃၅-ကျပ်ပေးရရာ၌ ငွေ ၃၅-ကျပ်ကို ၄-ပုံပုံ၊ ၈-ကျပ် ၇-မှူး-၁-ပဲ။ ၎င်းထက်ဝက်ခွဲ၊ ၄-ကျပ် ၃-မှူး ၁-ပဲ တရွေး။

ရွှေတကျပ်ကို ၄ဝိ-ကျပ်ပေးရာ၌ ငွေ ၄ဝိ-ကို ၄-ပုံပုံ၊ ၁ဝ-ကျပ်။ ၎င်း ၁ဝ-ကျပ်ကို ထက်ဝက်ခွဲ၊ ၅-ကျပ်သည် နိလကဟာပဏ ၁-ကျပ်၊ ရွှေ ရွေး ငါးရွေး၏ တန်ဘိုးဖြစ်၏။

တနည်းကား—၎င်းနိလကဟာပဏ ၁-ကျပ်နှင့် ရွှေငါးမှူးသည် အတူ ဖြစ်သောကြောင့် ရွှေ ၁-ကျပ်၏အဘိုး ၁ဝ-ကျပ် ပေးရရာ၌ ၎င်း ၁ဝ-ကျပ်ကို ရွှေ ၅-မှူးတွက် ထက်ဝက်ခွဲရှိသည်။ နိလကဟာပဏ ၁-ကျပ်သည် ရွှေ ၅-မှူး၏ အဘိုးတန်ဖြစ်၏။ ၎င်းကို ၄-ပုံပုံ၊ ၁-ကျပ် ၂-မှူး-၁-ပဲသည် နိလကဟာပဏ ၁-ကျပ်၊ ရွှေ ငါးရွေး၏ အဘိုးတန်ဖြစ်၏။

၁၅-ကျပ်ပေးရရာ၌ ၁၅-ကျပ်ကို ထက်ဝက်ခွဲ၊ ၇-ကျပ် ၅-မှူးသည် နိလကဟာပဏ ၁-ကျပ်၊ ရွှေ ၅-မှူး၏ အဘိုးတန်ဖြစ်၏။ ၎င်း ၇-ကျပ် ၅-မှူး ၄-ပုံပုံ။ ၁-ကျပ် ၈-မှူး ၁-ပဲ ၁-ရွေးသည် နိလကဟာပဏ ၁-ကျပ်၏ လေးဘို့တဘို့ဖြစ်သော တမတ်၏ အဘိုးတန်ဖြစ်၏။

၂ဝ-ကျပ်ပေးရရာ၌ ၎င်း ၂ဝ-ကျပ်ကို ထက်ဝက်ခွဲ ၁ဝ-ကျပ်။ ၎င်း ၁ဝ-ကျပ် ကို ၄-ပုံပုံ၊ ၂-ကျပ် ၅-မှူးသည် နိလကဟာပဏ တမတ်၏ အဘိုးတန် ဖြစ်၏။ ဤနည်းချည်း တွက်လေ။

တနည်း- ၁၀-ကျပ် ပေးရရာ၌ နီလကဟာပဏ (တမတ်) ရွှေ ရွေး ငါး
ရွေး၏ အဘိုးတန် ၁-ကျပ် ၂-မူး ၁-ပဲ၌ ၆-မူးတရွေးထက် ၁-ကျပ် ၈-မူး ၁-ပဲ
တရွေးသည် ၁၅-ကျပ်ပေးရရာ၌ နီလကဟာပဏ တမတ်၏ အဘိုးတန် ဖြစ်၏။
၎င်း ၁-ကျပ် ၈-မူး ၁-ပဲ တရွေး၌ ၆-မူး တရွေးထက် ၂-ကျပ် ၅-မူးသည် ၂၀-ကျပ်
ပေးရရာ၌ နီလကဟာပဏတမတ်၏ အဘိုးတန်ဖြစ်၏။ ဤနည်းချည်း တက်၍
သိလေ။

ဤတက်နည်းတို့ကား ၁-ကျပ် (တကျပ်)လျှင် ၁-မူး ၁-ရွေး (တမူးတရွေး)
တက်၏ဟူ၍ မှတ်။ ယို့ကြောင့် ကျပ်တိုး၊ ၅-မူးတိုး၊ တမတ်တိုးကိုလည်း သိကြ
ရ၏။ ဤတက်နည်းကား ၁၀-မူး ၁-ကျပ် တက်နည်း။ (၈-မူး ၁-ကျပ် လေးရွေး
၁-ပဲ ခေါ်ရာ စသည်တို့၌လည်း လျော်စွာခွဲ၍ သိလေကုန်။)

ဤအရာ၌ အချို့သောဆရာကြီးတို့ကား—

“ရာဇဒါယော နာမ ကာကဏိကမတ္တံ န ဝဇ္ဇတိ။ အခုမာသဋ္ဌနိကံ
ဒေတိ” ဟူသော ဥမင်္ဂဇာတ် အဋ္ဌကထာ (ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၆။ ၁၇၅။)၊

“ကာကဏိကံ ဒေထ။ အခုမာသကံ ဒေထ။ မာသကံ ဒေထ။
စရိယာပိဋက မာတင်္ဂစရိယအဋ္ဌကထာ။ (စရိယာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၅၀။)၊

“ကာကဏိကမတ္တဿ တတော အခုမာသကဿ။ တတော မာသ-
ကဿ။—

ဟူသော သမ္မောဟဝိနောဒနိ သိက္ခာပဒ ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ(အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၆၇)တို့
စကားကိုထောက်၍ လေးရွေး ၁-ပဲကိုဆုံးဖြတ်ကြ၏။

ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ကြသော်လည်း ပဲဘွဲ့သာ ခြားသည်။ ရွှေ ရွေး နီလကဟာပ
ဏ၏ တမတ်အရ ၅-ပဲ(ငါးပဲ)သာ ဖြစ်၍ အထူးမရှိရာပြီ။ ရွှေရွေး နီလကဟာ
ပဏ၏ တမတ်အရ ၅-ပဲသာ ပမာဏဖြစ်၏။ နီလကဟာပဏ၏ ကျပ်ကြီး၊
ကျပ်ငယ်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ကျပ်နှင့် စက်ချိန် အဘိုးပေးရသည်မဟုတ်၊ တန်ဘိုး
သာ ဖြစ်သတည်း။

ထိုမှတစ်ပါး ရွှေစင်ကိုယူသည်ကား ဝိမတိဋ္ဌိကာ ဆရာတစ်ပါးသာ ယူသည်။
မိဿကကိုကား ရှေးရှေးသီဟိုဠ်ဆရာကြီးများပင် ယူကြရကား ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌိကာ
အတိုင်းသာ ရှေးကာလများ၌ အယူများကြပေ၏။ နောက်နောက်ဆရာတို့
ငွေစင်မိုးကြိုးများကို ယူကြသည်လည်း ထိုဆရာကြီးတို့၏ မတိမတ္တမျှသာ၊
ရှေးရှေးဆရာ အဋ္ဌကထာ၊ ဋ္ဌိကာနည်းအတိုင်းသာ မှတ်သင့်သတည်း။

နီလကဟာပဏကို ငွေစင်မိုးကြိုးဟူ၍ ဋီကာဆရာတို့ တဦးတယောက်မျှ မမိန့်ကုန်။ ရွှေစင်ကဟာပဏဟူ၍၎င်း၊ ရွှေငွေကြေးနီ ရောသော မိဿက ကဟာပဏဟူ၍၎င်း နှစ်မျိုးနှစ်ရပ်ကိုသာ မိန့်ကြကုန်လျက် ကျမ်းဂန်မလာ မထွက်ဘဲ ငွေစင်မိုးကြိုးဟူ၍ မိမိတို့၏အထင်ဝါဒမျှ ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ကြသဖြင့် ရှေးရှေး ကျမ်းဆရာများကို ပမာဏမပြု၊ ဂရုမမူရာ ထောက်၏။ ထိုဝိနိတဝတ္ထု ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာများကို နောက်သားဖြစ်သူ သူငါတို့သာ မြင်သိကြသည် မဟုတ်၊ ထိုရှေးအခါက ဋီကာဆရာကြီးများသည် မမြင်မသိဘဲ နေကြမည် မဟုတ်၊ မြင်သိ နူးနပ်ကြပြီးကုန်သည်ချည်းပင် ဖြစ်ကြပေရာ၏။

“ဒုဗ္ဗိက္ခေ အာပဏိကဿ တိလမုဋ္ဌိံ ထေယျစိတ္တော အဝဟရိ” အစ ရှိသော ဝိနိတဝတ္ထု (ဝိ၊၁။က) တို့မှာလည်း အခါခပ်သိမ်းကို မဆို။ ဒုဗ္ဗိက္ခေဟူ၍ ဝတ္ထုတိုင်းပင် ပါလျက်ရှိရကား ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသော ကာလဖြစ်၍ နှမ်း တဆုပ် စသည်ကိုလည်း နီလကဟာပဏ တမတ်၊ ရွှေငါးရှေး မတန်ရာဟု မကြံ အပ်သလျှင် ကတည်း။

ရွှေတမတ်၊ ငွေတမတ် ကြေးနီနှစ်မတ်ကိုရော၍ ထိုးသော် ရွှေ ၆-မူးရည်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း ၆-မူးရည် ရွှေ ၁-ကျပ်ကို ရှေးအခါ၌ ငွေ ၂၀-ကျပ် ပေးရကြောင်း ပန်းထိမ်သည်တို့ ပြောဆိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် နီလကဟာပဏသည် ရွှေစင်လည်း မဟုတ်၊ ငွေစင်လည်းမဟုတ်၊ မိုးကြိုးလည်းမဟုတ်၊ ရှေးအခါ ရာဇဂြိုဟ် ဗာရာဏသီစသည်တို့၌ သုံးလေ့ပြုသော ဈေးသုံး ၆-မူးရည်ရွှေမျိုး မိဿကကဟာ ပဏအထူး ဟူ၍လည်း မှတ်ရာကုန်၏။

၁၂၇၇-ခု ဒုတိယဝါဆိုလဆုတ် ၁၀-ရက်နေ့တွင်
 နီလကဟာပဏအဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

တံတေးမြို့ ကျောင်းသစ်တိုက် ဘုန်းကြီး ဦးပဏ္ဍဝံသ၊
လောကမှန်ကူကျောင်း ဘုန်းကြီးဦးဝိသုဒ္ဓတို့က
ပရိဝါသ်အရာ၌ သံသယကုက္ကုစ္စ ဒွိဟ မကင်း၍
ဝိနိစ္ဆယ ကယ်မ ပေးသနားတော်မူရန် လျှောက်လွှာအရ

ကျမ်းဂန် အာဂမ သာဓက ယုတ္တိဖြင့် နှိုင်းညှိဝေဘန်ကာ ဖြေဆိုတော်မူသည့်

ဝတ္ထဝိနိစ္ဆယ

မူလ လျှောက်လွှာ

တံတေးမြို့ ကျောင်းသစ်တိုက် ဘုန်းကြီးပဏ္ဍဝံသ၊ ၎င်းမြို့ လောကမှန်ကူ
ကျောင်း ဘုန်းကြီးဝိသုဒ္ဓ လျှောက်ထား သနားတော်မြတ် ခံဝံပါသည်။
ဂဏာစရိယ ဂဏပါမောက္ခ သာသနဝိသောဓန တမူဖြစ်တော်မူသော မန်လည်
မြို့ မြစ်စဉ်ဂိုဏ်းချုပ် ဆရာတော်ဘုရား—

အကြောင်းမှာ ဘုရားတပည့်တော်များတို့သည် ပရိဝါသ်အရာ၌ သံသယ
ကုက္ကုစ္စ ဒွိဟမကင်း မရှင်းမလင်း ဖြစ်ပါသဖြင့် ဘုရားတပည့်တော်များမှာ
ဆရာတော်ဘုရားမှတစ်ပါး အားထား မှီခိုရာ မရှိဖြစ်ပါ၍ သုတ်သင် ရှင်းလင်းပြီး
ဝိနိစ္ဆယများကို ကယ်မ သနားတော်မူပါမည့် အကြောင်း လျှောက်ထားဝံ
ပါသည် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ် ဘုရား။

ပရိဝါသ်အရာ၌ အနိက္ခိတ္တ၊ နိက္ခိတ္တနှစ်ဌာနကို ခဲ့ခြမ်း၍ ဟောသည်မှာ—

သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော ဝိဟာရော ဟောတိ၊ သဘာဂါ ဘိက္ခု
ဝသန္တိ၊ ဝတ္ထံ အနိက္ခိပိတော အန္တောဝိဟာရေဇယဝ ရတ္ထိယော ဂဟေ-
တဗ္ဗာ။ အထ န သက္ကာ သောဓေတုံ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္ထံ နိက္ခိပိတော
ပစ္စုသသမယေ စတုဟိ ပဉ္စဟိ ဝါ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိ ပရိက္ခိတ္တဿ
ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတော အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော ဒွေ
လေဉ္စုပါတေ အတိက္ကမိဘာ မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ ဂုဗ္ဗေန ဝါ ဝတိ-
ယာဝါ ပဋိစ္ဆန္ဒဌာနေ နိသိဒိတဗ္ဗံ။ စူဠဝါ အဋ္ဌကထာ (ဝိဋ္ဌ၊ ၄၊ ၁၇။)

အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့၏နေရာသည်ကား ဥပစာရသိမ်ဖြင့် ဆိုတော်
မူသည်။ ပကတတ်ရဟန်းတို့နှင့်လည်း ထိုဥပစာရသိမ်နှင့် မကင်းမူ၍ နေအပ်
ကြောင်းကို ဆိုတော်မူသည်။ နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့၏ နေရာသည်ကား
ကျောင်းဥပစာပြင်ပ၌ ဆောက်တည်ရမည်ဟု ဆိုတော်မူသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍

အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့၏ နေရာဌာန ဥပစာရတခြား၊ နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့၏နေရာဌာန ဥပစာရတခြား ဆုံးဖြတ်တော်မူပါသည်။

ယခုကာလ ဝါသ်ဆောက်တည်သော နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့သည် အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့၏ နေရာကျောင်းတိုက် ဥပစာရဌာနတွင် ဝါသ်၊ မာနတ် ဆောက်တည်ကြသဖြင့် အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့ကဲ့သို့ ဥပစာရကျောင်းတိုက်ကို ပိုင်းခြား၍ ပကတတ် ရဟန်းတို့နှင့် မကင်းမူ၍ ကျင့်ကြပါသည်။ နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းများကျင့်ကြသော တဆဲ့နှစ်တောင် ဥပစာရအဘွင်း၌ ပကတတ်ရဟန်း ရှိစေသဖြင့် မကျင့်ကြပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့သည် ကျောင်းတိုက်အဘွင်း၌ ဝါသ်၊ မာနတ်ဆောက်တည်သောအခါ ပကတတ်ရဟန်းတို့နှင့် တဆဲ့နှစ်တောင် ဥပစာရဖြင့် ကျင့်ရမည်လော၊ သို့မဟုတ် ကျောင်းတိုက်ဥပစာရ အပိုင်းအခြားဖြင့် ကျင့်ရမည်လောဟု သံသယကုက္ကုစွဖြစ်၍ ထိုသံသယကုက္ကုစွကို ဆုံးဖြတ်ပါမည့်အကြောင်း ရှိခိုးဝပ်တူးလျှောက်ထား အသနားတော်မြတ် ခံဝံပါသည် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဖြေဆိုကြသည်မှာလည်း နိက္ခိတ္တဝါသ်သားရဟန်းတို့သည် ကျောင်းတိုက် ဥပစာရအတွင်း ဝါသ်ဆောက်တည်ရာ၌ အရုဏ်တက်ဆဲ ပကတတ်ရဟန်းတို့နှင့် တဆဲ့နှစ်တောင် ဥပစာရမကင်းရ။ ကင်းသော် ရတ္တိစွေဒဖြစ်၏ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူပါသည်ဘုရား။

ဆရာတော်ဘုရား အဆုံးအဖြတ်

ယခုလျှောက်ချက်အရ အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့၏ နေရာဌာန ဥပစာရတခြား နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့၏ နေရာဌာန ဥပစာရတခြား ဆုံးဖြတ်တော်မူကြပါသည်ဟုရာ၌ နိက္ခိတ္တဝါသ်သားတို့၏ နေရာဌာန ဥပစာရသည် အမြဲနိယမ ကေန္တိကမဟုတ်။ အရာမ် ဥပစာရသိမ်မှ အပအရပ်၌ဖြစ်သော်သာလျှင် ဒွါဒသဟတ္ထ ဥပစာရကို ယူရသည်။ အရာမ် ဥပစာရ သိမ်တွင်းဖြစ်ခဲ့သော်ကား အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့ကဲ့သို့ပင် အရာမ် ဥပစာရ သိမ်ကိုသာ ယူရသည်။ ဒွါဒသဟတ္ထပစာရကို မယူရ။

“သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော” စသော အဋ္ဌကထာစကားဖြင့် အရာမ်ဥပစာရ သိမ်ကျောင်းတိုက်တွင်း၌သာလျှင် အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းတို့ကဲ့သို့ ရတ္တိပရိဂ္ဂဟ ပြုရမည်အဖြစ်သည် အလွန်ထင်ရှားပါသည်။

“အထ န သက္ကာ သောဓေတုံ” စသောစကားဖြင့် အရာမ် ဥပစာရသိမ်မှ အပအရပ်၌ ဒွါဒသဟတ္ထုပစာရ အရသည် အလွန်ထင်ရှားလှပါသည်။

ထို့ကြောင့် ၎င်းဒွါဒသ ဟတ္ထုပစာရကို အရာမ် ဥပစာရသိမ်အတွင်း၌ ယူဘွယ်စောင့်ဘွယ် မရှိဟူ၍ သေသေချာချာ အကျဉ်းမျှသာ အမြဲမှတ်တော်မူကြရမည်။ လိုရင်းအဓိပ္ပေတတ္ထ စကားများသည် အဋ္ဌကထာသွားဖြင့်ပင် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ထင်ရှားလှပါပြီ။ သို့သော်လည်း သာ၍ထင်ရှားအောင် ဋီကာစကား တပါးတို့ဖြင့် ပြလိုက်ဦးမည်—

သို့ကလောက် စာပေကျမ်းဂန်များကိုသင်ကြားကြည့်ရှုကြနိုင်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသည်တို့၌ ကြည့်ရှုသောအခါ အဓိကာရအရာကို၎င်း၊ ဝါကျအပိုင်းအခြားကို၎င်း သေသေချာချာ သတိများများထား၍ ကြည့်ရှုတော်မူကြပါ “ဦးတံတေး” တို့။

တသ္မာ ယထာဝုတ္တံ ဒုဝိဓံ ဌာနံ ပရိဝသန္တမာနတ္ထစာရိကဘိက္ခုဟိ နိသီဒိတဗ္ဗဌာနံ ဟောတိ။ တေသု စ ယဒိ အန္တောဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိတော ပရိဝသတိ။ ဥပစာရသီမာဂတာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခုနံ အာရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ။

ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ။ ၂။ ၂၂၅။

ဤကား ဥပစာရ သိမ်ကျောင်းတိုက် အတွင်း၌ စောင့်ကုန်သော အနိက္ခိတ္တ၊ နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ၂-ဦးတို့၏ အာရောစနခေတ်ကို ပြသတည်း။

အထ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ ဒိဋ္ဌရူပါနံ သုဟသဒ္ဓါနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အဒိဋ္ဌအသုတာနုမ္မိ အန္တောဒွါဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗမေဝ။

ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ ဋီ၊ ၂။ ၂၂၅။

ဤကား နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်း၏သာလျှင် အာရောစနခေတ်ကို ပြသတည်း။

ဤ “အထ ဗဟိ ဥပစာရသီမာယံ” နောက်၌ “နိသီဒိတော ပရိဝသတိ” ကို လိုက်စေ၊ အဓိကာရနည်းတည်း။

ဤသို့ အထင်အရှား ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ မိန့်သည်ကို သိ။

၎င်း မိမိစကားအရ သကဝစန၊ သာဓု၊ ဉာပျ၊ ဒဠိယ စကားကို ပုရဝစန၊ သာဓက၊ ဉာပက၊ ဒဠိကရဏဖြင့် ပြီးစေကြောင်းဖြစ်သော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာစကား ကိုလည်း မိမိပြခဲ့သော စကားနှင့်မခြားတမူ သဘောအယူ အဓိပ္ပါယ်တူသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှါ—

ဝုတ္တံ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာယံ (ဝဇီရ။၅၂) “ဝတ္တံ နိက္ခိပိတော ဝသန္တဿ ဥပစာရသိမာဂတာနံ သဗ္ဗေသံ အာရောစေနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဒိဋ္ဌရူပါနံ သုတ- သဒ္ဓါနံ အာရောစေတဗ္ဗံ၊ အဒိဋ္ဌာသုတာနမ္ပိ အန္တောဒ္ဓါဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတော ဝသန္တဿ လက္ခဏန္တိ ဝုတ္တ”န္တိ (ဝိနယာလင်္ကာရ၊ဋီ၊၂။၂၂၅) ဟူ၍ မိန့်၏။

ဤဋ္ဌိကာ ၂-ရပ်တို့တွင် “ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိသာ။ပ။ အာရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ” ဟူသော ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာစကားသည် “နိက္ခိပိတော ဝသန္တဿ။ပ။ နတ္ထိ” ဟူသော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာစကား၏ ဝိဘာဝနအဓိပ္ပါယ်၊ “အထ ဗဟိဥပစာရ- သိမာယံ ။ပ။ အာရောစေတဗ္ဗမေဝ” ဟူသော ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာစကားသည် “ဒိဋ္ဌရူပါနံ ။ပ။ အာရောစေတဗ္ဗံ” ဟူသော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာစကား၏ ဝိဘာဝန အဓိပ္ပါယ်တို့တည်း။ တေရသကဏ် (သာရတ္ထ၊၃။၃၇၁) မှာလည်း ဤအတူ ပင်တည်း။

ဤသို့ အနိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းသည် ဥပစာရ အရာမ်ကျောင်းတိုက်တွင်း ကြားအပ်၏။ နိက္ခိတ္တဝါသ်သား ရဟန်းဖြစ်မှု အရာမ်ပ၌ ဒိဋ္ဌရူပ-သုတသဒ္ဓတို့ အား၎င်း၊ အဒိဋ္ဌအသုတပင် ဖြစ်ကုန်သော်လည်း အန္တောဒ္ဓါဒသဟတ္ထသို့ ရောက်ကုန်သော ရဟန်းတို့အား၎င်း ကြားအပ်၏ဟူ၍ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာ ဆရာ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာဆရာကြီးတို့ ဆိုခြင်းကိုလည်း အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဆိုအပ်၏။ အဘယ်သို့ဆိုအပ်သောကြောင့်နည်း၊ ဝတ်ကိုမချဘဲ ပရိဝါသ်နေသော ရဟန်းအား ဥပစာရသိမ် အရာမ်ကျောင်းတိုက်တွင်း၌သာ ညဉ့်ကိုသိမ်းဆည်းရေတွက်ခြင်း၊ ဝတ်ကိုချ၍နေသော ရဟန်းအား ဥပစာရ သိမ်ကိုလွန်၍ ဝတ်ဆောက်တည်ခြင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ အထင်အလင်း အကျယ် အဝင်း ပြဆိုအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဆိုအပ်၏ ဟူလို။

ထို့ကြောင့်—

ဣဒဉ္စ ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတော ဝသန္တဿ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ရတ္ထိ- ပရိဂ္ဂဟဿ စ နိက္ခိပိတော ဝသန္တဿ ဥပစာသိမ် အတိက္ကမိတော ဝတ္တ- သမာဒါနဿ စ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတာ ဝုတ္တ”-

ဟူ၍ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာ (၂။၂၂၅) မိန့်၏။

ဤသို့ ဋီကာချင်းချင်း မမှားမယွင်းလမ်းမှန်ကျင်း၍ ထင်လင်းစွာ အဓိကာရ အားဖြင့် ပြဆိုပါလျက် ၁၂-တောင် ဟတ္ထပါသ်ကို အရာမရွေး ဥပစာရသိမ် ကျောင်းတိုက်အတွင်းမှာလည်း ယူတော်မူကြခြင်းသည် အလွန်အံ့ဩဘွယ် ကောင်းလှပေ၏။

ဤသို့ ယူခြင်းသည် ယခုမှသာမဟုတ်ပေရာ သက္ကရာဇ် ၁၁၃၃-ခုနှစ်လောက် ကပင် သဒ္ဒမ္ပနန္ဒီအမည်ရှိသော ကခါဂဏ္ဍိဆရာကြီး၊ ယခု ကခါနိသျံသစ်ဆရာကြီး တို့လည်း အယူတော်ရှိကြ၏။ ထိုသို့ရှိခြင်းသည်ကား အနိက္ခိတ္တအရာ၊ နိက္ခိတ္တ အရာ အဓိကာရကို အဋ္ဌကထာဆရာကြီးကပင် ထင်ထင်ရှားရှားကြီး ပြဆိုအပ် ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ၊ ဟေရသကဏ္ဍဋီကာ ဆရာကြီးတို့သည် အဋ္ဌကထာဆရာကြီး ပြဆိုအပ်ပြီးသော အဓိကာရအတိုင်းပင်တည်းဟု နှလုံး သွင်းထားပြီးလျှင် အရာမပြ သာမည ယဟုကနည်းဖြင့် ဘွဲ့ဆိုကြသည်ကို သာမညအားဖြင့်သာ ယူကုန်၍ အဓိကာရအားဖြင့် နှလုံးသွင်းတော်မမူမိကြကုန် သောကြောင့်တည်းဟူ၍ မှတ်ကြပါကုန်။

ထိုဆရာတော်ကြီးတို့ ရေးသောကျမ်း၌လည်း တဘန်တလဲလဲ ဆင်ခြင်အပ်၏ ဟူ၍၎င်း၊ အားသစ်၍ ကြံကြလေကုန်ဟူ၍၎င်း မှာထားတော်မူကြကုန်၏။ ငါတို့ကား အဘန်တလဲလဲ ဆင်ခြင်လေလေ၊ အားသစ်၍ကြံလေလေ၊ စေ့စေ့ ကြည့်လေ ထိုအခါမျက်စိ စုန်းနှင့်တူလေလေ ဟူ၍ကဲ့သို့သာရှိသည်။

ထိုဆရာတော်ကြီးများကား စာပေကျမ်းဂန် အလွန်တတ်မြောက်တော်မူ ကြသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့ချည်းပေတည်း။ သို့ဖြစ်ကုန်သော်လည်း ဝိနယာသင်္ဂရဒီကာ ဆရာကြီးများ အဓိကာရအရာကို သေသေချာချာ သတိ ထင်လင်းစွာ ရတော်မူသကဲ့သို့ ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့အား အဓိကာရအရာ ကို ဤအချက်၌ သက်သက်သပိမရ သမ္မောဟဖြစ်ကြခြင်းသာ အပြစ်ဆိုထိုက် ပေသတည်း။

ထို့ကြောင့် ငါ့ရှင် ဦးတံတေးတို့သည်လည်း အဓိကာရအရာ၌ကို သတိ လွန်စွာထားကြပါကုန်။

“လူငယ်မှားလျှင် မှန်တတ်သည်။ ငါ့ကြီးမှားလျှင် လွန်ကတ်သည်”
ဟူ၏။
ဦးတေးငါ့သ် အဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

ဝတ္တဝိနိစ္ဆယ-၂

ဟင်္သာတမြို့မှ မေးလျှောက်အပ်သည်ကို ကျမ်းဂန်ပါဠိ လာရှိသည့်အတိုင်း
ညှိနှိုင်းပြောဆိုရာ

ဟင်္သာတဝါသ အဆုံးအဖြတ်

ဇေတု။ ။ပထမဝါဒ၊ ဒုတိယဝါဒ နှစ်ပါးလုံးသည် ဝိနည်းအရာ လွန်စွာ
သက်ဝင်နိုင်သော ဉာဏ်ရှိပုဂ္ဂိုလ်ချည်းပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ ချီးမွမ်းလောက်
ပေစွ။ သာဓု၊ သာဓု။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဒုတိယဝါဒ၌ ယခုအခါများလို
ကုစား၍ထားသော အာပတ်အများတို့တွင် သဗ္ဗစိရတရပဋိစ္ဆန္ဒဖြစ်သော
အာပတ်အရကိုမှတ်၍စောင့်လျှင် အပ္ပဒိဝသပဋိစ္ဆန္ဒအာပတ်လည်း အန္တောဂတ
ဝင်၍ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသပင် ဖြစ်လင့်ကစား အဂ္ဂသမောဓာနလိုပင် အဇာနန
ဝေမတိကအလား သဘောအားဖြင့် ပေါင်းနိုင်သည်။ သို့ပါ၍ ဤလို အာပတ်
သင့်သည့် အမျိုးမှာ ၁၀- ရက် ဖုံးလွှမ်းသော အာပတ်ကိုစောင့်က ၎င်းအောက်
ရက်နည်းသော အာပတ်သည်လည်း ပါဝင်သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ သုဒ္ဓန္တ
စောင့်ရာ ဆင်ခြင်စဉ်းစားရန်ကား-

ဒုဝိဓောပိ ဟေသ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒံ သုလလံ ဝါ ကေစံ ဝါ အဇာ-
နန္တဿ စ အဿရန္တဿ စ တတ္ထေဝ ဝေမတိကဿ စ ဒါတဗ္ဗော။-

စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ (ဝိသင်္ဂဟ၊ဋ္ဌ။၃၄၇) ၌ ညဉ့်အပိုင်းအခြား အလုံးစုံ၊
တစ်စိတ်ကို မသိသောရဟန်း၊ မအောက်မေ့နိုင်သောရဟန်း၊ ယုံမှားရှိသောရဟန်း
အားပေးရမည်ဆိုသောကြောင့် အာပတ်ကိုမပိုင်းခြားဘဲ ကာလသာပိုင်းခြား၏။
ကာလကိုမပေါင်းအပ်။ သို့ဖြစ်၍ သုဒ္ဓန္တနေလျှင် ၁၀-ရက်၊ ယုံမှားရာ၌ ၁၀-ရက်နေပြီး
၍ ၅-ရက် ယုံမှားရာ၌ ၅-ရက်တိုး၍နေသဖြင့် ၁၅-ရက်နေမှပင် ထမြောက်ပေလိမ့်
မည်။ ၁၀-ထည်းမှာ ၅-ရက် မဝင်နိုင်ရာ။ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသသည် အဂ္ဂသမောဓာန
လိုပင် အဇာနန၊ ဝေမတိကအလား သဘောအားဖြင့် မပေါင်းနိုင်ရာ။ သုဒ္ဓန္တ
တောင်းခြင်း၊ ပေးခြင်းမှာ တခါတည်းပင်ဖြစ်ရာ၏။ အသီးအသီးတောင်းဘွယ်
ပေးဘွယ်ကိုစွဲ မရှိရာပြီ။ သဗ္ဗစိရတရပဋိစ္ဆန္ဒဖြစ်သော အာပတ်အရကိုမှတ်၍စောင့်
လျှင် အပ္ပဒိဝသအာပတ်လည်း အန္တောဂတဝင်၏ဟူသော လက္ခဏာစကားသည်
အဂ္ဂသမောဓာနပရိဝါသ၏ လက္ခဏာသာဖြစ်သည်။ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသ၏လက္ခဏာ
မဟုတ်။

အညသ္မိံ ပန အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေ ဣဒံ လက္ခဏံ-ယော အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒံ
အာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆန္ဒာတိ ဝိနယကမ္ပံ ကရောတိ၊ တဿာပတ္တိံ ဝုဋ္ဌာတိ-

အစရှိသော အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆)လက္ခဏာပြစကားသည် သုဒ္ဓန္တပရိဝါသ၏ လက္ခဏာကိုပြသည်မဟုတ်၊အဂ္ဂသမောဓာနပရိဝါသ၏ လက္ခဏာကိုသာပြသည်။ ထို့ကြောင့်-

အညသ္မိံ တိ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသဝသေန အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတော အညသ္မိံ
အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေ-

ဟူ၍ တေရသကဏ် (သံ၊ရတ္တ၊၃။၃၇၃),ဝိမတိ၊(၂။၂၁၈), ဝိနယာလင်္ကာရ၊ (၂။၂၁၄) ဋီကာတို့၌ မိန့်ကုန်၏။

သုဒ္ဓန်စောင့်လျှင် သုဒ္ဓန်အတိုင်း တောင်းခြင်း၊ သုဒ္ဓန္တကမ္မဝါဖြင့် ပေးခြင်း စသောအားဖြင့် အာပတ်မှထမြောက်ရာ၏။ သမောဓာန်စောင့်လျှင် သမောဓာန်ဖြင့် တောင်းခြင်း၊ သမောဓာနကမ္မဝါစာတို့ဖြင့် ပေးခြင်း စသောအားဖြင့် အာပတ်မှ ထမြောက်ရာ၏။ သို့ဖြစ်၍ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ လာအတိုင်း မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်ကိုသိ၍ ယထာနုသိဋ္ဌကျင့်သော ရဟန်းကောင်း၊ ရဟန်းမြတ်တို့သည် ဂရုကအာပတ်မှ ထခြင်းငှါ အားထုတ်အပ်၏ ဟူသောအလို ဖြင့်-

တသ္မာ ဘဂဝတော ဝစနဉ္စ ပုဗ္ဗေနာပရံ သံသန္နိတှာ အဋ္ဌကထာ
ဋီကာဒိဝစနဉ္စ သမ္မာ တုလယိတှာ တထတော ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယ်
ဥတှာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇန္တဟိ ဂရုကာပတ္တိကော ဝုဋ္ဌဟနတ္ထံ
ယောဂေါ ကရဏိယော-

ဟူ၍ ဝိနယာလင်္ကာရ(၂။၂၁၉)ဋီကာ ဆရာ အနုသာသနီ ပြုတော်မူခဲ့သတည်း။

မန်လည်မြို့ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ အဂ္ဂမဟာဝိဇ္ဇိကဘွဲ့ရ မဟာဏေရိ မြတ် ဆုံးဖြတ်အပ်သော ဟင်္သာတဝါဂ် အဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

နိဗ္ဗာန် အဆုံးအဖြတ်

နိဗ္ဗာန်၏ အဓိပ္ပါယ်အကြောင်းနှင့်တကွ နိဗ္ဗာန်မှာ သင်္ခတ အသင်္ခတ
ရုပ်နာမ် ရှိ-မရှိ၊ ရုပ်ဝိသေသ နာမ်ဝိသေသ ရှိ-မရှိ အမေးကို
ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ

ကလျာဏမိတ် အဒိဋ္ဌသဟာယ သဘာဝဂုတ္တိ ဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော်
ဦးသောမဘုရား - ပုစ္ဆာ ၅-ရပ် မေးမြန်းအပ်သည့်အရာတွင် ရှေ့ကျင်ဆရာတော်
ဘုရားကြီး စီရင်ပြုစုတော်မူသော ဂမ္ဘီရာ ဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗူတ ဒီပနီကျမ်း၌
“ဣတိဝုတ် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ စသည်တို့အလာ ရဟန္တာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး
နောက်မှ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်ရောက်လာသည်” ဟူသော စကားမှာ နိဗ္ဗာန်
ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်တရားသည် ရုပ်-နာမ်-ခန္ဓာအာယတန သင်္ခတတရား
တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းကုန်ခန်းရာ ကုန်ခန်းကြောင်း သန္တိလက္ခဏာ သဘာဝ ပရမတ္ထ
တရားကိုယ်တပါး သံဝိဇ္ဇမာနဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိရကား ဥပ္ပါဒဘောအား
ဖြင့် ဗျတ္တိရုပ်ဖြစ်၍ သင်္ခတရုပ်နာမ်တရားတို့ကဲ့သို့ အကောင်အထည်ဒြပ် အရိပ်
နိမိတ်သဏ္ဍာန် သန္တတိအဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်မပေါ်သော်လည်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအာယ-
တန သင်္ခတတရားတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သန္တိလက္ခဏာ သဘာဝ ပရမတ္ထတပါး၏
ထင်ရှားစွာ ရထိုက်သည်ကိုပင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၌
ထင်သည့်အတိုင်း လုံးလုံးလျားလျားကြီးကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်ရောက်လာ
သည်ဟု အတိဿယ ဖြစ်အောင်သာ ဆိုတော်မူကြသည် ဖြစ်သည်။ စင်စစ်
ဥပ္ပါဒဘောအားဖြင့် အကောင်အထည် ဒြပ် အရိပ် နိမိတ် သဏ္ဍာန် သန္တတိ
ဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်သည်ကို ဆိုတော်မူသည်သာဟု မှတ်သင့်ပါသည်။ အဘယ်
ကဲ့သို့ပါနည်း။ “နိဗ္ဗာနပုရံ နိဗ္ဗာနနဂရံ ခေမန္တဘူမိ” စသည်ဆိုသကဲ့သို့ သမာဓိ
ဂုဏ်မြောက်အောင်သာ ဆိုတော်မူသည်သာ ဖြစ်သတည်းဟု အသင့်မှတ်ယူအပ်
ပါသည်။

ပရိနိဗ္ဗူတပုဂ္ဂိုလ်၌ ရုပ်, နာမ်, မဲ့-မဲ့ဟူရာမှာလည်း ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက်
ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာ, အာယတန, သင်္ခတဓာတ်တို့၏ အကြွင်းမဲ့ အချင်းခပ်သိမ်း
ချုပ်ငြိမ်းကင်းလွတ်ခဲ့ရကား သင်္ခတရုပ် သင်္ခတနာမ်တရားတို့မှာ မရှိသည်သာ
အမှန်ဖြစ်သဖြင့် မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်, ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့၏ အာရုံဖြစ်၍
ညွတ်သော သန္တိလက္ခဏာသဘာဝ, အသင်္ခတနာမဓမ္မဓာတ် အမျိုးအားဖြင့်
ပရမတ္ထတရား တပါးသာဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရာ၏။

အသင်္ခတရုပ်ရှိသည်ဟု ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ ကျမ်းများ၌ ထင်ရှား
မိန့်ဆိုခြင်းမရှိရကား ရုပ်ဟူသည် တစုံတခုမျှ ရှိသည်မမှတ်ရာ။ ပရိနိဗ္ဗူတပုဂ္ဂိုလ်

ခေါ်သည်မှာလည်း ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုမီ သင်္ခတရုပ်နာမ် ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် အပေါင်းကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောအမည်ကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ ခေါ်စရာ သင်္ခတရုပ်နာမ် မရှိ၊ သန္တိသဘာဝ အသင်္ခတနာမ ဓမ္မဓာတ်တမျိုး တည်နေထိုင်ရှားသည်ကို ဘူတပုဗ္ဗဂတိက ဝေါဟာရနည်းဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရသည်သာ ဖြစ်၏။ စင်စစ် ပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်စရာ ခန္ဓာ အာယတန သင်္ခတဓာတ်တမျိုး တစုံတခုရှိ၍ ခေါ်ရသည်မဟုတ်ဟု မှတ်ရာ၏။

သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားသခင်၏ သင်္ခတဓာတ်တော်နှင့်စပ်သော သန္တိ- သဘာဝ အသင်္ခတနာမဓမ္မဓာတ်ကို ပရိနိဗ္ဗာတ မြတ်စွာဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့၏ သင်္ခတခန္ဓာနှင့်စပ်သော သန္တိသဘာဝ အသင်္ခတနာမဓမ္မဓာတ်ကို ပရိနိဗ္ဗာတ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ပရိနိဗ္ဗာတ ရဟန္တာဟု ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ အဘယ် ကဲ့သို့နည်း၊ “နိဗ္ဗာတဂို=ငြိမ်းပြီးသော မီး”ဟူ၍ ဝတ္ထုဒြပ် အထည် သဏ္ဍာန် မရှိ၊ “ငြိမ်းပြီးသောရောဂါ”ဟူ၍ ဝတ္ထုဒြပ် အထည်သဏ္ဍာန်မရှိဘဲ မီးနှင့်စပ်သော အပူ၏ ငြိမ်းခြင်းကို ငြိမ်းပြီးစေသောမီး၊ ရောဂါနှင့်စပ်သော အနာအကျင့်၏ ငြိမ်းခြင်းကို ငြိမ်းပြီးစေသောရောဂါ ခေါ်ဆိုကြသကဲ့သို့ ဟူ၍ အသင့်မှတ်ရာ သတည်း။

သင်္ခတ အသင်္ခတ ရုပ်-နာမ် ရှိမရှိ အဆုံးအဖြတ်။

အုတ်ဖိုရ်ဆရာတော်ကြီး စီရင်အပ်သော စန္ဒပဏ္ဍလသုက္ကစာတမ်း၌ ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်ဝိသေသနှင့်တည်၏ ဟူရာ၌လည်း ဤသင်္ခတရုပ်မှတစ်ပါး အသင်္ခတ ရုပ်ဟူ၍ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန်တို့၌ မရှိဘဲ ရုပ်ဝိသေသဟူသည်မှာ ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်ဟူသကဲ့သို့ အသင်္ခတနာမ ဓမ္မဓာတ်ကို သဘာဝရုပ်အဖြစ် ဖြင့် အထူးယူ၍ ရုပ်ဟုဆိုသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသို့ ဆိုခြင်းကို ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းဂန်တို့၌ မဆိုဘဲ ဆိုရကား ကျမ်းဂန်လွန်၍ ငါတို့ မဆုံးဖြတ်နိုင်။ ကျမ်းဂန်ရှိသော်သာ ကျမ်းဂန်အတိုင်း သင့်ရုံ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ နာမ် ဝိသေသမှာ အသင်္ခတ နာမဓမ္မဓာတ်ဖြစ်၍ ဆိုသင့်သည်ဟု မှတ်ရာ၏။

ရုပ်ဝိသေသ နာမ်ဝိသေသ အဆုံးအဖြတ်။

နိဗ္ဗာန် အဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

စိဝရဝိသဇ္ဇနာ

ကထိန်သင်္ကန်းအစီအရင်နှင့် အမြဲဝတ်ရုံသောသင်္ကန်း၌ ၅-စပ်၅-ခင်းဖြတ်ရုံ
နှင့် အပ်မအပ် မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသော ဝိသဇ္ဇနာ

ကထိန်ဥတ်သင်္ကန်း သဗ္ဗဆိန်မူ အပ်-မအပ်, အမြဲဝတ်ရုံသော သင်္ကန်း
လည်း ၅-ပိုင်း ၅-ခင်း ဖြတ်ရုံသာ အပ်-မအပ်ဟူသော အမေး ၂-ချက်တို့၌
တိစိဝရိက် သင်္ကန်းမျိုးဖြစ်လျှင် ကထိန်သင်္ကန်းဖြစ်စေ, ကထိန်မဟုတ် အမြဲ
ဝတ်ရုံသော သင်္ကန်းမျိုးပင်ဖြစ်စေ ဝိဝဋ္ဌ, အနုဝိဝဋ္ဌ, ဂီဝေယျက, ဇင်္ဘေယျက,
ဗာဟန္တ, ဟူသော ၅-ခင်း ၅-စပ် စသည်ကို ဓားဖြင့် ဖြတ်၍ ထိုအခင်း
အစပ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော ကုသိ, အဒ္ဓကုသိ, မဏ္ဍလ, အဒ္ဓမဏ္ဍလ-တို့ကိုလည်း
အကုန်ဖြတ်ခြင်းကိုသာလျှင် ပါဠိ, အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ ထင်ပေကုန်၏။

မဏ္ဍလ, အဒ္ဓမဏ္ဍလ, စသည်တို့ကို ဓားဖြင့်မဖြတ်အပ်။ ချည်ချုပ်ရိုးဖြင့်သာ
ဖြတ်ခြင်းကိုကား ဝိနယဂုဏ္ဍိတဒီပနီ၌သာ ထင်၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ ပါဠိတော်၌
ထင်သနည်း။

ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခဝေ အာနန္ဒော၊ မဟာပညော ဘိက္ခဝေ အာ-
နန္ဒော ယတြ ဟိ နာမ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္တာရေန
အတ္တံ အာဇာနိဿတိ။ ကုသိပိ နာမ ကရိဿတိ၊ အဒ္ဓကုသိပိ နာမ
ကရိဿတိ၊ မဏ္ဍလံပိ နာမ ကရိဿတိ၊ အဒ္ဓမဏ္ဍလံပိ နာမ ကရိ-
ဿတိ၊ ဝိဝဋ္ဌံပိ နာမ ကရိဿတိ၊ အနုဝိဝဋ္ဌံပိ နာမ ကရိဿတိ၊
ဂီဝေယျကံပိ နာမ ကရိဿတိ၊ ဇင်္ဘေယျကံပိ နာမ ကရိဿတိ၊
ဗာဟန္တံပိ နာမ ကရိဿတိ၊ ဆိန္နကံ ဘဝိဿတိ သတ္တလူခံ သမဏ-
သာရပုံ ပစ္စတ္တိကာနံ စ အနဘိစ္ဆိတံ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဆိန္န-
ကံ သံဃာဋီ, ဆိန္နကံ ဥတ္တရာသင်္ဂ, ဆိန္နကံ အန္တရဝါသကန္တိ—

ဟူသော ဝိနည်း မဟာဝါ စိဝရက္ခန္ဓက ပါဠိတော် (ဝိ၊ ၃။ ၄၀၀-၁)၌ “ဆိန္နကံ
ဘဝိဿတိ သတ္တလူခံ” ဟူသော ပါဠိတော်ပါရှိ၍ အလုံးစုံ ပဉ္စခင်းစသော
အခင်း, ကုသိစသော အစိတ်တို့ကို ဓားငယ်ဖြင့် လှီးဖြတ်ခြင်းရှိသည့်အဖြစ်သည်
ထင်၏။

၎င်း မဟာဝါအဋ္ဌကထာ စိဝရက္ခန္ဓကအဘွင်(ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄၀၈)တို့၌လည်း—
ကုသိပိ နာမာတိ အာဒိသု ကုသိတိ အာယာမတော စ
ဝိတ္တာရတော စ အနုဝါတာဒိနံ ဒီသပတ္တာနမေတံ အဓိဝစနံ။ အစု-

ကုသိတိ အန္တရန္တရာ ရဿပတ္တာနံ နာမံ။ ဂီဝေယျကန္တိ ဂီဝါဝေဋ္ဌာ-
ဋ္ဌာနေ ဒဋ္ဌိကရဏတ္ထံ အညံ သုတ္တသံသိဗ္ဗိတံ အာဂန္တုကပတ္တံ။
ဇေယျယျကန္တိ ဇေယျပါပုဏနဋ္ဌာနေ တထေဝ သံသိဗ္ဗိတံ ပတ္တံ။ ဂီဝါ-
ဋ္ဌာနေ စ ဇေယျဋ္ဌာနေ စ ပတ္တာနမေဝေတံ နာမန္တိပိ ဝဒန္တိ-

ဟူသောပါဌ်တို့ဖြင့် အလျားအနားပတ်ပြား၊ အနံအနားပတ်ပြား၊ တလုပ်
မြောင်းရှည်အပြား၊ တလုပ်မြောင်းတိုအပြား၊ လည်ခံ အာဂန္တုကအပြား၊
မြင်းခေါင်းသလုံးခံ အာဂန္တုကအပြား အာစရိယဝါဒအားဖြင့် လည်တည်ရာ၊
မြင်းခေါင်းသလုံးတည်ရာ အနားပတ် အပြားတို့၏ အခြားအခြား အလွှာ
အဖြစ်ကို ပြဆိုသောကြောင့် အသီးအသီး ဓားဖြင့် ဖြတ်ခြင်းတို့ကို သိအပ်
ကုန်၏။

ဤကုသိအဘွင်၌လည်း-

အနုဝါတာဒီနံ ဒီဃပဋ္ဌာနန္တိ အာယာမတော စ ဝိတ္တာရတော စ
အနုဝါတံ။ အာဒိသဒ္ဓေန ဒိန္နံ ခဏ္ဍာနံ အန္တရာ မာတိကာကာရေန
ဌပိတပဋ္ဌဉ္စ ဒီဃပဋ္ဌာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗိ။

ဝိမတိဋ္ဌိကာ(၂။၁၉၈)နှင့်အညီ ဟူ၍ မှတ်ရာသတည်း။

မဏ္ဍလန္တိ ပဉ္စခဏ္ဍကစိဝရဿ ဧကေကသ္မိ ခဏ္ဍေ မဟာမဏ္ဍလံ။
အဒ္ဓမဏ္ဍလန္တိ ဒုဒ္ဓကမဏ္ဍလံ။ ဝိဝဋ္ဌန္တိ မဏ္ဍလဉ္စ အဒ္ဓမဏ္ဍလဉ္စ
ဧကေတော ကတော သိဗ္ဗိတံ မဇ္ဈိမခဏ္ဍံ။ အနုဝိဝဋ္ဌန္တိ တဿ ဥဘောသု
ပဿေသု ဒွေ ခဏ္ဍာနိ။ ဗာဟန္တိ အနုဝိဝဋ္ဌာနိ ဗဟိ ဧကေကံ
ခဏ္ဍံ။ ဣတိ ပဉ္စ ခဏ္ဍကစိဝရေန တံ ဝိစာရိတန္တိ။ အထဝါ အနုဝိ-
ဝဋ္ဌန္တိ ဝိဝဋ္ဌဿ ဧကပဿတော ဒိန္နံ ဧကပဿတော ဒိန္နန္တိ စတုန္တိပိ
ခဏ္ဍာနမေတံ နာမံ-

ဟူသော ဝိသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ မဟာဝါအဋ္ဌကထာပါဌ်ဖြင့် တခုတခုသော
အခန်း၌ အိမ်ဝန်းကြီးကို၎င်း၊ အိမ်ဝန်းငယ်ကို၎င်း တပေါင်းတည်းပြု၍
ချုပ်အပ်သည်ကို ပြသောကြောင့် အိမ်ဝန်းကြီး၊ အိမ်ဝန်းငယ် တို့ကို၎င်း၊
ပဉ္စခန်း သတ္တခန်း စသည်တို့ကို၎င်း အသီးအသီး ဓားငယ်ဖြင့် ဖြတ်အပ်
သည်ကို သိအပ်၏။

ဤ မဟာဝါ စီဝရက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာတို့မှတစ်ပါး စူဠဝါ သေနာသနက္ခန္ဓက
အဋ္ဌကထာ၊ ဝိနယသင်္ဂဟ စတုပစ္စယဝိဘာဂ နိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း
အပ္ပမတ္တက ဝိသဇ္ဇက သမ္မုတိရသော ရဟန်း၏ ဝတ်ကိုပြရာ-

အာဂန္တုကပတ္တံ အာရောပေဿာမိတံ ယာစန္တဿ ကုသိယာ
အဒ္ဓကုသိယာ စ ပဟောနကံ ဒါတဗ္ဗံ။ မဏ္ဍလံ န ပဟောတီတိ
အာဂတဿ မဏ္ဍလံ ဧကံ ဒါတဗ္ဗံ။ အဒ္ဓမဏ္ဍလာနိ ဒွေ ဒါတဗ္ဗာနိ။
ဒွေမဏ္ဍလာနိ န ဒါတဗ္ဗာနိ။ အနုဝါတပရိမဏ္ဍလတ္ထိကဿ ဧကဿ
စိဝရဿ ပဟောနကံ ဒါတဗ္ဗံ။—

ဟူသောပါဌ်တို့ဖြင့် အာဂန္တုကဖြစ်သော သလင်းတောင်အလွှာကို တင်အံ့ဟု
တောင်းလာသောရဟန်းအား တလုပ်မြောင်းရှည်၊ တလုပ်မြောင်းတို လောက်
အောင် ပေးအပ်၏။ အိမ်ဝန်းကြီးမလောက်ဟု တောင်းလာသော ရဟန်းအား
အိမ်ဝန်းကြီးတခုကိုသာ ပေးအပ်၏။ အိမ်ဝန်းငယ်ကိုကား ၂-ခုကိုပေးအပ်
၏။ အိမ်ဝန်းကြီး ၂-ခုကို မပေးအပ်။ အလျားအနားပတ် အနံအနားပတ်ကို
အလိုရှိသော ရဟန်းအား သင်္ကန်းတထည်လုံး တင်လောက်အောင် ပေးအပ်
၏ဟု အသီးအသီး အခြားအခြားစီ ဆိုသောကြောင့်လည်း ထို ကုသိ၊ အဒ္ဓ-
ကုသိ၊ မဏ္ဍလ၊ အဒ္ဓမဏ္ဍလ စသည်တို့၏ ဓားဖြင့် လှီးဖြတ်အပ်သည်အဖြစ်ကို
သိအပ်ပေ၏။

၎င်း မဟာဝါ စိဝရက္ခန္ဓကအဋ္ဌကထာစိဝရ ဝိကလအရာ၌လည်း—

စိဝရဝိကလကံ နာမ သဗ္ဗေသံ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝတ္ထာနိ ပတ္တာနိ
သေသာနိပိ အတ္ထိ၊ ဒကေကံ ပန န ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဆိန္ဒိတော ဒါတဗ္ဗာနိ။
ဆိန္ဒန္တေဟိ စ အစုမဏ္ဍလာဒိနံ ဝါ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိနံ ဝါ ပဟောန-
ကာနိ ခဏ္ဍာနိ ကတော ဒါတဗ္ဗာနိ၊ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန စတုရဂုံလ-
ဝိတ္တာရမ္ပိ အနုဝါတပဟောနကာယာမံ ခဏ္ဍံ ကတော ဒါတု ဝဇ္ဇတိ။

ဟူသောပါဌ်တို့ဖြင့် သင်္ကန်းမလောက်၍ ဖြတ်ပြီးပေးကုန်သော ရဟန်းတို့သည်
အဒ္ဓမဏ္ဍလစသည်လောက်အောင် အပိုင်းပြု၍ ပေးအပ်ကုန်၏ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်
အဒ္ဓမဏ္ဍလ စသည်တို့၏ ဓားဖြင့် လှီးဖြတ်အပ်သည့်အဖြစ်ကို သိအပ်၏။

ဤအရာ၌ အဘိဓာန်ဋီကာဆရာ၏ အလိုအားဖြင့်ကား မဏ္ဍလဟူသည်
အနားပတ်၊ ဝိဝဇ္ဇဟူသည် မြောင်း၊ ကုသိဟူသည် မြောင်းတို့၏ အလယ်၌
တည်သော အခက်အစိတ်ဟူ၍ ယူလို၏။ ထို့ကြောင့်—

မဏ္ဍလာဒယော တဒင်္ဂါနိ သမူဟဘူတဿ စိဝရဿ အဝယဝါနိ။
မဉ္ဇိ ဘူသယံ၊ အလော။ မဏ္ဍလံ။ စိဝရပရိယန္တော ယံ မဟာပထ-
ဝိယာ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတော ဝိယ စိဝရဿ သမန္တတော တိဋ္ဌတိ။
ဝိဝဇ္ဇော နာမ စိဝရမဇ္ဈဂတမဂ္ဂေါ။ သော ဟိ ဝိသု ဝိသု ဝဇ္ဇတိတိ
ဝိဝဇ္ဇောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဝဇ္ဇ အာဝဇ္ဇနေ။ ကုသိ နာမ မဂ္ဂါနံ မဇ္ဈဂတ

ဝတ္ထုဓဏ္ဍိ၊ ကုသ ဆေဒနေ၊ ကမ္မနိ ဣ၊ ကုသိ၊ ပုမိတ္ထိယံ—
ဟူ၍ ဆို၏။

၎င်းအဘိဓာန်ဋီကာ (ဓာန်၊ဋီ။၂၀၈)သို့ လိုက်၍ အချို့သော ဆရာတို့သည် မဏ္ဍလ၊ အနားပတ်၊ ဝိဝဋ္ဌ၊ မြောင်း၊ ကုသိ၊ သင်္ကန်းအစပ်အလွှာဟူ၍ အနက် ပေးကြကုန်၏။ ထိုသို့ ဆိုကုန်သော်လည်း ဤ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးတို့သာ ပမာဏဟူ၍ မှတ်ရာ၏။

ဤသို့လျှင် ဤ စိဝရက္ခန္ဓကပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌လာသော စိဝရ ဝိစာ- ရဏနည်းတို့သည်ကား အလုံးစုံ ကထိန်သင်္ကန်း ဟုတ်-မဟုတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံ သော သဗ္ဗသာဓာရဏ စီရင်နည်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား ရှေ့လက်ထက် တော်အခါကလည်း ဤ သိက္ခာပုဒ်တော်ဖြစ်သော ကာလမှစ၍ ဤနည်းအတိုင်း သာလျှင် ဓားဖြင့် လှီးဖြတ်စီရင် ဝတ်ရုံကြသည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်—

တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရဿ ဘိက္ခုနော တိစိဝရေ
ကယိရမာနေ သဗ္ဗံ ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတိ-ဟူသော နိဒါန်းပါဠိတော်
(ဝိ၊၃။၄၁၂) ပါဠိဖြင့် ရဟန်းတဦးအား တိစိဝရိန်သင်္ကန်း ၃-ထည်ပြုသည် ရှိသော် အလုံးစုံသင်္ကန်း ၃-ထည်စလုံးဖြတ်၍ မလောက်သောအဖြစ်သည် ပေါ် လာ၏။ ထိုဝတ္ထုကို အကြောင်းပြု၍—

အနုဇာနာမိဘိက္ခဝေဒ္ဓေ ဆိန္နကာနိ။ပ။ဧကံ ဆိန္နကန္တိ(ဝိ၊၃။၄၁၂)ဟူသော ပါဠိတော်ပါဠိဖြင့် ၂-ထည်တို့ကို ဖြတ်၊ တထည်ကို မဖြတ်လင့်ဟု အနုညာတ ပြုတော်မူပြန်၏။ ယင်းသို့ ၂-ထည်မဖြတ်လောက်ပြန်ရာ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒ္ဓေ ဆိန္နကာနိ ဧကံ ဆိန္နကံ”ဟူသော ပါဠိတော်(ဝိ၊၃။၄၁၂)ပါဠိဖြင့် ၂-ထည် တို့ကို မဖြတ်လင့်၊ တထည်ကိုသာဖြတ်ဟု အနုညာတ ပြုတော်မူပြန်၏။ ယင်းသို့ တထည်ပင်ဖြတ်၍ မလောက်ပြန်ရာ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အနာဓိကံပိ အာရောပေတုံ န စ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ အဆိန္နကံ ဓာရေတဗ္ဗံ၊ ယော ဓာရေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ—ဟူသော ပါဠိတော် (ဝိ၊၃။၄၁၂) ပါဠိဖြင့် သလင်းတောင် ဓာင်ဟု ခွင့်ပြုတော်မူ၍ ဖြတ်လောက်မှု အလုံးစုံမဖြတ်ဘဲ တိစိဝရိန်သင်္ကန်းကို မဆောင်အပ်၊ ဆောင်သောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်စေဟု ပညတ်တော် မူ၏။

သို့ဖြစ်သော်လည်း ဤ သဗ္ဗဆိန္နအရာ၌ သဗ္ဗဆိန္နအဖြစ်ကို—

စိဝရ ဝိစာရဏမတ္တေနာတိ ပဉ္စကံ ဝါ သတ္တကံ ဝါ နဝကံ ဝါ
ကောဒသကံ ဝါ ဟောတူတိ ဝေ ဝိစာရိတမတ္တေန။ ဆေဒနမတ္တေ-
နာတိ ယထာဝိစာရိတဿ ဝတ္ထဿ ဆေဒနမတ္တေန(ဝိ၊၃။၄၁၂။)—
ဟူ၍၎င်း၊

အညတြ ပဉ္စကေန ဝါ အတိရေက ပဉ္စကေန ဝါတိ ပဉ္စ ဝါ
အတိရေကာနိ ဝါ ခဏ္ဍာနိ ကတွာ မဟာမဏ္ဍလ အဒ္ဓမဏ္ဍလာနိ
ဒဿေတွာ ကတေနေဝ ဝနုတိ။ ဧဝံ သမဏ္ဍလိကတံ ဟောတိ၊
တံ ဌပေတွာ အညေန အစိန္တကေန ဝါ ဒုတ္တိစတုခဏ္ဍေန ဝါ န
ဝနုတိ(ဝိဠာ၂။၂၉၂)။—

ဟူ၍၎င်း လာကုန်သော ကထိနက္ခန္ဓက ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ ကထိန စီဝရ
ဝိစာရဏကိုဆိုရာ ပဉ္စခဏ်း သတ္တခဏ်း နဝခဏ်း ကောဒသခဏ်းဟု ဆိုအပ်သော
အခဏ်းတို့ကိုသာ စီရင်ခြင်း၊ ဖြတ်ခြင်းတို့ကိုမှတ်၍ ပြုကုန်သောကြောင့်၎င်း၊

တီသု ပန ဒွေ ဝါ ဧကံ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ကာတဗ္ဗန္တိ တေ အနု-
ဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဆိန္ဒကံ သံသာဋိ ဆိန္ဒကံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဆိန္ဒကံ အန္တရ-
ဝါသကန္တိ(ဝိဠာ၂။၄၀၉)။ စနတော ပဉ္စခဏ္ဍသတ္တခဏ္ဍာဒိဝသေန ဆိန္ဒိ-
တွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ န အစိန္တိတွာတိ အတ္တော—

ဟူ၍ လာသော ဝိနယာလင်္ကာဒီကာ(၂။၂၇၆)၌လည်း ပဉ္စခဏ်း၊ သတ္တခဏ်း
စသည်ဖြင့် ဖြတ်ခြင်းတို့ကိုမှတ်၍ ပြုကြကုန်သောကြောင့်၎င်း၊

ဝိနယဂုဠတ္ထဒီပနီ၌ ပဉ္စခဏ်း၊ သတ္တခဏ်း စသည်တို့၏ အစပ်အခဏ်း
တို့ကိုသာ ဓားဖြင့်ဖြတ်ရကုန်၏။ မဏ္ဍလ အဒ္ဓမဏ္ဍလ စသည်တို့ကိုကား ဓားဖြင့်
မဖြတ်ဘဲ ချုပ်ရိုးသဏ္ဍာန်သာပြု၍ ချုပ်အပ်ကုန်၏ ဟုဆို၏။

အဋ္ဌကျောင်း ဆရာတော်ကြီးလည်း “သဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ အဆိန္ဒကံ ဓာရေ-
တဗ္ဗံ” ၌ သဗ္ဗဆိန္ဒဖြစ်အောင် အိမ်ကြီး၊ အိမ်ငယ်၊ မြောင်း၊ တလုပ်၊ အနားပတ်
ဖြတ်ကောင်းသမျှ အလုံးစုံကို ဖြတ်၍ချည်း အချိုစီရင်ကုန်၏။ ကာလဒေသ
ပမာဏကို မသိခြင်းမှတစ်ပါး ထိုသူတို့၏ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟ အကြောင်းမရှိပြီဟု
အလုံးစုံ အိမ်ကြီး၊ အိမ်ငယ် စသည်ကို ဖြတ်ခြင်း၌ မနှစ်သက်သောအဖြစ်ကို
ပြ၏။

ဤ ဆရာကြီးတို့ကား “ဆိန္ဒကံ ဘဝိဿတိ သတ္တလူခံ သမဏသာရပုံ
ပစ္စတ္တိကာနံ အနုဘိစ္ဆိတံ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဆိန္ဒကံ သံသာဋိ ဆိန္ဒကံ
ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဆိန္ဒကံ အန္တရဝါသကံ” —

ဟူသော အနုညာတ သိက္ခာပုဒ်(ဝိ၊၂။၄၀၁) ကို အာပတ္တိက အရာမဟုတ်၊
“န စ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ အဆိန္ဒကံ ဓာရေတဗ္ဗံ၊ ယော ဓာရေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္က-
ဋ္ဌဿ” ဟူသော ဝါရိတသိက္ခာပုဒ် (ဝိ၊၂။၄၀၀)ဖြင့် ပဉ္စခဏ်း၊ သတ္တခဏ်း စသည်

တို့ကို မဖြတ်သော်သာ အာပတ်သင့်၏ဟု နှလုံးသွင်း အယူတော်ရှိကြကုန်၏ ဟူ၍ သဘောရရန် ရှိ၏။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ ထင်သည့်အတိုင်း မြောင်း၊ တလုပ်၊ အိမ်ကြီး၊ အိမ်ငယ်၊ အနားပတ်တို့တို့ ခားဖြင့် ဖြတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ဋီကာ၊ ဒီပနီ နောက်နောက်ဆရာကြီးတို့ အယူအတိုင်း ခားဖြင့် မဖြတ်သည်ဖြစ်စေ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ မြောင်းတလုပ် စသည်တို့ကို မဖြတ်သော် အာပတ်သင့်သည်ကို တိုက်ရိုက် မပြမဆိုခြင်းကြောင့် အသင့်ချည်းဟူ၍လည်း မှတ်ဘွယ် သင့်ပေ၏။ သို့သော်လည်း အဋ္ဌကထာကြီးတို့နှင့်အညီ စီရင်ခြင်းသာ အတိယုတ္တ ပသဋ္ဌတရ ဖြစ်၏ ဟူ၍ နှလုံးသွင်းရာသတည်း။

ဤအရာ၌ ပကတိ အမြဲဝတ်ရုံသော တိစိဝရိုက် သင်္ကန်းသည်သာလျှင် မလောက်သော် အလုံးစုံ မဖြတ်ခြင်း အပ်၏။ ကထိန်သင်္ကန်းမူကား မဖြတ်မူ မအပ်၊ ဖြတ်မူသာ အပ်၏။

ကထိန်မှန် ဆိန္ဒကမေဝ ဝဋ္ဋတိ အာဝေဏိကလက္ခဏတ္တာ။

ကင်္ခါဋီကာဟောင်း။ (ကင်္ခါ၊ ဋီ။ ၇၂။)

ပဉ္စ ဝါ အတိရေကာနိ ဝါ ခဏ္ဍာနိ ဆိန္ဒိတုတိ ယထာ ပဉ္စ-
ခဏ္ဍိကာဒိနံ သံဃာဋီအာဒိနံ တိဏ္ဍံ စိဝရာနံ အညတရပုဟောနကာနိ
မဟာမဏ္ဍလ အစုမဏ္ဍလာဒိဝသေန ပဉ္စ ခဏ္ဍာနိ ဝါ အတိရေကာနိ
ဝါ သတ္တာဒိခဏ္ဍာနိ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ ဆိန္ဒိတု။

၎င်းဋီကာသစ်။ (ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၂၇၆။)

တဒဟေဝ သဉ္စိန္ဒေနာတိ သံဃေန ကတိနတ္တာရကဿ ကမ္မဝါစံ
ဝတ္တာ ဒိန္ဒေနေဝ တဒဟေဝ သဉ္စိန္ဒေန သမဏ္ဍလိကတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ။ (ဝဇီရ။ ၄၉၁။)

ဤသို့ ဋီကာအများ လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဤကင်္ခါဋီကာသစ်စကားကို ထောက်လျှင်လည်း မဏ္ဍလ၊ အဒ္ဓမဏ္ဍလစသည် တို့ကို ဖြတ်မြဲကဲ့သို့ပင် အဓိပ္ပါယ်ရောက်ပေ၏။ ယခုပြဆိုခဲ့သည်ထက် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာပါဌ်များကို အထူးတွေ့သေးလျှင်လည်း အသေအချာ ရေး သား၍ သနားကယ်မတော်မူပါဦးတော့ အရှင်ဦးသောမဘုရား။

စိဝရဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

ဦးနုဝိသတိဝဿဝိသဇ္ဇနာ

ရဟန်းပဉ္စင်းခံရာ၌ ဦးနုဝိသတိဝဿ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ရေတွက်ပုံ

မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနာ

ဆရာ စာပြန် အမိန့်ရှိလိုက်သည် ငါ့ရှင်တို့ ဆရာလည်း ရှေးပဉ္စင်းငယ် ၂-ဝါ ၃-ဝါရ ကာလကပင် ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးများကို သင်ကြား ကြည့်ရှုရသဖြင့် သံဒိဋ္ဌတွက်ရိုးပြက္ခဒိန်မယုတ် မကာရန္တတွက်ရိုးပြက္ခဒိန်များ၌ ၃၆၅-ရက်၊ ၃၆၆-ရက်ကို တနှစ်ပြုလုပ် တွက်ခဲ့ရသည်တွင် ၂-နှစ် ၅-ရက်၊ ၃-နှစ် ၆-ရက် ပိုသည်ဖြစ်၍ ၎င်းကိုပေါင်း၍ ရက်-၃၀ တလဖြင့် ရေတွက်သော် ၁၉-နှစ်၌ ၃-လနှင့် ၁၁-ရက်၊ ၁၂-ရက် ရသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝိနည်း အဋ္ဌကထာတို့၌ ပြသော ပေါရာဏထေရဝါဒအရ ၁၉-နှစ်၌ စာတုဒ္ဒသီ ဥပုသ်နေ့အတွက် ၄-လ ယုတ်ရကား ၁-နှစ်တွင် လထပ်အရ ၆-လတွင်ပယ်၍ ကျန် ၂-လကိုယူ၍ ပဋိ သန္ဓေလ ၁၀-လနှင့် တနှစ်ပြည့်ယူသည်ဟူသော စကားကို ထိုကာလကအတိုင်း ဖြစ်ပါစေတော့။

ယခု တပည့်တော်တို့ကာလ၌ကား ၂-နှစ် ၅-ရက်၊ ၃-နှစ် ၆-ရက် ပိုနေသဖြင့် ၁၉-နှစ်၌ ၃-လနှင့် ၁၁-ရက်၊ ၁၂-ရက်တိုင်အောင် နေရပါသည်။ နာရီလွန်၊ ရက်လွန်၊ လလွန်တွေနှင့်ဖြစ်လျှင် ဆိုဘွယ်မရှိ၊ ၁၉-နှစ်ပြည့်လျှင် ရဟန်းခံခြင်း၌ သံသယကင်းသင့်ပါကြောင်း။ ဆရာကြီးတို့ကို အကြိမ်ကြိမ် မေး လျှောက်ရာ ရှေးရှေးဆရာကြီးများ ဤကဲ့သို့ မပြုကြဘူး ဟူသည်ချည်းကို မိန့်ဆိုကြသော ကြောင့် ဆရာလည်း ထိုဆရာကြီးများကို မလွန်နိုင်သဖြင့် သိက္ခာအသစ် ထပ် ရမည်ဟု ရေးပေးလိုက်ပေသည်။

ဆရာဖြစ်လျှင် ထိုဦးပဉ္စင်း ၂-ပါးတို့ကဲ့သို့ ၂-ဝါရ၊ ၃-ဝါရကပင် သဘော ကျပြီးဖြစ်ကြောင်း သို့သော်လည်း ထိုထိုဆရာကြီးများနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် သိက္ခာစွန့်ခြင်း၊ မစွန့်ခြင်း ပြုစေလိုကြောင်း အမိန့်ရှိလိုက်သည် ငါ့ရှင်တို့။

ဦးနုဝိသတိဝဿ ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိသဇ္ဇနာ

မြတ်စွာဘုရားရှင်၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိ-မရှိ မေးလျှောက်ရာ
ဖြေဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနာ

ရန်ကုန်မြို့ သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက် စာပြင်ဆရာ ၃-ဦးတို့၏

မူလလျှောက်လွှာ

ရန်ကုန်မြို့ စစ်ကဲ မောင်ခိုင်လမ်း တိုက်နံပါတ် ၁၆=၈၀ သုဓမ္မဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးတွင် ပိဋကတ် စာပြင်ဆရာအဖြစ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိနေပါသော ဘုရားတပည့်တော် ပင်ရှင်အငြိမ်းစား ဆရာကြီးနှင့်တကွ ဆရာသိန်းဆရာကျော် သုံးဦးသော ဆရာတို့က ရှိသေစွာ ရှိခိုး၍ အသနားတော်မြတ်ခံပါသည် ဆရာတော်ကြီး အရှင်မြတ်ဘုရား။

ဘုရားတပည့်တော်များ ဟံသာဝတီ ရန်ကုန်မြို့ကြီး၌ တနေ့ထက် တနေ့ အဓိကရုဏ်းကြီးသည် တိုးပွား၍ ကြီးမြင့်လာပါသည်။ ထိုအဓိကရုဏ်းကြီးကို အရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှတစ်ပါး ရှင်းလင်းသုတ်သင် အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းနိုင်ဘွယ်ရာ မမြင်ပါ၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ အဆုံးအဖြတ်တခု ရရှိရန် လျှောက်ထားပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မငြင်း မပယ်မူ၍ အားလုံးသော သတ္တဝါတို့၏ မိစ္ဆာဉာဏ်ကင်းပအောင် ကယ်မ သနားတော်မူပါမည့် အကြောင်း။

ဖြစ်ပွားသော အဓိကရုဏ်းမှာ အောက်၌ လျှောက်ထားပါသည်—

(၁) အချက်။ ။အချို့သော ရဟန်းတော် သံဃာတော်နှင့်တကွ လူဆရာတို့က ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် သန္တာန်တော်၌ သက္ကာယတရားသည် ထင်ရှားရှိကြောင်း၊ သက္ကာယနှင့် တွဲဘက်သော ဒိဋ္ဌိကိုသာ ပယ်စွန့်ရကြောင်း၊ သက္ကာယသဒ္ဓါသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါးကို ဟောသော သဒ္ဓါ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ခန္ဓာကိုယ်သည် လောကီခန္ဓာဖြစ်၍ သက္ကာယရှိကြောင်း အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ရောက်မှ သက္ကာယ ကင်းကြောင်း ငြင်းခုံကြပါသည်။

(၂) အချက်။ ။“သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနော ကာယော သက္ကာယော သက္ကာယေ ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ” ဟု အဋ္ဌသာလိနီ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။

၃၈၃)ကို ကိုးကား၍ သက္ကာယဆိုသည်။ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါးကို ဟောသည်။ ထိုပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲ၍ ငါ၊ ငါ့ဟု ထင်မှားသောဒိဋ္ဌိကိုသာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ပယ်သည်။ သက္ကာယကိုကား မပယ်သေး၍ ထင်ရှားရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။

(၃) အချက်။ ။ “ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သက္ကာယော၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ တိဿ ဝစနိယံ” ဟု ခန္ဓဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် (သံ၊ ၂။ ၁၂၉) ကို ကိုးကား၍ သက္ကာယသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ဟော သော်လည်း ဥပါဒါန် မကင်းသော ပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါတို့က ဘုရားရှင်တော်မြတ်ကို အာရုံပြုနိုင်၍ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ၌ ဥပါဒါန် ကင်းသည်ဆိုသော်လည်း အာရုံပြုစကောင်းရာ ခန္ဓာတော်ဖြစ်၍ သက္ကာယမကင်းကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြပါ သည်။

(၄) အချက်။ ။ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိပုဒ်၌ သက္ကာယကား ခန္ဓာငါးပါးတည်း။ ဒိဋ္ဌိကား မှားသော အယူတည်း။ သက္ကာယနှင့် ဒိဋ္ဌိကို တပျူရိသံသမာသံပြု၍ နောက်ပုဒ် ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ကိုသာ ကောက်ယူ၍ ဒိဋ္ဌိကိုသာ ပယ်သည်။ သက္ကာယမှာ ထင်ရှားရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။

(၅) အချက်။ ။ သက္ကာယ မရှိသော ရဟန်းသံဃာတော်တို့နှင့် လူဆရာ အချို့တို့က ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သည် ဥပါဒါန် အာသဝ တို့ကို ပယ်ပြီး၍ သက္ကာယ မရှိကြောင်း၊ သက္ကာယဆိုသည် မှာ ဥပါဒါန်တို့ကိုသာ ကောက်ယူရကြောင်း။ ၎င်းခန္ဓဝဂ္ဂ- သံယုတ်ပါဠိတော်နှင့်တကွ ကျမ်းဂန် အမျိုးမျိုးတို့ကို ကိုးကား၍ သက္ကာယသည်ဘုရားရဟန္တာတို့၌ မရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။

(၆) အချက်။ ။ အချို့က သက္ကာယနှင့် ဒိဋ္ဌိသည် တသဘောတည်း။ သက္ကာယချည်း သက်သက်ကိုဟောသော ကျမ်းဂန်မရှိ။ သက္ကာယဟု ဟောသော်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနှင့်တကွ သက္ကာယ ၂၀-ကိုသာ ယူရသည်။ သက္ကာယ ၂၀-လည်း

ဒိဋ္ဌိပင်တည်းဟု အရတူထား၍ ကောက်ယူ ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။

သို့ပါ၍ အကောက် အယူ ကဲ့လဲ့ပြီးလျှင် ဘုရား၌ သက္ကာယ ရှိသည်တမျိုး၊ မရှိသည်တမျိုး အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ အဓိကရုဏ်းကြီးသည် ကြီးမား၍ ဖြစ်ပေါ် ရှိနေရာ လျစ်လျူ မရှုဘဲ “သက္ကာယ” ရှိ-မရှိကို ကျန်းဂန် အကိုးအကားနှင့် သာသနာတော်ကို ထောက်ထား၍ အများသတ္တဝါတို့၏ ကိုးစား မှီခိုရာ အဆုံး အဖြတ်တစောင် ကယ်မ သနားသဖြင့် ချီးမြှင့်မစတော်မူရန် ဆရာသုံးဦးသား တို့က ရှိခိုး၍ အသနားတော်မြတ် ခံပါသည် ဆရာတော်ကြီး အရှင်သူမြတ် ဘုရား။

၁၂၇၄-ခု နတ်တော်လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့ ရန်ကုန်မြို့ သုဓမ္မဝတီစာပုံနှိပ် တိုက် ပိဋကတ်စာပြင်ဆရာ ဆရာကြီး၊ ဆရာသိန်း၊ ဆရာကျော်တို့ လျှောက် ချက်၊ လျှောက်လွှာ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြန်ကြားဖြေဆိုချက်

မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ အမိန့်ရှိလိုက်သည် သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက် ပိဋကတ်စာပြင်ဆရာ ၃-ဦးသား ဒကာတို့—

လျှောက်ထားသည့်အရမှာ ၂-ပက္ခအစုံအညီတို့က အဒိဋ္ဌဇောတနာ၊ ဝိမ- တိစ္ဆေဒနာဖြင့် လျှောက်ကြသည့် လက္ခဏာမဟုတ်။ သူဝါဒ ငါ့ဝါဒ ငြင်းခုံ ကြ၍ ကိုယ်စီကိုယ်စီ သထင်ရာ ငါထင်တိုင်း ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ် ယူမှတ်စွဲလမ်း ကြပြီးမှ လျှောက်ထားကြသောအချက်၊ သူဘက်ငါ့ဘက် ပက္ခရှာဘွေကြသည့် လက္ခဏာဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်ဝါဒက မမှန်၊ မည်သည့်ဝါဒ မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်။ ခိုက်ရန်အား ပင့်သကဲ့သို့သာ ဖြစ်ရာသောကြောင့် အဆုံး အဖြတ် အကျယ်စကား မရေးသားလိုပြီ။

ငါတို့ငါတို့ ဆရာသမားကြီး အစဉ်အဆက်တို့ မပျက်ပျိုးချ စွဲမှတ် လေ့လာ ကြသော ပါဠိ (အဘိဓမ္မာ ၂၀၆)၊ အဋ္ဌကထာ (အဘိဋ္ဌာ ၁၁၂၂)၊ ဋီကာ အနု (အနုဋီ ၁၁၂၅)၊ မဇ-တို့နည်းအတိုင်း ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် နိက္ခေပ ကဏ္ဍ ဥပါဒိဏ္ဍတိကံအရဖြင့် လောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးကိုသာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ မဟုတ်၍ ဒုက္ခသစ္စာမဘွဲ့ရဘဲ သစ္စဝိမှတ်သုတ်၍ ထားရသည်။ ကြွင်းသော လောကီနာမ်ရုပ်တို့ကိုကား ဥပါဒါနက္ခန္ဓာချည်း ဖြစ်သဖြင့် လောဘကိုကြည့်၍ မည်သည့် သန္တာန်မဆို ဒုက္ခသစ္စာသာ ဖွဲ့ရသည်။ ယခုမှသာ ဘုရား၊ ရဟန္တာ

တို့၏ လောကီနာမ်ရုပ် ဥပါဒိဏ္ဏ အနုပါဒိဏ္ဏခန္ဓာများကို ဥပါဒိဏ္ဏခန္ဓာ သက္ကာယ မဟုတ် ဟူ၍ ပြောဆိုငြင်းခုံကြသော စကားများကို ကြားဘူးရသည်။ ငါတို့ အလွန်ရှက်စွာ။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ လောကီခန္ဓာတို့သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ သက္ကာယမျိုး ဟုတ်-မဟုတ်ကို အကျယ်ထုတ်၍ရေးလျှင် အလွန် ကျယ်ပွားမည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍—

ဘဂဝါ ပန ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဈာနင်္ဂါနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဘဝင်္ဂစိတ္တေန အဗျာကတေန ဒုက္ခသစ္စေန ပရိနိဗ္ဗာယံ။ ယေဟိ ဧကေစိ ဗုဒ္ဓါ ဝါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဝါ အရိယသာဝကာ ဝါ အန္တမသော ကုန္တကိပိလ္လိကံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေ ဘဝင်္ဂစိတ္တေနော အဗျာကတေန ဒုက္ခသစ္စေန ကာလံ ကရောန္တိ။

သုတ်မဟာဝါ၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာပါဌ် (ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၈၆)။

၎င်းအဋ္ဌကထာအတိုင်း ဆင်ခြင်၍ ဖြောင့်မတ်စွာ နှလုံးသွင်းထားကြလေ တော့ ဒကာတို့။ ယခုအခါ ထင်ရာတိုင်း ဆွဲငင်၍ ဆုံးဖြတ်သော စာတတ် တွေ များလှ၍ ငါတို့ကား မှိတ်နေရ၏။ ဆက်ဦးအံ့—လောဘကိုကြည့်၍ ဒုက္ခ သစ္စာဖွဲ့ရကား လောဘကြည့်သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ပင်ဖြစ်၍ ထိုအကုသိုလ်သက္ကာယ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို ရည်၍ သက္ကာယမရှိလျှင် ကား တစိတ်အားဖြင့် သင့်၏ ဟူရာ၏။ ဆိုလျှင်လည်း လိမ္မာတတ်သိ၍ ပရိကပ္ပဆိုသည် ဖြစ်၏ဟု မှတ်ရာ၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

ဂေါလောမာဝိလောမဝိသဇ္ဇနာ

ဂေါလောမာဝိလောမ ဟူသောပုဒ်၏ သဒ္ဒနယ, အတ္ထနယကို မေးလျှောက်ရာ ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ

မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆရာတော် အမိန့်ရှိလိုက်သည် ရှင်သီလာစာရ—

၎င်းလျှောက်ချက်အရ ဂေါလောမာ ဝိလောမ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၄၁) စသည် တို့၌ နွားမွေး၊ ဆိတ်မွေး၊ သိုးမွေးကျရာ မြေတို့မှ နေဇာမြက်ပေါက်ခြင်း ကြောင့် နွားမွေး ဆိတ်မွေး သိုးမွေးတို့သည် နေဇာမြက်အား သဘောဝတ္ထု မတူဘဲ ကျေးဇူးပြုသည် ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဂေါလောမာဝိလောမာနိ ဒုဗ္ဗာယ ပစ္စယော” ဟူ၍ မူလဋီကာ (မူလဋီ၊ ၂။၁၀၀) မိန့်။

ထို့အတူ သဘောဝတ္ထုမတူဘဲ နို့ဓမ္မစသည်တို့သည် မြက်နံ့သာတို့အား ကျေးဇူးပြုကုန်သည် ဟူလို။ ထို့ကြောင့် “ဒဓိအာဒိနိ ဘူတိနကဿ” ဟူ၍ ၎င်း မူလဒ္ဓါကာ (မူလဒ္ဓါ၊ ၂။၁၀၀) မိန့်၏။

အနုဒ္ဓါကာ (အနုဒ္ဓါ၊ ၂။၁၁၀) ၌ကား “ဒဓိအာဒိနိတိ ဒဓိပလာလာနိ။ ဘူတိနကဿာတိ ဘူတိနကနာမကဿ ဩသဓိဝိသေသဿ” ဟူ၍ မိန့်၏။ ၎င်း အလို အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ကောက်ရိုး ဟူလို။ ဘူတိနကလည်း မြက်နံ့သာ ဟူသော ဆေးပင် အထူးပင် ဟူလို။

မဇ္ဈိကား “ဒုဗ္ဗာယာတိ ဒုဗ္ဗတိဏဿ ဘူတိနကဿ တုလသိဿ” ဟု ဖွင့်၏။ ဒုဗ္ဗာကား အတူ။ ဘူတိနကကိုကား ပင်စိမ်းပင် ဟူ၏။ နို့ဓမ္မစသည် တို့သည် ပင်စိမ်းပင်ပေါက်အောင် ပစ္စည်းပြုသည် ဟူလို။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဒ္ဓါကာ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၂၉၂) ၌ကား ဂေါလောမာဝိလောမာနိ ဒုဗ္ဗာယ၊ ဝိသာဏံ သရဿ၊ ဒဓိတိလပိဋ္ဌဂုဋ္ဌာနိ ဘူတိနကဿ သေဝါလံ တဏှာလေယျကဿ ခရဝဋ္ဌဝါ အဿတရဿာတိ ဝေမာဒိ အာဒိသဒ္ဓေန သင်္ဂဟိတော” ဟူ၍ မိန့်၏။ ၎င်းအလိုဖြင့် ဂေါလောမ စသည်အတူ သား ချိုသည် အသံဖြစ်အောင် ပစ္စည်းပြု၏။ တပိုးမှတ်သံ စသည်။ နို့ဓမ္မ နှမ်းမှုန့် တင်လဲတို့သည် မြက်နံ့သာပေါက်အောင် ပစ္စည်းပြု၏။ မှော်သည် ဟင်းဆန် ကဲ့ပင်ဖြစ်အောင် ပစ္စည်းပြု၏။ ကြမ်းကြုတ်သော မြည်းမသည် အဿတိရ် မြင်းပျံဖြစ်အောင် ပစ္စည်းပြု၏ ဟူလိုသည်။

ဤသို့ ဒ္ဓါကာဆရာကြီးများ ယထာသမ္ဘဝနည်းဖြင့် ယောဇနာကြကုန်၏။ ဤသို့ အသဒိသအားဖြင့် ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်တတ်ကြသည် ဟူလိုသည်။

ဤ၌ “ဂေါလောမာဝိလောမ”ကို ဂေါလောမ၊ အဝိလောမ - ဟူ၍ ပုဒ်ဖြတ်။ အဝိသဒ္ဓါ ဆိတ်ဟော။

“ဧတ္ထ စ အဝီတိ ရတ္တာ ဇဠကာ ဝုစ္စန္တိ” မူလဒ္ဓါကာ။ (မူလဒ္ဓါ၊ ၂။၁၀၀။)

အဝီ နာမ ဇဠကာ။ တာ ပန ယောဘုယျေန ရတ္တလောမကာ ဟောန္တိတိ ဝုတ္တံ ရတ္တာ ဇဠကာတိ။ အနုဒ္ဓါကာ (အနုဒ္ဓါ၊ ၂။၁၁၀။)

အဝီတိ ရတ္တာ ဇဠကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဒ္ဓါကာ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၂၉၂)

အချို့ဆရာတို့ကား ဂေါလောမာဝိလောမကို နီသော အမွှေးရှိသော ဆိတ်မွှေးဟု အနက်ပေးကုန်၏။

ဤဋီကာတို့၏ တည်ပုံဘွဲ့ပုံကို ထောက်လျှင် “ဂေါလောမာဝိလောမ= နွားမွေး ဆိတ်မွေး” ဟူ၍ ဒွန္ဒုတ္တသာ အတိယုတ္တ။

ဒုဗ္ဗာ-သဒ္ဓါလည်း ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သတည်း။ နေဇာမြက်ဟော။ ၎င်းနေဇာ မြက်ဟော ဒုဗ္ဗာသဒ္ဓါကို ဒုဗ္ဗိဓာတ် ဟိံသနုတ္တ။ တနည်း-ဒုပုဗ္ဗ ဝါရဓာတ်၊ အဘိဓာန်ဋီကာ (ဓာန်၊ဋီ၊၄၀၀)နှင့်အညီ ဒဒွေးတချောင်းငင်၊ ဗထက်ခြိုက် ဒွေး ဘော်။ ဆရာအချို့တို့ကား သမန်းမြက်ဟော သဒ္ဓါနှင့် အတူ လိင်သာခြား၏ဟု မှတ်ယူကြကုန်၏။

သမန်းမြက်ဟောလည်း “ဒု ပရိတာပေ၊ အဗ္ဗော၊ ဒဗ္ဗော”ဟု ၎င်း အဘိဓာန်ဋီကာ၌ ဓာတ်ပစ္စည်းကိုသာပြ၍ ရုပ်ပြီးမပြရကား အချို့က သရာ သရေနှင့်ကြံ၍ ဒဗ္ဗ၊ အချို့က ဝါပရေနှင့်ကြံ၍ ဒုဗ္ဗ-ဟူ၍ အထွေထွေ ထိုထို ပေထုပ်တို့၌ တင်ကုန်၏။ အလုံးစုံသော သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်း၌ကား ဒဒွေး သက်သက် ဗထက်ခြိုက် ဘကုန်းနှင့် ဒွေးဘော်ဆင့်၍ “ဒဗ္ဗ” ဟူ၍သာရှိကြကုန်၏။

ဘူတိနက၊ ဘူတနက-ဟု ၂-ထွေရှိရာ၌လည်း ဘူတိနကသာ အမှန်။ ဘူမိယံ လဂ္ဂံ တိဏံ ဘူတိနကံ၊ နတ္တံ၊ သကထွေ ကော။ အဘိဓာန်ဋီကာ (ဓာန်၊ဋီ၊ ၄၀၂) နှင့်အညီ ဤသို့ လောက သိဒ္ဓအားဖြင့် သဒိသာသဒိသ ပစ္စည်းပြုပုံ လောက၌ ထင်ရှားသည်ကို သိလေ။ နက်နက်ကြီး မကြံလွန်းပါးနှင့်။

ဂေါလောမာဝိလောမ ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

ရဟန်းတရား၌ ဝိသဇ္ဇနာ

ရဟန်းက လူအစိုးရရုံးသို့တက်၍ တရားတပေါင် ဖြစ်ပွားရာ ဝိနည်းဒေသနာတော်အရ အပ်-မအပ် မေးလျှောက်ရာ

ဖြေဆိုတော်မူသော ဝိသဇ္ဇနာ

မန္တလေးမြို့ မေဃဝတီ တောင်သမန်တိုက် ရွှေလောင်းကျောင်းနေ ရှင်စန္ဒာ သီရိ ရှိခိုး အသနားတော်မြတ်ခံပါသည် ဆရာတော်ကြီး အရှင်မြတ်ဘုရား -

လျှောက်ထားရန် အကြောင်းမှာ ယခုကာလ ခေတ်အလိုက် ရဟန်း ချင်းချင်းဖြစ်စေ၊ ရဟန်းနှင့်လူဖြစ်စေ ဖြစ်ပွားကြသော အဓိကရုဏ်းများကို ရဟန်းဝိနည်းဓိရ်ကြီးတို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်သူ ရဟန်းတို့က မိမိ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်စားလှယ်လွှဲ၍ဖြစ်စေ လူရုံးများမှာ တရားစွဲဆိုပြုလုပ်

ကြသည် ဖြစ်ပါကြောင်း။ သို့စွဲချက်အရ တဘက်အမှုသည်မှာ ကြေးငွေကုန်ကျခြင်း၊ လှုပ်ပန်းနှမ်းနယ်ခြင်း စသော ဒုက္ခ အပြစ်ဒဏ်များကို ခံကြရပါသည်။ ၎င်းအတွက် မူလစွဲရင်း ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် တွင် ဝိနည်းတရားတော်လာ မည်သို့ ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်သည်ဟု နောင် သိက္ခာကာမ လဇ္ဇီပေသလ သိဿာနုသိဿတို့ မှတ်သားနာယူပါရအောင် အဆုံးအဖြတ်ဝိနိစ္ဆယ ရေးသား သနား ကယ်မတော် မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထား အသနားတော်မြတ် ခံဝံပါသည် ဆရာတော် အရှင်မြတ်ဘုရား။

(၁၂၇၁-ခု နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၄-ရက်နေ့ လျှောက်လွှာ)

ဇေတု။ ။လျှောက်ချက်အရ ရဟန်းတို့က လူရုံးများမှာ တရားစွဲဆို ပြုလုပ်ကြသည့် အရာများ၌ အစိုးရမင်းတို့နှင့် စပ်၍ ဖြစ်ကြသောကြောင့် တရားမစွဲသော အစောင့်အရှောက် တောင်းရာ၌လည်း အပ်မအပ်နှင့်စပ်သောကြောင့် ဓမ္မိကာရက္ခယာစနကထာနှင့်တကွ ပြဆိုလိုက်အံ့။

အစိုးရ တရားသူကြီးတို့ထံ အစောင့်အရှောက်ကို တောင်းခြင်းသည် အတိတ်ကို အကြောင်းပြု၍ မည်သူမည်ဝါဟု ရည်မှတ်၍ ပြောကြားခြင်း၊ မည်သူ မည်ဝါဟု မရည်မှတ်မူ၍ ပြောကြားခြင်း၊ အနာဂတ်ကို အကြောင်းပြု၍လည်း မည်သူမည်ဝါဟု ရည်မှတ်၍ ပြောကြားခြင်း၊ မည်သူမည်ဝါဟု မရည်မှတ်မူ၍ ပြောကြားခြင်း လေးပါးရှိ၏။

ထိုကြောင့်—

တတ္ထ အတိတ်ံ အာရဗ္ဘ အတ္ထိ သြဒိဿအာစိက္ခနာ၊ အတ္ထိ အနောဒိဿအာစိက္ခနာ၊ အနာဂတံ အာရဗ္ဘာပိ အတ္ထိ သြဒိဿ အာစိက္ခနာ၊ အတ္ထိ အနောဒိဿ အာစိက္ခနာ” —

ဟူ၍ ဝိဘင်း ပဌမ သံဃာဒိသိမ် ဥဿယဝါဒိက သိက္ခာပုဒ်အဘွင့် အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၇၂)၊ ဝိနယသင်္ဂဟ ပဏိဏ္ဍကနိဒ္ဒေသ ဓမ္မိကာရက္ခယာစနကထာ (ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၃၃) ပါရှိ။

ထိုလေးပါးတို့တွင် အတိတ်ကို အကြောင်းပြု၍ မည်သူမည်ဝါဟုရည်၍ ပြောကြားခြင်းကား ရဟန်းတို့၏ကျောင်း၌ ရွာသူသားငယ် သေသောကံကြူးအစ ရှိကုန်သော အမှတ်မရှိသော သူတို့သည် မကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ သစ်ပင်ကို ခုတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သစ်သီးကြီးငယ်ကို ဆောင်ခြင်း၊ ပရိက္ခရာတို့ကိုလည်း လုယက်ခြင်းကို ပြုကုန်၏။ ရဟန်းတို့သည် တရားသူကြီး အစိုးရတို့သို့ကပ်၍ ငါတို့၏

ကျောင်း၌ ဤမည်သော မကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းစသည်ကို ပြုအပ်၏ဟု ပြောဆိုကုန်၏။ အဘယ်သူသည် ပြုအပ်သနည်းဟု မေးဆို အပ်သည်ရှိသော် ဤမည်သော ငဖြူ၊ ဤမည်သော ငမည်းသည် ပြုအပ်၏ဟု ကြား၏။ ဤသို့ ကြားခြင်းသည် အတိတ်ကို အကြောင်းပြု၍ မည်သူ မည်ဝါဟု ရည်၍ ကြားခြင်းတည်း။ ထိုသို့ ကြားခြင်းသည် မအပ်။

အကယ်၍ ထိုစကားကိုကြား၍ ထိုအစိုးရတို့သည် ထိုမကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သောသူတို့အား ဒဏ်ကို ပြုအံ့၊ အလုံးစုံပြုသမျှဒဏ်သည် ပြောကြားသော ရဟန်းတို့အား လျော်ဒဏ်ထိုက်သည်ဖြစ်၏။ ဒဏ်ကို အစိုးရ တို့ ယူကုန်လတ္တံ့ဟု ရဟန်း အလိုရှိသော်လည်း လျော်ဒဏ် ထိုက်သည်သာလျှင် ဖြစ်၏။ အာပတ်မသင့်သေး။ ထို့ကြောင့်—

ဘိက္ခုနံ ဝိဟာရေ ဂါမဒါရကာ ဝါ ဓုတ္တာဒယော ဝါ ယေ
ကေစိ အနာစာရံ အာစရန္တိ၊ ရုက္ခံ ဝါ ဆိန္ဒန္တိ၊ ဖလာဖလံ ဝါ ဟရ-
န္တိ၊ ပရိက္ခာရေ ဝါ အစ္ဆိန္ဒန္တိ၊ ဘိက္ခု ဝေါဟာရိကေ ဥပသင်္ကမိတော
အမှာကံ ဝိဟာရေ ဣဒံ နာမ ကတန္တိ ဝဒတိ။ ကေနာတိ ဝုတ္တေ
အသုကေန စ အသုကေန စာတိ အာစိက္ခတိ။ ဧဝံ အတိတံ အာ-
ရပ္ပ ဩဒိဿ အာစိက္ခနာ ဟောတိ၊ သာ န ဝဇ္ဇတိ၊ တဉ္စေ သုတော
တေ ဝေါဟာရိကာ တေသံ ဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ၊ သဗ္ဗံ ဘိက္ခုဿ
ဂီဝါ ဟောတိ၊ ဒဏ္ဍံ ဂဏိဿန္တိတိ အဓိပ္ပာယေပိ သတိ ဂီဝါယေဝ ဟောတိ။
၎င်းအဋ္ဌကထာပါဌ်စု (ဝိသင်္ဂဟ၊ ၄၃၃။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၈၂)

၎င်းစကား၌ ဒဏ်ကို အစိုးရတို့ယူကုန်လတ္တံ့ဟု အလိုရှိသော်လည်း အဘယ်
ကြောင့် အာပတ်မသင့်ဘဲ အလျော်သာထိုက်သနည်း ဟူအံ့၊ စေခိုင်းခြင်းမရှိ
သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်—

“ဂီဝါယေဝါတိ အာဏတ္တိယာ အဘာဝတော” -

ဟူ၍ ဝိမတိဒ္ဓိကာ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၅၁)၊ ဝိနာယလင်္ကာရဒ္ဓိကာ (၂။ ၃၃၂) တို့
ဟိတ်ခတ်၍ ဘွဲ့သတည်း။ ဘေရသကဏ် (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၁၆) ၌ကား—

ဂီဝါယေဝ ဟောတိ၊ န ပါရာဇိကံ အနာဏတ္တိယာ ဂဟိတတ္တာ” -

ဟူ၍ နိဝတ္တေတဗ္ဗ ဝေတ္တနှင့်တကွ ဟိတ်ခတ်၍ ဘွဲ့သတည်း။

အကယ်၍ ထိုသို့အား ဒဏ်ကိုယူကြကုန်လော့ဟု ရဟန်းက ဆိုသည်ဖြစ်အံ့၊
ငါးပဲမျှကို ယူသည်ရှိသော် ပါရာဇိကရောက်၏။ ထို့ကြောင့်—

“သစေ ပန တဿ ဒဏှံ ဂဏှထာတိ ဝဒတိ ပဉ္စမာသကမတ္ထေ ဂဟိတေ ပါရာဇိကံ ဟောတိ” —

၎င်းအဋ္ဌကထာပါဌ် (ဝိသင်္ဂဟါဋ္ဌ။ ၄၃၃။ ဝိဋ္ဌါရ။ ၁၈၂။)

ဤသို့ တရားစွဲသည်မဟုတ်၊ ပြုခဲ့ဘူးသော ကျူးလွန်ခြင်းအပြစ်ကို မည်သူ မည်ဝါဟု ရည်၍ အစိုးရတို့အား ပြောကြားခြင်းဖြင့် အစောင့်အရှောက် တောင်းခြင်း၌ပင် ရဟန်းအား ဂီဝါဖြစ်၏။ ထိုဂီဝါကို မပေးဟု ဝန်ချခြင်း၊ မရဟု ဝန်ချခြင်းဖြင့် “ဘဏ္ဍဋ္ဌေန ကာရေတဗ္ဗော” ဟူ၏။ ထို့ကြောင့် ရဟန်း ကိုယ်တိုင် ဒဏ်ထားသော်ကား ပြောဆိုဘယ်မရှိဟူ၍ မှတ်။

ဥဒ္ဓိဿ ယာစနေ ရက္ခံ၊ ဥတုာ ဥတုာန ဒဏှိနံ။
ဂီဝါ ဒဏှိတေ ဒဏှော၊ သယံ ဒဏှောပနေ ပန။
ဒဏှဿ အဂ္ဂဘေဒေန၊ ဥေယျာ ပါရာဇိကာဒိကာ။—

ဟူ၍ ခုဒ္ဒသိက္ခာ (၃၅၈)ဂါထာ မိန့်။

ဤကား တရားစွဲဆိုသည် မဟုတ်သေး၊ အတိတ်ကိုအကြောင်းပြု၍ မည်သူ မည်ဝါဟု ရည်၍ ကြားခြင်းဖြင့် အစောင့်အရှောက်ကို တောင်းခြင်း၌ အပြစ်မလွတ်သော အဆုံးအဖြတ်စကားတည်း။

အတိတာရဗ္ဗ ဩဒိဿယာစနာ ပြီး၏။

အစိုးရတို့က “အဘယ်သူသည် ပြုအပ်သနည်း” ဟု မေးဆိုသည် ရှိသော် ကား “ဤမည်သောသူသည် ပြုအပ်၏ဟု အမည် သရုပ်သုတ်၍ ပြောဆိုခြင်း ငှါ ငါတို့ရဟန်းအား မအပ်။ သင်အစိုးရမင်းတို့သည်သာလျှင် သိပါကုန်လော့၊ သိစေလိုပါကုန်၏။ ထိုစကားဟုတ်၏။ သက်သက် ငါတို့သည် အစောင့်အရှောက် ကိုသာ တောင်းပါကုန်၏။ ထိုအစောင့်အရှောက်ကို ငါတို့အားပေးပါကုန်လော့။ ခိုးဆောင်ယူသွားအပ်သော ဥစ္စာကိုလည်း ဆောင်ပေးပါစေကုန်လော့” ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းသည် အတိတ်ကိုအကြောင်းပြု၍ မည်သူမည် ဝါဟု မရည်မူ၍ ပြောကြားခြင်းသည် ရဟန်းတို့အား အပ်၏။ ဤသို့ မရည် မူ၍ ပြောအပ်သည်ရှိသော် အကယ်၍လည်း ထိုအစိုးရတို့က ပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှာဘော့၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဒဏ်ထားကုန်သည်ဖြစ်အံ့၊ အလုံးစုံ ဥစ္စာပစ္စည်းကို သိမ်းယူသော်လည်း ရဟန်းအား ဂီဝါမဖြစ်၊ အလျော်မရှိ၊ အာပတ်မသင့်။ ထို့ကြောင့်—

ကေနာတိ ဝုတ္တေ ပန အသုကေနာတိ ဝတ္တံ အမှာကံ န ဝဋ္ဋတိ။ တုမေယေဝ ဇာနိဿထ။ ကေဝလဉ္စိ မယံ ရက္ခံ ယာစာမာ တံ နော ဒေထ၊ အဝဟတဘဏ္ဍာ အာဟရာပေထာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ အနောဒိဿ အာစိက္ခနာ ဟောတိ၊ သာ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ သဇေပိ တေ ဝေါဟာရိကာ ကာရကေ ဂဝေသိတွာ တေသံ ဒဏ္ဍံ ကဏေန္တိ။ သဗ္ဗသပတေယျေပိ ဇဟိတေ ဘိက္ခုနော နေဝ ဂီဝါ၊ န အာပတ္တိ။

၎င်းအဋ္ဌကထာ (ဝိသင်္ဂဟ၊ဋ္ဌ။၄၃၃။ ဝိဋ္ဌ၊၃။၁၇၂) ပါဠိစု

အတိတာရဗ္ဗ အနောဒိဿယာစနာ ပြီး၏။

သေသေချာချာ အစိုးရတို့ထံ ရည်၍ ပြောသည် မဟုတ်သေး၊ ပရိက္ခရာ တို့ကို ခိုးဆောင်၍ သွားသည်တို့ကို မြင်၍ ထိုသူတို့၏ အကျိုးမဲ့ ဘေးဒဏ်ကို အလိဂ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် သူခိုး သူခိုးဟူ၍ အော်ဟစ် ပြောဆိုခြင်းငှါလည်း ရဟန်းအား မအပ်၊ မှန်၏ အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ဤသို့ အော်ဟစ် ပြောဆို ရုံ ပြောဆိုသော်လည်း ထိုသူတို့အား ဒဏ်ထားသလောက် အလုံးစုံသည် ရဟန်းအား ဂီဝါထိုက်၏ အလျော်ထိုက်၏၊ မလျော် မနေရ။ ထို့ကြောင့်—

ပရိက္ခာရံ ဟရန္တေ ဒိဿာ တေသံ အနတ္တကာမတာယ စောရော စောရောတိ ဝတ္တံပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ဟိ တေသံ ဒဏ္ဍံ ကဏေန္တိ၊ သဗ္ဗံ ဘိက္ခုနော ဂီဝါ ဟောတိ။

၎င်းအဋ္ဌကထာ (ဝိသင်္ဂဟ၊ဋ္ဌ။၄၃၃။ ဝိဋ္ဌ၊၃။၁၇၂။)ပါဠိစု

ဤစကားတို့၌ “တေသံ အနတ္တကာမတာယ”ဟူသည်ကား သူခိုးဟူ၍ ဆိုအပ်သော ငါ၏စကားကို ကြားကုန်၍ အချို့သော သူတို့သည် ဒဏ်ထား ကုန်လတ္တံ့ အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေမှ ချကုန်လတ္တံ့ဟူ၍ ဤသို့သော အမှတ်သညာဖြင့် သူခိုး သူခိုးဟူ၍ အော်ဟစ် ပြောဆိုခြင်းငှါလည်း မအပ်ဟူသတည်း။ ထို့ကြောင့်—

တေသံ အနတ္တကာမတာယာတိ စောရောတိ ဝုတ္တံ မမ ဝစနံ သုတွာ ကေဝိ ဒဏ္ဍိဿန္တိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿန္တိတိ ဧဝံသညာယ-ဟူ၍ ဝိမတိဝိနောဒနိ (ဝိမတိ၊၂။၇၁၊ ဝိနယာလင်္ကာရ၊(၂။၃၃၂။) ဋီကာတို့ မိန့်ကုန်၏။

ဤစကားဖြင့် သက်သက်ကြောက်သဖြင့်၎င်း၊ ပရိက္ခရာကို ယူလိုသဖြင့်၎င်း အဆောတလျှင် သူခိုးဟု ဆိုအပ်သည်ရှိသော် ဆိုရာ၌ အစိုးရတို့ဒဏ်ထားအပ် သော်လည်း ရဟန်းအား အပြစ်မရှိ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ မင်းချင်း ယောက်ျားတို့အား ဤသူသည် သူခိုးတည်းဟု ရည်၍ ရဟန်းက ပြောကြား သော်သာလျှင် ဂီဝါထိုက်သတည်း။ ဤ၌ကား မင်းချင်းယောက်ျားတို့အား ရည်၍ ရဟန်းက မပြောကြား။ ထို့ကြောင့်—

ဧတေန ကေဝလံ ဘယေန ဝါ ပရိက္ခရာရဟဏဏတ္ထံ ဝါသာဟုသာ စောရောတိ ဝုတ္တေ ဒဏ္ဍိတေပိ န ဒေါသောတိ ဒဿေတိ။ ရာဇ- ပုရိသာနံ စောရော အယန္တိ ဥဒ္ဓိဿ ကထနေ ဧဝ ဂီဝါ။—

ဟူ၍ ဝိမတိဝိနောဒနိ (ဝိမတိ၊ ၂။၇၁)၊ ဝိနယာလင်္ကာရ(၂။၃၃၂) ဋီကာတို့ မိန့်ကုန်၏။

သည်သာ မဟုတ်သေး၊ ရဟန်းတို့၏၎င်း၊ အရာမစောင့်စသည်တို့၏၎င်း မျက်မှောက်၌ ဤမည်သောသူခိုးသည် ဤသို့ပြု၏ဟူ၍ တစုံ တယောက်သော သူက ပြောဆိုသော စကားကို အမှီပြု၍ အရာမစောင့် စသည်တို့သည် မင်းချင်း ယောက်ျားတို့အား ပြောဆိုကုန်၍ ဒဏ်ထားစေကုန်သော်လည်း ရဟန်းအား ဂီဝါမဖြစ် အလျော်မဖြစ်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ မင်းချင်းယောက်ျားတို့အား ရဟန်းက မပြော မဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ အကြင် အရာမစောင့် စသည်တို့အား ရဟန်းကပြောဆို၏၊ ထိုပြောဆိုရာဖြစ်သော အရာမစောင့် စသည်တို့သည် ကိုယ်တိုင် သူခိုးအား ဒဏ်မထားအပ်၊ မင်းချင်းယောက်ျား တို့အား ဒဏ်ထားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်းတည်း ဟူ၍ မှတ်ယူအပ်၏ ဟူလို။

အဘယ်သို့နည်း၊ သင်သည် ဤသူ၏ ဥစ္စာကို လုယူလော့ဟု စေခိုင်းအပ် သော သူသည်လည်း အကယ်၍ သူတပါးကို လုယက်စေအံ့ စေခိုင်းအပ်သော သူ၏ ချွတ်ယွင်းခြင်းကြောင့် စေခိုင်းရင်း ရဟန်းအား အာပတ်မသင့်သကဲ့သို့ တည်း ဟူလို။ ထို့ကြောင့်—

ဘိက္ခုနံ ပန အာရာမိကာဒိနံ ဝါ သမ္ပုခါ အသုကော စောရော ဝေမကာသီတိ ကေနစိ ဝုတ္တဝစနံ နိဿာယ အာရာမိကာဒိသု ရာဇ- ပုရိသာနံ ဝတှာ ဒဏ္ဍာပေဇ္ဇေသုပိ ဘိက္ခုဿ န ဂီဝါ ရာဇပုရိသာနံ အဝုတ္တတ္တာ။ ယေသဉ္စ ဝုတ္တံ၊ တေဟိ သယံ စောရဿ အဒဏ္ဍိတတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ တံ တေဿ သန္တကံ အစ္စိန္ဒာတိ အာဏတ္တောပိ ဟိ

သစေ အညေန အတ္တိန္ဒာပေတိ၊ အာဏာပကဿ အနာပတ္တိ ဝိသင်္ကေ-
တတ္တာ။—

ဟူ၍၎င်း ဝိမတိဝိနောဒနီ (ဝိမတိ၊ ၂။၇၁)၊ ဝိနယာလင်္ကရ (၂။၃၃၂) ဋီကာတို့
မိန့်ကုန်၏။

မိမိစကားကို လိုက်နာသောသူကို ဤသူသည် ငါ၏ ပရိက္ခရာကို ခိုးယူအပ်၏
ထိုပရိက္ခရာကို ဆောင်ပေးပါစေလော့။ ထိုသူအား ဒဏ်ထားခြင်းကို မပြုပါ
လင့်ဟူ၍ ပြောဆိုခြင်းငှါကား အပ်၏။ ထို့ကြောင့်—

အတ္တနော ဝစနကရံ ပန ဣမိနာ မေ ပရိက္ခာရာ ဂဟိတော၊ တံ
အာဟရာပေဟိ၊ မာ စဿ ဒဏ္ဍံ ကရာဟိတိ ဝတ္တံ ဝနုတိ။
၎င်းအဋ္ဌကထာ (ဝိသင်္ဂဟ၊ ၄၃၃။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၇၂)ပါ၌စု။

“အတ္တနော ဝစနကရံ”ဟူသော ဤအဋ္ဌကထာစကားကို အရိုအသေ၏
အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။ အရိုအသေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော
ဟူသည်ကား အကုန်အစင် ရှိသလောက် မဆို၊ အလျော်အသင့်သာ ဆိုသော
စကားမျိုးတည်း။ စင်စစ်ကား မိမိစကားကို မလိုက်နာကုန်သော မင်းချင်း
ယောက်ျားတို့အားလည်း ဤသူသည် ယူအပ်သော ပရိက္ခရာကို ဆောင်ပေး
ပါစေလော့၊ ထိုသူအား ဒဏ်မထားပါစေလင့်ဟူ၍ မည်သူ မည်ဝါဟု ရည်၍
ပြောသော ရဟန်းအား ဒဏ်ကို ယူအပ်သော်လည်း ဂီဝါ မဖြစ်သည်သာလျှင်
တည်း။

အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ဒဏ်ယူခြင်းကို မြစ်ပယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
တည်း။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမကား အဒိန္နာဒါန်သိက္ခာပုဒ်၌ ဤမည်သောသူ၏
ဥစ္စာကို ခိုးယူလော့ဟု စေခိုင်းပြီး၍ နှလုံးမသာယာခြင်း ဖြစ်ပြန်သည်ရှိသော်
ထဖန် ပယ်မြစ်ပြန်သော အရာ၌ကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့်—

အတ္တနော ဝစနကရန္တိ ဣဒံ သာမိစိဝသေန ဝုတ္တဝစနံ အက-
ရာန္တာနံ ရာဇပုရိသာနမ္ပိ ဣမိနာ ဂဟိတပရိက္ခာရံ အာဟရာပေဟိ၊
မာ စဿ ဒဏ္ဍံ ကရာဟိတိ ဥဒ္ဓိဿ ဝဒန္တဿပိ ဒဏ္ဍေ ဂဟိတေပိ
န ဂီဝါ ဝေ ဒဏ္ဍဂဟဏဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ၊ အသုကာဏ္ဍံ အဝဟရာတိ
အာဏာပေတွာ ဝိပုဋ္ဌိသာရေ ဥပ္ပန္နေ ပန ပဋိက္ခေပနေ ဝိယ။—

ဟူ၍၎င်း ဝိမတိဝိနောဒနီ (၂။၇၁)၊ ဝိနယာလင်္ကရ (၂။၃၃၂) ဋီကာတို့ မိန့်။

တရားစွဲဆိုခြင်း၌ကား ကျွန်ထီး၊ ကျွန်မ၊ ရေအိုင်အစရှိသည်တို့၏ အကျိုးငှါ တရားဆင်ခြင်းကို ပြုကုန်၏။ ဤသို့ ပြုခြင်းသည် မအပ်သော တရားဆင်ခြင်း မည်၏။ ရဟန်းတို့အား မအပ်ဟူ၏။ ထို့ကြောင့်—

ဒါသဒါသိဝါပိအာဒိနမ္ပိ အတ္ထာယ အဉ္စိ ကရောန္တိ၊ အကပ္ပိယ-
အဇ္ဇော နာမ န ဝဇ္ဇတိ။

၎င်းအဋ္ဌကထာပါဌ် (ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၃၄။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၈၂) စု။

ဤအဋ္ဌကထာစကား၌ မအပ်ဟူသည့် ကျန်စသည်တို့ကို အကပ္ပိယ ဝေါဟာ ရဖြင့် ခံခြင်း၌ကဲ့သို့ ထိုကျန်စသည်တို့ အကျိုးငှါ အကပ္ပိယ ဝေါဟာရဖြင့် တရားဆင်ခြင်း၌ ရဟန်းတို့အားလည်း မအပ်။ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏။ ထို့ ကြောင့်—

“အကပ္ပိယအဇ္ဇော နာမ န ဝဇ္ဇတိ”ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ မိန့်ဆို၏ဟု သမ္မန္တ သံဝဏ္ဏနာဖြင့်၊ ဝိမတိဋ္ဌိကာ (၂။ ၇၁)၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာ (၂။ ၃၃၂) တို့ မိန့်။

ဒါသာဒိနံ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆနေ ဝိယ တဒတ္ထာယ အဉ္စကရဏေ ဘိက္ခု-
နမ္ပိ ဒုက္ကဋ်န္တိ အာဟ အကပ္ပိယအဇ္ဇော နာမ န ဝဇ္ဇတိတိ။

ဝိမတိ(၂။ ၇၁)၊ ဝိနယာလင်္ကာရ(၂။ ၃၃၂) ဋ္ဌိကာပါဌ်။

တေရသကဏ်ဋ္ဌိကာ (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၁၆)၌လည်း—

ဒါသဒါသိဝါပိအာဒိနိ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ တေသံ အတ္ထာ-
ယ အဉ္စကရဏမ္ပိ န ဝဇ္ဇတိတိ အာဟ အယံ အကပ္ပိယအဇ္ဇော နာမ
န ဝဇ္ဇတိတိ—

ဟူ၍ မိန့်သတည်း။

တစုံတယောက်သော ရဟန်းသည် လယ်အစရှိသည်တို့၏ အကျိုးငှါ တရား သူကြီး အစိုးရတို့ အထံသို့ သွား၍ တရားဆင်ခြင်းကို ပြုသော်လည်း လယ် အစရှိသည်ကို အကပ္ပိယဝေါဟာရဖြင့် ခံခြင်း၌ကဲ့သို့ ထို လယ်စသည်သည် အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား မအပ်သည်မဟုတ်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ရှေး ၌ပင်လျှင် သံဃာ့ဥစ္စာ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ တရားဆင်သော ရဟန်းအား ကား ပယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့် အာပတ်တို့သည် သင့်ကုန်၏ဟူ၍ မှတ်။ ထို့ ကြောင့်—

မန်လည် ၃၂-၈-ပ-ဆ-၈

ကေနစိ ပန ဘိက္ခုနာ ခေတ္တာဒိအတ္တာယ ဝေါဟာရိကာနံ
သန္တိကံ ဂန္ဓာ အဇ္ဇေ ကတေပိ ခေတ္တာဒိ သမ္ပုဋ္ဌိစ္စနေ ဝိယ
သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ န ဟောတိ ပုဗ္ဗေ ဧဝ သံသသန္တကတ္တာ။ ဘိက္ခု-
နော စ ပန ပယောဂဝသေန အာပတ္တိ ဟောန္တိ -

ဟု၎င်း ဝိမတိဝိနောဒနီ(၂။၇၁), ဝိနယာလင်္ကာရ(၂။၃၃၂), သာရတ္ထ(၃။၁၁၆)
ဋီကာတို့ မိန့်။

တေရသကဏ်ဋီကာ (သာရတ္ထ၊ ၃။၁၁၆)၌ကား—

တ္ထေ စ သစေ အဓိကရဏဋ္ဌာနံ ဂန္ဓာ အမှာကံ ဧသော ဒါသော
ဒါသိ ဝါပိ ခေတ္တံ အာရာမော အာရာမဝတ္ထု ဂါဝေါ အဇာ
ကုက္ကုဋ္ဌာတိအာဒိနာ ဝေါဟရတိ အကပ္ပိယံ—

ဟူ၍ မိန့်။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဋီကာ (၃၅၇)၌လည်း—

အကပ္ပိယအဇ္ဇော နာမ သံသယ ဝါ အာရာမိကပုဂ္ဂလဿ ဝါ
ဝတ္ထုဿ ကရဏ သံသယ ဝါရိကဘာဝေန သယမေဝ ဝါ အဓိ-
ကရဏဋ္ဌာနံ ဂန္ဓာ အမှာကံ ဧသော ဒါသိ ဝါပိ ခေတ္တံ အာရာမော-
အာရာမဝတ္ထု ဂါဝေါ ဂါဝိ မဟိံသိ အဇာ ကုက္ကုဋ္ဌာတိ အာဒိနာ
ဝေါဟရတိ အကပ္ပိယံ—

ဟူ၍ မိန့်။

ကပ္ပိယကား—ဒါသ အစရှိသည်တို့၏လည်း အကျိုးငှါကား အစောင့်
အရှောက်ကို အဇ္ဇကရဏ၌ တောင်းခြင်းငှါ၎င်း၊ တရားသူကြီး အစိုးရသည်
မေးအပ်သဖြင့် သံသာအားဖြစ်သော ကပ္ပိယဝေါဟာရအစဉ်ကို ပြောဆိုခြင်း
ငှါ၎င်း၊ အရာမစောင့် စသည်တို့ကို တရားဆင်စေခြင်းငှါ၎င်း၊ ရဟန်းတို့အား
အပ်၏။ ဤအတူပင် ဝိဟာရဝတ္ထုစသော ကပ္ပိယဝတ္ထုကိုကား ရဟန်းကိုယ်
တိုင်လည်း တရားဆင်ခြင်းကို ပြုခြင်းငှါ အပ်၏။ ထို့ကြောင့်—

ဒါသာဒိနမ္ပိ ပန အတ္တာယ ရက္ခံ ယာစိတုံ ဝေါဟာရိကေန
ပုဋ္ဌေန သံသယ ဥပ္ပန္နံ ကပ္ပိယက္ကမံ ဝတ္ထု၊ အာရာမိကာဒိဟိ စ အဉ္စ
ကာရာပေတံစ ဝဇ္ဇတိ ဧဝ။ ဝိဟာရဝတ္ထာဒိကပ္ပိယအဉ္စ ပန ဘိက္ခုနော
သယမ္ပိ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ။

ဝိမတိဝိနောဒနီဒ္ဓိကာ (၂။၇၂), ဝိနယာလင်္ကာရဒ္ဓိကာ (၂။၃၃၃)တို့ မိန့်။
ဤ၌ စသဒ္ဓါကို အဋ္ဌာနပယုတ်ယူ၍ ရှေ့နောက် ထိုသုံးချက်တို့၌ မဇ္ဈေဒိပကနည်း
အားဖြင့် ယောဇနာလေ။

တေရသကဏ် (သာရတ္ထ၊ ၃။၁၁၆) ၌လည်း—

အယံ အမှာကံ အာရာမိကော၊ အယံ ဝါပီ ဣတ္တန္နာမေန
သံဃဿ ဘဏ္ဍဓောဝနတ္ထာယ ဒိန္နာ ဣတော ခေတ္တတော အာရာမ-
တော ဥပ္ပဇ္ဇနကစတုပစ္စယဘူတော ဂါဝိတော မဟိံ သိတော
အဇာတော ဥပ္ပဇ္ဇနကဂေါရသာ ဣတ္တန္နာမေန သံဃဿ ဒိန္နာတိ ပုစ္ဆိတေ
ဝါ အပုစ္ဆိတေ ဝါ ဝနုတိတိ ဝဒန္တိ—

ဟူ၍ မိန့်။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိ (၃၅၇) ၌လည်း—

အယံ အမှာကံ အာရာမိကော၊ အာရာမိကာ အယံ ဝါပီ ဣတ္တန္နာ-
မေန သံဃဿ ဟတ္ထေ ဒေါဟနတ္ထာယ ဒိန္နာ။ ဣတော ခေတ္တတော
အာရာမတော ဥပ္ပဇ္ဇနကစတုပစ္စယာ၊ ဣတော ဂါဝိတော မဟိံ သိတော
အဇာတော ဥပ္ပဇ္ဇနကဂေါရသာ ဣတ္တန္နာမေန သံဃဿ ဒိန္နာတိ ပုစ္ဆိ-
တေ ဝါ အပုစ္ဆိတေ ဝါ ဝတ္တု ဝနုတိ—

ဟူ၍ မိန့်။

ဤဒ္ဓိကာပါဠိတို့တွင် ဝိမတိဒ္ဓိကာ၊ ဝိနယာလင်္ကာရဒ္ဓိကာတို့၌ “ဝေါဟာရိ-
ကေန ပုဋ္ဌေန” ဟု တချက်တည်းသာ ဘုတ်ပေတို့၌ ထင်၏။ တေရသကဏ်၊
ဝဇီရဗုဒ္ဓိဒ္ဓိကာကြီးတို့၌ကား “ပုစ္ဆိတေ ဝါ အပုစ္ဆိတေ ဝါ” ဟု ၂-ချက်ထင်သော
ကြောင့် “ပုဋ္ဌေန ဝါ အပုဋ္ဌေန ဝါ” ဖြစ်မည် ထင်၏။

ဤမျှလောက်သော စကားအစဉ်ကား အတိတ် အာရဗ္ဗ သြဒိဿ အနော-
ဒိဿ အာစိက္ခနကထာနှင့်စပ်၍ အပ်-မအပ်ကိုပြသော စကားတည်း။

အနာဂတ်ကိုအကြောင်းပြု၍ မည်သူမည်ဝါဟုရည်၍ ကြားခြင်းဖြစ်သည်။
ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင် သူတပါးတို့သည် လွန်ကျူးသောအကျင့်ကို
ကျင့်ကုန်သည်ရှိသော် ရဟန်းတို့သည် တရားသူကြီးအစိုးရတို့ကို ငါတို့၏
ကျောင်း၌ ဤသို့သောဤသို့သောအမှုကို ပြုကုန်၏။ နောင်အခါမပြုစိမ့်သောငှါ

ငါတို့အား အစောင့်အရှောက်ကို ပေးပါကုန်ဟူ၍ ပြောဆိုကုန်၏။ အဘယ်သူ
 သည် ဤသို့ပြုသနည်းဟု တရားသူကြီးအစိုးရက မေးအပ်သော်လည်း ဤမည်
 သောသူ ဤမည်သောသူသည် ပြုအပ်၏ဟု ကြား၏။ ဤသို့ကြားခြင်းသည်
 အနာဂတ်ကိုအကြောင်းပြု၍ မည်သူမည်ဝါဟုရည်၍ ကြားခြင်းဖြစ်၏။ ထိုကြား
 ခြင်းသည်လည်း မအပ်မှန်၏။ ထိုသူအား ဒဏ်ထားအပ်သည်ရှိသော် ရှေးနည်း
 ဖြင့်သာလျှင် အလုံးစုံသည် ရဟန်းအား ဂီဝါထိုက်၏။ အလျော်ထိုက်၏။ ကြွင်း
 သမျှစကားရပ်သည် ရှေးနည်းအတူချည်းပင်တည်း။

အကယ်၍ တရားသူကြီးအစိုးရတို့သည် ရဟန်းတို့၏ကျောင်း၌ ဤသို့သဘော
 ရှိသော မကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သောသူတို့အား ဤမည်သော
 ဒဏ်ကို ပြုကုန်အံ့ဟု စည်လှည့်စေပြီး အာဏာ၌မတည်သောသူတို့ကို ရှာကုန်၍
 ဒဏ်ထားကုန်အံ့၊ ရဟန်းအား ဂီဝါမဖြစ်သည်သာတည်း။ တစုံတခု အာပတ်လည်း
 မသင့်။ ထို့ကြောင့် -

ကတံ အနာဂတံ အာရဗ္ဗ ဩဒိဿ အာစိက္ခနာ ဟောတိ၊ ဝုတ္တန-
 ယေနော ပရေဟိ အနာစာရာဒိသု ကတေသု ဘိက္ခု ဝေါဟာရိကေဝံ
 ဝဒတိ အမှာကံ ဝိဟာရေ ဣဒဉ္စ ဣဒဉ္စ ကရောန္တိ၊ ရက္ခံ နော ဒေထ
 အာယတိ အကရဏတ္ထာယာတိ။ ကေန ဝေံ ကတန္တိ ဝုတ္တေ စ အသု-
 ကေန စ အသုကေန စာတိ အာစိက္ခတိ၊ ဝေံ အနာဂတံ အာရဗ္ဗ
 ဩဒိဿ အာစိက္ခနာ ဟောတိ၊ သာပိ န ဝဋ္ဋတိ။ တေသဉ္စိ ဒဏ္ဍေ
 ကတေ ပုရိမနယေနော သဗ္ဗံ ဘိက္ခုဿ ဂီဝါ။ သေသံ ပုရိမသဒိသ-
 မေဝ။ သစေ ဝေါဟာရိကာ ဘိက္ခုနံ ဝိဟာရေ ဝေရူပံ အနာစာရံ
 ကရောန္တာနံ ဣမံ နာမ ဒဏ္ဍံ ကရောမာတိ ဘေရိ စရာပေတွာ
 အာဏာယ အတိဋ္ဌမာနေ ပရိယေသိတွာ ဒဏ္ဍံ ဒေန္တိ၊ ဘိက္ခုနော နေဝ
 ဂီဝါ၊ န အာပတ္တိ။

၎င်း အဋ္ဌကထာပါဌ် (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၂-၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊ဋ္ဌ။၄၃၄)စု။

ဤ အစောင့်အရှောက်တောင်းခြင်း၊ တရားဆင်ခြင်းမှတစ်ပါး လူ့စသည်တို့နှင့်
 စပ်၍ မအပ်သောအမှုသည် ရှိသေး၏။ အဘယ်သို့နည်း၊ ကျောင်းသိမ်တွင်း၌
 သစ်ပင်အစရှိသည်တို့ကို ခုတ်ဖြတ်ကုန်သောသူတို့၏ ပဲခုပ်၊ ပေါက်ဆိန်စသည်
 တို့ကို လုယူကုန်၍ ကျောက်တို့ဖြင့် ထုကုန်၏။ ဤသို့ပြုခြင်းသည်လည်း မအပ်။
 အကယ်၍ အသွားကျိုးသည်ဖြစ်အံ့ ပြုစေ၍ ပေးအပ်၏။ အနီးသို့ပြေးကပ်၍
 ထိုသူတို့၏ ဥစ္စာပရိက္ခရာတို့ကိုယူကုန်၏။ ထိုသို့ယူခြင်းကိုလည်းမပြုအပ်။ အဘယ်
 ကြောင့်နည်း၊ စိတ်သည် အလွန်လျင်သော အပြန်ရှိ၏၊ ထေယျစေတနာဖြစ်

သည်ရှိသော် အရင်းပြတ် ပါရာဇိကသို့လည်း ရောက်ရာ၏ ဟူသတည်း။
ထို့ကြောင့်-

ဝိဟာရသီမာယ ရုက္ခာဒီနိ ဆိန္ဒန္တာနံ ဝါသိဖရသုအာဒီနိ ဂဟေတွာ
ပါသာဏေဟိ ကောဇေန္တိ၊ န ဝဇ္ဇတိ။ သစေ ဓာရာ ဘိဇ္ဇတိ၊ ကာရာ-
ပေတွာ ဒါတဗ္ဗာ၊ ဥပဓာဝိတွာ တေသံ ပရိက္ခာရံ ဂဏ္ဍန္တိ၊ တမ္ပိ န
ကာတဗ္ဗံ။ လဟုပရိဝတ္တဉ္စိ စိတ္တံ၊ ထေယျစေတနာယ ဥပ္ပန္နာယ
မုလစ္ဆဇမ္ပိ ဂစ္ဆေယျ -

ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၃၄။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၀၂-၃) နှစ်စောင်တို့
မိန့်ကုန်၏။

ဤအဋ္ဌကထာပါဠိတို့၌ “ကာရာပေတွာ ဒါတဗ္ဗံ” ၌ အကယ်၍ လက်နက်
ဘဏ္ဍာဖြစ်ကြားအံ့၊ ထိုလက်နက်၏အသွားကို မပြုစေအပ်၊ တပါးသောအခြင်း
အရာဖြင့်ကား ကျေနပ်အောင် မှတ်စေအပ်၏။ ဖျင်၊ ဆွမ်း ဆန် စသည်ပေး၍
ကြေနှပ်အောင်ပြုအပ်သည်ဟု ငါတို့ ထင်ပေ၏။

ထို့ကြောင့်-

ကာရာပေတွာ ဒါတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ သစေ အာဝုဓာဏ္ဍံ ဟောတိ၊
တဿ ဓာရာ န ကာရေတဗ္ဗာ၊ အညေန ပန အာကာရေန သညာပေ-
တဗ္ဗံ-

ဟု ဝဇ္ဇိပုဒ္ဓိဒီကာ (၃၅၇)، ဝိနယာလင်္ကာရဒီကာ၊ (၂။ ၃၃၃) တို့လည်း မိန့်
ကုန်၏။

“ယံ တေသံ ဒဏ္ဍံ ကရေန္တိ၊ သဗ္ဗံ ဘိက္ခုနော ဂီဝါ ဧဟာတိ” ဟု အဋ္ဌကထာ
(ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၃၃။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၀၂) တို့၌ မိန့်အပ်ကုန်သည်နှင့်အညီ အစိုးရ
တို့က ထားအပ်သော ချိ-ဝိ-စသော ဒဏ်မျှတို့သာ ရဟန်းအား ဂီဝါဖြစ်၏။
တရားခံတို့ ကုန်ကျသမျှစရိတ် ရိက္ခာတို့ မဟုတ်ကုန်။ ဂီဝါဟူသမျှ ဤသို့ချည်း
မှတ်ကြလေကုန်။ ပြီး၏။

“ဂီဝါ” နှင့် “ဘဏ္ဍာဒေယျ” ဟူသည်လည်း အစားပေးခြင်း အတူပင်တည်း။
အတူပင်ဖြစ်သော်လည်း ဘဏ္ဍာဒေယျဟူသည်ကို သြဒိသာကထာဖြင့်သိလေ။
တပါးလည်း ပုဂ္ဂလိကအရာ၊ ဂီဟိသန္တကအရာတို့၌ဖြစ်၍ ထိုသူတို့က အလိုရှိသည်
ရှိသော် ပေးရာ၏။ အလိုမရှိသော် မပေးရာ။

ပရေ အာဟရပေန္တေ ဘဏ္ဍာဒေယျံ။ ဘဏ္ဍာဒေယျံ နာမ ယံ ပရဿ
နဋ္ဌံ၊ တဿ မူလံ ဝါ တဒေဝ ဝါ ဘဏ္ဍံ ဒါတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော-

ဟူသော အဒိန္နဒါနံ သိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ ဘူမဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၈) ဘွဲ့
စသည်တို့နှင့် အညီတည်း။

ထိုဘဏ္ဍာစားကို ဥစ္စာရှင်တောင်းလျက် မပေးသည်ဖြစ်အံ့၊ဥစ္စာရှင်ဝန်ချသည်
ရှိသော် ပါရာဇိက။ ထို့ကြောင့်-

“နော စေ ဒေတိ၊ သာမိကဿ ဓုရနိက္ခေပေ ပါရာဇိကံ”
၎င်းအဋ္ဌကထာ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၈။) ပါဌ။

ဂီဝါ-ဟူသည် ပုဂ္ဂလိက သံသိကအရာတို့၌ ဆိုသည်။ ပုဂ္ဂလိကအရာ၌ သူတပါး
ဥစ္စာကို မိမိသိမ်းဆည်းစောင့်ရှောက်မိက ပျောက်ပျက်သည်ရှိသော် ဂီဝါဖြစ်၏။
ထို့ကြောင့်-

သစေ ပန တေန ယာစိတာ ဝါ အယာစိတာ ဝါ မယံ ဌပေဿာမ
တံ ဂစ္ဆာတိ ဝဒန္တိ၊ တံ သံဂေါပိတဗ္ဗံ။ နော စေ သံဂေါပေန္တိ၊ နဋ္ဌေ
ဂီဝါ။ ကဿ သမ္ပုဋ္ဌိစ္စိတတ္တာ -

စသည်ဖြင့် ၎င်းသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ ဥပနိဓိကထာအဘွဲ့ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၀။)

သံသိက၌ကား မပေးမနေရာ၊ မပေးဟူ၍ ဝန်ချ၍နေချေသော် “ဘဏ္ဍာဋ္ဌေန
ကာရေတဗ္ဗော”ပင်တည်း ဟူ၍ မှတ်လေကုန်။ ဤမျှဖြင့် အကျဉ်းမှတ်လေကုန်။

ဤကား အနာဂတံ အာရဗ္ဗ ဩဒိဿ အနောဒိဿ အာစိက္ခနကထာတည်း။

ဤအတိုင်းမှတ်၍ ယခုကာလ တရားစွဲဆိုကြသော ရဟန်းတို့၌ အပြစ်ရှိ-မရှိ
ကို သိကြလေကုန်။

ရဟန်းတို့က တရားစွဲဆိုရာ အပ်-မအပ်အမေး

ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

ဟေဘိက္ခု ဝိသဇ္ဇနာ

ကာသာမြို့အုပ် မောင်လူကလေးက ဟေဘိက္ခုပဉ္စင်း အဖြစ်ကို မေးလျှောက်ရာ
ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာလာတိုင်း ညှိနှိုင်းဖြေဆိုအပ်သော

ဝိသဇ္ဇနာ

မူလလျှောက်လွှာ

ဇယတု။ ။မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆရာတော်ဘုရားထံသို့
လျှောက်ထားတော်မူရန် -

၁၂၇၄-ခု တပို့တွဲလဆုတ် ၉-ရက်နေ့။

ဘုရားတပည့်တော် ဒကာလူကလေး ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ထားဝံ့
ပါသည် တိက္ခပညာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မန်လည်ဆရာတော် မြတ်
ဘုရား။

ဒိဋ္ဌတရားတော်မြတ်ကို မတွေ့ဘူးမူ၍ ဆရာတော်ကြီးတို့ဟောကြားတော်
မူသည်ကို ကြားနာရဘူးသည်မှာ “ဟေဘိက္ခု” ဟူ၍ ကျွတ်ထိုက်သော
တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်အား မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ရအပ်သောလောကီ
အဝတ်တန်ဆာ, ဆံ မုတ်ဆိတ်စသည်တို့သည် ပျောက်ကင်းခြင်းသို့ ရောက်၍
အရိယာတို့ရအပ်သော ဆံ မုတ်ဆိတ်မရှိခြင်း, သင်္ကန်းပရိက္ခရာ အစုံတို့ကို ဝတ်
ရုံလျက် အဝါ ၆၀-မြောက်ပြီးသော မဟာယေရ်ကြီးတို့၏ ဣန္ဒြေစသည်နှင့်
တကွ ထွန်းပေါ်၍ ဟေဘိက္ခု ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်ဟု နာကြားဘူးပါ
သည် ဘုရား။

ဤတွင် “ဟေဘိက္ခု” ဟူသော ဝစီသဒ္ဒဝိညာဏ်ကို အစွဲပြု၍ အလှည့်ကျ
ဖြစ်ထိုက်သမျှသော ဉာဏ်ဝီထိစိတ်တို့၏ အလှည့်ကျဖြစ်ကြရာဝယ်—

အဘယ်ဝီထိဝိညာဏ်စိတ်တခု၏ သုံးပါးသောခဏတွင် အဘယ်ခဏ၌
ပုဂ္ဂိုလ်သည် “ဟေဘိက္ခုပဉ္စင်း” အဖြစ်သို့ ရောက်ပါသနည်း။

အဘယ်ပရမတ္ထ ဓမ္မသည် အဘယ်ကဲ့သို့သော နည်းဖြင့် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်၏
ရအပ်သော ဆံမုတ်ဆိတ်နှင့် လောကီ အဝတ်တန်ဆာတို့ကို ပျောက်ကင်း
ကွယ်စေပါသနည်း။ အရိယာတို့၏ ရထိုက်သော ဆံမုတ်ဆိတ်မရှိခြင်း

နှင့် သင်္ကန်းပရိက္ခရာ အစုံတို့ကို ပေါ်စေပြီးလျှင် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်အား ဝတ်ရုံ ဆင်ယင်ပါသနည်း။

နံပါတ် ၁-၂-တွင် ပါသော သဘောသုံးချက်ကို ဉာဏ်နုသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မပိုင်မနိုင်ပါသောကြောင့် တပည့်တော်အား အစဉ်သနားသဖြင့် ချီးမြှင့် တော်မူရန် ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ထားလိုက်ပါသည် ဆရာတော် အရှင် သူမြတ် ဘုရား။

မောင်လူကလေး

မြို့နယ်ပိုင်မင်း၊ ကသာမြို့။

ဆရာတော်ဘုရား ပြန်ကြားဖြေဆိုချက်

လျှောက်ထားချက် စကားအရကို သင်္ခေပနည်းအားဖြင့် ကျမ်းလာတိုင်း ဤသို့မှတ်—

ဘဂဝါ ကိရ တေသံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဿပနိဿယံ ဩလောကေ-
န္တော အနေကာသု ဇာတိသု စီဝရဒါနာဒိနိ ဒိသ္မာ “ဧဟိ ဘိက္ခုဝေါ”
တိ အာဒိမာဟ။ တေ တာဝဒေဝ ဘဏ္ဍုကာသာယဝသမာနာ အဋ္ဌဟိ
ဘိက္ခုပရိက္ခာရေဟိ သရီရပဋိမုက္ခေဟေဝ ဝဿသတိကတ္ထေရာ ဝိယ
ဘဂဝန္တံ နမဿမာနာဝ နိသိဒိ သု။

သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၊ မဟာပဒါနသုတ်အတွင်ပါ၌ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၄။)

ဧဟိ ဘိက္ခုတိ ဧဟိဘိက္ခု နာမ ဘဂဝတော “ဧဟိ ဘိက္ခု”တိ
ဝစနမတ္တေန ဘိက္ခုဘာဝံ ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒံ ပတ္တော။ ဘဂဝါ ဟိ
ဧဟိဘိက္ခုဘာဝါယ ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ ပုဂ္ဂလံ ဒိသ္မာ ရတ္တပံသုကုလန္တ-
ရတော သုဝဏ္ဏပဏ္ဏံ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ နိဟရိတော ပြဟ္မသေသံ နိစ္ဆာ-
ရေန္တော “ဧဟိ ဘိက္ခု၊ စရပြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”-
တိ ဝဒတိ၊ တဿ သဟေဝ ဘဂဝတော ဝစနေန ဂိဟိလိဂံ အန္တရ-
ဓာယတိ၊ ပဗ္ဗဇာ စ ဥပသမ္ပဒါ စ ရဟတိ၊ ဘဏ္ဍုကာသာယဝသနော
ဟောတိ ဧကံ နိဝါသေတွာ၊ ဧကံ ပါရုပိတွာ၊ ဧကံ အံသေ ဌပေတွာ
ဝါမံသကုဋေ အာသတ္တနိလုပ္ပလဝဏ္ဏမတ္တိကာပတ္တော—

တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ၊ ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
ပရိသာဝနေန အဋ္ဌေတေ၊ ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနောတိ။

ဝေဝေ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ပရိက္ခာရေဟိ သရီရေ ပဋိမုက္ခေဟိ ယေဝ
ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ ဣရိယာပထသမ္ပန္နော ဗုဒ္ဓါစရိယကော ဗုဒ္ဓါ-
ပဇ္ဈာယကော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဝန္တမာနောယေဝ တိဋ္ဌတိ။

ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ပဌမပါရာဇိကအဘွင်ပါဌ် (ဝိဠာဂ။ ၂၀၅-၆။)

စိဝရဒါနာဒီနီတိ စိဝရာဒိအဋ္ဌပရိက္ခာရဒါနံ သန္ဓာယာဟ ယော ဟိ
စိဝရာဒိကေ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရေ ပတ္တစိဝရမေဝ ဝါ သောတာပန္နာဒိ-
အရိယဿ ပုထုဇ္ဇနဿေဝ ဝါ သီလသမ္ပန္နဿ ဒတွံ ဣဒံ ပရိက္ခာရဒါနံ
အနာဂတေ ဟေတိက္ခာဘာဝါယ ပစ္စယော ဟောတူတိ ပတ္တနံ ပဋ္ဌ-
ပေသိ။ တဿ စ သတိ အဓိကာရသမ္ပတ္တိယံ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခိဘာဝေ ဣဒ္ဓိ-
မယပရိက္ခာရလာဘာယ သံဝတ္တတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဿသတိကတ္ထေရော
ဝိယ အာကပ္ပသမ္ပန္နာတိ အဓိပ္ပါယော။

၎င်း သုတ်မဟာဝါ ဋီကာပါဌ်။ (ဒီ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၇၁)။

ဥပနိဿယသမ္ပန္နန္တိ ပုဗ္ဗေ အဋ္ဌပရိက္ခာရဒါနုပနိဿယသမ္ပန္နံ။ ယော
ဟိ စိဝရာဒိကေ ။ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (သုတ်ဋီကာနှင့်အတူ) ဣရိယာပထသမ္ပန္န-
တာဝိဘာဝနတ္ထံ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယာတိ ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာပါဌ် (၂။ ၅၁)။

ဤအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာပါဌ်တို့၌ “ဣဒ္ဓိမယပတ္တစိဝရဿ” ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်
သင်္ကန်းသပိတ်၏တန်ခိုးဖြင့် ပြီးသည်ကို ပြ၏။ “အနေကာသု ဇာတိသု စိဝရဒါ-
နာဒီနီ” ဟူသောပါဌ်ဖြင့် တန်ခိုးဆယ်ပါးတို့တွင် ကောင်းမှုဟူသော ပုညိဒ္ဓိ
တန်ခိုး၏ အဖြစ်ကို သိအပ်၏။ “ဥပနိဿယံ၊ ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ” ဟူသောပါဌ်
တို့ဖြင့် ဥပနိဿယပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို ပြ၏။ “ယော ဟိ စိဝရာဒိကေ ။ပ။
ပတ္တနံ ပဋ္ဌပေသိ” ဟူသော ဋီကာပါဌ်တို့ဖြင့် သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂပညာ ရာဂ
ဒေါသ မာန ဒိဋ္ဌိ ပတ္တနာစသော ပကတတရားတို့တွင် ဆုကောင်းခြင်း ပတ္တနာ
ဟူသော ပကတပနိဿယ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို ပြ၏။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် “ဟေတိက္ခာ” ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရှေးဘဝက အထူး
သဖြင့် ပြုအပ်သော အတိတ်နာနက္ခကိကစိဝရ စသော အဋ္ဌပရိက္ခာရ ဒါန
ကုသိုလ်စေတနာ၊ ပတ္တနာဟူသော ပကတပ နိဿယပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်သော
ပုညဇိဒ္ဓိတန်ခိုးဖြင့် ဖြစ်သည်ကို အကျဉ်း ပိဏ္ဏတ္ထ အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် သိရမည်။

“တဿ သဟေဝ ဘဂဝတော ဝစနေန ဂိဟိလိင်္ဂံ” အန္တရဓာယတိ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒါ စ ရဟတိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၅။) ပါဠိဖြင့် လူ့အသွင် ကွယ်ပျောက် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော အကြောင်းကိုပြ၏။ ဥတ်ကမ္မဝါစာ အကြောင်းဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်မဟုတ် ဟူလို။ ဤစကားအစဉ်၌ “ဟေ ဘိက္ခု သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ” အမိန့်တော် (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၅)ဖြင့် ရဟန်းဖြစ်ရကား အဆုံးယ-အက္ခရာသို့ ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ရဟန်းဖြစ်၏။ ဣဒ္ဓိမယပရိက္ခရာအစုံနှင့် တကွ ဦးပြည်ခြင်း စသော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုရာ၏။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် ပဉ္စင်းခံသော ရဟန်းတို့သည် ဥတ်ကမ္မဝါစာ အဆုံး “သော ဘာသေယျ” တွင် “ယ” အက္ခရာ ဆုံးသည်နှင့်တပြိုင်နက် ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို ရသကဲ့သို့ မှတ်ရာ၏။

ထိုသို့ ဖြစ်သောကြောင့် “အဋ္ဌပရိက္ခာရ” စသည်တို့သည် ပုညဇိဒ္ဓိဖြင့် ဖြစ်သော ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနိက ရုပ်တို့သာတည်း။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ စကြာဝတေးမင်းတို့၏ ကုသိုလ်ကံကြောင့် ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနိက စကြာရတနာ စသည် ဖြစ်သကဲ့ သို့ပင်တည်း။

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းကို ပဋ္ဌာန်းကမ္မပစ္စည်း စသည်ဖြင့် အကြောင်းမရှာရပြီ။ ရှာသော်လည်း မသိရာပြီ။

သို့ဖြစ်၍ (၂) အချက်ကစ၍ (၆) အချက်ထိတိုင်အောင် များကို စိစစ်ကြံစည်ဘွယ် မရှိပြီ။

(၇) ချက်အရ ကမ္မဇရုပ်သစ် ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်၍လည်း ထိုပထမဇောစသည်တို့၏ အကျိုးကြောင့် မည်သည့်အကျိုးဟု မဆိုသာပြီ။ “ကမ္မဝိပါကော အစိန္တေယျော” ဟု ဟောတော်မူသည်။ ဤဣဒ္ဓိမယကမ္မပစ္စယ ဥတု ဖြစ်သော ဗဟိဒ္ဓရုပ်တို့ကို မည်သည့်ဝိထိ၊ မည်သည့်စိတ္တက္ခဏ၊ မည်သည့်ခဏငယ် အလှည့်တို့၌ ဖြစ်တတ်၏ဟူ၍ စိတ္တဇရုပ်၊ အဇ္ဈတ္တိက ကမ္မဇရုပ်များကဲ့သို့ နိယမအားဖြင့် အမှတ်အမြဲ မရှိသည်၏အဖြစ်ကို ကျမ်းဂန်တို့၌ မမိန့်ကြကုန်။ အကယ်၍ ဆိုလိုမူကား ယ-အက္ခရာအသံကို ကြားဆဲ သောတဝိညာဉ်၏ ခဏ၌ လူ့အသွင်ကွယ်၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည် ဆိုရာ၏။ ထိုသို့ဆိုသည်ရှိသော် သောတဝိညာဉ် စိတ္တက္ခဏမှပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ္တက္ခဏ၏ ဌိခဏမှစ၍ လူ၏အသွင်ဖြစ်သော ရုပ်တို့သည် မဖြစ်ကုန်။ ထို ၁၇-ချက်မြောက်သောစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ဖြစ်သော လူ၏အသွင်ရုပ်တို့သည် သောတဝိညာဉ်၏ ဘင်ခဏ၌ ပြိုင်၍ချုပ်ကုန်၏ဟု ဆိုရာ၏ ထိုသို့ဆိုခြင်းသည်

လည်း ပရိကပ္ပအားဖြင့်သာ ဆိုရာ၏။ ဧကန္တ နိယမအားဖြင့် မဆိုနိုင်ရာ။
လူ့အသွင်ကွယ်ပျောက်ခြင်း၌ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ပုလ္လင်ကွယ်၍ ဣတ္ထိလိင်
ပေါ်သော ဝတ္ထု၌ကဲ့သို့တည်း။

ယသ္မိံ ခဏေ ပုရိသိန္ဒြိယံ ပါတုဘဝတိ။ တတော ပုဗ္ဗေ သတ္တ-
ရသမစိတ္တတော ပဋ္ဌာယ ပုရိသိန္ဒြိယံ နုပုဇ္ဇတိ။ တတော ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပ-
ဇ္ဇေသု စ ပုရိသိန္ဒြိယေသု သဟဇရူပေဟိ သဒ္ဓိံ ကမေန နိရုဒ္ဓေသု
တသ္မိံ သန္တာနေ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတော ပုရိသသဏ္ဍာနာကာ-
ရေန ပဝတ္ထေသု ကမ္မဇရူပေသု သေသရူပေသု စ ကိဉ္စိ ကာလံ ပဝ-
တ္တိတာ နိရုဒ္ဓေသု ဣတ္ထိသဏ္ဍာနာကာရေန စ စတုဇရူပသန္တတိယာ-
ပဝတ္တာယ ပုရိသသဏ္ဍာနံ အန္တရဟိတံ ဣတ္ထိသဏ္ဍာနံ ပါတုဘုတန္တိ
ဝုဇ္ဇတိ။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာပါဌ် (၂။၁၀၁)။

ဤဋီကာ၌ ပဝတ္တိအခါကမ္မဇရုပ်ဖြစ်သည်ကို “ယသ္မိံ ခဏေ” ဟု အနိယ
အားဖြင့်သာ ဆိုသည်ကို ထောက်။ အဝါ ၆၀, အဝါတရာ ရသော မထေရ်
ကြီးကဲ့သို့ ဟူသည်ကား ရုပ်အသစ်ဖြစ်၍ ရုပ်ပုံရင့်သည်မဟုတ်, ဣန္ဒြေအသွင်
အပြင် ဣရိယာပုထ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသိမ်မွေ့သည်ကိုသာ ဆိုသည်။

ထို့ကြောင့် သုတ်ဋီကာ (ဒီ၊ဋီ၊၂။၇၁) ၌ “ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ
အာကပ္ပသမ္ပန္နောတိ အဓိပ္ပါယော” ဟူ၍၎င်း, ဝိနည်းဋီကာ (သာရတ္ထ၊ ၂။၅၂) ၌
“ဣရိယာပထသမ္ပန္နတာဝိဘာဝနတ္ထံ ပဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယာတိ ဝုတ္တံ” ဟူ၍
၎င်း မိန့်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မစစ်သာပြီ။

လျှောက်ထားချက်အရာတို့ကို သေချာစွာ မှတ်ရအောင်
သံခေပအကျဉ်းအားဖြင့် ပြန်ကြားဖြေဆိုချက်

ဟေတိကိကျ ရဟန်းဖြစ်သော အခြင်းအရာကိုကား သိကြပြီးဖြစ်သော
ကြောင့် သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ, ၎င်းဋီကာ, ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ, ၎င်းဋီ
ကာ, သာရတ္ထဒီပနီတို့၌ လာသည့်အတိုင်း အကျယ်ပါဌ်တို့ကို ထုတ်၍မရေးပြီ။
လိုရင်းမျှသာ ထုတ်လိုက်တော့အံ့ -

၎င်းအဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၌ “ဣဒ္ဓိမယပတ္တစိဝရဿ” ဟူသော သုတ်မဟာဝါ
အဋ္ဌကထာပါဌ်ဖြင့် သင်္ကန်းသပိတ်စသော ပရိက္ခရာရှစ်ပါး၏ တန်ခိုးဖြင့်

ပြီးသည်အဖြစ်ကို ပြ၏။ “အနေကသု ဇာတိသု စိဝရဒါနာဒိနိ” ဟူသော ၎င်း သုတ် အဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့် တန်ခိုးဆယ်ပါးတို့တွင် ကောင်းမှုဟူသော ပုညိဒ္ဓိ တန်ခိုး၏ အဖြစ်ကို ပြ၏။ “ဥပနိဿယ” ဟူသော ၎င်းသုတ်အဋ္ဌကထာ “ဥပ- နိဿယသမ္ပန္နံ” ဟူသော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့် ဥပနိဿယ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို ပြ၏။

ယောဟိ စိဝရာဒိကေ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရေ ပတ္တစိဝရမေဝ ဝါ သော- တာပန္နာဒိအရိယဿ ပုထုဇ္ဇနသေဝ ဝါ သီလသမ္ပန္နဿ ဒတွာ ဣဒံ ပရိက္ခာရဒါနံ အနာဂတေ ဟေတိက္ခန္ဓာဘာဝါယ ပစ္စယော ဟောတူတိ ပတ္တနံ ပဋ္ဌပေသိ၊ တဿ စ သတိ အဓိကာရသမ္ပတ္တိယံ ဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မုခိဘာဝေ ဣဒ္ဓိမယပရိက္ခာရလာဘာယ သံဝတ္တတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။—

ဟူသော သုတ်မဟာဋီဝါကာ (ဒီ၊ဋီ၊ ၂။၇၁), ဝိနည်းဋီကာ (သာရတ္ထ၊ ၂။၅၁), ပါဠိဖြင့် သဒ္ဓါ သီလသုတ စာဂ ပညာ ရာဂ ဒေါသ မာန ဒိဋ္ဌိ ပံတ္တနာ စသော ပကတူပနိဿယတို့တွင် ဆုတောင်းခြင်း ပတ္တနာဟူသော ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်းထူးကို ပြ၏။

ထို့ကြောင့် ဟေတိက္ခန္ဓာရဟန်းအဖြစ်သည် ရှေးရှေးဘဝက အထူးသဖြင့် ဆုတောင်း၍ ပြုအပ်သော စိဝရစသော ပရိက္ခရာဒါန၊ အတိတ် နာနက္ခဏိက ကုသိုလ်စေတနာ ပုညိဒ္ဓိတန်ခိုးဖြင့် ဖြစ်သည်ကိုအကျဉ်း ပိဏ္ဏတ္ထ သိရာ၏။

ဤသို့ဖြစ်ရာ၌လည်း “တဿ သဟေဝ ဘဝတော ဝစနေန ဂိဟိလိဂံ အန္တရဓာယတိ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒံ စ ရူဟတိ” ဟူသော ဝိနည်းအဋ္ဌ ကထာပါဠိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၀၅)နှင့်အညီ “ဟေတိ ဘိက္ခုတိ ဘဂဝါ အဝေါစ၊ သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ” (ဝိ၊၃။၂၄) ဟူသော အမိန့်တော်နှင့်တကွသာလျှင် လူ၏အသွင်ကွယ်ခြင်း ရဟန်း ပဉ္စင်းခံခြင်းသို့ ရောက်၏။ အခြားသော ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာစသည်တို့ဖြင့် ရဟန်းဖြစ်သည် မဟုတ် ဟူလို။

ဤ ဟေတိက္ခန္ဓာခေါ်တော်မူသော အရာ၌လည်း ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ(ဝဇီရ၊ ၄၀၅), သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ (သာရတ္ထ၊ ၃။၁၈၂)ကြီးတို့ကား “ဟေတိက္ခန္ဓာ” ဟူသော စကားအဆုံး၌သာ ရောက်၏ ဟူကုန်၏။ ဝိမတိဝိနောဒနိ ဋီကာ (ဝိမတိ ၂။၉၂) ဆရာကား ဤ အဋ္ဌကထာ၌ ယထာရုတစကားအတိုင်း “အန္တကိရိယာ ယ” အဆုံး၌ ရောက်၏ ဟူသော ကေစိဝါဒကို နှစ်သက်၏။ သို့ဖြစ်၍ ဋီကာ ကြီးတို့ အလိုဖြင့် ဘိက္ခု-အဆုံးရှိသော ဝါကျနှင့် တပြိုင်နက် ကေစိဝါဒဖြင့်

“ယ” အဆုံးရှိသော ဝါကျနှင့်တပြိုင်နက် လူ၏အသွင် ကွယ်ခြင်း၊ ရဟန်း ဖြစ်ခြင်းကိုသာ သိအပ် မှတ်အပ်၏

ကြားနာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ကား သောတဝိညာဉ် ဝီထိအစဉ်တို့တွင် မည်သည့် ဝီထိအစဉ်မည်သည့် စိတ္တက္ခဏ အလှည့်ဟူ၍ နိယမအားဖြင့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ မပြရကား ကေန္တိကအားဖြင့် မသိနိုင်ရာ။ အမှတ်မရှိသောစိတ္တက္ခဏ ဌိသာဟု သိရ၏။ ပရိကပ္ပအားဖြင့် ဆိုလိုသည်ဖြစ်က သောတဝိညာဉ်၏ စိတ္တက္ခဏ၌ ဖြစ်၏ ဆိုရာ၏။ ထိုသို့ ဆိုသည်ရှိသော် သောတဝိညာဉ်၏ စိတ္တက္ခဏမှ ပြန်၍ ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက် စိတ္တက္ခဏ၏ (ဥပါဒ်ဇာတိ ဖြစ်ကုန်သော်) ဋီခဏကစ၍ လူ၏အသွင် ရုပ်တို့သည် မဖြစ်ကုန်ဘဲ ထို ၁၇-ချက်မြောက် စိတ္တက္ခဏ၏ ဥပါဒ်ဇာတိ ဖြစ်ကုန်သော လူ၏အသွင် ရုပ်တို့သည် သောတ ဝိညာဉ်၏ ဘင်္ဂဇာတိ ပြိုင်၍ ကွယ်ချုပ်ကုန်၏ဟု ဆိုရာ၏။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ပဝတ္တိအခါ၌ လိင်ပြန်သော ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမ တို့ကဲ့သို့တည်း။ ဤသို့လည်း မဆိုရာ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ထို ကွယ်ချုပ်သော ဆံစသော ရုပ်တို့သည် ကမ္မဇရုပ် မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

လူ့အသွင်ရုပ် ကွယ်ချုပ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် တချက်တကွတည်း တန်ခိုး ဖြင့် ပြီးကုန်သော သင်္ကန်း သပိတ်စသည်တို့သည်လည်း ကိုယ်၌ ဝတ်ရုံဖွဲ့ကပ် လျက် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။ ဦးပြည်ခြင်း စသည်ဖြင့် လူ၏အသွင်ကွယ်သော ဆံမုတ်ဆိတ်စသော ရုပ်တို့သည် ကမ္မဇရုပ်မဟုတ်ကုန်။ အစွယ်ဦးချိုစသည်တို့ ကဲ့သို့ ကမ္မပစ္စယ ရုပ်တို့သာတည်း။

ကေသမဿု ဟတ္ထဒန္တော အဿဝါလာ စမရဝါလာတိ ဝေမာဒိ ကမ္မပစ္စယံ နာမ။

အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာပါဌ် (အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၇၇။)

ဤ ကမ္မပစ္စယဟူသည်ကား ကမ္မသမုဋ္ဌာနရုပ်နှင့် စပ်၍ ဖြစ်သော ဥတုသမုဋ္ဌာနိက အဆက်ဆက်ရုပ်တို့တည်း။ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော သင်္ကန်း သပိတ် စသော အဋ္ဌပရိက္ခရာ ရုပ်တို့သည်ကား စကြာမင်းတို့၏ စကြာရတနာသည် ဇောတိက ဇဋိလ မေဏ္ဍကတို့၏ ရွှေတုံး၊ ရွှေဆိတ်ရုပ်၊ ရွှေတောင်စသည်၊ နတ်တို့၏ ဥယျာဉ် ဘုံဗိမာန်စသည်တို့ကဲ့သို့ ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့သာ တည်း။

စက္ကရတနံ ဒေဝတာနံ ဥယျာနဝိမာနာဒီနိတိ ဝေမာဒိ ကမ္မပစ္စယ- ဥတုသမုဋ္ဌာနံ နာမ။

အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာပါဌ် (အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၇၇။)

ဤ ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့ကား ကံ၏ အကျိုးကို ခံစားခြင်း၏ အကြောင်း ဗာဟိရဥတုဇမ္ဗိုးဖြစ်၍ ကမ္မဇရုပ် စိတ္တဇရုပ် မဟုတ်ကုန်ရကား မည်သည့် စိတ္တက္ခဏ အလှည့်ကျ၌ ဖြစ်တတ်၏ဟု အမြဲနိယမအားဖြင့် အမှတ် မရှိကုန်။ ထိုဗာဟိရ ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့ကိုလည်း ပဋ္ဌာန်းနည်းအားဖြင့် ဥပ-
 နိဿယကမ္မပစ္စည်း မတပ်ကုန်။ ပစ္စနိကံတို့သာဖြစ်ကုန်၏။ ရှင်ကောဏ္ဍည၏ အဝါ-၆၀ အဝါတရုဂ္ဂိသော မထေရ်ကြီးကဲ့သို့ဖြစ်သည်လည်း အိုရုပ်ကြီး ရုပ် အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မဟုတ်၊ ဣန္ဒြေအသွင်အပြင် ဣရိယာပုထ် ငြိမ်သက် သိမ်မွေ့ သည်ကိုသာ ဆို၏။ ထို့ကြောင့် “ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ အာကပ္ပ-
 သမ္ပန္နာတိ အဓိပ္ပာယော” ဟူ၍ ၎င်းသုတ်ဋီကာ (ဒိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၇၁)၊ ဣရိယာပထ-
 သမ္ပန္နတာဝိဘာဝနတ္ထံ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယာတိ ဝတ္ထံ” ဟူ၍ ဝိနည်း
 ဋီကာ သာရတ္ထဒီပနီ (၂။ ၅၁) တို့ မိန့်ကုန်၏။

သို့ဖြစ်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ဖြင့် ဟေိဘိက္ခုရဟန်း အဖြစ်ကို သိသဖြင့် ပျောက်ရာပါ (၁) အချက်အရ ရှင်ကောဏ္ဍည၏ ဟေိ-
 ဘိက္ခုအဖြစ် ဆိုရာမှ မည်သည့် ဝီထိ စိတ္တက္ခဏ အချက်၌ဟု နိယမအားဖြင့် အထူးမမှတ်နိုင်ရာ။ “ဟေိဘိက္ခု” ခေါ်တော်မူသော အမိန့်တော်နှင့်တကွ အမှတ်မရှိသော စိတ္တက္ခဏ၌ ရဟန်းဖြစ်သည်ကိုသာ အမြဲ မှတ်အပ် သိအပ် သတည်း။

(၆) အချက်အရ ရှင်ကောဏ္ဍည၏ မူလဝတ်ရုံလျက်ရှိသော အရဟဒ္ဓဇ မဟုတ်သော အဝတ်တန်ဆာများကို ပျောက်ကွယ်အောင် အကြောင်းခံ သော ကံသည် အတိတ်ကံလား စသည်ဖြင့် မေးရာ၌ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းဂန်လာသည့်အတိုင်း စိဝရာဒိအဋ္ဌပရိက္ခာရ ဒါနစေတနာ နာနက္ခဏိက အတိတ်ကံသာတည်း။ ထိုကံသည် ဟေိဘိက္ခုခေါ်တော်မူသော အမိန့်တော် အတွင်း အမှတ်မရှိသော ဝီထိစိတ္တက္ခဏ၌သာ ပျောက်ကွယ်စေသည်ဖြစ်၏။ မည်သည့်ဝီထိ အလှည့်ကျပါသော မည်သည့် ပဌမဇောကြောင့် စသည်ဟု မဆိုသာ။

သို့ဖြစ်၍ ကျဉ်းသော အချက်တို့၌လည်း ဝိပါက ကမ္မဇ စိတ္တဇရုပ်တို့ကဲ့သို့ ပစ္စည်း ပစ္စယပုန်တို့ဖြင့် မည်သည့် ဝီထိစိတ္တက္ခဏဇော စသည်တို့၌ဟူ၍ ဧကန္တိ-
 ကနိယမအားဖြင့် မဆိုသာဟု သိလေ။ ဤအမေးစကား၌ အရဟတ္တဇောဟူ၍ ရေးခဲ့သည်ကား မမှန်။ ထို့ ၂-လုံးမပါဘဲ အရဟဒ္ဓဇဟူ၍ ရေးမှ အဋ္ဌကထာတို့၌ လာသည့်အတိုင်း မှန်သည်။ “အရဟဒ္ဓဇော ကာသာဝေါ” ဟူသော အဘိဓာန် ဂါထာ(၂၉၆) အဋ္ဌကုရာနှင့်လည်း ညီသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုးခန်းလင်္ကာ၌—

အရဟဒ္ဒဇ၊ ကာသာဝဟု၊ နာမအန္တတ်၊ ဝစနတ်နှင့်၊ လျှောက်ပတ်
ညီစွာ၊ ရဟန္တာ၏၊ ဝိရာဂတ္ထ၊ သဘာဝကို၊ ဘော်ပြရိပ်ခြည်၊ တမ်ခွန်
မည်သား၊ ဖန်ရည်ဆိုးစွန်း၊ သက်တင်ရန်းသို့၊ သက်န်းနီစွတ်၊ ထဲနိုး
ဝတ်လျက်—

ဟူ၍ အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဆရာတော် စပ်ဆိုအပ်သတည်း။

ဟေတိက္ခ၊ ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

ဥပသမ္ပဒကံ အဆုံးအဖြတ် ဝိသဇ္ဇနာ

ဥပသမ္ပဒကံဆောင်ရာ ဥပဇ္ဈာယ်အမည်၊ ရဟန်းလောင်းအမည်ကို မမူည့်ဘဲ
တိဿ၊ နာဂ စသည်ဖြင့် ကမ္မဝါစာအတိုင်း ဘတ်ကြသည်မှာ
ကံပျက်-မပျက် အကြောင်း မေးလျှောက်ရာ

ဖြေဆိုသည့် ဝိသဇ္ဇနာ

ထီးချိုင့်မြို့ ကူတောင်ဘုန်းကြီးကြီး လျှောက်ထားလိုက်ပါသည် မန်လည်
ဆရာတော်—

ဥပသမ္ပဒကံဆောင်ရာ၌ ဥပဇ္ဈာယ်အမည်၊ ရဟန်းလောင်း၏အမည်ကို မမူည့်
မကြားဘဲ ကမ္မဝါစာရှိသည့်အတိုင်းကို တိဿ၊ နာဂ စသည်ဖြင့် ဘတ်ရုတ်ရာ
ကံပျက်-မပျက်သည်ကို သိလိုပါသည် မန်လည်ဆရာတော်။

ထီးချိုင့်မြို့ ကူတောင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး မေးတော်မူသော အချက်၌
ပြန်လျှောက်တော်မူဦးအံ့—

ဥပသမ္ပဒကံကိုစဉ် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာအမည်၊ ရဟန်းလောင်းအမည်တို့ကို ယူရာ
တွင် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာအမည်ကိုယူခြင်း၌ “တသ္မာ စတုပ္ပိဓေသု နာမေသု ယေန
ကေနစိ နာမေန အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာတိ ဝဒန္တိ” ဟူသော သာရတ္ထဒီပနီ
ဋီကာ(၃။၂၂၆)နှင့် အညီ ဂေါတ္တာနံ စသော အမည်တို့တွင် တပါးပါးသော
အမည်ဖြင့် အနုဿာဝနကို ပြုအပ်၏။

ထိုသို့ ပြုခြင်းသည်လည်း “တသ္မိံ” ဝါ ခဏေ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ နာမံ ပညာ-
ပိတံ၊ တံ သပ္ပံ ဂဟေတွာပိ အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာ” ဟူသော ဝိမတီဋီကာ

(၂။၁၂၉)နှင့်အညီ ထို ဥပသမ္ပဒကံပြုသောခဏ၌ပင် ယူလွယ် သိလွယ်စေခြင်းငှါ မှည့်အပ်သော ဂေါတ္တာနံ စသောအမည်ကို ယူ၍လည်း အနုသာဝနကို ပြုအပ်၏။

ဥပဇ္ဈာယ်၏ အမည်ကိုယူ၍ ပြုသကဲ့သို့ ရဟန်းလောင်း၏ ဂေါတ္တာနံစသော အမည်ဖြင့်၎င်း၊ ထိုခဏ၌ မှည့်အပ်သော အမည်ဖြင့်၎င်း အနုသာဝနကို ပြုအပ် ၏။ “ယထာ ဥပဇ္ဈာယဿ၊ ဧဝံ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿပိ ဂေါတ္တာဒိနာမေန၊ တဒ်ဏိကနာမေန စ အနုသာဝနံ ကာတံ ဝဋ္ဋတိ” ၎င်း ဝိမတိဋ္ဌိကာ(၂။၁၃၀) နှင့် အညီတည်း။

ထို ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာအမည်၊ ရဟန်းလောင်းအမည်ကို ထို ကံပြုသော ခဏ၌ ဤဥပဇ္ဈာယ်၊ ဤရဟန်းလောင်းကို တိဿဟူ၍၎င်း၊ နာဂဟူ၍၎င်း၊ အမည်ကို ပြုကုန်၏ ဟူ၍ ရဟန်းလောင်းတို့ကို အနုသာသကသမ္ပုတိမှ ရှေးဦးစွာကပင် ပြုအပ်၏။ “တသ္မိံ ခဏေ အယံ တိဿောတိ ဝါ နာဂေါတိ ဝါ နာမံ ကရောန္တေဟိ အနုသာသကသမ္ပုတိတော ပဌမမေဝ ကာတဗ္ဗံ” ၎င်းဝိမတိ ဋ္ဌိကာ(၂။၁၃၀)။

ဤသို့ အနုသာသကသမ္ပုတိမှ ရှေးဦးစွာက မပြုမူလည်း အန္တရာယိကဓမ္မကို ဆုံးမ မေးစစ်အပ်သောကာလ၌ “ကိန္နာမောသိ၊ အဟံ ဘန္တေ နာဂေါ နာမ” အစရှိသည်ဖြင့် သိစေအပ်သော ရဟန်းလောင်းသည် ၂-ယောက်ကုန်သော ဥပဇ္ဈာယ်၊ ရဟန်းလောင်းတို့၏စိတ်၌ ဤ “တိဿ” ဟူသော အမည်၊ “နာဂ” ဟူသော အမည်သည် ငါ၏အမည်တည်းဟု အမှတ်ဖြစ်အောင် ကြားအပ်၏။ သံသာအား သိစေအပ်သည် မဆို။

“ဧဝံ အကတွာပိ အန္တရာယိကဓမ္မာနုသာသန ပုစ္ဆနကာလေသု ကိန္နာမော- သိ၊ အဟံ ဘန္တေ နာဂေါ နာမ။ ကော နာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော၊ ဥပဇ္ဈာ- ယော မေ ဘန္တေ တိဿော နာမာတိ အာဒိနာ ဝိညာပေန္တေန ဥဘိန္ဒပိ စိတ္တေ မမေတံ နာမန္တိ ယထာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ဝိညာပေတဗ္ဗံ” ဟူ၍ ဝိမတိဋ္ဌိကာ၊ (၂။၁၃၀)၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာ (၁။၂၇၉) မိန့်တော်မူ၏။

ဤ ဝိမတိဋ္ဌိကာ၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာတို့ဖြင့် အနုသာသကသမ္ပုတိ မပြုမီ ရှေးဦးကပင်လျှင် အမည်ကို မကြားမိသော်လည်း အန္တရာယိကဓမ္မကို ဆုံးမ မေးစစ်ရာ၌ နာဂအမည်၊ တိဿအမည်ကို ရဟန်းလောင်းအား မှတ်စေခြင်း ကြောင့် အပ်၏ဟူ၍ပင် မှတ်အပ်၏။

ထိုခဏ၌ ပကတိအမည်ဖြင့်ပင် ဆို၍ နောက်၌ တိဿစသည် ဝိကတိ အမည်ဖြင့်ကား မအပ်။ “သစေ ပန တသ္မိံ ခဏေ ပကတိနာမေန ဝတွာ

ပစ္စာ တိဿော နာမာတိ အပုဗ္ဗနာမေန အနုသာဝေတိ န ဝဇ္ဇတိ” ၎င်း
ဝိမတိ (ဝိမတိ၊ ၂။၁၃၀)၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ (၁။၂၇၉)။ ဥပဇ္ဈာယ်ကိုကား
မိမိအမည်ကို မယူမိ မမှတ်စေမိသော်လည်း ကံပျက်ကောင်း၊ ဤဥပဇ္ဈာယ်
အမည်ကို မယူမိဘဲပင် အမှတ်မရှိ “တိဿဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော” အစရှိသည်
ဖြင့် ဥပဇ္ဈာယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို သုံးသပ်သည်ရှိသော် သုကတဖြစ်၏။ ဥပဇ္ဈာယ်မရှိခြင်း
စသည်တို့၏ ဥပသမ္ပဒကံကဲ့သို့ ပဉ္စင်းဖြစ်သည်သာတည်း။ ဥပဇ္ဈာယ်သည် အာဗ္ဗ
ဖြစ်သော်လည်း ကမ္မဝါစာပုဂ္ဂိုလ် သုံးသပ်သည်ရှိသော် ကံပြိုးခြင်းအကြောင်း
တည်း။

ဤသို့ ဥပဇ္ဈာယ်အမည်ကိုမယူဘဲ ကမ္မဝါစာ၌ ပုဂ္ဂလပရာမဋ္ဌဖြစ်သော်
သုကတပင်ဖြစ်သော်လည်း ရဟန်းလောင်း၏ မိမိအမည်ကိုကြည့်၍ တပါးမဟုတ်
သောအမည်ဖြင့် ကမ္မဝါဘတ်သော် ကံပျက်ဟူ၍ မှတ်ရာ၏။

တတ္ထ စ ကိဉ္ဇာပိ ဥပဇ္ဈာယဿ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ ယေန ကေနစိ
နာမေန တိဿဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခောတိအာဒိနာပိ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ
ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ အနုပဇ္ဈာယကာဒိနံ ဥပသမ္ပဒါကမ္မံ ဝိယ
ဥပဇ္ဈာယဿ အဘာဝေပိ အာဗ္ဗတ္ထေပိ ကမ္မဝါစာယ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ
ကမ္မဿ ဘိဇ္ဇနတော။ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပန ယထာသကံ နာမံ
ဝိနာ အညေန နာမေန အနုသာဝိတေ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ၊ သော အနုပ-
သမ္ပဒောဝ ဟောတိ။

ဝိမတိဋီကာ(၂။၁၃၀)၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ (၁။၂၇၉)

ဤပါဌ်တွင် “ကိဉ္ဇာပိ ။ပ။ ဘိဇ္ဇနတော” ဟူသောပါဌ်တို့ဖြင့် ဥပဇ္ဈာယ်
ဆရာကို မိမိအမည်ကို မမှတ်စေကောမျှနှင့် ကံပျက်သည်ကို သိရာ၏။

တဿ စ သံဃဿ စ ယထာ ပါကဋံ ဟောတိ၊ တထာ ပကာ-
သေတွာဝ နာဂါဒိနာမေန အနုသာဝေတဗ္ဗံ -

ဟူ၍ သံဃာအားလည်း ထင်ရှားပြုရမည် ဆိုသည်မဟုတ်လော ဟူငြားအံ့။
သံဃာအား ထင်ရှားမသိစေအပ်သော်လည်း ရဟန်းလောင်းအား ထင်ရှား
သိစေခြင်းသာ ပမာဏဖြစ်၏။ “ဝိညာပေဇ္ဇေန ဥဘိန္ဒပိ စိတ္တေ မမေတံ နာမန္တိ
ယထာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ဝိညာပေတဗ္ဗံ” ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ(၁။၂၇၉) ဟူ
သည်ကိုထောက်၍ သိစေအပ်၏။

သံဃာအား ထင်ရှားပြု၍ ကြားအပ်၏ဟူသည် ပမာဏမဟုတ်၊ အနုသာဝန
ကမ္မဝါစာအားဖြင့်သာ အမည်ကိုမယူတ်စေဘဲ “နာဂ” စသော အမည်အားဖြင့်

ကြားအပ်သတည်း။ အကယ်၍ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါဘတ်ခါနီး မလာမရောက်
သော သံဃာများရှိအံ့၊ ထိုသံဃာတို့အားလည်း တဘန်ထပ်၍ ကြားရတော့
မည် မဟုတ်ရာသောကြောင့်တည်း။

ဥပသမ္ပဒကံအဆုံးအပြတ် ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါ ဝိသဇ္ဇနာ

ဥပသမ္ပဒကံဆောင်ရာ ရဟန်းလောင်းတယောက်လျှင်
ကမ္မဝါဆရာမည်မျှ ဘတ်ရွတ်သင့်သည်ကို မေးရာ

ဖြေဆိုသော ဝိသဇ္ဇနာ

၁၂၇၈-ခု နယုန်လဆန်း ၆-ရက်နေ့ သီဘောအုန်းဘောင် လေးမြို့သာသနာ
ပြု ဂိုဏ်းချုပ်၊ ဂိုဏ်းအုပ်၊ ဂိုဏ်းဆရာ သံဃာတော်တို့ လျှောက်ထားချက်အရကို
မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးဆရာ မိန့်ရှိသံစေလိုက်ပါသည် သီဘော
အုန်းဘောင် လေးမြို့ သာသနာပြု ဂိုဏ်းချုပ်၊ ဂိုဏ်းအုပ်၊ ဂိုဏ်းဆရာ သံဃာတော်
အရှင်မြတ်တို့—

ဥပသမ္ပဒကံဆောင်ရာမှာ ကမ္မဝါစာဘတ်ရာ၌ ရဟန်းလောင်းတယောက်
လျှင် ကမ္မဝါဆရာ တပါး၊ ၂-ယောက်လျှင် ၂-ပါး၊ ၃-ယောက်လျှင်
၃-ပါးကိုသာ အဋ္ဌကထာဆို၏။ ရဟန်းလောင်းတယောက်ကို ကမ္မဝါဆရာ
၂-ပါး၊ ၃-ပါး တပြိုင်နက် ဘတ်ရမည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်မဆို။ ထိုသို့မဆို
ဘဲ ရဟန်းလောင်းတယောက် ကမ္မဝါဆရာ ၂-ပါး ၃-ပါး ဘတ်ကြသည်ကား
“ပေါရာဏကဝိနယဓရတ္ထရာကမ္မဝိပတ္တိသင်္ကာပရိဟာရတ္ထံ ဒွိဟိ တိဟိ ကေ-
တော ကမ္မဝါစံ သာဝယန္တိ” ဟူသော ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ (ဝိနိစ္ဆယ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၅၀)
ကို မှီ၍ ဘတ်ကုန်သည် ဖြစ်ရာ၏။

ထိုဋီကာ၌ ရှေးဝိနည်းဓိုရ်မထေရ်ကြီးများလည်း ဘာကြောင့်အဋ္ဌကထာ၌
ထိုသို့မပြဘဲ ၂-ပါး ၃-ပါး တပြိုင်နက်ကည်း ကမ္မဝါဘတ်ရွတ်ခြင်းကို ပြဆိုသနည်း
ဟူမူကား အဋ္ဌကထာ၌ တယောက်တပါးစီသာ ပြခြင်းသည် ကံကိစ္စပြီးစီးရုံမျှ
ကိုသာ ရည်၍ပြတော်မူသည်။ ထိုထက်လွန်သော် မအပ်သောကြောင့်မဟုတ်။
ကမ္မဝါဆရာလွန်သော် သာ၍ပင် ကမ္မဝိပတ္တိယုံများခြင်းကင်းဘွယ် ရှိသေး၏ဟု
နုလုံးသွင်းကြကုန်သဖြင့် “ကမ္မဝိပတ္တိသင်္ကာပရိဟာရတ္ထံ” ဟူ၍ အကျိုးရှိခြင်းကို
ပြဆိုကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ရှေးဝိနည်းအရာ လိမ္မာအသီး ပြောင်မြောက်ပြီးသော ဝိနည်း ခိုင်မာထေရ်ကြီးများပင် ကမ္မဝိပတ္တိအရာမထင်၍ ကမ္မဝါဆရာ ၂-ပါး၊ ၃-ပါးပင် ပြုကြကုန်သည်။ ဤစကား၌ ကမ္မဝါဆရာ ၂-ပါးဘတ်သော်လည်း တပါးတည်း ကိစ္စသာ၊ ၃-ပါးဘတ်သော်လည်း တပါးတည်း ကိစ္စသာဖြစ်၍ ၂-ပါးအညီပီသမှ ၃-ပါးအညီ ပီသမှမဟုတ်၊ တပါးတည်းပီသလျှင်ပင် ကံကိစ္စပြီးသည်သာတည်း။ သို့ဖြစ်၍ ၂-ပါး၊ ၃-ပါး ဘတ်ရွတ်ခြင်းသည် ကံကိစ္စမဟုတ်။ တပါးချွတ်လျှင် တပါးက ကံကိစ္စပြီးစေခြင်း အကျိုးသာဖြစ်သည်ဟု မှတ်အပ်ရာသည်။

ထိုမှတပါးလည်း “သံဃော ဥပသမ္ပဒေယျ၊ သံဃော ဥပသမ္ပဒေတိ၊ ဥပသမ္ပဒေသံဃေနာဟိ ဟိ ဝစနတော သံဃေန ကမ္မဝါစာယ ဝတ္တဗ္ဗာယ သံဃ- ပရိယာပန္နေန သံဃပရိယာပန္နသညိတေန ဝါ ဧကေန ဝုတ္တာ သံဃေန ဝုတ္တာဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟူသော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာပါဌ် (ဝဇီရ။၁၀၉) ဖြင့် ကံပြုသော သံဃာသည် ကမ္မဝါကို ဘတ်ရွတ်အပ်သည်သာ ဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်သော်လည်း သံဃာ၌ အကျိုးဝင်သော ရဟန်း၊ သံဃာ၌ အကျိုး ဝင်၏ဟု မှတ်အပ်သော တယောက်သော ရဟန်းသည် ဘတ်ရွတ်အပ်သော် သံဃာသည် ဘတ်ရွတ်အပ်သည်သာ ဖြစ်၏ဟု မိန့်သောကြောင့် ၄-ပါး၊ ၅-ပါး စသည်အများ ဘတ်ရွတ်အပ်သည်သာ ဖြစ်သတည်း။

ထို့ကြောင့် ၄-ပါး၊ ၅-ပါး စသည် အများပင် ဘတ်ရွတ်ကြသော်လည်း ကမ္မ ဝိပတ္တိလက္ခဏာ မဟုတ်။ ကမ္မသမ္ပတ္တိအကျိုးသာရှိသည်ဟု ကျမ်းဂန်၏သဘော ၌ နှလုံးသွင်းအသင့်အားဖြင့် သဘောကျရာ၏။ ဆရာတော်လည်း ထိုထိုဆရာ ကြီးတို့က ကမ္မဝါစာကို အများဘတ်စေရာ၌ သံသယမရှိ၊ သဘောကျပေ သတည်း။

ဤမှတပါးလည်း ကမ္မဝိပတ္တိမထင်သော် သိမ်နိမိတ်ကြားရာ၌ အထပ်ထပ် အကြိမ်ကြိမ် များစွာကြားခြင်း၊ ရှေးဦးစွာ ကြားပြီးသော နိမိတ်ထက် တခု နှင့်တခု လွန်၍ ကြားခြင်း သမုတ်ခြင်း စသည်များပင် ရှိသေးသည်။

ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါဘတ်ရာ ဝိသဇ္ဇနာ ပြီး၏။

သိမ်တွင်း ဝဇ္ဇနိယ ဝိသုဒ္ဓိနာ

ကံပြုရာ သိမ်အတွင်း အစွန်အနား အဆုံး၌ လူ့ဘိက္ခုနီ စသော ဒါယကာ-ဒါယိကာမတို့ နေအပ်-မနေအပ် လျှောက်ရာ

ဖြေဆိုသည့် ဝိသုဒ္ဓိနာ

ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာ၊ ပရိဝါသ်၊ ပဉ္စင်းခံ စသော သံဃာ့ကံကြီး ကံငယ်ပြုရာ ဗဒ္ဓ၊ အဗဒ္ဓသိမ်၌ လူ့ ဘိက္ခုနီ စသော ၂၁-ယောက်သော ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို- ကြည့်ရမည်မှာ—

“ဘိက္ခုနီယာ နိသိန္ဒပရိသာယာတိ အာဒိသု ဟတ္ထပါသုပဂမန မေဝ ပမာဏံ” ။

မဟာဝါ ဥပေါသထက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ၊ (ဝိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၄၇။)

ဟတ္ထပါသုပဂမနမေဝ ပမာဏံန္တိ ဘိက္ခုနီအာဒယော ဌိတာ ဝါ ဟောန္တု နိသိန္ဒာ ဝါ တေသံ ဟတ္ထပါသုပဂမနမေဝ အာပတ္တိယာ ပမာဏံန္တိ အဓိပ္ပေါယော။ တသ္မာ ကေသိမာယမိ ဟတ္ထပါသံ ဇဟာ- ပေတော ဥပေါသထံ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ။

တေရသကဏ်ဋီကာ၊ (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၇၁။)

ဂဟဋ္ဌာဒိ အနုပသမ္ပန္နာနုဉ္ဇေဝ ပါရာဇိကုက္ခိတ္တကနာနာသံဝါသက- ဘိက္ခုနီနုဉ္ဇ ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂလာနံ သံဃဿ ဟတ္ထပါသေ အဘာဝေါ စာတိ။ ဝိမတံဋီကာ (၂။ ၁၃၆)၊ ဝိနယလင်္ကာရဋီကာ (၁။ ၂၇၆)။

၎င်းဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးတို့နှင့်အညီ ကံပြုရာသိမ်အတွင်း အစွန် အနားဆုံး သံဃာ၏ ၂-တောင်ထွာ ဟူသော ဟတ္ထပါသ်သို့ လူ့စသည်တို့ ကပ် ရောက်ခြင်းသည်သာ အာပတ်သင့်ခြင်း၏ ပမာဏဟူ၍ တိုက်ရိုက်ဖြောင့်ဖြောင့် အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားစွာ သိအပ် သိထိုက်၏။

ကံပြုရာသိမ်၏ နိမိတ်ကျောက်တိုင်ပြင်ဘက် ဟတ္ထပါသ် ဟူ၍ မသိအပ်၊ မမှတ်အပ်။ ကံပြုရာသိမ်အတွင်းမှ ပြင်အပသို့ရောက်အောင် နှင်ထုတ်လေ့ရှိကြ သည်ကား ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ မလာရုံရကား အစဉ်အလာ မလိမ္မာ သော ဒိဋ္ဌာနုဂတိသို့လိုက်၍ ပြုကြခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏။ ဝိနည်းကျမ်းဂန် ပမာဏ မပြုလောက်သည်သာ စင်စစ်ဖြစ်၏ဟု သဘောကျ စွဲမှတ်ရာသတည်း။

ဤကား ဝိသုဒ္ဓိရာသီကျမ်း ပြီး၏။

၁၂၆၈-ခု နယုန်လဆန်း ၇-ရက်နေ့
 ပျဉ်းမနားမြို့မ ရွှေကျီရပ်နေ ကုန်သည်မောင်ထွန်းလှိုင်က
 တပည့်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ
 သက်တော်ဝါတော်ကို သိမှတ်ကြည်ညိုလိုသည်ဖြစ်သောကြောင့်
 စာထည့်လျှောက်ထားရာ
 ၎င်းလဆန်း ၈-ရက်နေ့ ရောက်လာသည်ကို
 မန်လည်မြို့မ ပြာသာဒ်ကျောင်း ဆရာတော်ဘုရား ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်း
 အလျှင် အမြန် ရေး၍ စာတိုက်တွင် ထည့်လိုက်သော

သက်တော်ဝါတော်ဘွဲ့

တေးထပ် ၂-ပုဒ်

တေးသုညာ ဒွေးကော်တဲ၊ ရေးသက္ကရာဇ် မှတ်ရန်၊ အမြိတ္တ ဓာတ်
 မှန်ဝယ်၊ နတ်သင်္ကြန် ခေါ်မှု။ နှောင်းတန်ခူးမို့ ပြောင်းမကူး ရာသီညာ
 တယ်၊ ဗီဇနာ တေးဝီသနု။ ဆန်းဒွါဒ ကေသရီဝယ်၊ ရွှေနာရီ ခါရှ။ ညဉ့်
 သုံးတိုင် ကျော်လုလို့၊ မှန်းမတ်ပြု ကြယ်သာခါ။ မိန်ဘုံမှာ ဂဠုန်ပူးနှင့်၊
 ဓာတ်ဦးတွင် လစန္ဒာ။ နန်းမိဿ သိဟရာဇာ၊ ကံဗုဒ္ဓိ စက်မကာဝယ်၊
 နတ်ဇီဝါ ဟိုင်းလင်နှင့်၊ ဓနုထက် ရေနာဂိန်၊ ထွန်းကြထိန်ထိန်။ စင်ခုနစ်
 ပါဒ်ပြည့်ချိန်ဝယ်၊ ထေရ်ကဝိန် ဘွားသည်တဲလေး။

ပဏ္ဍဝီ ဒုလ္လေ၊ ခုရေးတဲ ဝေါဟာ။ လူ့ရှေးကဲ့ ကောဇာဝယ်၊ ပြော
 စရာ တခြား။ မှတ်လေတော့ မိန်ရာသီဝယ်၊ ကျော်တိထိ ၅-ရက်နေ့
 ညား။ မဲဇာမြစ် နဒီသိမ်တွင်၊ ထေရ်မာရ်နှိမ် ဆပ် ဂါး၊ ရည်ညာဏ်ချိန် လယ်
 ထားလို့၊ ဘုရားရှင် သားတော်ဘောင်။ ဥပယ် သမ္ပဒါဖြင့် ကံမဟာ
 ဆောင်တင်ကြ၊ နောင်သင်္ဘော့ မှူးတို့ရွယ်ဆောင်။ သာသနာ့ မှူးထမ်း
 ပြောင်တယ်၊ ဟိုယခေါင် ကာလက၊ မ-ကာရ လောပခေါ်၊ ထူးတဲ
 ထေရ်ကျော်။ နွယ်ဆင်းသက်လို့ လေးဆက်ပေါ်တယ်၊ ဆရာတော်
 နောက်ဆုံးကဲ့လေး။

ပ.မ.သ.စ-၁၁၂၀-၆-၃-၇၈-၃၀၀၀-အုပ် (၂)

ပညာဝိမံသနကထာကျမ်း
ဗြဟ္မသားဘွယ်ရာ အက္ခရာစဉ် မဇတိကာ

အက္ခရာစဉ်   စာမျက်နှာ

[အ]

အကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ရန် အများဆုံး
 ပါဝင်သောဟိတ်တရား   ၅၆
 အကုသိုလ် ပြုသည့် နှိုးဆော်သူတို့
 ရသောအကျိုး   ၆၂
 အကုသိုလ်များသော်လည်း ချမ်းသာ
 သူခံရ ကုတတ်ကြောင်း   ၁၀၄
 အင်္ဂါ ၅-ပါးစုံလျက်သားနဲ့ ပါဏာတိ
 ပါတကံမမြောက်သောအရာ   ၅၅
 အငြင်းပွားမည့်ပြဿနာကို မန်လည်
 ဆရာတော်မဖြေလိုကြောင်း ၄၈၇
 အစိမ်းရောင်အကြောင်း   ၈၄-၅
 အညထာဘာဝအဓိပ္ပာယ်   ၅၁
 အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ရှေ့နောက်အဆို
 မညီသည့်အချက်များ   ၁၈၈
 အဋ္ဌင်္ဂသီလ ဥပေါသထ သီလ ဖြစ်
 ကြောင်း   ၃၄၂
 အဋ္ဌင်္ဂကဥပုသ်   ၃၇၁
 အဒိန္နာဒါနာ ရွတ်ဖတ်ပုံ   ၃၇၉
 အဓိမာသ် ၇ မျိုး   ၁၇၁
 အနာဂါမ် ၄-မျိုး   ၉
 အနာဂါမ် တည်သူများ ဒေသသီလ
 ဆောက်တည်ကြကြောင်း   ၃၄၄
 အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး
 ဘုံစဉ်စံပုံ   ၁၂၅
 အနာထပိဏ် ရှစ်ပါးသီလ ဆောက်
 တည်ခြင်း   ၃၆၇

မန်လည် ၃၄-ပ-မ-သ-၈

အက္ခရာစဉ်   စာမျက်နှာ

[အ]

အနိက္ခိတ္တဝါသ်သားတို့၏
 အာရောစနခေတ်   ၄၇၁
 အနိက္ခိတ္တဝါသ်သားတို့ကြားရာ
 အရပ်   ၄၇၂
 အနုဂ္ဂဟစာတမ်း   ၄၂၉
 အနုဂ္ဂဟစေတနာဖြင့် စေတီတော်ကို
 ပြုပြင်ထိုက်ကြောင်း   ၄၃၀
 အနုဋ္ဌာဒေဝီအကြောင်း   ၃၄၆
 အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသည်ကိုပင် ဘုရား
 ဟောတော်မူခြင်း   ၁၀၉
 အန္တဂါဟိက ဒိဋ္ဌိအယူရှိသူတို့
 အန္တရာယ်   ၆၆
 အန္တာဓိအဓိပ္ပာယ်   ၄၈၁
 အဗြဟ္မစရိယာ ရွတ်ဖတ်ပုံ   ၃၇၉
 အဘဖြစ်ခိုက်ရသောသားက
 အမိဖြစ်ခိုက်ကို သတ်မိလျှင်
 ထိုက်သောကံ   ၆၃
 အရက်ပြဿနာ   ၃၃၅
 အရက်သောက်မှုအကုသိုလ်ဖြစ်ပုံ ၃၃၈
 အရိယဥပုသ်   ၃၇၁
 အရိယဥပုသ်သုံးနေပုံ   ၃၇၂
 အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်နိုင်
 ကြကြောင်း   ၆၆
 အရိယာ မိန်းမတို့ နိဗ္ဗာန်ဝင်စံလျှင်
 လိန်ပြန်ကြရသည် ၎င်းတို့ လိန်
 ပြန်သော အချိန်   ၁၁၇

မက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အရှူးသုံးယောက်ပြုလင်္ကာ	၄၁၆
အရှင်ရာဟုလာအလောင်း မင်းသား	
၃-ပါးတို့ ဒသသီလ ဆောက်တည်	
ကြပုံ	၃၆၈
အရှင်သာရိပုတြာ၏ ခုနှစ်	
သက္ကရာဇ်	၄၈
အလိုက်မှားသည်ကို ဖွဲ့ဆိုသော	
ကဗျာ	၄၀၅
အဝိစိင်ရဲကျရသူ ၎င်းဘဝကို	
နှစ်သက်ပုံ	၅၄
အသုရာနတ်တို့၏ဘုံအမည်	၆၄
“အသော”ဝိဂ္ဂိုဟ်	၂၂၉
အသက်ရှည်ရာအနာကင်း	
ကြောင်း	၂၂၄
အဟေတုက အင်္ဂါရိယ နတ္ထိက	
ဒိဋ္ဌိအယူရှိသူတို့ အန္တရာယ်	၆၆
အာကာသာနန္တပုဒ်အဖွင့်	၂၁၉
အာပတ်၏အင်္ဂါဖြစ်သော	
ပယောဂ စသည်	၄၀၂
အာပတ်၏အင်္ဂါမဟုတ်သော	
ပယောဂ စသည်	၄၀၂
အာနာပါနပုဒ် အဆုံးအဖြတ်	၁၆၁
အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ အဓိပ္ပါယ်	၂၅၈
အာရတီသီလ	၂၅၉
အာလယပြတ်-မပြတ် မေးစိစစ်ခြင်း	
မပြုဘဲ ရဟန်းခံရသူများ	၄၀၂

[ဣ-၃]

ဣသိသိင်္ဂရသေ့ သုံးနှစ်တိုင် မေ့နေစဉ်	
မသေသောအကြောင်း	၁၂၇
ဥဒကုက္ခေပသိမ်	၂၆၇-၃၁၁

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဥ-ဦ-ဦး-ဇ]

ဥဒကုက္ခေပသိမ်အပိုင်းအခြား	၃၁၅
ဥဒကုက္ခေပသိမ်၌အပိုင်းအခြား	
ယူရပုံ	၂၆၉
ဥပါသက-သိက္ခာ	၃၄၆
ဥပါသကာတို့စိတ်သက်သက်ဖြင့်	
ဥပုသ် မဆောက်တည်ရ	
ကြောင်း	၄၀၉
ဥပါသကာတို့ ရွှေငွေကိုစွန့်ပယ်ပုံ	
	၄၁၃
ဥပါသိကာသိက္ခာ	၃၄၆
ဥပုသ်အဆုံးအဖြတ်	၃၇၀
ဥပုသ်စောင့်ရန် နေ့ရက်များ	၃၅၁
ဥပုသ်နေ့များ	၃၇၃
ဥပုသ် ၃-ပါး	၃၇၀
ဥပေါသထ,ဥဘောသထပုဒ်	
အဆုံးအဖြတ်	၃၇၈
ဥပေါသထသီလ အဓိပ္ပါယ်	၃၄၃
“ဥဿာဟေဒသဝါ”၌အဓိပ္ပါယ်	၃၆၅
ဦးနဝိသတိဝဿ ရေတွက်ပုံ	၄၈၄
ဦးမောင်ကလေး၏စွဲချက်	၄၃၁
ဦးဦးဆုံးကျွတ်တမ်းဝင်ကြ	
သော အမျိုးသမီးများ	၅၂-၅၃
ဧကဗီဇိသောတာပန်	၄၂
ဧကဗီဇိနှင့် သတ္တက္ခတ္တုပရမထူးပုံ	၄၄
ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလ	၃၅၇
ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလ	
ဆောက်တည်နည်း	၃၈၀
ဧကဘတ္တိကဗြဟ္မစရိယသီလကို	
ဆောက်တည်ကြသူများ	၃၅၇
ဧရာဝတီအမည်ရပုံ	၂၃၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဩ]

ဩဠာရိကရုပ်ဖြစ်ပါလျက်အာယတန၊
ဓာတ်-မဖွဲ့ရသောအရာ ၁၁၂

[က]

ကံသုံးပါးတွင် အပြစ်အကြီးဆုံး ၆၀
ကတယုဂ် ၁၆၉

ကလိယုဂ် ၁၆၉

ကပ် ၃-ပါးနှင့်ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ၁၇၃

ကမ္ဘာပျက်ပုံ ၁၈၆

ကမ္ဘာပျက်သောအခါသတ္တဝါတို့

၂နေကြရပုံ ၃၃

ကမ္မပစ္စည်းနှင့် ဥပနိဿယပစ္စည်း
တွင် မပြိုင်သော တရားနှင့်
မတွန်းရပုံ ၁၀၁

ကမ္မဝါစာကို လူတို့ဖတ်လျှင်

ကမ်ပျက်မပျက် ၉၃

ကထိန်သင်္ကန်း၌ မဖြတ်သော်

မအပ်ကြောင်း ၄၈၃

ကထိန်နှစ်ခါမခင်းအပ်ကြောင်း ၄၅၉

ကာမေသုအစား အဗြဟ္မစရိယာကို

ဆောက်တည်နိုင်ကြောင်း ၃၅၄

ကာလပရိယန္တသီလ ၃၅၃

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်

၇-ပါး ၃၄၅

ကုသိုလ်ကံများသော်လည်း အပါယ်

သို့ ရောက်တတ်ကြောင်း ၁၀၄

ကုသိုလ်ပြုသူနှင့် နှိုးဆော်သူတို့

ရသောအကျိုး ၆၂

ကုသိုလ်အဓိပ္ပါယ် ၄၈၀

ကုသိမောဝါဒ အမျိုးများ ၄၄၉

ကုန်းဘောင်ဝိဂ္ဂိုဟ် ၂၂၈

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကောဓတွေဟိတ်ဟန်ပြုပါလို့
(လေးချိုး) ၅၄၅

ကောမာရိကဗြဟ္မစရိယကျင့်သော
ညီအမ ၇-ဖော် ၃၄၅

ကောလံကောလအဓိပ္ပါယ် ၂၆

ကောလံကောလသောတာပန် ၄၂

ကောင်းမှုပြုသူနှင့် နှိုးဆော်သူတို့
ရသောအကျိုး ၆၂

ကိုယ်ပျောက်ဆေးအကြောင်း ၁၃၈

ကိုယ့်ဥစ္စာ ကိုယ်မပိုင်သူ ၈၈

ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်မှု ၅၅

ကိုယ့်ပစ္စည်းကိုယ်ယူသော်လည်း
အပြစ်ရှိရာဌာန ၉၀

ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပေးလျက် အပါယ်

ကျသူ ၈၈

ကိုယ့်ဟာကိုယ်ခိုး၍ အပါယ်

ကျသူ ၈၉

ကျော်ကြားသော သီတင်း

သည်များ ၃၇၀

ကျူး-ကြူး သတ်ပုံ ၁၆၂-၃

ကျုတ်-ကျုတ် သတ်ပုံ ၁၆၃

ကျွက်-ကြွက် သတ်ပုံ ၁၆၃

ကြိယာအဓိပ္ပါယ် ၂၃၂

ကြက်သရေအဓိပ္ပါယ် ၂၁၂

ကြည်တတ်သောမဂ္ဂင် ၃၉၁

ကြွေးမဆပ်ဘဲ ရဟန်းမခံအပ် ၄၆၀

ကြွက် အိမ်မြှောင်တို့အမြီးပြတ်

များ၌ ဝိညာဉ်ရှိ-မရှိ ၉၂

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

ခမတိ၊ ခမ္မတိ အဆုံးအဖြတ်	၁၅၃
ခင်းပြီးကထိန်ကို နှုတ်၍ နောက်ထပ်	
မခင်းအပ်ကြောင်း	၄၅၉
ခန္ဓသဒ္ဒါ၏အနက်	၂၁၀
ခုနစ်နှစ်အရွယ် ရဟန်းဖြစ်ကြ	
သူများ	၅၄
ချ-ခြသတ်ပုံ	၁၆၃
ချူ-ခြူသတ်ပုံ	၁၆၃
ချေ-ခြေသတ်ပုံ	၁၆၄
ချင်း-ခြင်းသတ်ပုံ	၁၆၄

[ဂ-ဃ-င]

ဂရုကံတို့၏သတ္တိ	၁၀၂
ဂဝေသိဥပါသကာအကြောင်း	၃၅၈
ဂဠုန်တို့လေအဟုန်	၁၃၁
ဂါမ-နိဂမ-နဂရ အဓိပ္ပါယ်	၂၀၅
ဂင်္ဂါမြစ်၏အရှည်	၄၇
ဂေါ ဝိဂ္ဂိုဟ်	၂၂၉
ဂေါပါလဥပုသ်	၃၇၀
ဂေါတြဘူဉာဏ်သုံးကြိမ်ဖြစ်၍	
ဧသာတာပတ္တိမဂ်သို့	
ရောက်နည်း	၁၁၃
ဂေါလောမာဝိလောမအနက်	၄၉၀
ဂေါလောမာဝိလောမပုဒ်	
အဆုံးအဖြတ်	၄၈၈
ဂုဏ်အဓိပ္ပါယ်	၂၀၇
ဂူတိုက်သူလူများသဘော	၄၂၂-၃
ဆဒ္ဓိကာရဗြဟ္မာကြီးနေသောဘုံ	၁၁၈
င-အက္ခရာအစ ပါဠိရှိ-မရှိ	၁၀၈
ငါးခဏ်းသင်္ကန်း၌ ဓားဖြင့်	
ဖြတ်ရပုံ	၄၇၈

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[င]

ငါးပါးသီလကို တပေါင်းတည်း	
ခံယူခြင်းနှင့် ခဲ့ခြား၍ ခံယူခြင်း	
တို့အထူး	၂၅၁
ငါးပါး၊ ဆယ်ပါးသီလ အကျိုး	
(အပေါင်း)	၃၃၄
ငါးပါး၊ ဆယ်ပါးသီလ အကျိုး	
(အစိတ်အစိတ်)	၃၃၂
ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသီလတို့	
လူတို့စောင့်သောသီလ	
ဖြစ်ကြောင်း	၃၄၁
ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်	၂၇၆

[ဝ]

စကားဆိုသင့်လျှင် ဆိုအပ်	
ကြောင်း	၂၂၇
စကြာကတုံးတို့ ကွပ်မျက်ခံ	
ရကြောင်း	၄၃၈
စာပေအယူအဆ၌ ပဏ္ဍိတတဆူ	
ဖြစ်ရန် ညှိနှိုင်းရပုံ	၃၉
စိတ်ဖြင့် သာယာရုံဖြင့် အပြစ်မရှိ	
နိုင်ပုံ	၃၆၁
စုန်းအကြောင်း	၁၃၉
စူဠနန္ဒိယဇာတ်အကျဉ်း	၄၄၀
စေတနာ ၁-ခုက ပဋိသန္ဓေတခုကို	
သာ အကျိုးပေးပုံ	၁၁၀
စေတနာ ၁-ခုက ပဝတ္တိအကျိုး	
အများကို ပေးနိုင်ပုံ	၁၁၁
စေတီအဓိပ္ပါယ် အရကောက်	၄၄၅
စေတီကို ပြုပြင်နိုင်ခြင်း	၄၅၇
စေတီနှင့် အတွင်းရှိ ရုပ်ပွားတော်	
တို့၏ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ	၄၅၈

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၀]

[၉-၅-ည]

စေတီပြုပြင်ကျိုး ၄၅၈
 စေတီတော်အတွင်း ဓာတ်ကြီးမြုပ်
 အရေးတော်ပုံ ၄၃၂
 စေတီ၌ ဓာတ်ကြီးမြုပ်
 မီးပူဇော်ထိုက်ကြောင်း ၄၃၀

ဇာတ်တော်များနှင့် ကမ္ဘာ ၁၇၇
 ဇာတ်တော်များ၌ တိရစ္ဆာန်များ
 လူ့ စကားပြောကြပုံ ၁၇၈
 ဇောစိတ်တို့ ပရိကံစသော အမည်
 ၄-ပါးရပုံ ၁၁၄

[ဆ]

ဆံပင်ဖြစ်ကြောင်းရုပ်များ ၁၀၀
 ဆင်ပျံ-မြင်းပျံတို့ ကုသိုလ်ကံ ၁၀၆
 ဆန်မောင်း စကားထာ ၂၅၅
 ဆယ်ပါးသီလနှင့် ရွှေငွေ ၃၈၅
 ဆယ်ပါးသီလခံယူ
 ထိုက်ကြောင်း ၃၄၀

ဇောတကြိမ်သာစောသော
 ဝီထိ ၁၁၆
 ဈာန်အဘိညာဉ်စသည်တို့ ဖြစ်
 မဖြစ်အကြောင်း ၁၁၅
 ညီတော်မင်းနန်အကြောင်း ၁၂၂
 ညီတော်မင်းနန်၏ လုံးယပ်သဏ္ဍာန်
 နှင့် ရဟန်းပြုနှစ် ၇၁-၂

[တ-ထ]

ဆယ်ပါးသီလကို အပြည့်အစုံ
 ဆောက်တည်အပ်ကြောင်း ၃၅၄
 ဆယ်ပါးသီလဆောက်တည်ကြ
 သူများ ၃၄၃
 ဆယ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်
 နိုင်ကြောင်း ၄၂၁
 ဆယ်ပါးသီလကို အရိယာတို့
 ကျင့်ရ မကျင့်ရ ၄၂၂
 ၁၉-နှစ်ပြည့်လျှင် ရဟန်းခံနိုင်
 ကြောင်း ၄၈၄
 ဆိုနည်းအမျိုးမျိုး ၂၂၄

တကမ္ဘာပတ်လုံး ဘုရား ရဟန္တာ
 တို့ တည်နိုင် မတည်နိုင် ၁၉
 တခဏမျှ ဥပုသ်စောင့်ရကျိုး ၃၇၆
 တကောင်းမြို့အစ ၂၁၉
 တနာမ်အတွင်း ကထိန်နှစ်ခါ
 မခင်းအပ်ကြောင်း ၄၆၀
 တိစိဝရိက်သင်္ကန်း၌ မပြတ်သော်
 လည်း အပ်ကြောင်း ၄၈၃
 တိရစ္ဆာန်တို့ ဥပုသ်စောင့်ကြ
 ကြောင်း ၃၅၂

[၉-၅-ည]

ဇနပုဒ်ကလျာဏီအကြောင်း ၁၂၁
 ဇမ္ဗူဒိတ်ကျွန်း၌ မွန်းတည့်ချိန်
 တွင်မြောက်ကျွန်းသို့သွား
 ဆွမ်းခံ၍ ဇရွှေကျွန်း၌စား
 လျှင် အပ်မအပ် ၉၄၅
 ဇာတိကရဉာဏ်ရပုံ ၁၀၀

တက္ကသိုလ်ဂေါ ၂၁၄ ၂၁၇
 တိဿဗြဟ္မာကြီး၏ ဂုဏ်ကျွန်ကို
 ဇားဆီး၍ ကသဘံ ထောက်
 လာပုံ ၇၉
 တိဿရဟန်း သန်းပြင်ရတ၌
 အကျိုးပေးသောကံ ၅၇
 တုရဇေယျဝိပဿိတိ ၂၂၉

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[တ-ထ]	
တောက်တံ့ဝိဂ္ဂိုဟ်	၂၂၈
တောင့်တ၍ အပါယ်ဘုံရောက် သူများ	၅၃
တော့ဝေနေသောအခါ ဇောဇော သောအကြိမ်	၆၁
တြေတာယုဂ်	၁၆၉
ထောက်မတန် (ဒွေးချိုး)	၄၄၈
[ဒ-စ]	
ဒဗ္ဗ၏အနက်	၄၉၀
ဒဗ္ဗ, ဒဗ္ဗ, ဒဗ္ဗပါဠိများ	၄၉၀
ဒသဗြဟ္မစရိယ သီလ	၃၆၉
ဒသသီလ ဝိနိစ္ဆယ ဝဇီရဂ္ဂဒီပနီ	၃၁၃
ဒသသီလ အဆုံးအဖြတ်အမိန့် တော်	၃၂၁
ဒသသီလ နိယမသီလ ဖြစ်ကြောင်း	၃၄၂
ဒသသီလ နိစ္စ, နိယမသီလ ဖြစ်ကြောင်း	၃၄၃
ဒသသီလကို နိစ္စသီလ အဖြစ် ဆောက်တည်ရသူများ	၃၅၁
ဒသသီလ၏ နိစ္စသီလ နိယမသီလ ဖြစ်ပုံ	၄၁၈-၉
ဒါယကော ဝိဂ္ဂိုဟ်	၂၄၈
ဒိဋ္ဌိကိုသာ ဘုရားပယ်ကြောင်း	၄၈၆
ဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူတို့လားရာ	၆၆
ဒုက္ခမှ လွတ်ရန်အကျင့်များ	၃၄၉
ဒုဗ္ဗစနာ ကြားဝါလှပါလို့ (လေးချိုး)	၄၄၈-၉
ဒုဗ္ဗ၏ အနက်	၄၉၀
ဿစေတီ ရှိသော ဗြဟ္မာ့ဘုံ	၁၁၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဒ-စ]	
ဒုဿီလအကျိုးပြု	၃၃၄
ဒုဿီလကို ရဟန္တာဟု ပြောသူကံ	၆၂
ဒေဝီလရသေ့ အရူပဘုံ ရောက်ရကြောင်း	၆၉
ဒေဝုပေါသထဥပုသ်	၃၇၁
ဒွိသန္တက ပစ္စည်း ဝေဘန်ပုံ ဒွါပရယုဂ်	၄၆၂ ၁၆၉
ဒွေးချိုး(ပါဠိ)	၁၉၁
ဓာတ်ဆရာ ဦးပို ကွပ်မျက်ခံ ရကြောင်း	၆၃၁
ဓမ္မုပေါသထဥပုသ်	၃၇၉
[န]	
နဂါးကို ဂဠုန်သုတ်ပုံ	၁၃၁-၂
နဂါး ဂဠုန်တို့ တန်ခိုးရှိ၍ လူတို့ တန်ခိုးမရှိပုံ	၆၄
နဂါးတို့နေရာ	၁၃၁
နဂါးတို့ကုသိုလ်ကံ	၁၀၅
နဒီသိမ်၌ရှင်းလင်းချက်	၂၇၂
နဒီသောတအဓိကာရဝိသေသန	၄၀၂
နမောပုဒ်ကို ရှင်းပြခြင်း	၁၄၄
နာနာဘာဝအဓိပ္ပါယ်	၅၁
နိဂဏ္ဌဥပုသ်	၃၇၀
နိယတအမည်ရပုဂ္ဂိုလ်၃-ယောက်	၈၇
နိယမသီလအဓိပ္ပါယ်	၃၄၃-၇
နတ်ပြည်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြသည့် သောတာပန်များ ရှိကြောင်း	၄
နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌ သောတာပန် သက်ဒါဂါမ်များ အပြည့် ရှိကြောင်း	၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန်	
ပြုကြ သူများ ရှိကြောင်း	၄
နတ်တို့စုတိကြပုံ	၁၃၆
နတ်တို့ရုပ်ပုံ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်ပုံ	၁၀၇
နတ်သားနတ်သမီးတို့	
အချစ်ခန်း	၁၃၄-၅
နတ်သားတို့သက်လွန်မှုမရှိပုံ	၁၃၄
နတ်သမီးတို့ ကိုယ်ဝန် မရှိကြပုံ	၁၃၅
နတ်သမီးတို့ ဓမ္မတာမလာပုံ	၁၃၃
နာမ်-အာချာတ် ၂-ပါးစုံ ဖြစ်နိုင်	
သောပုဒ်	၁၄၃
နာမ်-အာချာတ်-နိပါတ် ၃-ပါးစုံ	
ဖြစ်နိုင်သောပုဒ်	၁၄၂
နိက္ခိတ္တဝါသ်သားတို့၏ အာရော-	
စနခေတ်	၄၇၁
နိက္ခိတ္တဝါသ်သားတို့၏ကြားရာ	
အရပ်	၄၇၂
နိဗ္ဗာန်စကားထာ	၂၅၅-၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်မှ သက္ကာယကို	
ပယ်နိုင်ကြောင်း	၄၈၅
နိဗ္ဗာန်တရား ထင်ရှားရှိပုံ	၄၇၆
နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်ရောက်လာ	
သည်၌ အဓိပ္ပာယ်	၄၇၆
နိဗ္ဗာန်၌နာမ်ထူးရှိ၏ဟု ဆိုပုံ	၄၇၇
နိဗ္ဗာန်၌ရုပ်ထူးရှိ၏ဟုဆိုပုံ	၄၇၇
နိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်-နာမ် ရှိ-မရှိ	၄၇၇
နိဗ္ဗာန်၌ရုပ်ဝိသေသ,နာမ်	
ဝိသေသရှိ-မရှိ	၄၇၇
နိလကဟာပဏအရကောက်	၄၆၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နိလကဟာပဏ၏တမတ်	၄၆၇
နိလကဟာပဏ၏တမတ်အရ	
ကောက်	၄၆၅
နိလကဟာပဏ ၁-ကျပ်နှင့်	
ရွှေငါးမူးတူရာ၌ ၁ဝိ-ပေး	
ရသော် ပါဒအရ	၄၆၆
နိလကဟာပဏအရ မိဿကကို	
ယူပုံ	၄၆၇
နိလကဟာပဏအရ ငွေစင်	
မိုးကြိုးကိုယူကြပုံ	၄၆၅
နိလကဟာပဏမရှိရာအရပ်၌	
ပါဒအရယူရပုံ	၄၆၇
နိလကဟာပဏနှင့်မျှသောရွှေ	၄၆၅
နိလကဟာပဏအရရွှေစင်ကို	
ယူပုံ	၄၆၇
နေနတ်သား သောတာပန်ဖြစ်ရာ	
ဒေသနာနှင့်နေရာဌာန	၅၉
နေနှင့်လတို့အသွားနှုန်း	၈၁-၂
နေမှာဒေါင်းရုပ်ရှိကြောင်း	၈၃
နေရောင်၏စွမ်းအင်	၁၇၂
နေရပ်မှာတဲ့မန်ရွှေလည်	
(လေးချိုး)	၄၄၈
နေရက်မရွေး ဥပုသ်သုံးအပ်	
ကြောင်း	၃၇၅
နှမ်းတဆုပ် ရွှေ၅-ရွေး	
တန်ပုံ	၄၆၈
နှားနိုင်စကားထာ	၂၅၂

[ပ]

ပကတိဥပုသ်နေ့	၃၇၃
ပဆစ်ကစားနည်းစကားထာ	၂၅၃

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပဉ္စသီလကို ၁-ပါး, ၂-ပါးဖြင့်လည်း	
ဆောက်တည်ကောင်းပုံ	၃၅၄
ပဉ္စသီလ နိစ္စသီလဖြစ်ကြောင်း	၃၄၂
ပဉ္စမာသကပါဒမှာနီလကဟာပဏ	
ဖြစ်သင့်ကြောင်း	၄၆၄
ပဉ္စသီလ, ဒသသီလတို့ နိစ္စသီလ	
ဖြစ်ကြောင်း	၃၄၂
ပဋိဇာကရဉပုသ်	၃၇၅
ပဋိဇာကရဉပုသ်နေ့	၃၇၄
ပဋိသန္ဓေနေ့ခြင်းအင်္ဂါသုံးပါး	၁၂၉
ပဏာမရှိခိုးသောစေတနာ	
အန္တရာယ် ပယ်ကြောင်း	၁၀၂
ပဏ္ဍိတပုဒ်ကိုဝိဂြိုဟ်ပြုပုံ	၂၀၇
ပထျာဖြန့်နည်း	၁၅၅-၇
ပဒုမ၊ တုပ, ကာ နင်မယောင်နှင့်	၄၂၈
ပဒျပဒေါရဝံသကျမ်း	၂၄၈
ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်ဟုခေါ်ရပုံ	၄၇၇
ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၌ရုပ်နာမ်ရှိမရှိ	၄၇၆
ပရိဝါသ်အရာ၌နိက္ခိတ္တဝါသ်သားတို့	
ကျင့်ကြပုံ	၄၇၀
ပဟာယ၏အနက်အဓိပ္ပါယ်	၄၀၄
ပယ်ခြင်းအမျိုးမျိုး	၄၁၁
ပယ်တတ်သောမဂ္ဂင်	၃၉၁
ပယ်ခြင်း, ကြည့်ခြင်း တကာလ	
ကည်းဖြစ်ပုံ	၃၉၀
ပါဏာတိပါတ ရွတ်ဖတ်ရပုံ	၃၇၉
ပါဏာတိပါတကံမမြောက်	
သော်လည်း ကမ္မပထ	
မြောက်သောအရာ	၅၅
ပါဠိဟာရိယပက္ခနိဗန္ဓုပုသ်	၃၇၅
ပါဠိဟာရိယပက္ခနုပုသ်နေ့	၃၇၃-၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပါရမီဖြည့်ရာတွင် စိတ်ဒုက္ခ ဖြစ်	
မဖြစ်	၅၈
ပါရမီဖြည့်စဉ် စိတ်ဆင်းရဲမှု	
ဖြစ်မဖြစ်	၇၀
ပါဠိဒွေးချိုး	၁၉၁
ပါဠိတော်များ၌ အနက်	
အဓိပ္ပါယ်ယူဆပုံ	၃၉
ပုခန်းအမည်ဖြစ်လာပုံ	၂၀၄
ပုဂံအမည်ဖြစ်လာပုံ	၂၄၃
ပုဂ္ဂိုလ်အပြား ဝါကရား	
စကားထာ	၂၅၅-၆
ပုထုဇဉ်တို့ မှားတတ်ကြောင်း	
လင်္ကာ	၁၄-၆၇
ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သမာဒါန	
ပဟာန ဝိရတီ	၃၉၅
ပုဗ္ဗစေတနာမျှဖြင့်အကျိုးပေးပုံ	၅၈
ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဉ်ဖြင့်	
တသချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း မြင်	
တော်မူကြသောရဟန္တာများ	၄၉
ပုရပုဒ်အဆုံးအဖြတ်	၁၅၈
“ပုသိန်” သတ်ညွှန်း	၄၃၄-၄၃၉
ပုသိန်(သတ်ညွှန်း)ကဗျာ	၄၄၉-၄၅၃
ပြစ်မှားမိက ဝန်ချသင့်ကြောင်း	
လင်္ကာ	၄၁၇
ပြောင်ဇာနည် (လေးချိုး)	၄၄၈
[ဗ]	
ဗဒ္ဒသိမ်ကိုနှုတ်ပုံ	၃၁၇
ဗန်းမော်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံ	၂၁၈

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဗ]

ဗုဒ္ဓသာသနာတရား	၄၁၂
ဗိုလ်တထောင်တင်လေး၏	
တက်အား၊ အဝေးပြေးအားနှင့်	
မြေကိုစူးဝင်အား	၁၈၀-၁
ဗျတိရေကသဘော	၂၀၆
ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလ	၃၅၄
ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလ	
ဆောက်တည်နည်း	၃၈၀
ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလကို	
ဆောက်တည်သူများ	၃၅၆
ဗြဟ္မာကို အသံထွက်ဖတ်ပုံ	၁၅၄
ဗြဟ္မာဘဝက ဝက်ဘဝသို့ရောက်နိုင်	
မရောက်နိုင်	၉၉
ဗြဟ္မာပေါသထဥပုသ်	၃၇၁

[ဘ]

ဘဏ္ဍာစားထိုက်သူတို့ အပက်	
သင့်သောအခါ	၅၇
ဘန္တေပုဒ်ကို ရှင်းပြခြင်း	၁၄၅
ဘာဝပုဓာနပုဒ်၏သမ္ပန်	၂၂၃
ဘာသာအချင်းချင်း ရောနှော	
ခေါ်ဝေါ်ပုံ	၂၁၆
ဘုံစဉ်စံခုနစ်ယောက်	၁၂၅
ဘုဇဂပုဒ်အဆုံးအဖြတ်	၁၅၉
ဘုရားကို အနုဂ္ဂဟစေတနာဖြင့်	
ပြုပြင်နိုင်ကြောင်း	၄၃၀
ဘုရား၏ အဆုံးအမတော်	၄၁၂
ဘုရားအလောင်းကော်အဖြစ်ဖြင့်	
ပါရမီဖြည့်စဉ် ဖူးတွေ့ခဲ့ရသော	
မြတ်စွာဘုရားများ	၄၆

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

ဘုရားရှင်၌ သက္ကာယရှိကြောင်း	၄၈၅
ဘုရားရဟန္တာတို့ ကုသိုလ်	
ပြုကြကြောင်း	၂၅၆
ဘုရားရဟန္တာတို့ တကမ္ဘာပတ်လုံး	
နေနိုင်-မနေနိုင်	၁၉
ဘုရားရဟန္တာတို့၌ သက္ကာယ	
ရှိသေးကြောင်း	၄၈၆
ဘုရားလက်ထက်က လူမိုက်	
ကြီးများ	၄၁၇
ဘူတိနက အနက်	၄၈၉
ဘူတိနက ပုဒ်ပြီးပုံ	၄၉၀
ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာဆေးကျမ်း	၂၄၆
ဘယ်နေ့ဖြစ်ဖြစ် ဥပုသ်စောင့်က	
အကျိုးရကြောင်း	၃၅၁
ဘွဲ့ဖြူလက်နက် အစွမ်းပြလက်ာ	၄၀၇

[မ]

မအပ်သောတိစိဝရိုက်သက်န်း	၄၈၁
မကောင်းမှုကြီး ၄-ပါး	၆၅
မကောင်းမှုပြုသည့် နှိုးဆော်သူတို့	
ရသောအကျိုး	၆၂
မနာပကာယိ နတ်သမီးတို့	
အကြောင်း	၁၄၈
မနုဿောဝိဂ္ဂိုဟ်	၂၂၉
မနုဿိဟအကြောင်း	၁၁၉
မဟာဘိညသဘဝက ၄-ပါး	၄၆
မဟာသိမ်ကိုနုတ်ပုံ	၃၁၇
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ အမှာတော်စာ	၃၃၀
မဟော်၏သို့ (ကဗျာ)	၄၂၈
မဟိ သောဝိဂ္ဂိုဟ်	၂၂၉
မလည်ချောင်း	၂၂၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၈]

မလည်အမည်ဖြစ်လာပုံ	၂၀၄
မသေသော်လည်း သေသည်	
မည်သူ	၉၁
မဟာဝဇီရဉာဏ်တော်	၁၈၅
မဏ္ဍလအဓိပ္ပါယ်	၄၈၀
မဇ္ဇပါနာ စ သံယမော အဓိပ္ပါယ်	၂၅၈
မဉ္ဇ-ပုဒ်အဆုံးအဖြတ်	၁၆၁
မန်လည်မြို့သမိုင်း	၂၂၁-၂၃၈
မန်လည်အမည်ဖြစ်လာပုံ	၂၀၄
မန်လည်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံ	၁၉၉
မန်လည်ဆရာတော် အငြင်းပွားမှု	
ပြဿနာကိုမဖြေလိုကြောင်း	၄၈၇
မန်လည်ဆရာတော်ထံ	
မိုးတားမြို့စားပေးစာ	၂၀၁
မာန်မလုပ်ချင်ဘူး (ကဗျာ)	၄၂၈
မာဂဓဘာသာကို မြန်မာမှုဝေါဟာရ	
ခေါ်ဝေါ်သောအရာများ	၂၃၆
မာဂဓဘာသာနှင့် မြန်မာဘာသာ	
ကို ရောနှော၍ ခေါ်ဝေါ်ပုံ	၂၁၆
မာဏဝပုဒ်အဆုံးအဖြတ်	၁၆၀
မာနရှိက ဒုက္ခရောက်ပုံ	
(လင်္ကာ)	၄၁၆
မာနတ်ကျင့်ဆဲ ညဉ့်ပြတ်လျှင်	
ပြန်သင့် မပြန်သင့်	၉၃
မာနတ်ကျင့်ဆဲ လူထွက်ပြီး	
ပြန်ဝတ်လျှင် ကျင့်ရန်	၉၃
မာတုဂါမတို့၏ အား ၅-ပါး	၃၄၅
မိဉ္ဇပုဒ်အဆုံးအဖြတ်	၁၆၀
မိဿကကဟာပဏ ပြုလုပ်ပုံ	၄၆၈
မိဿက ကဟာပဏအရကောက်	၄၆၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၈]

မိတ်ဆွေမကောင်းက မှားတတ်ပုံ	
(ကဗျာ)	၄၃၈
မိန်းမတို့၏ အား ၅-ပါး	၃၄၅
မုတ္တာမုတ္တပုဒ်အနက်	၁၆၇
မေရယ ရှုတ်ဖတ်ပုံ	၃၇၉
မောဃပဉ္စာသည်	
သမ္ပပ္ပလာပ လော	၁၀၉
မောဟ ၇-ပါး	၈၇
မကျေ-အကြေ သတ်ပုံ	၁၆၂-၃
မင်းကျင့်တရား ၁၀-ပါး	၃၄၉
မင်းနန်းနှင့် ဇနပဒကလျာဏီတို့	၊
အကြီးအငယ်	၁၂၀
မင်းသွီးခုနစ်ယောက်တို့ ဗြဟ္မစရိယ	
အကျင့် ကျင့်နိုင်ကြကြောင်း	၄၂၂
မိုးတားမြို့စားထံ မန်လည်ဆရာ	
တော်ပေးစာ	၁၉၉
မိုးရွာမည်ကို သိနိုင်ကြောင်း	၁၇၉
မြေဘုတ်သီလူးတို့အကြောင်း	၁၃၇-၈
မြတ်စွာဘုရား နေ့စဉ်ဝင်စားတော်	
မူသော ဖလသမာပတ်များ	၁၈၃
မြတ်စွာဘုရား တာဝတိံ သာက	
ဆင်းတော်မူရာ စောင်းတန်း	
သုံးသွယ်	၁၈၇
မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု	
သောစိတ်	၄၈၈
မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်	
ပြုသောခုနှစ်	၄၈
မြတ်စွာဘုရားက ပူဇော်အပ်သော	
ပုထုဇဉ်	၆၈
မြတ်စွာဘုရား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်	၃၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

[ခ]

မြတ်စွာဘုရား၏ ရောင်ခြည်တော်
 များ ယခုအထိ အနန္တစကြဝဠာ
 အတွင်း ပြေးသွားနေကြောင်းဖြင့်
 မြို့ဝန်ကို ပါဠိဘာသာပြန်ပုံ ၂၀၅
 “မြန်မာ” နောက်မှ
 ပေါ်လာကြောင်း ၂၀၅

ရဟန်းတော်များ ရွှေငွေကို
 စွန့်ပယ်ပုံ ၄၁၃
 ရဟန်းတော်များကို ဖျက်ဆီး
 သောအပြစ် ၁၂၇
 ရဟန်းတော်များ သိက္ခာပုဒ်ပျက်
 ကပြန်ရအောင်ပြုလုပ်ပုံ ၄၀၉

[ယ]

ယမသီလအဓိပ္ပါယ် ၃၄၇
 ယသောရောထေရီ ပရိနိဗ္ဗာန်
 ဝင်စံပုံ ၁၂၃
 ယသော်ရောနှင့် ဒေဝဒတ်တို့
 အကြီး၊ အငယ် ၁၂၀
 ယုဂ်၄-ပါး ၁၆၉
 ယုန်ငယ်မြေပြိုထင်မှား(ကဗျာ) ၃၈၉
 ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့တွင် အစ
 ဖြစ်လာသောပုဂ္ဂိုလ် ၈၁

ရဟန်းတော်တို့ အစိုးရအား
 မရည်ရွယ်ဘဲ တိုင်ကြားသင့်
 ခြင်း ၄၉၅
 ရဟန်းတော်တို့ သိက္ခာပုဒ်တွေကို
 သီးခြားမဆောက်တည်
 ရကြောင်း ၄၀၉
 ရဟန်းတို့ အစောင့်အရှောက်
 တောင်းသင့်ပုံ အကြောင်း
 ၄-မျိုး ၄၉၁
 ရဟန်းတို့ အစိုးရအား မအပ်
 သောတိုင်ကြားခြင်း ၄၉၂
 ရဟန်းတို့ အစိုးရအား အပ်အောင်
 တိုင်ကြားခြင်း ၄၉၃
 ရဟန်းတို့ သူခိုး သူခိုးဟု မအော်
 အပ်ပုံ ၄၉၄
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သမာဒါန၊
 ပဟာနု၊ ဝိရတိ ၃၉၅
 ရဟန္တာကို ဒုဿိလဟုပြောသူကံ ၆၂
 ရဟန္တာတို့ သူအသက်သတ်မှု
 စသည် မပြုကြပုံ ၃၉၃
 ရာဇ၏အနက် ၂၀၅
 ရာဇအပြား ၇-ပါး ၂၂၀
 ရာဇမုနိစေတီတော် ၄၅၈
 ရာဇမုနိစေတီဒါယကာ ၄၅၈
 ရေဟောပုဒ်စု ၁၆၅

[ခ]

ရဟန်းက အကပ္ပိယအမွေကို
 ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ ခံယူ
 ထိုက်ကြောင်း ၄၆၁
 ရဟန်းက မိဘအမွေကပ္ပိယဝတ္ထု
 ကိုရနိုင်ကြောင်း ၄၆၁
 ရဟန်းခံနိုင်သောနှစ်ရေတွက်ပုံ ၄၈၄
 ရဟန်းတော်က အစိုးရကို တိုင်
 ကြားရာ၌ အပြစ်ပြုရန် မရှိပါ
 က အပ်ကြောင်း ၄၉၆
 ရဟန်းတော်များ ရွှေငွေ လှူသူ
 ရှိက စီရင်ရပုံ ၃၆၃

ရဟန်းတော်များ ရွှေငွေကို
 စွန့်ပယ်ပုံ ၄၁၃
 ရဟန်းတော်များကို ဖျက်ဆီး
 သောအပြစ် ၁၂၇
 ရဟန်းတော်များ သိက္ခာပုဒ်ပျက်
 ကပြန်ရအောင်ပြုလုပ်ပုံ ၄၀၉
 ရဟန်းတော်တို့ အစိုးရအား
 မရည်ရွယ်ဘဲ တိုင်ကြားသင့်
 ခြင်း ၄၉၅
 ရဟန်းတော်တို့ သိက္ခာပုဒ်တွေကို
 သီးခြားမဆောက်တည်
 ရကြောင်း ၄၀၉
 ရဟန်းတို့ အစောင့်အရှောက်
 တောင်းသင့်ပုံ အကြောင်း
 ၄-မျိုး ၄၉၁
 ရဟန်းတို့ အစိုးရအား မအပ်
 သောတိုင်ကြားခြင်း ၄၉၂
 ရဟန်းတို့ အစိုးရအား အပ်အောင်
 တိုင်ကြားခြင်း ၄၉၃
 ရဟန်းတို့ သူခိုး သူခိုးဟု မအော်
 အပ်ပုံ ၄၉၄
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သမာဒါန၊
 ပဟာနု၊ ဝိရတိ ၃၉၅
 ရဟန္တာကို ဒုဿိလဟုပြောသူကံ ၆၂
 ရဟန္တာတို့ သူအသက်သတ်မှု
 စသည် မပြုကြပုံ ၃၉၃
 ရာဇ၏အနက် ၂၀၅
 ရာဇအပြား ၇-ပါး ၂၂၀
 ရာဇမုနိစေတီတော် ၄၅၈
 ရာဇမုနိစေတီဒါယကာ ၄၅၈
 ရေဟောပုဒ်စု ၁၆၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၅]

ရောဂါထူပြောသူ၏အကုသိုလ်ကံ ၆၁
 ရှေးဘုရားတို့၏တပည့်များ ဤ
 ဘုရားသာသနာဘိုင်အောင်
 ရှိနေကြကြောင်း ၅
 ရှေးကာလကြိယာ မပြတ်ဟုယူက
 ဖြစ်နိုင်သော အပြစ်များ ၄၀၀-၁
 ရှက်စရာ သက်ဝါကြီးပါပေါ့
 (လေးချိုး) ၄၄၇
 ရှင်ပဒုမ အနက်ဆောင်ပေး
 မှားပုံ ၄၁၅
 ရှင်ပဒုမ ဆုံးဖြတ်မှားပုံ ၄၁၅
 ရှင်ပဒုမ ပုတ်ခတ်မှားပုံ ၄၁၅
 ရှင်ပဒုမ၏ယူဆပုံမှားကြောင်း ၃၈၇
 ရှင်ပဒုမ အဓိပ္ပာယ်ယူမှားပုံ ၄၁၅
 ရှင်ပဒုမ အနက်ပေးမှားပုံ ၄၁၄
 ရှင်ပဒုမ၏အမှားကြီး ၄၀၇
 ရှင်ပဒုမ ရောက်တတ်ရာရာကြံပုံ ၄၀၆
 ရှင်ပဒုမ ဘုရားသခင်ထက်လွန်ပုံ ၄၀၆
 ရှင်ပဒုမ အယူအဆလွဲမှားပုံ ၄၀၃
 ရှင်ပဒုမ သူတကာကိုပုတ်ခတ်
 နှေးသားပုံ ၄၀၃
 ရှင်ပဒုမက ကြံဖန်စွပ်စွပ် ၃၈၆
 ရှင်ပဒုမ၏ ကြံဆောင်ပြော
 ဆိုချက် ၃၉၈
 ရှင်ပဒုမကို မေးစစ်ဟန် ၃၉၉
 ရှင်သူဇာမပါသောဇာတ်ခတ် ၁၂၆
 ရှစ်ပါးသီလကို အပြည့်အစုံ
 ဆောက်တည်အပ်ကြောင်း

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၅]

ရွှေခြောက်မူးရည်ရအောင်
 ထိုးပုံ ၄၆၈
 ရွှေ-ကျပ်သားကို ၁၅-ကျပ်ပေး
 ရရာ၌ ပါဒအရ ၄၆၆
 ရွှေတကျပ်သားကို ငွေတဆယ်
 ပေးရသော် ပါဒအရ ၄၆၅

[၈၀]

လနတ်သား သောတာပန်ဖြစ်ရာ
 ဒေသနာနှင့်နေရာဌာန ၅၉၊
 လမှာ ယုန်ရုပ်ရှိကြောင်း ၈၃၊
 လရောင်၏စွမ်းအင် ၁၇၂
 လင်္ကာစပ်နည်းအမျိုးမျိုး ၂၂၄
 လူ့ အဖြစ်ရခဲကြောင်း ၂၄၂
 လူကိုခိုးလျှင် အပြစ်ရှိ မရှိ ၈၉
 လူတို့ဆောက်တည်အပ်သော
 သီလ ၅-မျိုး ၃၇၀
 လူဒါယကာတို့ စိတ်သက်သက်ဖြင့်
 ဥပုသ်မစောင့်ရကြောင်း ၄၀၉
 လူဒါယကာတို့ ရွှေငွေကို စွန့်
 ပယ်ပုံ ၄၁၃
 လူမိန်းမတို့အကျင့်သိက္ခာ ၃၄၆
 လူယောက်ျားတို့အကျင့်သိက္ခာ ၃၄၆
 လောကသုံးပါးနှင့်အထူး ၅၀
 လောကမာရဇိန်ရုပ်ပွားတော် ၄၅၈
 လောကီနာမ်ရုပ်တရားတို့ကို
 သစ္စာဖွဲ့ရကြောင်း ၄၈၇
 လောကုတ္တရာတရားကို သစ္စာ
 မဖွဲ့ရကြောင်း ၄၈၇
 ဝမရှိဘဲ ဝိမလုပ်ရပုံ ၄၀၀

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၀]

ဝတ္ထုမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ ဝိဘတ်	
တို့၏အမည်များ	၁၄၆၊ ၁၅၀
ဝဿိဝုတ္ထုပုဒ်အဆုံးအဖြတ်	၁၅၁-၃
ဝါဆိုသင်္ကန်းကို လူထွက်ရဟန်း	
ရသင့်ကြောင်း	၄၆၃
ဝါသ်ဆောက်တည်ရာ၌ အဓိကာရ	
အရာဌာန အရေးကြီး	
ကြောင်း	၄၇၃
ဝါသ်ဆောက်တည်ရာ၌ သုဒ္ဓန်	
စောင့်လျှင် သိစရာ	၄၇၄
ဝါသ်ဆောက်တည်ရာ၌ သမော-	
ဓာန်စောင့်လျှင် သိစရာ	၄၇၅
ဝါသနာဘာဂိယသီလ	၃၆၉
ဝေဒနာကိုလက္ခဏာယာဉ်တင်ပုံ	၁၁၆
ဝေဒနာခဇာတ်အကျဉ်း	၄၄၁
ဝေဿန္တရာမင်း၏ အရက်အလှူ	
အပြစ်ရှိ မရှိ	၇၃
ဝေဠုဝန်ကျောင်းတည်ရှိရာ	၁၇၃
ဝိဇ္ဇာဓိရ်အကြောင်း	၁၃၇
ဝိနာဘာဝအဓိပ္ပါယ်	၅၁
ဝိနိစ္ဆယပြုရာ၌ စိစစ်ရပုံ	၄၃၅
ဝိတက် ၃-ပါးနှင့် အထူး	၅၁
ဝိပွယုတ္တပစ္စည်းမတပ်သော နာမ်	
တရား	၁၀၁
ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးတို့ ထူး	
ခြားပုံ	၁၈၂
ဝိပဿနာနိယာမသိဒ္ဓိဖြစ်ပုံ	၁၈
ဝိပဿနာညစ်ညမ်းကြောင်း	
တရား ၁၀-ပါး မဖြစ်ပေါ်	
သူများ	၁၁၅
ဝိရတီသီလ	၂၅၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၀]

ဝိရတီ ၃-မျိုး	၃၈၈
ဝိသာခါ ရှစ်ပါးသီလစောင့်ခြင်း	၃၆၇
ဝိသာခါ ဘုံစဉ်စံပုံ	၁၂၄
ဝိဝဋ္ဌ အဓိပ္ပါယ်	၄၈၀
ဝိသာခါအနာထပိဏ်တို့ ဆယ်ပါး	
သီလ မဆောက်တည်ကြ	
ကြောင်း	၄၂၂
ဝိသေသနပုဒ်ထည့်ရသောအရာ	၂၂၅
ဝိသုံဂါမသိမ်	၂၆၄-၃၀၁
ဝိတိက္ကမဝတ္ထုကို ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟု	
ယူမှားပုံ	၃၈၆
ဝန်းသို့ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံ	၂၁၈

[သ]

သင်္ကန်း၏ အစိတ်အပိုင်းများ	၄၇၉
သင်္ကန်း၌ နေရာတိုင်း ဓားဖြင့်	
ဖြတ်ရပုံ	၄၇၉
သင်္ကန်း၌ ကုသိစသည်ကို ဓားဖြင့်	
ဖြတ်ရပုံ	၄၇၈
သင်္ကန်း၌ ဓားဖြင့်ဖြတ်ရာဌာန	၄၇၈
သင်္ကန်းချုပ်ရာ၌ သင်္ကန်းရိုးနှင့်	
သင်္ကန်းအထူး	၄၈၃
သင်္ကန်းချုပ်ရာ၌ လိုက်နာရန်	
အချက်များ	၄၈၂-၃
သင်္ကန်း၌ သဗ္ဗသဘာဝရဏစီရင်	
နည်း	၄၇၈-၄၈၁
သင်္ကန်းသုံးထည်ဖြတ်ပုံ	၄၈၁
သကလဝဋ္ဌစသည်အနက်ပေးပုံ	၁၆၈
သကတ်အဓိပ္ပါယ်	၂၀၇
သက်တန်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၈၆
သက္ကာယနှင့် ဒိဋ္ဌိတူကြောင်း	၄၁၆

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သက္ကာယကို ဘုရားမပယ် ကြောင်း	၄၈၆
သက္ကာယအရကောက်	၄၈၆
သက္ကာယမှာ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ် တော်၌ ရှိသေးကြောင်း	၄၈၅
သက္ကာယကို နိဗ္ဗာန်ရောက်မှ ပယ်နိုင်ကြောင်း	၄၈၅
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ အယူအဆ အမျိုးမျိုး	၄၈၅
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူတို့ အန္တရာယ်	၆၆
သထုံအမည်ဖြစ်လာပုံ	၂၀၃
သဒ္ဓမ္မဇောတိက စာအုပ်၏ အဘိဓာန်	၄၁၅
သဒ္ဓမ္မဇောတိက စာအုပ်၏ ပယောဇဉ်	၄၁၅
သဒ္ဓမ္မဇောတိက စာအုပ်၏ အဘိဓဇယျ	၄၁၅
သတိဝါဉာဏာဟောအရ အဓိပ္ပါယ် နှစ်မျိုးမရှိကြောင်း	၄၂၀
သတ္တပုဒ် ထူးခြားပုံ	၁၅၀
သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်၌ ၇-ဘဝယူပုံ	၄၁
သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်	၄၂
သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန် လားရာ ၇-ဘဝလား ၁၄-ဘဝ လား	၂၁
သတ္တက္ခတ္တုပရမစသော သော တာပန်တို့ လူ့ ပြည်ပြန်ကိစ္စ မမြဲကြောင်း	၁၈

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သတ္တက္ခတ္တုပရမစသော သော တာပန်တို့ စင်စစ် နိဗ္ဗာမ	
အားဖြင့်အမြဲမရှိကြောင်း၁၅-၁၆	
သတ္တဗန္ဓရသိမ်	၂၆၇
သတ္တဗန္ဓရသိမ် အပိုင်းအခြား	၃၁၅
သတ္တဗန္ဓရသိမ် အပိုင်းအခြား ယူရပုံ	၂၇၁
သထုံအမည် ဖြစ်လာပုံ	၂၀၃
သဒ္ဓမ္မဇောတိက စာအုပ်၏ အဘိဓာန်	၄၁၅
သဒ္ဓမ္မဇောတိက စာအုပ်၏ ပယောဇဉ်	၄၁၅
သဒ္ဓမ္မဇောတိကစာအုပ်၏ အဘိဓဇယျ	၄၁၅
ပရိယန္တသီလစသည်	၃၅၂
သဗ္ဗညုတဉာဏ်ထက် မဂ်ဉာဏ်က မြတ်ကြောင်း	၅၀
သဗ္ဗညုတဉာဏ်အရကောက်	၆၀
သဗ္ဗပုဒ် အဆုံးအဖြတ်	၁၅၉
သဗ္ဗဒင်္ဂလာဂါထာ (ဗြာဟ္မဏ)	၁၃၀
သဘောဝတ္ထုမတူသော်လည်း ကျေးဇူးပြုကြောင်း	၄၈၉
သမဏဗြဟ္မစရိယ	၃၆၉
သမန္နာဂတ, သမုန္နာဂတ, သမနာ ဂတ အဆုံးအဖြတ်	၃၇၇ ဂ
သမ္ပပလာပစကားကို ပြောပါ လျက် ကမ္မပထမမြောက်ရာ ဌာန	၅၆
သမ္ပသနစာရအဓိပ္ပါယ်	၁၈၅
သမာဒိယာမိ ရှုတ်ဖတ်ပုံ	၃၇၉
သမုစ္ဆေဒဝိရတီ၏အာရုံ	၃၈၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သုမုဒြရာ၏ အနက်ဆုံးနေရာ	၅၂
သာမဏေများ ဆယ်ပါးသီလကို	
တခုစီ ဆောက်တည်ခြင်း	၄၀၈
သာမဏေတို့ ဆယ်ပါးသီလကို	
တခုစီ မဆောက်တည်ရ	
ကြောင်း	၄၀၉
သာမဏေများ သီလကိုစဉ်ရသော	
အခါ	၄၀၉
“သာယာသည်” အဓိပ္ပာယ်	၃၆၀
သာဝတ္ထိအနက်	၁၆၄
သာသနာပအခါ နတ်ပြည်၌	
သောတာပန်, သကဒါဂါမ်တို့	
ရှိကြောင်း	၅-၆
သိမ်ချင်းရောယှက်ပုံ	၂၆၅-၃၁၅
သိမ်ချင်းစပ်နိုင်သော သိမ်များ	၉၆
သိမ်ချင်းစပ်ရာ ကံပြုစဉ် ဆန္ဒပါရှိ	
သုဒ္ဓိ ဆောင်ရ မဆောင်ရ	၉၆
သိမ်နှုတ်ခြင်း	၂၆၆-၃၁၇
သိမ်သမုတ်ခြင်းနှင့် သိမ်နှုတ်ခြင်း	
မတူပုံ	၃၁၈
သိက္ခာပရိယန္တသီလ	၃၅၂
သိက္ခာပုဒ်တော်များကို ပညတ်	
တော်မူရာ တိုင်းများ	၁၇၄
သိရိပုဒ်အဆုံးအဖြတ်	၁၅၉
သိကြားမင်းကို အလှူရာက ကျိန်	
ဆိုသည် ဂါဏာ	၉၅
သိကြားမင်းရှိခိုးခံနိုင်သူ အင်္ဂါ	
၄-ပါး	၆၇
သိကြားမင်း သောတာပန်ဖြစ်	
ကြောင်း	၄
သိကြားမင်း၏လားရာပတ်	၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သိကြားမင်း သတ္တကုတ္တုပရမ	
သောတာပန် မဟုတ်ကြောင်း	၃၄
သိကြားမင်းရှိခိုးခံ အင်္ဂါ	၃၅၀
သိကြားမင်းက လူဥပါသကားကို	
ရှိခိုးကြောင်း	၃၅၀
သိကြားမင်းသည် သောတာပန်	
လော	၃၆
သီဃပုဒ် အဆုံးအဖြတ်	၁၅၈
သီလဟူသည်	၃၄၈
သီလရှိသူ၏ ဝမ်း၊ ခြေ၊ လက်၊	
ဦးခေါင်း မည်သော တရား	
များ	၄၇
သီလခံယူဆောက်တည်နည်း	
စတင်ပေါ်လာပုံ	၃၈၁
သီလတောင်း၍ သရဏဂုံပါ	
ဆောက်တည်ပုံ	၃၈၀
သီလဝန္တအကျိုးပြု	၃၃၅
သီလုပေါသဟဉ္စပုသ်	၃၇၁
သီဟပုဒ် အဆုံးအဖြတ်	၁၅၈
သီဟိုဠ်ကျွန်းရှိ မဟာစေတီနှင့်	
ရွှေတိဂုံစေတီတော်တို့၏	
အတိုင်းအတာ ပမာဏ	၇၉-၈၀
သုဒ္ဓေါဒနမင်းဆက်	၁၂၁
သုနခေါ် ဝိဂ္ဂိုဟ်	၂၂၉
သုသင်္ခေပသုသင်္ခန္ဓသကထာပါဌ်	၃၂၄
သုသင်္ခေပသုသင်္ခန္ဓသကထာ	
နိဿယ	၃၂၅
သုဂုပုဒ် အဆုံးအဖြတ်	၁၅၉
သုဗ္ဗဂါဏ်ကို တမ္ပဒေသသို့သွင်းပုံ	၃၃၈
သုရာပုဒ် အဆုံးအဖြတ်	၃၃၅-၃၃၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သူတပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူသော်	
လည်း အပြစ်မရှိရာဌာန	၉၀
သူမတို့လေမှ-ချီ (လေးချိုး)	၄၂၇
သူယောင်မယ်အကြောင်း	၁၂၃
သူရိယပုဒ် အဆုံးအဖြတ်	၁၅၈
သေခွင့်မထိုက်သောအခါ	၁၂၈
သေသော်လည်း မသေမည့်သူ	၉၁
သေညင်ဇာလီ အဓိပ္ပာယ်	၂၁၆
သောဏကောဋိကဏ္ဍ သီလ	
ဆောက်တည်ခန်း	၄၁၁
သောတာပန် ၂၄-ယောက်	၉၀
သောတာပန်မရထိုက်သော	
ဘုံများ	၉၇
သောတာပန် သကဒါဂါမ်တို့၏	
လူ့ပြည်ပြန်ရခြင်း မမြဲပုံ	၁၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သောတာပန် သကဒါဂါမ်တို့၏	
လူ့ဘုံသို့ ပြန်လာနိုင်ကြောင်း	၃
သံသုပေါသထဥပုသ်	၃၇၁
သံဝဏ္ဏနာပြုရာ၌ စည်းကမ်း	၂၀၉
သံယမမင်းကြီးအကြောင်း	၃၄၉
သားက မိဘတို့ကို အစိုးရသော	
အရာ	၄၆၁
၃၂-ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး	
တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်	
များ	၇၄

[ဟ]

ဟတ္ထကဥပါသကာအကြောင်း	၃၄၄
ဟတ္ထာဠကဥပါသကာ	
အကြောင်း	၃၄၄

